

प्रकाशित: १९४९.

४००० प्रतयः

सर्वस्वाम्यसंकलिता

श्री गुलाबकुंवरवा आयुर्वेदिक सोसायटी इत्याख्यया संस्थया प्रकाशिता

THE CARAKA SAMHITĀ

EXPOUNDED BY THE WORSHIPFUL ĀTREYA PUNARVASU,
COMPILED BY THE GREAT SAGE AGNIVEŚA
AND REDACTED BY CARAKA & DR̥DHABALĀ

VOLUME VI

EDITED AND PUBLISHED

IN

SIX VOLUMES

WITH TRANSLATIONS IN HINDI, GUJARATI AND ENGLISH

BY

SHREE GULABKUNVERBA AYURVEDIC SOCIETY

JAMNAGAR

INDIA

POPULAR EDITION,

1949

RUPEES 75/-

First Impression 1949

4000 Copies

All Rights Reserved

Published by

SHREE GULABKUNVERBA AYURVEDIC SOCIETY, JAMNAGAR.

चरकसंहिताया विषयानुक्रमणिका ।

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
उद्भिज्जद्रव्याणां संस्कृतपर्यायाः	१-२८	3. अग्निमन्थ Chlerodendron phlo-	
पञ्चविंशत्या भाषाणां संक्षिप्तसंज्ञाः	२९	moids L.	1
उद्भिज्जद्रव्याणां पञ्चविंशत्यां भाषासु नामानि	२०-१२२	4. अङ्गोल Alangium Lamarkii	
उद्भिज्जद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोल्लेखः	१२३-१७१	Thw	"
जङ्गमद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोल्लेखः	१७१-१८५	5. अजमोदा Apium graveolens L.	2
पार्थिवद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोल्लेखः	१८६-१९०	6. अतसी Linum usitatissimum	
वृद्धलघुत्रयीगतरीमाणां स्थानखण्डाध्याय-		L.	"
श्लोकोल्लेखयुतानि नामानि	१९१-२७६	7. अतिवला Abutilon indicum	
योगानां स्थानाध्यायश्लोकोल्लेखयुतानि नामानि	२७७-२८४	G. Don.	"
पारिभाषिकशब्दानां स्थानाध्यायश्लोको-		8. अतिविषा Aconitum heterophyll-	
ल्लेखयुता व्याख्या	२८५-३३५	um Wall.	"
जलवर्गः	३३६-३३७	9. अपराजिता-गिरिकर्णिका Clitoria	
गोरसवर्गः	३३६-३३७	ternatea L.	3
इक्षुवर्गः	३३८-३३९	10. अपामार्ग Achyranthes Asperia	
सधुवर्गः	३३८-३४०	L.	"
कृतान्नवर्गः	३४०-३४७	11. अम्बष्टकी Cissampelos Pareira	
प्राणिवर्गः—		L.	"
(१) प्रसहवर्गः	३४६-३४९	12. अम्लिकाकन्द Dioscorea oppositi-	
(२) भूमिशयवर्गः	३४८-३५१	folia L.	"
(३) आनूपवर्गः	३५०-३५१	13. अरिमेद Acacia leucophloea	
(४) वारिशयवर्गः	३५२-३५३	Willd	4
(५) जलचरवर्गः	३५२-३५७	14. अर्क Calotropis gigantea R.B.R.	"
(६) जाङ्गलवर्गः	३५६-३५७	15. अर्जक Ocimum gratissimum L.	"
(७) विषिकरवर्गः	३५६-३५९	16. अर्जुन Terminalia Arjuna W&A,	"
(८) प्रतुदवर्गः	३६०-३६३	17. अवाकपुष्पी Trichodesma indicum	
मद्यवर्गः	३६२-३६७	R.B.R.	5
अकारादिक्रमेणानुक्रमणिका	३६८-४४५	18. अशोक Saraca indica L.	"
		19. अश्मन्तक Bauhinia Racemosa	
		Lam.	"
		20. अश्वगन्धा Withania Somnifera	
		Dunal.	"
		21. अश्वत्थ Ficus Religiosa L.	6

Caraka Plants

1. अक्ष Terminalia belerica Roxb. I
2. अगुरु Aquilaria Agallocha
Roxb.

20. अश्वगन्धा Withania Somnifera
Dunal.
21. अश्वत्थ Ficus Religiosa L.

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
22. असन <i>Bridelia montana</i> Wall.	6	50. कर्पूर <i>Dryobalanops aromatica</i>	
23. आखुपर्णी <i>Ipomea reniformis</i>		Goertn	13
Chois.	„	51. कलाय <i>Lathyrus Sativus</i> L.	„
24. आढकी <i>Cajanus indicum</i> Spreng.	„	52. कशेरुक <i>Seirpus kysoor</i> R.	„
25. आत्मगुप्ता <i>Mucuna pruriens</i> D.C.	7	53. काकमाची <i>Solanum nigrum</i> L.	14
26. आमंरुक <i>Phyllanthus emblica</i> L.	„	54. कारवेल्लिका <i>Momordica Charantia</i>	
27. आम्र <i>Mangifera indica</i> L.	„	L.	„
28. इक्षु <i>Saccharum officinarum</i> L.	„	55. कार्पास <i>Gossypium herbaccum</i> L.	„
29. इक्षुरक <i>Hygrophila Spinosa</i>		56. कालानुषारिवा <i>Ichnocarpus</i>	
Andres.	8	frutescens Br.	„
30. इज्जुदी <i>Balanitis Roxburghii</i>		57. काश्मरी <i>Ginelinea arborea</i> L.	15
Planch.	„	58. काश्मर्द <i>Cassia occidentalis</i> L.	„
31. इत्कट <i>Sesbania aculeata</i> Pers.	„	59. किराततिक <i>Swertia chirata</i> Ham.	„
32. उच्चटक <i>Blepharis edulis</i> Pers.	„	60. कुटज <i>Holarrhena antidysenterica</i>	
33. उदुम्बर <i>Ficus glomerata</i> Roxb.	9	Wall.	„
34. उपोदिका <i>Basella rubra</i> L.	„	61. कुतुम्बक <i>Leucas linifolia</i> Spreng.	16
35. एरका <i>Typha elephantina</i> Roxb.	„	62. कुमारजीव <i>Putranjiva Roxburghii</i>	
36. एवाच <i>Cucumis utilissimus</i> L.	„	Wall.	„
37. एरण्ड <i>Ricinus communis</i> L.	10	63. कृन्नी <i>Careya arborea</i> R.	„
38. कटुतुम्बी <i>Langenaria Vulgaris</i> Ser.	„	64. कुरण्टक <i>Barleria Prionitis</i> L.	„
39. कटुफला <i>Hibiscus abelmoschus</i> L.	„	65. कुसुम <i>Carathmus tinctorius</i> L.	17
40. कण्टकारी <i>Solanum Xanthocarpum</i>		66. कोविदार <i>Bauhinia variegata</i> L.	„
Sche.	„	67. कोशातकी <i>Luffa acutangula</i>	
41. कदम्ब <i>Anthocephalus cadamba</i>		varamara Clerke.	„
Miq.	11	68. कोशात्र <i>Schleichera trijuga</i> Willd.	„
42. कदर <i>Acacia senegal</i> Willd.	„	69. कुंकुम <i>Crocus sativa</i> L.	18
43. कपित्थ <i>Feronia elephantanum</i>	„	70. खदिर <i>Acacia catechu</i> Willd.	„
Correa.	„	71. गुग्गुलु <i>Balsamodendron mukul</i>	
44. करमर्द <i>Carisa carandas</i> L.	„	Hook.	„
45. करवीर <i>Nerium odorum</i> Soland.	12	72. गुञ्जा <i>Abrus precatorius</i> L.	„
46. कतीर <i>Copparis aphylla</i> Roth.	„	73. गुहूची <i>Tinospora cordifolia</i>	
47. करञ्ज <i>Pongamia glabra</i> Vent.	„	Miers.	19
48. कर्कटशुद्धी <i>Rhus Succedanea</i> L.	„	74. गेक्षुरक <i>Tribulus terrestris</i> L.	„
49. कर्कशु <i>Zizyphus nummularia</i>		75. गोजिहा <i>Elephantopus Scaber</i> L.	„
W. C.	13	76. चक्रमर्द-एडगज <i>Cassia tora</i> L.	„
		77. चक्षु <i>Corchorus olitorius</i> L.	20

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
78. चन्दन Santalum album L.	20	105. दुरालभा Fagonia arabica L.	27
79. चर्मरूपा Acacia concinna D. C.	„	106. पूर्वा Cynodon dactylon Pers.	„
80. चाङ्गेरी Oxalis corniculata L.	„	107. दाक्षा Vitis Vinifera L.	„
81. चित्रक Plumbago zeylanica L.	21	108. धन्वन Grewia tilifolia Vahl.	„
82. चिरबिल्व Holoptelia integrifolia Planch.	„	109. धव Anogeissus latifolia Wall.	28
83. चिर्मेट Cucumis melo L.	„	110. धातकी Woodfordia floribunda Salisb.	„
84. चिल्ली Chenopodium album L.	„	111. धान्यक Coriandrum Sativum L.	„
85. चोरक Angelica glauca Edgew.	22	112. नन्दीतक Ficus retusa L.	„
86. जम्बु Eugenia jembos Lamk.	„	113. नलिका Onosma echioides L.	29
87. जया Sesbania egyptica Pers.	„	114. नागरङ्ग Citrus aurantium L.	„
88. जलविप्पली Lippia nodiflora Rich.	„	115. नाडी Ipomea aquatica Forsk.	„
89. जाति Myristica fragrans Houtt.	23	116. निम्ब Melia azadirachta L.	„
90. जिङ्गिनी Odina wodier Roxb.	„	117. निर्गुण्डी Vitex negundo L.	30
91. जीरक Cuminum cyminum L.	„	118. नीलिका Indigofera tinctoria L.	„
92. ज्योतिष्मती Calastrus peniculata Willd.	„	119. न्यग्रोध Ficus Bengalensis L.	„
93. तमाल Cinnamomum tamala Fr. Nees	24	120. पटोल Trichosanthes dioica Roxb.	„
94. तिलिन्तिलीक Tamarindus indica L.	„	121. पत्र Cinnamomum iners Reinw.	31
95. तिन्दुक Diospyros embryopteris Pero.	„	122. पञ्चक Prunus Puddum Roxb.	„
96. तिल Sesamum indicum L.	„	123. परुषक Grewia asiatica L.	„
97. तिलपर्णी Gynandropis pentaphylla D. C.	25	124. पर्पटक Rangia repens Nees.	„
98. तुम्बुरुक Zynthoxylum alatum Roxb.	„	125. पारावत Psidium Guyava L.	32
99. तूद Morus Indica L.	„	126. पाषाणभेद Saxifraga ligulata Wall.	„
100. त्रिशूत Ipomea turpethum Br.	„	127. विप्पली Piper longum L.	„
101. दाडिम Punica granatum L.	26	128. पीडु Salvadora persica L.	„
102. दासहरिका Berberis aristata D. C.	„	129. पुनर्नवा Berhavia repens L.	33
103. दीप्यक Carum copticum Benth.	„	130. प्रसारणी Pederia fetida L.	„
104. दुग्धिका Euphorbia pilulifera L.	„	131. प्राचीनामलक Flacourtia cataphracta Roxb.	„
		132. प्रियाल Aglaia roxburghiana Miq.	„
		133. प्लक्ष Ficus tsiela Roxb.	34
		134. फेनिला Sapindus trifoliatus L.	„
		135. बकुल Mimusops elengi L.	„

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
136. बदर <i>Zizyphus jujuba</i> Lamk.	34	167. वृञ्जुल <i>Salix tetrasperma</i> Roxb.	42
137. बिल्व <i>Ægle marmelos</i> Corr.	35	168. वरुण <i>Cratœva religiosa</i> Forst.	„
138. बीजक <i>Pterocarpus marsupium</i> Roxb.	„	169. वाताम <i>Prunus amygdalus</i> Baill.	43
139. बीजपूरक <i>Citrus medica</i> L.	„	170. वार्ताक <i>Solanum melongena</i> L.	„
140. बृहती <i>Solanum indicum</i> L.	„	171. वाषा <i>Adhatoda vasica</i> Nees.	„
141. ब्राह्मी <i>Herpestis monniera</i> Benth.	36	172. विकङ्कत <i>Gymnosporia montana</i> Benth.	„
142. भव्य <i>Dillenia indica</i> L.	„	173. विडङ्ग <i>Embelia ribes</i> Burn.	44
143. भृङ्गराज <i>Eclipta alba</i> Hassk.	„	174. विदारी <i>Ipomœa digitata</i> L.	„
144. मण्डूकपर्णी <i>Hydrocotyle asiatica</i> L.	„	175. शङ्खपुष्पी <i>Evolvulus alsinoides</i> L.	„
145. मदन <i>Randia dumetorum</i> Lam.	37	176. शण <i>Crotalaria juncea</i> L.	„
146. मधूक <i>Bassia latifolia</i> Roxb.	„	177. शणपुष्पी <i>Crotalaria verrucosa</i> L.	45
147. मरिच <i>Piper nigrum</i> L.	„	178. शतपुष्पा <i>Peucedanum graveolens</i> Benth.	„
148. मांठी <i>Nardostachys jatamansi</i> D. C.	„	179. शतावरी <i>Asparagus racemosus</i> Willd.	„
149. मुद्ग <i>Phaseolus mungo</i> L.	38	180. शमी <i>Prosopis Spicigera</i> L.	„
150. मुस्ता <i>Cyperus rotundus</i> L.	„	181. शलकी <i>Boswellia serrata</i> Roxb.	46
151. मूर्वा <i>Clematis triloba</i> Heyne	„	182. शाल्पिपर्णी <i>Desmodium gangeticum</i> D. C.	„
152. मूलक <i>Raphanus sativus</i> L.	„	183. शाल्मली <i>Bombax malabaricum</i> D. C.	„
153. यव <i>Hordeum vulgare</i> L.	39	184. शिंशप <i>Dalbergia Sissoo</i> Roxb.	„
154. यथासक <i>Alhagi maurorum</i> Desv.	„	185. शिशु <i>Moringa Pterygosperma</i> Gœrtn.	47
155. रक्षोस्पल <i>Nymphaea lotus</i> L.	„	186. शिरीष <i>Albizzia lebbeck</i> Benth.	„
156. राजक्षत्रक <i>Dœmia extensa</i> Br.	„	187. शृङ्गवेर <i>Zingiber officinale</i> Rose.	„
157. राजमाष <i>Vigna catiang</i> Endl.	40	188. शृङ्गाटक <i>Trapa bispinosa</i> Roxb.	„
158. राजादन <i>Mimusops hexandra</i> Roxb.	„	189. सप्तपर्णी <i>Alstonia scholaris</i> R. Br.	48
159. रास्ता <i>Pluchea lanceolata</i> Oliv.	„	190. सर्ज <i>Shorea robusta</i> Gœrtn.	„
160. रूहा <i>Loranthus falcatus</i> L.	„	191. सर्वप <i>Brassica Compestris</i> L.	„
161. रोहिणी <i>Soymida febrifuga</i> Juss.	41	192. सारिवा <i>Hemisdesmus indicus</i> Br.	„
162. लज्जुन <i>Allium sativum</i> L.	„	193. सुधा <i>Euphorbia nerifolia</i> L.	49
163. लिङ्गुच <i>Artocarpus Lokoocha</i> Roxb.	„	194. सुरसा <i>Ocimum sanctum</i> L.	„
164. लोणिका <i>Portulaca oleracea</i> L.	„	195. सोमराजी <i>Proralea corylifolia</i> L.	„
165. लोत्र <i>Symplocos racemosa</i> Roxb.	42		
166. वचा <i>Acorus calamus</i> L.	„		

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
196. हंसपादी <i>Adiantum lunulatum</i>		27. राम The hangal or kashmir deer	57
Burm.	49	28. लट्पक The minivet	"
197. हृषुषा <i>Juniperus Communis</i> L.	50	29. लटा The scarlet minivet	58
198. हस्तिदन्ती <i>Croton oblongifolius</i>		30. वलिका The female bustard or	
Roxb.	"	button quail	"
199. हारिद्रक <i>Adina cordifolia</i> Hook.	"	31. वतीरक The rain quail	"
200. हेमदुग्धा <i>Argemœ Mexicana</i> L.	"	32. वानर The monkey	"
		33. वार्तीक The jungle bush quail	59

Caraka Animals and Birds

1. अम्बूह The bulbul	51	35. शम्बर The Indian sambhar	"
2. अम्बुकुक्कुटी The water hen	"	36. शरभ The elk or wapiti	"
3. इन्द्राभ The adjutant	"	37. शशकनी The golden eagle	60
4. उत्क्रोण The trumpeter	"	38. शारपद The stork	"
5. कङ्क The heron	52	39. श्यामकाकुलीमृग The dark-brown	
6. कपिञ्जल The grey partridge	"	python	"
7. कलविङ्क The house sparrow	"	40. श्येन The hawk	"
8. कुरर The fish eagle	"	41. सिंह The lion	61
9. कुलिङ्गक The sparrow hawk	53	42. हंस The swan	"
10. कोकिल The koel	"	43. अश्व The horse	62
11. कोयष्टि The coucal	"	44. अश्वतर The mule	"
12. गोकर्ण The mule deer	"	45. आरा The cobbler's owl bird	
13. गोधा Iguana	54	(avocet)	"
14. चारुङ्क The gazelle	"	46. उद The cat-fish	"
15. जीवजीवक The common mynah	"	47. उरण The oorial (wild sheep)	63
16. दुन्दुभि The hornbill	"	48. उल्लूक The owl	"
17. पारावत The pigeon	55	49. उष्ट्र The camel	"
18. पुष्कराह The lily trotter	"	50. ऋक्ष The bear	"
19. पृषत The chital (spotted deer)	"	51. ऋष्य The musk deer	64
20. प्रियारमज The babbler	"	52. एण The black buck (Indian	
21. वक The common crane	56	antelope)	"
22. बलाका The snow wreath crane	"	53. कदली The marmet	"
23. भास The bearded vulture	"	54. कर्कटक The crab	"
24. मत्स्य The fish	"	55. काकतुण्डक The common river tern	65
25. मृणालकण्ठ The snake bird	57	56. कुक्कुट The cock	"
26. रक्तशर्मक The red jungle fowl	"	57. कुन्मीर The gangetic garial	"
		58. कुरङ्ग The roe deer	"

विषयः	पृष्ठाङ्कः	विषयः	पृष्ठाङ्कः
59. कलिङ्क The baya or weaver bird	66	86. प्लव The pelican	72
60. कूर्चिका The hedgehog	"	87. बर्ही The peacock	73
61. कूर्म The tortoise	"	88. मृङ्गराज The king bird of paradise,,	"
62. कोटकारक The Indian muntjak (barking deer)	"	89. मेक The frog	"
63. खड्ग The rhinoceros	67	90. मकर The magar (the great Indian crocodile)	"
64. खर The ass	"	91. मधुहा The honey buzzard	74
65. गज The elephant	"	92. महिष The buffalo	"
66. गण्डक The gecko	"	93. मार्जार The cat	"
67. गवय The gayal cow	68	94. मूषिक The mouse	"
68. गृध्र The vulture	"	95. मृगमातृका The hog deer	75
69. गो The cow	"	96. लाव The common quail	"
70. गोनर्द The hill partridge	"	97. लोपाक The fox	"
71. चकोर The chukor	69	98. लोहपृष्ठ The king fisher	"
72. चटक The tree sparrow	"	99. वरपोत The deerlet	76
73. चमर The yak	"	100. वान्ताद The dog	"
74. चित्रपृष्ठकाकुलीमृग The reticulated python	"	101. वायस The crow	"
75. चिल्लट The musk shrew	70	102. वारह The spoon-bill	"
76. चुलुकी The susu (gangetic dolphin)	"	103. वृक The wolf	77
77. जटी The hoopœ	"	104. व्याघ्र The tiger	"
78. जम्बुक The jackal	"	105. शङ्ख The conch snail	"
79. तरस्य The hyena	71	106. शशी The skimmer or scissor bill	"
80. तित्तिरि The partridge	"	107. शश The hare	78
81. तिमिङ्गिल The whale	"	108. शिशुमार The estuarine crocodile	"
82. द्वीपी The panther	"	109. शुक्ति The pearl oyster	"
83. धूमिका The owl	72	110. श्वाकिर The porcupine	"
84. नकुल The mongoose	"	111. समर The wild boar	79
85 नन्दीमुखी The flamingo	"	112. हरिण The red deer	"

चरकसंहितागतोद्भिज्जद्रव्याणां संस्कृतपर्यायाः।

Sanskrit Synonyms of the Plant Substances mentioned in the
Caraka Samhita

अक्षोटः—अखरोट, पार्वतीथ, फलस्नेह, गुडाशय, कीरेष्ट, कर्पराल, स्वादुमज्ज, पृथक्छद, रेखाफल, वृत्तफल, मदनभफल, आक्षोट, आक्षोड, अखरोट, कन्दराल, आरुकोटक, अक्षोटक, आखोट, मधुमज्ज, बृहच्छद ।

अगुरुः—कृमिज, लोह, राजार्ह, वंशक, लघुलोहाख्य, जोङ्गक, कृष्ण, वर्णप्रसादन, पिच्छिल, मृज्ज, पातक, अनार्यक, असार, अमिकाष्ट, कृमिगन्ध, काष्ठक, प्रवर, योगज, अनार्यज, कृष्ण, कालागुरु, कृष्णागुरु, वसुक, मंगल्य, विश्वरूपक, काकनुण्ड, शृङ्गारशीर्ष, केश्य, कृशकाष्ट, धूपार्ह, बल्लर, मिश्रवर्ण, गन्ध, शीतमालिन, जोगक, अलक्तक, काष्ठक ।

अग्निमन्थः—अग्निमन्थिनी, अरणि, गन्धपत्रा, गन्धपुष्पा, गणिकारिका, जया, नादेयी, कृशानुगा, क्षुद्राग्निमन्थ, लघुमन्थ, तपन, तनुत्वचा, तेजोवृक्ष, हविमन्थ, कर्णिका, निरिकर्णिका, जयन्ती, श्रीपर्ण, तेजोमन्थ, ज्योतिष्क, पावक, आरणि, वह्निमन्थ, मथन, जय, पावकारिणी, अग्निमथन, अरणीकेतु, श्रीपर्णी, त्रिजया, अन-ता, नदीजा, तनुन्वक्, पित्तमाता, वह्निमूल, अग्निजीक, विजया, वातघ्नी, तरारि, वैजयन्तिका ।

अङ्कोटः—अंकोटक, अंकोठ, अंकोल, बोध, दीर्घकीलक, दीर्घान्ता, गन्धपुष्प, गुप्तस्नेह, गूढवह्निका, गुणाढ्यक, कोलक, कंकरोल, कंटक, कठोर, लम्बकर्ण, मदन, निकोचक, निकोठक, नेदिष्ट, पीत, पीतघार, रोचन, रेची, रामठ, ताम्रफल, वामक, विषन्न, विशालतैलगर्भ, भूषित, घलत, दृढकण्टक, गूढपत्र, दीर्घकील ।

अजकर्णः—सर्जक, वस्तार्ण, कषाय, चिरपत्रक, सख्यसंवरक, शूर, शाल, सर्ज, सर्जरस, कालकूट, रजोद्वव, वल्लीवृक्ष, चीरपर्ण, राल, कार्श्य, सर्जक, मरिचपत्रक ।

अजगन्धाः—खरपुष्पा, वस्तगन्धा, विगन्धिहा, कारवी, वर्षरा, गन्धा, तुङ्गी, पूतिमयूरिका, सुरपुष्पी, उग्रगन्धा, ब्रह्मगर्भा, ब्राह्मी ।

अजमोदाः—खराहा, मयूर, दीप्यक, ब्रह्मकुशा, कारवी, लोचमर्कट, वस्तमोदा, उग्रगन्धा, मर्कटी, मोदा, गन्धदला, हस्तिकारवी, गन्धपत्रिका, मायूरी, शिखिमोदा, मोदाव्या, वह्निदीपिका, ब्रह्मकोशी, विशाला, ह्यगन्धा, उग्रगन्धिका, मोदिनी, फलमुख्या, विशल्या, दिव्या, हस्तिमयूरिका, खराहा, यवानी, दीप्य, यवाहा, भूकदम्ब, ब्रह्मदर्भ, क्षेत्रयवानिका, यवसाहा, दीपनी, दीपिनी, वातारि यवज-दीपनीय, शूलहन्त्री, यमानिका, उग्रा, तीव्रगन्धा, अजमोदिका, तीक्ष्णगन्धा, ह्या, अग्निवर्धिनी, भूमिकदम्बक, यवाग्रज, यवानिका ।

अतसीः—पिच्छला, देवी, मदगन्धा, मदोत्कटा, उमा, क्षुमा, हैमवती, सुनीला, नीलपुष्पिका, चणका, क्षौमी, रूद्रपर्णी, सुवर्चला, नीलपुष्पी, पार्वती, मसृगा, तैलत्तमा ।

अतिवलाः—बलिका, बल्या, भूरिवला, धंटा, कंकरी, कृषिप्रोका, शीता, शीतपुष्पा, विककता, वाटयपुष्पा, वृष्यगन्धिका, वृष्यगन्धा, कंकतिका, पीतपुष्पा ।

अतिविषाः—अरुणा, अतिसारघ्नी, भंगुग, मृगी, घृग-वल्गभा, काश्मीरा, मादी, प्रतिविषा, प्रविषा, विशुभैपज्ज,

शोकापहा, शृङ्गी, शृङ्गीका, श्वेता, शुक्रकन्दा, श्वेतकन्दा श्वेत-
वचा, श्यामकन्दा, उपविषा वीणा विरूपा, विषा, विपरूपा,
विश्वाम, अमृता, शुक्रकन्द, मन्त्रौषध मृद्धी ।

अध्यासागः-अधोघण्टा अध्यासागव, अधाट, अध्वशत्य,
अपाङ्कक, चमत्कार, दुर्ग्रह, धामार्गव दुर्भिग्रह, कीरापर्णी,
किणिही, कान्तरिक, कर्कटपिप्पली, किणी, कण्ठी, खरमञ्जरी,
क्षुरक, क्षारमध्य, कुञ्ज, कुञ्जमालाकण्ट, मर्कटी, मयूरक,
पाण्डुकण्टक, पराकूपुष्पी, प्रत्यक्पुष्पी, प्रत्यक्पर्णी, शैखरिक,
शैखरेय, शिखरी, स्थलमञ्जरी, तालाकण्ट, वसिर, वृत्तफल,
वपिपिप्पली, क्षुद्राध्यासाग, आघट्टक, दुग्धनिका, रक्तविट्,
कल्पपत्रिका, क्षत्र, प्रत्यक्श्रेणी, स्वरकण्ठ, कूट, मर्कट-
पिप्पली, तालकण्ट, कण्डकण्ट, अभःशत्य, पङ्क्ति, कण्टक ।

अम्बुप्रकीः-पाठा, अम्बुषा, पापचेरी, कुचेडा,
छिन्नवेशिका, अम्बुश्रिका प्राचीना, पापचेलना, यूथिका,
स्थापनी श्रेयसी, विद्वकर्णिका, एधाष्टीला, कुचेली, दीपनी,
वनतिक्तिका, तिक्तपुष्पा, वृहत्तिष्ठा, शिशिरा, वृकी, मालती,
वरा, देवी, वृत्तपर्णी, तिक्ता, विद्वकर्णी, रसा, अविद्वकर्णी,
पाटिका, अविद्वकर्णी, पाठिका सुस्थिरा, प्रतापिनी,
वसादनी, मालती, त्रिशिग, त्रिवृत, वृत्तपर्णी रक्तघ्नी,
विषहन्त्री, महोजसी, रविष्या, दीपनी वीरा, वल्लिका,
वसिका, वृद्धिकर्णिका, द्विद्विजिता ।

अम्बिकाः-आम्ली, अम्ला अम्ली, पङ्क्ति आम्लिका,
आम्बिका, अत्यम्ला भुक्ता, भुक्किष्ठा चुक्किष्ठा, चुक्का,
चिंचिका, चिंचा, चुक्कु, चरित्रा दन्तशठा, गुहपत्रा, पंक्तिपत्रा,
पिच्छिला, सर्वाम्ला, सुचुक्किष्ठा, शाकचुक्किष्ठा, सुतिन्तिडी,
तिन्तिड, तिन्तिडी, तिन्तिष्ठा तिन्तिडीका, तिन्तिडीक,
यमदूतिष्ठा तिन्तिडी, वृक्षाम्ल, चरित्रा शुष्का ।

अरिमेदः-अरिमेद, अरिमेदक गोधास्कन्ध, अरिमेदक,
अहिमेद, अहिमारक, अहिमार, पूतिमेद ।

अर्कः-आदित्यपुष्पिका, अलर्क, विन्धीर, दीर्घपुष्प,
दीर्घपुष्पिका रक्तपुष्प, दिव्यपुष्पिका, गणरूपी, गणरूपक,
हाथील, मन्दार, प्रताप, रकार्क, राजार्क रूपिष्ठा,
सदापुष्प, सदापुष्पी शम्भु शीतार्कक, शिवहृदय, शुक्रफल,
श्वेत, श्वेतार्क, तपन, वसुध, वेधा, वृत्तमल्लिका, शुक्रफल,

शुक्रार्क, श्वेतमन्दार, शर्करापुष्प, क्षीरदल, तूलफल,
सदासुम. प्रताप, क्षीरकाण्डक, विश्वीर, भास्कर, हरिदश्व,
विवस्वान् अहर्वाण्धव, अर्थमा अहर्मेणि, उष्णरश्मि, भानु,
विकर्तन, गणरूप, मन्दार, प्रभाकर, विभाकर, दिवाकर,
दिभात्रसु सप्ताश्व, सविता, सूनु, आस्फोट, वसुध,
हिमाराति, पुच्छी, क्षीरी, खर्जूर, श्वेतपुष्पक, जम्भल,
क्षीरपर्णी, विकीरण, सदापुष्प, सूर्याह, आस्फोटक, हरि,
कीर, तनुफल, क्षीरगङ्गा, अहर्पति, आस्फोटक, रवि ।

अर्जकः-शेषेत्केशी, निद्राल रामतुलसी, शोफहारी,
सुगन्धी, सुप्रसन्नक, सूक्ष्मपत्रक, सुसुन्न, सुवक्त्र, वनवर्धरिा,
विषम वृद्धतुलसी, गन्धपत्र, कुठेरक, उपगन्ध, वर्धरी,
क्षुद्रतुलसी, क्षुरपर्ण सुखार्जक, जम्बी, कुठेर, कठिञ्जर,
सितार्जक, वैकुण्ठ, वटपत्र, कुठेरक, गन्धवहुल, कटुपत्रक,
श्वेतच्छद पाता, श्वेतपर्णास, आम्राज्ज, तीक्ष्ण, तीक्ष्णगन्ध,
कृष्णार्जक, कामल, मालुक, कृष्णमालुक कृष्णमल्लिका,
गरज, वनवर्धर, कृष्णवर्गी, कालपर्णी, करालक कृष्णपर्णी
सुगन्धालक, कालमालक, कवरी, तुङ्गी, खपुष्पा,
अजगन्धिका, कवरा, खरपुष्पिका सुरभी, तुलसीद्वेषा, सुसा,
अपेतराक्षसी असुरशा, वर्वा अजगन्धा ।

अर्जुनः-धाराफल, वकुभ, कृष्णत्वक्, निस्सारफलक
सारहु, श्यामसारक, वनजवृक्ष, वीरवृक्षक पार्थ, कार्त्वीर्य,
मयूरक, मातुरेकपुत, चित्रश्रेणी वीरान्तक त्रिरीटी
नदीसर्ज, पाण्डव रम्बर, धनंजय, वैगन्तक गण्डीवी,
शिवमल्लक, कर्णारि, सव्यसाची, कुरुवीरक, क्रौन्ट्य,
इन्द्रसूनु, वीरदु, कृष्णसारथि, पृथाज, फल्गुन, धन्वी,
इन्द्रदु, इन्द्रदुम, वीर, वीरवृक्ष ।

अत्राकूपुष्पीः-शतपुष्पा, मिशि, घेषा, पीतिका,
भास्वी, शिफा, अतिच्छत्रा, शताह, कारवी, संपातपत्रिका
छत्रा, वज्रपुष्पा, सुपुष्पिका, शतसूता, बहुला पुष्पाहा,
शतपत्रिका, वनपुष्पा, भूरिपुष्पा सुगन्धा, सूक्ष्मपत्रिका,
गन्धारिका अहिच्छत्रा ।

अशोकः-अपशोक, अंगनाप्रिय, त्रिचित्र चक्रगुच्छ,
दोषहारी दोहरी, गन्धपुष्प, हेमपुष्प, कर्णपूरक, वान्ताङ्घ्रि-
देहद, कान्ताचरगदेहद, नट, पिण्डीपुष्प, पल्लु, प्रपल्लव,
रक्तपल्लव, रामा, रोजितक, श्याना, शोकराश, सुभगः

स्त्रीनिरीक्षणदोहद, शोकहर्ता, स्मराविवास, ताम्रबल्ल, वीतशोक, विशोक, वञ्जुन्दुम, वञ्जुलभधुपुष्प, वामांघ्रिघातक, मधुपुष्प, पिण्डपुष्प, वामांकयातन, पद्मदमजरी, चित्ररागी, कंकली, कंकोह्लि, केलिक, कर्णपूर ।

अश्वमेधकः—कुशली, अणुपुष्पक, श्लक्ष्णत्वक् वनराज, यमलपत्रक, यमपत्र, चन्द्रक, कुदाल, अम्लपत्रक, वालुकापर्ण, इन्दुक, अश्वान्त, शिलान्त, इन्दुशफरी, अम्बुद, पाषाणान्तक ।

अश्वमेधान्धाः—गन्धान्ता, वाजिनामा, हयाहया, वागहकर्णी, वरदा बलगा, कुष्ठगन्धिनी वाजिगन्धा, कटुका, अश्वारोहक, धाराहकर्णी, तुगी, वन्या, वाजिहरी, हया, अश्वकन्दिका, कम्बुका, कम्बुकाष्टा, वरदिका, अश्वारोहा, वनजा, वाजिनी, हयी, पुष्टिदा, पुण्या, हयगन्धा, पीवरा पलाशपर्णी वातनी, इयामला कामरूपिणी, कालप्रियकरी, गन्धपत्री, हयप्रिया, वराहपत्री, अश्वगन्धिका, तुंगगन्धा, कम्बुका, अश्वारोहिका, बलजा, अवरोहिका, पुष्टिपीवरा, कल, प्रियकरी, कुष्ठगन्धिनी, कुष्ठगन्धा, वरगात्रकरी ।

अश्वमेधः—अश्वमेध, बोधदु बोधिवृक्ष, बोधिद्रुम, बोधितक, चैत्यदु चैत्यवृक्ष, चलदल, चलपत्र, देवात्मा, धनुर्वृक्ष गुह्यपुष्प, गजभक्षक गजाशन गजपत्र, गुरु, वपीतन, केशवालय, मङ्गलय, महाद्रुम, नागवन्धु, पत्रिक, पिप्पल, क्षी-द्रुम, सेव्य, सय, शुचिद्रुम, इयामल, श्रीमान, शुभद, याज्ञिक, वित्र, कुञ्जानन, विशाका, वृक्षराज, कृष्णाशम, हरिवास, केशवालय, त्रिप्र, लाङ्गलथ गुह्यपत्र ।

असनः—महासर्ज, सौरि, बन्धूकपुष्पक, प्रियक, वीत्रक, इयाम, प्रियशालक, सुनील, बीजवृक्ष, पीनसार, पीतशालक, पीनशाल, पीनशालक, पीतशाल परमयुध, बन्धूकपुष्प, नीलक, प्रियशालक ।

आखुपर्णीः—अदिभू, बहुकर्णिका, बहुपादिका बहुदिवह्या, बहुधात्रीश्रया भूमिचरी, चण्डा चित्रा इव ती, कुशिका, माता, मूषाकर्णी, भूधराश्रया मूषकर्णी, भूदरीभवा, मृषिकाहया, मृषपर्णिका, मृषीकर्णी न्यग्रोधी, प्रत्यश्रणी, पुत्रश्रेणी, पर्णिघा, प्रतियोगशका, पत्रश्रेणी फलपत्रिका, रण्डा, सच्चित्रा, सहस्रमूषी, शम्बरी, शालमूलिका, सुधर्मा, सुकर्णिका, अपवित्रा, उन्दुकर्णी, वृषा, वृषपर्णी, वृषिकपर्णी विक्रान्ता, आखुपर्णी, आखुपर्णिका, उपवित्रा, मृषिका ।

आढकीः—तुवरी, तुल्या, करवीरभुजा, वृत्तवीजा, पीतपुष्पा, वन्या, मृत्ताल, मृत्तालक, काशी, सुराष्ट्रजा, मृत्पना, तुवरिका, शणपुष्पिका ।

आढगुप्ताः—कपिकच्छू, अजडा, अधयण्डा, कण्डुरा, जडा, प्रावृषायणी, ऋष्यप्रोक्ता, शूकशिखी, मर्कटी, कपिभमा, शुष्पिण्डी, स्वयंगुप्ता, कण्डूरा, शूकशिखिका, जडा, अधयण्डा, सद्यःशोथा, शूका, शूकवती, गात्रभन्ता, वच्छमती, कच्छूरा, ऋषभी, धपिचच्छूरा, ऋषभजटा, स्वगुप्ता, अशहा, प्रावृषा, शूकशिखा, अजहा, वानारी, कपिकच्छू, शूष्पिण्ड, शूकपिण्डी, व्यध्रा, महर्षरी, लाङ्गली कुण्डली, चण्डा, दुर्भिमहा, कपिरोमफला, गुप्ता, दुःस्पर्शा, प्रावृषेण्या, बदरी, गुरु, आर्षभी शिखी, वराहिका, तीक्ष्णा, रोमाळ, वनशूकरी, काशीरोमा, रोमच्छी, व्यङ्गा, वृष्या ।

आदित्यवल्लीः—आदित्यभक्ता, वरदा, अर्धभक्ता, सुवर्चला, सूर्यलता, अर्ककान्ता, मण्डूकर्णी, सुरसम्भवा, सौरि, सुतेजा, अर्कदिता, रवीष्टा, मण्डूकी, सत्यनाम्नी, मार्तण्डवल्लभा, विक्रान्ता, भास्करेष्टा, सूर्यावर्ता, रविप्रिया, रविप्रोता, आदित्यशान्ता, सुखोद्भवा, सूर्यभक्ता, सूर्यमुखी, सूर्यलता ।

आमलकः—आमलिका, अमृतफल, बहुफली, धात्रिका, धात्री, धात्रिकल, जातिकल, कायस्था, कर्षकला, पञ्चसता, रोचनी, शिव, शिवा, शान्ता, श्रीफल, श्रीफली, तिष्या, तिष्यफला, वयःस्था, वृष्या, वृत्तफला, आदिकला, अकरा, आमलकी, अमृतफला, अमृता, जातीफल, जातीफलरस ।

आम्रः—रसाल, सहकार, अतिसौरभ, कामाङ्ग, मधुदूत, माकन्द, पिचवल्लभ, अतिसौरभ, चूनक, फलश्रेष्ठ, फलोत्पत्ति मृषालक, चूत, पद्मदातिथि, वसन्तद्रु, स्त्रीप्रिय गन्धवन्धु, अलिप्रिय, शरैष्ट, मरिससज, पिकवन्धु केशवायुव, कोपी, कामशर, परपुष्टमशेसव कामवल्लभ, कीरैष्ट, माधवद्रुम, शृङ्गाभीष्ट, सीधुरस, माधुली, शोक्ति-लोत्सव, वसन्तदूत, मोदाख्य, मन्मथालय, नध्वनाम, सुभदन, पिकराग, नृपप्रिय, प्रियमधु, कोटिलवाय, वसन्त-पादप, अनरप्रिय, मनेत्र, मन्मथावास, शुक्रप्रिय, वनोत्सव, नदाख्य, मजरी ।

आम्रातकः—अम्रात, पीतनक, कपिचूत, अम्ल-वाटक, शङ्गी, कपि, रसाव्य, तनुक्षीर, कपिप्रिय, वर्षराक्षी, तनुक्षोरी, कपिचूडा, कपिप्रिया, पीतन, कपीतन, मधुराम्लक, मृङ्गीफल, अम्बरातक, अम्बरीष, अम्रात, अध्वगभोग्य, मर्कटास, तुङ्गी ।

आरग्वधः—अरुज, आरोग्यशिम्वी, आमदा, चक्र-परिभ्याध, चतुरंगुल, दीर्घफल, द्रुमोत्पल, हिमपुष्प, ज्वरान्तक, जठरनुत्, कृतमाल, कण्ठम, कुष्ठसूदन, कर्णभरणक, कर्णिकार, कुष्ठम, कुण्डली, महाराजद्रुम, महा-कर्णिकार, मन्थान, नृपद्रुम, नक्तमाल, प्रमेहस, राजवृक्ष, रोचन, रात्रतर, रेचन, शम्पाक, शम्पाक, सुवर्णक, स्वर्णपुष्प, स्वर्णद्व, स्वर्णांग, स्वर्णभूषण, कृतमालक, व्याधि-घात, हेमपुष्प, शेफालिका, स्वर्णवृक्ष, सारफल, आरेवत, ज्वरान्तक, हिमपुष्प, व्यथान्तक, स्वर्णस्थाली, द्रुमोत्पल ।

आरुकः—आरुक, वीरसेन, वीर, वीरान्तक, आरुक, भद्र, भद्रक, रक्तकल ।

आर्द्रकः—शृङ्गवेर, कटुभद्र, कटुकट, गुल्ममूल, मूलज, वर, कन्दल, महीज, सैकतेष्ट, अनूपत्र, अपाकशाक, आर्द्राख्य, राहुच्छत्र, सुशाकक, शार्ङ्ग, आर्द्रशाक, सच्छाक, आर्द्रिका ।

इक्षुः—दीर्घच्छद, भूरिष, गुडमूल, असिपत्र, मधुतृण, मधुयष्टि, विपुलस, गुडदारु, रसालु, कोशकार, इक्षुर, असिपत्रक, पयोधर, कर्कोटक, वंश, कान्तार, सुकुमारक, अधिपत्र, वृष्य, गुडतृण, मृत्युपुष्प, गुडद, गण्डीरी, खङ्ग-पत्रक, गुडकाष्ठ, तृणाधिप ।

इक्षुरकः—इक्षुर, कदिलाक्ष, वाकेक्षु, क्षुरक, क्षुर, भिक्षु, वाण्डेक्षु, इक्षुगन्धा, इक्षुवालिका, श्याली, शृङ्गले, अरणक, श्यालघटी, वज्रास्थि, शृङ्गा, वज्रकण्टक, वज्र, शृङ्गलिखा, विकेक्षणा, पिच्छिला, भुवनसम्मिता, इक्षुगन्धा, कोकिलनयन, शूका, वीरतर, त्रिभुर, शुकुपुष्प, कुल हक ।

इक्षुदीः—अंगारवृक्ष, अनिलान्तक, शङ्खलिदला, भलकी-वृक्ष, दीर्घकण्टा, दारुपमफला, गौरतरु, इक्षुद, इक्षुल, इक्षुदि, इक्षुपत्र, कशरक, कोष्ठफल, मुनिपादप, पुत्रिपत्रा ।

पूतिगन्ध, शूलारि, तिक्तक, विषकण्टक, तैलफल, तापस-वृक्ष, तापसतर, तनुपत्र, तीक्ष्णकण्ट, विषगन्धक, विगन्धक, तिक्तमज्ज, तैलबीजा, तापसद्रुम, अनिलान्तक, तैलफल, जलजन्तुविनाशक, दीर्घकण्टा, तैलबीजा ।

इन्द्रवारुणीः—आरमरक्षा, वृहत्फला, वृहदाख्यी, चित्रफला, चित्रवल्ली, धिखला, दीर्घवल्ली, देवी, गजचिर्मिटा, हस्तिदन्ती, काया, बटुसा, कपिलाक्षी, कुम्भसी, महाफला, महेन्द्री, मृगाक्षी, मृगेर्वाह, मृगादनी, म्या, श्वेतपुष्पा, सौम्य, त्रपुमा, त्रपुसी, तंत्रसी, ऊरुप्रिया, विशाला, ऐन्द्री, इन्द्राहा, इन्द्रवारु, गवादनी, क्षुद्रफला, वृषमाक्षी, गवादनी, महेन्द्रवारुणी, गजचिर्मिटा, विषली, अमरा, गुणकर्णिका, मात, सुवर्णा, सुफला, तारका, इन्द्रवल्लरी, बालकप्रिया ।

उच्चटकः—धितवा, सितिमर, स्वस्तिक, सुनिषण्णक, श्रीवारक, सूचिपत्र, पर्णाक, कुकुट, शिखी, वितुन्न, सुनिषण्ण, चक्षु, सुतपत्र, शितिचार, सूच्याहय, सूचाह, सूचि, पत्रक, श्रीवारक, वभ्रु, कुसट, कुकुट, सूचिदल, श्वेताम्बर, मेघकृत, ग्राहक, शिदिवार ।

उत्पलः—इन्दीवर, कुलय, कुन्दोड, नीलपत्रक, उत्पलक, कन्धोत्थ, सङ्गन्धिक, सुगन्ध, कुङ्कुमलक, असितोत्पल, इन्द्रावर, इन्दीवार, नीलपत्र ।

उदुम्बरः—अपुष्पफलसंबन्ध, उदुम्बर, ब्रह्मवृक्ष, हेमदुग्धी, हेमदुग्धक, हेमदुग्ध, हरिताक्ष, जन्तुफल, जघनफल, कालकन्ध, कृमिकण्ट, कृमिकण्टक, क्षीरवृक्ष, किमिकण्टक, पवित्रक, पुष्पशून्य, पाणिमुख, पुष्पहीन, सौम्य, सदाफल, शीतवल्क, श्वेतवल्कल, सुचक्षु, सुप्रतिष्ठित, यज्ञसार, यज्ञिय, यज्ञयोग्य, यज्ञफल, यज्ञोदुम्बर, यज्ञाङ्ग, शीतवल्कल, शीतफल, मधुसंज्ञ, जघनेकल ।

उपकुञ्चिकाः—कृष्णाजाजी, जरणा, सुगन्धा, कृष्ण-जीरक, वर्षाकाजी, वाश्मीरजीरका, काली, कालपेशिका, ह्या, उद्गारशोधिनी, कृष्णा, बहुगन्धा, भेदिनी, पट्ट, भेदनिका, ह्या, नीला, नीलकणा, वान्तिशोधिनी, कालमेपी, सुगन्ध, सुगन्धा, कृष्णजीर, उद्गारशोधक, उपकुञ्ची, उपकुञ्ची, उपकालिका, सुपवी, कुञ्चिका, कुञ्ची, पृथ्वीका, स्थूलजीरक, स्थूलकणा, पृथु, मनोज्ञा, जारणी, जीर्णा, तरुणी ।

उपोदिकाः—उपोदक, पोतकी, मालवा, अमृतवल्ली, कलम्बी, पिच्छला, पिच्छलच्छदा, मोहिनी, मदशाक, विशाला नलिपोदकी, उपोदिका, उपोती, वृश्चिकप्रिया, अपोपिका, पूतिका पूतीका ।

उशीरः—मृणाल, अभय, समगन्धिक, व्रणप्रिय, विरतर, वीर, वीरणमूलक नलद, अमृणाल, सेव्य अवदाह, जलाशय, लामजक, लघुभय, इष्टकापथ, लघुलय, अवदात, अवदाह्वेष्टकापत्र, इन्द्रगुप्त, उशीरक, जलवास, हरिप्रिय, वीरण, रणप्रिय, वीरतर, शिशिर, शीतमूलक, वितानमूलक, दाइहरण, जलामोद गन्धाढ्या, सुगन्धिक, सुगन्धिमूलक, सुगन्धिमूल, काभु, कटायन, वीरभद्र, बहुमूलक, वृणवालुक जलशास हरिप्रिय ।

एरकाः—गुन्द्रमूला गुन्द्रा, शरी, शिम्वि, शिम्विगुन्द्रा, गुन्द्र, पटेरक रच्छ, शृङ्गवेराममूलक, शिविर्गुन्द्रा ।

एरण्डः—आमण्ड, अमङ्गल, अमण्ड, चित्रक चंचुक, चित्रबीज, कान्त, दीर्घशण्डक, दीर्घदन्तक, गन्धर्वहस्तक, गन्धर्वहस्त, इष्ट, पञ्चाङ्गल, रुचक, शूलशत्रु, शुक्र, स्नेहपद, त्रिपुटीफल, तुच्छद्र, त्रिपुटी, तरुण, वानार, वधमान, व्रणहा, व्याघ्रपुच्छ, व्याघ्रदल, व्यडस्वक्, व्यडम्बन, ऊरुवृक, बुध, एण्डक, रवृक, मण्ड, दीर्घपत्रक, रक्तैण्ड, हस्तिकर्ण, व्याघ्र, व्याघ्रकर, रवु त्रिवीज, उत्तानपत्रक, उरुवृक, नागकर्ण, चंचु, करपर्ण, पाचन, स्निग्ध, व्याघ्रबल, रक्तक, चित्रवीर्य, हृस्वैरण्ड, व्याघ्रपुच्छ, स्थूलैण्ड, मद्दैरण्ड, महापञ्चाङ्गल ।

एर्वाकः—कर्कटी, व्यालपत्रा, लोमशा, स्थूला, तोयफला, हस्तिदन्तफला, व्यालपत्री, वृहत्फला, छद्दीवतिका, पीनघा, मूत्रला, मूत्रफला, त्रपुपा, हस्तिपर्णी, लोमशाकाण्डा, बहुकृदा चिर्मटी, कर्कटाक्ष, शान्तनु, बलुङ्गी, त्रपुपी, उर्वाक ईर्वाक, ईर्वाक ।

एल्वालुकः—एलावालुक, आलूक, बालुक, हरिवालुक, कवित्य, दुर्वण, प्रसा, दड, ऐरेय, सुगन्धिक, आलुक, कवित्यस्वक्, गन्धस्वक्, कुञ्जगन्धी, गन्धारस्वक्, एलाळ, एल्वालु ।

एलाः—वयस्था, तीक्ष्णगन्धा, सुक्ष्मैला, द्राचिडि, त्रुटि, कोरंगी मृङ्गपर्णिका, उपकुञ्चिका, तुत्या, त्रिपुटा, क्षुद्रैला, त्रिपुटी, पुटिका, चन्द्रसम्भवा, कपोतवर्णी, दिवोद्भवा, चन्द्रवाला, बहुला, निष्कुटि, कुनटी, गौरांगी, गर्भारा, गन्धफलिका, सुगन्धिक, चन्द्रिका, श्वेतैला, छर्दिकारिपु, त्वचि-सुगन्धा बहुला, मालेया, ताडधीफल, वृहदेला, त्रिपुटा, त्रिदिवोद्भवा, सुरभित्त्वक्, महिला, वन्याकुमारी, कुमारिका, पृथ्वी, गोपुटा, कायस्था, कान्ता, घृताची, भद्रैला, गर्भसंभवा, इन्द्राणी, ऐन्शी, दिव्यगन्धा, निष्कुटी, निष्कटी, चर्मसम्भवा, बाला, बलवती, एलाकी, सागरगामिनी, गन्धाःलीगर्भ, महैला ।

एलापर्णीः—कुलञ्ज, गन्धमूल, कुलजन, तीक्ष्णमूल ।

ककोलः—कंकोल, कंकोलक, कोपफल, कोरक कोरक, काकोल, कटुकफल, कटुक, काळ, कटुक, कोल, तैलसाधन, गन्धव्याङ्गल, माधवोचित, मारिच मागधोपित, सुगन्धिकफल, स्थूलमरिच, फल, कृतफल, द्वेष्य, मरिच, द्वीपसम्भवा, कन्दफल, द्वीप, तक्षोल ।

कङ्गूः—पीततण्डुल, प्रियङ्गू, कङ्गू, प्रियङ्गु, चीनक, कंगुका, कङ्गूनी कुंगुनिका ।

कटभीः—नामिका, शौण्डी, पाटली, किण्ठी मधुरेण, क्षुद्रश्यामा, कैडर्य, श्यामला शिरीषपत्रा, काञ्चिन्दी, शत-पादी, विषप्रिहा, महाश्वेता, महाशौण्डी ।

कटुफलाः—लताकर्तूी ।

कटुरोहिणीः—कटुवी, कटुका, तिका, कृष्णभेदा, अशोका, मत्स्यशकला, चकांगी, शकुलादनी, मत्स्यपिता, रोहिणी, काण्डेदहा, अरिष्टा, तिकुरोहिणिका, जननी, तिका, शतपर्वा, नङ्गुलादनी, द्विजाङ्गी, मलभेदिनी, अत्रोररोहिणी, कृष्णभेदा, कृष्णा, कृष्णमेदी, महौषधी, कटुी, अंजनी, कटु, वेदारकटुका, वातघ्नी धन्वन्तरिप्रन्था, वान्तिदा, कटुका, कटुम्भरा, अशोका, काण्डकडा, तिकडा, चित्राङ्गी ।

कटुफलः—अरण्य, भद्रा, भद्राजनक, भद्रावनी, कुसुदा, कायफल, कृष्णगर्भ, कुम्भी, कुमुदिका, कैटय, काफल,

कुम्भीपाकी, कुमुदी, लघुकाभ्यर्थे. महाकुम्भी. नामानु, पुरुष, प्रचेतसी, रोहिणी, रामसेनक, श्रीपर्णी, सोमवृक्ष, श्रीपर्णिका, उग्रगन्ध, त्वक्कल, सोमवल्क, कुम्भीका, कुमुदिका, रजनक ।

कदम्बः—अशोकारि, दास, देव, हरिप्रिय, हलिप्रिय, हारिद्र, जाल, जीर्णपर्ण, कदम्ब, क्वादम्बत्र्य, कर्णपूरक, ललनाप्रिय, सीधुपुष्प, नीप, नदिज, प्रावृष्य, पुलकी, प्रियक, व्रद्वप्रिय, सुभि, वृत्तपुष्प, विषदन, व्रणहारक, प्रावृषेण्य, महादय पदपदेष, धाराकदम्ब, धूलीकदम्ब, भृङ्गवल्लभ, मेघाभ, केशराढ्य, बहुफल, कादम्ब, महाकदम्ब, भ्रमरप्रिय, भूमिकदम्ब, प्रियक, भूमिज, लघुपुष्प, भूनीप, सिन्धुपुष्प, मदाढ्य ।

कण्टकारीः—दु स्पर्शा, क्षुद्रा, व्याघ्री, निर्दिग्धिका, कण्टालिका, कण्टकिनी, धावनी दुष्प्रघर्षिणी, कुली, कासघ्नी, कण्टकारिका, स्तुही, धावनेका कण्टध्रेणी, वृद्धी, प्रचंदिनी, राष्ट्रिका, अनाकान्ता, भण्टाकी, सिंही कुलि, निर्दिग्धा, क्षुद्रकण्टिका, बहुकण्टा, क्षुरफला, चित्रफला, पुत्रप्रदा, सर्पतनु ।

कण्टकीकरञ्जः—कुत्रेराक्षी, करुचिका, काञ्ज, तिगगाच्छिका, वारिणी, तीरिणी, वल्ली कण्टकिनी ।

कतकः—कतक, छेदनीय, कन, कतफल, अम्बुप्रसादन-फल, अम्बुप्रसाद, चक्षुष्य, गुच्छकक, कात्य, कतकरेणु, श्लक्ष्ण, तोयप्रसादन, शोधनात्मक, लेखनात्मक, रुचिष्य, पयःप्रसादि, तिक्तफल, रुच्य, तिक्तमरेच, तोयप्रसादफल ।

कदरः—खदिर, श्वेत, करुच, व्याधिभेद, रक्तसार, गायत्री, दन्तधावन, कण्टकी बालपत्र बहुशल्क, याज्ञिक, बालतनय, पार्थद्वुम, तिक्तसार, कण्टकीद्वुम प्रसख, चूपद्वु, व लपुत्र कर्कटी, त्रिहाशल्य, कुशहा, बालपत्रक चूपद्वुम, खद्योत्री, क्षितिक्षम, सुशल्य, कषण्टक, यज्ञांग, जिहाशल्य, सरुद्वुम, कुष्ठारि, बहुसार, मेध्या ।

कदलीः—आलवु, अम्बुशारा, अंशुमत्फला, बालकप्रिया, भानुफला, हस्तिविषाणी, कदली, मोचा, नगरौपधि, निःसारा, राजेश, रम्भा, रोचक, सकृत्फला, सुकुमारा, सुफला,

तनुविग्रह, तत्पत्री, ऊरुस्तम्भा, वनलक्ष्मी, वारवुषा, वारवृषा, चर्मण्वती, वारणवल्लभा, वारणवुषा, काष्ठीला, कदल, वारणवुषा, गुच्छफला, गुच्छदन्तिका, कदलक, मोचक, रोचक, लोचक, आयतच्छदा, रवावुफला, दीर्घपत्रा, निस्सार, हस्तिविषाणिका ।

कपित्थः—अक्षयस्य, भूरुपित्थ, चिरपाकी, दधित्थ, दन्तफल, दधिकल, दन्तशठ, देवापाराढ्य, गन्धफल, ग्रन्थिफल, ग्राहिकल, गोपचरण, प्राही, कगित्थ, ककित्थ, कपीत्थ करभवल्लभ, काठिन्यफल, करञ्जफलक, कपिप्रिय, कपीष्ट कुचफल, सालूर, मङ्गल्य, सन्मय, नीलमल्लिका, पुष्प-फल, फलासुगन्ध करण्डफलक ।

कपीतनः—पारीश, फलीश, कपित्त, पारीष, कमण्डलु, गर्दभाण्ड, कन्दराल, सुपार्थक, लक्ष, चारुदर्शन, लवक, लव, क्षीरी, वरोहशाखी, दढप्ररोह, लवङ्ग, महाबल, पुण्ड्र, महावरोह, हस्वपर्ण, विम्पदि, भिदुर, मङ्गलच्छय ।

कम्पिल्लकः—बहुपुष्प, चन्द्र, कर्कश, कम्पिल्ल, काम्पील कम्पिल्य, काम्पिल्य, कांपिल्लिका, लोहितङ्ग, लघुपत्रक, मधुक नदीवास, पिकाक्ष, पुत्राग, पुष्केसर, पुत्राजा, रक्तचूर्णक, रक्तफल, रेचना, रेचन, रेची, रजक, रेचनी, रोचन, रक्तांग, बहुपुष्प, बहुवल, कम्पील्लक ।

कमलः—पङ्कज, पद्म, अब्र, नलिन, अम्बुज, श्री, कुशेषय, राजीव, अरविन्द, सरोरुह पाथोज, नल, अम्बुजन्म, अम्बुरोह, अम्बुपद्म, सुजल, अम्भोरुह, पाथोरुह, पुष्कर, वार्ज तामरस, कुञ्ज, कज, शतपत्र, विसकुसुम, सहस्रपत्र, सद्दोत्पल, वारिरोह, सरभिज, पंकेरुह, विसप्रसून, वारिज, कवार, आस्यपत्र, वनशोभन, जलजन्म, जलरुट, जलरुह, सरोज, सरोजन्म, पंकेज, सरोरुट, श्रीवास, श्रीपर्ण, इन्दिरालय, जलजात, कंठ, नालिक, नालिका, वनज, अम्लान, पुटक, साज, सरसीरुट, कुत्रप. सहस्रपत्र ।

करञ्जः—नक्तमाल, पूतिक, चिरविल्वक, रोचन, पूतेर्ण, वदफल, प्रकीर्यक, पूतिपत्रक, कैडर्य, कलिमार, उदकीर्य, कज ।

करमर्दः—अविघ्न, अविघ्न, वहुदल, बोर, कराम्बुक,

दृढकण्टक, डिल्लिम, गुच्छी, जातिपुष्प, करमर्दक, कराम्ल, करमर्द, कृष्णपाकफल, करामर्द, कृष्णपाक, कृष्णफल, कृष्णफलपाक, कणचूक, करमर्दी, कराम्लक, कण्टकी, करमर्दिका, वनालय, क्षीरी, क्षीरफल महाकराम्बुक, पाकफल, पाककृष्ण, पाणिमर्द, फलकृष्ण, सुपुष्प, सुषेण, वनालक, वश, वनेक्षुदा, फल ।

करवीरः—अधमारक, अधम्र, अधदा, अध्वरोधक, अध्वान्तक, अध्वनाशक चण्डात, हयमार, हयघ्न हरिप्रिय, करवीर, कुम्भ कुन्द, प्रतिहास, प्रचण्ड, रङ्गारि, रक्तपुष्प, तुंगारि श्वेतपुष्प, शतकुम्भ, शतप्रास शोतकुम्भ, शत-कुम्भ, शतकुन्द, शंकुदु, वीर, वीरक, तुंगारी, विषवीर्यशंका, रक्तप्रसव, चण्डीकुसुम, रक्तिप्रिय, भूतक्षयी, स्थूलकुसुद, दिव्यपुष्प, सिद्धपुष्प, हयमारक, गौरिपुष्प, गणेशकुसुम, लघुड, नखराह, क्रूर ।

करीरः—निष्पत्रक ग्रन्थिल, कश्च, गूडपत्र, करक, तीक्ष्णकण्टक, शास्त्रपुष्प, वट्टफल, ग्रन्थिल, तीक्ष्णसार, कण्टकी, मरुभूरुह, करर, निष्पत्रिका, करिर, करक मृदुफल, निष्पत्र, शोणपुष्प, विदादिक शतकुन्त, सुफल, उष्णसुन्दर, विष्वक्पत्र, कृशशाख, चक्रक ।

कर्कटकीः—कर्कटी एर्वाह, वृद्धफल, बहुकन्दा, कर्कटाक्ष, कण्टाख, कण्टकीफल, कीर्षफला, कण्टकीलता, पीतपुष्पा, रथूला, सुशीतर, सुधावास, त्रपुषा, त्रपुपी, तोयफला, तुन्दिलफला, शान्तनु, काण्डाख उर्वाह, ईर्वाह, इर्वाह मूत्रला, मूत्रफला, हस्तिपर्णा, हस्तिदन्तफला, पीनया, व्यालपत्रा, लोमशा, चिर्भटी, वलुङ्गी, छर्दापत्रिका, लोमशी, व्यालपत्री, लोमशाकाण्डा, त्रपुष, त्रपुर्कटी, बहुफला, छर्दासनिधी, सुधावास ।

कर्कशङ्गीः—शृङ्गी, कुलीरा, कर्कटाहया, कुलीरशृङ्गी, चक्रा महाघेषा नवांगिनी, चन्द्राखदा, विषाणी, वनज-मूर्धजा, कर्कटशृङ्गिका, कासविनाशिनी, कुलिङ्गी, घोषा, चक्रांगी, कर्कटी, वनमूर्धजा, कर्कटलया, कुलीरविषाणिका, नवांगा नतांगी, वक्रा अजशृङ्गी, कुलीरशृङ्गी ।

कर्कन्धुः—इदा, कोल, सौवीर, फेनिल, कुह, कर्कन्धू, कोलि, कुवक, पिच्छला, बदरीच्छदा, सौवीरक, वालेश,

घोण्टा; गोपघोण्टा, हस्तिकोलि, गोपघोण्टी, शृगालकोलि, बादिर, कण्टकी, फलशैशिर, वृत्तफल, गूढफल, दृढबीज, वक्रकण्टक, सुरस, सुफल, स्वच्छ, कोली, कोला, कुवली, स्वादुफला, गृध्रनखी, कुवल, पिच्छिल, स्वादुफल, वुलक, कोलिङ्ग, अजामिया, उभयकण्टक ।

कर्कालः—दशाङ्गुल, फलराज, अमृताह, पडभुना, मधुफला, पड्रेखा, वृत्तकर्कटी, तिक्ता, तिक्तफला, मधुपाका, वृत्तेर्वाह पणसुखा ।

कर्कोटकीः—पर्कोट, स्वादुफला, पर्कोटी, मनंशा, कुमारिका अवन्ध्या, विषप्रशमनी पीतपुष्पी, महाजाती, पीतपुष्पा, महाजालिनिका, अवन्ध्या, घोघना, जाली, मनंशा, मनस्विनी ।

कर्चूरः—वेध, मुख्य द्राविड, कल्पक शटी, कार्श्य, दुर्लभ, गन्धमूलक, गन्धसार, जटा, गन्धमूल ।

कर्पूरः—भोषधीश, सोमसंज्ञ, सिताभ्रक, शिला, हिमांशु, शीतांशु, चन्द्रभस्म, निशापति, तरुसार, भरमाहय, रेणुसार, ह्यु, हिमाहय, वेधः, रेणुसारक, शोतमरीचि मत्स्यवेधक, विद्यु, शीतमयूख, घनदार, चन्द्रशङ्ख, जैवातृक, रत्नौ, कुमुदवाग्धव, शिताभ्र, हिमवालुका, इन्दु, द्विजराज, नक्षत्रेण, सोम, निशीथिनीनाथ, यामिनीपति, शशधर, क्षपाकर, शशाङ्क, हिमवालुका, हिमकर, शीतप्रम, शाम्भव, शुभांशु, स्फटिकाभ्र, कारामिदिक, ताराभ्र, चन्द्रार्द्रक, चन्द्र, नाकतुपार, गौर, कुमुद, शीतलरज, सिताह, स्फटिक, शशि, हिमोपल ।

कर्षुदारः—काञ्चनार, अश्वान्तक, आस्फोट, उद्दालक, काञ्चन, कान्तार, कनकप्रभा, करक, काञ्चनारक कुली, गण्डारि, कोविदार, काकनक, रक्तपुष्प, गिरिज, ताम्रपुष्प, चमरिक, चम्पविदल, महापुष्प, शुभपत्र, युगपत्रक, सुवर्णरि, शोणपुष्प, स्वरूपकैसर, पाकारि, कुदाल, कुदार, यमलपत्रक कुदाल, यमलच्छद, कावनाल, चमरी कुदाल, रक्तकञ्चन ।

कलम्बः—शतपर्वा, बलम्बू, बहुतीक्ष्ण, शायर, नीप, नालिशक, कडम्बी, कडम्बी, कलम्बिका ।

कलायः—मुण्डचणक, हरेणु, सतीन, वासन, नलक, हरेणुक, वर्तुल, सतीलक, खीण्डक, त्रिपुट, अतिवर्तुल, शमन, तीलक, वण्टी, सतील, सतीनक ।

कसेरुकः—गुण्डकन्द, कसेरु, क्षुद्रमुस्ता, सूकरेष्ट, सुगन्धि, सुगन्ध गन्धकन्द, राजकसेरुक ।

काकनालाः—ध्वाक्षनाम, काकतुण्डफला, सुरंगी, तटकरस्नायु, काकाङ्गी, वायसी, ध्वाक्षतुण्डा, सुनासिका, वायसाहा, ध्वाक्षनखी, काकाक्षी, ध्वाक्षनासिका, काकप्राणा, काकमधु, चोरस्नायु, शिरोवला ।

काकमाचीः—बहुफला, बहुतिक, ध्वाक्षमाची, गुच्छफला, जघनेफला, काका, काकमाचिका, काकमाता, काकिनी, कुष्ठान्नी, रसायनी, सर्वेत्तिका, सुन्दरी, स्वादुपाका, तिकिका, वायसाहा, वायसी, काकाहा, कटुफल, कट्टी, रसायनवर ।

काकोदुम्बरिकाः—फलू, राजिकन्तुः, शिवाटिका, फल्युनी, फलसंभारी, मलयू, चित्रभेषजा, उदुम्बरफला, कर्कशच्छदना, असुमा, काकोदुम्बर, क्षीरी, खरपत्रिका, राजिका, क्षुद्रोदुम्बरिका, कुष्ठान्नी, फल्युवाटिका, अजाक्षी, फल्युनी, मलयू, चित्रभेषजा, ध्वाक्षनाम्नी, फल, जघनेफला, बहुफला खरदला, मलयु, फल्युफला, काकोदुम्बर, अजाक्षी, भद्रोदुम्बरिका ।

कारवेल्लिकाः—अङ्गारवल्ली, दौर्वत्यक, पचार, बाहुवल्ली, कटिलकः, वृद्धवल्ली, चिरिपत्र, कारवेल्ली, काका, कारवल्ली, कटिलका, कण्टफला, कटिलक, कटिल, कण्डूर, कण्डकटक, पट्ट, पीतपुष्पा, नाभसंवेदन, राजवल्ली, सुकाण्डक, सूक्ष्मवल्ली, सुपवी, शुपवी, तोयवल्ली, जघनकाण्ड, ऊर्ध्वस्थित, वारिवल्ली, वीसकाण्डक, अग्रकाण्ड, सुकाण्ड, कटिल, अम्बुवहिका ।

कार्पासः—नम्रजित, तुण्डी, तुण्डिकेरी, पटपट्टी, नीचानन्ता, समुद्रान्ता, कार्पासी, सुसुमा, अनंगनीक, वदरा, चञ्च, छादन, गुफ, कलाशान्त, माघनि, सारिणी, मरुद्रवा पाटडा, पीचु, समुद्रान्ता, सूत्रपुष्पा, तुठा, तुण्डिकेरिका, वादर, पदरी, कार्पासिवा पट्टा ।

कालशाकः—कालशाक, नाडीक, श्राद्धशाक, कालक,

कालेयकः—कालीय, कालीयक, पीताम, हरिचन्दन, हरिप्रिय, कालशार, धामानुसार्यक, नरायणप्रिय, पीत, हरिचन्दन, पीतकाष्ठ, जायक, जावक, कान्तिदायक, कालानुसार्य, कालेय, वर्णद, पीतक माधवप्रिय, कर्पूर, कालीय, हरिप्रिय, कालशार ।

काशः—काण्डेशु, काशेशु, वायसेक्षुक, इक्षारिक, इक्षुकाण्ड, इक्षुरक, श्वेतचामरपुष्प, इक्षुकुमुम्भ, सुकाण्ड, कांसेक्षु, नादेय, नीरज, वायशेशु शिरि, इक्षुगन्धा, पीटगल, कर्ममूल, इक्षुम्लिका, इपीका, अश्ववाला, चामरपुष्पा, काशी, चामरपुष्पिका, कांशा, अमरपुष्पक, काशक, वनहाषक, इक्षारि, इक्षुर, शारद, सितपुष्पक, दर्भत्रक, लेखनी, काण्ड, काण्डक, कच्छलकारक, दर्भत्र ।

काश्मरीः—शाम्भर्या, हीरा, काश्मरी, मधुपर्णी, श्रोपर्णी, सर्वतोभगा, गम्भारी, कृष्णवृन्तका, मधुपर्णिका, भद्रपर्णी, भद्रा, गोपभद्रिका, काश्मर्य, कम्भारिका, कुमुदा, सदाभद्रा, कृष्णफला, कटुफला, कृष्णवृन्तिका, सर्वतोभद्रका, क्षिप्रपर्णी, सुभद्रा, कम्भारी, गोभद्रा, क्षीरीणी विदारिणी, महाभद्रा, मधुभद्रा, स्वरुभद्रा, कृष्णा, अश्वेता, रोहिणी, गृष्टि, स्थूलत्वचा, मधुमती, सुफला, मंदिनी, महाकुमुदा सुदृढत्वचा, काश्मीरी, पीतरोहिणी, मधुरवा, महाकुमुदिका, पीतकठा, वातश ।

कासमर्द—राजवृक्ष, कासन्न पीतपुष्पक, काशारि, परिमर्द, कर्षक, कासमर्दक, अरिमर्द, दीपन, बाल, कनक, काशमर्द, कर्कश, कालङ्कत, विमर्द, जरण ।

किराततिकः—किराततिकक, कैरात, कटुतिक, किरातक, काण्डतिक, अनार्यतिक, भूमिम्ब, रामसेनक, किरातक, तिकक सुतिकक, हेम, नेपालनिम्ब, नेपाल, तृणनिम्ब, ज्वरान्तक, नाडीतिक, अर्थतिक, निद्रारि, सनिपातहा ।

कुङ्कुमः—काश्मीरज, कुङ्कुम, रुधिर, रक्त, असक, अन्न, पीतक, काश्मीर, वालीक, सङ्कोच पिशुन, वर, शोणित्राहय, कुसुमात्मक, पीतक, रक्तचन्दन, हरिचन्दन घस्त, रक्तसंज्ञ, सङ्कोचपिशुन, खल रज दीपक, लंित, सौभर, चन्दन, काश्मीरजन्म, अग्निशिव, वीर, लोहितचन्दन, चार, वरवाहीक,

अमिशोखर, रुधिर, गट, गोणित, घुसुग, वरेण्य, अरुण, कालेयक जागुड, कान्त वहिश्चिख, केपर, केशर, धीर, अन्न, रुधिर ।

कुटजः—कौटज, कौट, वत्सक, गिरिमल्लिका, कलिङ्ग, मल्लिकापुष्प, इन्द्रवृक्ष, वृक्षक, शक्रपर्याय, शक्र, वरतिल, पाण्डुर, कटुक, कुटुक, शक्राशन, तिक्तक, रफनाशक, वृक्षक, शक्राह्वय, काही, कूटज, प्रावृष्य, शक्रादप, थवफल, संघ्राही, पांडुरद्रुम, प्रावृष्य, महागन्ध, इन्द्रद्रु, शक्रशाखी, इन्द्रयवफल ।

कुतुम्बकः—छत्र, अतिच्छत्र, द्रोणा, द्रोणपुष्पी, वैकुण्ठ, द्रोणका, शोणवैकुण्ठक, फलेपुष्पा, क्षवपत्री कुम्भ-योनि, कुम्भिका, चित्रशुभ्र, कुरम्बा, सुपुष्पी, श्वन्नक, चित्रपत्रिका, पालिन्दी, कुम्भयोनिका, छत्राणी, छत्रका, कौण्डिन्य, वृक्षसारक ।

कुमुदः—श्वेतजलत्र, अब्ज, अम्भोज, अम्बुज, पङ्कज, अग्निन्द, कहर, कुशेशय, धवलोत्पल, कुमुद, कैव, शशिकान्त, इन्दुकमल, शीतलक, चन्द्राब्ज, चन्द्रिकागुज ।

कुम्भीः—कुम्भिका, वारिपर्णी, वारिमूली, खमूलिका, पानीय, आकाशमूली, कुतुग, कुमुदा, जलवल्कल, श्वेतपर्णा, पृष्ठज, अशुक्लम्भी, खली, पर्णी, पुरनी, वारिकर्णिका, दलाढक, वारिकर्णी ।

कुरण्टकः—किंकिरात, कुरण्ट, कनक, पीतपुष्पक, पीताम्लान, सहचर, पीतसैरेयक, सहचरी, सहाचर, वीर, पीतपुष्प, दासी, पुर, सैरेय ।

कुलस्थः—अरण्यकुलस्थिका, चक्षुष्या, चिपिट्टा, कुशनी, कुलाली, दक्षप्रसादा, कुम्भकारिणी कुम्भकारिका, कुलमाष, कुलविल्वक, काननोस्था, लोचनहिता, कुलस्थिका कुलस्थ, ताम्रबीज, श्वेतबीज, सितेतर, कालवृन्त, ताम्रवृक्ष, ताम्रवृन्त ।

कुष्ठः—रोग, गद, व्याधि, उत्पल, पाकल, वानीरज, वाप्य, किञ्जत्क, आप्य, आमय, अगद, भासुर, दुष्ट,

गदाख्य, गदाह, गदाह्व, हरिभद्रक जण, वदाख्य, कौवेर कुठिक, काकल, कुरिसत, नीरुज, पारिभाष्य, पालक, पवन, पञ्चक, पारिभद्रक, रुजा, रोग, रोगाह्वय, वाणीराज ।

कुम्भाण्डः—पुष्पलता, फलवल्ली, वहिष्ठा, गुडयोग-फला, पीतपुष्पिवा, पुष्पफल, पीतपुष्प, वृहत्फल, वृहत्फला, घृणावास, तिमिष, प्राम्यकर्कटी, कर्कार, कूमांड, शिखिवर्षक, कुम्भाण्ड, कूष्माण्डी, कर्कोटिका, कुम्भाडी, सुफला, कुञ्चफला, नाडपुष्पफला ।

कुसुम्भः—पावक पीतमलक, वल्लरजन, कीलता, लट्वा, पञ्चोत्तर, अग्निशिल, प्राम्यकुङ्कुम, कमलोत्तम, कुकुटशिल, कमलोत्तर, लोहित, महारजन, पीत, पाचक, रफ, वहिश्चिख ।

कुस्तुम्बुरः—अवविधा घाना, कुन्टी, धेनिका, अल्लाहा, ह्यगन्वा वेशण, धान्यक, धान्य, धाना, धानी, धनेयक, अल्लाहा, छत्रधान्य, विदुप्राम, धन्याक, धनिक, धान्य, धन्य, धनीयक, कुस्तुम्बुरी, छत्रा, धन्या, तुम्बुर, वितुत्र, धान्याक, धानक, धान्य, सुगन्धि शकयोग्य सूक्ष्मपत्र, जनप्रिय, धान्यबीज, वीजधान्य, वेधकनिःसार ।

कृतवेधनः—कोशातकी, कृतच्छिद्रा, जालिनी, कृत-वेधनी, क्ष्वेडा, सुतिका, घंटाळी, मृदंगफलिहा मृदंगफलिनी, स्वादुफला, सुपुष्पा, कर्कोटकी, पीतपुष्पा, घाराफला, दीर्घफला, सुकोशा, धामार्गव, राजकोशातकी राजीमत्फला ।

केशरः—चास्पेय, केशर, नागकेशर, नागपुष्प नाग कनकाह्वय, महौषध, राजपुष्पा, फलक, स्वरघातन, केशर, काञ्चनाह्वय, सुवर्णाख्य, भुजङ्गाख्य, पट्पत्रप्रिय, इभाख्य, पुष्परेचन, नागाख्य, केशरी, किञ्जल्क, नागकिञ्जल्क, नागीय, काञ्चन, सुवर्ग, हेमकिञ्जल्क, रुक्म, हेन, पिञ्जर, फणिकेशर, पन्नगकेशर, पुष्पानकेशर ।

कैडर्यः—कालशाक, महानिम्ब, रामण, रमण, निरि-निम्ब, महारिष्ट, कडर्य, शुक्रवार, अल्लाहा, लडिन, प्रियसाल, वरतिल, ककाह्वय, शुक्रशाल, सुरभि, कृष्ण-निम्बक, श्रीपर्णिका, कुमुदिहा, कर्कटा, सुरभिच्छदा ।

कोद्रवः—कोद्रव, कोरदूष, वनकोद्रव, उद्दाल, कोरदुष, कुद्रव, कोरदूषक, कोद्दार, मदनाप्रक, उद्दालक, कोरदुष्क, कोद्दाल कोद्रव ।

कोविदारः—काञ्चनार, कुद्दाल, कनकारक, कान्तपुष्प, करक, कन्तार, यमलच्छद, आम्बन्तक, आस्फोत, उद्दालक, काञ्चन, कान्तार, कनकप्रभ, काञ्चनारक, काञ्चनरु, रक्तपुष्प, गिरिज, कुण्डली कुली, स्वल्पकेसर, चमरी, काञ्चनाल, कर्बुदार, पाकारी गण्डारि, ताम्रपुष्प, चम्पविदल, महापुष्प युगपत्र, युगपत्रक, सुवर्णार, शोगपुष्प कुद्दार, रक्तकाञ्चन, महायमलपत्रक ।

कोशाम्नः—वनरकम्भ, वनाम्र, जन्तुपादव क्षुद्राम्र रक्तम्र, लाक्षावृक्ष, सुरक्तक, कृमिवृक्ष, सुकोशक ।

कमुकः—पट्टिलोघ्न, स्थूलवल्कल, जीर्णपत्र, वृद्धपत्र, पट्टी लाक्षाप्रसादन, पट्टिकाखा, पट्टिका, पट्टिलोघ्न, पट्टिलोघ्नक, वल्कलोघ्न वृहद्दालक, शीर्णपत्र, अक्षिभेषज, शावर, श्वेतलोघ्न, गालक, बहुलत्वच लाक्षाप्रसाद, वल्क ।

क्षवकः—छिक्कीनी, क्षवकृत, तीक्ष्ण, छिक्किका, प्राण-दुःखदा, उषा, उप्रगन्धा कृनासा, संवेदनापट्ट ।

क्षीरविदारीः—इक्षुगन्धा, इक्षुवल्ली, इक्षुवल्ली, क्षीर-कन्द, क्षीरवल्ली, पथस्विनी, क्षीरशुक्रा, क्षीरलता, पय, कन्दा, पयोलता, पयोविदरिक ।

क्षुवक्तः—क्षुरक, तीक्ष्ण, क्रूर, भूताङ्कुश, क्षव, राजो-द्वेष नन्संज्ञ, भूतद्रवी ।

खदिरः—श्वेतसार, कदर, सोमवल्कल, सोमवल्क, ब्रह्म-शल्य, सत्रिरोपम, वासुक, कुजकण्टक, सोमसार, सोमवृक्ष, पथिद्रुम, श्यामसार, नेमिवृक्ष, कंटाढय, महावृक्ष, द्विजप्रिय, गायत्री, दन्तधावन, बालपत्र, त्रिहाशल्य, क्षितिक्षम, बालपुत्र, होम, हिमशय्या, कण्टकीद्रुम, खद्यपत्री, क्षितिक्षम, कुण्डहत्, कुष्ठारि मेध्य, मृदपत्रिका, यज्ञांग, याज्ञिक, यूषट्ट रक्तखदिर, वास्तनय ।

खर्जूरः—पिण्डखर्जूरीका, पिण्डखर्जूरी, राजजम्बु, पिण्डीफल, मुद्गरिदा, दीप्या, संपिण्डा, मधुस्रवा, फल-पुष्पा, स्वदुपण्डा, द्यमक्षा ।

गजपिप्पलीः—चविका कपिवल्ली, कोलवल्ली, श्रेवसी, वंशर, चव्यफला, छिश्चैवेही, दीर्घग्रन्थि, इभरुणा, करिपिप्पली, तैजसी वर्तुली, कपिवल्लिका, गजाह, इभोषणा, कुञ्जरपिप्पली, गजोषणा, स्थूलवैदेही, गजकृष्णा, कपिल्लिका, चव्यजा, हस्तिमगधा ।

गवेधुकाः—गवेधु, गवेडु, गवेडुहा, कुन्द, क्षुद्रा, गोजिहा, गन्धतुत्थ कर्षणी, गोजिहा ।

गिरिकर्णिकाः—अश्वक्षु श्वेतपुष्पी, श्वेत, कटभी, श्वेतनामा, श्वेतस्यन्दा, अपराजिता, आस्फोता, गिरिकर्णी, भूमिलम्बा, नागपर्यायकर्णी, गवाक्षी, गिरिशालिनी, अश्व-क्षुरादिर्कर्णी, दधिपुष्पिका, गर्दभी, सितपुष्पा, किण्ठी भरा, सुपुष्पी, विषहन्त्री, सुपुत्री, सिंहपुष्पी, श्वेतवराटा, गवादिनी ।

गुग्गुलुः—कालनिर्यास, जटापु, कौशिक, पुर, नक्तंचर, शिव, दुर्ग, महिषाक्ष, पलङ्कवा, धूर्त, देवधूप, कुम्भ, उत्सलक, कुम्भोलु, कुम्भेलखलक, सर्वसह, उप, कुम्भी, कुन्ती, रहीम, पवनद्विष्ट, भवाभीष्ट, निशाटक, जटाल, पुट, भूतहर, शाम्भव, वायुम, महिषाक्षक, देवेष्ट, सरुद्विष्ट, मरुदेष्ट, रक्षोहा, पलंकष, रूक्षगन्धक, दिव्य यातुम ।

गुञ्जाः—चूडामणि, रक्तफलिका, काकणन्तिका काकादनी, काक्षी काकचित्री, कृष्णला, कृष्णरक्तिका, गुञ्जिया, गुञ्जा, फाका, रक्तिका, काकजंघा, शिखंडिनी, काकिनी, कक्षा, कनीची, शांगुष्ठा, काकतिका, काकतुंडिका, काकिणी, चूडामणी सौम्या, शिखण्डी, अरुणा, ताम्रिका, शीतपाकी, रञ्जटा, कृष्णचूडिका, रक्ता, काम्भोजी, भीलभूषणा, वन्या, श्यामलचूडा, काकचिधिका, काकपीलु, काकणती काकवहरी, काकशिम्बी, रत्तला, वक्रशय्या, ध्वाक्षनखा, दुर्मावा, वायसादनी, चटकी, तुलावीजा, अझारवहरी ।

गुडूचीः—अमृतवल्ली, कुण्डली, चक्रलक्षणा, मधुपर्णी, सोमवल्ली विशल्या, तन्त्री, निर्जरा, वत्सादनी, छिन्नरुहा, तन्त्रिहा, अमृता, जीवन्तिका, वातरक्तारि, पामरोद्धारा, पित्तघ्नी, उद्धारा, ज्वरारि, श्यामा, सुकृता, मधुपर्णिका, छिन्नोद्धवा, अमृतलता, रसायनी, छिन्ना, सोमलक्षिका, सिपकप्रिया, कुण्डलिनी, वयस्था, नागकुमारिका, छिन्ना, चन्द्रहासा, अमृतसंभवा, अमृतवहरी, जीवन्ती, सोमा,

चक्ररक्षिका, धीरा, नागकन्या, देवनिर्मिता, चक्राङ्गी, वाग, धीरा, जारनाशिनी, मण्डली, पिण्डभृता, बहुच्छिन्ना, कन्दरोहिणी, रसायनी, मृत्तिका, भिषजिता, कन्या, कन्दोद्भवा, कन्दा, अमृतकन्दा, गुडचिका, चण्डहामा, पिण्डगुडचिका, बहुरुहा, पिण्डाल ।

गोशुरकः—शुरकोपी त्रिकण्टक, स्रादुकण्टक, गोशुरक गोशुर, वनशृङ्गाट, पलंकषा, श्वंष्ट्रा, इक्षु-गन्धिका, चण्डी, क्षुद्रगोशुर, त्रिकण्टक, पडङ्ग, बहुकण्टक, शुर, गोशुर, कण्टकल क्षुद्रशुर भक्षक, चण्डुम स्थल-शृङ्गाटक, वनशृङ्गाटक, भक्षक, शुराङ्ग, वृण्टक, व्यालदंष्ट्र, शुरक, महाङ्ग, दुश्चक्रम ।

गोजिह्वाः—गोजिका, गोभी दार्विका, खरपणिनी, कुरसा दार्विकत्रिका, क्षुद्रगोजिह्वा, दर्विका, दर्वी, दार्वी, गोजिह्विका खपत्री, बातोना, अधोमुखा, अधःपुष्पी, प्रतना, धेनुजिह्वा ।

गोधूमः—बहुदुग्ध, अपूप, मूत्रेच्छभोजन, यवन, निस्तुष क्षीरी, रशाल सुमता, अरूप गधूम यवक, हुडम्भ, गिरिजा, सतिनामा, रसिक ।

चक्रमर्दः—प्रपुत्राट दद्रुम मेषलोचन, पद्माट एडगज, चक्री पुत्राट तर्दिण, तर्किल, प्रपुत्रड, मेषाक्षि, कुमुम, प्रपुत्राल, अडगज, गजालय, मेषाह्वय, एडहस्ती, व्यावर्तक, चक्रमर्द, पुत्राड, त्रिमर्दक, तर्वट, चक्रहा शुक्र-नाशन, दडवीम, प्रपुत्राड, खर्कूष्म चक्रमर्दक, उरणाख्यक, उरणाक्ष, उरणाक्षक, चक्रपद्माक, तरवट, मेषाक्ष अण्डगम, अण्डहस्ती, चक्रिका ।

चणकः—हरिमन्थ, सुगन्ध, कृष्णकञ्जुक, बालभोज्य, वाजिभक्ष, कञ्चुकी, वाजिमन्थ, जीवन, हरिमन्थक, हरि मन्थत्र, चण, वाजिभक्ष, कञ्चुकी, बालमेषज्य सधलप्रिय ।

चन्दनः—श्रीखण्ड, चन्द्रकान्त, गोशीर्ष, भोगिवल्लभ, भद्रसार, मलयज, गन्धसार, भद्रशी एकङ्ग, पटीर, वणक, भद्राश्रय, सेव्य, रौहिण, ग्राम्य, सर्पेष्ट, पीतसार, सदाई, श्वेतचन्दन, तिलपर्ण, मंगलय, मलयोद्भव, गन्धराज, सुगन्ध, सर्पावास, शीतल, गन्धाढ्य, पावन, शीतगन्ध, तैलपर्णिक, चन्दच्युति, भःश्री, त्रिनिहिम, सर्वप्रिय, राजयोग्य ।

चविकाः—चव्य, ऊषणा, कणामूल, चवण, उच्छिष्ट, कोलवल्गिका, चवि, चवी, पुरंदर, तेजोवती, कोला, नाकुली, उपणा, चव्यक, वशिर, गन्धनाकुली, कोलवल्ली, कुफटमस्तक, कोला, कृकर, तीक्ष्णा, करिकणा, बल्ली, कुटिलसप्तक, कटुका, कटुपाकिनी ।

चित्रकः—अनलनामा, पाठी, व्याल, ऊषण, कृष्णवर्मा, जातवेदा, वार्दि, विभाकर, विभावसु, बृहद्भानु, वैश्वानर, शिखावान्, शुचि, शुष्मा, सप्तार्चि, दिमाराति, हिरण्यरेता, अनल, अग्निशिक्ष, पाली, माली, चित्र, चित्राङ्ग, दाहक, दहन, दारुण, द्वीरी हिमाराति हिरण्यरेता, हुतभुक् ज्योतिष्क, ज तवेदा, कृष्णवर्मा, बालमूल, कुट, कृशानु, लोहिताङ्ग, पालक, पावक, पाठीन पाची, सप्तार्चि, शार्दूल, शिखी, शम्बर, शू, शिखावान्, ऊषण, वैश्वानर, वहि, बहरी, बहिनामा, व्याल, मार्जार, अक्षिप्य, उष्वुधाह्वय, रक्तचित्र, महाङ्ग, रक्तचित्रक, हयामि, हस्वामि ।

चिरविल्वः—प्रकीर्य, पूतिकरंज, पूतिक, कलिमारक, पूती, प्रतीति, नक्तमाल, चिरविल्वक, पूतीक, रोचन, पूतिपर्ण, वृत्तफल, गुच्छपुष्पक, स्निग्धपत्र, तपस्वी, विपदि, घृतपर्णक ।

चिर्मटः—धेनुदुग्ध, गोरक्षकर्कटी, सुचित्रा, चित्रमल, क्षेत्रचिर्मटा, पाण्डुफला, पथ्या, रोचनफला, चिर्मटिका, कर्कचिर्मटा ।

चिल्लीः—वास्तुक, वास्तुक, क्षारपत्र, शाकराट, पांशुपत्र, शाकश्रेष्ठ, शाकवीर, कंक्रेल, धनापन, पांशु, वसुध, हिरमोक्षिका, शाकराज, राजशाक, चक्रवर्ती, चिल्लिका, तुनी, अमलोहिता, मृदुपत्री, क्षारदला, क्षारपत्र, वास्तुकी, महदला, गौडवास्तु, पलाशलोहिता, चीरपत्री ।

चुक्रिकाः—चुक, चुक्रवारुक, लिङ्गच, अम्लवास्तुक, चेट्टा, दलाम्ल, अम्लशाकाख्य, अम्लदिलमोचिका, पत्राम्बा, रोचनी, शतवेधनी, भेदनी, भेरी, भीमा, गुन्धक, गुल्मकेतु, महाक्षरा, मानसाश्रवि, फलाम्ब, राजाम्ब, रक्षाम्ब, रक्षमग, शङ्खद्रवि, सारसवेधनी, शतवेधनी, वसन्तपाला, वीराम्ब, वेतवान्ब, वाराङ्गा, वराभिध ।

चोरकः—शङ्खित, चण्ड, दुष्पत्र, क्षेमक, रिपु, गगहास, कोपनक, कितव, फलचोरक, चपल, धूर्त, पट्ट, नीच, निशाचर, दुष्कुल, ग्रन्थि, सुगन्धि, पर्णचोरक, तस्कर, चण्डा. क्रोधमूर्च्छित, दुष्कुलीन, विरोध, कोरक, धनहारी, क्षेम. राक्षसी, खड्ग, सुगन्धि ।

जम्बुः—जम्बू. सुरभिपत्रा, नीलकला, श्यामला, महास्कन्धा, राजार्हा, राजफला, शुक्रप्रिया, मेघमोदिनी, वृहत्फला, राजजम्बू, कोकिलेष्टा, महाजम्बू, महानीला, महाफला महापत्रा, नन्द, फटेन्द्र, स्वर्गमाता सुरभिपत्रा, जम्बुल ।

जातीः—जातीफल, जातीकोष, जातिशस्य, जातिकोश, जातिसार, जातिपत्री, जातिफल, कोश, कोषक, मदशौंड, मज्जसार, मालतीफल, फल, पुट, राजभोग्य, शालूक, सुमनःफल, जाती, कोष, जातिकोष, कोश, जातिशस्य, जातीधार, जातिशङ्क, सोमनःफल ।

जलपिपलीः—अग्निज्वाला, बहुशिखा, विवपत्री, लाङ्गली, महाराष्ट्री, सत्यगन्धा, प्राणदा, शारदी, शकुलादनी, तोयवल्ली, तृणशीता, वाशीर ।

जातीः—(प्रवाल) जाती, मनोज्ञा, सुमना. राजपुत्री, प्रियंवदा, मालती, हृद्यगन्धा, चेतिका, तैलभाविनी, केतकी, चेतकी, सुकुमारी सुरप्रिया, संध्यापुष्पा, मनोहरा, जनेष्टा, राजपुत्रिका, जातिका, मालिनी, वासन्ती, प्रहसन्ती, सुवसन्ता, वसन्तजा, वाषिका ।

जिङ्गिणीः—क्षिप्रिणी, मोदकी, गुडमज्जरी, पार्वतेया, सुनिर्घोषा, मदनमज्जरी ।

जीमूतः—देवदाली, वेणी, कर्कटी, गगगरी, देवताण्डी, वृत्तेश, खरस्पर्शा, विपत्री, जीमूतक, कण्टफला, सदा, केशफला, कट्फला, घोरा कदम्बा, विपदा, कर्कटी, सारमूषिक, वृत्तकोशा, दाडी, लोमशपत्रिका, तुरंगिका, तर्कारी, गरनाशिनी, घोष, आखुविपदा, चतुरंगक, देवदालिका, पीता ।

जीरकः—जग्ण, जीर, जीर्ण, दीप्य, दीपक, अजात्रिक, वहिसस्य, वहिशंस्य, मागध, अत्राजी, कणा, जीरण, दीर्घक, मनोज्ञ, वरुण, रुच्य, पीताम, पूज्यमानक ।

जीवन्तीः—अर्कपुष्पी, जीवन्ती, स्वर्णजीवन्तिका, स्वर्णलता, स्वर्णजीवा, सुजीवन्ती, सुपर्णिका, नृग्रन्थि, शाकश्रेष्ठा, तिक्तजीवन्ती, हेमा, हेमपूर्णा, हेमवल्ली हेमाहा, हिमाश्रया, स्वर्णपर्णा, हेमपुष्पी, हेमवती, सौम्या, जीवनी, जीवा, जीवदा, सुलकागी, रक्ताङ्गी, प्राणदा, भद्रा मंगल्या, मेघराटिका जीवनीय, स्रवा, मधुस्रवा, यशस्या, शृङ्गाटी, जीवपुष्पी, जीववृष्टा, काञ्चिका, शशशम्बिका, सुविङ्गला, मृगराटिका, पुत्रभद्रा, मधुधाता, जीववृषा, जीवपत्री, जीववर्धनी, यशस्कागी, वृहज्जीवन्ती, पुत्रभद्रा, प्रियङ्गी, मधुग, जीवपुष्पा, वृहज्जीवा तिक्तजीवन्तिका, तिक्तभद्रा तिक्तप्रियङ्गी, विपमृष्टि, केशमुष्टि, सुमुष्टि, रगमुष्टि, डोडीक्षुप, हेमजीवन्ती, स्वर्णजीवन्ती, हेमस्रीरी, सुमङ्गला, हेमला, जीवदात्री ।

जूर्णाङ्गाः—यंनल, देवधान्य, जूर्णाह जूर्णाङ्ग, जूर्नलनल, यावनाल, यवनाल, शिखरी, वृत्तण्डुल, दीर्घनाल, युगन्धर क्षेत्रेषु, क्षुपत्रक, इक्षुपत्रक, दीर्घशर् ।

ज्योतिष्मतीः—कटभी, सुवर्णलतिभा, ज्यतिष्का, अग्निभाषा, लवणा, दुर्गरा, पूतितला, लग्गा, स्फुटवन्ती, पारावतपदी, पिण्य, पीततैला कङ्गुगी, पारावताङ्गि निष्फला, इङ्गुदी, स्वर्णलता, अनलप्रभा, ज्योतिर्लता, सुर्णिलता, दीपा मेघ्या, मजिदा, गतिदा, सरस्वती, अमृता, कङ्गुनी, अग्निभाषा दुर्मदा, किंशुदा, आवेगा, काकण्डी, त्रिपर्णी, पीड्या ।

टुण्डुकः—श्योनाक, शोषण, नट, कट्टक, मण्डूकर्ण, पत्रोर्ध, टेण्डुक, टिण्डुक, शुक्रनास, कुटनट, दीर्घवृन्त अरु, प्रथुशेम्ब, कटम्बर, श्योनक, मयूरजङ्ग अलुक, प्रियनीवी, कटाङ्ग ऋक्ष, अरल, वट, विपनुर्, अध्वान्तशात्रा, पूतिवृक्ष, मण्डुक, मण्डूक, भूतपुष्प, शोण, अरुट, दीर्घवृत्तक ध्वान्तशात्रव, स्वर्णवल्कल, शलक, प्रियजीव, शोपण, कुर्कट, भल्लुक, कन्दर्प पादवृक्ष, भूनाटक, पारिपादक ।

तगरः—कालानुसार्थ, कुटिल, कालानुशरिवा, जिह्व, दीपन, चक्रशुष महोरग पिण्डगर, पादिक, दण्डहन्त.

पिण्डीतगरक, पार्थिव, राजहर्षण, नत, वक, विनम्र, शठ, कुंचिन नहुषाख्य, दीन, वर्द्धण, दण्डदस्त, कालानुधारक ।

तण्डुलः—दसक, अक्षत, परिव्यय ।

तण्डुलीयकः—मेघनाद, काण्डेर, तण्डुलेरक, भण्डीर, तण्डुलीवीर, विषम, धल्पमारिष, तण्डुलीक, तण्डुल, तण्डुली, तण्डुलीयक, ग्रन्थिल, बहुवीर्य, घनस्वन, सुज्ञाक, पथ्यशाक, स्फूर्जथु, स्वजिताह्वय, वीर, तण्डुकनामा, काण्डीकरारिष, पण्यशाक, कण्टकमारिष ।

तमालपत्रः—अंकुश, छदन, दल, दलाह्वय, गन्धजात, गोमेद, गोमेदक, गोपन, इष्टगन्ध, पत्रक, पात्ररजन, पत्राख्य, पलाश, राम, रोमश, शीतस, सुनिगन्ध, सुरस, सुकुमारक, तेजपत्र, तापस, तमालक, तमाल, तमालपत्र, वसनहा, वध्र, वसन, पत्र, वासस्, गोमेद, पत्राख्य ।

तरुणीः—रामतरुणी कणिका, देवकेसरा, सहा, कुमारी, गन्धाढ्या, भृङ्गेष्टा, भृङ्गवल्गभा, द्विरेकगणसम्भवा, अतिकुला, अतिकेपर, भद्रतरुणी, बृहत्पुष्पा, बहुपत्रा, देवतरुणी, कर्णिका, तरुणी, कुवजक, संकुल, कण्टभाढ्या, नीलालिकुठप्रकुठा, महासहा, वारिकण्टक, वृत्तपुष्प, शतपत्री, रामतरुणी, सेवती, सुरला, चारुकेसरा, शिवलभा, सुमता, सुशीता, लाक्षापुष्पा, सुवृत्ता ।

तामलकीः—चौरट, हिलोलिका, आसलकी, पुत्रश्रेणिका, अमली, विश्वपर्णी, दृढपादा, सूक्ष्मदला, बहुपुत्रा, दलस्पर्शनी, भूपर्वा, बहुफला, बहुपत्रा, भूम्यामलकिका, अरुहा, हिमालया, वृष्या, विषत्री, बहुपत्रिका, बहुवीर्या, अहिमपदा, वीरा, तमालिका, उचटा, दृढपादी, वितुषा, वितुन्तिका, भूधात्री, चारटी, तामलकी, अजुटा, तालि, ताली, तमाली, तमालिनी, विदुषभूता, तमक, भूधात्री, भूम्यमली, शिवा, क्षेत्रामली, क्षारिका, बहुपुष्पी, जडा, अध्यण्डा, अजटा, सूक्ष्मफला, क्षेत्रामलकी, भूम्यामलकी, वितुषक, जडा, अफला, अमला, ज्ञाटा, माला, ज्ञाटामला, अमलजुटा ।

ताम्बूलपत्रः—भक्ष्यपत्रा, भुजङ्गलता, मुखभूषण, भुजङ्गवल्ली, दिवाभीष्टा, नागवल्ली, नागिनी, नागवल्लिका,

नागवल्ली, पर्ण, ताम्बूली, पर्णलता, ताम्बूलवल्ली, सप्तशिरा, सप्तलता, फणिवल्ली, ताम्बूलवल्लिका, पर्णगृहाशया, ताम्बूल, विक्रिका, फणिलता ।

तालः—आसवद्, भूमिपिशाच, लेख्यपत्र, तृणराज, महोज्ञत, तल, दीर्घतल, द्रुमश्रेष्ठ, द्रुमेश्वर, पत्री, दीर्घस्वन्ध, ध्वजद्रुम, मधुरस, मदाञ्च, दीर्घपादप, चिरायु, तरुराज, दीर्घपत्र, गुच्छपत्र, करपत्रवान्, दीर्घद्रु, तन्तुनिर्यास, तन्तुगर्भ, शतपर्वा, प्रांगु, दुरासह, गजभक्ष, दृढच्छद, चलच्छद, गुड, स्वादुकल, लेख्यच्छद, जलज ।

तालमूलीः—अशोधी, भूताली, दीर्घकन्दिका, गोधापदी, हेमपुष्पी, काञ्चनपुष्पिका, खरुनी, खर्जू, महागुण्या, मुसली, तालमूली, ताली, तालमूलिका, तालपत्रिका, तालिका, वृष्यकन्दा, सुवहा ।

तालीशः—अर्कवाह, करिपत्र, करीपत्र, अर्कवंध, करिच्छद, नील, नीलाम्बर, पत्राख्य, तालीसपत्र, धात्रीपत्र, शुक्रोदर, प्रन्विकापत्र, पत्राख्य, तुश्सीच्छर, पत्राख्य, अर्कवन्ध, ताल, तलाह्वय, तमाह्वय, तालीपत्र, तालीपत्रक, तामलकीदल, मुखरोगहर, ह्वय, तुपत्र, आमलकीपत्र, तामलकीपत्र, घनच्छद ।

तिग्गिशाः—अश्वगर्भक, अक्षक, अतिमुक्तक, चकी चित्रकृत्, रथद्रु, रथ, रथिक, तिनाशक, स्पन्दन, स्पन्दन, सर्वसार, स्पन्दनद्रुम, शतांग, शकट, भस्त्रगर्भ, मेपी, जलधर, वज्जुल, नेमी, चित्रकर्मा, स्पन्दनी ।

तिन्दुकः—नीलसार, कालस्वन्ध, अतिमुक्तक, स्फूर्जक, स्फूर्जन, तुष्ट, रामण, अनिलसार, सष्ट, स्पन्दन, रावण, रव, कृष्णत्वक्, कृष्णसार, सुषार, विरूपक, शित्तिसारक, केन्दु, तिन्दु, तिन्दुल, तिन्दुकि, तिन्दुहा, नीलसार, स्वर्धक, स्पन्दनाह्वय ।

तिलः—होमधान्य, जटिल, पापत्र, पवित्र, पितृतीर्थ, पूरकल, पूतधान्य, स्नेहकक, तैलकल, वनोद्भव ।

तुम्बीः—अलाचू, तुम्ब, तुम्बक, पिण्डकना, महाकला, आलाचु, एलाचु, लाचु, लाचुका, तुम्बिका, अशोडु,

कटुमालावु, लम्बा, इक्ष्वाकु, क्षत्रियवरा, तिक्तबीजा, महाफला, कटुतुम्बी, कटुफला, तुम्बिनी, कटुतुम्बिनी, वृहत्फला, राजपुत्री, नृपारमजा, फलिनी, तिक्ततुम्बी, तिक्तका, वटुतिक्तका ।

तुम्बुरुः—तेजस्विनी, तेजवती, तेजकन्या, लघुवल्कला, महौजसी, पारिजात, शीता, तिक्ता, अतितेजनी, तेजोह्वा, तेजिनी, अश्वप्रा वल्कली, स्वर्णनाकुली, विडालक्ष्मी, सुतेजसी, सौरभ, सौरवनज, सानुज, द्विज, तीक्ष्णवल्क, तीक्ष्णफल, तीक्ष्णपत्र, महामुनि, स्फुटफल, सुगन्धि शूलघ्न, सौरज, अगन्धक, गन्धाल, स्फुटितफल ।

तुरुष्कः—अश्वपुष्प, कपिनामा, कपितैल, कृत्रिम, कपिश, चला, तुरष्क, मुक्ति, मुक्ता, पिण्डित, सैहिकारस, कपि, तैल, कपिल, चना, पिण्डितवर, सिंहपिण्डक, सिद्ध, पावन, पवन, याव, धूम्र, धूम्रवर्ण, सुगन्धिक, सिंहक, सिंहसार, पीतसार, यावल्, पिण्याक, कपिज, कन्क, पिण्डीतैलक, करेवर, कृत्रिमक, लेपन, शल्लक्ष्मीद्रव, विष्टक, तैलपर्णी, वृक्षधूप, कपिचंचल, तैलाख्य, पिण्डक, यावन, शज, यवनदे, चंचलतैल, कृतक ।

तूदः—कमुक, ब्रह्मदारु, तूत, ब्रह्मकाण्ड, ब्रह्मकाष्ठ, मृदुसार, मदसार, नीलरंगक, तूठ, नीलवृन्तक, ब्रह्मण्य, सुपुष्प, सुरूप, ब्राह्मणेष्ट, नीलवृत्तक, विप्रकाष्ठ, पुण, नूड, पुष, पलायिक, यूष, यूष, तूल ।

तृणशून्यः—स्वर्णकेतकी, लघुपुष्पा, सुवर्णकेतकी, सुगन्धिनी, हेमकेतकी, कनकप्रसव, पुष्पी, हैमी, छिन्नरुहा, विष्टारुहा, स्वर्णपुष्पी, कामखड्गदमा ।

त्रायमाणाः—देववला, पालिनी, भयनाशिनी, अवनी, रक्षणी, त्राणा, बलभद्रा, त्रायन्ती, गिरिजानुजा, सुभद्राणी, त्रायन्ती, वार्षिक, बलभद्रिका, बलदेवा, भदनःमिका, कुलत्रा, त्रायमाणिका, सुकामा, गिरिजा, वार्षिका, अनुजा, मङ्गल्यार्हा, कृतत्राणा ।

त्रिवृत्—अर्धचन्द्रा, कालमेपी, काली, कालिङ्गिका, कालपर्णी, रेचनी, लघुरोचनी, नालविका, मसूरी, पालन्दी, पालिन्धी, रेचनी, सरसा, सहा, सरणा, श्यामा, सरा,

सुवहा, सर्वातुभूति, सुषेगी, त्रिपुटा, त्रिमण्डी, त्रिवृता, त्रिवृत्तिका, त्रिवेला, सारा, विदला, सरला, मालवेका, मसूरविदला, काला, कालमेपिका ।

त्वक्—वर, शीत, त्वक्पत्र, रामवल्लभ, तनुत्वक्, दाहसिता, त्वच, वरांग, मृङ्ग, चोच, शकल, उत्कट, सैहल, लाटपर्ण, मुञ्जशोध्य, वनप्रिय, रामेष्ट, विज्जुल, त्वचा, चोल, गुडत्वच, पत्र, सुरभिवल्लल, सूतकट, त्वक्पत्र, वगङ्गक, त्वचा, हृद्य, वल्कल, मुञ्जशोधन, सिंहल, बल्य, सुरसा, कामवल्लभ, महुगन्ध वनप्रिय, लटपर्ण, गन्धवल्लल ।

दन्तशठः—जम्बीर, जम्भल, जम्भ, गम्भीर, वक्त्रशोधी, रोचन, दन्तहर्षण, जम्भीर, रोचनक, मुखशोधी, जाडथारि, जन्तुजित्, जम्भक, जम्भर, दन्तकर्षण, रेवत, दन्तहर्षक, जम्भी ।

दन्तीः—सकूनक, वराहाङ्गी, गुणप्रिय, लघुदन्ती, विशल्या, उदुम्बरपर्णी, एरण्डदल, शीघ्रा, श्येनघंटा, धुणप्रिया, वाराहाङ्गी, निकुम्भ, सकूलक, प्रत्यक्पर्णी, दन्तिना, श्वेतवण्टा, निकुम्भी, निःशल्या, निष्कुम्भ, नागस्फोता, दन्तिनी, उपचित्रा, भद्रा, रूक्षा, रेचनी, अनुकूला, रक्तदन्ती, मधुपुष्पा, एरण्डफला, तरुणी, एरण्ड-पत्रिका, अणुरेवती, विशोधनी, कुम्भी, उदुम्बरदला ।

दर्भः—कुश, बर्हि, सूच्यप्र, यज्ञभूषण, दीर्घपत्र, क्षुरपत्र, कुश, पवित्र, याज्ञिक, हस्वगर्भ, कुतुप ।

दाडिमः—करक, रक्तकुसुम, शुक्वल्लभ, सुफल, दाडिमीसार, कृद्रिम, फलबाडव, रक्तवीज, दन्तवीजक, मधुवीज, कुचफल, रोचन, मणिवीज, वल्कफल, वृत्तफल, पिण्डपुष्प, दाडिम्ब, पर्वरुट, स्वादम्ल, पिण्डीर, मुखवल्लभ, रक्तपुष्प, डालिम, शुक्रादन, सुनील, नीलपत्रक, मीलपत्र, दन्तवीज, लोहितपुष्पक ।

दारुहरिद्राः—दार्वी, पर्जन्या, पर्जनी, कटंकटेरी, द्वितीयाभा, कपीतक, पीतहु, कलियक, हरिद्र, पचम्पचा, हरिद्रा, काष्ठा, मर्मरी, पीतिका, पीतदारु, स्थिररागा, कामिनी, पीता, दारुनिशा, कालीयक, कामवती, दारुपीता, कर्कटिनी, हेमकान्ती, पीतत्वक्, पीतचन्दन, काष्ठरजनी, हैमवती, हेमकान्ता, कुसुम्भका, कर्कटकिनी ।

दुग्धिकाः—दुग्धी, क्षीरास्मिका, क्षीरी, क्षीरानी, मरुद्भवा, रवादुपर्णी, क्षीरिणी, क्षीराविका, कच्छरा, प्राहिणी, ताम्रमूला ।

दूर्वाः—नीलदूर्वा, रुदानन्ता, भार्गवी, शतपर्णिका, शध, सदस्रवीर्य, अमर, शतवल्ली, शद्वल, हरित, शतपर्वा, शीतकुम्भी, शीतला, वाहिनी, शीतली, हरिता, शाम्भवी, श्याम, शीता, शतप्रंधि, अमृता, धूर्ता, अनुवह्निष्ठा, शिवा, शिवेष्टा, मङ्गला, जया, सुपगा, भूतदन्त्री, शतमूला, महौषवी, विजया, सौम्य, गौरी, शान्ता, रुहा, अनन्ता, भार्गवी, शतवल्ली, गुणा, नन्दा, अमरी, महावरी, हरमालिका, तिक्तपर्वा, दुर्भा, बहुवीर्या, हरिताली, कच्छरुहा, असितालता, पूता ।

देवदारुः—सुरदारु, हुक्किलिम, भद्रदारु, सुराह्वय, देवकाष्ठ, पीतहु, भद्रवत्, शतपादप, पारिभद्रक, पीतदारु, दारु, पूतिकष्ठ, कल्पपादप, किलिम, अमरदारु, दारुक, स्निग्धदारु, शिवदारु, शाम्भव, रुद्रवत्, भूतहारि, भवदारु, शक्रद्रुम, इन्द्रवृक्ष, दारुभद्र, इन्द्रदारु, मस्तदारु, सुभूरुह, र्नेहवृक्ष, सुरद्रुम, सुरकाष्ठ, स्नेहविद्ध, महादारु, सुष्ठाष्ठ, अरिनरध-द रुक, कष्टद रु ।

द्रवन्तीः—शम्बरी, वित्रा, न्यप्रोधा, मूषिकाह्वया, प्रत्क्ष्रेणी, विषा, चण्डा, पुत्रश्रेणी, आखुपर्णिना, वृद्धन्ती, गुच्छफला, दुग्धगर्भा, विरेचनी, विषभद्रा, भद्रदन्ती, ज्योतिष्का, जयावहा, शिफा, प्रतिपर्णी, सहस्रमूली, विकान्ता ।

द्राक्षाः—स्वादुफला, मधुरसा, मूर्द्धिका, हारहूरा, गोस्तनी, स्वाद्वी, कृष्णा, चारुफला, रसा, यक्षमघ्नी, तापसप्रिया, प्रियाला, गुच्छफला, रसाला, अमृतफला, फलोत्तमा, सुफला, कामीरिका, कामर्दिका ।

धन्वनः—धामनी, धनुर्वृक्ष, धर्मन, महावल, रुजासह, रूक्ष, स्वादुफल, पिच्छलत्वक, पिच्छिलक, रक्तकुसुम, रुजापह ।

धवः—त्रक, धुरन्धर, धवल, गौर, घट, कषाय, मधुरत्वक, मधुरवल्क, नन्दित्र, पिशाचवृक्ष, पाण्डुत्र, पाण्डुर, पीतफल, शुक्रवृक्ष, शुष्कान्न, शकटाख्य, सिपर, शकटाख्य, दृढतर, शुक्रवृक्ष, वथ ।

धातकीः—अग्निज्वाला, अग्निवला, बहुपुष्पिका, धार्त्रा, धातृपुष्पिका, धातृपुष्पी, धातृपुष्पी, धावनी, गुच्छपुष्पी, कुसुद, कुजरा, मद्यवासिनी, मद्यपुष्पा, पार्वती, रोध्रपुष्पिणी, सुभिक्षा, सीधुपुष्पी, संघपुष्पी तीक्ष्णज्वाला, ताम्रपुष्पी, वहि-शिव्वा, वहिपुष्पी, वहिज्वाला, मदकरा, इन्द्रपुष्पिका, पार्वतीय, दाहनी, लोध्रपुष्पिणी ।

धान्यकः—धान्यक, धान्यका, धान्या, धानी, धान्यक, कुस्तुम्वुरु, छत्रधान्य, वितुन्नक, अवविका, अलका, उत्रा, धन्याक, धनिक, धन्य, धनीयक, धनेयक, धानक, धान्य-बीज, धेन्निका, धाना, ह्यगन्धा, जनप्रिय, कुनटी, कुस्तुम्वुरी, निःसा, कुस्तुम्वर, शकयोग्य, सुगन्धि, सूक्ष्म-पत्र वेधक, वेशण, बीजधान्य, धना, धानी, धनिका ।

धामार्गवः—महाकोशातकी, हस्तिघोषा, महाफल, घोषक, हस्तिपर्ण, वृहत्कोशातकी, हस्तिकोशातकी, प्रान्य-कोशातकी, ऐमी, महत्पुष्पा, सर्पतका, हस्तिघोषातकी, कर्पेटकी, पीतपुष्पा, महाजाली, धन्या, वृत्ता ।

नन्दीतकः—क्षुद्र कुवेरक, कुनी, अश्वत्थमेद, नन्दीवृक्ष, प्ररोही, गजपादप, स्थालीवृक्ष, क्षयतर, क्षीरी, वनस्पति, नन्दीरीक्षा, तुल, वण्टलक, कान्तलक ।

नलः—नल, नल, पोटगल, धमन, नर्तक, रग्नी, सून्यमध्य, विभीषण, कुक्षिरन्ध्र, कीचक, दीर्घवंश, छिद्रान्त, मृदुपत्र, वंशपत्र, मृदुच्छद, नट, नटी, मृत्युपुष्प, नालवंश ।

नलिकाः—विद्रुमलता, नलिक, कपोतचरणा, नन्दी, सुषिरा, धमनी, शून्या, निर्मध्या, नर्तकी, नटी, विद्रुमलतिका, कपोतवाणा, स्तुत्या, रक्तदला, नर्तकी ।

नाकुलीः—सर्पगन्धा, सुगन्धा, रक्तपर्णिका, ईश्वरी, नागगन्धा, सुरसा, अहिभुक्, सर्पादनी, व्यालगन्धा, नाग-सुगन्धा, गन्धनाकुली, नकुलेश, भुजंगाक्षी, सर्पाक्षी, विपनाशिनी, भोगिगन्धिका, सर्पसुगन्धा, विरिजध्रिका ।

नागमलाः—अरिष्टा, भद्रौदनी, गान्धकी, जया, रुक्मवेधुका, महाशाता, जगन्निधनी, गोरक्षवृक्ष, नाग-गन्धा, चतुःपला, महोदया, महापत्रा, महाफल, विरिजध्रिका ।

धनिष्ठ, देवदण्डा, महागन्धा, घण्टा, खरवह्निका, विश्वेदेवी, खण्डा, खर्वा ।

नागरङ्गः— नागरङ्ग, त्वक्सुगन्ध, सुखप्रिय, नार्थङ्ग, नागर, ऐरावत, नागरुक, चक्राधियासी, किर्भिर, किर्मार-खक्, सुरग, खगन्ध, इरावत, वक्त्रवास, योग-ङ्ग, गन्धाढ्य, गन्धपत्र, वरिष्ठ, वक्त्राधिवासन, ऐरावतिक, योगी, सुरङ्ग, गन्धपत्र ।

नाडीः पट्टशाक, नाडीक, नाडीशाक, नाडीच, कैचुकी, पेचुली, पेचु, विश्वोचन ।

नालिकेरः—नारिकेर, हडफल, लाङ्गली, कूर्चशीर्षक, सुङ्ग, स्कन्धफल, तृणराज, सदाफल, नारिकेर, नाडिकेली, नारीकेली, नारीकेरी, नारिकेरि, नारिकेलि, सदापुष्प, क्षिरःफळ, मृदुफल, पुटोदक, गारिकेर, रसफल, सुतुङ्ग, कूर्चशीखर, हडनीर, नीलतरु, मङ्गल्य, उच्चतरु, स्कन्धफल, दाक्षिणात्य, दुरारुह, त्र्यम्बकफळ, शिराफल, करकाम्भा, पयोन्नर, सुक्कुण, कौशिकफल, फलमुग्ध, जटाफल, मुण्डफल, विश्वामित्रप्रिय, नाडीकेल, नारिकेर, सुभद्र, फलकेशर, वरफल, महाफल, सदाफल, रोग्यगर्भ, त्र्यक्षक, तालवृक्ष, लाङ्गली ।

निःपावः—राजशिम्वी, वल्लु, श्वेतशिम्विक, श्वेतशिम्व, पालकाख्य, मुखप्रिय, माध्विका, मधुशर्करा, पलङ्का, स्थूलशिम्वी, वृता, मधुसिता, सिता ।

नालिकाः—नीली, नीलिनी, नीला, मेघवर्णा, कुत्सला, दूरी, ह्रीतपिका, काला, नीलिका, नीलपुष्पिका, ग्रामीणा, मधुपर्गिका, रजनी, श्रीकली, तुत्या, तूणी, दोला, बलिका, द्रोणि, अक्लिका, प्रसंगी, ग्रामिणी, तूरी, द्रोणी, गेला, तुच्छा, नीलवत्री, राज्ञी, नीलपुष्पी, काली, इयासा, शोधिनी, श्रीफला, ग्राम्या, भद्रा, भस्वाही, मोचा, कृष्णा, व्यञ्जनकेशी, मकाफला, स्थिररत्ना, रजपुष्पि, वृन्तिका, अञ्जनकेशिका, चारटी, दिजया, गन्धपुष्पी, स्थिररत्ना ।

नीवारः—तापस, सुनिभक, प्रसाधिक, अरण्यधःन्यनामा, रतिक, अरण्यधान्य, सुनिधान्य, तृणोद्भव, तृणधान्य, दन्त्रीदि, अरण्यजाली, प्रसाधिका ।

पटोलः—कुलक, तिक्त, पाण्डुक, कर्कशच्छद, मण्डली, मधु, राजीफल, पाण्डुफल, राजनामा, अमृताफल, राजोमान्, तिक्तोत्तम, वीजगर्भ, कुष्टम्र, कुष्टार, कासमर्दन, पञ्चराजिफल, ज्योत्स्ना, कच्छुर, ज्वरनाशन, तिक्तक, पटु, पटुक, कर्कशदल, कुलत्र, वाजिमान, लताफल, राजफल, राजपटोल, वरतिक्त, तिक्तभद्रक, वटुफल, कटुक, कटु, अमृतफल, पाण्डु, नागफल, पञ्जर, ज्योत्स्नी, कच्छुघ्नो, प्रतीक, कुप्रहा, कासभञ्जन ।

निकोचकः—कोलक, दीर्घदाल, पीतसार, गूढमल्लिहा, मदन, गुप्तस्नेह, चारुफल, मंकोट, पल्लोजय, क्लोच, जलगोत्रक, पिस्त, मुकूलक, दन्तीफलसंज्ञाकृति, अङ्कोट, अङ्कोलक, रेची, दीर्घद्रीलक, पीतवार, ताम्रफल, गन्धपुष्प, अङ्कोल, कंठर, गूढपत्र, लम्बकर्ण, रोचन, विज्ञानतैलगर्भ, गुणाढ्यक ।

निचुलः—इजल, हिजल, अम्बुत्र, जलवेतस, समुद्रफल, अम्बिफल, उदधिक, सिन्धुफल, अम्बुधिफल ।

निम्बः—अरिष्ट, अर्कपादप, छर्दन, छर्दिन्न, हिन्दु, कैटर्ष, काकफळ, कीरेष्ट, कीटक, मालक, नेता, निम्बक, निर्यास, नियमन, पक्कत्, पारिभद्रक, पिचुनन्द, पीतवार, प्रभद्र, पूकमालक, पूयारि, पीतसारक, राजभद्रक, रविप्रिय, सर्वतोभद्र, सुमगा, सुतिक्तक, सतिक्तक, सर्वभद्रक, सुभद्र, शुक्र-प्रिय, शीर्षपत्र, शीत, चरत्वच, विशीर्षपर्ण, यवनेष्ट, यवनेटा, पारिभद्र, धमन, ज्येष्ठामालक, हिन्दुनिर्यास, अग्निधमन ।

निर्गुण्डीः—सुगन्ध, शीतसहा, नीलसिन्दुक, सिन्दुकच्छ-पिका, भूतकेशी, इन्द्राणी, नीलका, नीलिका, नीलनिर्गुण्डी, सिन्दुक, पीतसह, कपिका, शेफालिका, शीतमीर, नीरुमञ्जरी, कर्तरीपत्रा, वनजा, मरुत्पत्री, वनेन्द्राणी, श्वेतसुरसा पीतसहा ।

पत्रः—तमालपत्र, पत्र, पलाश, छर्दन, दल ।

पदाकः—चारु हिम, केदारज, कैदार, मलय, मालय, पीत, पीतक, पञ्चम्र, पञ्चगन्धी, पञ्चाह्वय, पञ्चकृष्ट, पाटला-पुष्प, वर्णक, रफ, शुभ्र, सुरभ, सुगर्भ, पीतरक्त, शीतल, शीतवीर्य, पाटलापुष्पसन्निभ ।

पनसः—महासर्ज, फलिन, फलवृक्षक, स्थूल, कण्टक-फल, मूलफलद, अपुष्पक, पुतकल, आशय, अपुष्प,

अतिवृहत्फल, चम्पाळ, चम्पा, चम्पकालु, कण्टीफल, कण्ठाफल, कण्टकिकल, कोष, मृदङ्गफल, महासर्ज, मूलफलद, पानस, फगम फलद, फलस, फलिन, फलवृक्ष, स्थूलकण्टक, मुरत्रफल, पलस ।

पयस्याः-क्षीरकाकोली, क्षीरशुक्ला, पयस्विनी, वयस्था, क्षीरमधुगा, वीरा, क्षीरविषाणिका, जीववल्ली जीवशुक्ला ।

परुषकः-परु, वन्यपत्रक, नीलवर्ण, परापर, परिमण्डल, अल्पास्थिरु, परुष, परुष, गिरिपीलु, रोषण, नागदलोपम, परावत्र, नीलचर्म, नीलमण्डल, धन्वनच्छद, मृदुफल, परावर, नीलपर्ण ।

पर्पटकः-शीतप्रिय, पर्पटक, ज्वरघ्न, सूक्ष्मपत्रक, वरत्तिक, पित्तघाती, कृशशाख, क्वर, रेणुनामक, अरक, कथचनामक, कृत्पाङ्ग, कृष्णशाख, कटुपत्र, चरक, रजस्, रेणु, रक्तपुष्पक, पांशुपट्याय, पांशु, पित्तारि, शीतप्रिय, शीत, सुत्तिक, शीतवल्गु, पर्पट, नक, तिक्त, त्रियष्टि, वरत्तिक, वरक, वर्मपण्टक, प्रगन्ध, त्रियष्टि, तृष्णारि ।

पलाण्डुः-राजपलाण्डु, यवनेष्ट, नृपाह्वय, सुकन्द, सुखदूषण, लतार्क, दुद्रुम, दुर्गन्ध, सुखदूषक, सुकन्दक, निकेदन, नीचभोज्य, लोहितकन्द, तीक्ष्णकन्द, उष्ण, दीपन, क्षुद्रप्रिय, कृमिघ्न, सुखगन्धक, बहुपत्र, विश्वगन्ध, रोचन, मुकुन्दक, राजप्रिय, नृपकन्द, नृपेष्ट, नृपप्रिय, रक्तकन्द, राजेष्ट, उल्ली, ऊलि, श्वेतकन्द ।

पलाशः-क्रिंशुक, यज्ञिय, रक्तपुष्पक, क्षारश्रेष्ठ, ब्रह्मवृक्ष, समिद्धर, पर्ण, याज्ञिक, वातपोष, करक, त्रिपत्रक, ब्रह्मपादप, पलाशक, त्रिपर्ण, रक्तपुष्प, पूतदु, ब्रह्मवृक्षक, ब्रह्मोपनेता, काश्टु, बीजस्नेह, कृमिघ्न, वक्रपुष्पक, सुपर्णी ।

पाटला-पाटली, ताम्रपुष्पी, कुम्भिका, रक्तपुष्पिका, वषन्तरूती, अमोघा, स्थाली, विटवल्गुभा, स्थिरगन्धा, अम्बुवासा, कालवृन्ती, षड्वर, फलेरुहा, अम्बुवासिनी, कृष्णवृन्ता, कुम्भी, तोयाधिवसिनी, काचस्थाली, कुवेराक्षी, तोयपुष्पी, सुपुष्पिका, अम्बुवासी, कामदूती, अभिप्रिया, मधुरती, अलिवल्गुभा, कोकिला, ताली ।

पाठाः-अम्बुघ्ना, विद्धकर्णी, स्थापनी, श्रेयसी, रसा, एवाशीला, पापचेली, प्राचीना, वनतिकिका, कुचेली, छिन्नवेशिका, अम्बुघ्निका, पापचेलिका, यूथिका, विद्धकर्णिका, कुचेली, दीपनी, तिक्तपुष्पा, वृद्धिका, शिशिरा, वृकी, मालती, वरा, देवी, वृत्तपर्णी, तिक्ता, अविद्धकर्णी, वाटिका, अविद्धकर्णी, पाटिका, सुस्थिरा, प्रतापिनी, वरसादनी, मालवी, त्रिशिरा, त्रिवृत्, वृत्तपर्णी, रक्तघ्नी, विषहन्त्री, महौजसी, रुचिघ्ना, वीरा, वल्लिका ।

पारावतः-कलरव, अरुणलोचन, मदनकाकुरव, कामी, रक्तक्षण, मदनमोहन वाग्बिलासी, कण्ठीरव, गृहकपोतक ।

पालङ्क्याः-पलङ्क्या, मधुरा, धुरपत्रिका, सुपत्रा, स्निग्धपत्रा, प्रामीणा, प्राम्यवल्गुभा, क्षुरिका, वास्तुकाकारा, क्षुरिका, चीरितच्छदा, पालंकी ।

पाषाणमेदः-अश्वत्थ, शिलाभेद, अधुभेदक, उपलभेद, श्वेता, नगभित्, शैलगर्भज, अश्वभित्, अश्वमेदक, पाषाणभेदक, पाषाणभेदन, पाषाणमेदी, उपलमेदी, उलभित्, शिलागर्भज, गिरिभित्, भिन्नयोजनी, दृवजित्, अश्वजित् ।

पिण्डालुः-ग्रन्थिल, पिण्डकन्द, कन्दप्रन्थि, रोमश, रोमग्रन्थी, रोमकन्द, रोमालु ताम्बूलपत्र नानाकन्द, पिण्डक, पिण्डीतक, पिच्छिल, स्वादुकन्दक ।

पिप्पलीः-मागधी, कृष्णा, वैदेही, चपला, कणा, उपकुल्या, तपणा, शौण्डी, कोला, तीक्ष्णतण्डुला, चञ्जला, कोल्या, तिक्ततण्डुला, उष्णा, कटी, एरण्डा, मगधा, क्षपणा, कृकला, कटुवीज, कोरडी, श्यामा, सूक्ष्मतण्डुला, दन्तकफा, मगधोद्भवा ।

पीलुः-शीत, सहस्रांशी, शीतसह, लंसी, गुडफल, विरेचनकल, गाली, श्याम, करभवल्गुभा, पीडक, कलभवल्गुभा ।

पुनर्नवाः-श्वेतमूला, शोधनी, दीर्घपत्रिका, विषाला, कठिलक, शशिवाटिका, वृक्षीर, क्षुद्रवर्णम्, दीर्घवम, कटिका, पृथ्वी, सितवर्णम्, चित्तिष्टा, वृक्षीर, श्वेतपुनर्नवा, वर्षाङ्गी, वर्षाङ्गी, धनपत्र ।

पुष्करः—पौष्कर, पुष्करमूल, पद्मवर्णक, पद्मकर्ण, पद्मपत्रमूल, पद्मपर्णक, पुष्करिणी, वीरपुष्कर हया, काशीर, ब्रह्मतीर्थ, श्वाधारि, मूलपुष्कर, पुष्करजटा, पुष्करशिफा, वीर, पद्मपत्रक, पद्मपुण्य, सागर शूर, वृक्षरुह, सुमूलक, शूलघ्न, कुष्ठभेद ।

पूगः—उद्देग, खंसि, घोण्टाफल, चिकण, चिकणा, चिक्का, गुर्वाक, खपुर, दीर्घपादप, वल्कतरु, दृढवल्क, सुनिहय, गुवाक, क्रमुरु, घोण्टा, गूवाक, कपीतन, क्रमु, क्रमुकी, पूगवृक्ष, अकोट, तन्तुसार, सुरेजन, गोपदल, राजताल छटाफल, करमट्ट, पूगफल ।

पृथ्वीकाः—एला, स्थूलैला, बहुला, मालेया, ताडकीफल, स्थूला, वृहदेला, त्रिपुटा, त्रिदिवेद्भवा, सुरभित्त्वक, महिला, कन्या, कुमारी, कुमारिवा, पृथ्वी, गोपुटर, कायस्था, कान्ता, इन्द्री, घृतःचो, भद्रैला, गर्भसम्भवा, इन्द्राणी, ऐन्द्रो, दिव्यगन्धा, निष्कुटी, चर्मसम्भवा, बाला, बलवती, एलाकी, महैला, सागरगामिनी गन्धालीगर्भ, कन्यका, पुटा, स्वकसुगन्धा ।

पृथ्वीपर्णीः—पृथ्वीपर्णी, तन्वी, क्रोष्टुकपुच्छिका, त्रिपर्णी, पूर्णपर्णी, कडसी सिंहलांगुली, चित्रपर्णी, अंघ्रिवल्लिका क्रोष्टुवित्रा, सिंहपुच्छी, कलशी, धावनी, गुहा, पिष्टपर्णी, लाङ्गली, क्रोष्टुकमेखला, दीर्घा, शृगालवृन्ता, क्रोष्टुपुच्छिका, सिंहपुच्छिका, दीर्घपत्रा, अतिगुहा, घष्टिला, चित्रपर्णिका, कलसी, क्रोष्टुपुच्छी, कदला, कंकशत्रु, चक्रकुल्या, चक्रपर्णी, शीर्णमाला, महागुहा, धमनी, शृगालवित्रा, मेखला, लांगुलिका, ब्रह्मपर्णी, दीर्घपर्णी, सिंहपुष्पी, घृष्टिपर्णी, अंघ्रिपर्णी, धावनी, विष्णुपर्णी, गुहा, लाङ्गुलिका, शृगालिका, चित्रपर्णी, उपचित्रा, श्वपुच्छा ।

प्रसारिणीः—प्रसारणी, राजवला, गन्धाली, कटम्भरा, गन्धाट्या, सारणी, सरणी, गन्धभद्रा, भद्रपर्णी, शरणा, गन्धोली, भद्रवला, प्रतानिनी, सुप्रसरा, प्रसर, सरा, चारुपर्णी, प्रबला, प्रभद्रा, प्रतानिका, राजपर्णी, चन्द्रपर्णि, चन्द्रवल्ली, वत्या ।

प्राचीनामलकः—पानीयामलक, वारिवदर, प्राची-
नारङ्ग, रफक ।

प्रियङ्गुः—फलिनी, कान्ता, लता, श्यामा, गन्धफला, गोवन्दनी, विष्वक्सेना, कृष्णपुष्पी, कृशाङ्गी, महिलाहया, गुन्द्रा, कारम्भा, प्रियक, कटु, गोवर्णा, भेदिनी, मिथवल्ली, फलप्रिया, गौरी, वृत्ता, कङ्गु, कङ्गुनी, भङ्गुरा, गौरवल्ली, सुभङ्गा, पर्णभेदिनी, शुभा, पीता, मङ्गल्या, प्रेयसी, अङ्गना-
प्रिया, वनिता, नारिवल्लभा, प्रियवल्ली, वर्णभेदिनी, सुसगा, प्रेयसी ।

प्रियालः—खरस्कन्ध, चार, बहुलवल्कल, राजादन, तापसेष्ट, सन्नकटु, धनुषपट, अखट्ट, ललन, चारक, बहुलवल्कल, सन्नद्रु, तापसप्रिय, स्नेहवीज, उपवट, मोक्ष-
वीर्य, द्रुसलक, राजातन, वियल, धनु, पट, हसणक, धनुःपट, प्रियालक, खट्ट, नवट्ट, भक्ष्यवीज ।

प्लक्षः—जटी, पर्करी, पकंटी, कर्परी, चाहदशिनी, शङ्गी, वरोहशाखी, अश्वत्थी, पिम्परी, वटी, कमण्डलुतरु, कपीतन, क्षीरी, सुपार्श्व, कमण्डलु, गर्दभाण्ड, पीतन, दृढप्ररोह, प्लवक, प्लवङ्ग, महाबल, कन्दराजु पकंटी, जटि, श्लेष्मा, वटप्लव, कपीतक ।

फलीः—फज्या, फजिका, पद्मा, अजान्त्री, अपराजिता, तर्कारी, चूचुक ।

फलगुः—अजीर, सञ्जुल, वाकोदुम्बरिकाफल ।

फेनिलाः—अरिष्टक, माङ्गल्य, कृष्णवर्ण, अर्थसाधन, रक्तवीज, पीतफेन, फेनिल, गर्भपातन, रीठा, गुच्छफल, अरिष्ट, मङ्गल्य, कुम्भवीजक, प्रकीर्य, सोमवल्कल ।

बकुलः—बकुल, केशर, वण्ठ, तैलाङ्ग, मधुपञ्जर, सिंहकेशर, सुकुल, वरलब्ध, सीधुगन्ध, स्त्रीमुखमधु, दोहल, मधुपुष्प, सुरभि, भ्रमरानन्द, स्थिरकृसुम, शारदिक, करक, सिन्धुगन्ध, विशारद, गूढपुष्पक, धन्वी, मदन, पद्ममोद, चिरपुष्प, मद्यगन्ध, मधुगन्ध, शोर्षकेशरक, सिद्धासंज्ञ, विशारद, मद्यामोद ।

बदरः—कर्कन्धु, कर्कन्धुक, कर्कन्धू कोल, फेनिल, कुवल, घोण्टा, सौवीर, बदर, पिच्छिला, अजप्रिया, कुह, कोली, विपम, उभयकण्टका, सुरस, बदरीच्छदा, सौवीरक,

बालेष्ट, फलशैशर, वृक्षफल, गोपघोंटा, हस्तिकोलि, गोपघोंटी, शृगालकोलि, वादिर, गूडफल, दृढबीज, कण्टकी, वक्रवण्टक, सुवीज, सुफल, स्वच्छ, कोला, स्वादुफल, गृध्रनखी, पिच्छिल, स्वादुफला, बोलिक, अजामिया, उभयवण्टक, गुडफल, फेनिल ।

बलाः—भद्रौदनी, वाटी, समझा, खरयष्टिका महासमझा ओदनिका, शीतपाकी, ओदनाहया, वाय्वपुष्पी, समांशा, विलला, बलिनी, बला, वाय्यालक, ओदनी, भद्रा, भद्रौदनी, खरककाष्ठिका, कल्याणिनी, भद्रबला, मोटावाटी, बलाव्या, शीतपाकी, वाय्ववाटी, निलया, वाटयाली, वाटिका, वाय्यालिका, ओदनह्या, वातघ्नी, वनका, रक्ततन्दुला, क्रूरा, प्रहासा, वारिगा, फणिजिहिका, जयन्ती, कठोरयष्टिका ।

विभीतकः—कलिद्रुम, कल्पवृक्ष, संवर्त, अक्ष, विभीतकी, विभीत, तुष, कर्षफल, भूनवास, कलि, कुशिक, बहुवीर्य, तैलफल, भूतावाप, संवर्तक, वासन्त, कलिबृक्ष, बहेडुक, हार्य, विषम, कलिन्द, अनिलमृक, कासम, कलियुगालय, तोलफल, तिलपुष्पक, कलक, बहेडक, घर्मम, कलिक ।

विम्बीः—रक्तफल, तुण्डी, तुण्डिकेरी विम्बिका, श्लोपमफला, पीलुपर्णी, ओष्टी, कर्मकारी, तुण्डिकेरिका, तुण्डिकेशी, विम्बा, विम्बक, कम्बजा, दन्तच्छदोपम, गोही, रुचिरफला, छर्दिनी, तिक्ततुण्डी, तिक्ताख्या, कटुका, कटुतुण्डिका ।

विल्वः—महाकपित्थाख्य, श्रीफल, गोहरीतकी, पूतिवात, मङ्गल्य, मालूर, त्रिशिख, शाण्डिल्य, शैल्य, मालूर, कपीतन, महाकपित्थ, अतिमङ्गल्य, महाफल, शैल्य, ह्य-गन्ध, शलाटु, कर्कटाह, शैलपत्र, शिवेष्ट, पत्रप्रेष्ट, त्रिपत्र, गन्धपत्र, लक्ष्मीफल, गन्धफल, दुरारुह, त्रिशाखपत्र, शिवम, सदादुफल, सत्यफल, सुनीतिक, समीरसार, सत्य-धर्म, अचरारुह, कण्टकाख्य, सितानन, नीलमल्लिक, पीवफल, सोमहरीतकी, वातसार, अरिमेद, सत्यकर्मा, वरारुह, सभूतिक, सस्फलग, कंटक, असितानन ।

वीजकः—पीतसार, पीतसालग, बन्धूकपुष्प, प्रियक, सर्जक, असन, पीतशाल, पीतशालक, पीतशाल, परमायुष, महासर्ज, सौरि, बीजवृक्ष, नीलक, प्रियसालक, श्याम, सुनील, अशन, प्रियशालक ।

वीजपूरकः—वीजपूर, मातुलङ्ग, रुचक, फलपूरक, वीजक, अम्लकेशर, वीजपूर्ण, पूर्णबीज, सुकेशर, मातुलिङ्ग, सुपूर, वीजफलक, जन्तुम्र, दन्तुरच्छद, पूरक, रोचनफल, लङ्ग, अम्लकेसर, सुमनःफल, केसरी, केसराम्ल, वराम्ल, मध्यकेसर, कृमिम्र, गन्धकुसुम, सिन्धुपादप, दन्तुरत्वच ।

वृहतीः—महती, सिंही, हिंगुली, प्रसहा, कुली, कान्ता, क्षुद्रवार्ताकी, रक्तपाकी, लता, वृहतिका, अकान्ता, वार्ताकी, सिंहीक, राष्ट्रिका, स्थूलकण्टा, रुद्रभण्टा, भण्टाकी, महोटिका, बहुपत्री, कण्टतनु, कण्टाल, कटुफला, डोवडी, वनवृन्ताकी, पारावेदी, विषदा, कान्ता, स्थूलकण्टाकी, महती, डोरली ।

ब्राह्मीः—वयस्था, मत्स्याक्षी, सुरसा, ब्रह्मचारिणी, वरा, सोमवल्ली, सरस्वती, सौम्या, सुरश्रेष्ठा, सुवर्चला, कपोत-वेगा, वैधात्री, दिव्यतेजा, महीषधि, स्वायम्भुवी, सौम्यलता, सुरेष्ठा, ब्रह्मकन्यका, मण्डकमाता, मण्डकी, मेध्या, वीरा, दिव्या, सारती, परमेष्ठिनी, शारदा, कपोतवल्ली, सोमवल्ली, सोमा, ब्रह्मसुवर्चला, त्वाष्ट्री, सुरेज्या, ब्रह्मकन्यका, मध्या, शारदी ।

भद्रमुस्ताः—गाङ्गेय, कुरुविल्व, भद्रमुस्त, कुटजट, मुस्तक गुन्द्रा, कक्षोत्था, बराही, ग्रन्थि, भद्रकाशी, कशेरु, क्रोडेष्ठा, कुरविन्दाख्या, सुगन्धि, ग्रन्थिला, हिमा, बल्या, कच्छोला, अर्णोद, वारिद, अचद ।

भलातकः—अरुष्कर, भलात, शोधहृत्, वहिनामा, वीतरु, व्रणहृत्, भूतनाशन, भलातकी, अग्निमुखी, वीरवृक्ष, अन्तःसत्त्व, भल्लिका, अर्शाहिता, भल्ली, निर्दहन, तपन, अनल, कृमिम्र, शैलबीज, वातारि, स्फोटवीजक, पृथग्बीज, धनुर्वृक्ष, वीजपादप, वहि, महातीक्ष्ण, अग्निक, स्फोटहेतु, शोफनुत्, स्नेहबीज, रक्तहर, वीरवृक्ष ।

भव्यः—भव, भव्य, भविष्य, भावन, वक्त्रशोधन, पिच्छिलबीज, लोमफल, आविक, संपुटाङ्ग, कुसुमोदर, रोमफल ।

भारद्वाजीः—कूकराट, व्याघ्राट, पुण्यदर्शन ।

भार्गीः—पद्मा, ब्राह्मणयष्टिका, अङ्गारवल्ली, फली, ब्रह्मसुवर्चला, शुक्रमाता, कासघ्नी, भृगुजा, भार्गवा, अङ्गारवल्ली, बालेय, ब्राह्मणी, ब्राह्मणयष्टिका, ब्रह्मयष्टी, ब्रह्मयष्टिका, ब्राह्मिन्ना, ब्रह्मी, ब्राह्मी, भृगुजा, भृगुभवा, भ्रमरेष्टा, भृङ्गा, भाङ्गी, दूर्वा, दिवदण्डी, गर्दभशाक, गर्दभशाका, हज्रिका, कालिङ्गवल्ली, कासघ्नी, कासजित्, खरशाका, सुखधौता, फज्रिका, शक्रमाता, सुरूपा, स्वरूपा, यष्टि, फालेयशाका, वान्तारि, वर्धक, वर्षा, शाकवालेय, भारङ्गी, अङ्गारवल्ली, वर्वर, गर्दभशाखी ।

भूर्जः—भूर्जपत्र, चर्मी, बहुलवल्कल, सुचर्मा, छदपत्र, वल्कद्रुम, भूर्जपत्रक, चित्रत्वक्, विन्दुपत्र, रक्षापत्र, विचित्रक, भूतघ्न, मृदुपत्र, मृदुचर्मी, शैलेन्द्रस्थ, चर्मद्रुम, छत्रपत्र, शिवि, स्थिरच्छद मृदुत्वक्, दलनिर्मोक, पद्मकी, विशादक, पत्रपुष्पक, भुज, बहुपट, बहुत्वक्, मृदुच्छद वल्कद्रुम, विचित्रक, भूतघ्न ।

भृङ्गराजः—मार्कव, भृङ्गाह, केशाञ्जन, पितृप्रिय, रङ्गक, केश्य, कुन्तलवर्धन, भृङ्ग, पतङ्ग, मार्कर, मार्कर, मार्क, नागमार, परक, भृङ्गघोदर, अङ्गारक, एकरज, करञ्जक, भृङ्गार, अजागर, केशराज, भृङ्गारक, मेकराज, पङ्कजात, तेकराज, मेषाक्ष, महानील, हरिवास, हरिप्रिय,

भृङ्गुष्टः—मकुष्टक, वनमुद्ग, कृमीलक, अमृत, अरण्यमुद्ग, वल्लीमुद्ग, मुकुष्ट, राजमुद्ग, मयष्ठ, वरक, निगूढक, कुलीनक, खण्डी, मुद्गष्टक, मुद्गष्ट, मयष्टका, मयुष्ट, मयुष्ट, मयक, मयुष्टक, निरुडा ।

अञ्जिष्ठाः विकसा, जिङ्गी, समञ्जा, कालमेषिका, मण्डूकपर्णी, भण्डीरी, काला, योजनवल्लिका, योजनवल्ली, मण्डूकी, काण्डीया, वस्त्ररञ्जनी, रक्ताङ्गी, रक्तयष्टि, रक्ता, भण्डी, योजनपर्णिका, लतायष्टि, हेमपुष्पी, शिण्डीरी, काण्डीरी, अण्डिल, भण्डी भण्डि, भण्डितली, म्मायनी, रण्डीरी, हरिणी, गौरी, वा रोहिणी, चित्रलता, चित्रा,

चित्राङ्गी, जननी, विजया, रक्तयष्टिका, मञ्जुषा, छत्रिणी, रागाङ्गा, कालमण्डिका, अरुणा, ज्वरहन्त्री, छत्रा, नागर-कुमारिका, मण्डीरलतिका, रागाङ्गी, वस्त्रभूषणा, क्षेत्रिणी, ताम्रमूली, ताम्रिका, लोहितलता, ताम्रवल्ली, बाला, कालमेषी, गण्डाली, पद्मा, कालमण्डिका, नागकुमारिका ।

मण्डूकपर्णीः—माण्डूकी, मण्डूकी, मेकी, मण्डूकपर्णिका, माण्डूकी, त्वाष्ट्री, दिव्या, महौषधी, ब्रह्माण्डूकी, सुप्रिया, दर्दुच्छदा ।

मदनः—छर्दन, पिण्डीनट, पिण्डीतक, करहाट, मरुवक, शल्यक, विषपुष्पक, पितुक, मुचुकुन्द, कण्ठी, करहाटक, शल्य, कण्ठ, रामच्छर्दनक, रामाच्छर्दनक, कैडर्य, धाराफल, तगर, राठ गाल, प्रन्थिफल, वस्त्रिशोधन, तरट, राहु, पिण्डीतक घण्टाल, मादन, हर्ष, घण्टाख्य, वास्तरोधन ।

मद्यन्तिकाः—तिमिर, कोरुदन्ता, द्विशन्त, नख-रञ्जक, मेदिका, रागगर्भा, रञ्जका, नखरञ्जिनी, सुगन्धपुष्पा, रागाङ्गी, यवनेष्टा ।

मधूकः—मधुवृक्ष, मधुष्ट्रीक, मधुस्रव, गुडपुष्प, रोधपुष्प, वानप्रस्थ, माधव, मध्वग, तीक्ष्णसार, डोलाफल, महाद्रुम, मधु, मधुवार, मध्वल, जलज, मधूलिक ।

मरिचः—पत्रि, श्याम, वेणुज, यवनप्रिय, शुद्ध, बलीज, वेल्लज, कालक, धर्मपत्तन, कोल, ऊषण, वरिष्ठ, यवनेष्ट, वृत्तफल, शाकाङ्ग, वेणुक, कटुक, शिरोवृत्त, वार, कफविरोधि, मृष्ट, वीर, सर्वहित, कृष्ण, पलित, रुचिर, रूक्ष, धन ।

मरुवकः—मरुतक, मरुत्, मरु, फणी, जम्बीर, फणिञ्जक, प्रस्थपुष्प, समीरण, खरपत्र, गन्धपत्र, बहुवीर्य, शीतलक, सुराह, प्रस्थकुष्ठम, मरिच, आजन्मसुरभिपत्र, कुलसौरभ ।

मसूरः—रागदालि, मङ्गल्य, पृथुबीजक, सूर, कल्याण-बीज, गुरुबीज, मसूरक, मङ्गल्यक, मसुर, ब्रीहिकाञ्चन, गभोलिक, ताम्बूलराग, हालासक, मसुरा, मसूरा, मसूरिका, मसुरि, मङ्गल्या, माङ्गल्या ।

महाश्रावणीः—महाश्रावणिका, भूकदम्बिका, छिन्ना, कदम्बपुष्पिका, अव्यथा, अतितपरिवनी, महासुण्डी, कदम्ब-

पुष्पी, लोचनी, विकचा, कोडचूडा, पलङ्कषा, नदीदम्बा, मुण्डाख्या, महामुण्डनिष्ठा, माता, स्थविरा, लोतनी, भूकन्द, अलम्बुषा, वृद्धा, छिन्नग्रन्थिका, नीलकदम्बिका, वोडा, लोभनीय, लोचनी, कोडचोडा, लोभनी, लम्बुजा ।

मांसीः—जटामांसी, जटी, केशी, लोमशा, जटिला, मिशी, मांसी, तपरिवनी, हिंसा, मिषिका, चक्रवर्तिनी, नलद, वहिनी, कृष्णजटा, किरातिनी, भूतजटा, कव्यादी, पिशिता, पिशी, पेशी, पेशिनी, जटा, मांसिनी, जटाला, नलदा, मेपी, तामसी, माता, अमृतजटा, जननी, जटावनी, मृगभक्षा, जडामांसी, मीसिका, मिसि, मिसी, मिषि, केशिनी ।

मारिषः—मारीष, बाष्पक, मार्ष ।

मालतीः—सुमता, जाती, वासन्ती, युवती ।

माषः—कुरुविन्द, धान्यवीर, वृषांकुर, मांसल, बलाढ्य, पित्र्य, पितृभोजन, बीजरत्न, बली, बीजवर ।

माषपर्णीः—कृष्णवृन्ता, पर्णिनी, पाण्डुलोमशा, ऋषिप्रेक्षा, हयपुच्छी, काम्बोजी, सिंहपुच्छिका, महासहा, सिंहपुच्छी, पाण्डुलोमशपर्णिनी, पाण्डुलोमा, आर्द्रमाषा, मांसमाषा, संगल्या, हयपुच्छिका, हंसमाषा, अश्वपुच्छी, कल्याणी, माषपर्णिका, वज्रमूली, शालिपर्णी, विसारपर्णी, आत्मोद्भवा, बहुफल, स्वयम्भू, सुलमा, घना, सिंहविन्ना, विशम्बिका, सूर्यपर्णी, पाण्डुरा, माषपत्रिका, विसारिणी ।

मुद्रः—सूपश्रेष्ठ, वर्णाई, रसोत्तम, भुक्तिप्रद, हयानन्द, भूवल, बाजिभोजन, सुफल ।

मुद्रपर्णीः—क्षुद्रसहा, शिम्बी, मार्जारग्रन्थिका, वनजा, रिङ्गिणी, हस्वा, शूर्पपर्णी, कृष्णिका, कांसिका, कारुमुद्गा, वनमुद्गा, वनोद्भवा, अरण्यमुद्गा, वन्या, सहा, शिम्बिपर्णिना, शिम्बिपर्णी, वनजा, परञ्जिका ।

सुशृङ्गकः—मोक्ष, मोक्षक, गोलीड, गोलिह, क्षारश्रेष्ठ, क्षारवृक्ष, सुष्ठ, सुष्ठि, सूखक, मोचक, गौलिक, मेहन, पाटली, विषापह, जटाल, वनत्री, सुतीक्ष्णक, क्षारोषण, शिखरी, वनवासी, घण्टापाटलि, मुञ्जक, क्षुद्रापाटलि, जटालु, ज्ञाटल, घण्टा, पाटलि, क्षारदु, कालमुञ्जक, घण्टाक, तीक्ष्ण, घण्टक, कालस्थाली ।

मुस्ताः—मेवाख्य, मुस्तक, मुस्त, बालेय, परिपेलत्र, घन, कुरुविन्द, मेघनाम, अम्बुवाह, अम्बुशृत्, तडिरवान्, वारिवाह, बलाहक, स्तनयित्तु, तोपद, तोयघर, अभ्रनामक, गाङ्गेय, भद्रमुस्तक, श्रीभद्रा, भद्रक, भद्रा, राजकशेरु, कशेरुक, वारिदनामक, नादेय, जीमूत, वृषध्वांक्षी, जलद, जलावह, पिण्डमुस्त, नागर, वारिद, अम्भोद, नीरद, वराही, गुन्द्रा, ग्रन्थि, भद्रकासी, कशेरु, क्रोडेष्टा कुरुविन्दाख्या, सुगन्धि, ग्रन्थिला, हिमा, वन्या, कच्छोस्था, गुण्डग्रन्थि ।

मूलकः—मूलक, हरिपर्ण, मृत्तिकाक्षार, नीलकण्ठ, नीलकन्द, महाकन्द, हस्तिदन्त, भूमिकाक्षार, रुचिष्य, हस्तिदन्तक, राजालुक, कुरुकन्दक, मूलाह, दीर्घमूलक, दीर्घपत्रक, मृत्क्षार, कन्दमूल, सित, रुचिर, शङ्खमूल, दीर्घकन्दक, कुञ्जर, क्षामूल, शिम्बीफल, हरिपर्ण ।

मूर्धाः—मधुरसा, देवी, गोकर्णी, दडवृत्रिका, तेजनी, पीलुपर्णी, धनुलाला, धनुर्गुणा, स्रवा, मधुलिका, धनुःश्रेणी, कर्मकरी, धनुःशाखा, श्रवा, मूर्धा, मधुश्रेणी, धनु, श्रेणी, सुरङ्गिका, देवश्रेणी, पृथक्त्वचा, मधुस्रवा, अतिरसा, पीलुपर्णिका, दिव्यलता, ज्वलिनी, तिका, गोपवल्ली, मोरटा, त्रिपर्णी, स्वादुरसा, स्निग्धपर्णी, अमरा, भिन्नदला, अमरी, मधुमती, पृथक्पर्णिका, गोकर्णी, लघुपर्णिका, दहनी, पीलुनी, रक्तला, सुलोषिता ।

मृगलिण्डिकाः—गाङ्गेरुक, कर्कटक, कार्कट, तोदन, कन्दन, मृगषिट्कदश, मृगलेंडक ।

मृष्टकः—राजी, राजिका, तीक्ष्णगन्धा, रक्तिका, क्षुजनिष्ठा, आसुरी, क्षव, क्षुताभिजनक, कृमिक, कृष्णसर्षप, क्षुदाभिजनन, कृष्णिका, कटु, असुरी, काकोटुम्बरिका, रक्तसर्षप, अतितीक्ष्णा, मधुरिक, क्षवक, क्षुत्क, ज्वलन्ती, ज्वलरप्रभा ।

मेघशृङ्गीः—मेघवल्ली, चक्षु, मेघविषाणिना, नन्दीवृक्ष, चक्षुर्वहल, मेघशृङ्गी, गृहद्रुमा, बहलचक्षु, विषाणी, अजशृङ्गिका, विषाणिका, अजशृङ्गी, चक्रश्रेणी, अजगन्धिनी, मूर्धा, नेत्रौषधी, आवर्तिनी, वर्तिका, सर्पदंष्ट्रिका, चक्षुःश्या, तिक्तदुग्धा, पुत्रशृङ्गी, कर्णिका, अक्षिभेषज ।

यवानीः—दीप्यक, दीप्य, भूतिक, यवानित्रा, यवाग्रज, उप्रगन्धा, यवाह्वा, भूकदम्बक, प्रह्लादर्मा, क्षेत्रयवानिका, यवसाह, दीपनी, दीपिनी, वातारि, यवत्रदीपनीय, शूलहन्त्री, यमानिका, उम्रा, हया, तीव्रगन्धा, अजमोदिका, तीक्ष्णगन्धा, अग्निवर्धिनी, भूमिकदम्बक, अजमोदा ।

यवः—सितशुक, मेध्य, दिव्य, अक्षत, कञ्चुकि, धान्यराज, तीक्ष्णशुक, तुरगप्रिय, शकु, हयेष्ट, पवित्रधान्य, शीतशुक, शितशुक, हयप्रिय, यवक, श्वेतशुङ्ग, प्रवेत, तुरंगप्रिय ।

यवासकः—यास, अनन्ता, बालपत्र, अधिकण्टक, दूरमूल, समुद्रान्त, दीर्घमूल, मरुद्भव, यवास, कण्टकी, बहु-कण्टक, क्षुद्रेन्हुषी, रोदनिका, विषम, कण्टकालुक, त्रिपर्णिका, गन्धारी, वासन्त, वनदर्भ, विवणर, तीक्ष्णकण्टक, सूक्ष्मपत्र, अतिकण्टक, खर, कच्छुरा ।

यष्टिमधुः—मधुयष्टी, यष्टि, यष्ट्याह्वा, मधुयष्टिका, यष्टिमधु, क्लीतका, मधुक, यष्टिमधुका, यष्टीक, यष्टिका, यष्ट्याहक, क्लीतक, मधुस्रवा, मधुम, क्लीतन, क्लीतनीयक, मधुवली, मधुली, मधुररसा, अतिरसा, मधुरनाम, शोषापहा, सौम्या ।

यूथिकाः—बालपुष्पा, पुष्पगन्धा, गुणोज्वला, गणिका, चारुमोदा, शिखण्डी, स्वर्णयूथेका, यूथि, वासन्ति, बालपुष्पी, शिखण्डिनी, अम्बष्ठा, मागधी, प्रहसन्ती, बालपुष्पिका, मृज्जानन्दा, पुण्यगन्धा, गुणज्वला, हरिणी, शङ्खयूथिका, सुगन्धिका, यूथितरुणी, सुगन्धा, मोदनी, बहुगन्धा, गजाहया ।

रक्तचन्दनः—ताम्राभ, ताम्रसार, रजन, रक्तवार, कुमोद, रक्तबीज, कुचन्दन, क्षुद्रचन्दन, तिलपर्णी, पत्राङ्ग, रक्ताक्त, ताम्रवृक्ष, चन्दन, लोहित, लोहितचन्दन, अर्क, ताम्रसारक, रक्ताङ्ग, तिलपर्ण, तिलपर्णिका, पत्तङ्ग, पत्राङ्ग, प्रवालफल, भास्वरप्रिय, हरिचन्दन, शोणित, हिम, अर्कचन्दन ।

राजादनः—फलाध्यक्ष, राजन्या, क्षीरिका, राजफल, कपीष्ट, क्षीरवृक्ष, नृपदुग्, निम्बबीज, मधुफल, माधवोद्भव, क्षीरी, गुच्छफल, धूपेष्ट, राजवल्लभ, श्रीफल, दृढस्कन्ध, क्षीरशुक्र, क्षीरी, क्षीरशुक्रक, नृप, प्रियदर्शन, शुक्लेष्ट ।

रासनाः—नाकुली, सुरसा, रासना, सर्पगन्धा, पलङ्गवा, प्रोणगन्धिका, सुगन्धा, गन्धनाकुली, नकुलेष्टा, मुजङ्गाक्षी, छत्राकी, सुवहा, रसा, श्रेयसी, रसना, एलापर्णी, रसा, सुगन्धिमूला, रसाख्या, अतिरसा, मुक्तरसा, युक्तरसा, पुत्तिरसा ।

रुहाः—गन्धमादनी, रोहिणी, वन्दा, वृक्षादनी, सेव्या, परपुष्टा, पराश्रया, वृक्षरुहा, जीवन्तिका, काकुरुहा, वन्दाका, शेखरा, वन्दका, बलदक, नीलवल्ली, वन्दाकी, परवासिका, वशिनी, पुत्रिणी, वन्धा, पादपरुहा, शिखरी, तहरोहिणी, कामवृक्ष, शैखरी, केशरूपा, तरुहरा, तरुस्था, गन्धमादिनी, कामिनी, तरुशुक, श्यामा, द्रुपदी, पदी, वृक्षभक्षा, नीलवर्णा ।

रोहिणीः—मांसरोहिणी, अतिरुहा, वृत्ता, चर्मकया, वसा, प्रहारवल्ली, विकसा, वीरवटी, अमिरुहा, मांसरोही, कशामांसी, महामांसी, मांसरोहा, रसायनी, सुलोमा, लोम-करणी, चन्द्रवल्लभा, मुनि ।

रोहितकः—रोहीतक, रोहित, कुशालमली, दाडीमपुष्प-संज्ञक, सदाप्रसून, कूटशालमलि, विरोचन, शालमलिक, रक्तपुष्प, सदापुष्प, रक्तम, रुच्य, स्त्रीहनाशन, स्त्रीहवाती, रक्तप्रसादन, रोही, पञ्जीहशत्रु, दाडिमपुष्पक, स्त्रीहन्न, मांसदलन, यकृद्द्वैरी, चलच्छद, स्त्रीहारि, रोहितेय, रोहिण, रोचन ।

लक्ष्मणाः—पुत्रजननी, रक्तविन्दुच्छदा, नाशिनी, शूलिनी, नागवनी, मर्मकमा, क्षेत्रद्वी, सितासिंही, कुमतिक, सुश्वेता, कण्टकारी, दुर्लभा, मशैषधी, सिता, सितकण्टारिका, श्वेता, सितसिंही, सितक्षुदा, क्षुद्रवार्ताकिनी, कृष्णा, कटुवार्ताकी, क्षेत्रजा, कपटेश्वरी ।

लवङ्गः—देवकुसुम, मृङ्गार, शिखर, दिव्य, चन्दनपुष्प, श्रीपुष्प, वारिसम्भव, श्रीसंज्ञ, कलिकोत्तम, सुपिर, तीक्ष्ण, वारिज, शेखर, लव, प्रसून, लवङ्गक, लवङ्गकलिका, रुचिर, प्रहणीहर, तोयाधिप्रिय, वारिपुष्प, तीक्ष्णपुष्प, गीर्वाङ्कुसुम, दिव्यगन्ध, श्रीप्रसूनक, मृङ्गाङ्गी ।

लवलीफलः—सुगन्धमूला, लवली, पाण्डु, कोमल-वल्कला, स्निग्धा, सन्धफला ।

लशुनः—रसोन, उग्रगन्ध, महौषध, अरिष्ट, म्लेच्छकन्द, शुक्लकन्द, महाकन्द, वातारि, दीर्घपत्रक, रसुन, गृञ्जन, रसोनक, कटुककन्द, राहूच्छिष्ट, राहूःसृष्ट, भूतघ्न, यवनेष्ट, शीतमर्दक ।

लाङ्गलकी—कलिकारी, लाङ्गलिकी, वीता, गर्भघातिनी, अग्निजिहा, वहिश्शिखा, वहिवक्त्रा, लाङ्गुली, हलिनी, गर्भघातिनी, विशल्या, अग्निमुखी, हली, नक्का, सीरी, इन्द्रपुष्पिका, शक्रपुष्पी, अनन्ता, कलिकारिका, लाङ्गलिका, गर्भनुत्, इन्द्रपुष्पिका, विद्युज्ज्वाला, वृणहत्, पुष्पसौरभा, स्वर्णपुष्पा, लाङ्गल्या ।

लामञ्जकः—सुनाल, अमृणाल, लय, लघु, इष्टकापथिक, सेव्य, नलद, अवदातक, सुनील, शीघ्र, दीर्घमूल, अवदाहक, लव, इष्टकापथक, जलाश्रय ।

लिकुचः—लकुच, क्षुद्रपनस, डहु, लकच, ऐरावत, अम्लक, निकुच, कषायी, दृढवल्कल, काश्य, शालसूर, स्थूलकन्ध, प्रन्थिमत्फळ, शाल, दृढ, शूर,

लोणिकाः—लोणा, लोणी, वृहल्लोणी, घोलिका ।

लोधः—रोध्र, तिरीटक, शावर, गालव, लोध्र, लोध्रक, लोध्रवृक्ष, मार्जन, तिन्दुक, लककर्मा, शुक, शवरलोध्र, महालोध्र, बलिप्रिय, वानराघात, बलभद्र, भिल्लतरु, तिलक, काण्डकीलक, शम्बर, हस्तिलोध्रक, तिलक, काण्डनील, हेमपुष्पक, भिल्ली, शावरक, तिरीट, तरु, शम्बरपादप, काण्डहीन, वृक्ष, तिल्वक ।

वंशः—वेणु, यवफल, कार्मुक, त्वक्सर, कर्मार, त्वचिघार, तृणध्वज, शतपर्वा, मस्कर, तेजन, किलाटी, पुष्पाघातक, वृहत्तृण, किष्कुपर्वा, वन्य, तृणकेतुक, कण्टाल, कण्टकी, महाबल, दृढग्रन्थि, दृढपत्र, धनुर्द्रुम, धातुष्य, दृढकण्ठ, धीचक, कुक्षिरन्ध्र, घट्टपशालय, कमठ, मृत्युवीज, वादनीय, फलान्तक, तृणकेतु, पर्वयोनि, सुपर्वन्, तृणराजक, बहुपर्वन्, दुरारुद्र, सुधिराख्य ।

वचाः—उग्रगन्धा, गोलमी, पृथग्रन्था, शतपर्विका, मंगल्या, जटिका, तीक्ष्णा, गालिनी, लेशशा, विजया, उग्र,

रक्षोघ्नी, वच्या, काङ्गा, भद्रा, क्षुद्रपत्री, इक्षुपर्णी, स्मारणी, बोधनीया, भूतनाशिनी, श्लेष्मघ्नी, तीक्ष्णपत्रा, जलजा, इक्षुपत्रिका ।

वटः—रक्तफल, शुङ्गी, न्यप्रोध, स्कन्धज, ध्रुव, क्षीरी, वैश्रवणावास, बहुपाद, वनस्पति, नन्दी, शुङ्ग, वृहत्पाद, वैश्रवणालय, वध्रवणोदय, वृक्षनाथ, यमप्रिय, कर्मज, भाण्डीर, जटाल, रोहिण, विटपी, स्कन्धरुह, मण्डली, वृहच्छाय, महाच्छाय, शुङ्गी, यक्षवास, यक्षतरु, पादरोहण, नील, शिफारुह, बहुपात्, जटिल, जटी, अवरोही, विटपी ।

वत्सनाभः—काकोल, गरल, क्ष्वेड, विष, दारद, सौराष्ट्रिक, शौक्लकेय, ब्रह्मपुत्र, प्रवीपन, आहेय, अमृत, गरद, गर, कालकूट, कसाकूल, हारिद्र, रक्तशङ्खिक, नील, घोर, हालाहलद, हलाहल, शृङ्गी, भुगर, जाङ्गल, तीक्ष्ण, रस, रसायन, जङ्गल, जाङ्गल, जीवनाघात, किषुल, किशुल, प्राणहर ।

वरकः—स्थूलकङ्ग, स्थूलप्रियङ्गुक, रुक्ष ।

वरुणः—बर्हपुष्प, तित्तशाक, कुमारक, उरुमाण, सेतु-वृक्ष, श्वेतद्रु, मारुतापह, वरण, कुमार, अश्वरीन्ध्र, सेतुक, सेतु, वराण, शिखिमण्डल, श्वेतवृक्ष, श्वेतद्रुम, साधुवृक्ष, तमाल, गन्धवृक्ष, श्वेतपुष्प ।

वातामः—वाताद, वातवेरी, नेत्रोपमफल, युफल, वादाम ।

वार्ताकः—कण्टवृन्ताकी, कण्टाल, कण्टपत्रिका, निद्राल, वार्ताकी, मांसलफला, वृन्ताकी, महोष्टिका, चित्रफला, कण्टकिनी, महती, कट्फला, मिश्रवर्णफला, सिंही, नीलफला, रक्तफला, शाकश्रेष्ठा, वृत्तफला, नृपप्रियफला, हिङ्गुली, भण्टाकी, दुष्प्रधर्विणी, वार्ता, वार्ताकु, वातिकुण, वार्ताक, शाकविल्व, राजकृष्माण्ड, महावृहती, शाक, विल्वक, वार्तिक, वाषिगम, वेर, वृन्ताक, वङ्गण, अङ्गण, नीलवृपा, भाण्टिका, नीलकण्टका ।

वालकः—वारितोय, हीवेर, वारिद, वाल, केशनामक, कचामोद, वरपिङ्ग, कुन्तल, वारिनामक, बर्हिष्ट, रदीच्य,

केश, केशनामा, अम्बुनामक, केदय, वज्र, ललनाप्रिय, कुन्तलोशीर, हीवेरक, वारि, तोय, जल, अम्बु, आचमन, पिङ्ग, कच ।

वासाः—वासक, सिंहपर्णी, वृष, सिंहमुखी, आटरूपः, सिंहिका, भिषग्माला, आटरूपक, वासिका, वास, रामरूपक, मातृसिंही, वैद्यमाता, कसनोत्पाटन, अटरूप, सिंहीवृष, सिंहास्य, वाजिदन्तक, आमलक, वाशा, वाशिका, वाजी, वैद्यसिंही, वसादनी, रसदानी, कण्ठीरवी, शितपर्णी, सितकर्णी, वाजिदन्ता, वाजिदन्ती, नासा, पञ्चमुखी, सिंहपत्री, मृगेन्द्राणी, आटरूप, अटरूप, सिंहानन, सिंहमुखी ।

वास्तुकः—वारतुक, क्षारपत्र, शाकराट्, यवमध्य, गौडवास्तुक, यवशाक, पांशुपत्र, शाकश्रेष्ठ, शाकवीर, कंकैल, घनाघन, वास्तु, वसुक, हिलमोचिका, शाकराज, राजशाक, चक्रवर्ती, वस्तुक ।

विकङ्कतः—सुवावृक्ष, ग्रन्थिल, स्वादुरूपक, यज्ञवृक्ष, कण्टकी, व्याघ्रपाद, वैकङ्कत, वृत्तिकर, कण्टकारी, किङ्किरी, स्रगदार, कण्टपत्र, स्रगदार, मधुपर्णी, कण्टपाद, बहुफल, गोपघोटा, गोपघोण्टा, सुवद्रुम, मृदुफल, दन्तका, यज्ञिय, ब्रह्मपादप, पिण्डार, हिमक, पूतकिङ्किणी, पृथुवीज, सुधावृक्ष, पादरोहिण, रावण, वाकपाद, किङ्किणी, पूत, पिण्डरोहिणक ।

विडङ्गः—क्रिमिप्र, भरुमक, मोघा, कृष्णकण्टक, कैराल, वेळ, केवल, तण्डुल, चित्रतण्डुला, विडङ्गा, अमोघा, तण्डुला, जन्तुनाशक, क्रिमिकण्टक, रसायन, पावक, क्रिमिरिपु, जन्तुप्र, चित्रतण्डुल, क्रिमिशत्रु, गर्दभ, कृमिहा, चित्रा, तण्डुला, तण्डुलीयका, वातारि, जन्तुघ्नी, मृगगामिनी, कैराली, गहरा, गहरा, कापाली, वरा, सुचित्रवीजा, वृषणाशन, जन्तुहन्त्री, कृष्णतण्डुला, शूद्राण्डुला, चित्रवीजा, घोषा ।

चूडाम्लः—तित्तिडीक, चुक, अम्लवृक्षक, अत्यम्ल, अम्लवीज, अम्लशाख, चुकाम्ला, तित्तिडीक, शाकाम्ल, चुकफल, अम्लपु, पूराम्ल, रक्तपूक, चूडाम्ल, वीजाम्ल, फलाम्लक, अम्लवृक्ष, अम्लफल, रसाम्ल, श्रेष्ठाम्ल, तित्तिडीफल ।

चुश्चिकलीः—विषघ्नी, विषाणी, उष्ट्रिका, अलिपर्णी,

नेत्ररोगहा, दक्षिणावर्तकी, कलिना, आगमावर्ता, देवलाङ्गुलिका, करभा, भूरिदुग्धा, कर्कशा, अमरा, स्वर्णपुष्पा, सुगमफला, क्षीरविषाणिका, मासुरपुष्पा ।

वैतसः—नम्रक, वानीर, वञ्जुल, वञ्जुलप्रिय, अभ्रपुष्प, विदुल, रथशीत, निचुल, निकुञ्जक, परिव्याध, नादेय, जलवैतस, शाखाञ्ज, पुष्प, तोयकाम, अभ्रपुष्पक, नीरप्रिय, नदीकूलप्रिय, सुशीतल, व्याधिघात, कलन, मञ्जरीनम्र, सुषेण, गन्धपुष्पक, नादेयी, जलकाम, मेघपुष्प, निकुञ्जक, जलौक, संवृत, दीर्घपत्रक ।

शङ्खपुष्पीः—मेध्या, चण्हा, सुपुष्पी, कम्बुमालिनी, शङ्खाहा, पीतपुष्पी, कम्बुपुष्पा, मलविनाशिनी, कम्बुमालिनी, विरीटी, भूलभा, शङ्खकुसुमा, शङ्खगालिनी, मांगल्य, कुसुमा, कम्बुपुष्पी, वनमालिनी, इतरा, सूक्ष्मपत्रा, सर्पाक्षी, रक्तपुष्पी, रक्तपुष्पिका, नीलपुष्पी, त्रिष्णुकान्ता, सितपुष्पी, श्वेतकुसुमा, वनविलासिनी, तिलकी, चिरिण्टी, शंखमालिनी ।

शणः—माल्यपुष्प, वामक, कटुतेक, निषादन, दीर्घशाख, त्वक्सार, दीर्घश्लव, वमन, निशावन ।

शतकुसुमाः—शतपुष्पा, मिशि, घोषा, शताहा, शताक्षि, शतपुष्पिका, कारवी, तालपर्णी, माधवी, शोकका, मिसि, शिका, अतिच्छत्रा, अवाकूपुष्पी, छत्रा, संघातपत्रिका, वज्रपुष्पी, सुपुष्पिका, शतप्रसूना, बहला, पुष्पाहा, पोतिका, शतपत्रिका, शालेय, सालेय, पोति, अहिच्छत्रा, तालपर्णी, मिशी, शालेया, शीतशिवा, शालीना, वजना, पीतिका, वनपुष्पा, भूरिपुष्पा, सुगन्धा, सूक्ष्मपत्रिका, गन्धारिका ।

शतावरीः—शतपदी, पीवरी, इन्दीवरी, शतमूली, महाशीता, भीरुपत्री, बहुसुता, भीरु, वरी, ऋष्यप्रोक्ता, नागयणी, अहेरु, असीरु, अभीरुपत्री, महापुरुषदन्ता, रंजिणी, द्वीविशत्रु, ऋष्यगता, काञ्चनारिणी, मद्रभञ्जनी, शतपदी, पीवरा, वृष्या, दिव्या, द्वीपिका, दरकण्टिका, सूक्ष्मपत्रा, सूक्ष्मपत्रिका, सुपत्रा, बहुमूला, शताहया, द्वीपशत्रु, स्वादुरसा, शताहा, लघुपत्रिका, आत्मगुप्ता, जटामूला, शतवीर्या, महीपधी, मधुरा, केशिका, शतपत्रिका, विश्वस्था, वैष्णवी, काष्ठी, वासुदेवप्रियंकरि, दुर्मना, तैलवल्ली,

अर्धकण्टिका, सुपत्रिका, शतवीर्या, महाशतावरी, महोररी, सहलवीर्या, सुरसा, महापुष्पदंतिका, वीरा तुरंगिणी, बहु-पत्रिका, ऊर्ध्वकण्ठी, महावीर्या, फणिजिह्वा, महाशता, सुवीर्या, महती, अर्धकण्टिका, शतमूली, अभीरु, बहुपत्रिका, स्वादुरस्या, आत्मशल्या, शतनेत्रिका ।

शटीः—गन्धपलाशी, पलाशी, षड्प्रन्था, सुवना, गन्धमूलिका, गन्धारिका, गन्धवधू, पृथुपलाशिका, गन्धमूली, प्रन्थिका, कर्पूर, पलाशसठी, शटी, गन्धशटी, कर्पूर, कर्पूर, सुगन्धाषटी, सुगन्धा, गन्धमूला, गन्धोली, गन्धमूलक, गन्धसटी, गन्धमूल, जौमूतमूल, कच्छोरा, हिमजा, हैमी, षड्प्रन्थि, पलाशा, गन्धोली, हिमाप्रन्था, अम्लनिशा, सुगन्धमूला, गन्धोरी, शठिका, पलाशिका, समुद्रा, तूर्णी, दूर्वा, गन्धा, सठी, अम्लहरिद्र, सौम्या, हिमोद्भवा, द्राविड, कार्श्य, वेधमुख्य, दुर्लभ, वधू, चन्द्रणी, चन्द्रगन्धा, दुर्विधिया, तृणी ।

शमीः—शंकुफला, शकुफली, केशहन्त्री, शिवाफला, मङ्गल्या, शिवा, शुभदा, लक्ष्मी, पवित्रा, पापनाशिनी, सक्तुफली, शक्तुफला, सक्तुफला, वाननारि, तुंगा, कचारि-फला, केशमथनी, तपनतनया, ईशानी, इष्टा, शुभकरी, हविर्गन्धा, मेध्या, दुरितदमनी, समुद्रा, शक्तुफलिका, वह्निगर्भा, समीर, ईशान, सुरभी, पापनाशिनी, पापशमनी, भद्रा, शंकरा, सुपत्रा, सुखदा, ईशान, शंकरा, शंकुफलिका, सुभद्रा, कंचरिपुफला, दुरितशमनी, सुरभिरथ, शापशमनी, शान्ता ।

शल्लकीः—गजभक्ष्या, गजभक्षा, ह्यादिनी, राजप्रिया, महारुहा, वसा, मोचा, सुरभी, सुरभिरथा, शिल्लकी, सिल्लकी, सल्लकी, सिल्लकी, सिल्लभूमिका, सुवहा, सुरभी, महेरणा, वल्लकी, कुन्दुरुकी, गजाशना, महेरणा, महारण, अश्वमूत्री, अश्वपुत्री, कुम्भा, अक्षफला, करका, सुखमोदा, सुगन्धा, सुरभिस्रवा, गजवल्लभा, हस्वदा, बहुस्रवा, गन्धवीरा, सुस्रवा, वनकर्णिका, नागवधू, सुत्रिका, गन्धमूला, रसाला, जलति-क्तका, हादा, कुन्दुरुकी, सल्ली, सल्लक, सुखामोदा, जलविक्रमा, हृद्या, कुण्डरिका, त्र्यस्रफला, छिन्नरुहा ।

शाकः ककचपत्र, खरपत्रक, अतिपत्रक, महीरुह, श्रेष्ठकाष्ठ, स्थिरसार, गृहद्रुम, अनिल, अर्ण, महापत्र, शाकतरु, शाकवृक्ष, शाकाख्य, अर्जुनोपम, शरपत्र, अतिपत्र,

भूमिरुह, द्वारदार, खरच्छद, दीर्घच्छद, कोलफल, योगी, हलीमक, गन्धसार, स्थिरसार, स्थिरक, ध्रुवसाधन, साग, करच्छद, भूमिसह ।

शालः—सर्जक, अजकर्ण, मरिचपत्रक, अश्विल्लभ, साल, सर्जकार्थ, अश्वकर्णिका, सत्यसम्बर, आश्वकर्णक, शस्यशम्बर, उपमेत, दीर्घशाख, जलदाशन, लतातरु, लताशाख, शंकुतरु, शंकुवृक्ष, सर्ज, सर्जरस, कल, कललजो-द्भव, वल्लीवृक्ष, चीरपर्ण, रालकार्थ, अजकर्णक, वस्तकर्ण, कषायी, ललन, गन्धवृक्षक, वंश, रालनिर्यास, दिव्यसार, सुरेष्टक, शूर, यक्षधूप, सिद्धक, जरणद्रुम, ताक्ष्यप्रसव, धन्य, दीर्घपर्ण, कुषिक, कौशिक, अश्वकर्ण, चिरपर्णी, साल-निर्यास, देवधूप, विरुम, वह्निवल्लभ, कलकल, काल, कलयज, सर्वरम, बहुरूप, धूपन, सालज, शालनिर्यास, सर्ज, धूनक, शालधार, शालवेष्ट, सर्जमणि, कञ्जोद्भव, ललन, देवेष्टशीतल, सालरस, सुरभी, सर्जनिर्यासक, सुरधूप, कलकलज, महारूप, क्षण, शालरम, क्षणक, सर्जक, कषाय, चिरपत्रक, शूर, कालकूट, रजोद्भव, वल्लीवृक्ष, राल, गन्धवृक्षक, वंश ।

शालिपर्णीः—शालपर्णी, स्थिरा, सौम्या, त्रिपर्णी, अतिगुहा, ध्रुवा, पीवरी, विदारिगन्धा, अंशुमती, दीर्घमूला, सुपत्रिका, गुहा, दीर्घाश्रि, दीर्घपत्रा, सुदला, सुपत्री, कुमुदा, सुपर्णिका, दीर्घपत्रिका, वातघ्नी, पातिनी, तन्वी, सुधा, सर्वानुकारिणी, शोफघ्नी, सुभगा, देवी, शोधघ्नी, निश्चल, त्रीद्विपर्णिका, सुमूला, सुरूपा, शुभपत्रिका, सुपर्णी, शालिपर्णी, शालिदला, विदारी, शालपर्णी, एकमूला, अस्तमती, शालानी, शालिका, तन्वी, कीटविनाशिनी, कुमुदा, पित्तला ।

शालेयः—मधुरिका, सिता, माधुरी, तापसप्रिया, गन्धाधिका, घोषवती, सुगन्धा, छत्रा, तृषाहरा, शालिन, मिश्रेया, मधुरा, मिसी, शीतशिवा, सुपुष्पिका, शतप्रसूना, पुष्पाहा, मिशी, घोषा, पोतिका, अहिच्छत्रा, माधवी, कारवी, सघातत्रिका, अवाकपुष्पी, तालपर्णी, मंगल्या, शतपत्रिका, वनपुष्पा, भूरिपुष्पा, मधुरी, शतपुष्पा, मिश्रेया, वनजा, संहितपुष्पिका, वन्या, सुरसा, तालपर्णी, तालात्री, तालपत्रा ।

शाल्मलीः—अपर्णी, शाल्मलि, शल्मली, शल्मलि, पिच्छला, पूरणी, मोचा, स्थिरायु, तूलिकला, दुरारुहा,

शाल्मलिनी, शाल्मल, अपूर्णी, निर्गन्धपुष्पी, तूलिनी, कुकुटी, रक्तपुष्पा, कण्टकारि, मोचनी, शीमूल, कदला, चाजीवि, पिच्छिल, निर्यास, रक्तपुष्पक, तूलवृक्ष, मोचाख्य, कण्टकद्रुम, रक्तोत्पल, रम्यपुष्प, बहुवीर्य, यमद्रुम, दीर्घद्रुम, दीर्घायु, स्थूलफल, कण्टकाष्ट, निस्सारा, दीर्घपादपा, कवला, वेष्टक, पिच्छा, मोचलाव, मोचरास, मोचनिर्घाषक, चिराजीविका, चूलिनी, कण्टकख्य, सुर्णी, कल्पवृक्ष, कुकुटवंदक, पञ्चपर्णा ।

शिशपाः—कृष्णसारा, पिपला, युगपत्रिका, पिच्छला, धूम्रिका, वीरा, कपिला, अगुरुशिशपा, अगुरु, पिच्छला, युगपत्रिका, कालानुसार्य, श्यामा, धीरा, मण्डलपत्री, तीव्रधूमक, महाश्यामा, तीक्ष्णसारा, कृष्णशिशप ।

शिशुः—शोभाजन, शिशु, तीक्ष्णान्वक, अक्षीव, सुभाजन, सोभाजन, सौभाजन, विद्रधिनाशन, मधुगुजन, हरितशाक, शाकपत्र, शिशुक, सुपत्रक, उपदंश, शमादंश, कोमलपत्रक, बहुमूल, दंशमूल, तीक्ष्णमूल, उग्र, कामिनीश, शोभतक, शोभाजन, सौभाजन, मोचक, तीक्ष्णगन्ध, सुतीक्ष्ण, वनपल्लव, श्वेतमरिच, कटुकन्द, गन्ध, गन्धक, कार्त्वीक, मेचक, आक्षीव, स्त्रीचित्तहारो, द्रवेणनाशन, कृष्णगन्धा, मूलकपर्णी, मोच, तिलशिग्र, जलप्रिय, मुखमोद, कृष्णशिशु, चक्षुषा, रुचिराजन, अवदंश, मुखभङ्ग, श्वेतक, मधुशिग्रक, रक्तक, दंश ।

शिरीषः—भण्डील, भण्डी, भण्डीर, कपीतन, शुक्रपुष्प, शुक्रतरु, मृदुपुष्प, शुक्रप्रिय, कर्णपूर, शुक्रद्रुम, भण्डिर, मृदुपुष्प, विषघाती, विषनाशन, शीतपुष्प, भण्डिक, स्वर्णपुष्प, शुक्रेष्ट, वर्हपुष्प, विषहन्ता, सुपुष्पक, उद्यानक, शुक्रतरु, लोमशपुष्पक, कपीतक, कलिङ्ग, श्यामल, शंखिनीफल, मधुपुष्प, वृत्तपुष्प, शिखिनीफल, ह्रवग, श्यामवर्ग, शंखिनीफल, मृदुपुष्पक, भण्डिक ।

शुण्ठीः—महोषधी, विश्वा, शुक्रार्द्र, विश्वमेपज, मेपज, शृङ्गवेर, विश्व, कफारि, नागर, शुण्ठी, इन्द्रमेपज, मशौषध, विश्वौषध, कटुप्रन्थि, कटुभद्र, शुण्ठ्य, कट्टरकटक, सौवर्ण, आर्द्रक, शोषण, नागरह, आर्द्रज, शौषध, ऊपण, बहूशक, दूषण, सौवर्ण ।

शृङ्गाटकः—जलफल, त्रिकोणफल, जलसूचि, जलकण्टक, जलवल्ली, जलाशय, जटुकन्द, शृङ्गाटिका, शृङ्गाट, शृङ्गरुह,

शृङ्गकन्द, शृङ्गमूल, त्रिकोट, त्रिकट, त्रिक, वारिकण्टक, वारिकुब्जक, शुक्रदुग्ध, संघाटिका, क्षीयशुक्र, विपाणी ।

शैलेयकः—शैलेय, शैलाख्य, पलित, वृद्ध, कालानुसार्य, स्थविर, शिलादद्रु, शिलापुष्प, शिलोद्भव, अम्बुपुष्प, गिरिपुष्पक, गृह, जीर्ण, शिलोत्थ, कालानुसार्यक, शैलक, शिलाख्य, शिलाभव, शिलज, शिलोत्थ शैलज, शिलाप्रसून, सुभग, शैलक, कालानुसारिवा, शीतशिव, शिलापत्र, शैलज, शीतल, शैल, शिलेय ।

शैवलः—शैवाल, जलनीली, जलज, शेषान, शेवाल, शिवल, शेषाल, जलनीलिका, जलनील, अम्बुचामर, जलकुंतल, मञ्जुल, सैवाल, शेवार, वारिचामर, सलिलकुण्डल, हठपर्णी, अम्बुताल, जलशुक, जलान्नन, अरक, जलकेश, कावार, जलपृष्ठजा ।

श्लेष्मातकः—चहुवार, उद्दाल, बहुवारक, शेल, पिच्छल, भूतवृक्षक, लघुश्लेष्मातक, लघुशेल, लघुशीत, लघुपिच्छल, भूकर्तुदार, क्षुद्रश्लेष्मातक, लेखशाटक, शेल, गन्धपुष्प, शापिन, बहुवारक, उद्दालक, भूतवृक्ष, चहुवार, द्विजकुत्सित, शीतक, शाटक, कर्तुदारक, भूतद्रुम, श्लेष्मात, शीतरु, सेल, लघुभूतद्रुम, सूक्ष्मफल, वाहुवीर ।

सप्तपर्णः—शुक्तिपर्ण, विशालत्वक्, शारद, विषमच्छदा, विद्ध, विनद, विन्याक, सारद, देववृक्ष, दलेगन्धि, शिरोरुजा, ग्रहनाश, सूतिपत्र, प्रदाशी, ग्रहनाशन, गुच्छपुष्प, शुक्तिपर्ण, सुपर्णक, अयुक्छद, अयुग्मच्छद, युगपपर्ण, सुनिच्छद, वृहत्त्वक्, बहुपर्ण, शाल्मलिपत्रक, मद्रगन्ध, गन्धपर्ण, सप्तच्छद, छत्रपर्ण, शरदिपुष्प, गूढपुष्प, सुपर्णक, सप्तवर्ण, पत्रवर्ण ।

सप्तङ्गाः—लज्जाल, शमीवृक्षा, अञ्जलिकारिका, रक्तपात्री, लज्जा, नमस्कारी, ताम्रा, खदिरका, कन्दिरी, रष्टका, खदिरपत्रिका, संचोचिनी, प्रसारिणी, सप्तपर्णी, खदिरी, गण्डमालिका, लज्जिका, स्पर्शलज्जा, अन्नोधिनी, ताम्रमूला, रक्तमूला, स्वगुप्ता, महाभीता, वशिनी, सशौषधी, गन्धकारी, स्पर्शसंकोचपर्णिका ।

सर्वपः—कटुकस्नेह, भूतत्र, रक्षिताफल, उग्रगन्ध, प्रहृष्ट, तन्तुम, कदम्बक, सरिपप, कदम्बद, विन्धट,

वदम्ब, तन्तुक, कटुस्नेह, राजक्षत्रक, शुभ्रगौर, सिद्धार्थ, भूतनाशन, कटुक, रक्षोघ्न, राजिकाफल, तीक्ष्णक, दुराघर्ष, सिद्धप्रयोजन, सिद्धसाधन, सितवर्षप, कुष्ठनाशक ।

सातलाः—सतला, सारी, विदुला, विमला, मला, बहुफेना, चर्मकषा, सारा, भूरिफेना, अमला, फेना, दीप्ता, विषाणिका, स्वर्गपुष्पी, पुत्रघना, महालिका, चित्रघना ।

सारिवाः—शारिवा, अनंता, गोपी, उत्पलशारिवा, भद्रवल्ली, नागजिह्वा, कराला, भद्रवल्लिका, गोपवल्ली, सुगन्धा, भद्रा, श्यामा, शारदा, गोपकन्या, गोपा, प्रतानिका, लता, आस्नोता, काष्ठशारिवा, गोपवधू, धवलशारिवा, कशोदरी, श्वेता, स्फोटा, चन्दना ।

सिञ्चितिकाफलः—मुष्टिप्रमाण, चदर, सेव, सेवित, सेवि ।

सुधाः—स्नुही, समन्तदुग्धा, नागदू, बहुदुग्धिका, भद्र, महावृक्ष, वज्रा, सिद्धुण्ड, शीहुण्ड, सीहुण्ड, दण्डवृक्षक, स्तुक्र, स्तुपा, स्तुहा, वज्र, वज्रदुम, वज्रदू, वज्रकण्टक, गुड, गुडा, गुडि, गुला, बहुशाल, कृष्णखार, निखिंश, पत्रिका, नेत्रारि, शाखाकण्ट, सेहुण्ड, सिंहतुण्ड, वज्री, काण्डशाख, कुलिशदुम, स्नुही काण्डरोहक, स्वर्णन, नागदू, निखिंशपत्रक, रण्डीर, वातारि, वज्रवृक्ष, क्षीरकाण्डक, व्याघ्रनख, दण्डवृक्षक, बहुशाला, त्रिधारक, समन्तदुग्ध ।

सुनिषण्णकः—सितिवार, सितिबर, स्वस्तिरू, सुनिषण्ण, श्रीवारक, सूचिपत्र, पर्णाक, कुकुट, शिखी, विलुज, चतु, सुतपत्र, शितिचार, सूच्याह्वय, सूच्याह्व, सूचिपत्रक, वधु, कुरण्ट, कुकुट, सूचिदल, श्वेतावर, मेधाकृत, ग्राहक, शिति-वार, शितिबर, शितावरी, कुसु, श्वेताम्बर, पर्णाक ।

सुरसाः—तुलसी, वैष्णवी, वृन्दा, सुगन्धा, गन्धहारिणी, अमृता, पत्रपुष्पा, पवित्रा, सुरवल्लरी, सुभगा, तीत्रा, पावनी, विष्णुवल्लभा, सुरेज्या, कायस्था, सुरदुन्दुभि, सुरभि, बहुपत्री, मञ्जरी, हरिप्रिया, अपेतराक्षसी, श्यामा, गौरी, त्रिंशमञ्जरी, भूतघ्नी, भूतपत्री, पर्णास, कठिञ्जर, कुठेररू, पुण्या, माधवी, सुरवल्लरी, प्रेतराक्षसी, सुवदा, ग्राम्या, सुलभा, बहुमञ्जरी, देवदुन्दुभि, विष्णुपत्नी, मालश्रेष्ठा, पापघ्नी, लक्ष्मी, श्रीकृष्ण-वल्लभा, पूतपत्री ।

सोमराजीः—कृष्णफला, वाकुची, कुष्ठनाशिनी, सोमवल्ली, पूतिफली, वेजानी, कालमेषिका, अवल्युज, सुवल्ली, सोमवल्लिका, कालमेषी, चन्द्रलेखा, कृष्णा, पूतिफला, वांगुजी, वाकुजी, सोमराजिका, ऐन्दवी, शूलोत्खा, क्रिमिघ्नी, सुवल्लिका, सिता, सितावरी, चन्दी, सुप्रभा, कुष्ठहन्त्री, काम्बोजी, पूतिगंधा, वल्युजा, चन्द्रराजी, त्वग्दोषापहा, कान्तिदा, अवल्युजा, चन्द्रप्रभा, पूतिगन्धिका, सुपर्णिका शशिलेखा, सोमा, कुष्ठघ्नी, कण्डूघ्नी, अतिसत्वचा, इन्दुलेखा, चान्दी ।

स्थौणेयकः—वर्द्धिशिख, वर्द्धिचूड, भानाप्रिया, भान्ती, हरित, कीरवर्णक, कुकुर, मयूरचूड, शीर्णरोम, शीर्णरोमक, शुक्रपुच्छक, शुक्रच्छद, शुक्रपिच्छ, विकीर्णरोम, विकच, स्थौणेय, विकीर्णसंज्ञ, शुक्रवर्द्ध, शीर्णरोमक, वर्द्धिवर्द्ध, शुक्रपुच्छ, विकर्ण ।

स्पृक्षाः—लता, बोटिवर्षा, महन्माला, लतामरुत, लङ्कारिका, समुद्रान्ता, कुटिला, देवपुत्रिका, देवपुत्री, देवी, पृक्षा, पिशुना, लघु, वधू, लङ्कायिका, लङ्कापिका, ब्राह्मणी, मनु, मालालिका, मालानी, लष्वी, पञ्चगुप्तिरसा, समुद्रकान्ता, मरुत, माला, कोटि, वर्षा, लङ्कोपिका, वर्षालङ्कायिका, तस्कर, चोरक, चण्ड, असृक्, मालाली, कोटिका, पञ्चमुष्टि, निर्माल्या, ब्रह्मणिका, सुगन्धा, सुकुमारा, भूतलिका, पञ्चगुप्ति, नखपुष्पी ।

हंसवादीः—कीरमाता, त्रिपादी, मधुसवा, सुवहा, हंसपदी, गोधांघ्रि, त्रिफला, गोधापदिका, हंसवती, चित्रपदा, हंसपदिका, हंसाङ्घ्रि, रक्तपादी, त्रिपदा, घृतमंडलिका, विश्वग्रंथि, त्रिपदिका, त्रिपदी, कीटमारी, कर्णाटी, ताम्रपादी, विकान्ता, हेमपादी, ब्रह्मादनी, पदाङ्गी, शीताङ्गी, सूतपादिका, सञ्चारिणी, पदिका, प्रह्लादी, कीरपादिका, धर्तारूपपदी, गोधापदी, त्रिपादिका, रक्तपदी, ताम्रपात्री, विकान्ता, कीलपादिका, विपादी ।

हपुषाः—विपुषा, विष्ठा, हनुषा, विष्णुगन्ध, विगन्धिका, अतिगन्धिका, विश्रा, विश्रगन्ध ।

हरिद्राः—निशाहा, पीता, युवती, हेमरागिणी, काञ्चनी, क्षणदा, गौरी, मेद्घी, चरवर्णिनी, यामिनी, क्षपा, तनस्विनी, गन्धपलाशिका, सुवर्णवर्णा, मंगलप्रदा, कावेरी, उमा,

वर्णवती, पिष्ठा, पीतवालुका, हेमरागी, रभंगवासा, घर्षणी, पीतिका, रजनी, निशा, बहुला, वर्णिनी, रात्रिनामिका, हरित, सुवर्ण, शिवा, दीर्घरागा, वराङ्गी, अनेष्टा, वरा, वर्णदात्री, पवित्रा, हरिता, विषघ्नी, पिङ्गा, मङ्गल्या, मङ्गला, लक्ष्मी, भद्रा, शिफा, शोभा, शोभना, सुभगाह्वया, श्यामा, जयन्ती, ज्वरान्तिका, योषित्प्रिया, हृदिलासिनी, कृमिघ्नी, निशाख्या, वर्णविलासिनी, हलदी, रजनी, वारवर्णनी, हलदिका, भद्रलता, रङ्गिणी, दीर्घरङ्गा, रङ्गिनी, जनिष्ठा, रजनी-नाम्नी, पिङ्गला ।

हरीतकीः—अभया, पथ्या, कायस्था, पूतना, अमृता, हैमवती, अव्यथा, चेतकी, श्रेयसी, शिवा, वयस्था, विजया, जीवन्ती, रोहिणी, सुधा, बल्या, रसायनफला, पाचनी, प्रमथा, शाका, रुद्रप्रिया, वनतिका, शुक्रसृष्टा, सुधोद्धवा, जया, चेतनर्षी, प्रपथ्या, जीवप्रिया, जीवनिका, भिषग्वरा, भिषक्प्रिया, जीवन्ती, प्राणदा, जीव्या, देवी, दिव्या, हिमजा, गिरिजा, नन्दिनी, रोहिणी, विजया, चेतनिका, कायस्था ।

हरेणुः—रेणुका, कपिला, कौन्ती, भस्मगन्धिका,

कृतान्ता, राजपुत्री, नन्दिनी, खरनादिनी, द्विजा, अभीष्टा, व्रतकरी, वरमुठी, वरा, कान्ता, महिला, हिमा, रेणु, हरेणुका, सुपर्णिका, पाण्डुपुत्री, शिशिरा, शान्ता, वृत्ता, हेमगन्धिनी, घर्मिणी, कपिलोमा, हैमवती, पाण्डुपत्नी, राजपुत्री, कपिलोला, हैमवती ।

हारिद्रः—मेवाभ, प्रियरु, बहुफल, हरिद्रुम, भृङ्गवल्लभ, धाराकदम्ब, धूलिकदम्ब, प्रावृष्य, महाकदम्ब, केसराख्य, सुपुष्प, षट्पदाप्रिय, पुलठी ।

हिङ्गुः—शूलद्विद्र, वाहीक, रामठ, जतु, जतुम्, सहस्रवेधि, जन्तुम, सूपधूपन, हिङ्गुक, रमठ, पिण्याक, वाही, गृहिणी, मधुरा, केसर, जातुक, रामठध्वनि, शूलहेतु, ऋग्रगन्ध, भूतारि, जन्तुनाशन, रक्षोम, उभ्रवीर्य, अगूडगन्ध, जरण, भेदन, दीप्त, शूलनाशक, अत्युप, भूतनाशन ।

हिङ्गुपर्णीः—नाडीहिङ्गु, पलाशाख्य, जन्तुका, वंशमत्री, पिण्डाहा, सुवीर्या, हिङ्गुनाडिका, वेणुपुत्री, पिण्डा, हिङ्गु, शिवादिका, पलाश, वेणुपत्री, शिवाटिका, पिण्डहिङ्गु ।

पञ्चविंशत्या भाषाणां संक्षिप्तसंज्ञाः ।

Abbreviations of the names of twenty-five languages

A.	Arabic	M.	Marathi
B.	Bengali	Ma.	Malayalam
Bi.	Bihari	P.	Persian
Bu.	Burmese	Pu.	Punjabi
C.	Canarese	S.	Sanskrit
Cu.	Cutchi	Sinh.	Sinhalese
E.	English	Si.	Sindi
F.	French	T.	Tamil
Guj.	Gujarati	Te.	Telugu
Ge.	German	Tu.	Turkey
H.	Hindi	U.	Urdu
I.	Italian	Ur.	Uriya
L.	Latin		

चरकसंहितागतोद्भिज्जद्रव्याणां पञ्चविंशत्यां भाषासु नामानि

The Nomenclature of the Plant Substances in twenty-five languages

S.	अक्षोट	अगुरु	अग्निमन्थ	अङ्कोट
A.	Gawz	Ud, Udehindi, Ud en nadd,		Alanginum
B.	अखरोट, अक्रुट	अगुरु, अगर		अङ्गकुल, अङ्कुरा
Bi.				
Bu.	Siskhyasi	Akyau		
C.	अकोडु	अगर	तग्गि	अङ्कोल
Cu.	अकोठ	अगुरु	अङ्कुरे	अङ्कोल
E.	Wall nut tree	Eagle wood	Wind Killer	Alangy
F.	Noyer	Agalloche, Boisd'aloës, Boisde calambac		Alangier
Guj.	अखरोट	अगर	अरणी	अङ्कोल
Ge.	Echte walnuss, Walnusse	Agallochabaum Alderholzbaum		Angolanibaum
H.	आखरोट	अगर	अरणी, टेकार	अङ्कोल, टेरा
I.	Noce comune	Calambucco, Falamba, Aloe delle Lndie		Alangio
L.	Juglans regia L.	Aquilaria Agallo- cha, (Roxb)	Clerodendron Phlomoides L.	Alangium lamarkii (Thw E num)
M.	अक्रोड	अगर	एरण	अङ्कोल
Ma.			तिरुत्तलि	करङ्कोलम्
P.	Charmaghy	Agar, Agrehindi		
Pu.	अरेवारी, अखरोट			विसमार
Sinh.			घरमत्	ईपाटा
Si.		कीहे		
T.	अकोट्टु	अगर	तिरुगुड्दै	अट्टिगोलम्
Te.	अक्रोट्टु	अग्र	तेक्कलि	नल्लङ्कोलम्
Tu.	Ceviz ag	Yalan öd ag Hind öd ag, Nasr ag		Alang
U.		A gar		Ankol
Ur.			जयरिनि, होन्तरि	अङ्गुलो

S.	अजकर्ण	अजगन्धा	अजमोद	अतसी
A.	Mukiljraka		Karafs, karafs Nabati	Kattan, Malsag
B.	चुनदूस		रांछुनी, चनु	सासीना
Bi.				त्रिदना, तिसि
Bu.				
C.	त्रिलिधूप, गुग्गुलु, धूप, लोमान			अलसि
Cu.	अजकर्ण (वेद्य)		अजमो	अकसी
E.	White Dammer		Celery	Linseed
F.			Ache des marais celeri, ache	Lia Commun
Guj.	सफेदडामर	वाफली	बोडी अजमोद	अकसी अकसी
Ge.			Echter sellerie, Oellerie.	Echter lein Gemeiner Flachs
H.	सुफेद डामर	इफ	अजमोद	तीसी, अकसी
I.			Appio, Accio, Sedano, Seleno	Commune Lino, usuale L. mazzese
L.	Vateria indica L.	Peucedanum grande (Bc)	Apium graveolens L.	Linum usitatissi- mum L.
M.	सफेद डामर (धूप) कुन्दुफकम्, पान्टम्	वाफली	करफस (Bazaar) अजमोद	अकसी, अकस
Ma.	पेरंपायनै, वेल्क			
P.	Buejhudan	Duku	Karasb	Bazarug
Pu.			सूतलटा	अलसि
Sinh.				
Si.	हाल			
T.	कुक्किल, चूचू अट्टम्, कुण्डुफकम्			अलसि
Te.	तेल्लपुगुल्लु, इपडमार			अतसि
Tu.			Kereviz	Keten
U.	Guggul		Ajmod	Alasi
Ur.				पेसु

S.	अतिवला	अतिविषा	अन्तः कोटरपुष्पी	अपामार्ग
A.	Khitmi hindi Deishar			Nuaym, Mahhut, Hhamshad.
B.	पोटारी		वीवातारक,	अपांग
Bi.				
Bu.	Bonkhoe			Kivalamon
C.	श्रीसूत्रे, गिडुंगि, तुत्ति	अतिवजे	समुद्रवल्ली, समुद्रवेगे	उत्तरेण
Cu.	सापटो	अतिविल	समंदरसोम	अघाडो
E.	Common mallow	Indian Atees	Elephant creeper	Rough chaff tree
F.	Fausse guinea- uve Satinee Althoea			Herbe d' Inde
Guj.	खपाटे, कांकी	अतिविषनी इली	वरधारी	अवेडो
Ge.				
H.	केवी	अतीस	समंदरसोम	चिचिडा, चिचिटा
I.	Fiore di dodici ore			Sciamitro
L.	Abutilon indianum [G. Don]	Aconitum hetero- phyllum [wall]	Argyreia speciosa [sw. cet]	Achyranthes aspera L.
M.	पेटारी, शूद्रा	अतिविष	समुद्रशोक (अर्ध) अतिविष	आघाडी
Ma.	तुपि, कुसु, पिटिकपट्ट		समुद्रयोगम्, समुद्रप्पाल, समुद्रस्तोकम्	(आडाली)
P.	Darakhtesha- nah.	Vajjeturki.		Kharevazhu
Pu.		बोनगा, पतिस		कुत्री, कुत्री
Sinh.	अनोदगहा			करलंबो
Si.	खपाटो		कदरवालै	
T.	नाटुट्टि, पेहंडुट्टि, टुटी	अतिविषम्	चमुदिरप्पाके, पेयमुत्रे	नावुरि
Te.	अडविषेण्ड, पेद्वेण्ड	अतिवस	पालसमुद्र, कोकिट, चन्द्रवोड	अपामार्गम्
Tu.	Oylen cic Yalan Gulhatem			Saman ag
U.	Kanghi		Samandrasotha	
Ur.	नाको, चोनो		विडो, मोन्डा, टोरके	

S.	अभीरुपत्री	अभवृकी	अम्लखाङ्गरी	अम्लिका
A.		Ābuta.	Hhamdid Hhamidah, hhullvah	umbli Tamr hindi, Hhawmar
B.		अकानाडी, नीमुका	अम्रुल, अम्रुलसाक	नुलि, तिनितरि, अम्ल
Bi.				magi
Bu.				आम्ल, हुणमे, हुलि
C.		पाडावली	पुलंपुची, सपु	आम्वली
Cu.		वंगजीवल	खाटखटुम्बो	Tamarind Tree
E.	Small Asparagus	False pareira brava	Yellow wood sorrel	Tamarineer,
F.		Faux pareira brava	Trefle, Surelle Jaune, ixalode corniculee, petit	Tamarin
Guj.	एकलकण्ठो दरियाई गज्वेल	वेणीवेल, कसंडियु	खाटीचांगेरी	आंबली
Ge.		Fal sche pareciraw	Gehornter Sauerblee, Gelber sauerklee	Tamarinde. Tamarin denbaum
H.		पाढी, दुःखनिर्विषी	तिनपत्तीआ, अम्रुल	इमली
I.		Abuta	Ossalide Carnicu- lata, Erba Iujula, pancucco. Trifoglio ace-toso	Tamarindo dolce Tamarindzio Tamarindo
L.	Asparagus Dumosus (Bak)	Cissampelos pareira L.	Oxalis Corniculata L.	Tamarindus indica L
M.		पहाडवेल	अंबुटी	चिंच
Ma.		कटुवेल्ली, पटुवेल्ली	पालीयागला	अमलम्, चुकम्, पुलि
P.				Ambalah, Tamarihindi
Pu.		वेल, कटोरी	अम्लिका, अम्रुल	अम्लि, इलिम
Sinh		वेगीवेल	हिनेम्बुलम्बिलिया	महाशियाम्बाला
Si.		कटोरी		
T.		अप्पट्टा, चिना, वट्टिसिह्ण्पी	पुलियाराइ	आम्लिम्, तिनित्तिडम्, अमिलिम्
Te.		अडिविवंकतीगे, पाटा विसत्रेधि	पुलिचिन्ता	आम्लिका, चिंचा कामु, तिनित्तिणी
Tu.		Abuta	Eksi, yonca	Temir hindi ag Hind hur masi Temarhindi ag
U.				
Ur.		ओकानो विन्धि		कोप्या, ओम्लिका, तिनित्ती

S.	अम्लिकाकन्द	अरिमेद	अर्क	अर्जक
A.			Ushar, Ashur	Furanj misk
B.		सफेदबबुल	भांकडा, आकन्द	रामतुलसी
Bi.			मूर्तकन्द	
Bu.		Tanaung	Maioh, mayo	
C.	नीरबट्टे, ताबिनेरे, इनासर	नायिबेल, बिलिजालि	एके अर्क	
Cu.	अमरियो कन्द	हरसुं	अक	मारतुलसी
E.	Betel yam	White babool	Mudar	Shrubby basil.
F.			Asclepiade	Basil deceylone
Guj.	आंबलियो कन्द	हरमो बावल	आकडो	रामतुलसी
Ge			groose mudarpflanze	
H.		रीञ्ज	मदार, आक	दवना
I.			Asclepiode, Beidelossea	
L.	Dioscorea oppositifolia L.	Acasia leucophlœa (willd)	Calotropis gigantea (R B R.)	Ocimum gratissi mum (L.)
M.	माण्डा	हीवर	रई	रामतुलसी
Ma.		वेळवेळकम्, वेळवेळम्	दिनेशम, एरिक्कु	रामतुलसी
P.			Khark	Palangmishk,
Pu.		रेरु, सफेद कीफर		बानेजरी, वन्जेरे
Sinh.	हिरिताल	अंदार	मुदुवार	गासताल, गसताल
Si			लैहोस्पा	
T.	वेरिरलैवल्ली	पट्टेयम्, वेळ्वेलम्	अरुनुनम्, एरुक्कम् चडावेदम्, अरुक्कम्	एलुमिच्चण्डुलची, पेरुंडुलचि
Te.	आरिसेगळ, अडविट्टुम्मटिगे	तेळतुम्म	जिल्लेडु, मन्दारमु	निम्मतुलसी, रामतुलसी
Tu.			Kuzuotu	
U.			Ak.	Ramtulasi
Ur.	गौरीबि, पित्तल	गोइरि	आंकोडो, ओर्को, कोतकी	रामोतुलसी

S.	अर्जुन	अवाक्पुष्पी	अशोक	अश्मन्तक
A.				
B.	अर्जुन	छोटुकुल्य, छोटोकुल्य	अशोक	बनराज बनराजि
Bi.				
Bu.	Toukhyan		Thawgabo	Hpalan
C.	अर्जुन, विलिमट्टि, नीरमट्टि		अशंके, अशुगे, कंकलि	विट्टरिश अरलुमन्दा
Cu.	अर्जुन (वैद्य)	ऊंधफूली	अशोक (बैद)	आपटा
E.	Arjun	Iudian borage	Asoka	Common mountain ebony
F.				
Guj.	अर्जुन	ऊंधफूली	अशोक	आभोतरो
Ge.				
H.	कौहा	छोटा कुल्फा	अशोक	आपटा
I.				
K.				
L.	Terminalia Arjuna (W & A)	Trichodesma indicum (R Br)	Saraca indica L.	Bauhinia racemosa (Lam)
M.	अर्जुनसादडा	झिधीनी	अशोक	आपटा
Ma.	वेकमारुड, मारुड		हेमपुष्पम्, वान्जुलम्, अशोकम्	कोतपुकी, मन्दारम्
P.				
Pu.	अर्जुन		अशोक	कोसुन्द
Sinh.	कुम्बक		दियेरातेम्बेला	मयिला
Si.		गौझवान्		
T.	कुलमारुड, नीमारुड	कलहदाइतुम्बई	कागौली, मलैकरुनै अचोगम्, अनागम्	चल्लगि आरे, आरिक्क
Te.	तेल्लमट्टि, ककुभसु	गुण्हागुट्टी	वज्जुल्लु, अशोकमु	मंचियेर, पच्चारे, अडबिभविसे
Tu.				
U.	Arjan			
Ur.	कोर्जुनो, पोरजोन्योसादानो		ओशोको	ओम्बोरोडावनरेजा

S.	अश्वत्थ	असन	आखुपर्णी	आढकी
A.	Tin assnam, Arak el hind		Ajanaulfar	Lubya sudani Bisillah hindiyah,
B.	अश्वत्थ, असुद		उन्दरकनिपन	अरहर, कोल, ओरोर
Bi.				
Bu.	Nyaungbaudi			Pai-si-song, pesigon
C.	अरन्नि, अश्वत्थ, वृहदाक्षरु	कटोई, सिडिगुलिगे		तोगरि, दाळु, कारिपुट्ट
Cu.	पिपरो	असन	उन्दरकनी	तुवर
E.	Sacred fig	Spinous Kino tree		Pigeon pea.
F.	Figuier des pagodes			Ambrevade, Cajan
Guj.	पीपळो	असन	उन्दरकनी	तुवेर
Ge.	Indischer gottesbaum, Pagodenbaum			Angolische erbse, Catjang
H.	पीपळ	खाज, खरक, गोंदनी	मूषाकर्णी	अरहर
I.	Fico del diavolo			Pisello d' Angola, citiso dell Indie
L.	Ficus Religiosa L.	Bridelia montana (wallr]	Ipomœa Reniformis (Cho is)	Cajanus indicus (Spreng)
M.	पिंपळ	असाणा	उन्दरकनी	तूर
Ma.	अरचुं, अरयाळ, चलयलम्			तुवर, आढकी, काक्षि
P.			Goromusha. Goshamosha	Shakhil, shakull
Pu.	भोर, विपल	गोंदती		अरहर, तोहर, डिजर
Sinh.	बो			रतातोरा
Si.	पीवर			
T.	अचुवट्टम्, चुकलै, अरचु; वेंगैमारम्		पेरैक्किरय	इयवै, परुप्पु, तुवै, आदगि
Te.	अश्वत्थमु, चंलदलम्, रादि	पन्तेगि, सन्नकोदरि तेल्लमीगिश	तोइन्नुआतलि	चिन्नकण्डिड, कण्डुळ
Tu.	Asnam incirag Bo inciri			Hind bizelyasi
U.	pipal		Chukakani, Sharadam	Arhar
Ur.	पिप्पोळो, ओधोयो, घुरटो	नुआनालि		होरोदो, काण्डुळो

S.	आत्मगुप्ता	आदित्यवल्ली	आमलक	आम्र
A.	Miyukunat el baqar	Abbad esh shams	Amlag, As sananir,	Mango
B.	अकोलधि, त्रिचौटी, कामाच	सुरजमुक्ति, सुरजमुकी	आम्ल, आमलक, आम्ला	आम्, आम्र
Bi.				
Bu	Khuele, Khwele		Hziphyu shabju	Thayet.
C.	नसगुणी	सूर्यकान्ती	नेलि, धात्रि, आमलक	मातु, सीमातु, तोरोमातु
Cu.	कौवा	सूरजमुखी	वही आमरीजो साड	आवेजो साड
E.	Cowage	Sun flower	Emblic myrobalan	Mango
F.	Pois a gratter, Mucune	Helianthe, Grand-soleil, Tournesol	Embligue officinale, Cmyrobalan Emblic	Manguier, Artre de mango
Guj	कौवच	सूरजमुखी	आमला	आंबो
Ge.	Jackf asel, Stechende-echte tfael	Echoe stnuenblume	Graue myrobalane	Mangobaum
H.	केवाच	सूरजमुखी	आंबला	आम
I.	Fagiolo di Rio Negro	Corona del sole, Coppa di sole	Mirobalano embelica	Mango, Mangifera-comune
L.	Mucuna pruriens (D.C.)	Helianthus Annuus (LINN)	Phyllanthus emblica. L.	Mangifera indica L.
M.	कुहिली	सूर्यफूल	आंबला	आंबा
Ma.	शोरीवल्ली		आमलकम, नेलि	आम्र
P.	Anareghorash	Aftabi, Guliaftab	Amelah, Amuleh	Amba, Ambeh, Naghyak
Pu.	गुडचगजी, कुम्भ		आम्बाल, आम्ल	आम, आम्बू, मवाधि
Sinh.	आचार्यपत्ते		आसदनेलि, नैली	आम्ब, माकण्ड, वालाम्ब
Si.				आम्ब
T.	अमुदारि		आमलकम, तात्तिरि	आम्बिरम्
Te.	दुलगेण्डि	आदित्यभक्ति, चेदु	पुह्युसिरिक, असिरिकाय	आम्रमु
Tu.		Ay Cic, Gun cic Gune bakan	Amlac.	Mangu ag. Hind Kiraz ag
U.	Kavaucha	Surajamakghi	Anwala	Amba
Ur.	कचु, आलोकुशी		खोन्डेना, ओनोला	आम्बो

S.	आम्रातक	आरग्वध	आरुक	आर्द्रक
A.		Kharrub hindi, Qitha hindi Khiyar shanbar, Bakbar hindi	Khawkh, Persik	Zangabil
B.	आम्र	आमुलतास		आदा
Bi.				
Bu.	Grve	Gnookye		Khyenseing
C.	मरहुनिसे, अमटे, अवेटकई	कफे, बोण्डे, आरेवत	पिकेसु, पिचेसु	हसिशुण्ठी, अह
Cu.				आदु
E.	Indian Hog- Plum	Purging Cassia	Peach Tree	Green ginger
F.		Caneficier, Casseen silieue, Cassier	Pecher	Amome des endes, Gingembre.
Guj.	अम्बाडो	गरमाळो	आलुक	आदु
Ge.		Purgier Kasie Rohrenkasie	Echter pfrsich	Ingwer, ginger
H.	अम्बाडा	अमलतास	आरु, आडू	अदरक
I.		Cssia solutiva, Cassia in bastoni c. di Levante	Pesco, Persico	Pepe, Zenzero, Zenzero, Zenzevero
L.	Spondias mangifera Willd	Cassia fistula. L.	Prunus persica B & HF	Zingiber officinale (Rosc.)
M.	अम्बाडा	बहावा	अरु	आले
Ma.	कट्ठांपलम्, मांपुली, अम्बयम्	कोन, स्वर्णकम्, कृतमालम्,		चिचटकम्, अह
P.	Darakthemoryam Khiyarchanbar		Aru, Shuftalu	Shangabir Zangabil.
Pu.	अंबर	अली, कियार	अरु	अदक, अद
Sinh.	अम्बरेल	अहला		इजुर
Si.		चिमकानि इरागविरुट्टम्		
T	मातुलिकि, गिरांगे	अरुकुवेडम्, चरकोरै		आरत्तिरेगम्, चीगरम्, वेरकोम्बु
Te	अडविमामडि, बोण्डमामिडि	कोलपोन, आरग्वधसु	पिचेसु	अहसु, सॉटि
Tu.		Hiarsember ag	Seftali Ag	Zencefil, Zencebil.
U.		Amaltas	Adud	Adraka
Ur.	आम्बोटी, आम्राटोको	सुनारी चोगोद्लो	पिचु, पिशु	आर्द्रको, शुण्ठि

S.	इक्षु	इक्षुरक	इक्षुदी	इत्कट
A.	Qassab essukkar. Qassab		Heghelig.	Sasban Sayasbau
B.	अरु, गन्ना, कञ्जुली, पुरी	कण्टकलिका	हीन्नोन	धनीचा, धूनची, धूनया
Bi.	कटारि, उख	तालमखाना		
Bu.	Kyan, Keyan			Pouk, Najan ben.
C.	कञ्जु, कण्टर	कोळवलिके बीज	इङ्गलक, इङ्गळरे	मुल्ल, जीनगि
Cu.		एकरो	इङ्गोरिया	गडोडेजो झ ड
E.	Sugar Cane	Long Leaved barleria	Zachum oil plant	Prickly sesban
F.	Canne a sucre, Cannamelle		Dattier du Desert	Sesbanie, sesbane
Guj.	शेरडी	एखरो	इंगोरियुं	इकड
Ge.	Zuckerrohr		Zachunbaum	Sesbanie, schnurfrechme
H.	ईख, गन्ना	तालमखाना	इङ्गोट इक्षुआ हिंगोट	जयन्ति
I.	Canna da zucchero, Cannamele		Dattero Deserto	Sesbania.
L.	Saccharam Officinarum L.	Hygrophila spinosa (Andres)	Balanities Rox- burghii Plarch.	Sesbania aculeata (Pers)
M.	उस	कोळमुन्दा	हिंण	चिचिणी
Ma.	कान्तारकम्, वेल्करिम्पु	वयाळ्चुली	नाञ्चुण्ट	किटंडु
P.	Naishakar			
Pu.				जैन्तर
Sinh.	उक्, उकगास	कञ्जेरिक्कि		
Si.	कामण्ड			गदोरेजी
T	अङ्गुमारिगै, कलै, करुवु	नीरमल्लो	तोखवट्टु, नाञ्चुण्डन	मुडचम्बै, नीरचेम्बै
Te.	चेरुकु, इञ्चु, कान्तारमु	नीरगुन्नी	गार, इङ्गुदि	एरर्नीलन
Tu.	Seker kamisi		Haglig	Sesban
U.	Gana	Talimkhana	Hingot	
Ur.	इक्षु, आकु, गुडोदार		इक्षुदीला	टण्टुआ

S.	इन्द्रवारुणी	उषटक	उत्पल	उदकीर्यका
A.	Hhanzal, Hhadag Mararetees sahhari	Zughaf	shuqaf	
B.	इन्द्रायण, मखल	पुषानी	नीलपोष	उमुलकुबि
Bi.				
Bu.	Khiasi		Kyanyu	Sunletthe
C.	तुन्तीकाई			
Cu.	बुजाडेहा	कण्डेरा गोखर	कमर	
E.	Colocynth		Blue water-lily	Prickly Brazil wood climber
F.	Coloquinte, echicotin	Blepharie		
Guj	इन्द्रवारुणी	उटीगण	नीलकमल	वाकेरीमूल
Gz.	Bitterzitrusse, Bitterapfel			
H.	इन्द्रायण	उतंजन	कृष्णकमल, नीलोफर	वाकेरीमूल
I.	Coloquinda, Coloquintida, Popone amaro	Blepharide		
L.	Citrullus colocynthis (Schard)	Blepharis edulis (pers)	Nymphaea stellata (willd)	Caesalpinia digyna (Rohl)
M.	इन्द्रायण	उटजन	निळकमल	वाकेरी
Ma	पेयटोकोमुट्टि		सितमधेल	
P.	Hindavanahe- talkh	Anjara		
Pu.				
Sinh.	याकोमडु, पेटिपुत्स		मानेल	
Si.	बुजं पर			
T.	पेयकिमुट्टी		नीलोत्पलम्	
Te.	वेरिपुच्छ		नितिकुलव	नूनेगचा
Tu.	Abu Cehl Karpeazu, Hancal acielma, Hanzal	Kajlt		
U.	I drayan	Uttanjan		
Ur.			सुन्दिकैन	गिलो

S.	उदुम्बर	उषकुञ्चिका	उपोदिका	उशीर
A.	Jamiza	Barakah, Kamun aswad, Hhabbah sawda Hhabbecel shūniz	Malabār	Usir
B.	यज्ञदुम्बर	काली जीरा	पुइसाक	खसखस
Bi.				
Bu.	Thapan	Samonne		Miyamoe
C.	अत्ति	करेजीरिगे	कैपावसले	लामंचा, लावंच
Cu.	उमर		पोई	वाळ
E.	Gular fig tree	Black cumin	Indian spinach	Cuscus grass
F.		Araignee, Quatre, epices	Baselle, Epinard- demalabar	Vetiver
Guj.	उमरडो, उमरो	कलौंजी जीरं	पोई, पोथी	वीरणनो वाळो
Ge.		Echter schwarz Kummel	Weisse Beerblum malabar spinat,	
H.	गुलर	मगरैल, काला जीरा	पोय, पोई	खस
I.		Erbaspezie, Melanzie- lomestica	Spinacio della china, Badella	
L.	Ficus glomerata (Raxb)	Nigella sativa. L.	Basella Rubra. L.	Andropogon muricatus Vetiveria zizanoides
M.	उम्बर	कालेजीरे (Khory)	मयाळ	वाळ
Ma.	अत्तियाळ, जन्तुफलम्	करुजीरकम्	वसेल्लाकिरा	वेष्टिवेर
P.	Tamarpi shah	Shuniz		Khas
Pu.	वातवार			पत्नी
Sinh.	अत्तीका	कालुदुह	निविति	सैवन्देवा
Si.			पोइ	
T.	अचमारडम्, अदवम्, आनै	करुजीरगम्	वसलकिरे	वेष्टिवेर
Te.	ब्रह्ममेदि, पैडि, अट्टि	नेल्लाजीलकैरा	अल्लावसल्ला	वट्टीवेर
Tu.		Coregotu, karamuk, sehniz	Pazu, cin Ispannagi	
U.	Gular		Poh	Khas
Ur.	डिमिरि, उदुम्बोरो			

S.	परका	एरण्ड	एर्वासि	एत्वालुक
A.		Khirwa	Kissakadam	Qurassya, karaz
B.	होम्ला	भेरेण्टा	काकुर	
Bi		अण्ड		
Bu.		Kesu		
C.	जम्बुहुड्ड, आपु	भौडल, जिडुहरलु, दरलु	रुळीगडे	
Cu.	घावाजरीओ	एरण्डियुं	काकडी	
E.	Elephant grass	Castor oil plant	Melon cucumber	Cherry Tree
F.		Ricin, palma, Christi		Cerisier Griottier, Cerise aigre
Guj.	घावाजरियुं	एरण्डो	काकडी	एलुवा
Ge.		Echter-wunderbaum Palme christie		Sauerkirschen, Sauerkirsch
H.	होगळा, पटेर	रेंडी, एरण्ड	काकडी	आलुवालु
I.		Fogliolo d' india mano aperta Risiuo, Palma Christi		Ciriegio, Ciliegio, Agerotto, Ciliego, Agerotto
L.	Typha Elephantina Roxb	Ricinus Communis L.	Cucumis Utilissimus L.	Brunus Cerasus L.
M.	पाणकणीस रामवाण	एरण्डो	काकडी	आलुवालु
Ma.		आसण्डम्, आवणकु, तकम्	वेल्लरिक	
P.		Bedangir	Khiya jard, Khiyatajara	Alubalu, Alubuali
Pu.	बोज् बोरे, दाब्	एरण्ड		गिलास
Sinh.		तेलेन्दारु		
Si.	बुरी	हेरन्		
T.	आनेक्कौर, आनेप्पुल, चम्बु	आमणकु, अटमानम्	काकरीकाई	
Te.	एनुगजम्मु, जाम्मुगडी, कन्द	आमुदमु, चिडामुदमु	दोज्जाकाई	
Tu.		Beydencir, Harra, Hint, Geneotu, Gene greek	Ficle	Kiraz ag
U.		Eranda	Kakri	Alubala
Ur.	होगोलः	भेरोण्टा, चित्रोक्षे, गोवो	काकनाई	

S.	पला	पलापर्णी	ककोल	कङ्क
A.	Qaqullah shiran	Khawlangan	Hhaabb el arus	
B.	इलाची, ईलायिच्	बाराकालिजान्	सुगंध मरिच	
Bi.				
Bu.	Bala, Bhala, pala	Padagoji		
C.	एलक्कि, इलचि, कौराङ्गी	दुम्पुरास्मे, दुम्प्रास्ट, सुगन्धवाचि	गन्धमेगसु	
Cu.				
E.	Lesser Cardamon	Galangal	Cubeb pepper	Italian millet
F.	Cardamoma petit	Galanga Majeur	Boirrier cubebe, Cubibe	
Guj.	एलची	कुलिंजन	चणकबाब	कांग
Ge.	Kleine kardamomen	Galgant Grosse galgant	Cubebenstrauch	
H.	इलायची, एलची	बडा कुलिंजन	कवावचीनी	कांगनी, कोरा
I.	Cardamomo minore	Alpainia, Galanga maggiore	Cubebe, pepe a coda	
L.	Elettaria Cardamomum (maton white en)	Alpinia galanga (Swartz)	Piper Cubeba (miquel)	Panicum italicum L.
M.	वेलशोडा	कोष्टकोळिंजन	कंकोळ	कांग
Ma.	एल, एलकाय, कार्दमि, दुटि,	अरत, पेररत	चीनिमुळकु	
P.	Hail, Hil	Khurduwara	Habelarus	
Pu.	ईलायचि			
Sinh.	इनासाल, ईन्साल			
Si.		कुंजर		
T.	एलम्, चिर्रेलम्	आणन्दम्, आरतै	वाल्मिळ्गु	
Te.	कोरंगि, एलकि	दुम्पुराङ्कसु, कचोरसु	चल्व मिरियासु	
Tu.	Kucuk, kakule	Havlinean, Galanga	Kebebiye, Kebebe	
U.	Ilayachikhurd	Kulanjan		
Ur.	पला, भोलैयो			

कटमी	कदफला	कदुरोहिणी	कदफल
A.	Hhabb el misk, Anbarbul	Kharba gehindi	Azuri
B.	कोरी, कोरोय्	मुषकदाना	कायफल् कायाफुल्
Bi.			
Bu.	Seet, sit	Baluwa	
C.	अधजि, वागे वेळति	कस्तूरमेण्डे	
Cu.	सरसडो		
E.	White siris	Musk mallow	Kurroa
F.		Ambrette, Graine de musc, Ketmic, Musquee	Boxmyrtte
Guj.	सरसिंगो	लताकस्तूरी भीडो	कडु
Ge.		Abel mosck, Bisam e ibisch	
H.	सफेद हिरीफ	मुषकदाना, दुल्ला	कुटकी
I.		Fior muschiato, Ibisco muschiato, Ambretta	
L.	Albizzia procera Benth.	Hibiscus abelmoshus L.	Picrorrhiza Kurrooa Benth.
M.	किन्दी	कस्तूरभण्ड	कुटकी
Ma.	करुन्तकर, कुटुम्बोक	कदुकस्तूरी	कदुरोहिणी
P.		Mushkdana	Kharbaqehindi
Pā.			कालिकुटकी, काह
Sinh.		कापुकिमिस्सा	कहेला, कही, बाफल्
Si.			कायफल
T.	स्वलयुजिल्ल, नळवागे, वेळ्वागे	वटुकस्तूरी	कदुरोहिणी
Te.	गनाक, पेदपञ्जर	वपूरमेण्डा	कदुरोहिणी
Tu.		Amber'cie	
U.		Mushkdanah	Kutakisafed, Kutakisiyah
Ur.	तिरिषि सरोपोट्टो		Kaiphai

S.	कटुङ्ग	कण्टकारी	कण्टकीकरञ्ज	कतक
A.		Badankare	Bundu, hindi, Qarahh	Naqud
B.		कण्टकारी	नाटा	निर्मली
Bi.		रेंगनी		
Bu.			Kalein	Kamonyeki
C.	दोडवेष्ट, हेवमणि, हेम	विकसोण्डे, नैलगुळ	गाझिगा	चिह्न, अन्दुगु, चलिचीज
Cu.	वडोनिम	भोर्गणि	क्रकचीआ	
E.	Tree of heaven	Yellow berried nightshade	Bondue	Cleariog nut
F.			Bondue, Chicot du canada	Strychnos des buveur
Guj.	अरुळ	वेठी भोर्गणी	कांरुच	निर्मली
Ge.			Gemeiner Schusser baum Nicke—baum	Bergk ra Henaugenbaum
H.	अरुळ	कटेरी, भटकटैया	कंजा	निर्मली
I.		Bondue, Niceheri		
L.	Ailanthus excelsa (Roxb)	Solanum xanthocarpum (sche)	Coesalpinia bonducella (Flem)	Strychno pota to rum (L.)
M.	महारुळ	भुईरिंगणी	गजगा	निर्मली
Ma.	पेह	कण्टकारिचुण्ट, पुष्टुचुण्ट	कलिमारक	तेर्रपेरल्, कतकम्
P.		Badanagannedoshti		
Pu.	अरुआ	कटेला, वान्कटिया	फिन्दुक्	निर्मली
Sinh.	कुम्बळ	इलावट्टु	कुम्बुरुवेल्	इङ्गिनी
Si.		अदरेजदेने	करवत्	
T.	अगाल, नार, पैरुप्पै	चुट्टुरम्, उदरवनि	गञ्जी	अक्कोलाम, इल्लम, तेर
Te.	पेहमाण्डु, पेय्यवेप	चेल्लमुलग, जिहुवुस्ते, नेल्लवकुडु	गच	इण्डुपु, अण्डुपु, कतगमु
Tu.			Bonduc	
U.		Katilla, Bhakkatiya	Bunduk	Nirmali
Ur.	गोरिमाक्काव्व, महानिम्ब	आण्कोराण्टि, चौकोत्रायूहौटि	नोटा	कोटोको, निर्मळा

S.	कदम्ब	कदर	कदली	कनकपुष्पी
A.		Shab. qatad	Moz, Jalhh	
B.	कदम्ब		काला, केला, केलि,	
Bi.				
Bu.	Mau		Hugapyan	
C.	चरे, कदुवले, कदम्ब		जेनुवाळे, रसदाले, वृद्धिवोळ	
Cu.		अच्छोखेर		
E.	Cadamba	Gum arabic Tree	Plantain	Hirtiz-(Kashmir)
F.		Gommier blaue	Bananier, Figuier d' ladam	
Guj.	कदम्ब	गोरड, सफेदखैर	केळ	हीरवी (का)
Ge.		Weissliche akazie Verekbaum	Echte banane, Adams apel	
H.	कदम्ब	सफेदखैर	केलि	हीरवी (का.)
I.		Acacia del senegal	F. Banano meladi Paradiso	
L.	Anthocephalus cadamba Miq.	Acacia senegal (Willd)	Musa Sapiantum (Okunty)	Euphorbia thomsoniana, Boiss
M.	कदम्ब	गोरड, पाडराखैर	केळ	
Ma.	आमट्टेक, कटमर, कटुचक्र		पुवान्	
P.			Mouz, Tubltula	
Pu.				
Sinh.	कदम्ब	सोर	केहळ्, वाल्केहेल	
Si.			केविरो	
T.	अरट्टम्, इन्दुलम्, कडप्पे		चुगाण्डम्, इरच-डाले	
Te	कदम्बमु, कडिमि, पेद्दकम्ब		सुगन्धाळ, तेनेयारहि	
Tu.		Beyaz zamk ag	Moz ag, inciri adem	
U			Kela	
Ur.	कडे.मो, नीपो		कोनोकोरम्भ	

S.	कपित्थ	कपीतन	कम्पिल्लक	कमल
A.	Tuffah Kabit		Qanbil, Wars	Al ful el masri
B.	वैट्ट, कट्टेळ	गजशुण्डी, पलाशपिपल	कमलगुण्डी, कामिल	पद्म, कोमोल
Bi.				
Bu.	Hman, Mahan		Tanthieden Tawthidin	Padungma
C.	दाढिफल, वेळल		सुरहोजे, चन्द्रहिट्टु	तावररिगट्टे
Cu.	कोठ	पारसपीपरो		कमर
E.	Wood apple	Flowering peepul Portia Tree	Kamala	East Indian lotus
F.	Feronic de L' Inde	Thespesia afeuilles de peuplier	Rottliere des Teinturiers	Nelambo, Feve d' Egypte Lotus sacre Lotus du nil
Guj.	कोठी	पारसपीपरो	कपीलो	कमल
Ge.	Elephant- enapfel		Kamalabaum	Nillilie Addorisind
H.	वैथ	पारसपिपल, भेंडि	रोरी, रोहिना	कमल
I	Pomo d' elefaute		Kamala	Nimfea d' Egitto, Rosa des Nelo
L.	Feronia elephantum (Correa)	Thespesia populnea (soland)	Mallotus philippinensis (Muell)	Nelumbium speciosum (willd)
M	कवठ	मेण्ड	कविला	कमल
Ma.	दाडीफल, कपित्थम्, वेळवु	चन्दमारम्	चेंकोलि, कुरामटुक	तामर
P.	Kabit		Kampileh	Beykhneelufur Nilufer
Pu.	वैथ	पहारिपिपल	कामल, काम्बल	पाम्पोप्
Sinh.	डिव्युल्	सूरिय, गमसूरिय	हम्परान्डल	नेडुम्पे, नेरम्
Si.	कवठ			पठन्
T.	चिलङ्ग, चिरित्तम्	विरम्	चुवङ्गेचारि, कपिलघोडि	अम्बल
Te.	वेळग, पुष्पफलसु	गंगारेनी	अलविगुवत्तुट्ट, चेन्दिरमु	तामर
Tu.	Fil Elmasi			Fuli masri
U.	Kaitha		Kalieh	Nilufer
Ur.	काइडो वेळो, कोइडो	पोरोसो विण्पोलि	वेसोन्तोगुण्डि, कुकुमौ	पद्म

S.	करञ्ज	करमर्द	करवीर	करीर
A.	Shanaf ed dik			Sodab
B.	दहुर करञ्ज, दालकरमूच	बाइनचि, करमूच	कावी	कारि
Bi.				
Bu.	Simizu, Thawen			
C.	होङ्गे, हुत्तिगिलि, बट्टि	दोङ्गुध्वळि, हेगगरिचिगे	कणिगले, पड्डिल	चिपुडि, करीर केरेजी झाड
Cu.				
D.	Indian beech	Bengal Currant	Oleander	Caper
F.	Arbre de pongolote	Calac		
Guj.	करञ्ज	करमर्दा	करेण	केरडो
Ge.	Monđ bohne		Wohlriechender	
H.	करञ्ज	करोन्दा	कनेर	करेर
I.				
I.	Pongamia Jlabra (vent)	Carissa Carandas L.	Nerium odorum (Soland)	Capparis aphylla (Roth)
M.	करञ्ज	करवंद	कण्हेर	नेपती
Ma.	मिनारि, पुन्नु, उण्णु	कळवु, कारक, कारञ्ज	अरलि, कणवीरम्	
P.	Khaiulmalisa		Kharzahrah	Bergesodab
Pu.	करञ्ज		गनेरा, गन्धिया	कारिया, देलहा
Sinh.	मण्णुळ, कण्ड	महाकरम्ब, महाकरण्ड		
Si.				किरल
T.	काञ्चनम्, कीलैयम्	काळा, काळकाय	अगम्, अझारिडा	चेण्णम्, सिरकालै
Te.	कानग, कोवि, कायु	कालिबे, पेड्डुवाक, वाङ्गुत्तीपे	गनेर, कस्तूरिपट्ट	करीगु
Tu.	Dalbercia			
U.	Karanjwah	Karawanah	Kanir	Titalli
Ur	कोरोञ्जो कोञ्जा	कोरोन्ड खिरोकोळि	कोनिचेरो, कोरोने	

S	ककटकी	ककटशुक्ती	ककन्धु	ककस
A.	Khiyar Qathad	Summaq, Kadheb	Zariab	Quawun
B.	खीरा, साषा	काकभ्रिङ्गि		फूति, काकरी, काकुर, खर्मुन
Bi.				
Bu.	Thagwa, Thakhwathee			Takhva
C.	सौतेकाई	ककटकशुङ्गी	पखेडे, मुक्कुहणु	दोहंकाई
Cu.			चणिआवेर	
E.	Common cucumber	Crabs Claw,	Wild jujube	Melon
F.	Concombre	Sumac batard, Sumacsuccedane		Melon Commun
Guj.	काकडी	काकडाशिगी	चणीवोर	सकरटेटी
Ge.	Echte, gurke Kukumer	Tapanischer Sumach, Wachsbaum		Melone
H.	खीरा	काकडाशिगी	झडवेर	खरवूज
I.	Cocomero Cetriolo	Sommacco da sego		Popone, Melone, M. moscato
L.	Cucumis sativus L.	Rhus Succedanea L.	Zizgphus nummularia W.C.	Cucumis melo. L.
M.	खीरा	काकटशिगी	गंगेर, जंगलीवोर	खरवूज
Ma.	वेदरिक्			
P.	Shiyare Khurd		Shabaraka	Kharbuzch.
Pu.	खीर. खियार	अरखर	वालू, फेल्, विरोट	
Sihn.	विपिनघ			
Si.			वेर, गांगरा	थिग्रो
T.	विपिङ्गकाई	करकडगच्चिङ्गी	कोर्गोडि	ककरीके
Te.	दोसेगाई	वाधरशिङ्गी	नेलरेगु	पेहाके
Tu.	Hiyar, Fidam	Joponya mom ag, Yalan summak		Kavan fidani
U.			Zariab	Khavibuzah
Ur.	काकनाई			

S.	ककोटक	कचूर	कर्पूर	कर्बुदार
A.		Gadwar, Satwal, Zadwar		Argat elqurun,
B.	कांकरोल	एशक्ति, कचूरा	कर्पूर	
Bi.				
Bu.	Sabyet, sapyit	Thanuwen		
C.	गिहगालु		कर्पूर	बिलिकजुवाल, वनसम्पिगे
Cu.	कांटोल जीमल			
E.		Zedoary	Camphor	White mountain ebony
F.		Gingembre, Batard zidoaire		Senne baterd, Ebenier de mon- tagne
Guj.	कंकोडा	षट्कचूरो	कर्पूर	काञ्चनार
Ge.		Zittewer, Kurkame Zedoararirzel		Unachte senna Berge-benholg
H.	ककौडा	कचूर	कर्पूर	कचनार
I.		Zedoaria, Zedoarialunga		Bauhinia, Ebanio moutano
L.	Momardica- dioica (Roxb)	Curcuma Zedoaria (Rose)	Dryobalanops aromatica (goertn)	Bauhinia acuminata. L.
M.	कटौली	कचोरा	कापूर	कांचन
Ma.	एरिमपासेल			वेळमन्दारम्, वेळुदमन्दारम्
P.		Kazhur, Urukalkafur		
Pu.	धारकरेला, किरारा			
Sinh.	बुम्बकरविला	हाराङ्कदः		
Si.				
T.	पलुप्पकाई		कर्पूरम्	कोकुमन्दारै, वेळैमन्दारै
Te.	पोवुचण्डुल		कर्पूरसु	देवकाञ्चनसु, काञ्चनसु
Tn.		Gulpa hamra, Cévdar		Bohinia, dag abanozi
U.		Kachura		
Ur.				चोटा

S.	कलम्ब	कलाय	कशेरुक	काकनासा
A.		Gufan, Khullar		
B.	कालमिसक, नडिके	करतूर, खेसारि		
Bi.				
Bu.				
C.				
Cu.	नारी-कल			बोधे-जीवल,
E.	Wild pot herb	Chickling Vetch		Small stinking wort
F.		Lentille d' Espagne, Gesse		
Guj.	नाडानी भाजी	लांग	कसेला	कौवाडोषी, शींगरोटी
Ge.		Satplatterbse		
H.	नाडीशाक, कलमी	खेसारी	कसेर, चीवन्डा	शींगरोटी, कौवाडोषी
I.		Robigelio, Cleerchia, Moco, Pisello, Collivata		
L.	Ipomoea aquatica Folsk.	Lathyrus Sativas L.	Seirpus kysoor. R.	Pentatropis microphylla (W. & A.)
M.	नाडिशाक, दाळ	लांग	कबरा	शींगरोटी
Ma.				पारप्पारम्
P.		Masang		
Pu.	गान्धियान्, नालि	चुराल्, कारसु	कशेरु, दिला	
Sinh.	कानकुच्			
Si.	नारी	मडर		
T.	सरकरैवल्लि			उप्पिळि
Te.	तुतीकरा		गुण्डातुङ्गागष्टी	चेकुर्तितिव, पूळपाल
Tu.		Muirdemeg, Yasimerclmek		
U.	Narikakal			
Ur.				

S.	काकमाची	काकाण्डोला	काकोदुम्बरिका	कारवेळिका
A.	Enab-ththalab, Ribriq	Fasulya seyfiyah	Tin barri	Ulhimar
B.	काकमाची मको	मांसांमशीम्, मेखुन	दुमुन, काकोदुम्बर	वारमासीया, करोला
Bi.				
Bu.		Paikalag	Kaaung kadot	Kehingabin
C.		सम्बे, कदवरे, तमटेवळि	काडत्ति, ओलपार	हागलकाई
Cū.	कैविह	खोटी वालोर		
E.	Black night shade	Sword bean	Red wood- fig tree	Carilla fruit
F.	Morella noire, Amourette	Pois sabre, Haricotsabre		Pandipane
Guj.	पीडुडी	तरवारडी	हेडउंबरो	कारेली
Ge:	Schwarzer nachtschatten		Rangooukauchuk- fcigen batm	
H	मकोय	सेम	तीटंमिला, कटगुळर	करेला
I.	Solano hero, solatro ortense, Morella	Canavalia		
L.	Solanum nigrum. L.	Canavalia ensifomis D.C.	Ficus. hispida L.	Momordica charantia. L.
M.	कामोणी	कावई	भुईउंबर	कारेली
Ma.		कनवाळ, वाळसर	एरुमनाकु, पारकम्	कैप्पा
P.	Rubahtareek		Anjirdashete	Karelah
Pu.	कावमाच, माको	सेम	दाडुरी, डेगार	कारेला, कारीला
Siuh.	कालुकान्तेरिया	वालवारा	कोटाडिम्बुला	किरिळा
Si.	रम्पेरुम			कारेलो
T.	मनटकळी	कोलियवारै, वाळयारै, टांम्बै	चोणटि, ओट्टनालम, येमट्टि	पकल
Te.	काकमाचो	शिम्बे, तम्म, कारनुपुटिडे	वोट्टमारि, बोम्ममेदि	काकरा
Tu.	Kopek Uzumu	Kilic fasulyasi	Yabani ineit	
U.	Makoya	Sem		Karella
Ur.		कांफसिमो, नोहूनियासुमो	भैरडिमिरि, कोरोटोशाणो	करेण

S.	कार्पास	कालशाक	कालानुसारिका	कालेयक
A.	Qutn mulablab Qutn esh sharq	Jut		
B.	कापास, तुला	चीनालोटापाट, वाची	दुधी	
Bi.				
Bu.	Wa, Wah		Tansapai	
C.	अरके, अंबर, हत्ति		करिहम्बु	
Cu.	मारियोत्पा	डोडडी		
E.	Levant cotton plant	Jute plant	Dark blue creeper	Yellow sandle- wood
F.	Cotonnier d'Asie	Chanvr de- Calcutta, jute, Correte- Capsulaire		
Guj.	कपास	छुंछ	काळां फूलवाळी उपलसरी	पीळुं चन्दन
Ge.	Ktrze Ugeorgia baumwolle	Julepkanze, Indischer flacks		
H.	कपास	नरिचा	कालीसर	पीला चन्दन
I.	Cotone delle anchine, Cotone annuo,	Corcoro siliquoso		
L.	Gossypium herbaceum L.	Corchorus Capsularis. L.	Ichnocarpus fructeseens (Bit)	Santalum flavum L.
M.	कापूस	चौचे	श्यामलता	
Ma.	कार्पास, प्रसृति, बदर		पाल्वक्कि	
P.	Pambah			
Pu.	रुई			
Sinh.			किरिवेल	
Si.				
T.	चमुष्टिराण्डग, कार्वाचम्, टैपसृति, तुलवम्		उदर, गोडी	
Te.	बदरिक्, पिचुलसु, कार्पाससु		इहुकेट, मुण्डगजनसु	
Tu.	Pambuk fidani	Hind keneviri		
U.	Rui			
Ur.	कार्पासो, कोपा		भूनखोळि, माडोवि	

S.	काश	काश्मरी	कासमर्द	किरातक
A.				Qasabuzzarirah
B.	कास, काशीया	गभारी, गुमार	कालकसुण्ड	चिरैया
Bi.				
Bu.	Thekkaygyee	Kyunboc, Yanamai	Kalan, Mezali	Sekhagi
C.	दर्भ, होदिकेदह	बोचाणिगे, गुप्ति, कूळ	दोडुतगसे	नेलावेळ
Cu.	कांसियो धा	सवनत्रो झाड	सुन्दो	
E.	Thatch grass	White teak	Round podded, Cassia	Chiretta
F.			Bsois puant	
Guj.	काश, कासडो	शौवण	कासुंदरो	करियातुं
Ge.				
H.	कास	गंभार, खंभार	कसौवी, कासिदा	चिरायता
I.				
L.	Saccharum spontaneum L.	Gmelina arborea L.	Cassia occidentalis L.	Swertia chirata- (Ham.)
M.	कास	शिवण	कासविन्दा	किराईत
Ma.	नाचाण,	कुमिक, कुमल	पोनाबिरम्	निलवेष्पा
P.				Nenilawandi, Qusabuzzarirah
Pu.	काही, कान्हु	गुम्हार, कुम्हार		
Sinh.		अटडेम्माटा	पेनिटोर	
Si.	खौ			
T.	अच्चवारम्, अंचन्नि	अरिवा, कूम्बाल, पुलिगुमिल	पोनाबिरै	निलवेष्पु
Te.	दिकुचडि, काकिचरुकु	अडविगुम्सुड, गुसुड	कासिन्दा	निलवेष्पु
Tn.				
U.			Kasonji	Chiarayata
Ur.	इण्कोरो	भोद्रोपणी, काइमोरि	कासुन्दि	

S.	कुङ्कुम	कुटज	कुतुम्बक	कुमारजीव
A.	Zafaran, Kruku	Lisanel assafir el murr		
B.	कुङ्कुम	कुर्वि	हालकास, हालकुरस	पुत्रजीव, अंपुः
Bl.		इंदरजन्तुलरव		
Bu.	Thanwai	Letong Kye, Letto pgyee		Badibyu Egayit
C.	कुङ्कुमकेसरी	कोडसिगे, सण्णहाले, वेप्पाले		पुत्रजीव, मणसिनकाळे
Cu.				
E.	Saffron	Kurchi	White dead nettle shrub	Putranjiva
F.	Safran, Safran cultive	Holarrhine- antidysenterique		
Guj	केसर	कुडो	शीणको कृचो	पुत्रजीव
Ge.	Echter safron	Ruhr holarrhena		
H.	केसर	कोरैया, कुडा	गुमा	जियापुत्र
I.	Zafferano, Erocofiorito Flori, Forcuculo	Olarhena		
L.	Crocus sativus	Holarrhena L. antidysenterica (Wall)	Leucas linifolia Spreng.	Putranliva Roxburghii (wall)
M.	केसर	कुडा	गुमा	पुत्रजीवा
Ma.		पालापपट्ट, केपकोटकपाल		पेष्कोलम्
P.	Larkimasa	Inderjave, Talkh		
Pu.		कवार, कुरा		जियापुत्र
Sinh.				
Si.				
T.	कुङ्कुमपु	अस्तरचि, इन्दिरवमं	तुम्बै	कारुपिलै, विचाने
Te.	कुङ्कुमपावे	गिरिमल्लिहा, अंकुड	पुल्लतुम्बि	कुङ्कुमजीव
Tu.	Zafran	Aci Serce dili		
U.	Jafranekar		Guma	
Ur.		इन्द्रोजोवो, कया		भोलोकोटि

S.	कुमुद	कुम्भी	कुरण्टक	कुलत्थ
A.	Hbhash es samak			Qalath, Hubulkilat
B.	कमल	कुम्भू, कुम्भी	कान्ताजटि	कुतिकलाय
Bi.				
Bu.		Bambway, Banbwe	Leithaywe	
C.	विच्छेत्तवरे	कवल, हण्णुमट्टि, दडाल, आलगणवेले	मुकुमोरण्टे, गोरटे	हुरलि
Cu.			वज्रदौल, कंडा आसेरीमो	
E.	White water lily	Saffron mango	Yellow nail dye	Horse gram
F.	Nenuphar blanc, Lis des etangs Nymphe, Lunifa, Lune d' eau,			Dolic biflore, Graudecheval
Guj.	कुमुद	वापुंभो	पीळाफुलनो कांटाशेरियो	कळथी
Ge.	Weisse seerose			Pferdekonn
H.	कोई, बौई छोटा कंवल	कुम्भी	पीरी कटसरैया	कुडर्था
I.	Giglio Deglistagni, Lund d' aoqua, Ninfea blanche. Nenufaro			Dolico Cavalina
L	Nymphoea alba L.	Careya arborea, (R.)	Barleria prionitis. L.	Dolichos biflorus L.
M.	पाहिर कमल	कुम्भी	कोरटी	कुळीय
Ma.	नीरम्पल	आलम, पेक, युक, पेरा	चेम्मुक्किल	मुथेरा
P.	Nilufur			
Pu.	पांपोश	वाखुम्व		कुलत्थ,
Sinh	ओलुण्डु, ओलु	काहत, अहट्टे	कट्टुकुरण्डु	कोलुड
Si	कुनी			कुलित्थ
T.	अम्पल	आयूमा, करेरकु	वरलूमुट्टी	थोळु
Te.	अम्पल, तामर	अश्य, बुड्डूरिजि, गडवा	गोळी मुल्लु, गोरण्टा	उडुवा
Tu.	Ak nilufer, Sazamvagi			At boyruce
U.	Alliphul			Kulathi
U	गवालकन	कुम्भी	दासोकोराण्टि	

S.	कुवल	कुष्ठ	कूमाण्ड	कुसुम्भ
A.	Unnab	Kust	Majdabh	Ufsur, Qurtum, Ihbrid
B.		कुर पात्रक	चालुकुमा, कुमा	कुसुम कुसुमाकु
Bi.				
Bu.			Kyauk payon	Heboo, Su, Suban
C.			वृद्धिगुम्बानकाई	कुसुम्भ
Cu.				कुसुम्भ
E.	Jujube	Costus	White gourd	Safflower
F.	Jujubier, Gingeolier		Courge a la cire	Carthame. Safran batard
Guj.	मोटां बोर	कउ	कोहलु	कुसुम्भो
Ge.	Jujubebaum		Wachskurbis, Prugelkurbis	Farbersafflor, Bastardsafran
H.	वनवेर	कूउ	कोहर्का	कुसुम्भका घर
I.	Giuggiolo, Melo d' india		Zucca della cera	Croco baslaro, Zafferano falso cartamo ficinale
L.	Zizyphus sativus (Gaertn)	Saussuria lappa (Clarke)	Benincasa Cerifera (Savi)	Carthamus tinctorius L.
M.	उनाव	उपलेट	कोहका	करडई
Ma.		सपुशी	कुम्पालम्.	चेण्डुरकम्
P.	Kunar, unap	Koshnaha, Kust	Kadurumi, Majdabh	Gulekafshas, Gulemaskar
Pu.	अमलै, अमूनि, Sinh.	कुण्ड, कुट् गोडमहानेल	चालुकुमा, गोलकूटु पेथा अल्लपुहुल	कुसुम्भा, वार
Si.	अनाव			सोइम्बो
T.	एलदाई	कोष्टम्	पुसनीकैई	कुसुम्भ
Te.	रंगु	कुष्टम्	वुग्डापुसुड	कुसुम्भ
Tu.	Unnab ag		Mom kabagi	Aspur, kartam,
U.	Unab	Kut	Petha	Kusum, Karha
Ur.				

S.	कुस्तुम्बरु	कृतवेधन	केशरम्	केशी
A.	Kuzbarah			
B.	धने	शिंधा, घोषलता	नागकेशर	भूतकेशी
Bi.				
Bu.	Naunau			
C.	कोस्तुम्बरी	कहिदीरे	पुत्राग, नागकेशरि	
Cu.				
E.	Green coriander			
F.	Coriandre			
Guj	कोथमीर	वाडघिसो डी	पुत्राग, नागकेशर	
Ge.	Echter Koriander			
I.				
H.	धनिया	कडवी तुरई	पुत्राग, नागकेशर	भूतकेशी
L.	Coriandrum sativum L.	Luffa acutangula Var amana clerke	Ochrocarpus longi- folius (Benthzhon)	Corydalis govaniana (wall)
M.	कोथमीर, धने	कडु दोडका	सुरंगी	भूतकेशी
Ma.		अठंगा	सुरमपुत्र	
P.	Kashmir Khusha, Kasriza	Turaitalkah	सुरोगो	
Pu.				भूतकेशम्
Sinh.	कोत्यमेलै			
Si.	धनो			
T.	वोतमहि	पेयप्पिरकम्	चुरबुजे, वळि	
Te.	कोतिमिरि	अडविचिर	सुरपोन्न	
Ta.	Kisnis otu			
U.	Dhania	Bandal		
Ur.				

S.	कैडर्य	कोद्रव	कोविदार	कोशात्र
A.				
B.	वरिआविलि	कोदोआघान	रक्तकाचन	
Bi.		कोदो		
Bu.	Pindosin		Bwechin	Kobin
C.	करिवेद्यु, गन्धवेद्यु	हारक	कंचुवाळ	पापति
Cu				
E.	Curryleaf tree			Gum lac Tree
F.			Bauhinie pauachee	
Guj.	मीठो लीमडो	कोदरा		
Ge.				
H.	गन्धेला	कोदो	कचनार	कसुम, केन्दु
I.				
L.	Murraya Koenigii (Spreng)	Paspalum scrobicu- latum L.	Bauhinia Variegata L.	Schleichera trijuga (Willd)
M.	कडीलिंब	हरीक	कोचन	कुसुम
Ma.	करिवेप्यु, करियापाला		सुवजमन्दारम्	
P.				
Pu.	गन्दानीम	कोद्र		गौसन
Sinh.	करिपिच	आसु		कोण
Si.				
T.	करिवेपिलै, कट्टुवेपलै	वरागु	मन्दारै, वेळपुवाट्टि	कोलम
Te.	करिवेमु, करिवेपाकु	अरिके	देवशान्दनसु	पापति
Tu.				
U.		Kodon	Kachnal	
Ur.	वासंगो		वेरोदो, कोडोको	कुसुमो

S.	कृष्णचित्रक	कृष्णशण	कृष्णशैरेयक	क्रमक
A	Seytraz			
B.	चीतगळ	बनसन	शान्ति, सदाजटी	
Bi.				
Bu				Daukyat
C.	नील चित्रमूल	गिजिगिट्ट	कुम्भक, क्षिण्टे	लोडुग
Cu.				
E.	Blue flowered Lead wort	Flax hemp	Purple nail dye	The loth Tree
F.				
Guj	आसमानी फूलनो चित्रो	शण, घुघरा	आसमानी फूलनो कांटाशेरियो	पठाणी लोधर
Ge.	Bluwurz			
H.	काला चित्ता, काला चित्रक	झैशनिया, बनसन	आसमानी कटसरैया	पठानी लोध, तिडक
I.	Dentaria			
L.	Plumbago capensis (Thunb)	Crotalaria verrucosa L.	Barleria Cristata L	Symplocos crataegoides (Ham)
M.	काळा चित्रक	षागरी		लोघा
Ma.				
P.	Vekharendra			
Pu			ताद्रेल	लोघ लोदर
Sinh.		निलानन्दनहिरिया		
Si.				लोघ
T	निलगोडिवेलि	बैकैक्लिप्यै	सेम्मुलि, ऊदामुलि	
Te.	नलचित्रमूलमु	चेलेधेरिन्टा	कोडिकलु, नलपेद्दुगोरण्ट	
Tu.	Seytrac			
U.				
Ur	निलचित्रमूल		काईलेखा, जोनिधिगोरोना	

S.	श्वक	क्षीरवल्ली	क्षीरविदारी	खदिर
A.	Afkar			Kad, KASHU
B.	छिकनी		विलाई कन्द	खायेर, कुथ
Bi.				
Bu.				Sha
C.			भूमिचक्रगड़े, नैलगुम्बळ	कण्टि, खादिर, काचु
Cu.				
E.	Sneeze wort		Gaint Potato	Catechu tree
F.				Catechu, Acacie aucachou
Guj.	छिकनी	खीरवेल		खैर
Ge.				Katechu akazic, Kateminosa
H	नाकछिकनी	छिखेल	विराई कन्द	खैर, वाथो
I.				Acacia di Cachou
L.	Centipeda orbicularis (Lour)	Holostemma Rheedii (Wall)	Ipomoea digitata L.	Acacia Catechu (Willd)
M.	नाकशिकनी	शिरदोडी	भुईकोहळा	खैर
Ma.		अटकोटि	मुतलकण्ट, पालमुटकु	कदरम्, चेलकरिनालि
P.	Gawejahan			
Pu.				
Sinh.	विसादुलि		किरिवाडु	रकिहीरि
Si.	अफकर			
T.			निलप्चनि, पालमुंडगि	वाचुकटि, कदिरम्
Te.		दूडिपालटिगे, पलगुरु	भूचक्रगड़, नैलगुम्सुड	काचु, पोटरमानु
Tu.				Kadhindi
U.	Nakachhikani		Balaikaud	
Ur.			भुइकोहळ	विम्बू, खोइरो

S.	खर्जूर	गजपिप्पली	गवेषुक	चन्दन
A.	Nakhl		Badrany, Dam Ayub	Sandal abyad
B.	खजूर	गजपिपल	गुरगुर, कुञ्ज	चन्दन
Bi				
Bu.	Sun baluu		Cheik, Kalithi	Karamai
C.	कर्जूर, कन्नूर, कारिक	दोहृहिप्पलि		श्रीगन्ध, अगरुगन्ध
Cu.			कसियारो	
E.	Date palm	Elephant pepper	Goli Stears	Sandle wood
F.	Dattier, Palmier		Larmille, Coixlarme	Santal blanc
Guj.	खजूर	गजपीपर	कसई	सुखड
Ge.	Dattel palme, Palmbaum		Hiobstra- nengras	Weisser sandel- baum.
H.	खजूर	गजपीपल	कसई	चन्दन
I.	Dattero, Palma da datteri		Lacrima di Giobbe,	Sandalo citrio, Sandalo bianco
L.	Phoenix dactylifera (Roxb)	Scindapsus officinalis (Schor)	Coix lachryma (Jobi)	Santatum album L.
M.	खजूर	गजपीपळी	कसई	चन्दन
Ma.	ईष्टपाळम्, तेनीत	आनट्टिप्पलि, अट्टिट्टिप्पली		चन्दनम्, मायेयम्
P.				Sandal suped
Pu.	खानी; खजूर		सांकळ	चन्दन
Sinh.	इन्दी		कारियु, किकिरिन्दि	राथिहिरी
Si.	काजी			सुखड
T.	करजूरम्, पेरिड्डु,	आनैट्टिप्पलि, अट्टिट्टिप्पलि		अनुकम्, चेलोडाम्
Te	गन्नूरमु, खर्जूरमु,	एनुगतिप्पलि, गजपिप्पलि		गन्धसारमु, मलाक
Tu.	Hurma ag		Yas otu	Beyag sandal, Cinden ag
U.	Khurma	Gajapippali		Sandal safed
Ur.	खारजूरि, पिण्डखर्जूर	ओडिसिमो, गजोपिप्पलि		चोन्डेनो मोलोयोगो

S.	चविका	चारटी	चित्रक	चिरविल्व
A.	Dar fulful		Shitrag	
B.	चोई, गच्छा	चुनबो:	चित्त, चित्रक	
Bi.				
Bu.			Kanchopphiyu	Myau kseik
C.	चव्य		चित्रमूल, मूत्रिके	कलत्रि, निलवहि
Cu.				
E.	Long pepper		Lead wort	Indian elm
F.	Pojvriar long			
Guj.	चवक		चितरो	चरेल, वणजो
Ge.	Langer pfeffer			
H.	चाव	रत्नपुरुष	चीता	दिलविल्व, चिह्ला, चिरविल्व
I.	Pepe lungo			
L.	Piper chaba (Hank)	Ionidium suffruticosum (D. c.)	Plumbago zeylanica L.	Holoptelia integrifolia (Planch)
M.	चवक	रत्नपुरुष	चित्रक	पावळा
Ma.		ओरिलातमार	चुम्बुकोटुवेची	आवल
P.			Shitarak, Shitirak	
Pu.			चित्रक	अर्जन, काचाम्
Sinh.			एल्लनित्तुल	डाडाहिरिल्ला गो डकिरिल्ला
Si.				
T.		ओरिलैतमारै	काणैलम्, वैक्कैकोदिवेलि	वेळ्ळाय, आया
Te.	सेवासु	नीलक्रेवरी	अभिमाता, चित्रमूलसु	पेडनेविलि, तपसि
Tu.	Dar biberi			
U.			Chitalakri	
Ur.			चित्तमुलो, कित्तानु	धारंगो

S.	चिभटं	चिल्ली	चुक्रिका	चुचुपर्णी
A.	Qawun	Fisa el Kilab	Hhummad, Hhanbit	Mulukhiyah
B.	काकरी, काकुर, फुटी	वाथुसेग चन्दनवेदु	चाक, चुक, चुका	वानपाट, भुन्गीपाट
Bi.				
Bu.	Takhva		Kala Khenboun	
C.	कलिंगड, वचंगार्ह	चक्रवती		चुंचुलगिडा
Cu.				
E.	Melon	Goose foot, Wild spinach	Sorrel	Jew's mallow
F.	Melon common	Grasseline, Poulegrasse	Oseille d' Ameroque	Mauvedes Juilos, Melochie
Guj.	चीभटुं	चील, टांको	चूको	हुंड
Ge.	Melone	Weisse melde, Weisser gan sefuss	Amerikanischer Sauerampfer	Judenmalve, Meluchie
H.	फूटककरी	वधुआ	चूका	पाट
I.	Melone, Popone	Rosso, Gallina Grassa, Farnaccio	Romice d' America	Malva dei giardini Cororo ortense
L.	Cucumis melo L.	Chenopodium album L.	Rumex Vesicarius L.	Corchorus olitorius L.
M.	चिवुड	चाकवत	चुका	चूच
Ma				
P.	Kharbuzeh	Khurfa, Khuruelasafir	Turpak	
Pu.		वाथु, वाथुआ	काद्यमीथा, खाटवीरी	वनफळ
Sini.			सूरी	
Si	गिध्रो	झील	चूका	वनपाट
T.	काकरीकै	पहपुक्रै	शकन्कीराई	पेरडी
Te	पेटा	पपुकुरा	चुकाकुरा	परिण्टा
Tu.	Kavun fidani	Ak pazi	Humad otu	Mulubia
U.	Kharbuzah		Chukakasag	
Ur				झोटो

S.	चोरक	जम्बु	जया	जलपिप्पली
A.		Tuffahh el ward	Sasban, Saysaban	Eibyah, Bulayahhah
B.		ओटाजाम्, बालजाम्	जयन्ती	वकन
Bi.				
Bu.		Thabye	Yethugyi	
C.		ने.ले, जम्बुनेरिले	जयन्ति, जीतनगि	नेलहिप्पली
Cu				
E.		Jambol	Sesban	Fog friut
F.		Eugenier jambos, Jambosier	Sesbane, Sesbanie	Fraise de mer
Guj.	चोरक	जांबु	रायशिंगनी	रतवेलियो
Ge.		Jambosenbaum	Sesbanie, schnurfrechme	
H.	चोम्व, चोग	जामुत	जयन्ति	जलपिप्पली
I.		Prugna di Malabar, Mel arosa. Pomo rosa	Sesbania	
L.	Angelica glauca (Edgew)	Eugenia Jambos (Lamk)	Sesbania oegyptica (Pers)	Lippia nodiflora (mic'ix)
M.		जांभूक	शेवरी	रतवेल, जलपिप्पली
Ma-		जांबु, चांपा, ववेम्	मेळित्ताळि, शेम्प	कट्टुत्तिप्पली
P.			Sisiban	
Pu.	चोद, चुरा			वाकन, बुकन, जलनीम
Sinh.		जांबु		हेरिमानदत
Si.		जामु		वकेम
T.		जम्बुनागै, पेंहनावल	सागुडै, चिररगति	पोडुतलेइ
Te.		जम्बुनेरिडु	गाचिम्भा, सोमिण्ट	बोकेनाकु
Tu.		Jamboz ag	Sesban	Su cilegi
U.		Julab Jaman	Jait	
Ur.		जांबु	जोयोन्नि	बुकन

S.	जाती	जाती (प्रवाल)	जिङ्गिनी	जीमूत
A.	Gawz et tib, Gawz buwa	Pasmain		
B.	जातीफल	जाती	जीओल	देवताड
Bi				
Bu.	Myatle, myatloe			
C.	जाति	अजुगे, जाईपत्रे	रडिमर, औरीथ	देवडागर
Cu.				
E.	Nut meg	Jasmine		Bristly luffa
F.	Muscadier	Jasminede catalogne		
Guj	जायफल	चमेली	मवेडी	कुडवेला
Ge.	Muskatnussbaum			
H.	जायफल	चमेली	जिगन	विडाल, बंडाल
I.	Noce moscata, Miristica			
L.	Myristiea fragrans (hout)	Jasminum granlaiforum L.	Odina wodier (Rorb)	Luffa echinata (Roxb)
M.	जायफल	चमेली	शिपटी	देवडंगरी
Ma	जातिक, जातिफलम्	मालति, पिचकम्	एति	देवताडी
P.	Gauzibuya	Hashim		
Pu.		चमेली, जाती		
Sinh.	सधिक			
Si.			भूई	जंगथोर्ग
T.	आदिपलम्, अट्टिगम्, च डि	आदिमल्लिग, चाणम्	ओदियमरम्	
Tc.	लवङ्गम्, जातिफालम्	जात्रि. मालति	ओडिमान्	पानिविर
Tu	Kucuk hindistan, Cevizi ag			
U.		Chambeli		Kukarabel
Ur.	जातिफोले, जाईत्रि	चोम्पेलि, जाईफुलो		

S.	जीरक	जीवन्ती	जूर्णाडा	ज्योतिष्मती
A.	Kammun, Sannut		Dhurahuili, Durah sayji	
B.	जीरा		जोवार, कुर्दि	मालकाङ्गी
Bi.				
Bu.	Ziya		Pyoung	Myinkoungna- young
C	जीरगे		ग्राड	गवनगोडे, वरगवने
Cu.				
E.	Cumin seeds	Cork swallow wort	Great millet	Staff plant
F.	Cumin		Sorgho Commun grand millet Great millet	
Guj.	जीरं	देही, गडरही	जुवार	मालकाङ्गी
Ge.	Echter romerkummel		Agyptische reiskorn Mohrenbartgros.	
H.	जीरा	देही, जीवन्ती, जैनी	जुआर	मालकाङ्गी
J.	Comino- domestico Ciminodolee		Sorgo a scopa, Miglio	
L.	Cuminum cuminum	Leptadenia reti- culata (W&A)	Sorghum vulgare (pers.)	Celastrus pani culatus (willd)
M.	जीरै	रायदेही, देही	जोधळा	मालकाङ्गी
Ma.	जीरक		चावला	पाण्डकावम्
P.	Zira			
Pa.			बाम्राडुपान्वा, जोअर	साखु
Sinh.	दुड, सुदुरर		फरलिरिडु	दुडुड
Si	जेरो			
T.	सीरुगम्	पालैकोडि	चोलम्	अडिवारिचम, चोडियम्
Te.	जीरक	मुकुदम्मुडु, पालटीगे	जोचलु	एरुदुट, माचकाडुनि
Tu.	Cimen, Kimyon		Dari Zura	
U.	Jirah			Malkanguni
Ur.				काटोपेचो

S.	टङ्क	दुण्डुक	तगर	तण्डुल
A.	Kumnathra, Ingass		Asarun	Ruz
B.		सोना, नासोना	तग्गेर, वारुचुर	चाउ-धान
Bi.				
Bu.		Kyaungya		Chan, San
C.		सोनेपट्टे, दुण्डुकार	नन्दिधट्टल	अर्की
Cu.				
E.	Peer tree	Indian calosan- thes	Indian valarian	Rice
F.	Poirier			Riz
Guj.	वटङ्क (कार्मीर)	टेंदु	तगर	चोखा
Ge	Echter birnbaum			Reis
H.	नारपती, नशपात्त	टेंदु	तगर	चावल-धान
I.	Pero			Riso
L.	Pyrus- communis L.	Oroxylum- indicum (vent)	Valeriana hardwic kii (wall)	Oryza sativa L.
M.	नास्पती	टेंदु	तगरमूठ	भात
Ma		अरकु, पलकपायाणि		अरि
P.	Nashpati			Biranj
Pu.	वटङ्क, नशपाती	मिरिङ्क, सोरि	बाल, तग्गेर	सुंजी, वालियान, ताय
Sinh.		तोटिल्ला		दाल, गोयान
Si.				सारि
T.	पेरीकाय	अच्चि, अरण्ड, पन		नेट्टु
Te	वेरिकाय वेरीपाण्डु	दुण्डुकर, नोक्केव		अन्त्यमु
Tu.	Armud ag			Pirinc
U.		Arhu		Chau-wal
Ur.		पोस्त्रिडि, खोजो		चौल, धान

S.	तण्डुलीयक	तमाल	तदणी	ताडक
A.		Zarmab	Wardah, kathirat ul waraq	Tal, Dom, Shag clmaq
B.	चम्पनातिथः	तेजपाद्	गोलाप	ताल
Bi.				
Bu.		Thitchabo	Huinsi	Tau
C.	किरकसाडे	दारुचिनी, पत्रक	गुलाबि	ताड, करिताळे
Cu.				
E.	Prickly amaranth	Tamala	Cabbage rose	Palmyra palm
F.			Rose a cent feuilles	Borasse, Rondier,
Guj.	तांदळजो	तमालपत्र	गुलाब	ताड
Ge				Palmyrapalme, Weinpalme
H.	चौलाई	तेजपात	गुलाब	ताड
I.			Doppia, Rosellina dimacchia	Palmadel ferro, Palmadel palmira
L.	Amaranthus polygamus (wild)	Cinnamomum tamala (Frncss)	Rosa Centifolia L.	Borassu flabellifer L.
M.	तांदुळजा	तमालपत्र	गुलाब	ताडपत्र
Ma.			गुलाब	करिम्पन, तालम्
P.		Sadrasu	Gul, Varda	
Pu.			गुलाब	
Sinh				ताल
Si.				
T.		तालिशप्पट्टिरि	इरोस	चरुप्पनं, करदाळम्
Te.		तालीशपत्रि	गुलाबि, गेजा	ताडु, करताळम्
Tu.			Van giilii	Tedmir hurma ag, Tal
U.		Tejapat		Tad
Ur				ताळो, तान्दो

तामलकी			तालीश
S.	तामलकी	ताम्बूल (पत्र)	तालमूली
A.		Tambul, Shah Sini, Tamul	
B.	भूईआमली	पान	तालीसपत्र
Bi.			
Bu.	Mizi phiyu	Kun, Kwan	
C.	किरिनेल्लिगिडा	वीर्यदवळि, नागवळि,	नेलताळिगडे
Cu.			
E.		Betel leaf	Black musale Himalayan silver fir
F.	Harbe du chagrin	Betel, Temboul, Poivrier betel	
Guj.	भोयआंवळी	नागरवेलनां पान	काळी मुसली
Ge.	Weisse blatt blume	Betel Peffer strauch, Betel	
H.	भूईआमला	पान	मुसली
I.		Betal	
L.	Phyllanthus niruri L	Piper betel L	Curculigo orchioides (gaert) Abies webbiana (windl)
M.	भूयआंवळी	नागवेल	काळी मुसली
Ma.	किरिगानेळि	ताम्बूलम्, वीतिक	नेलाप्पनकिड्डा
P.		Bargetanbol	Musali
Pu.			
Sinh	चित्तवाका	बलान बुलानवेल	हिनविन्ताल
Si.	निहरी		
T.	किल.नेल्ली	चुकुलि, इल्लकोडि	निलप्पनै, कीरहागु
Te.	नेलाबुसारी	तमलपाकु, कम्मेराकु	नेलताडी
Tu.		Tambul, Betal	
U.	Bhui amla	Pan.	Musali
Ur.	भूईअंथोला	नानेवळी	

S.	तिनिश	तिन्दुका	तिल	तिलपर्णी
A.		Abnus chindi	Sim, sim	Tamalikal, Abu, Qam
B.	तिनिश	नकरेकन्दी गाव	बालातिल, तिल	हुलहुल
Bi.				
Bu.			Hnan	
C.	इंद्रोषे, हूलि, मळेहोने	हीगेवण्ड, कुसुरे, गोविन्दु	एळु	श्रीफल
Cu.				
E.	Chariot tree	Riber ebony	sesame	Caravalla seeds
F			Sesame, Jugeoline	Brede caya
Guj.	तण्ड	टिंवरवो	तल	धोळी तलवणी
Ge.			Sesam, ollinge	Kleome, senfkapper
H.	सन्दन	गाव, नेंदु	तिल, जिजली	इरुइरु
I.			Sesamo, Giuggiolena	
L.	Ougeinia dalbergioides (Benth)	Diospyros cmbroypteris (Pers)	Sesamum indicum L.	Gynandropis pentaphylla (D. C)
M	तिवस	टेंबुरणी	तीळ	पांडरीतिळवण
Ma.	मलवेन, नेमि	पानचि, वनचि	एळु	वेल
P.		Abnusehindi	Kunjad	
Pu.	सन्दन		कुनजाड, तीळ, तिली	
Sinh		तिंविदि	तल	वेल
Sl.			तिल	किनरो
T.	नारिवेण्णै	काट्टित्त, पानिचै	एळु	वेलै
Te.	मण्डभोतुकु, नम्मि	एट्टिनुम्मिक, ग बु	बुच्चु	वेळकुरा
Tu.			Susam, Sirlagan	Tamalika
U.		Tindu	Til	
Ur.	वान्धोनो	केण्डु		

S.	तुम्बी	तुम्बुरु	तुरुष्क	तुवर
A	Qar tawil, Qar dubba	Fagirch	Basiasayal	Shura Qurram
B.	निकलाऊ	नेपाली धनिया, जीर, गैरा		बानी मीना
Bi				
Bu.	Businswai		Nantayok	Lameb. Theme
C	कट्टिपरे	चिम्मि	पिनारस	उपटि
Cu.				चेगिआन
E.	Bottle gourd		Storax	White mangrove
F.	Bouteille, Calebasse d Europe			Paletuvier
Guj.	कडवी तुम्बी		शिगरस	तवगीया
Ge.	Echter flaschenkurbis			Saizbaum
H.	कटुलीकी	तेजफल	शिगरस	बी ।
I.	Zucealunga, Z a fiasco z bottiglia			Avicennia
L.	Lagenaria vulgaris (Ser)	Zanthoxylum alatum (Roxb)	Altingia excelsa (Norouha)	Avicennia officialis L.
M	कडुमोचका	नेपाळीधने	शिगरस	तिवर
Ma.	धेल्शोरा			यूरि, यूरप्पम्
P.	Kaddushirin	Kababe, Jahanulsha	Asielubni	
Pu	तुम्बा	कवाय, तेजफल		
Sinh.	निवालावु			
Si.	कडु			तिवर
T.	गक		नेरिदुरिशिपला	कागडल, मदैप्पट्टे
Te	अलावुठ		शिगरससु	तेल्लमड, एरिवोयु
Tu.	Sukabagi, Sukabak			Kuram
U	K dugol	Kababe	Silaras	
U -		तुण्डोपोड		

S.	तद	तृणशुभ्य	त्रायमाण	त्रिवृत्
A.	Tut	Kadi	Zarir	Turbud
B.	तृत	केओरी, केतुकी		दधकल्मी
Bi.				
Bu	Posa	Satthapu		
C.	हिप्पलिनैरिडे, कोरिहणु	बेतकि, मुण्डगे, केदिगे		आलुतिगडे, त्रिलेनागदन्ति
Cu.				
E.	Mulberry	Screw pine		Indian Jalap
F.		Baqusis, Vacouet Vaquois		Turbith
Guj.	शेतुर	केवडो		नशातर
Ge.		Pandanus palme,	त्रायमाण	Turbith
H.	तृत	बेवडा		निशोथ
I.		Pandano odorasa, pandano cacca		Turbide
L.	Morus indica L	Pandanus odortissimus L	Delphinium zalil (Aitch)	Ipomea turpethum (Br)
M.	तृत	केवडा	त्रायमाण	तेड, निशातर
Ma.	चेकमुक, तूलम्	कैट, पुल्लिपाम्बु, ताळे		चिवाक, रोचणि
P.	Shihatuta, Tut	Gulkiri, Kadi		
Pu.	करन, तुस			चित्तवऊस
Sihn.		रम्पी		
Si.	तृत			
T.	चादिनी, मुचुकट्टे	काण्डालू, केदिगे, ताळे		पगपरै, कुम्बम्
Te.	पुतिक	गेदजि, गोज्जणि, मोगलि		एररतेगड, तेळतेगड
Tu.			Zerdecop	Tarbit
U.	Shahetuta	Keora		Turbud
Ur.	तृतो	कायकोण्टा, केतोकी		दुधोलोमो

S.	रचक्	दन्तशठ	दन्ती	दर्भ
A.	Darsini, Qirfah	Qalambah	Habbussalati- nebarri	
B.	दालचीनी	वरानेवू, करणानेवू	दन्ती, दाकुम्	दर्भ
Bi.				
Bu.	Hmauthin	Kigisamyasi	Natcho	
C.	दालचिभि, लवङ्गचक्रे	बीजपुर	दन्ती	
Cu.			दन्तीमूल	
E.	Cinnamon Tree	Lemon	Wild croton	Sacrificial grass
F.	Cannellier de ceylan, Cinnamone	Limonier		
Guj.	तज	मोट्टे लिम्बु	दन्तीमूल	दर्भ, दाभडो
Ge.	zimtbauin	Citrone		
H.	दालचिनी	जंवीर	दन्ती	दाभ
I.	Cannella. C. del ceylon, Albero della Cinnamo,	Limone		
L.	Cinnamomum zeylanicum (Br)	Citrus limonum (Sp Riss)	Baliospermum montanum (Mudy)	Poa cynosuroides (Retz)
M.	दालचिनी	इंडल्लिबु	दान्ती	दर्भ
Ma.	एरिक्कोलम्, करुन	भातलम्	दंतिका	
P.	Talikhaha	Kalimbak	Bedangirckhatai	
Pu.	दारचीनी	गुलगुल		दाभ
Sinh.	करुण्डु	नत्रम्		
Si.		सीडारेन		दाभ
T	पुत्राम्बिलावु, पुत्रमिरवावु	सुरुक्कु	बाटमगक्कु, पेयामणक्कु	
Te.	लवङ्गपट्टे, सन्नलवण्ण	बीजपुरम्	कोण्डामुदमु, नेलजीडि	दर्भ
Tu.	Tar cin ag, kurfa ag			
U.	Darchini			
Ur	दालोचिने, गुडोत्वणे	बीजपुर	दोन्ति	

S.	दाडिम	दारुहरिद्रा	दुग्धिका	दुःस्पर्शा
A.	Rumman, al Lufan	Aargis		Hhulawa, Shukan
B.	दलिमगच्छ		बुराकेरु	दुगलगा
Bi				
Bu.	Salebin, Talibin			
C.	डाडिमने, दालिमने	बगिसूत्र, मरदरिजिन	अन्नेगिडा	
Cu.				ध्रामाऊ, धमाषो
E.	Pomegrante	Indian barberry	Australian asthma weed	Cretan prickly clover
F.	Grenadier			Trifle epineux de candic
Guj.	दाडिम	दारुहलदर	दूधली, दूधी	धमाषो
Ge.	Echtergrana- tabaum			
H	अनार, दाडिम	दारुहलदी	दूधि	धमाषा
I.	Pomogranato, pomo punico			Trifoglio spinoso
L.	Punica granatum L.	Berberis aristata, (D. C.)	Euphorbia piluli- fera L.	Eagonia arabica L.
M.	दालिम	दारुहलद	मोठीदूधी	धम्मासा, धमाषा
Ma.	मातलम्, रक्तबीजम्	मरमजल, मरमजाल	नेलपले	
P.	Anar	Chitra, Zirishik		Badavard
Pu.	अनार	चित्रा, कासमाल		धमा, ससव
Sinh.	देडुन, देडुगइ		बूददधिरिया, किरिताल	
Si.	अनार, दालिम			धमा
T.	मादके, दाडिम	सुडुकाळ, यूचिकोळ	पञ्चशरिस्सि	
Te.	दाडिम, दाडिमसु		नानबिदान	चित्तिगास
Tu.	Nar ag			Dikenli yonea
U.	Anarmitha			Badavard
Ur.	दालिमो, दालिमो			

S.	दूर्वा	देवदारु	द्रवग्ती	द्राक्षा
A.	Nigfl Nagir, Thil	Abholhindi, Shag el ginu	Abate khrub	Karni Enab अङ्गुर
B.	दूर्वा, दूर्व	देवदारु, देवदार	लालमेरेण्ड	
Bl.				
Bu.				Sabisi, Sabyit अङ्गुर, द्राक्षे
C.	गरिकेडुडु	भद्रदारु, पीतदारु	ते तलागिडा	
Cu.	छब्बर			
E.	Scutch grass Hariali couch grass	Deodar		Grape vine
F.	Hurbe du bermudes, Chiendent	Cedre deodar		Vigne, vigne noble
Guj.	धो, धरो	देवदार	रतनजोत	द्राक्ष
Ge.	Echter hundrzahn	Indische eeder		weinrebe
H.	दूर्व	देवदार	जंग श्री परण्डी	अङ्गुर
I.	Dente canino, Capriola	Cedro deodara		Vite
L.	Cynodon dactylon (pers)	Cedrus deodara (Loud)	Jatropha glandu- lifera (Roxb)	Vitis vinifera L.
M.	दूर्वा	देवदार	जंगली अरंढी	द्राक्ष
Ma.	कलिहरुडा	देवदारु	भाटल, नाकदन्ति	चाइफल, मधुरसम्
P.		Deodar	Baide angira	Angur
Pu.	दौं, कब्बार	देवदारु, दादा, केली		अङ्गुर, दाख
Sinh.				मुद्द्राप
Si.	छब्बर			द्राक्ष
T.	अंगवपिल्लु	देवदारु, वण्डुगोळि	आदकै, प्रळियमकु	चीमुडै, कोटणि, तिराडकम्
Te.	धेरिना	देवदारु	दुण्डगमु, नेपाळेमु	द्राक्ष, किसुमीष्ट
Tu	Buyukayrikotu	Ciu ag, Deodar,		Asma
U.	Dub	Deodara	Jangli eranda	Angur
Ur.			सीमनोरोकोकाळो	द्राक्ष, गोस्तोनि

S.	धन्वन	धव	धातकी	धान्यक
A.		Kahti	Zahret el baqur	Kuzbarah
B.	धामनी	धाओया	धाई, धोव	धने
Bi.				
Bu.			Patlugyi, Yelkyi	Naunau
C.	बुधेले, तडवळि	वेजलु, दिण्डर	आरं, बला	कोत्तम्बरी
Cu.				
E.		Button tree	Pulsee flower tree	Coriander
F.				Coriander
Guj.	धामन	धावडो	धावडी	कोथमीर
Ge.				Echter Koriander
H.	धामनी	धव	धाऊ	धनिया
I.				Erba Cimiana, coriandro
L.	Grewia tillicifolia (vahl)	Anogeissus latifolia (wall)	Woodfordia floribanda (salisb)	Coriandrum sativum L.
M.	धामण	धावडा	धापटी	कोथमीर
Ma.	चडधि, उना	मालकाणिरमू, वेळुनाव	तातिरे	कोत्तमालारि
P.		Baklu, Banti		Kashmir khuska
Pu.			दहै, खुई	
Sinh.	दमिने	दावु	मलित्त	कोथमल
Si.			धाई	धने
T.	चडधि, रणु	नामे, वेकनागै, वेकालि	वेळुके	कोत्तमळि
Te.	एरतड, तुलिजान	चिरिमानु, सिरिमानु	धातकी, गोडारि	कोत्तिनिरि, धान्यक
Tu.			Vudfordia Inek cic	Kisnis otu
U.		Bakia, Banti		Dhania
Ur.	धामोनो	धौड	धातुकी, धातुकी	

S.	धामार्गव	नन्दीतक	नल	नलिका
A.	Luf			Udhun el hbimar, unuma
B.	धुन्डुल. हस्तिघाष	कामरुप, जीर	नल	
Bi.				
Bu.	Thabwot	Nyaungok	Kaing	
C.		हिलाल, पिळाल	हुळिगिळु, हुळुगलगु	
Cu.				
E.	Towel gourd,		Nodding reed	Hairy okosma
F.	Eponge vegetale		Cannette	onosme
Guj.	गलका	नन्दीवृक्ष	नाली	
Ge.	Agyptische schwammkurbis			Sandlotwurz
H.	धिया तुरई	क्षिर, पिलखन, कमरुप	नरकुल	रतनजोत
I.	Petuolo, Spugna vegetale			Borrapa, salv- atica onosma
L.	Luffa aegyp- tiaca (mill)	Ficus retusa L	Phragmites karka (Trin)	Onosma echioides L.
M.	धोसाले	नान्द्रुक	नळ	रतनजोत
Ma.		इष्टियाल्	नडम्, नावल्	
P.	Khujar			
Pu.	धितुराय		नल	लालजडी
Sinh.	नेयाऊनत्तछोल	पतुनुग		
Sl.	तुरि			
T.	विष्णु	इन्दि. मलैयिन्दि	पेरुनाणाल	
Te	गष्टिविरा	कोण्डपिल्लर, वेरिजुत्वि	विक्कसगाष्टि, पेदेष्टु	
Tu.	Misir kol kabagi Luf			Sincar, Yalan havaciva otu
U.	Turi			
Ur			नोळो	

S.	नवमालिका	नाकुली	नागगला	नागरङ्ग
A.	Full	Zaravande hindi		Burtuqal, Burtuqan
B.	वनमल्लिक, वेल	इसरमूल	गोरखचाकुटे	कामलानेवु, नारंगी
Bi.				
Bu.	Mali, sabay			Liengman
C.	चण्डुमल्लिके, मल्लि	ईश्वरीवलि		कित्तले, नादेई
Cu.		अर्कमूल		
E.	Tuscan jasmine	Indian birth wort		Orange
F.	Jasmin d' Arabie	Aterlusi		Oranger, Oranger franc
Guj.	मोगरो	नोखेल, अर्कमूल	गंगेटी	नारंगी
Ge	Sambac jasmin Arabischer jasmin			Orangenbaum
H.	वेल्, मुग्रा	ईशरमूल	गंगेरन	नारंगी
I.	Mugearino doppio Gelsomino a fiori grandi.			Melaraancio arancio dolce cetrangolo, Portogallo
L.	Jasminum sambac (Ait)	Aristolochia indica L.	Grewia populifolia (vahl)	Citrus aurantium L.
M.	मोग्रा	सापसन्द	गंगेटी	संभ्रे
Ma.	पिचकम्, चेरुपिचकम्	गरलवेशम, पेरुमदन्न	वलिय ऊरकं	मधुरनारण्ण
P.	Gulesuped, Zambak	Zaravande hindi		Narang narerdj
Pu.	मुग्रा, चंवेली			नारंगी, सनतरा
Sinh.	पिच्छिमल			दोदन, दोदंग
Sl.				
T.	कोगुट्टम्, मल्लिकै	इचडेचट्टि, ईचुर		नारंगम्
Te.	वोडुमल्ले, मल्ले	ईश्वरचेर	कट्टेकोळुपु, कडदरि	नारिंज
Tu.	Full, Misir Yasemini			Portokal ag Portukal ag
U.	Azad, Raibel	Shapesand		Narangii
Ur.	वेलोफुओ, मल्लिका	गोपोओरोण		नारोजो

नाडी	नालिकेर	निफोचक	निचुल
S. नाडी	नालिकेर	निफोचक	निचुल
A.	Gawzel hind, Nargil	Fustuq	
B. कलमी शाक	दाब, नारिकेर	गेतेल	हीनाल, कुमीआ
Bi.			
Bu.	On, Ondi, Ong, Onti		Kyaltha
C.	तेंगु तेंमिनवाई		नीरुगिगुल, होलेकव्व
Cu.			
E.	Cocoa-nut	Pistachio tree	
F.	Cocotier	Pistachier d levant	
Guj. नाडनी भाजी	नालिकेर	विस्ता	समुद्रफल
Ge.	Indian ischer nusbaum, kokos- palme	Echte pistazie, Pistazienbaum	
H. बलमी साग	नारियल	पिस्ता	हिजल
I.	Albero del cocco, Cocco palm di latte	Pistacchio comune, Pistacchio	
L. Ipomoea aquatica (Forsk)	Cocos nucifera L.	Pistacia vera L.	Barring tonia- acutangula (Geertn)
M. नाळ	साड	पिस्ते	सधुफल, समुद्रफल
Ma.	चौचम, कुळिट्टे, तेवुं		अरुपेर, निरुपेर
P.	Badinj, Nargil		
Pu. नाली			
Sinh. काणुकुन	पोल नाम्बिली		इलामीडेला
Si. नारो			
T. कोइलहु, शरकरवल्ली	नाडिगेळम्, तेचै		नारम, कणट्टि
Te. तुतिकुरा	टेडकाय, नारिकेरमु		कडम्, कणिगि
Tu.	Narcil ag, Hindu- stan cevizi ag	Sam fistik ag	
U. Narikakal.	Nariyel		Samandarphala
Ur.	नोडि. नाली		हिजोले, निदिरा

S.	निम्ब	निर्गुण्डी	निष्पाव	नीलिका
A	Shagarah, Hho- rrah, Zanzalakht, Azadirakht	Aslag	Lablab	Nil, Nilang
B.	निम्ब	निर्गुण्डी	बोरखोटी	नील
Bi.				
Bu.	Kamaka, Tamaka	Kiyubanbin	Pai	Mainai
C.	वेवु, वेसु	लक्कि, विक्किनेक्कि	अवरे	नीली, अजुर, हेण्णुनीलि
Cu.				
E.	Neem, Margosa		Hyacinth bean	Indigo
F.	Azedarach, Lilas des indes		Dolic lablab	Indigotier, Anil
Guj.	लिवडो	नगोड	वाल	गळी, नील
Ge.	Indian iseher lilak, Margosa, Zederach		Gemeine lablab	Indigopflanze, Anilpflanze
H.	नीम	निर्गुण्डी, संभाल	लोबिया	नील
I	Albero dei paternostri, Azadarac, Lauro greco		Dolico Egiziano, Fagiolo d' Egitto	Indaco franco, Endaco,
L.	Melia azadirachta L.	Vitex negundo L.	Dolichos lablab L.	Indigofera tinctoria L.
M.	लिव	निर्गुण्डी	वाल	नील
Ma.	राजवेप्पु, निम्बम	नोक्कि, इंद्राणी	वेल्लवर	अमरि, नीलम, राजनि
P.	Nub-Nib	Banjangangasht	Lobiya	Nil, Nilah
Pu.	नीम	विष्ठा, वेनफाट्ट	कालालोबिया	नील
Sinh.	कोहुम्ब	निक्का, निलनिक्का	इरिविज	नीलवारी
Si.	निमुरी	निलनीका	वल्ल	नीली
T.	कडुप्पागै, माल्गम्	वेल्लैनिक्की, चिन्दुवारम्	अवरै	अचिडै, कसंदोळै
Te.	वेसु, निम्बसु	सिंधुवारसु, वाविलि	अलसन्दा	अवरि, श्याम, नीली
Tu.	Tesbih ag, Zehri zemin		Lablab	Civid fidam, Civid otu
U.	Neem			Nila
Ur.	लिम्बो, निमो	सिंधुवार, इंद्राणी,		नीली, नीळो

S.	नीवार	पटोल	पत्तूर	पत्र
A.			Baratanaki	Dadarasani
B.	युरीधन	पोटोल	भेतसुर्गा	
Bi.				
Bu.				Lenkyan
C.	ज्यारहुमेटे	पडवळ	गोरणि	दालचिनी
Cu.				
E.		Wild snake gourd		Cinnamon
F.		Trichosanthes contourue		
Guj.	वंटी, नमारचोरवा	पटोल	लंपडी	
Ge.		Schlangen fruchliga haarblume		zimmt
H.	तीनी, तीली	परवर	सफेदसुर्गा, सुर्वाली	दारचिनी
I.				
L.	Hygrory za aristata (ness)	Trichosanthes diocea Roxb	Celosia argentea L.	Cinnamomum iners (renew)
M.	देवभात	परवर	कुरडु	रानडालचिनी
Ma.	नीरवल्लिपुळ	पटोलम्		कारकरवा
P.		Palol		Sailu myah
Pu.	वस्ताल	पालवल	सल्गार	सल्गार
Sinh.	गोजाग्वा			कुरुण्डो
Si.			सर्वलि	
T.		कंबुपुदलै		कडुकरुवपटै
Te.		काम्बुपोटञ्जा	गुरुयु	पाचकु
Tu.				
U.		Parawal	Sarwali	
Ur.		पाटल		

S.	पञ्चक	पनस	पयस्या	परूषक
A.				Phalasa
B.		कनथल, काथल	विलायकन्द	फालसा, शुकरा
Bi.				
Bu.	Panni	Peingnai, Pienne		pintayaw
C.		हलसु, तागे, पनस,	भूमिचक्रगेट्टे, नेलगुम्बळ	बुडियूडिप्पे, तडचळि
Cu.				फोटीयाल, फालसा
E.	Himalayan cherry	Jack tree	Giant potato	Asiatic grewia
F.		Jaq		
Guj.	पञ्चक	फणस,	विदारीकन्द	फालसा
Ge.		Indeschir brothaum		
H.	पद्म	चक्कि	विलाईकन्द	फालसा
I.				
L.	Prunus puddum (Roxb)	Artocarpus integrifolia L.	Ipomoea Digitata L	Grewia asiatica L
M.	पद्मकाष्ठ	फणस	भूर्ईकोइळा	फालसा
Ma.		कोटचक्क, वरिक्क	मुतालक्कण्ट, पालमुटक्कु	चांडीचा
P.				Falseh, Palasah
Pu.	पद्म			फालसा
Sinh.		कोस	किरिचादु	दोवनीय
Si.				फालसा
T.		मुरसवलम्, वासुकै	निलप्पूचणि, पालमुडङ्गि	पलिच, उक्कु
Te.		पनस, वेरुपनस	भूचक्करगट्टे, गुम्मुड	नळजान, जान
Tu.				
U.		Katahal	Balai kand	Phalasa
Ur.		कोण्टोक्कालो, पोनोवो	भूडन् कोकार	फारोसाकोळि

S.	पर्यटक	पर्यटकीफल	पलाण्डु	पलाश
A.			Bassal	Batiyah
B.		वाटेनपारीया, तेकारी	पलाण्डु, पियाज	पालाश, पोलाशी
Bi.				फारस, पारस
Bu.			Kesunni	Pauk, Pin, Pouk
C.		बोंडुळ	नीरुळी	मुत्तुग, मुत्ताल
Cu.			कान्दा	केतुडे, जोझाड
E.		Winter cherry	Onion	Bastard teak
F.			Ognon, Oignon	Butee, Arbrea lagre
Guj.	खडसलियो	परपोटी	डुंगळी	खाखरो
Ge.			Zwiebel	Kinobaum, Lackbaum
H.	खरमोर	चिरपोटी	प्याज	ढाक
I.			Cipolla	Butea
L.	Rangia repens (Nees)	Physalis minima L.	Allium cepa L.	Batea frondosa (Roxb.)
M.	धाटी वित्तपापडा	चिरवोटी	कान्दा	पलस
Ma.		निशायिडुय	बावांग	शामट, किशुकम्
P.			Piyas	Darakhtepalah
Pu.		हन्वीकाकनाज	प्याज	
Sinh.	सलुनाई	मोट्टु	लुट्ट	कालिय
Si.			डुंगरी	
T.	कोडागसलै		इरुळी	मुरुकु, किगम्
Te.		कुपन्टी	नीरुळी	मोट्टुग, पलाशमु
Tu.			Sogan	Salan Sacag
U.			Piyaz	Palash
Ur.				किञ्जुत्ते, पोलाशो

पाटला	पाटा	पारावत	पालङ्क्या
S. पाटला	पाटा	पारावत	पालङ्क्या
A.		Guwafah, Safra	Isfanakh, Isbanekh
B. धारमार, पारुली		गौअली, पियार	पालंग
Bi.			
Bu. Thakhwo- ttbpo		Malaka	
C. हारदरि, पादरि, कल्लदुरे	पाडावडी	पेरल, गोव, जामफल	वस
Cu.			
E. Trumpet flower		Guava	Garden spinach
F.		Goyavier, Gouyavier	Epinard
Guj. पाडला	काळीपाट	जमरुख, पेरु	पालख
Ge.		Grosse gelbe guayava	Echter spinat, Garten spinat
H. पाडल		अमरुद	पालक
I.		Gaajave, Psidio, Pero dell indie	Spinace Spinacci
L. Stereospermum chelonoides	Cyalea peltata H. K. D. C.	Psidium guayava L.	Spinacia oleracea L.
M. पाडल	पाडावल	पेरु	पालक
Ma. काचस्थलि, पातिरि	पाटकित्यु	मलाकापेर, कोय्या	
P.		Amreed	Isfinaj, Ispanak
Pu.		आमरुड	बीजपालक, पालक
Sinh. लुनुमाडाल		पेरा	
Si.		झैतून	पालक
T. कणविरुक्कम्, पाडलम्		वेलैक्किंग, उय्यकोण्डन	वसैयीलौकिरे
Te. कलिगोट्टु, मगवेप	वीसवोदी, पाडा	तेल्लजाम, गोय्य	दुम्पावच्चालि
Tu.		Hind armudu ag- sari guafa	Ispenak, Ispannak
U.		Amreed	Palak
Ur. पाटोळि	ओकानोविन्धि	बेडोजामो, जामो	

S.	पाषाणभेद	पिण्डालु	पिप्पली	पीलु
A.	Burbit, Siyaf		Erq edh dhahab Dar fulful	Arak, Shagar es suwak
B.		चुवडि आळ	पिपलामूल, पिपली	छोटापीलु, जाल, पीलु
Bi.				
Bu.			Peikchin	
C.	हिट्टुकक		हिप्पली, तिप्पली	गोंणि
Cu.				
E.	Indian rock foil Yam		Long pepper	Tooth brush tree
F.	Flambedeau		Poivrier long	Arac, Mesuak
Guj.	पाषाणभेद		पीपर	खारिजाल
Ge.	Wasserschwertelilie		Langer pfeffer	Senfkorn
H.	पाषाणभेद	शकरकन्द	पीपल	जाल
I.	Acorofalso, Gladi. ologiallo		Albero del pepe, Pepe longo	
L.	Saxifraga Lingulata wall	Dioscorea globosa R	Piper longum. L	Salvadora persica L.
M.	पाषाणभेद	गोराडु	पिपली	पिळु
Ma.			चपला, कट्टुतिप्पलि	
P.			Pilpil, Pipal	Misvak
Pu.			पिपलामूल, पिप्पल	छोटावाच, कौरीजाल, पीलु
Sinh.			टिप्पली	
Si.			टिप्पली	पीलु
T.		कायवळि	सांचलै, आरगडि	कारगोळ, पेहंगोळि
Te.		गूनपेण्डलमु	पिप्पळु, मोडि	गोनिया, कारगोणु
Tu.	Sari Susan Kilic otu		Bafer ag, Da: fulful	Arak
U.			Pipui	Pilu
Ur.		झोडुआळ	भाईहेदि, क्रिचेला, मोगध, पिप्पोली	कोटुंगो, डोवोटो

S.	पुनर्नवा	पुष्करं	पूग	पृथ्वीका
A.	Sabaka	Zanbaq azraq	Fufal Tanbul, kawthal	Halzakar
B.	पुनर्नवा, श्वेतपुनर्नवा	पुष्करमूल	सुपारि	वरा-इलाची
Bi.				
Bu.			kun, kungsi	Ben, Pala
C.	कोम्मेगिड		अडिके, वेष्टे	दोहएलकि
Cu.	पुनर्नवा			
E.	Pigweed	Orris root	Supari palm	Greater carda mou
F.	Patagon	Lis sauvage, Flambe	Noisette'd'inde, Aerc	
Guj.	साटोडी	पोकरमूल	सोपारी	मोटी एलची
Ge		Blaaweiris, Deu- tsche lisch	Pinang palme Areka palme	
H.	साट, ठिकि	पोहकरमूल	सुपारी	वडी इलाची
I.		Azurro, Iride salvatica	Palmaarec, Arce	
L.	Boerhaavia repens L.	Iris germanica L.	Areca catechu L.	Amomum subu- latum (Roxb)
M.	पुनर्नवा	बाळवेखण्ड	सुपारी	मोठेवेलभोडे
Ma.	भासुथमा		अटेका, चेम्पलका, कासुक	चन्द्रवाल, पेरैलम्
P.	Devasapat	Susari	Girdchob, Popal, Pupal	Haikallan
Pu.				
Sinh.	जनतोपस्		पुवाक्	
Si.	नकबेल	पोहकरमूल		
T.	सुकरेट्ट		कसुगु, पकुप्पानै	अरुगचनि, चिन्दिरिगै
Te.	पुनर्नवा		गौटुपोक, ओप्पुवकुलु	पेह्पेएलकि
Tu.		Mavi zambak, Mavi susan	Fufal ag, Arek hurma ag	
U.	Bashkhira		Supari	Ilayachikallan
Ur.			पूगो, सुपारि, त्रिनोडुमो	स्थूलैला

S.	पृश्निपर्णी	प्रसारणी	प्राचीनामलक	प्रियङ्गु
A.		Bazraulkaras	Nabq hindi	
B.	संकरवटा	गन्धा, भाधुली	पानीयाला	प्रियङ्गु
Bi.				
Bu.			Naywed, Naywe	
C.	ओन्देलेदोवे	हेसरिणे, कळ्मचोरि	किरिनेल्लि, गोरजि	तोडिलकार्या
Cu.				
E.				
F.			Prunior malgache	
Guj.	पिठवण	प्रसारणवेल		
Ge.			Flalourtie	
H.	पिठवन	गन्धालि	पनियाला	प्रियङ्गु
I.			Pruno d' India	
L.	Uraria picta (Desv.)	Paederia foetida L,	Flacourtia cataphracta Roxb	Aglaia Roxburg- hiana (miq)
M.	पिठवण	प्रसारणी	ताम्बट, पान आवळा	गवला
Ma.	ओरिला	तालानिली	कच्चि वायुकञ्च्	चेम्पुलि, पुण्याव
P.			Talispatar	
Pu.	डेटरदने			
Sinh.			रतंगवस्सा	
Sl.				
T.	चित्तरप्पालडै		सरळु	कण्णिक्कोम्बु
Te.		साविरिला	कूरगार्ची	एररन्दुग
Tu.			Acab ag	
U.		Gandhana	Tulispatar	
Ur.	ईधोरोजेटा	गन्वाली	पानियोण्ल	प्रिमोडो

S.	प्रियाल	सुक्ष	फली	फलगु
A.	Habulsamnah			Tin
B.	प्रियाल			अंजीर, डुमुर
Bl.				
Bu.	Lambo, Lamboben			Tiethie
C.	केलेगेरु, मुदके	बिल्लिवसरि, देडुवसरि		अंजूर
Cu.	चारोळी		फंगवल	
E.			Goodnight flower creeper	Fig tree
F.				Figuier Carique
Guj.	चारोळी	पीपर	फगियो, फांग	अंजीर
Ge.				Echter feigen- baum
H.	चार	पीपर	फांग, कलमीलता	अंजीर
I.				Ficaja, Fico
L.	Buchannanla latifolia (Roxb)	Ficus tsiela (Roxb)	Rivea ornata (chois)	Ficus carica L.
M.	चानोळी	पीपर	फांद	अंजीर
Ma.	ककमावु	बेल		शीमयत्त
P.	Nakulekwajah			Anjir
Pu.	चिरोली, चिरांगी			फेगरी, फागु
Sinh.		एलावुग		
Si.				अंजीर
T.	चारै	कल्लिवि	मुनुट्टै	चीमैयाहि
Te.	चाडमामिडि	पेडुजुच्चि	बोद्वितीगे	अंजूरु, मळिमेदि
Tu.				Incir ag
U.	Chironji			Anjer
Ur.	चारो, प्रियालो	जोरि	ओन्ड्रीनोइ	पुष्पेशुन्यो

S.	फेनिला	वकुल	बदरी	बला
A.	Ritah	Qishdah hindi	Unnab	
B.	बारासीदा	वकुल	बोगरी	बला
Bi.				
Bu.	Meavimesne-khati	Kaya, Khaya	Zi, Ziben	
Cu.	अंशुवा	पगडे	बेरो	हेतुनि
Cu.		मुरसल	बोर	बलशुवरो
E.	Soap nut	Indian medlar	Jujube	
F.	Savonnier, Rita Cavequi, Clengi		Jujubier, Gingeolier	
Guj.	अरीठा	बोलसरी	बोर	खरेटी, बलदणा
Ge.	Seifenbaum	Elengibaum	Jugabebaum	
H	रिया	मुलसरी	बे	दंघी, बौला, बलदाना
I.	Sapotiglia	Elengi	Giuggiolo, Melo d india	
L.	Sapindes trifoliatus L	Mimusops elengi L.	Zizyphus jujuba (Lamk)	Sida cordifolia L.
M.	रीठा	वकुळ	बोर	चिरुणा
Ma.	चवकाय, पुलिचि	इरणि	बदरम्, बोलम्	काङ्कुरम्
P	Bindake hindi		Kanar, Kunar	
Pu.		मौलसरी	बे, बरी	खरेन्ट
Sinh.	ताले सरठा	मुनेमल	महादेवरा	हितदेना
Si.			बेरजंगरी	बरियारा
T.	पूडचिकोट्टै, पुणलै	केचरम्	अडिदारम्, चिवगम्	नीलतुनी
Te.	फेनिलमु	नेम्मि, पारिजातमु	गंगरेणु	चिरुवैडा
Tu.	Sabou ag	Koki ag	Unnab ag	
U.	Ritha	Molsari	Ber	
Ur.	मुनोजि	खीरि, बोकुलो	बोडोकोळि, बोडोरी	चिशोकोपारि

S.	विभीतक	विम्बी	दिल्व	बीजाण
A.	Balilag, Bálilah	Kabar hindi	Bull, Qiththa el hind	Damulakhvain
B.	बहेरा	बीम्बु	बेल; बिल्व	पीतसाल
Bi.				
Bu.	Bankha	Kenbung	Okshit, opeshit	
C.	तारे	तोंडेव'ल्ल	बिल्वपत्रे, मालूर	नेत्रहोषे
Cu.	बेहरा	बीलीडां	बीलीजो झाड	बीजा
E.	Beleric myro- bal'an	Scarlet fruited gourd	Bael tree	Indian kino tree
F.	Beleric myro- balan	Coccinie	Bel indien,	Kilodesindes
Guj.	बेहडां	टिंडेरां	बिन्दी	बिन्दी
Ge.	Myrobalanen- baum	Scharlachranke,	Bhelbaum	
H.	बहेडा	बंदुगी	बेल, सिरफल	बीजा, विजयसार
I.	Miroba'ano	Coccolaba Uvifera	Bella indiana	
L.	Termin alia, belerica Roxb	Cephalandra Indica (naud)	Aegle marmelos (Correa)	Pterocarpus marsupium (Roxb)
M.	बेहडा	तोंडे	बेल	बिन्दी
Ma.	ताजि, तुपम्	बेरु	कूबळप, माविलावु	कण्ठकर, बज
P.	Balela, Balilah,	Kabaret hindi	Safarjalehindi	Khunesiah- wasbam
Pu.	बहेरा, व हीरा	घोल कन्दुरी	बील	
Sinh.	बुड	बोवाक	बेल्ली	गन्धुड
Si	बैरा	बंदुरी	बील	
T.	अकम्, अम्बवट्टि	कावै	अलुवीगम्, माविलङ्गै	कुम्ब, तण्णिनि
Te	ताडि, तान्द	विम्बिका	बिल्वम्, मालूरम्	पेड्डोंग, वेगिस
Tu.	Balilac	Kirmizi hind keberi	Hind ayva ag	
U.	Behera	Kundaru	Bel	Damulakhvain
Ur.	बहड		बेलो, श्रीतले	पियाशाक

S.	बीजपुस्तक	वृद्धती	ब्राह्मी	भद्रमुस्ता
A.	Tuffahh mahi			Suad
B.	वरानीम्बु, विजोरा	व्याकुर, गुरकामाई	मझी	मोथा, भद्रमूथा
Bi.				
Bu.	Shaukta kera			
C.	महाफल, रुचक	केम्पुयुळ्ळ, हेव्वयुळ्ळ	नीरुवाह्मी	तुंगेगट्टे
Cu.	विजोरा	वाडरीगणी	नेवरी	भद्रमोथ
E.	Adam's apple	Indian night-shade	Thyme leaved gratiola	Indian cyperus
H.	Cedratier, Cedrat			
Guj.	विजोह	म्हेटीरिंगणी	ब्राह्मी	भद्रमोथ, नागरमोथ
Ge.	Echte zitrone			
H.	विजोरा	बरहण्ण, भद्रकटैया	ब्राह्मी	नागरमोथा
I.	Cedro			
L.	Citrus medica L.	So'anum indicum L.	Herpestis monniera (Bentl)	Cyperus Tuberosus (Roth)
M.	महालुंग	डेरले	ब्राह्मी	मोथा, भद्रमोथे
Ma.	गोलेंगम, मातल	चेरुचुण, निलवळुतिन	ब्राह्मी, नीरुवाह्मी	करिसुत्तन
P.	Ruranj	Badergawe-jangali		
Pa.	विजोरी, निम्बु	कंडय		
Penh.	सिद्धन्	तिव्वट्ट	लुजुविला	कालंडुव
Si.				
T.	चीडजे, कोम्मट्टियाडलै	चिरुवळुडलै, कण्डाल	ब्राह्मी	कोरा
Te.	लुङ्गमु	चळमुळुग	सांवाणि, चेट्टु	तुंगमुत्तने
Ta.	Agac kavunu ag			
U.		Jangli bingau		
Ur.		त्रिहोत. वोनो त्रिहोति		

S.	भल्लतक	भव्य	भरद्वाजी	भार्गी
A.	Baladur		Abruma aghusta	
B.	भिला	चालता	उलटकंबल, ओलटकंबोल	वामनहाटी
Bi.				
Bu.	Chyaibeng, Khis	Thibuta		Baikyo, Bebya
C.	गेह, केहवीत्र	वेटकणिंगले	मेळपुण्डीगिडा	गण्टुभारंग, विरितेक्कि
Cu.	भिलामा	करमल	उलटकमल	भार्गीअरणी
E.	Marking nut		Devil's colton	
F.	Noix de marais	Selit, Dillenia elegante.	Abrome	
Guj.	भिलामु	करम्वल		भारंगी
Ge.	Tintinbaum	Rosenapfel	Abrome	
H.	भिलावा	चालता	उलटकम्वल, फुमल	भारंगी
I.	Semecarpo d'oriente	Dillenia	Abroma	
L.	Semecarpus anacardium L.	Dillenia indica L.	Abroma augusta L.	Clerodendrou serratum (sprong)
M	विड्या	मोडे करमल	ओलकतंबोल	भारंग
Ma.	चेक्कुर, चेरकोट्ट	चलिट, वाळपुन्न		चेरुटेक्कु
P.	Biladur			
Pu.	भिलावा, भेला			
Sinh.	किरिबदुल्ल	वापारा		केतहोण्डा
Si.				
T.	चेंगोट्टै, कालगम्	उवाट्टेक्कु, उगकाय	सिवपुत्तुत्ति	अडारवल्ली, वादमडक्कि
Te	नलजीडि, तुम्मदममिडि	पेदळिंग, कळिंग		गण्टुभारंग, पाणज
Tu.	Baladur ag	Dillenia	Abroma	
U.	Bhilanvana			Bharanji
Ur	भोह्लाचोली, भोह्लिभा	चालोटा	पिसाचो गोडै	चिण्ड, पनजुर

S	भूर्ज	भृङ्गराज	मकुण्ड	मञ्जिष्ठा
A.		Suweyd		Fovvah
B	भूजिपत्र	केष्टी, केष्टुरिया	वनसुदखेरी	मंजिष्ठा, मजिठ
Bi.				
Bu.				
C.		गरुग	मडकी	मजिष्ठ
Cu.	भोजपत्र		मठ	मजिष्ठ
E.		Trailing Eclipta	Tapery beans, moth bean	Indian madler
F.		Eclipte droite		
Guj	भोजपत्र	भांगरो	मठ	मजीठ.
Ge.		Aufrechte mehlblume		Farberwazel
H.	भूजपत्र	भङ्गरा	मोठ	मजिष्ठ, मजीठ
I		Eclipta		
L.	Betulu Bhoj- patra (wall)	Eclipta alba (Han)	Phaseolus aconitifolius (Jach)	Rubia cordifolia L.
M.	भोजपत्र	वाका	मठ	मजिष्ठ
Ma.				मजेष्टी
P.			Adas, Mashe hindi	Runas
Pu.	भूज		मोठ	खुरि, मजिठ
Sinh.		क्किरिन्दि		मञ्जिष्ठा
Si		टिक	मोहर	
T.		कैकेशी	बुलकपिरै	मजिष्टी
Te.	भूजपत्री	गलगर	वनसुद, मितुमुळ	ताम्रवल्ली
Tu.		Kiazib paskalya- cic		
U.	Bhurja pattra	Bhangra		Majitha
Ur.		केसरडा		मजिष्ठ

S.	मण्डूकपर्णी	मत्स्याख्यक	मदन	मद्यन्तिका
A.	Zharniba	Kawar el abid Luqmat el ehamal	Qurs el ghurab	Hhenna, cal qatab
B	धोलकुरी	..	मदन, मैनफल	मेन्दी, मेहेदी
Bi.				
Bu.	Min Kuabin		Hsay thanpaya	Dau
C.	ओन्देलग	होनगोले	मंगारे, अरेमायक	गोरण्टि
Cu.	ब्राह्मी	जरभाजी	मीडळ	मेंदी
E.	Indian pennywort		Emetic nut	Camphire
F	Bevilaque	Herb'd emballage	Randie, Jasmin fleuri	Henne, Henneh
Guj.	खडब्राह्मी	पाणीनी भाजी	मीडळ	मेंदी
Ge.	Wassernabel	Garnelenkraut	Randie	Agyptischer hennastrauch
H.	खडब्राह्मी	मच्छेळी	मैनफल	मेहदी
I.			Randia	Alcanne, Cune, Cipro
L.	Hydrocotyle asiatica L.	Alternanthera sessilis R. Br.	Randia dumetorum Lam.	Lawsonia alba Lam.
M.	ब्राह्मी	काचरी	गेळफल	मेंदी
Ma.	कोडागम्		करळिकाय, कार	मयिलांजी
P.	Sardetur-kastan		Juzulkuch	Hina
Pu.			मिंडल, मिंघल	मेहन्दी
Sinh	हिगोटुकोला	मोळुनुवजा	कुकुदमन	मरीतोन्डो
Si.			जुजुलमैन्डल	मेन्दी
T.	वल्लरी, वडस्सा		कौर, कडुडम्	मयिलैनन्दी
Te.	वोकुड		मांगार, मदनमु	गोरंटा, मैदा
Tu.		Gazel lokmasi	Randia	Kena ag, Hina ag
U.	Barhmi		Mainphal	Mehendi
Ur.			पोडुआ	मेहेन्दी

S.	मधुक	मरिच	मरुवक	मसूर
A.		Fulful aswad		
B.	महुआ	गोल मोरिच	Mardaqush	Adas
Bi.			मुरु	बुरोमुसूर
Bu.	Kansan	Nayukon		
C.	दोदृप्पे, हिप्पे	मेणसु, मेणसिन कालु		मसूर
Cu.	महुडा	सिरी	सुर्वी	मसूर
E.	Mahua tree	Black pepper	Sweet margoram	Lentil
F.		Poivrier Noir	Marjolaine a coquille	Lintille
Guj.	महुडो	काळां मरी	मरवो	मसूर
Gc.		Gemeiner pfeffer pepenero, Pevere	Echter marjoran	Echte linse
H.	महुवा	काळी मिर्च	मरवा	मसूर
I.			Majorana	Lenticchia
L.	Bassia latifolia (Roxb)	Piper nigrum L.	Origanum majorana L.	Leus esculenta (moench)
M.	मोहडा	सिरी		
Ma.	इरिप्प, पुवुन	वेळजम, कालकम्	मरवा	मसूर
P.	Gulechakan	Pilpel		Adas
Pu.		गोलां मरिचगन		मसूर, मौरी, मोही
Sinh		सिरीम्		
Si.		गुरुसिरी	सुर्वी	
T.	कट्टिउप्पे, महुगम्	उन्निरा, क्लियम्	मरु	मिसूरपुरपुर
Te.	उडविथिप्प	सिरीय	मरुवसु	मिसूरपप्पु
Tu		Siah her	Mercankosk	Mercimer
U.	Mahuva	Ka : uriach	Marvakhusha	Masur
Ur	मोहुल, माहुक	मरवा		

S.	महाश्रावणी	मांसी	नातुलुङ्ग	मारिष
A.	Hhabaqbaq	Sunbul hindi	Laymun hindi	Bustau atulz
B.	गोरकमुन्ही	जटामांसी	महानिम्बु	वनस्पतनाटिआ
Bi.				
Bu.			Shanktones	
C.	करण्डे	जटामांसी	चक्रोत	हरिवेसोपु
Cu.	मुण्डेरी, गोरखवल	वालछड	चक्रोत्रा	भाजी
E.	Indian globe thistle	Spikenard		Love-lies-bleeding
F.	Boulette	Nard indien	Pamplermousse	Amarante tricolore
Guj	मुण्डी	जटामांसी	चक्रोत्रुं	अडवाउ डांभो
Ge.	Duftende, Ballablume	Indische narde	Pompelmusorange	Fuchsschwanz
H.	गोरखमुण्डी	जटामांसी	सदाफल, चक्रोत्र	मर्सा, मरखा
I.	Sfaeranto	Spignardi	Pompelmusa	Amaranto a trecolori
L.	Sphaeranthus 'indicus L.	Nardostachys Jatamansi (D. C.)	Citrus decumana (Murr)	Amaranthus gangeticus L.
M.	मुण्डी	जटामांसी	पपनस	माठ
Ma.	मिरंगणी	जटामांसी	पंपरमासम्	
P.	Kamaduriyus	Sunbueuttib	Chakutrah	Kishtah
Pu.	मुण्डी, गुरुमुण्डी		चक्रोत्रा	
Sinh.		जटामांसी	जम्बुल, महमारम	सुदुताम्पाला
Si.		जटामांसी		
T.	बोटकरण्डे	जटामांसी	पाम्बळिमासु	
Te.	बोडासोरम्	जटामांसी	पाम्बलमासम	तोरेकूर
Tu.		Sunbuli hindi	Hind limon ag	Sultan borgi
U.	Kamdaryus	Balachada	Chakutrah	Lalsatg
Ur			पम्पोळेमाशो	

S.	मालती	माष	माषपर्णी	मुकूलक
A.		Mash		Habulsavera kabar
B.	मालती	माष	माषनी	
Bi.				
Bu.				
C.	मालतिलता	उद्दु	काडुद्दु	चिलगोझा
Cu.	मालती	उडद	शींगणीयार	चिलगोझा
E.		Black gram		
F.		Haricot mungo		
Guj.	मालती	अडद	वालियो वेलो	चिलगोझा
Ge.		Mungobohne.		
H.	मालती	उडद, उरद, उडिद	माषपर्णी	गुनोवेर
I.		Fagiolo a zigzag		
L.	Aganosma caryophyllata G. Don	Phaseolus mungo L.	Teramnus labialis (sprang)	Pinus gerardiana (wall)
M.	मालती	उडीद	रान उडीद	चिलगोझा
Ma.	कयेरुखळी	चेरुपोयारा		
p.		Benumash		Chilgozah, sus
Pu.		माष		गालबोजा
Siuh.		उळुन्दुमाई		
Si.		माह, उरद		
T		पोनिप्पयारे	काटुअलंदु	
Te.	मालतीपालमळे	मिजमुळ		
Tu.		Angola fasulyasi		
U.		Mash		Chilgozah
Ur.	मालोति			

S.	मुद्र	मुद्रपर्णी	सुजातक	मुष्कक
A.	Mashedamy		Khusy-uth-thalab	
B.	मुग	मुगनी	सालिवमिश्री	घण्टापारुल
Bi.				
Bu.	Pai, Painouk			Thits-welwe
C.	हेसरु, उद्दु	काडुहेसरु		बुला, गण्ट, मरगण्टे
Cu.	मग	मगी	सालम	नकही
E.	Mung	Three lobed kidney bea	Salep	Mokha tree
F.	Haricot mungo			
Guj.	मग	अडवाउ मगी	सालम	मरखो
Ge.	Rauhhaarige bohone			
H.	मुंग	मुगनी	सालिवमिश्री	मोखा
I.				
L.	Phaseolus radiatus. L.	Phaseolus trilobus (Ait)	Eulophia campestris (wall)	Schrebera swietenoides (Roxb)
M.	मूग	रान मूग	सालम	मोरवा
Ma.				
P.	Mung		Sungmisri	
Pu.	मुंग		सालिवमिश्री	
Sinh.	मुन्मै	बिन्मे		
Si.	मुंग			
T.	पचै, थिर	नारीपायर		मगलिङ्गम्
Te.	पेचा, पेसरु	विह्लिप्पोसर		वोंडमुकुडि
Tu.				
U.	Mung		Salabmisri	
Ur.	धालमुग			धोण्टिया, नेमाटुली

S.	मुस्ता	मूलक	मूर्वा	मृगलिण्डिका
A.	Zibl el maiz, suqqayt	Floyl fugel		
B.	मोथा, मुथा	मूला		
Bi.				
Bu.		Moula		Chinyok
C.	तुंगेगट्टे	मूलंगी	केरटिगे	नेल्लिगट्टे, सुषेकचे
Cu.	मूथा		मूर्वा	केकड
E.	Indian cyperus	Garden radish		
F.	Souchet rond	Navet rave		
Guj.	मोथ	मूला	मोरवेल	केकड
Ge.	Runde zyperwurz	Rettich		
H.	मोथा	मूली	चुरहार	खर्पट
I.	Cipero orientale, Padulina	Rafano		
L.	Cyperus rotundus L.	Raphanus sativus L.	Clematis triloba (Heyne)	Garuga pinnata (Roxb)
M.	मोथा	मुळा	मोरवेल	काकड, कुकड
Ma.	हरिमुत्तन	कनकपल, मुलंगी		करवेम्पु, करेयम्
P.	Muske zamin	Turkmeturub		
Pu.		मूली, तारमीरा		कारूपद, सरोटा
Sinh	कालो-दुरु	रावु		
Si.		मूरी	मरवा	
T.	कोग, कीरल	मुलंगी		एक्षैकारै, मलैयुडि
Te.	गण्डाला, मुस्तकमु	मुलंगी		कोण्डवेप, गरुग
Tu.	Topalak	Turp		वि कोड, मोहि
U.		Mulekebija		
Ur.				

S.	मृष्टक	मेषशृङ्गी	यमानी	यच
A.	Khardal aswad	Suwar el hind, Barkasht	Kammun hhabashi	Shair
B.	राइसरिश	अंतमोरा	जोवान्	जव्, जौ जोवारवर
Bi.				
Bu.		Khungiehe		Muyan
C.	एडसुरि	काडुकलनारु	ओमा	जवेगोधी
Cu.	राई	आंटेड	चोहार	जो
E.	Mustard	Indian screw tree	Bishop's weed	Barley
F.	Moutarde noire, Senve noir	Helictere, Isore	Ammi, Sison	Orge commune
Guj.	राई	मरडाशींगी	अजमो	जव
Ge.	Senfsuk hl, Senf	Isora helictere	Herrenkummel	Saatgerste, Gerste
H.	कालीराई, राई	मरोरफली	अजवाईन	जव, जौ
I.	Mostarda	Isora.	Ammi, Sisone	Orzo commune
L.	Brassica nigra L.	Helicteres isora L.	Carum copticum Benth&hk	Hordeum vulgare L.
M.	मोहरी	सुरुडशेंग	ओवा	जव
Ma.	कडुक	ईश्वरसुरि, कैयूना	ओमम्	
P.	Sarshaf	Kishtburkisht	Nankhah	Jao
Pu.	राई	मरोरफली		बूमा, जौ
Sinh.	गन्ध	झिमिआगाह	अस्समोदम्	
Si.		वरकटी		
T.	कडुगु	वलम्बुरि	ओमम्	वारलियारिसि
Te.	अवडु	कावन्धि, उत्रासि	ओमामी	वारलिवीयम्
Tu.	Kara hardal	Barkast	Emmus, Misir anisonu	Arpa
U.	Rai	Marorphali	Ajwan	Jav
Ur.		मोडिमोडि, ओरोक		

S.	यवासक	यष्टिमधु	यूथिका	रक्तचन्दन
A.	Aqul, Shawk el gimal	Shag		Sandalan Saudal ahhmar
B.	जवास्स	जष्टिमधु	जुई	लालचन्दन
Bi				
Bu.		Noekhiyn		Nasani, Sandakee
C.	वल्लिदुरुवे	अतिमधुर	मल्लिगे, हुरिनवळ्ळि	केम्पुगन्ध, पत्राङ्ग
Cu.	जवासा		जुई	रक्तचन्दन
E.	Camel thorn	Liquorice		Red sanders
F.	Alhagi des maures	Reglisse glabre		Sandal rouge
Guj.	जवासो	जेठीमध	जुई	स्तांजली
Ge.	Manna strauch	Echtes sussholz		Roter sandel- baum
H.	जवासा	सुलहट्टि	जूही	रक्तचन्दन
I.	Manna di persia	Regolizia		Sandalo rosso
L.	Alhagi maurorum (Bak)	Glyeyrrhiza glabra L.	Jasminum auri- culatum Vahe	Pterocarpus Santalinus
M.	जवासा	ज्योष्टिमध	जुई	रक्तचन्दन
Ma.	कप्पदुम्प	अतिमधुरम्	बोलिडु	पत्राङ्गम्, रक्तचन्दनम्
P.	Kharebuz	Bikhemahak		Buckum
Pu.		सुलेट, जटिमधु		चन्दनलाल
Sinh.		अतिमधुरम्		रुक्थ हन्दन
Sl.	उण्टुरखर			
T.		अतिमधुरम्	डडिमै, मुल्लैकोडि	चन्दनवेङ्गै
Te.	गिरिकर्णिका	अतिमधुरम्	मोल्लतीगे, अडविमोल्ल	एतचन्दनम्
Tu.	Mann ayran	Megan koku		Kirmizi sandal ag
U.	Javasa, Athariyun			
Ur.			बोनोमोल्लिका, जुई	इन्द्रोचोन्दनो

S.	रकनाल	राजादन	रासना	रुहा
B.	लालमीस्ता, पटवा	खीरखेजुर		बुरामन्डा
Bi.				
Bu.	Chinbaung			Kbyeepauug
C.	पुण्डीसोणु	वकुल	रास्मे	वदनिके
Cu.	भिन्दी	रानजो झाड		
E.	Red sarrel Rosella		Indian groundsel	
F				
Guj.		राण	रासना	बांदो
Ge.				
H	पटवा, लाल अंबारी	खिर्नी	रासना	बान्दा
I.				
L.	Hibiscus sabdariffa L.	Mimusops hexa- ndra (Roxb.)	Pluchea lanceolata Oliv.	Loranthus falcatus L.
M.	लाल अंबारी	रांजण	रासना	वांडगुळ
Ma.	पोलेची	पाल		इत्ति
P.				
Pu.			रासना	अमुट, वांदा
Sinh.	राता बिलिंचा	पाल		
Si.	लाल अंबारी		कुरासना	
T.	सिमैकासुह	चुक्किलम्, पाले		कामरिचम्
Te.	एट्टानोमगुरा	मंचिपाल, नम्मि		जिट्ट. चादानिक
Tu.				
U.		Khirani		
Ur.		रिन्धरी, राजोनो		त्रिदहोंगो

S.	रोहिणी	रोहितक	रोहिष	लक्ष्मणा
A.			Khilal, Mamani	Tuffahh el maganin
B.	रोहन,	तिक्कराज	गन्धवेना	
Bi.				
Bu.				
C.	कल्लगरिगे, सोमे	मुळमुत्तुग	वसनचुळ	
Cu.	रोहणी		रोंष	
F.	Bastard cedar		Geranium grass	Maudrugora
F.			Citronnelle	Mandragore
Guj.	रोण	रगतरोहिडो	रोहिषघास	
Ge.			Cameleshov	Echter alraun
H.	रोहन	हरिनहर, रोहिणी	रुषाघास	
I.			Griunco odorato, Squinante	Mandragora
L.	Soymida febrifuga (Guss)	Amoora rohitaka (W. & A.)	Andropogon schoenanthus (Marind)	Atropa mandragora L.
M.	रोहण	रोहितक	रोहिष	लक्ष्मणा
Ma.		चेम्		
P.				
Pu.			रानुष	
Sinh.				
Si.				
T.	चेमदनम्, चेम्	कुरैल्लुवरम्, वनगुल	शुकुनारिप्पुल	
Te	चेवमातु, सोमि	चेवमातु, रोहितक		
Tu.			Tibni, Mekke	Haciler otu
U.	Rohau			
Ur.	केप्पान्, कर्वा	प्लीहास्र		

S.	लवङ्ग	लवलीफल	लशुन	लाङ्गलिकी
A.	Qurunfil		Thawn	Al bahir al hindyah
B.	लौग	हरिफुल	रसुन	वीश
Bi.				
Bu.		Thimbawzibyu	Kesumplin	Hseemutouk
C	लवङ्ग, देवकुसुम	किरिनेलि, अरनेलि	वेळुळी	कालिकुदुम
Cu.		रवटीआमरी		
E.	Clove tree	The Country goosebery	Garlic	
F.	Giroffier		Ail	Supurbe de Malabar
Guj.	लवीङ्ग	कांकणां, हरफारेवडी	लसण	दूधियोवछनाग
Go.			Knoblauch	Malabarisehe methonika.
H	लौग	हरफारेवडी	लसण	कलिहारि
I.	Cariofilli, Garofano		Aglio	Narciso superbo
L.	Caryophyllus aromaticus L.	Phyllanthus distichus. (Muell)	Allium sativum L.	Gloriosa superba L.
M.	लवङ्ग	रायआंवळा	लसण	कळलावी
Ma.	करयाम्पु, लवङ्गम्	नेलिपुळि, अरिनेलि	वेळुळी	मलत्तामार, कण्टाल्
P.			Sir	
Pu.			पीयाङ्ग	करीयारी, सुलीम
Sinh.	कराम्बु	रातानेल्ली	सुदुळुव	तियगळा
Si.			थुम	
T.	कह्व, किराम्बु	चडागम्, अरनेलि	वेलेपुण्डु	अक्किनिच्चिलम्, कान्डाल्
Te.	लवङ्गसु	राचयुसिरिक	वेळुळि, तेळगडा	करपगडा, पोट्टिनाभि
Tu.	Bahar karaufil		Sarmusak, Sarmisak	
U.		Harpharuri	Lehsun	Kanol
Ur.	देवोकुमुमो, लोवोङ्गो	नारोकोळि		पंचांगुलैया

	लामज्जक	लिकुच	लोहाक	लोणिका
S.	लामज्जक		Bashmalah	Riglah, Hhurfah
A.				बरालोनीया
B.	काराकुस	देफल्, मादार		
Bi.				
Bu.		Miauktot.		Mayabyit
C	कारीलावन्चा	वाटेहुळि, एसळुहुळि	लक्कोटे	डुडागोराई
Cu.				लाखालुणी, कुतबी
E.		Monkey gack	Loquat	Puaslane
F.			Bibassier du Japon	Pourpier, Pourcellaine
Guj.	पीलोवाळो	लकुच		लुणी
Ge.			Japanische mispel	Gartenportulak
H.	लामज्जक	बडदल	लोगाट्ट	लोणिभा
I.			Pruno del Giappone	Porcellana, peplo
L.	Andropogon iwaranacusaa Roxb.	Artocarpus Lokoocha	Eriobotrya Japonica, Lind	Portulaca oleracea. L.
M.	पिंवाळाळा	लकुच		घोल
Ma.		लकुचम्		कोरिचिरा
P.				Cholza
Pu.	वूर	डाहोचो		लोनक
Sinh.		कौनगोन		गेण्डानोला
Si.				लोक
T.		इलपुसम्, इरप्पाळ	इलकोट्ट	कारिकिरै
Te.		नकरेमु, कम्मरेयु		पप्पुडुरा
Tu.			Musmula, yeni dunya ag	Semiz otu
U.		Barhal	Lakhota	Khurfah
Ur.		ज्यूटो		पुरनीसाम

S.	लोध्र	वंश	वृत्त	वञ्जुल
A.	Lutr, Armak	Khayzarani, Qana	Qasab edh dharirah	Khilaf
B.	लोध्र	बांस	वच	पानीजाम
Bi.				
Bu.	Daukyat	Kyakatwa	Linhe	Momaka
C.	वाल्लोडुगिनामारा	विदिर, बम्बु	बजे	निरुवञ्जि, वडके
Cu.	लोध्र	वंज	वेरवण्ड	
E.	Lodh tree	Spiny bamboo	Sweet flag	Sallow
F.	Lotour, Lotur	Bambou, Bambousier	Calamus	
Guj.	लोध्र, लोध्र	बांस	बोडावज	
Ge.	Lotbaum	Bambusrohr	Echter-Kalmus	
H.	लोध्र	बांस	वच	वेद, वैस
I.		Bambu	Acoro aromatico	
L.	Symplocos racemosa (Roxb)	Bambusa arundinacea (Willd)	Acorus calamus L.	Saliz tetrasperma Roxb.
M.	लोध्र	बांस	वेखण्ड	वाल्लुज
Ma.		तेजनम्, वेणु	वशम्पा	अत्रपल, निरुवञ्जि
P.		Nai	Agar Agreturki	
Pu.		नल	वच, वारीबोज	वधा
Sinh.		उना	वाडकाह	
Si.				सफौदा, वित्सा
T.		अम्बल, कुलैमुंगिल्	वाशम्बु	आरुप्पलै वञ्जि
Te.	लोडुग, सावरमु	वेदुरु, वोन्गु	वडज	एतिपाल, कोण्डगजेर
Tu.	Kurfe ag. Amerika cayi	Hazuran,	Egir otu, Azake egiri	
U.	Lodapathani	Bansa	Bacha	Bedmushk
Ur.	लोधो	कोण्टाबांसो		वैसि, पाणिजामो

S.	वट	वत्सनाभ	वरक	वरुण
A.	᳚Athab	Bish, Halhal	Dukhn	
B.	वर, चोट्	विस, वत्सनावधिष	चीना	वरुण
Bi.				Kadat, Kadet
Bu.	Pyinyaung		चीना	
C.	आळ, वट	वत्सनाभी	वरागु, सावे	नेत्रमूवेले, धिलपत्रि
Cu.	वडजो झाड	वचनाग		
E.	Banyan tree	Aconite	Millet	Three leaved Caper
F.	Figuier des Benains	Aconit d' inde	Panic millet	Crate'vier
Guj	वडलो	वचनाग	चीणो	वायवरणो
Ge.	Banienen Feigenbaum	Indische akonit- knollen	Echte hirse	Krateva, Tapiabaum
H.	वरगद	वचनाग, क्षिग्याविस	चेना, चीन	वरना
I.	Fico dei Baniani	Aconito d' india	Panico miglio	
L.	Ficus bengale- nsis L.	Aconitum ferox (Wall)	Panicum miliacum. L.	Crataeva religiosa (Forst)
M.	वड	वचनाग	वरी	वायवरणा
Ma.	पेराल वटम्	वत्सनाभी		निरत्रिल, वरुण
P.	Darakhtersha	Bishnag, Zher	Arzan	
Pu.	वरगद		सालन, सलर, चीना	वरन, वरनही
Sinh.	महालुग	वचनाभी	मेनैरी	लुनुवरना
Si.	वुर		चोटु	
T.	पृष्ठवम्	वशनावी	वरागु	इनेत्रिलै, कूदिलम्
Te.	विटपि, पेड्डमत्ती, वाटी	वत्सनाभी	वरगळ	धिलवरम, मोरेडु
Tu.	Banian ag	Bildirein otu	Karacadari	
U.	Bargoda			Barna
Ur.	चेरो, चेट्रो			रित्रोगो

S.	वाताम	वाताक	वालक	वासा
A.	Lawz	Badhingau		Adhatudah.
B	बिलाति, चादाम	बारताकु, वैगुन	वाला, गन्धवाला	वसाधा
Bi				
Bu.	Badan	Khayan		
C.	बागमि	बदने	मुडिवाळा	आडुसोने, अडुसले
Cu.	बदाम		काळो वाळो	घ्रावी, अरडूसी
E.	Almond tree	Brinjal	Fragrant slicky mallow	Malabar nut
F.	Amaudiær	Melongene	pavoniaodorante	Noyer de malabar
Guj.	बदाम	वंतीक, रीगणां		अरडूसी
Ge.	Echte mandel	Eierfrucht		Malabaris chenuss
H.	बदाम	बैंगण, भण्टा	सुगन्धवाला	अरुसा
I.	Mandorlo	Melanzana		Justicia arbore- scente
L.	Prunus amy gdalus Stokes	Solanum melongena L.	Pavonia odorata (willd)	Adhatoda yasica (Nees)
M.	बदाम	वांगी	काळावाळा	अडुळसा
Ma.	बदाम	कट्टिरि, वळुत्तन	कुरुन्टोट्टि	अट्टलोटकम्
P.	Badam	Badanjan.		Bansa
Pu.	बदम्	बैंगन		भेकर
Sinh	रत्तसोटम्बा	वाम्बातु		अगलदरा
Si		वांगन		
T.	वाडुमै	मुक्कुट्टारि, वाडूगम्	आविवट्टम्, पेरामुदि	आडुदोढी, वाचै
Te.	बादामसु	वडूकाय, निडुपुवडूम्	चिट्टिवेण्ड, एत्तकूट्टि	अडुषरसु
Tu.	Bodem ag	Bedinean Patlican		Malabar cevig ag
U.	Badamshirm	Baingan		Arusa
Ur.	बादामो	वैङ्गोना		वातोङ्गो, रोडुमुळि

S.	वास्तुक	विकङ्कत	विडङ्ग	विषाणिका
A.	Fisael kilab		Kabuli, Biring	
B.	वाधुसाग	वैचीगाल	भाईवीरगा, वीरंगा	छागलवान्ति
Bi				
Bu.				
C.	चक्रवर्ती	मलेगु, तण्डूज	वायुविळङ्ग, विडंग	वेलिहत्ति
Cu.	चरल	वीगो	वावडंग	दुधरी आल
E.	White goose foot		Embelia	
F.	Anserine blanche		Ribelier	
Guj.	चील, बथचो	विकळो	बावडींग	नागलादुधेजी
Ge.	Weisser ganscfuss		Embelie	
H.	बचुआ	वेकल	बावरंग, बवेरंग	उत्रण
I.	chenopodio bianco		Embelia	
L.	Chenopodium album L.	Gymnosporia montana (Benth)	Embelia ribes Burn	Doemia extensa (R. Br.)
M.	चाकवत	वेहेकळ	बावडिंग	उतरण
Ma.			विशालम्, वायविलङ्गम्	वेलिपहत्ति
P.	Khurfa		Birangekabali	
Pu.	बथुआ	रुंगरो	वान्ग	श्रोतू
Sinh			वेलाम्बिह्ला	
Si.	झील			खर्यल
T.	पारुपुकिरै	कश्याचि, वालुलुवै	कुट्टुकोडि, वेळल्	उत्तमानि
Te.	पप्पुकरा	गेवाडिंग, पेददन्त	विडङ्गु	गुरुत्ति
Tu.	Ak pazi		Biring, Kabuli	
U.			Bavrang	
Ur.		नोमोचोसा	विडोंगो	युमफलिका

S.	वृक्षाम्ल	वृश्चिकाली	वेतस	शङ्खपुष्पी
A.			Qassab draku	
B.		विचटि	वेत	
Bi.				
Bu.				
C.	मुर्गिनिडुलि, तित्तिडिक	दूलगोण्ड	हेब्बे, नागवेट्ट	विष्णुकान्ति
Cu.	कोकम	खाजवल	वेत	
E.	Wild mangosteen		Rattan cane	
F.			Rotang, Rotin	
Guj.	कोकम	खाजवणी	नेतर	शङ्खावली
Ge.			Rotany,	
H.	कोकम	बईटा	बैत	श्यामकान्ता
I.			Finocchio d' india	
L.	Garcinia indica (chois)	Tragia involucrata Lin.	Calamus rotang L.	Evolvulus alsinoides L.
M.	कोकम	खाजकोलती	वेत	सांखवेल
Ma.	पुनंपुलि	चेरुकोडिथुवा	चूरल्, पुरम्पु	विष्णुकान्ति
P.				
Pu.				शङ्खपुष्पी
Sinh.		वेलकहम्बिलिय	वेवेल	विष्णुकान्ता
Si.				
T.	सुरगल	कजोरि	सुवेदम्, सडी	विष्णुकान्ति
Te.		दूलगोण्ड	वेट्टमु, प्रव्विलि	विष्णुकान्ता
Tu.				
U.			Benekli hind kamisi	
Ur		बिल्लुआटि	वेये	

S	शङ्खिनी	शण	शतकुसुमा	शतावरी
A.		Qinnibel krotolarya	Sadhab el ^h barr भा.	Shaqaquul
B.		शण, सन	सुडपा, सुल्फा	शतमूली
Bi.				
Bu.		paikpiven	Samyeit	Kanyomi
C.		सणवु	सब्बसिगे	भाषादि, हल्लुमकळकळि
Cu.	कुतीमुभा			
E.		Indian hemp	Dill	Asparagus
F.		Chanvrier de Bengale	Aneth, Fenouil batard	
Guj.	आंखफूटामणी	सण	सुवा	शतावरी
Ge.		Bengalischer hanf	Gartendill, Dill	
H.		सन	सोया	शतावर
I.		Nacchera del Bengala	Anetsodoroso, Ancto	
L.	Ctenolepis cerasiformis H K. F. D.	Crotalaria juncea L.	Peucedanum graveo lens (Benth)	Asparagns racemosus
M.		ताग	शेषु	शतावरी
Ma.		पुळिवळि, सन्नम्	चतुकुप्पा	चटवालि, सटवालि
P.		San	shol	shaqaqul
Pu.			सोया	सतावर
Sinh.		हौना	सयकुप्पे	हसावरी
Si.		तागसन्न, सिनि	सायाकुप्पाई	तिलोरा
T.		कुट्टिरम्, वकुन्नार	शतकुपि	चाटावारि, मिगुंडवानम्
Te.		गिल्किणु, चुनुमु	सौप	चलगड, पीचर
Tu.		Gunes Keneviri	Durang otu, Tere otu	
U.			Soya	Satavara
Ur.		सोणो, चोणि		छोतार

S.	शमी	शालकी	शाक	शाल
A.	Ghaf	Luban	Addulb el hindi	Kaikahr
B.	शमी, लोमी	कुनडुर, सलै	सेगुन	सखेर, शाल
Bi.				
Bu.		Bringiloban	Kyum, Kywon	Enkhyen
C.	वजि	सांभ्राणि, नायिंवल	तेग, सागुवानि	असु
Cu.		सलियागुगुल	साग	शाल
E.			Teak	Saltree
F.	Proscope		Teck. Tek	
Guj.	शमी, खीजडो	सलै	साग	शाल
Ge.	Ahrenscheffe, Prosopis		Teakbaum, Indische eiche	
H.	शमी	सालई	सागोन	शाल, साखु
I.	Prosopis		Querce delle indie orientale, Tek	
L.	Prosopis spicigera L.	Boswellia serrata (Roxb.)	Tectona grandis L.	Shorea robusta (Gaertn.)
M.	सौदंड	सालई	सागवान	रळवृक्ष
Ma.	परस्पु, वजि	पालड्कम्	तेक	मरामारम्
P.		Kundur	Saj, sal	Lalemohari
Pu.	जन्ड, जग्दी	साल्ही	सागून, सागवान	शाल, सेरल
Sinh.		कुन्डिकन	तेका	दम्मल
Si.	कन्दि		लोहेर	
T.	कुलिषम्, तमलि	सुरैडम्	कालिन्दी, तेकु	शालम्
Te.	त्रियदर्सिनि	धूपमु, अंडुग	तेकु	शालव
Tu.			Sac ag, Tek ag	
U.		Kundur, Lobana	Sagum	Ral
Ur.	खोदिरो, सोमि	लोबान	सागुनी	साज्ञो

S.	शालिपर्णी	शालेय	शास्त्रमली	शिशप
A.	Matan, Arqis	Shamar, Shumarah	Bambaks	Sasam, Sissu
B.	शालपानी	मौरी, पानमुहोरी	रको सीमुल, तुल	शिस, शिस
Bi.				
Bu.			Dsdu, Lapanbin	
C.	सुरेलेक्षेत्रे	बहीषोषु	वरग, इदि, सौरी	अगरु, सिसमे
Cu.	शालवण	वरियाली		
E.	Tick trefoil	Fennel	Red silk cotton tree	Sissoo
F.	Desmodie	Fenonil anieth. doux	Bombax, Fromager	Ebenier Jaune
Guj.	शालवण	वरियालि	शिमलो	सीसम
Ge.	Bundelhulse	Echter fenchel	Seindenbaum-- wollbaum	Sissoobaum
H.	शालपान, शालवण	सौफ	सेमल	शीशम, शिसु
I.	Desmodio	Finocchio	Bombace, Bambagia	Ebanogiallo, Sissu
L.	Desmodium gangeticum D.C.	Foeniculum vulgare Goertn	Bombax malaba- ricum (D.C.)	Dalbergia sissoo (Roxb)
M.	शालवण	बहीशेष	लालसांबर	शिसव
Ma.	पुल्टि		उन्नमुरिक्कु, पुरीण	इरुविल्
P.		Badiyan		
Pu.	शालपुर्ही			नेलकार, शिशे
Siuh.			कट्टुइम्बुल	
Si.				शिसु
T.	पुल्लाडि	सोहीकिरै	मुल्लिलावु, पुळै	शिसु, यट्टे गेट्टे
Te.	गीतनारम्, कोलाकुपोर्न	पेट्टाजि, लङ्गरामु	कोण्डवूरुग, शाल्मलि	शिसु, शिसप
Tu.	Gene yulafi	Rezene Raz yané	Bombaks	Dalbercia sissu a.
U.	Shalwan	Sonf		Shisham
Ur.	शालोपोर्नी		शाल्मलि, शिसुळी, मोवोरोसो	शिसु

S.	शियु	शिरीष	शुण्ठी	शूकरी
A.	Al ban, yasar	Labakh, Daqn elbasha	Zangabil	
B.	साजिना, सुजुना	शिरीष, सिरिस	आदा	वराहिकन्द
Bi				
Bu.	Dantha lone	kokko	Khyensing	Pankhade
C.	नुग्गे, मंचक, गुग्गल	वागे, होम्वागे	हसिञ्चुण्ठि, अल	
Cu.				
E.	Drum stick tree		Ginger	
F.	Moriuge aptere	Bois noir, Lebbek	Gingembre	
Guj	सरगवो	सरसवो	सूठ	
Ge.	Behenbaum	Siris acacia	Ingwer, Gingiber	
H.	सैजना, सोजना	शिरीष	अद्रक	वाराहीकन्द
I.	Noce di behen	Lebbek	Zerzero, zenzevero	
L.	Moringa ptery- gosperru (Gaertn)	Albizzia lebbeck (Bem'h)	Zingiber officinale (Rose)	Tacca pinnatifida Forsh
M.	शेवगा	शिरस	सूठ, आले	देवकांदा, केन
Ma.	सुरिण्ण, शियु	काट्टुवाक, नेन्मानि	तीक्ष्णोत्तम्, चिचिवेर	चेन
P.		Darakhtej- akheria	Zangabil	
Pu.	साजना		आदा, अद्रक	
Sinh.	सुरजा	मारा	इङ्गुर	
Si.	खजोरा	शिरस, सिरस		
T.	सुल्लौ, कायकीरै	अडुक्कागै, लट्टुवागै	अल्लम्, सिगिवेरम्	करचुने
Te.	सुल्लिगे, शीतवृक्षम्	दिरिसनम्, कपीतनम्	शुण्ठी, अल्लम्	चण्डकन्द
Tu.	Ben ag. Surkun ag	Labak	Zencefil, Zencebil	
U.	Sabajna	Darash		
Ur.	सुनिका, सोजिना	शिरसो, तिन्या	आर्दोको, ओडा	

S.	शृङ्गाटक	शैलेयक	शैवल	श्लेमातक
A.				Mukhatah, Dabq
B.	पानिकल		शेओला	बहुवार, बोहरी
Bi.				
Bu.				Thanat
C.		कल्लुह	अन्तरगंगे, नीराता	षाडुच, हाडिगे
Cu.				
E.	Shingara nut	Rockmoss	Eel grass	Sebesten's plum
F.	Macre	Parmetia desmurs	Valisnerie spirale	Sebestier, Arbre aux- sebestes
Guj.	शिगोडा	पत्थरफूल	शेवाल	मुंदो
Ge.	Gemeine wassernass	Wandschild- flechte	Sumpfschraube	Sebestenbaum
H.	शिघाडा	सिलावक, पत्थरकाफूल	जहूल, सियाल् काई	भोकर, गोंदी
I.			Valisneria	Sebesto mixa
L.	Trapa bispinosa Roxb.	Permelia parlala Eshc	Vallisneria spiralis L.	Cordia myxa (Roxb)
M.	शिगाडा	दगडफूल	शेवाल	भोकर
Ma.	करिंपोलम्		चण्टि	विरियशम्, काटि
P.		Dowalah		Sapistan
Pu.	शिगारा	चाल्चालिरा		लस्वाग
Sinh.	इकिलिथा			लोड, लोडु
Si.			शेवर	लेसुरी
T.	शिगारा	कालापु		विरिखु, नरुविकि, सेल
Te.	कुव्याकम्	राथपु	पंचदुब	चिनबोटुकु, नक्केर
Tu.			Valisneria	Sebestan ag
U.	Singhara	Habakkarmani		Lasora
Ur.				आमोमेटे, गोंदी

S.	सप्तपर्ण	समझा	सरल	सर्पप
A.	Alistonyah	Mustah hiyah.		
B.	चद्रान्, छतिअन्	लज्जावत, लाजाक	सरलकाष्ठ	कालिसरसान, शुर्शी
Bi.				
Bu.	Lettok	Htekayung		Amemniyenzi
C.	एकेडेहाळे, जन्त्रहाळे	मुड्गुदावरे, लज्जा	वर्हि	त्रिळिसासिबे
Cu.				सुराह
E.	Dita	Sensitive plant	Three leaved pine	
F.	Dita, Echite	Mimose		Chou Chompetre
Guj.	सातविण	रीसामणी	सरल	सरसव
Ge.	Schulholz baum	Sinnplanze		Feldkohl
H.	छातियान्, सात्विन्	लाजवन्ती	चील, चीर	सरसो
I.	Alstonia	Erba mimosa		Cavolo campestre, Colza
L.	Alstouia scholaris R.B.R.	Mimosa pudica L.	Pinus Longifolia, Roxb.	Brassica campestris L.
M.	सातविण	लाजाक	देवधूप	शिरशी
Ma.	एलिलम्पाल, मुक्कपाल	तिंटारमनि, तोद्यवाटि	चरळम्, श्रीवासम्	वेल, काडुगु
P.				Sipanianesiyah
pu.		लाजवन्ती	चीर	
Sinh.	रुक्छना			कलुभाञ्जे
Si.				
T.	एलिळैम्पालै, वडिरासि	समंगै, तोद्यल्लाडि	सिमैदेवपारि	करुप्पुकडुगु
Te.	एडाकुलरति, पालगरुड	पेद्दनिद्रकण्टि	सरळ	नळावळु
Tu.	Dala ag	Kusen fidane		Ova lahanasi
U.		Lajjalu		
Ur.			सोरोळोकाढो	गंगतोरिया

S.	सातला	सारिवा	सिम्बितिकाफल	सुधा
A.		Ushbah hindi, Zayyan	Tuffahh	
B.	वनरीठा	अनन्तमूल	सेव	हिज्डीना, मन्सासिज
Bi.		अनन्तमूल		
Bu.	Ken bwon. Suboke			Shasaung
C.	शीगेवलि, मग्डशीगे	सुगन्धिचेरु, नापदचेरु	सेबु	एलेगल्ली
Cu.				थुर
E.		Indian sarsaparilla	Apple	
F.		Salsepareille del' inde	Pommier, Egrasseau	
Guj.	चीकाकाई	कपुरीमधुरी, उपलसरी	सफरजन	थोर
Ge.		Halbfaden, Indische sarsaparilla	Echter appel baum	
H.	कोची	हिंदी सालसा	सेव	सिज, थोहर
I.		Salsapariglia d' india	Pomo, Melo	
L.	Acacia concinna D.C	Hemidesmus indicus Br	Pyrus malus. L.	Euphorbia nerifolia I
M.	शिकेकाई	उपलसरी	सफरचन्द	निवडुंग
Ma.	शीनिकाय, ईसा	नकारि, पारवळि		कल्ली
P.		Aushbaehindi	Scb, Sef, Sir, Sib	
Pu.			चो, चूङ्ग, खाजु	गाङ्गिचु
Sinh.		इरिभुसु		
Si.			सुफ	निवडुंग
T.	सीयकाय	अरकन्, पोगोडि		कल्ली
Te.	चीकायी, सीकाय	सुगन्धिपाल		आकुजेमुड
Tu.		Hiud saparnasi	Elma ag	
U.		Aushba hemaghrabi		Zakum
Ur.		भोनोन्तोमुलो, डिट्सुकि		सिजु

S.	सुनिषण्णक	सुरसा	सैरेय	सोमराजी
A.				
B.	शुशुनिशाक	तुळसी	कांटाजाती	वावची
Bi.				
Bu.		Lun	Leithaywe	
C.		श्रीतुळसी	मुळुगोरण्टे	वावन्तीगिड
Cu.		तुळसी	कांटा असेरीओ	वावंची
E.	Marsilia	Holy basil		
F.				
Guj.	लांपडी	तुळसी	कांटा शेळीओ	वावंची
Ge.				
H.	चौपतिया	तुळसी	कटसरैया, वज्रदन्ती	वावंची, वावणी
I.				
L.	Marsilia quadrifolia (Figare)	Ocimum sanctum L.	Barleria prionitis L.	Psoralea corylifolia L.
M.	कुरडु	तुळस	कोरंटी	वावची
Ma.		सुरसम्, तुळसि	चेमुळि	
P.				Waghehi
Pu.		तुळसी, वनतुळसी		वावंची
Sinh.		मदुरुतल	कट्टुरण्डु	वोढी
Si.				
T.		मलांगै, सुरसम्	कुरुण्चि, कुडान्	करपोकरीशी
Te.		नळतुलसि	कोण्डगोन्वि	कदवोनि
Tu.				
U.				Babechi
Ur.			दासेकोराण्टि	वाकुची

S.	स्थौणेयक	स्पृका	हंसपादी	हपुषा
A.		Iklil el malek an nafal	Quasab	Arar, Sarru gabt
B.	घेण्ट्र, भाण्ट्र	बौपीरिड	गोयलेलाटा, कालीझांट	हपुषा
Bi.				
Bu.	Bugiphyn			
C.	वसवनपाद, इठवने		नवलाद	नीरुहवे
Cu			कारायडो	
E.		Melilot	Maiden hair	Juniper
F.		Mililot, Couronneroyale		Genievre
Guj.			हंसराज	
Ge.		Echtersteinklee, Melilotenklee		Gemeiner, Wacholder
H.	थुनेर	अस्पुर्क	हंसपदी, कालीझांप	हाउवेर
I.		Meliloto, Vetturina		Jinopronano. G. nero
L.	Clerodendron-infortunatum L.	Melilotus officinalis Lam.	Adiantum lunulatum Burn	Juniperus Commumis L.
M.	भाण्डीर	अखिलामुलखा, नखला	धोडखुरी, हंसपदी	हाउवेर
Ma.	पेरुवेल्डम्, पेरुकु			
P.		Aklilulmalak, Zirir		
Pu.	कालीवसुटि			वेटार धूप, गैपुङ्क
Sinh.	गास्पिन्ना			
Si.				
T.	करकण्णिण, पेरुगिलै			
Te.	चिरम्युसि, गुरुज			
Tu.		Muflun, Iklil il melik		Ardic ag, Ars ag
U.		Aspurk		Abahal, Saru
Ur.	दोण्जरी			

Symbol	Local Name	Local Name	Local Name	Local Name
S.	हरिद्रा	हरीतकी	हरेणु	हस्तिदन्ती
A.	Aqid hindi, Kurkum	Shagar, Shiir hindi	Bisillah, Bizillah	हस्तिदन्ती
B.	हलिद, पित्रास	हरीतकी	मटर	वरागाच्
Bl.			Pai	Theyin
Bu.	Hsan wen, Tanun	Pangah	वाटगडले	
C.	अरिशिना	अकले, हरडे	Pea	
Cu.			Petit pois, Pois Vert	
E.	Turmeric	Chebolic myrobalan.	वटाणा	
F.	Curcuma, Safrandes indes	Myrobalan Chebula	Saaterbse, Erbsen	
Guj.	हळदर	हरडे		
Ge.	Gilburir zei	Rispiger, Myrobalan enbaum		
H.	हळदी	हर		
I.	Curcuma Lunga	Mirobalano nero	मटर	
L.	Cureumalonga Roxb.	Trminalia chebula, Retz	Pisollo Coltivato	
M.	हळद		Pisum Stivum L.	Croton oblongifolius
Ma.	मञ्जाल, मरिनाळ	हरडा		Roxb.
P.	Darzardi	कटुक, कायस्थ	वाटाणा	धणसर
Pu.	हळदार		पटणि	
Sinh	कहा	हल्लेल, हरार		
Sl.		आळ, अरळ	मटर	
T.	मञ्जल	हर	रतगोरडिया	
Te.	पम्पी, पाषुप	आमागोल, कडु	लारकण	
Tu.	Kurkum,	करकाय, नलकरक	पटनि	
U.	Halodi	Kabuli halile	गुण्डुसानिघेल	मिळ्गुनारि
Ur.		Hae jarad दोरिड	Bizelya fidani	भूताड्डुशमु

S.	हारिद्र	हिङ्गु	हिङ्गुपर्णी
A.		Angudar, Shag abu kabir	
B.	केलीकदम्ब		
Bl.			
Bu.	Hnaubeng		
C.	अरशिनटिगे, आणवु		डिकामलि, विके
Cu.			
E.		Asafoetida	White emetic nut
F.		Assafoetida	
Guj.	हलदरवो	हिंग	डिकामारी
Ge.		Asandisteck en- kvaut	
H.	हलद	हिंग, हिंमा	डिकामालि
I.		Assafetida	
L.	Adina cordifolia Benth & k	Ferula asafoetida L.	Gardenia lucida Roxb.
M.	हेद	हिंग	डिकेमाली
Ma.	कटम्प, पीटम्पु		
P.		Angadana	
Pu.			
Sinh.	कोलोङ्ग		
Si.		वधायनी	
T.	कदम्बै	पेहंगायम्	कंबिल तिकामलि
Te.	दाडुग		एरुविकि, तल्लमंग
Tu.		Slytan boku, Hiltit	
U.		Hing, Anjadana	
Ur.	होलोण्डो		

चरकसंहितागतोद्भिज्जद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोद्धेखः *

Reference to the Section, Chapter and Verse of the Plant Substances
in the Caraka Samhita

अंशुमती [सु. अ.]-चि. २८-९६; २९-८०.	वि. ८-१४३, १५१; इ २-१३; चि. १-१ ४८,
अक्ष [सु. अ.]-चि. १२-३२,	१ ५८, १ ६३, २ १२; २-३ २८; ३-२५३,
अक्षत-सू ८-२८; वि. ८-९, ११; शा. ८-३५;	२६७, २६९; ६-२८, ३९, ५०; १२-६५, ७०; १५-१४८;
चि. १४-५०.	१७-१२३; २४-१३३; २५-९१; २६-१५९, १८२,
अक्षि(क्ष)पीड (क.)-चि. २३-२१५, २१६; क. ११-३.	१८८, २१०; २७-४२; २८-१५०, १६८, १७९;
अक्षीव [सु.] -सू. ४-११ १५; चि. ३-२६७.	२९-९२, १०७; ३०-३२५; क. १-२३;
अश्लोड (ट) [अ.]-सू. १३-१०; २६-८४;	सि. १२-१९ ३.
२७-१५७ चि. ११-३७; २६-१७१; २९-६६, ९९.	अग्नि [सु. अ.] चि २६-२०; सि. ४-२१. ७-६३.
अगुरु [सु. अ.]-सू ३-२८; ४-१६ ३७;	अग्निमन्थ [सु. अ.]-सू. २-११, ४-१३ २६;
१७ ४२; ५-२१, २७, ६३; ६-१६, १७, २५; २६-४९;	१७ ४२; २१-२४. चि. १-१ ४३, १ ६२;
	३-२६७; ६-२८; १३-१७०; १४-४५; २७-५७;
	सि. १०-१९, ३०'

* ग्रन्थस्थानाध्यायसंक्षिप्तसंज्ञानां विवरणम् ।

Explanation of the Marks of Reference.

[सु.] सुश्रुतसंहितायामस्ति ।

[अ.] अष्टाङ्गहृदयेऽस्ति ।

; अस्माच्चिह्नादनन्तरमध्यायस्याङ्कोऽस्ति ।

— अस्माच्चिह्नादनन्तरं श्लोकरस्याङ्कोऽस्ति ।

सू. चरकसंहितायां सूत्रस्थानम् ।

Refers to the Suśruta Samhitā

.. .. Aṣṭaṅgabṛdaya

This mark is followed by the number
of the chapter.

This mark is followed by the number
of the Verse.

Refers to Sūtrasthāna in the Caraka
Samhita

नि. .. निदानस्थानम् ।

वि. .. विमानस्थानम् ।

शा. .. शरीरस्थानम् ।

इ. .. इन्द्रियस्थानम्

चि. .. चिकित्सास्थानम् ।

क. .. कल्पस्थानम् ।

सि. .. सिद्धिस्थानम् ।

.. .. Nidānasthāna ..

.. .. Vimānasthāna ..

.. .. Śarīrasthāna ..

.. .. Indriyasthāna ..

.. .. Cikitsasthāna ..

.. .. Kalpasthāna ..

.. .. Siddhisthāna ..

अग्निमुखी-सू. ४-९ | ४.
 अश्वत्थचन्दन-वि. ६-१७.
 अङ्गलोड्य-सू. २७-११७.
 अङ्गोटा-सू. २७-१५९.
 अङ्गोल [सु. अ.]-वि. २३-२४४.
 अजकर्ण [सु.]-वि. ८-१४४.
 अजगन्धा [सु. अ.]-सू. १-७८; २-४;
 ४-१७ | ४५; २७-१७३; वि. ८-१३६; वि. २-२९९;
 ५-७०, ७९; १३-१२६; १८-१४६; २७-४३;
 क. ७-२२, ५४; ११-१३, १७; १२-१२, ३३, ३५;
 अजडाफल-वि. २-२ | १८, ४ | १५, ४ | ३१.
 अजमोद [अ.]-वि. ३-२६७.
 अजमोदक-सू. २३-१८.
 अजमोदा [सु. अ.]-सू. ४-९ | ६, १७ | ४५;
 २५-४९; वि. ८-१४२, १५१; वि. ५-७९, ८७;
 ११-८८; १२-४३; १४-७३; १५-९६, १९०; ३०-५५;
 क. ७-४१, ५२; सि. ४-१५.
 अजशृङ्गी [सु. अ.]-वि. ८-१३६; वि. १-४ | ७;
 ३०-२७३; क. ११-१३, १७; १२-११, ३३.
 अजा [सु.]-वि. १-४ | ७.
 अजाजी [सु. अ.]-सू. २-४; ४-१७ | ४५;
 २३-२०; २७-३०९; वि. ८-१५१; वि. ५-६९, ७१,
 ८०, ८७; ८-१४२; ११-७४, ८६, ८८; १२-४१,
 ५५, ६०; १३-१०३, १०५; १४-६३, ६८, ७२, ८९;
 १५-८८, १०२, ११३; १७-१०१; १८-७७, १७३;
 १९-४४, १०७; २३-७८, २३१; २४-१२१, १७७,
 १८१, १८३; २६-२२, ८५, १३८, २१६, २१७,
 २१९; ३०-५४; क. ७-४०, ५८; सि. ८-४२.
 अज्जन [सु. अ.]-वि. ६-३०; ७-१७१; २२-४३;
 सि. ६-४९; ७-५७.
 अज्जनाभक-वि. २३-१२.
 अणु [सु.]-सू. २७-१७.

अतसी [सु. अ.]-सू. ३-१८; १३-१०; वि. ५-६;
 वि. ७-२६; शा. ८-३४, ४७, ६१; वि. ५-१४१;
 ६-०२; ८-१७६; २५-५१; क. ११-११; सि. ४-५.

अतिगुहा [सु. अ.]-वि. २३-२१३.

अतिच्छन्ना [सु. अ.]-वि. ८-१३९; वि. १-४ | ६;
 ९-४६.

अतिबला [सु. अ.]-सू. ४-१० | ७; वि. ८-१३९.
 शा. ८-२४; वि. ३-२६७, २८-१५९, २९-५६, ६२.
 सि. ३-३९, १२-१६ | ५, १६ | ६, १६ | ९.

अतिरसा-सू. ४-१० | ७, १८ | ५०.

अतिविषा [सु. अ.]-सू. २-२२; ४-९ | ३,
 ११ | १२; २३-१९; २५-४०. वि. ८-१४३, १५१;
 वि. ३-२०४, २१९; ६-३८, ४२; ७-६८, १३२;
 ११-१६; १२-४४; १३-१५९; १४-१८७, २३०,
 २३६; १५-९८, ९९, १०१, १०५, १२९, १३४,
 १३८, १६५, १७३ १८६; १६-६१, १२२; १९-५१,
 १०५, १०८; २३-१९७; २६-२१, ९७, १०१, २०१;
 २७-३५, ३६; २८-१५१, १६८; ३०-९१;
 सि. ४-१४; ८-१९.

अधोगुडा-सू. १-७७

अध्यण्डा-वि. ३-२६७

अनन्ता [अ.]-सू. ४-१५ | ३१; २५-४०;
 वि. ८-१४४; शा. ८-२९; वि. ३-२५८; ४-१०३;
 २३-२३२; २६-१७९, २३४; ३०-९२; सि. ३-४८;
 १०-२१, ४३.

अन्तःकोटरपुष्पी-सू. १-८२.

अन्नपाक्वि-वि. १२-१९ | २.

अपामार्ग [सु. अ.]-सू. २-३, ३३; ४-१३ | २७;
 वि. ७-२०; ८-१५१; शा. ८-१९; वि. ७-१२४;
 ८-१७६; ९-६६; १०-१८; १३-१७१; १७-१२६;
 २३-२४५; २६-१८४; सि. १२-१६ | ९.

अपेतराक्षसी-वि. १०-३९.

अभय [अ.]-सू. ३-२९; ५-६४; वि. ४-८१;
 १२-६९.

अभय [सु. अ.]—सू. १-८२; २-२९; ४-११ | १२, ११ | १३, १३ | २४, १४ | ३०, १६ | ३६, १६ | ३९, १८ | ५०; १३-१०; १५-७; २३-९, १७; २५-४९; २६-५१; वि. १-१ | ६३, १-१ | ८१, १-३ | ३, ३ | ४१; ३-२३३; ४-५७; ५-७९, १२०, १५४; ६-२९, ३०; ७-६१, ८४; ९-५६; १२-२७, ३२. ५०, ५१, ५३; १३-७८, ७९, ८१, १५१; १४-६५, १०८; १५-८८, ९९, १०१, १०३, १५२, १६८; १७-१४१, १८-५९, ६०, ११२, १२२, १६३; १९-२०, १०४; २०-२१; २१-७६; २६-२१; क. ७-२०३ ३०, ४६; ९-७; सि. ३-४७; ९-१८, २०.

अभीरुपत्री—वि. ८-१३९.

अभिपुङ्ग [सु. अ.]—सू. १३-१०; २७-१५७. वि. ११-३७; १८-१०३; २६-१७१; २९-६६

अमरदाह [सु. अ.]—वि. १२-४३, ५३; १३-१४७. सि. ३-५८, ६७; ७-२६.

अमृणाल—सू. ३-२६.

अमृत—वि. २०-३५; ३०-१५०.

अमृतका—सू. १४-३१.

अमृतफल—वि. ७-१४७.

अमृतफला—वि. १८-८८.

अमृतवल्ली [सु. अ.] वि. १-१ | ७७; २२-४५.

अमृता [सु. अ.] सू. ४-१८ | ५०; २५-४०; २७-४. वि. १-१ | ५८, १ | ६३; ३-२०२, ३४३; ६-३०, ७-१४६; २३-७०; २८-१५७, १७२; २९-७३; ३०-२६१, २६७, २७९. सि. ३-६१; ४-१८; ९-८७.

अमृतासङ्ग—वि. १४-५५.

अमृताह्वय—वि. २६-२८३

अमृताह्वा—वि. २६-२४३.

अमोघा—सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०, ५८.

अम्बष्ठकी—सू. ४-९ | ५; वि. ८-१४४.

अम्बुष्ठा [सु. अ.]—वि. १५-१०८, ११३; ३०-९१.

अम्बु [सु. अ.]—सू. ३-२९; वि. ४-४६; ६-३१; १२-३५; १४-१६४; २४-१५९; २८-१५२; ३०-२७५.

अम्बुद [सु. अ.]—वि. ३०-८९; सि. ३-६३.

अम्भःश्यामाक—सू. २७-१७.

अम्लचाङ्गेरी—सू. २७-९३; वि. ३-२६७.

अम्लवेतस [सु. अ.]—सू. २-२९; ४-९ | ६, १० | १०, १६ | ३७; २५-४०; २७-१५२. वि. ८-१४०; वि. ५-७९, ८६, १६२, १६६; ८-१४१; ९-५५; १२-५५; १५-१०८; १७-८७, १०४; १८-१२७, १७८; २३-८०; २४-१७२, १७७; २६-६१ क. ७-६३; सि. ९-१९.

अम्लिका [सु. अ.]—सू. २७-१५२; वि. ८-१४०; वि. १४-१२४, २००.

अम्लिकाकन्द—सू. २७-१२१.

अरिमेद [सु. अ.]—सू. ४-१७ | ४३; वि. ८-१४४. वि. २६-२०६.

अरिमेदस्—वि. २६-२०६.

अरिमेदा—सू. ४-१८ | ४८.

अरिष्ट [सु. अ.]—वि. ३-२४१, २५८; ७-१५२.

अरिष्टक [सु. अ.]—वि. २४-१६०.

अरिष्टा सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०, ५८.

अरुक्—सू. १३-१०.

अरुक्कर [सु. अ.]—सू. ४-११ | १३.

अर्क [सु. अ.]—सू. १-११४; ३-१२, ४-९ | ४, १३ | २२; ५-७३; १४-३१, ४२, ४३; २६-४९. वि. ७-१७; २१; ८-१४३, १५१. सि. ३-२६७; ७-५७, ८५, १०२, १०६, ११२; २३-५६, २०९, २१६, २४४; २५-८७, ९५; २६-१३, २४; २७-२७, ५०, ५४; २९-१४८; ३०-८२, १०९, ११३. सि. ३-५६; १०-२३.

अर्जक [सु. अ.]—सू. १४-३२; २७-१७०. वि. ८-१४२; शा. ८-३२; वि. ७-११२. ११-८५; १२-६७, ७२; २७-५६.

अर्जुन [सु. अ.]—सू. ३-५; ४-१७ | ४३; २५-४९. वि. ८-१४४. सि. २-३ | ४; ३-६७, ३१, ३८; ८-१२९; २३-२०४; २५-९५; २६-९८, २७२; ३०-९२.

अलक्तक-चि. १७-१३२; १८-७३; ३०-२२६.
 अलर्क [सु. अ.]-वि. ७-१७; ८-१५१. सि.
 १०-२३.
 अलावृ [सु. अ.]-सू. २७-११२; नि. ५-७ | ६;
 चि. ७-१९, ५२; २६-१४; २९-३६.
 अवघात-चि. ७-१२९.
 अवघातक-क. ८-३.
 अवलग्न [सु. अ.]-सू. २७-३३, १०२.
 वि. ८-१४३. चि. ७-१६९, १७०, १७१; १४-१२३,
 १९-३२.
 अवलग्नक-सू. २७-९६.
 अवाक्पुष्पी-चि. ७-११४; १४-२३४; २९-६२.
 अव्यथा सू. ४-१८ | ४९. शा. ८-२०, ५८.
 अशोक [सु. अ.]-सू. ४-१८ | ४७; वि. ८-१४४
 अशोक्रोहिणी-सू. ४-१८ | ४८; शा. ८-६१.
 अश्मन्तक [सु. अ.]-सू. १-११४, ११५;
 ४-१५ | ३३; १४-३१; वि. ८-१४०, १४४; चि. ६-३८;
 १४-४५; २६-१८४.
 अश्मभित् [सु. अ.]-चि. २६-४६, ६६; सि.
 ८-१३.
 अश्ममेद [सु. अ.]-चि. २६-६४, ६९. सि. ३-६५.
 अश्ममेदक [सु. अ.]-सू. २३-१५; चि. २९-७३;
 सि. ९८.
 अश्वकर्ण [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४३; २५-४९;
 वि. ८-१४४; चि. ३-२५८; ११-३२; २३-२२०;
 क. १-८.
 अश्वकर्णक-सि. ११-२४.
 अश्वसुरक-चि. २३-२४५.
 अश्वगन्धक-सि. ९-८७.
 अश्वगन्धा [सु. अ.]-सू. ३-८; ४-९ | २,
 १० | ७; २५-४९; चि. ८-१३६, १३९; चि. २-१ | ३४;
 ३-२६७; १३-१०९; १४-५०; १७-११७; १८-७५;
 २१-१२३; २३-७०, ८०, २४४; २७-४३, ५०;

२८-१६६, १७०; २९-७३; ३०-२६०. सि. ३-३९;
 ४-४; १२-१६ | २, १६ | ६, १९ | २.

अश्वत्थ [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३३; ५-२२;
 २५-४९; २७-१०५, १६४; चि. ८-१४४; चि. ३-२५८;
 ४-१०४; ६-३२; ११-३१; १४-२२५, २३४;
 १५-१२६; १९-९९; २१-८५; २५-४६, ८७, ११३, ११७;
 २६-९८; क. १-८; सि. ६-६६; ८-३८; ११-२४.

अश्वत्थला [सु.]-चि. १-४ | ७.

अश्वमार [अ.]-चि. ७-९८.

अश्वहन्-सू. ३-१७; चि. २९-१४२; सि. ९-५१.

अश्वाचरोहिका-सि. १०-३७.

असन [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४३; ५-७१;
 २५-४९; वि. ८-१५१; चि. १-२ | १०, ३ | ३,
 ४ | १३; ३-२५८; ४-९४; ६-३२; ७-१०१, १५२,
 १६५; २६-२७२; २७-५६; क. १-८.

असनपर्णी-चि. ८-१३९; चि. २६-७०.

असितसुरस-चि. १८-११७; २३-१८१.

असिता-चि. १९-१०७.

असितोत्पल-शा. ८-२४.

आक्षिकीफल-सू. २७-१६३.

आखुपर्णिका-सू. ४-१५; चि. ३०-१०७;
 सि. ४-१८; १०-३२.

आखुपर्णी-सि. ३-६१; ८-९.

आ(अ)ट्रुवक [सु. अ.]-चि. ३-२५८; ४-६६;
 ७-७७; १५-१२५.

आढकि-चि. २६-१५६.

आढकी [सु. अ.]-सू. २१-२६; २७-३३;
 वि. ७-१७; चि. ४-३७; १०-२०; २३-९७, २४३;
 २८-१३०; २९-५१; सि. १०-३४.

आत्मगुप्ता [सु. अ.]-सू. १८-४; २४-४७;
 २७-३४; वि. ८-१३९; चि. १-१ | ७६; २-१ | २६;
 १ | २८, १ | ३३, २ | ४, २ | १४, ४ | २३,
 ४ | २८; ३-२५८; ६-१-३६, ६६; १८-७६; २६-१६८;

२९-५६, ७६; क. ४-१३; सि. ३-५०, ५३; १०-२९;
१२-१६ | ९, १८ | ६, १८ | ७, १८ | ८, १९ | २.

आत्मजा-चि. ३-२६७.

आदानी-शा. ८-४७.

आदित्यपर्णी [सु.]-चि. १-४ | ७.

आदित्यवल्ली-चि. २६-२६८.

आनूपक्रीतक-सू. १-८१.

आमल-क. १-१६.

आमलक [सु. अ.] -सू. २-२६, ३१; ४-११ | १३,
१३ | २४, १६ | ३६, १६ | ३९; ५-१२; ७-६१;
१३-९३; १५-७; २१-२३, २६; २३-३८; २५-४०,
४९; २६-४९, ५०, ८४; २७-४, १४७, २८२;
वि. ७-१७, २१; ८-१३६, १४०; चि. १-१ | २५,
१ | ३७, १ | ४१, १ | ४६, १ | ५८, १ | ६५,
१ | ६६, १ | ७५, १ | ७६, १ | ७७; २ | ४, २ | ६,
२ | ७, २ | ८, २ | १०; ३ | ३, ३ | १७, ३ | ४१;
४ | १९; २-१ | २८; ३-१८४, १८६, १८७, ३,
२०२, २०७, २२०, २२५, २३०; ४-३५, ५७;
५-१२०, १२२, १२४, १३३; ६-३०, ३६, ४८;
८-६७, १३७; ११-६६; १४-१३८, १४८, १५३,
१५८, २०२; १५-१२०, १५२; १६-५८, १३५;
१८-१३६; २१-५४, ६१, ६७, १०१, १११, ११२;
२२-३६; २४-१३९, १४०, १७१, १८३; २६-२७९;
२८-२४३; २९-९८, ९९; ३०-११७, १४३,
२५९; क. १-१२, १४; ७-४६, ६७; ८-१०; ९-६;
१०-११, २०; सि. १२-१८ | १, १९ | २.

आमलकी [सु. अ.] -चि. १-१ | ३६; २६-५३,
९९, २७७; ३०-७८; क. १-८; ७-६५; १२-१२.

आम्र [सु. अ.] -सू. २-२८, ४-१० | १०,
१४ | २८, १५ | ३१, १५ | ३३; २६-८४; २७-१३९,
२८२; वि. ८-१४०, १४४; चि. ४-९९, १०१;
८-१२७; १५-१३६; १९-५४, ११०; २४-१८३;
२५-११६; २६-२७१, २७२; ३०-७९, ९०,
सि. ८-३६.

आम्रात [सु. अ.] -सू. २७-१२९; चि. ६-३१.

आम्रातक [सु. अ.] -सू. ४-१० | १०; २६-८४;
२७-१६१; वि. ८-१४०; चि. २२-३५; क. ७-७५;
११-७.

आरग्वध [सु. अ.] -सू. १-८३; २-१०; ३-३;
४-११ | १३; २३-१०, १२; वि. ८-१३५;
चि. ३-२०४; २३२, २४५; ४-५७; ७-९१, ९७, १६०;
१५-१७९; १६-५८; १८-१११; २१-८८, ८९;
२६-५७, १३५; २७-२७, ३४; क. १-२२, २-१०,
१४; ६-७; ८-३; १०-१५; सि. ३-३९, ५६;
सि. १२-१६ | १, १३ | २, १६ | ६.

आरुक [सु. अ.] -सू. २७-१३२, १३३.

आर्द्रक [सु. अ.] -वि. ८-१४२; चि. ९-५३;
१२-४७, ४९; १३-१५३; २४-१११. १२६, १२७,
१२८, १७६; २८-१३७.

आलुक-सू. २५-३९; २७-९९.

आलुरी [सु. अ.] -सू. २७-१०१.

आस्फोट [सु. अ.] -चि. ३-२६७; ७-११२.

आस्फोता [सु. अ.] -चि. १५-१२५; १७-११०;
२३-२४३; २८-१२५.

इक्षु [सु. अ.] -सू. ४-१० | ९, १२ | २०,
१६ | ४०; ६-१३; १३-६६; २१-३१; २५-४०, ४९;
२७-२३७; नि. ४-५; वि. ८-१३५, १३९; घा.
३-३ | ५; ६-११; ८-२४; चि. १-१ | ४४, ४ | १६,
२-१ | २४, १ | २८, १ | ३५, ३ | ४, ४ | १६,
४ | ४६; ३-२२९, २५८; ४-५९, १००, १०३;
५-१२२; ११-३८, ५०, ६३, ८०; १३-१६६; १४-९,
२१६; १५-१५१; १६-५८; १८-८१, ८४, ९५,
१०२, १३५, १४६; १९-८८; २०-२६; २२-३३,
३४; २३-४७, २३१; २६-४९, ५०, ७३, ९५,
२८८; २८-१४९, १७४; २९-६, ५९, ६३, ९८,
१२७; क. ६-१४; ७-२६; १२-१७, ३७; सि. ३-५४;
७-५६; ८-११; ९-८; १०-३३; १२-१९ | १,
१९ | ३.

इक्षुरक [सु. अ.]—सू. ४-१२ | २०;
वि. २-४ | २३, ४ | ३१; ४-७९; २६-६२;
सि. १२-१८ | ६, १८ | ७, १८ | ८.

इक्षुवालिका—सू. ४-१२ | १७; २५-४९;
वि. ८-१३५, १३९; शा. ८-२९, ५७; वि. २-१ | २४;
क. १-२५.

इक्षुवाकु [सु. अ.]—सू. १-८१, ८३; २-७;
३०-६२; वि. ८-१३५; शा. ८-४१; क. ३-१,
३३, १२३, २३; सि. १०-२५; १२-१२.

इक्षुवालिका—वि. ११-१८.

इक्षुद [सु. अ.]—वि. १८-६९.

इक्षुधी [सु. अ.]—वि. १-३ | १५; ६-२०;
७-११९.

इत्कट [सु. अ.]—सू. ४-१२ | १७, १५ | ३५;
वि. ४-५; वि. ८-१३९; शा. ८-५७; वि. ३-२५८;
सि. ७-३०.

इन्द्रयव [सु. अ.]—वि. ७-७७; ८-१२५;
१५-१२७, १३२, १७३, १९०; २१-५२; क. ५-४;
७-४०.

इन्द्रवारुणी [सु. अ.]—वि. १४-१३८.

इन्द्रसाह्या—वि. ६-४२.

इन्द्रा—क. ७-१९.

इन्द्राणि—वि. २१-८५, ९०.

इन्द्रायुध—वि. २३-१२.

इन्द्राह्व [सु. अ.]—वि. १४-१६०.

इष्टक—वि. १४-४३.

उग्रगन्धा [सु. अ.]—वि. २६-२२.

उग्रटक—सि. १२-१८ | ७, १८ | ८.

उग्रटा [सु. अ.]—सि. १२-१ ९—१.

उज्ज्वल—सू. २७-१४.

उद्धुम्बर—सू. ४-१५ | ३३.

उत्कट [सु. अ.]—सू. २७-१८.

उत्कुञ्चिका—वि. २६-३१.

उत्पल [सु. अ.]—सू. २-२१; ३-२४, २६;
४-१५ | ३२, १५ | ३४; ५-२२, ६४; १४-११;
१५-१२; २५-४०, ४९; २७-११७; वि. ६-१७;
शा. ८-२४; वि. १-१ | ५८, १ | ६४, ४ | १४;
३-१८३, २२३, २५८, २६०; ४-५०, ८०, ८९, ९३
१०१, १०२, १०७, १०८; ५-११९; ६-३१, ३२;
७-१०२, १३३; ८-८४; १४-१९९, २१८, २२१,
२३०, २३६, २३७; १५-१२७; १८-९०; १९-५३,
५४; २१-५४, ५६, ५७, ७२, ७५, ७९, ९७;
२२-४२; २३-७७, ९५, ९७, २४२; २४-१५६;
२६-५१, ७३, १६१, १७७, २१६, २३८,
२७६; २९-६४, ११०, १२८, १४२; ३०-७८, ८९;
सि. ३-४७, ५०; १०-३३, ४३; १२-१६ | ११.

उदकीर्यका [सु. अ.]—सू. १-८२; २-९; वि. ८-१३६;
सि. १०-२६.

उदीच्य [सु. अ.]—सू. २५-४०; वि. ३-१४५,
१९९, २५८; १५-१३४; १८-४९, १०६; १९-५०;
२३-२०१, २०२; २७-२९, ४३; क. ७-५७.

उद्धुम्बर [सु. अ.]—सू. ५-२२; २५-४९; २७-१८५,
१६४; वि. ५-८ | २; शा. ८-२४; वि. ३-२५८;
४-४९, ७५, ९०; ७-१५; ११-३४; १४-१०, २१४,
२२५, २३४; १५-१२६; १९-९९; २१-७२, ८५;
२५-४६, ८७, ११३; २६-९८; २९-१३१; ३०-७३,
७७, ७९; सि. ८-३६, ३९.

उद्धुम्बरपर्णी—क. १२-३.

उद्दालक [सु. अ.]—सू. २५-४०; २७-१४; वि. २-४;
४-५; ५-६; वि. ७-२६; ८-१३५; शा. ३-४ | ५.

उपकुञ्चिका [सु. अ.]—शा. ८-४१, वि. १३-१२५;
२६-१३८; क. १२-१३; सि. ९-८.

उपकुल्या [सु. अ.]—वि. ७-१४५.

उपचित्रा—वि. ८-१३५; क. १२-४.

उपोदिका—सू. २-३३; २६-८४; २७-९४;
वि. ८-१३५; वि. १४-१२३, २०४; १९-३१; २९-५२;
सि. ७-६१.

उमा [म. अ.]-सू. २७-३४; चि. १७-८४; २५-५३,
७४; २९-१४०.

उरुबुक सू. ४-९ | ४.

उधवूक [सु. अ.]-सू. १४-४२; २५-४९;
२७-१०८; वि. ८-१३९; चि. १२-२५, २८; १३-६९;
२६-६२; क. ७-५०.

उरुमाण [सु. अ.]-सू. २७-१५७; चि. २९-६५.

उशीर [सु. अ.] सू. ४-१० | ८, १२ | २०,
१४ | २८, १७ | ४३, १७ | ४४; ५-२१; २५-४०;
वि. ८-१३५, १४३; चि. ३-१४५, १९९, २०५, २०६,
२१९, २४१, २४५, २५८; ४-३१, ४५, ७३, ७८,
८०, १०२; ६-२९, ३०; ७-१४४; ८-८३; ११-४४;
१४-१८६; १५-१२५, १३७; १६-१०८; १९-५०;
२०-३१; २१-५४, ७६, ८७; २२-४१; २३-७७,
२००; २६-१७७, २०८, २१६; २८-१५८; २९-१०६,
१११, ११४, १३४; ३०-२७५; सि. ३-६१; ४-२०;
६-४९, ८३; ७-१७; ९-८; १०-२२, ३९;
१२-१६ | १.

ऊपण [सु. अ.]-सू. २४-५०; चि. १५-११५.

ऊद्वि [सु. अ.] चि. १-१ | ६३, ४ | १५;
२-१ | २६, १ | ३४, २ | ५; ८-१०३; ११-३६, ४६,
६२; १८-३९, १०१, १२६, १७८; २६-८७, १६७;
२८-१५९; २९-५६, ९३, १५३; सि. ३-४८, ४९.

ऊषभक [सु. अ.]-सू. ३-२२; ४-९ | १,
१२ | १९; वि. ८-१३९; शा. ८-१९, ६२; चि.
१-१ | ४४, १ | ६३, १ | ७६; २-१ | २५, १ | ३४,
२ | ५; ३-२५८; ४-८४; ११-२९, ३५, ४४, ४५,
६२; १५-१५६; २३-९५, १९६, २६-९३, १६१,
१६९; २८-१२५, १५१, १६१; २९-५५, ७२, ७७,
९३, १११; ३०-५०; क. २-१२; ४-१३; ७-१८;
सि. ४-३; ९-८; १२-१९ | १, १९ | २.

ऊषभी [सु.] सू. ४-१० | ७.

ऊषगन्धा-सू. ४-९ | २; वि. ८-१३९.

ऊष्यप्रोक्ता-सू. ४-१० | ७; वि. ८-१३९;
चि. ३-२५८; २९-७२.

एकाष्टीला-सि. १०-२३.

एकेषीका [सु. अ.]-चि. ३-२६७.

एडगज [अ.]-सू. ३-३, १३, १५; २७-३३;
चि. ७-९३, १०३, ११३, १२६, १२७, १६०, १६१.

एरका-सू. ३-२४, २७; चि. २९-१३४.

एरण्ड [सु. अ.] सू. २-१२; ४-१३ | २२,
१७ | ४४; १३-१०; २५-४०; २६-८४, ९३;
चि. १-१ | ४३; ३-२३५, २६७; ५-९२, १४१,
१५०; ७-१०८, ११२; १३-६५, १७३; १४-४४;
१५-७९; १७-७७; १८-१७१; १९-४८; २६-२९,
४६, १८२, २३७, २४०; २८-८५, ११४, ११५, १६१;
२९-६१, ८१, ८२, १०३, १४०, १४१; ३०-१९८;
क. ११-११ सि. ३-३६, ३८, ६१, ६५; ४-४, १८;
७-५०, ८-१३; ११-३२; १२-१६ | २, १६ | ३.

एर्वाह [सु. अ.]-चि. २६-५२, ५३, ६४;
सि. ९-८.

एर्वाखक [सु. अ.]-सू. २७-११०; १११; ११२;
चि. २६-५२, ५३, ६०.

एलवालुक [सु. अ.] ४-१२ | २०, ११ | ८७;
२५-४९; वि. ८-१४४; चि. ९-३५; १४-१३५;
१६-१०८; क. १-२३.

एलवालु [सु.]-चि. १५-६६५.

एलवालुक-चि. १४-१५९.

एला [सु. अ.]-सू. २-४, ७; ३-५, २४, २५;
४-१६ | ३७, १७ | ४४; ५-२१; २३-१५;
वि. ८-१३५, १४२, १५१; शा. ८-३४, ३६;
चि. १-१ | ६४, १ | ६९; २-१ | ३१; ३-२६७;
५-७०, १५७; ६-४१, ५०; ७-७४, ८१, ८५, १०५;
८-१३७, १४५; ११-२१, ४०; १०-३६, ८५;
१४-१६४; १५-१४८; १६५; १६-१२३; १७-१२३;
१८-७१, ७३, ९२, १७६; २१-७५; २३-५०

२४-१७७, १८१; २६-५७, १३८, १९०, १९२,
२०८, २०९, २१६, २४९; २८-१५०, १५८, १६२;
२९-१०७, १४२, १५०, १५२; क. १-२३; ७-३२,
३४, ४६, ७५; सि. ३-५७; ७-१८; १०-१५.

एलापर्णी-वि. ८-१३५.

ऐन्द्री [सु. अ.] - सू. ३-२७; ४-१० | ७,
१८ | ४९; शा. ८-२०, ५८, ६२; वि. १-३ | २४,
४ | ६; २६-७०; २९-९४;

ऐन्दुक सू. २७-११४.

ओदनपाकी वि. ८-१३९; वि. ३-२५८.

ककुभ [सु. अ.] - सू. ५-७३; वि. ३-२५८;
७-१२९; १४-२१४; २३-१००; २५-११३;
क. १-८.

ककौल [सु. अ.] - सू. ५-७७, वि. २६-२१०;
२८-१५३.

ककु [सु. अ.] - सू. २६-८४.

कच्छुरा [सु. अ.] - सू. ४-१५ | ३२;
सि. ८-३८, ४१.

कटह्लटेरी [सु. अ.] - सू. ३-१०. वि. ६-३२.

कटकी [सु. अ.] - वि. ९-७०; १५-१८८;
२३-६६, ७९, १८७, २०४, २१३, २४५.

कटम्भरा [सु. अ.] वि. ९-४७.

कटु [सु. अ.] वि. २३-६६.

कटुक [सु. अ.] - वि. २६-२०१; सि. ११-९.

कटुकरोहिणी [सु.] - वि. ३-२००; ५-१०६;
२७-३१, ३७, ३८.

कटुका [सु. अ.] वि. ७-१७; वि. ७-६८;
१५-१३३; १८-१६३; २३-१९८; २६-१९०, १९८;
क. ७-६१.

कटुकाब्या रोहिणी वि. ७-१०९.

कटुफालातु [सु. अ.] वि. ७-११६; १४-५७.

कटुतुम्ब सि. ११-६.

कटुत्रिक [सु. अ.] वि. ९-७९; १५-१३७;
१८-१७३; क. १०-१२.

कटुफला-वि. २८-१५२

कटुरोहिणी [सु. अ.] - सू. ४-९ | ३, १२ | १८;
२३-१९; वि. ३-२०४, २०६, २०८, २११, २१३,
२२९, २९९; ६-४१; ७-६२, १३६; १०-१८;
१३-१३३, १५८; १४-२३५; १५-१३७, १७३, १८२;
१६-९९, १२२; १७-१४१; २७-३५; क. ७-५९;
सि. १२-१६ | १.

कटुकरोहिणी-वि. ८-१४३; शा. ८-५६;
वि. १५-१२९.

कटुफल [सु. अ.] - सू. ४-९ | ५, १२ | २०,
१८-४७; वि. ८-१४४; वि. ४-७३; ६-२७; ७-१०२;
१४-२३६; १८-११२, १६३; १९-५४, ११३;
२३-६६; २५-६६, ११२; २६-९७, २०९; ३०-७९,
९२; सि. ४-१३.

कटुक [सु. अ.] - सू. ४-१५ | ३१; २५-४०;
वि. ८-१४४; वि. ११-३४; १५-१३४; ३०-९२;
सि. ८-३९.

कठिलक [सु.] - सू. २७-९६; वि. ८-१४३;
वि. ३-१८९; ४-३८.

कणा [सु. अ.] - सू. ४-१५ | ३२; वि. १९-११३;
२०-२९.

कण्टकारि-वि. ३-१८२.

कण्टकारिका [सु. अ.] - सू. ४-१४ | ३०, १६ | ३६,
१६ | ३८, १७ | ४४; वि. ८-१३९, १५१;
वि. २-१ | २५, ३ | ८; १९-२१, २६, ५०;
सि. ९-८; १२-१६ | २, १६ | ५.

कण्टकारी - सू. २-२२; ४-१७ | ४२;
वि. १-४ | १६; १४-१२९; १५-१७१; १८-३५,
१०६, १२५, १८४; २४-१६५; क. १०-१०;
सि. १२-१६ | ४, १९ | २.

कतक [सु. अ.]-सू. ४-११ | १६; वि. ८-१३९; शा. ८-३४; चि. २६-२५१, २५२.

कचृण [अ.]-सू. २-१३; ४-१२ | १७; वि. ८-७९; १८-११२; २३-२१३; सि. ७-१७; ११-२५.

कदम्ब [सु. अ.]-सू. ४-१२ | २०, १८ | ४७; २७-११४; वि. ८-१४४; चि. ३-२५८; ६-२७; १८-६५४; २५-८७, ९५; २९-९९; सि. ६-६६; ११-१९ | १.

कदर [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४३; २५-४९; चि. ३-२५८.

कदली [सु. अ.]-चि. ३-२५८, २६०; ४-१०७; ७-८९, १६८; १३-१७१; १४-२१८; २१-७३; २६-५५, २२८.

कनक [अ.]-चि. १-१ | ४९; ७-७४; २३-७८; २६-७४.

कनकश्री [सु. अ.]-चि. ७-१११.

कनकपुष्पी-चि. ७-१६७.

कपिकच्छु [अ.]-चि. ११-६२; २८-१२५, १६०.

कपित्थ [सु. अ.]-सू. ३-१३; २५-४०, ४९; २६-५०, ८४; २७-१३६; चि. ६-३५; ७-९३; ८-१२७; १२-७१; १४-१३८; १५-११३, ११४; १७-१३५; १९-१११; २०-३६, ३९; २३-४८, ७०, ९६, १८४, १८६, २१६; २६-७६; २९-१४८; क. ७-३१; सि. ११-२६.

कपीतन [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३३; २५-४९; वि. ८-१४४; चि. ३-२५८; १५-१२६.

कपोतवल्ली-चि. ८-१३९.

कम्पिल [सु. अ.]-चि. ६-३५; क. ११-१६; १२-३९.

कम्पिलक [सु. अ.]-सू. १-८३; २-९; ३-१०; २६-८४; वि. ८-१३६; चि. ५-१०५, १३०; ७-१०३, ११४, १२०; १३-११९; २१-१३७; २५-९०, ९३;

२६-१३, ६४; क. ९-१०, १०३, १७; ११-१८; १२-३५; सि. १०-२६.

कमल [अ.]-सू. ३-२४; ५-२२; चि. ४-१०१, १०२; १९ ५३; २६-५१; सि. ३-४७, ५०.

कयस्था-चि. २६-८३.

करञ्ज [सु. अ.]-सू. ३-३, १३, १४, १५; ५-७३; १३-१०; १४-३१, ४३; वि. ७-१७, २६; ८-१४२; शा. ८-५६; चि. ३-२६७; ७-४८, ५६, ९१, ९३, १११, ११९, १५२, १५८; १२-६७, १४-५७, १०१; २३-६९, २४६; २६-२३, ५७, १५४, १८६; २७-३४, ५७; क. ११-११, १४.

करञ्जी द्वी [सु. अ.]-चि. १५-१७९.

करमर्द [सु. अ.]-सू. ४-१० | १०; २६-८४; वि. ८-१४०.

करमर्दक-[सु. अ.]-सू. २७-१६१.

करवीर-सू. ३-१५; ४-११ | १३; ५-७३; वि. ८-१४३; शा. ८-३२; चि. ७-५६, १०२, १२९, १५८; २३-६९; २५-८७.

करवीरक [सु. अ.]-सू. ३-३, १०; चि. ७-११५; २१-८७; २६-२६६; सि. ४-१९.

करहाट [सु. अ.]-चि. २६-१५; क. १-२७.

करीर [सु. अ.]-सू. २७-१४२; चि. ८-१४३; वि. १४-१०; ३८-८२; सि. ७-३१; ११-२६;

कर्षट [सु.]-चि. २३-११.

कर्षटकी [अ.]-चि. १८-५१, १५३.

कर्षटशृङ्गा [सु. अ.]-चि. ८-१३९; वि. १७-१०१; १८-५०, १५९; २१-३८.

कर्कटाख्या-चि. १६-८९; १७-३४; १८-११८, १७३, १७७; सि. ४-१०.

कर्कटाख्या-क. ७-१८.

कर्कटिका [सु. अ.]-चि. १९-१०४.

कर्कण्धु [सु. अ.]—सू. ४-१३ | २४; २५-४९;
२७-१३२; शा. ८-४७; वि. १३-१२५; १४-१०;
क. ११-७; सि. ३-८; ११-२६.

कर्कश [अ.]—सू. २७-९७; वि. ८-१४३.

कर्करुका [सु. अ.]—वि. १९-३२.

कर्कोटक [सु. अ.]—सू. २७-९६; वि. ८-१४३;
वि. ३-१८९३.

कर्कोटकी-क. ४-३.

कर्चूर-सू. २७-१५५.

कर्णिकार-क. ८-३

कर्दम-सि. ७-५७; ८-३६.

कर्पूर [सु. अ.]—वि. २८-१५३.

कूपोलवल्ली-वि. ८-१३९.

कर्बुदार [सु. अ.]—सू. ४-१३ | २३; २७-९९,
१०४; वि. ८-१३५; वि. १४-२०२; क. १-१४;
सि. ७-६१; १०-३४.

कलम-सू. २६-८, ११; वि. १४-९५.

कलम्ब [अ.] सू. २७-१०१.

कलशी [सु. अ.]—वि. ३-१८७.

कलसी [सु. अ.]—वि. ३-२२४.

कलाय [सु. अ.]—सू. २७-२९, ९२, ९६३;
वि. १४-१०; २०-३७; २५-६२; ३०-२५८.

कलिङ्ग [सु. अ.]—वि. ३-२२८; ७-४६, ९१;
१५-१०१; सि. ३-५९, ६३; ११-२३.

कलिङ्गक [सु. अ.]—वि. ३-२००, २११;
६-४२; ७-६८; १२-४४; १६-६०, ९४; २६-२०१;
क. ५-४; सि. ४-२०; ११-३४.

कशेरु [अ.]—वि. १४-१०.

कशेरुक [अ.]—सू. ३-२१; २७-११६; वि. ८-१३९,
१४४; शा. ८-२४; वि. ३-२५८; ८-८४; १४-९;
२१-८३; २६-५०, ७३; २९-९९; सि. १०-२८.

कशेरुका-वि. २१-५८; सि. ३-४९.

कसेरुक [सु. अ.]—वि. २६-१६९.

काकणन्तिका-वि. ५-७ | ८; वि. ७-२०;
१४-१०.

काकनासा [सु. अ.]—वि. ७-१२३; १८-४०;
३०-५१, ५३; सि. ४-५, ९; १०-३७.

काकनासिका-वि. ८-१३९; वि. १-१ | ६४.

काकमाची [सु. अ.]—सू. ३-१७; २६-८४;
२७-८९; वि. ५-६; वि. ८-१४३; वि. ७-९६;
१२-७३; १४-१२४; १६-७०^३, ८४; २६-२६९;
२९-५२.

काकाण्ड[सु.]—सू. २७-३४; वि. २३-४९, ५२, ५३.

काकाण्डोला [सु. अ.]—सू. २७-३४.

काकाद्वा [अ.]—वि. २१-९०.

काकोदुम्बरिका [अ.]—वि. ८-१४३; वि. ७-१७०.

काकोलि-वि. ४-९५; २६-९३; सि. ३-४९.

काकोली [सु. अ.]—सू. ४-९ | १, ९ | ३,
१२ | १९, १७ | ४४; वि. ८-१३९; शा. ८-२४;
वि. १-१ | ६४, ७६; २-२ | ५; ११-३५; १८-९९,
१०१; २६-१७०; २८-१५९; २९-५६, ९३; क. ४-१३;
७-१९; सि. १०-२८; १२-१९ | ३.

काकोलीद्वय [सु. अ.]—वि. २९-७२.

काकोल्यौ [अ.]—वि. २५-९२.

काञ्चनक्षीरी [सु. अ.]—वि. १३-१३३;
क. १०-१२.

काण्डीर-वि. ३-२६७; क. १-२५.

काण्डेष्टु-सू. ४-१२ | २०; २५-४९; वि. ४-१४;
वि. ८-१३५; वि. २-१ | २४; सि. १०-३३.

कान्ता [अ.]—वि. २५-११६.

कायस्था [अ.]—वि. ९-५७; १७-१४०^३.

कारवी [सु. अ.]—सू. २७-३०७; वि. १२-६०;
१३-१२६; १४-७२, ८९; २४-१८२, १८३;
२६-२१९.

कारवेल्लिका-वि. ८-१४३.

कार्पास [सु. अ.]-शा. ८-४३; वि. १९-९३; २६-६९; २८-१३५३.

कार्पासी-वि. ७-९६.

कालकूट [सु.]-वि. २३-११.

कालङ्कतक-वि. ८-१३५; क. १-२५; वि. १०-३३.

कालमालक [सु.]-नि. २-४; वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१; वि. ३-२६७; क. १-२५.

कालशाक [अ.]-सू. २७-९१; वि. १३-१८२.

काला (कालानुसारिवा) [सु. अ.]-वि. २८-१६१.

काला (काकोली) [सु.]-वि. ३-२५८.

कालागुरु [सु.]-शा. ८-४१.

कालानुसारिवा [सु.]-नि. २६-२४३.

कालानुसार्य [सु.]-वि. ३-२५८.

कालानुसार्या [अ.]-वि. ४-१०३.

कालीय [सु. अ.]-वि. ६-६७; वि. ३-२५८.

कालीयक [अ.]-वि. ४-७३; ६-३१; १६-५४; २४-१६०; २५-११६; २६-२३४; २९-१११; ३०-८९.

कालेयक [सु.]-सू. ३-२६.

काश [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १७, १५ | ३५; वि. ८-१३९, १४४; शा. ८-२९, ५७; वि. १-१ | ४४; ३-२५८; ४-१०३; १४-२२५; २२-४४; सि. ७-३०, ९-८.

काश्मरी [सु. अ.]-वि. २६-१६७.

काश्मर्य [अ.]-सू. २ ११; ४-१३ | २४, १६ | ३८, १७ | ४१; १६-६६; १५-७; २५-४०, ४९; २७-१३५; वि. ८-१३६, १३९; शा. ८-२९; सि. १-१ | ४३, १ | ६३; ३-२०६, २५८; ४-३९; ११-४४; १२-३०, ६७; १४-२०२; १६-५३; १८-३०, ८३, ६६३; १९-७४; २३-१९७; २६-२७२;

२८-९६, १२१; २९-५९, ६४, ७६, ८५, ९७, १०५, ११२, ११६, १२१; ३०-५२, १००; क. ७-२०; सि. ३-५३; ६-८३; ७-१३, २८; १०-१९, २९, ४२; १२-१६ | ५, १६ | ११.

काष्ठगोधा-वि. १-४ | ७.

कास-वि. २६-७३.

कासमर्द [सु. अ.]-वि. १८-११७, १६१, १६३, ३०-५२; क. १-२५; ४-१७.

कासमर्दक [सु. अ.]-वि. १७-९९.

काणिही [सु. अ.]-सू. ४-११ | १५; वि. ७-२१.

किराततिक [अ.]-वि. ३-२०२, २११; ४-३८, ७४; ६-४१; ७-१४६; ८-१०८; १४-१९६; १५-१२७, १३७.

किराततिकक [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १८, १४ | २९; वि. ७-२१; ८-१४३; शा. ८-५६; वि. ३-१९८, ३४३; ४-३८, ४५; ७-१४१; १४-१८६; १९-५०; २१-५५; ३०-२६२, २६७.

किलिम-वि. ८-१४२; शा. ८-३४, ४१; क. ७-१५.

किंशुक [सु. अ.]-वि. १-३ | १५, ३ | ३३; ६-३१; २६-२५८; २९-११०; सि. १०-३१.

कुङ्कुम [सु. अ.]-वि. २३-५४, ७८, १९०; २६-५२; २८-१५२, १६२; २९-११३.

कुचन्दन [सु. अ.]-वि. ४-१०३; ३०-२७५.

कुचेला [अ.]-सू. २७-९५.

कुञ्जिका-सू. २७-३०७; वि. १४-७२; १५-१०८; ३०-५४, ५७.

कुटज [सु. अ.]-सू. १-८३, ८४; २-७; ३-६४, १५; ४-११ | १२, ११ | १४; वि. ७-१३, २९; ८-१३५, १४३; शा. ८-३२, ४१; सि. ३-२५८, ७-४३, ४७, ५६, ९४, १०२, ११३, १२९, १४३; १५-८; ८-१०८, १०९; १४-१९७; १५-१३८; १९-८०; २३-२८६; २५-८७; २६-५७; ३०-१००; क. २-१;

सि. ३-५६; ११-८, १२; १२-१६ | १. १२-१८ | १,
१८.

कुटजत्वक्-सू. २५-४०; चि. ३-१०९; १०-१८;
१४-१८५, १८७, १८८.

कुटन्नट [सु. अ.] - चि. १५-१२५; १८-७३;
२४-१५९; सि. १०-२३.

कुटिञ्जर [सु.] - सू. २७-९९.

कुठेरक-सू. २-४; २७-१०१; नि. २-४;
वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१; चि. ३-२६७;
२७-५४; क. १-२५.

कुतुम्बरु [सु. अ.] सू. २७-९८.

कुन्दुरु [सु.] चि. २८-१५३.

कुमारजीव-सू. २७-१००.

कुमुद [सु. अ.] सू. ४-१५ | ३४; १५-१२;
२५-४८, ४९; २७-११७; वि. ६-१७; शा. ८-२४;
चि. ३-२५८; २४-१५६; २९-१२८.

कुम्भी [सु.] वि. ८-१४४.

कुरण्टक [अ.] चि. २१-८९.

कुरुविन्द [सु.] सू. २७-१४.

कुलक [सु. अ.] सू. २७-९७; वि. ८-१४३;
चि. ३-१८९; १७-९७; २३-२२५; २६-१५६;
२७-२७, ३४; ३०-७४, २५९.

कुलत्थ [सु. अ.] - सू. २-१२; ३-१८;
४-१३ | २२; १३-८४, ९४; १४-२५; १५-७;
१७-९९; २१-२५; २४-६; २५-४०; २६-८४;
२७-२६; नि. २-४; ५-६; शा. ८-३४, ४१-५६;
चि. १-३ | ६२; ३-१८८; ५-१३४; ८-६७, ६८,
७१; १२-६२; १३-११७; १४-४०, ९३; १५-८३,
१४४; १६-८०, ८४, १२८; १७-९३, ९४;
१८-४३, १०९, ११६, १२९, १५८; २१-१९, १२८;
२४-१७०; २६-४६, १५६; २८-१११, १२०,
१२१; १४०, १७६; २९-६, १०४; ३०-८८,
२५८, २६४; क. १-१३; सि. ३-५६; ६६; ४-५,

२९, ३९; ७-११, ३८, ५१; १०-२०; ११-३४;
१२-१६ | ६, १८ | १६.

कुलत्थक चि. ८-१४३.

कुलिङ्ग-सू. ४-१२ | १९.

कुलिङ्गाक्षी वि. ८-१३९.

कुलीरशुक्ली [अ.] सू. ४-१४ | ३८.

कुवल-सू. ४-१० | १०, १३ | २४; २५-४९;
नि. २-४; वि. ८-१३६, १४०.

कुश [सु. अ.] - सू. २-२६; ३-२७; ४-१२ | १७,
१५ | ३५; ८-२८; १८-१४; वि. ८-९ ११, १३९;
शा. ८-१०, २९, ५७; चि. ३-२५८; ४-१०३; ६-४६;
१४-२१५, २२५; १९-६४; २२-४४; २५-८४; २६-५०;
क. १-९; सि. ७-३०; ९-८.

कुशपुष्पक-चि. २३-१२.

कुक्कुड शा. ६-११.

कुष्ठ [सु. अ.] - सू. ३-४, ८, १०, १२, १३,
१५, १८, २०, २३, २४, २८; ४-९ | ३, १२ | २०,
१३ | २५; १४-३६, ५२; २३-१५; २५-४०;
वि. ७-१७; ८-१४२, १५१; शा. ८-३४, ३८, ४१;
इ. २-१३; चि. १-१ | ३१; ३-२६९, ३०७;
६-२८, ४२; ७-८४, ९३, १०२, १०६, ११३, ११७,
१२६, १६०; १६९; ८-७७, १७६; ९-३७, ६५;
१०-२५; १२-६५, ७३; १३-१०९, १२७, १५९;
१४-५३, ९३, १३१, १६०; १५-१८२, १८८;
१६-६०, ९४, १०९; १७-१४१; १८-५२; १९-१०५,
११८; २१-१२२; २३-५२, ६२, ७०, ७८, ९९;
१९१, १९४, १९७, २०१, २०२, २१२, २४५;
२५-५१; २६-२०, २१, २२, १०१, १५३, १८२,
१९१, २०६, २२३, २२६; २७-३५, ३७, ४३, ५४;
२८-११३, १५३, १५८, १६८; २९-१०७, १४२,
१४९, १५०; ३०-५८, ७२, १०६, १०९; क. १-२३;
सि. ३-१४, ५७, ६७; ४-१३, २०; ७-२३; ८-१९;
१०-१७, ३०; ११-१०, २३; १२-१६ | २,
१६ | ६.

कुम्भाण्डक-सू. २७-१०२.

कुसुम्भ [सु. अ.]-सू. १३-१०; २५-३९;
२७-१०१, ११०; नि. ५-६; वि. ७-१२; चि. २३-२०३;
२६-५२.

कुस्तुम्बुरु [सु. अ.]-वि. ७-१७; ८-१३५,
१४२; चि. ७-१२२; १४-१०७; क. १-२३.

कूटरणा-क. ७-४.

कूष्माण्ड [सु. अ.]-सू. २७-११३.

कृतमाल [सु.]-सू. ४-११ | १४; वि. ८-१४३;
चि. ७-४६. ८०, १५३; क. ८-३.

कृतत्रेघन [सु. अ.]-सू. १-८१, ८३; २-७;
३०-६३; वि. ८-१३५; शा. ८-४१; क. ३-१७;
६-१, ३, ७, १४; सि. ११-९, १३.

कृमिहर-वि. ७-१५३.

कृष्णगन्धा-सू. १-११६, ११७; ३-४; २५-४९;
२६-८४; चि. ८-७९, १२९; १४-४२; २८-१३०.

कृष्णस्त्रिक-चि. २६-२७२.

कृष्णतिल [सु. अ.]-वि. १९-८४.

कृष्णवर्णाल (कृष्णसुरस)-वि. १८-११७.

कृष्णपिण्डित-चि. २६-२७२.

कृष्णशण-चि. २६-२६९.

कृष्णशैरेयक-चि. २६-२६८.

कृष्णपट्टिक-सू. २७-१३.

कृष्णा [सु. अ.]-वि. ४-७८; १२-४१, ७०;
१६-४८, ११२; १७-१४०; २०-३१; २३-९६;
२६-२७९; क. ९-७. सि. ३-३७; ६२; ४-९,
१५, २०; ७-२३; ८-११.

कृष्णाशुत-सि. २६-२७०.

कैलुक [सु.]-सू. ४-११ | १५; २३-२०;
वि. ८-१४३; चि. १४-१०; २६-५७.

कैम्बुक [अ.]-सू. २७-९६.

कैलूट [अ.]-सू. २७-११४.

केशर [सु. अ.]-सू. ५-२०; चि. १-१ | ६९;
२-१ | ३१; ४-९४; ५-१५७; ६-३१, ४२; ७-१३०;
८-७८, ८३; ९-३६; १४-१६४, १९७, १९९, २१०;
१५-१६४; १६-१२१; २१-९७; २३-९५, १९२;
२७-४३; २९-१०६; क. ७-३२, ७५; सि. ३-५०;
१२-१९ | १.

केशी [अ.]-वि. ९-४५.

कैट्य [सु.]-सू. ४-१० | ९, १८ | ४८; चि. १०-२७.

कैड्य [सु. अ.]-वि. ७-१७; चि. २६-५५.

कोकनद-वि. ६-१७.

कोठफल-सि. ११-१२.

कोठफला-क. ४-३.

कोद्रव [सु. अ.]-सू. २१-२५; चि. १४-२०५;
१८-९६; २७-२६.

कोरदूष [सु. अ.]-सू. २७-१६; नि. २-४; ५-६;
चि. ४-३६; १३-१९२; २२-२८; २३-२२४; ३०-२५७,

कोरदूषक-शा. ३-४ | ५.

कोल [सु. अ.]-सू. २-१२; ३-१८; ४-५०;
१३-८४, ९४; २७-२७९. नि. ५-६; शा. ८-३२; चि.
३-१८६; ५-७२, ७७; ११-३४; १३-८४, ११७;
१२५; २४-२००; १५-८३, ८९; १७-१०८, १३६;
१८-१५८; १९-३५, ४३; २०-२३; २३-९५, ९७;
२४-१२१, १५१; २६-४६; २८-११४, १२०, १३२,
१४०, १७६; २९-१०४; क. ७-३०; ८-२; १०-११;
११-७; १२-७; सि. ३-६६; ४ ५, २०, ३९; ७-११;
३८, ५१; १०-२०; ११-२६; १२-१६ | ६.

कोलबल्ली-चि. ३-२१०.

कोविदार [सु. अ.]-सू. ४-१३ | २३; २७-१००,
१०४; चि. ८-१३५. चि. ३-२५८; ४-३९, ७०;
१४-२०३; २३-२४४; क. १-१४, १६; २-९; ३-१४;
४-६, ८; ५-८; ६-९, १०; सि. १०-३५.

कोशातक [अ.]-क. ६-९.

कोशातकी [सु. अ.]-क. ६-३, १३.

कोशाग्र [सु. अ.]—सू. २६-८४; वि. ८-१४०;
चि. ३०-८२.

कोषातक—सि. ३-५६.

कोषातकी—वि. ७-२६; चि. ७-११९.

कौन्ती [अ.]—चि. ९-३५; १२-६५; २३-५५;
सि. ८-१३.

कमुक [सु. अ.]—सू. २५-४९; वि. ४-७४;
६-४१; ७-८१; १४-१५९; १५-१६५; १६-१०८;
सि. ७-३७.

क्रिमिघ्न—सू. २३-१८; चि. २६-१३.

क्रौञ्च—वि. २३-११.

क्रौञ्चादन [अ.]—सू. २७-११६; चि. ३-२५८.

क्रीतक [सुं.]—वि. ८-१३६.

क्षवक [अ.]—सू. ४-१३ | २७; नि. २-४;
वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१; चि. ३-२६७;
७-११३; २६-१८४; क. १-२५.

क्षीरकाकोली [अ.]—सू. ४-९ | १, ९ | २,
१२ | १९, १३ | २१; वि. ८-१३९; चि. १-१ | ७६;
११-३५, ६२; २८-१५९; २९-५५, ५६, ६५, ९३;
३०-५१; क. ७-१९; सि. ४-१०; १०-३८;
१२-१९ | ३.

क्षीरपुष्पी—वि. १-४ | ६.

क्षीरवल्ली—वि. ८-१३९.

क्षीरचिदारी—वि. ८-१३९.

क्षीरशुक्ला—वि. ८-१३९; चि. १-१ | ७६;
२३-२०१; क. ७-१९.

क्षीरिका [अ.]—चि. २-३ | ८.

क्षीरिणी [अ.]—सू. १-७८; २-९; ४-९ | २;
वि. ८-१३६; चि. १४-२०२; १९-३१; क. ११-१४;
सि. १०-२६.

क्षुद्रसहा [सु. अ.]—वि. ८-१३५, १३९;
क. ४-१६; सि. १२-१९ | २.

क्षेमक—चि. ३-२६७.

क्षौद्रपर्णी—चि. ७-१२३.

क्षौमक—शा. ८-४७.

क्ष्वेड [अ.]—क. ६-३, १०.

खण्डिका—सू. २७-२८.

खदिर [सु. अ.]—सू. ३-३; ४-११ | १३,
१७ | ४३; २३-१२; २५-४०, ४९; वि. ८-१४४;
शा. ८-३३, ४७; चि. १-२ | १२, ३ | ३, ४ | १३;
३-२५८; ४-७०; ६-२८; ७-७३, ७६, ९७, १०१,
११९, १२९, १३५, १५२, १५८, १५९, १६६;
१८-६४; २१-८८; २३-१८८; २५-८४, ९१;
२६-९८, २०६; २७-५६; क. १-८; सि. १०-३०;
११-२४, २६.

खरपुष्प—वि. ८-१४२.

खरपुष्पा—वि. ७-१७; ८-१४४.

खराश्वा—चि. २६-६०; सि. ९-८.

खराह्वा—सू. २३-१५; २७-१७२; चि. १४-४३.

खजूर [सु. अ.]—सू. ४-१६ | ४०;
२३-३८; २५-४९; २७-११६, १२७, २७९;
वि. ८-१३६, १३९, १४४; चि. १-४ | १४;
२-२ | ६, ३ | १४, २ | १८, २ | २१; ३-२३७,
२५८; ४-३३, ७१; ५-१२३, १३३; ८-९६, १००,
११५; ११-२१, ३७, ६३, ७२; १४-१०; १५-१५१;
१८-८९; २१-१०९; २२-४१, ४२; २४-१३६,
१४०; २६-७६, १६८, १७१; २८-१२१; २९-६६,
९६; क. ११-७; सि. १२-१६ | ११, १९ | १,
१९ | २.

गजपिप्पली [सु. अ.]—चि. १२-४१; क. ७-११.

गण्डीर [सु. अ.]—सू. ४-११ | १५, १७ | ४५;
२७-१०६, १७१; नि. २-४; वि. ७-१७, २१; ८-१४०,
१४२, १५१; चि. ३-२६७; ४-३८.

गण्डीरपुष्पी—वि. ८-१५१.

गन्धन (पण्डित्क)—सू. २७-१४.

गन्धनाकुली [सु.]—चि. ३-२६७.

गन्धप्रियङ्गु- सू. २५-४०; शा. ८-२४;
चि. २१-९०.

गन्धफला-चि. २३-५७.

गरागरी-क. २-३.

गर्मूटी-सू. २७-१८.

गवाक्षी [सु. अ.] -सू. १-७७; २-९; चि. ८-१३६,
१५१; चि. ७-६२; १३-१२४; १८-११४; २३-५३.

गवेषुक्रु [सु. अ.] -सू. २-२५; २५-४०; २७-१७.

गवेषुक्रा [अ.] -चि. २०-३१; २६-६९.

गाङ्गेरुकी [सु.] -सू. २७-१४२.

गिरिकर्णिका [सु. अ.] -चि. २३-१९५.

गिरिमल्लिका-क. ५-४.

गुग्गुलु [सु. अ.] -सू. ३-४; ५-२१; शा. ८-६१;
चि. १-३ | ५९; २६-१५२, २७-३६; २८-२४२;
२९-१५९; ३०-१२१; क. १-२३.

गुञ्जा [सु. अ.] -चि. ७-११२; ३०-२२६.

गुडुचिका [सु. अ.] -चि. १२-२५.

गुडुची [सु. अ.] -सू. २-१२; ३-३, २२;
४-११ | ११; १२ | १८, १४ | २९, १७ | ४१;
२६-४९; चि. ८-१३५, १४३; शा. ८-५६; चि. १-३ | ३०;
३-१९८, २०२, २११, २२२, २४७, २५२, २९९;
६-२९; ७-१२४, १५३; ८-७२; १२-३४; १५-१९०;
१६-६३, १३४; १७-९४, १८२; १८-३५; २०-३१;
२४-१४५; २६-५७; २८-१४८, १७०; २९-७१,
१०३, १२१; ३०-५३, ५८; ५९, ९९; क. १-२२;
सि. ३-१३, ३९; ४-४; ९-८; १२-१६ | १,
१६ | २, १६ | ६, १९ | १.

गुन्द्रा [सु. अ.] सू. ४-१२ | १७, १५ | ३५;
चि. ८-१३९; शा. ८-५७; चि. ३-२५८; ४-१०३.

गुहा [सु. अ.] -चि. २३-२१३.

गृञ्जन-क. १-२५.

गृञ्जनक-चि. १२-६३; १४-४३, १२४, २०१,
२८५; १७-१३१; १९-३८.

गोक्षुरक [सु. अ.] -सू. ४-१६ | ३८, २५ | ४०;
चि. २-१ | २६; ३-२६७; ८-१११, १७०; २६-६४,
८७; २७-४१; सि. ९-८; १२-१६ | २, १६ | ११.

गोजिह्वा [सु. अ.] -सू. २७-९७; चि. २१-८४;
२३-२२०; २५-८९.

गोधूम [सु. अ.] -सू. ३-२२३; ६-२५, ३८,
४३; १४-११, ३५; २१-३१; २२-२५; २७-४,
२१, २६१; शा. ८-५६; चि. २-१ | ३९, २ | ७,
३ | ७, ३ | १६, ४ | १९, ४ | २३, ४ | ३४;
८-६९, १२०; ११-२९, ५८; १६-४१; १७-८४,
१००; १८-७६; २०-३५; २१-११४; १२८; २५-६२३;
२६-१४८; २८-११४; २९-५०, १५९; ३०-१०६;
२६८, ३१६, ३१९; क. १२-२०; सि. ३-५४;
१०-२९; १२-१६ | १२.

गोधूमक-चि. २ | ११.

गोपवल्ली [सु.] -चि. ८-१३९.

गोपी [अ.] -चि. ८-१३५.

गोलोमी [सु.] -सू. ४-१८ | ४८; शा. ८-६१.

गौर (शालि)-सू. २७-८.

गौर (षष्टिक)-सू. २७-१३.

गौर (सर्षप) [सु. अ.] -चि. ८-१७८; १८-१८२.

गौरी [सु.] -सि. ४-२१.

ग्रन्थि-चि. २३-५२; २६-९४.

ग्रन्थिक [सु. अ.] -चि. १६-७३; २७-४५.

घन [सु. अ.] -चि. १५-१६५; १६-८७; २६-१९०,
१३८, २०८; सि. ३-१४, ३७; ८-१९.

चक्रमुद्रक-सू. २१-२५.

चञ्चु-चि. १९-३२.

चणक [सु. अ.] -सू. २७-२८; चि. ३-१८८;
४-३७; ८-११६; २०-३१, ३७; २१-१११;
२२-३१; २९-५१.

चण्डा [सु. अ.] -सू. ३-८, २८; ४-१६ | ३७;
चि. १२-७०.

चतुरङ्गुल [सु. अ.]—सू. ३-१७: २५-४०: ३०-६३; वि. ८-१३६; वि. ३-२४१; क. ८-१, ३, ५, ९, १३; ९-११, १६; १०-२०.

छन्दन [सु. अ.]—सू. ३-२३; ४-१० | ८, ११ | १४, ११ | १६, १४ | २९, १७ | ४१, १७ | ४४; ५-२१, ६३; ६-२५, ३०, ३१; २५-४०, ४९; वि. ८-११, १४३; शा. ८-३२; इ. २-१३; १२-७३; वि. १-१ | ४८, १ | ५८, १-६४, २ | १२, ३ | ३, ४ | १६; ३-१४५; २१९, २२३, २४७, २५३, २५८, २६१, २६२, २६३, २६५; ४-३१, ४५, ७३, ७६, ७८; ८०, ८१, ९९, १०८; ५-११९, १३१; ६-२८, ३०, ३९; ७-१३०, १३१, १३२, १३३, १४१, १४५; ८-७७, ७८, ८३, ८५, ८६; ९-३७; ११-१८; १२-५३, ६८, ६९, ७१; १४-१८५, १८६, १९३, २१५, २२१, २२७, २३०, २३६; १५-१२५, १३७, १४८; १६-४७; १७-१३१; १८-९०; १९-५०, ५३, ८६; २०-३२, ३३; २१-५४, ५५, ७४, ७५, ७६, ७९; २२-३८, ४१; २३-५६, ७७, ९८, १९०, १९१, २००, २३१, २४२; २४-१५३, १५५, १५६; २५-४७, ८८, ९१; २६-१६१, १७७, १७९, १८२, २०८, २१६, २३४, २७६; २७-३०; २८-१५०; २९-९२; १०६; ११०, १२८, १३०, १३४; ३०-३२४; सि. ३-४७, ४८, ५०, ५३; ६-४९; १०-२२, ४२, ४३; १२-१९ | २, १९ | ३.

चर्मकषा-चि. २३-६६.

चर्मसाह्या [अ.]—क. ११-३.

चविका [सु. अ.]—वि. १८-१५८; २६-१६७; २८-१६८; सि. ४-१४.

चव्य [सु. अ.]—सू. २-१८; ४-९ | ६, ११ | ११, ११-१२, १७ | ४५; वि. ७-१९, २६; ८-१३५, १०२; शा. ८-३४, ३८, ४१, ४८; वि. १-३ | ३; ३-१८६; ५-६५, ७१, ८७, १४७; ६-२९, ४१; ८-१६९; १२-५५; १३-११२, १४८; १४-६८, ६९, १०५, १०७, १५५, १५९, २३०; १५-९६, ११३, १०३.

१८८; १६-७३, ९४, १०२; १८-३६, १२७; १७८; १९-४४, १०५; २०-३३; २६-२८७; २७-३२, ३८; २९-१५३; क. ७-५४.

चाङ्गेरी [सु. अ.]—सू. २-१९; वि. ८-१४०; वि. ८-१२५, १३१, १४-१११, ११५, १२२, २३१, २३९; १९-४३, १११,

चारटी-चि. ९-४५.

चित्रक [सु. अ.]—सू. २-१८, २९; ४-९ | ३, ९ | ४, ९ | ६, ११ | ११, ११ | १२, १७ | ४५; २३-२०; २४-५७; २६-४७, ६८; २७-१०६; वि. ७-१९, २६; ८-१३५, १४२; शा. ८-३४, ३८, ४१, ४८; वि. १-३ | ३, ४-१४; ३-२६७; ५-६५, ६९, ७१, ८०, ८६, १४५, १४७, १६५; ६-२९, ४२; ७-६५, ८४, ८८, १०५, १०८, ११२, १२४, १७०; ८-१०१, १६९; १०-२०; १२-२४, २९, ३०, ३४, ३९, ४१, ५५, ५७, ५८, ६०, ७३; १३-७९, ८०, ११२, १२६, १३७, १४७, १४८, १६३; १४-४०, ५४, ६२, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७६, ८९, १०४, १०५, १०८, ११०, ११४, १२२, १३१, १४४, १४८, १५३, १५९, २३१, २३६; १५-८२, ९६, १००, १०३, ११२, १३२, १४६, १५२, १६५, १७१, १७३, १८२, १८३, १८६, १८९; १६-४४, ७०, ७३, ७८, ८१, ९३, १०२; १७-९४, ९६, १०१, ११०, १४२; १८-३६, ५३, ५७, ७७, १५८, १६१, १७३; १७८, १८२; २१-१२६; २६-२१, २४, ६५, १९५, २८७; २७-३२, ३५, ३७, ४५; २८-१२२, १३०, १६७, १७०; २९-१५२; ३०-५५, ५९, २८०; क. १-२२; ७-१६, ४०, ५४, ५८, ७०; ९-७, ९; १०-१४; १२-२३, २७, ३२; सि. ४-१४; ७-१९; १०-२४; ११-२४, ३२, ३४.

चित्रकमूल-सू. २५-४०, ४९.

चित्रा [सु. अ.]—सू. ४-९ | ४; १३-१०; क. १२-३.

चिरविल्व [सु. अ.]—सू. ४-९ | ३; वि. ३-०६७; ५-१६५; १३-१६७.

- चिर्भट [अ.]-सू. २७-११२; चि. १९-३२.
- चिह्नी [सु. अ.]-सू. २७-९८.
- चीन (षष्टिक) [अ.]-सू. २७-१४.
- चीनक [अ.]-वि. ४-५; ५-६.
- चुक्रिका [अ.]-चि. ८-१३१.
- चुकीका-चि. ८-१३३; १५-११४; २४-१५१.
- चुचुपर्णिका-सू. २७-१००.
- चुचू-चि. २३-२२५.
- चोरक [सु. अ.]-सू. ३-२४; ४-१८ | ४८;
शा. ८-६१; चि. ९-४५, ५७; १७-१२३, १४०;
२६-१३८; क. १-२३; ४-१६; सि. ४-२१.
- छत्रा [सु. अ.]-वि. ८-१३९; चि. १-४ | ६;
९-४६.
- छिन्नरुहा [सु. अ.]-वि. ८-१३९; चि. ७-७७;
१८-५४; क. ७-१९; सि. १२-१६ | ४.
- जटिला [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १९; शा. ८-६१.
- जम्बीर [सु. अ.]-सू. २७-१६७.
- जम्बु [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३२; चि. ३-२५८.
- जम्बू [सु. अ.]-सू. २-२८; ४-१४ | २८,
१५-३३; वि. ८-१४४; चि. ८-१२७, १२९; ११-३१;
१५-१३६; १९-११०; २०-३०; २२-३५; २६-७६,
२७२; ३०-७९; सि. ८-३६.
- जया [अ.]-चि. ९-४५.
- जल [सु. अ.] सू. ३-२७; वि. ४-१०२;
७-१३०; २३-५६.
- जलपिप्पली-सू. २७-१७१.
- जाति [अ.]-वि. १५-१३५; २६-१४५, २०५,
२१०.
- जाती [सु. अ.]-चि. ३-२०७; ७-५७, १११;
२३-५६; २६-२४५; २८-१५२; क. ४-१६;
सि. ४-१८; ९-५१.
- जाती(फल) [सु. अ.]-सू. ५-७७; चि. १७-१२६.
- जातुकशाक [सु.]-सू. २६-८४.
- जाम्बव-सू. २५-४०, ४९; २६-८४; २७-१४०;
वि. २-४; इ. १-२३; ३-६; चि. १४-१०; १९-५४;
२०-३८; २५-११३; ३०-८२.
- जालमालिनी-चि. २३-२०६.
- जिह्नी [सु. अ.]- वि. ८-१४४, १५१;
चि. ३०-८३, १०८; सि. ७-५७.
- जीमूत [सु. अ.]- सू. १-८१, ८३; २-७;
३०-६२; शा. ८-४१; क. ३-१७.
- जीमूतक [अ.]- वि. ८-१३५; चि. २६-१५;
क. १-६, २०; २-१, ३, ४, १३, १५; ३-६;
५-१०; सि. १०-२५; ११-५.
- जीरक [सु. अ.]- चि. २-१ | ४३, ४ | २१;
१३-१२६; १४-१०३; क. ७-५३.
- जीवक [सु. अ.]- सू. ३-२२; ४-९ | १,
१२ | १९, १३ | २१; वि. ८-१३९; शा. ८-१९, ६२;
चि. १-१ | ४४, १ | ६३, १ | ७६; २-१ | २५,
१ | ३४, २ | ५, २ | २१; ३-२५८; ४-८४;
११-२९, ३५, ४५, ६२; १५-१५६; १८-१०१;
२३-९५, १९६; २६-८८, ९३, १६१, १६८, २७८;
२८-१५१, १५९; २९-५५, ७२, ७७, ९३, १११;
३०-५०, २७०; क. २-१२, १५; ४-१३; ५-१०;
७-१८; सि. ३-५०; १२-१९ | १, १९ | २.
- जीवन्तिक-सू. २७-१०७.
- जीवन्ती [सु. अ.]-सू. ३-२५, ४-९ | १,
१३ | २१, १६ | ३७, १८ | ५०; ५-६५; १४-३६;
२५-३८; वि. ८-१३९; चि. १-१ | ४४, १ | ५८,
१ | ६३, २ | ४, ४ | ६; २-१ | २५, २ | ५,
३ | ८; ३-२५०; ५-११९; ७-१२०; ८-१११,
१७१, १७५; ११-३५, ४५; १४-१२४, २३५;
१७-१४३; १९-३२; २३-२२५; २५-७६, ८९;
२६-१६७; २८-१६०; २९-७७, ९३, १३९;
३०-५०; क. ५-१०; सि. ३-४९; ४-९; १०-३०.
- जूर्णाद्धा-सू. २१-२५; २७-१८.

जोड़क [अ.]-वि. १-४ | १५.

ज्योतिष्मती [सु. अ.]-सू. १-७८, ७९; २-५;
४-१३ | २७; ५-२६; वि. ८-१५१; वि. ३-२५८,
२६७; २३-६८.

झिण्टि-सू. २७-१८.

टङ्क [सु.]-सू. २७-१३६.

टिण्टिकेर-वि. १४-१०.

टुण्डुक [सु. अ.]-वि. २३-७०.

तगर [अ.]-सू. ४-१७ | ४२; वि. ८-१३५, १४३;
इ. १-१३; वि. ३-२६७; ६-२७; ७-८७; ८-७७;
९-६४; २३-५४, ७८, ८०, १९१, १९८, २०६;
२६-१८२; २८-१५४; २९-१०७, १५०; ३०-५८;
क. १-२३.

तण्डुल [सु. अ.]-सू. ५-९; १३-९०; १४-२९;
वि. ४-७३; ८-१२५, १७६; ११-२६; १५-१३०;
१९-५१, ८२, ८६; २०-३२, ३३; २१-७५;
सि. ७-१३; ८-४१.

तण्डुलीय [अ.]-वि. ४-७६; १४-१२३.

तण्डुलीयक [सु. अ.]-सू. २७-९५, वि. ११-२७;
२३-१९८, २१७, २२५; ३०-९६; सि. १०-३२.

तपनीय-सू. २७-९.

तमाल [सु. अ.]-वि. ३-२६७; ७-११७; २३-१९२;
क. १-८.

तरुणी [सु.]-सि. १०-३१.

तरुट-सू. २७-११६.

तर्कारि-वि. २६-१३८.

तर्कारी [सु. अ.]-वि. ८-१५१; वि. ८-१७६;
२६-१५३, २७-५२, ५६.

ताडक सू. २५-४९.

तामलकी [सु. अ.]-सू. ४-१६ | ३६;
वि. ८-१३९; वि. १-१ | ६३; ३-२१९, २२५;
५-११९; ८-११२; ११-३७; १७-१०२, १२३,
१३०, १४२; १८-४०, १०१, १२०, १७८; २६-८७,

१७०; २८-१५९; २९-५८, ९३, १५३; सि.
१२-१९ | २.

ताम्बूल [सु. अ.]-सू. ५-७७.

ताल [सु. अ.]-वि. ८-१३९, १४४; वि. ३-२५८;
११-३१; २६-१६८,

तालज-सि. ११-२४.

तालप्रलम्ब-सू. २७-११५.

तालमूली-वि. १८-७५.

तालशस्य सू. २७-११६, १३०.

तालसस्य-वि. १८-१५४.

तालीश [सु. अ.]-वि. ८-१३५; वि. ८-१४५;
१२-६५.

तालीस [अ.]-शा. ८-४१; वि. १७-१४३;
२६-१९२; २७-३०.

तिक्तरोहिणी [सु.]-वि. ७-१४०, १४४;
२७-३०.

तिक्तकरोहिणी [सु.]-वि. १२-२१, ५३, ७२;
२६-९१.

तिक्तला-क. ११-३.

तिक्ता [अ.]-वि. ३-२४१, ३४३; १५-१८१;
सि. ३-६१.

तिक्तालामुकवीज-वि. ७-१०३, १०८,

तिक्तेक्ष्वाकु-वि. २३-२०६.

तिनिश [सु. अ.]-वि. १-२ | १२; ३ | ३;
३-२५८; क. १-८.

तिन्तिडीक [सु. अ.]-सू. २६-८४; वि. ८-१४०;
वि. ४-९५; ५-७९; ८-१३८, १४१; १४-६४.

तिन्दुक [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४३; २५-४०,
४९; २७-१४७; वि. ८-१४४; शा. ८-४७; वि. १४-१०;
३०-७९; क. १-८.

तिरीटक-क. ९-३.

तिल [सु. अ.]-सू. २-२६, २८; ३-१४;
४-१३ | २२, १५ | ३२; ५-५; ८-२८; १३-१०,

२४, ८५, ९९; १४-२५, २९; १५-७; १७-२७, ३७,
९९; २४-६; २६-८४; २७-३०, १०९, २६०, २७०;
वि. ४-५; ७-१४; वि. ७-१२, २५; शा. ८-२९;
चि. १-२ | ३; २-३ | १६; ३-२६७; ५-९१, १४१;
७-७, ८३; ८-७८, १७७; १३-६५; १४-९, ४१,
१९३, २२०; १६-७, ७२; १८-७९, ११०; १९-३५;
२१-१९; २५-५१, ७४, ७८, ७९, ८५, ८९; २६-१८,
१३९, २७८, २७९; २८-१११, ११३, ११४;
२९-१३३, १३६, १३९, १४८; ३०-४७, ७७;
क. १-१४, २४; ७-४१; ११-१०; सि. ६-५५,
६६; ७-५६, ६१.

तिलपणिका [सु. अ.]-सू. २७-९७.

तिलपर्णी [सु. अ.]-चि. ३-२६७.

तिल्यक [सु. अ.]-सू. १-११६, ११७; २५-४९;
३०-६४; वि. ७-२६; ८-१३६; चि. ३-२६७;
१३-१२४, १५८; १८-१५१, १८१; २६-१०१;
२८-८४; क. १-६; ९-१, ३, १३.

तुगा [सु. अ.]-चि. ४-७६; सि. ३-५३.

तुगाक्षीरी [सु. अ.]-चि. १-३ | ४५, ४ | २०;
२-१ | ३०, १ | ३६, १ | ३८, २ | ७, २ | १६,
२ | २४, ४ | २६, ४ | ३१; ८-१०३; ११-७२;
१६-१००; १७-१११; १८-५६; २६-१७०; क. ७-२२.

तुङ्ग [सु. अ.]-सू. ३-२६; ४-१० | ८; वि. ८-१४४;
सि. १०-२२.

तुम्ब्र [अ.]-सू. ४-१८ | ४७; चि. २९-३७.

तुम्बी [सु. अ.]-चि. २६-१५; क. ३-३, ११,
१५, १९.

तुम्बुरु [सु. अ.]-सू. २-३; ३-८; २७-३०७;
वि. ८-१४३, १५१; चि. ७-१०९, ११३; १४-८९;
क. ७-५४; सि. ९-१८.

तुरुष्क [सु. अ.]-चि. २८-१५३.

तूद [अ.]-सू. २७-१३५.

तूर्णक-सू. २७-८.

तृणपञ्चमूल [सु. अ.]-चि. २२-३०;
सि. ३-४८.

तृणमूल [सु. अ.]-चि. ४-१०३.

तृणशून्य [सु. अ.]-सू. २५-४९; २७-१४५;
चि. ३-२५८.

तेजोवती [सु. अ.]-चि. १७-१४१; २६-१८९,
२१७; २७-३६.

तेजोद्वा [सु. अ.]-चि. ८-१३७; १५-१६५; २६-
१९०, १९५, १९९.

तैम्बुक [सु. अ.]-शा. ८-३३, ३४.

तैल्यक [अ.]-चि. १५-७९.

तोदन [सु. अ.]-सू. २७-१४२.

तोयपर्णी-[सु. अ.] सू. २७-१७.

तौडर [सु. अ.]-चि. ३०-१२४.

त्रपुष [सु. अ.]-सू. १-८१, ८४; चि. २६-५२,
६०, ६४, ७३.

त्रपुस-सू. २७-११०, १११; सि. ९-८.

त्रायन्ति-चि. १२-५३; क. ७-५९.

त्रायन्तिका [सु. अ.]-चि. २९-५८; सि. ३-३६,
६२.

त्रायवाणा [सु. अ.]-चि. ८-१४३; चि. ३-२०६,
२०८, २२०, २२२, २२४, २३२, २४७; ४-५७, ९०;
५-११५, ११८, ११९, १२८; ७-६२, १३६, १४०,
१४१, १४६; ८-१०८, ११२; ९-४५; १३-१३४;
१५-१३७; १६-४७; १८-१७७; १९-६०; २१-५९,
६३; ३०-२७९.

त्रिकटु [सु. अ.]-चि. २३-४१.

त्रिकटुक [सु. अ.]-चि. ५-७९; १०-२०;
१४-१०७; १५-१७७, १८९; १६-८०; १७-११३;
२३-२१६, २४२; सि. ७-१९.

त्रिकण्टक [सु. अ.]-चि. ३-२३६; ६-३८;
१४-२३४; १७-९४; १८-४०; २८-१७३.

त्रिगन्धक-वि. १६-८९.

त्रिजातक [सु. अ.]-वि. २४-१२८.

त्रिदशाह-वि. २८-१६२.

त्रिपर्णी [सु.]-सू. २७-१०२.

त्रिफला [सु. अ.]-सू. २-९; १३-६६, ७८, ९२, ९५; २३-१०, १२, १७, १८, १९; २४-५६; शा. ८-३२; वि. १-३ | ४२, ३ | ४३, ३ | ४५, ४ | ४६; ३-२०१, २०५, २०६, २०८, २२२, २३१, २९९; ५-६५, १०६, ११५, १२३, १४९; ६-२२, २६, २८, ४१, ४६; ७-४४, ६२, ६५, ६८, ७४, ७७, ८१, ८२, ९१, ९७, १००, १३६, १४०, १४४, १५३; ८-१००; १०-१८; १२-२१; ४२, ४९, ७२; १३-११५, ११९, १२५, १३३, १३५, १४९, १५८, १६३; १४-४५, ५३, ६६, ६७, १४५; १६-५३, ६०, ६३, ६५, ७०, ७३, ७८, ८०, ८७, ९४, ९७, ९९, १०२, १०६, ११९; १८-३९; १५८, १७३, १७४, १७६; २०-३७; २१-६०, ८७, ९१, ९७, १२९; २३-२४२; २५-८४, ९०, ११०, ११५; २६-२९, ६५, ८७, १६३, १६७, १९५, १९८, २०५, २०९, २३९, २४१, २४२, २५४, २७०, २८२; २७-३८; २८-१२९; २९-८५, ८६, १५२; ३०-५२, ५८, ८४, ९८, १२१, १५०, २५४, २७३, २७९; क. ७-१३, ३६, ३७, ४०, ५४, ६१, ६३, ६५; ९-१२; १०-१४; सि. ३-५९; ४-१८; ७-२८; ८-९; १०-२३, २५; ११-२६; १२-१८.

त्रिभण्डी [सु. अ.]-क. ७-४.

त्रिभृत् [सु. अ.]-सू. ४-१३ | २५; २५-४०, ४९; वि. ७-१८; ८-१३६; वि. ४-५७; ५-११५, ७-६९, ८५, १५३; १२-२१, २४; १३-६९, १२८, १३९, १८१; १४-६६, ११०, १२२; १५-२३१; १६-६६, ९३; २०-२६; २१-६७; २३-२०३, २४१; २५-८५; २६-१८, ९८; २९-८२; क. १-६; ७-१, ३, १४, २२, २३, २५, २७, ३१, ३४, ३६, ३७, ४१, ४७, ५०, ५१, ५७, ६८, ६९, ७२, ७४; ८-११, १२, १७; १०-१८; ११-९, १२, १६; १२-२७; सि. ४-२०, ३०; ७-११.

त्रिवृता [सु. अ.]-सू. २-९; ३-५; वि. ३०-६३; वि. ७-२६; वि. ३-२३१, २३२, २९९; ४-५७; ५-१०५, १४९, १५३, १५६; ७-४४, ५६; १०-२०; १३-११९, १३४, १४०, १६३; १६-६०; १८-८५, १२१, १५१, २१-६६; २९-८४, ८५; ३०-२५४; क. ७-४, ५६, ५८, ५९, ६३, ६५, ६६, ७१, ८०; ९-१४; १०-१४, १५; ११-३२.

त्रिलौगन्ध [सु.]-वि. १२-५०.

त्रुटि [अ.]-वि. २६-५५, ६४, ८७.

त्रैफल [सु.] सू. २१-२२; वि. १-३ | ४३.

त्र्यूषण [सु. अ.]-सू. २३-१५, १८; वि. ५-६५; ७-१०९, ११३; १२-२४, ४२, ५५, ६२; १३-१०२; १४-६२; १६-५९, ७३, १०२; १७-१४६, १८-३९, १७२; २६-१३, ८७, ९८, २१७, २५२, २८४; क. ७-६३; १०-१४.

त्वेक् [सु. अ.]-सू. ३-२८; ५-२१, ६४; वि. १-१ | ६९; २-१ | ३१; ५-१५७; ६-५०; ७-७४; ८-१०३, १३७, १४५; ११-२१, ३१, ४०; १२-२५, ३६, ६५; १५-११२, १६५; १७-१२३; १८-७५, ९२; २३-७७, १९०, १९१, २०५; २६-१३५, १३८, १७८, १८४, १९२, २०८; २८-१६१, २९-९३, १३१, १५०; क. १-२३; ७-२५, ३२, ४६, ७५; सि. १२-१९ | २.

त्वक्क्षीरी [अ.]-वि. ११-१७, २०, ५४, ६२; १५-१६४; १६-८९; १८-८८, १०४, १४६, १७६; २९-१५२; सि. १२-१९ | १, १९ | ३.

त्वचा-वि. २८-१५३.

थौण्यक-वि. १२-६५.

दण्डैरका-वि. २६-५१; क. १-२५.

दधित्थ [सु.]-सू. २-१९, २८; वि. १४-९३, १४८; २२-३६; २३-८०.

द्वन्तशठ [सु. अ.]-सू. २६-८४; २७-१६१; वि. ८-१४०; वि. ३-२६७,

दन्ती [सु. अ.]-सू. २-९; २५-४९; २६-६८, ३०-६४; वि. ७-२६; ८-१३६; चि. ५-१०५, १४९; ६-२०, ४५; ७-४४, ४८, ५६, ८१, १११, १२४; १०-२०; १२-२४, २५, ३४, ५३; १३-७९, १२५, १२७, १४८, १४९, १५४, १६४, १६७; १४-११९, १२२, १४४, १५४; १५-१५२; १६-५१, ५६, ५९, ९४; २१-१२६; २३-२०३, २४१, २४५; २६-१४५; २७-३३, ५२; ३०-५८; क. १-६; ७-६५; ८-१५; १०-१४, १५; ११-१३, १७; १२-१, ३, ११, १२, १४, १८, २२, २३, २७, ३०, ३१, ३२, ३३, ४०; सि. ४-१५; ११-२५.

दुर्दुर [अ.]-सू. २७-१४.

दुर्भ [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १७, १५ | ३५; वि. ८-१३५, १३९; शा. ८-५७; चि. १-१ | ४४; ११-४४; २६-६३; २९-११०; सि. ९-८; १०-३३; १२-१६ | ३, १६ | ५, १६ | १०.

दशमूल [सु. अ.]-चि. ५-१४९; १७-१०५, १४०; १८-७९, १२३; १९-४५; २६-२४, १४०, १६३; २८-१०६, ११०, ११९, १२५, १३०; २९-७३, ८१, १२४; ३०-१११; क. ८-१४; ९-५; १२-९, १५; सि. ३-६१; ४-४, १८; ७-२०, ३८.

दशमूली-चि. ५-१४२; १७-१०२; १८-५७.

दाडिम [सु. अ.]-सू. २-१९, २०; ४-१० | १०, १४ | २८, १६ | ४०; १३-८४; २३-३८; २६-८४; २७-१५०, १५१; वि. ८-१३६, १४०; चि. ३-१८०; ४-३५, ९५, १००; ५-६९, ७२, ७४, ८०, ८५, ८७, १३३, १४२, १६६; ८-६७, १२५, १३०, १३३, १४१; ११-८५, ८८; १२-५५; १३-१३०, १३५; १४-९९, १०६, १२५, १९८, २००; १५-८९, ९७, १००, ११४, ११६, १२४; १६-४४, ९०; १८-१२६, १६५; १९-२८, ३३, ३६, ४४, ५४; २०-२४; २१-१०९, १११, ११७, १२८; २२-३६, ४९; २३-२२६; २४-१२१, १२७, १२९, १३६, १३९, १५०, १५१, १७५, १८०; २६-११७, २१९; २८-१३२; ३०-७९; क. ७-३०, ५४, ७५; ११-७; सि. ३-४३; ६-६५; ९-१९.

दारु [सु. अ.]-चि. ७-६५, ८८, १०१, १२३; १२-२५, ६५; १६-९३; १८-१७८; २३-६९, २४५; २६-५३, २२६; २७-४३; २८-१५०, १६९, १७३; ३०-२६६, २७६; सि. ४-२०; ६-४३; ७-११, १७, १९; ८-१९.

दारुनिशा-चि. ६-४०.

दारुहरिद्रा [सु.]-सू. ४-९ | ३, ११ | १२, ११ | १४; वि. ७-१७; ८-१३५, १४३; चि. १४-१६०, १९-५२, ८०.

दावी [सु. अ.]-सू. ५-६३; चि. ६-२६, २८; ७-४६, ६१, ८४, ९१, ९७, १०३, ११४, १२०, १३५, १४०; ८-१३७; ११-३४; १२-५३; १४-१८६, १९६, २२१, २३१, २३४; १५-१३५, १३७; १६-५४, ६३, ७३, ९७; २१-५९, ९१, ९७, १३७; २५-८४, ८८, ९३; २६-५३, १८८, १९१, १९७, १९८, २०१, २०२, २३८, २४३; २९-१३४; सि. ३-६१; ४-२०.

दीप्यक [सु. अ.]-चि. ५-६९, ७१; ६-२७, ३८; ९-५४; १२-३९; २४-१८१.

दीर्घशूक [सु. अ.]-२७-८.

दुग्धका [अ.]-चि. ८-१३१; १४-१९८; २१-८३; २६-२६६.

दुरालभा [सु. अ.]-सू. ४-१४ | ३०, १६-३६, २५-४०; चि. ३-१९८, २११, २१३, २२४; ४-७५; ५-११९; ७-१०३, १४०, ८-१०६, ११२, १२६; १०-१९; १४-१५३; १५-१३४, १५७, १७९; १६-४७; १७-९४; १८-५०, ५३, ६३, ११८, १२७; १९-५२, ५४; २०-३८; २१-५५; क. ७-५२, ५७, ६१.

दुःस्पर्शा [सु. अ.]-चि. २४-१६६.

दुःस्पर्शक-चि. १४-१००, १९६.

दुःस्पर्शा [सु. अ.]-चि. १५-१८६; १८-५१, १५९.

दूर्वा [सु. अ.]-सू. ३-२७; चि. ३-२५८;
४-१००; ८-८३; १२-७२; १४-२१९; २१-७७,
९६; २५-९३; सि. ६-८३; १०-३९, ४२.

देवताडक-क. २-३.

देवदारु [सु. अ.]-सू. ३-२५; २३-१२;
चि. ८-१५१; चि. ३-२१०, २६७; ७-१२४; ८-७८;
१२-२२; १३-१०८, १५९; १४-५०, १३१, २३०;
१५-८२, ९९, १३८, १९०; १६-४८, ७३, १०२,
११९; १७-७८, १०५; १८-३९, ११८, १२०;
१९-१०५; २१-८९, १३०; २३-२३१; २६-२२३,
२६९; २७-२९, ३१, ३२, ५०; ३०-५८, ६०;
सि. ३-३९, ५६; ४-१३; ६-६६; ११-३२;
१२-१६ | २, १६ | ६.

द्वचन्ती [सु. अ.]-सू. १-७८; २-१०; २५-४९;
३०-६४; चि. ७-२६; ८-१३६; चि. ७-१२४;
१३-१५४; २३-२४१; २७-५२; क. १-६; ११-१३,
१७; १२-१, ३, १२, १४, १८, २३, ३३, ४०;
सि. १०-२५; ११-२५.

द्राक्षा [सु. अ.]-सू. २-१०; ४-१० | ९,
१३ | २४, १६-३६, १६ | ३९, १६ | ४०; १३-६७,
९३; २७-१३२, २७९; चि. १-१ | ६३; २-१ | २७,
२ | ६, २ | २१; ३-२२०, २२५, २३३; ४-८४,
१००; ५-१२३, १३०, १३३; ८-१००, १११, ११५;
११-२०, २६, ६२; १२-३२; १३-१२५; १५-१५१;
१६-५२, ५७, १००, १०५; १७-१३०, १३६;
१८-३९, ५०, ५४, ७१, ८७, ८८, ९०, ९४, ९८,
१००, १६३, १७२, १७३, १७६; १९-८०; २०-२६,
२८, ३०, ३३, ३६; २१-५८, ११२; २२-४१, ४२;
२३-२२३, २४-१४०, १४२, १४६; २६-४९, १२,
९३, ९५, १६१, १७९, २१९, २८८; २९-५९, ६४,
७१, ८४, ८५, ९६, १२१; १२७; ३०-५२, २६३,
२७२; क. ७-२०, २६, ५६, ५७; ८-८, १७; ११-७;
१२-३०; सि. ३-५३; ६-५५; ७-१३, १४; ८-१६;
१०-४२, ४३; १२-१९ | १.

द्वारदा-चि. ८-१३९; चि. १-४ | १५.

द्विकाकोली [अ.]-चि. २६-१६०; २९-५८.

द्विसन्दन [अ.]-चि. २५-९२.

द्विपञ्चमूल [सु. अ.]-चि. २५-७७; २६-४६;
२९-६१; सि. ३-१३, ३५, ५९, ६५; ११-२३, ३४;
१२-१६ | ६, १८.

द्विपञ्चमूली [सु. अ.]-चि. १०-१८.

द्विवला [अ.]-चि. २३-१५३.

द्विमधुक चि. २६-२३८.

द्विमोदा [अ.]-चि. २९-९२,

द्विरजनी [अ.]-चि. २३-५२, ७१; २६-१४५;
३०-५३.

द्विसारिवा [अ.]-चि. १०-२१; २३-१०२;
सि. ९-८.

द्वीपिका-क. १-२२.

द्वीपी [अ.]-चि. ८-१३५.

घनञ्जय [अ.]-चि. ४-७५.

घन्याक-चि. ५-६९.

घन्वन [सु. अ.] सू. २५-४९; २७-१४२;
चि. ८-१३५, १४०; चि. ३-२५८; ६-२७.

घन्वयवास [अ.]-चि. ७-१४५, १४-१८६.

घन्वयवासक [अ.]-सू. ४-१४ | २९; चि. ३-२०७.

घन्वयास [अ.]-चि. ४-४६.

घन्वयासक [अ.]-सू. ४-११ | १२; चि. ३-२०४,
१८-१७८, २१-५८; २६-१७०.

घव[सु.अ.]-सू. ३-३; चि. ८-१४४; चि. १-२ | १२,
३ | ३, ४ | १५; ३-२५८; ६-२८; ७-१२४, १२९;
१४-२१४; २१-८८; २६-५७; ३०-७५, ८२, १०८;
क. १-८; सि. ११-२४.

घातकी [सु. अ.]-सू. ४-९ | ५, १५ | ३१,
१५ | ३४; २५-४९; चि. ८-१४४; शा. ८-३२;
चि. ३-२५८; ४-८१, ९९; ६-३१; ७-९५; ८-१३०;
१४-१९७, २३०; १५-११२, १२९; १९-५४, ९०, १०९,
११०; २५-६७, ६८, ८९, ९१; २६-२०८; २७-२९३,
३०, ७८, ९२, १२१, १२२; सि. ८-३८, ३९; १०-३०.

धान्य [सु. अ.]-सू. ३-८; २३-२०; २७-३०७;
शा. ८-१९; चि. २-१ | ४३; २ | ४; ४४ | १६;
४ | २१; ५-६५, ७४, ८०, १६४; ८-७०, १३७,
१४२, १८१; ११-८८; १२-५५; १३-११०, १२५;
१४-७२, ८९, १०३, ११०, १२५; १८-३६, ११२;
१९-२०, ४०, २०-२३, ३१; २२-६१; २३-९५;
२४-१२८, १३०, १८३; क. ४-१५; ७-४०;
सि. ३-३६; ४-४३; ६-५३.

धान्यक [सु. अ.]-सू. ४-१४ | २९, १७ | ४२;
२७-१७३; चि. २-४ | १९; ३-१८३; २६७; ५-८६,
१११; ११-८६; १४-१०६, १२९; १९-२०, २६;
२०-२४ क. ७-५४.

धान्यभाष [सु. अ.]-शा. ८-१९; चि. २-२ | ४.
धानी [सु. अ.]-सू. ४-१८ | ५०; चि. ७-१५५;
११-३८, ५०, ६३; १२-३२, १००; १६-८९, १०१;
१८-१२०, १२२, १६५; २०-३२; २३-२२६;
२६-२१६, २५९, २६०, २६१, २७३; २९-८६;
३०-२७४; क. ७-३०, ४२, ५०; ८-१३; ११-१५;
सि. १०-४३.

धामार्गव [सु. अ.]-सू. १-८३; २-७; ३०-६२;
चि. ८-१३५; शा. ८-४१; क. १-६; ४-१; ३, १४,
१७, २०; सि. ११-७.

धामार्गवक-चि. १०-२५.

धावती [अ.]-चि. ३-१८७.

ध्याम-चि. २८-१५४.

ध्यामक [सु. अ.]-सू. ५-२१; चि. ३-२६७;
१२-६६; २३-५४, ७८; २५-११७.

नत [सु. अ.]-सू. ३-२३, २८; चि. ६-४२;
९-३५; २३-६२, ९९, १८४, १८८, १९०, १९४,
२०१, २१२, २३१; २५-११६; २७-२९; २८-११३,
१५८, १६९; सि. ८-१९.

नकमाल [सु. अ.]-सू. ४-११ | १४; चि. ८-
१३५, १४३; चि. ७-९५; २१-१२४; २६-१८४.

नदीमाषक-सू. २७-११४.

नन्दा-क. १०-८.

नन्दीतक-चि. ८-१४०.

नल [सु. अ.]-चि. ३-२५८; ४-१०३; २१-८४,
८८, ९०; सि. १०-२१.

नलद [सु. अ.]-सू. ३-२५; ४-११ | १४;
चि. ८-१३५, १४३; चि. ३-२६७; २१-७७; २३-
७७; २६-१८२; २७-२९३.

नलिका [अ.]-चि. २८-१५२.

नलिन [सु. अ.]-सू. ३-२७; ४-१५ | ३४; २५-
४९; चि. ६-१७; चि. ३-२५८.

नलिनीका-सू. २७-१०१.

नवमालिका-चि. २६-१८४.

नाकुली [सु. अ.]-चि. ३-२६७; २३-५७, २१२.

नाकुलीद्वय [अ.]-चि. ९-४६.

नागकेशर [अ.]-चि. २८-१५४.

नागदन्ती [सु. अ.]-चि. ८-१५१; चि. २३-२४१.

नागपुष्प [सु. अ.]-चि. ३-२५८; २१-५६,
५७, ७२; २५-४७.

नागबला [सु. अ.]-चि. १-१ | ५८, २ | ११,
२ | १२, ४ | ६, ४ | १५; ११-३३, ९३;
२१-१२५.

नागर [सु. अ.]-सू. २-५, १८, २१, २२, २४;
४-११ | ११, ११ | १२, १४ | २९; २१-२३;
२६-५१; शा. ८-३४, ४१; चि. २-१ | ४३; ३-१४५,
१७९, १८०, १८३, १८६, १८७, १९८, २११,
२२३, २३७; ४-४५, ८६; ५-९१, १४४, १४७,
१६४; ८-६७, ७०, १०१, ११४, १२५, १२७, १४१,
१४५, १६९; ११-३५; ६७; १२-२२, २३, २४,

२७, ४१, ४७, ४९, ७३; १३-७९, ११०, ११२, ११५, १५८; १४-६८, ७०, ९२, ९७, ९८, ९९, १००, १०२, १०५, ११०, ११३, १२५, १२९, १५३, १८५, १८६, १९५, २००, २३१, २३५; १५-८२, ९८, ९९, १००, १०६, १२९, १६८, १७३; १६-६६, ७२, ८७, १००, १३०; १७-९५, १०९, ११०, १११, १२३, १३०, १३६; १८-३६, ४७, ४९, ६३, ७४, ७७, ९९; ११५, ११८, १२२, १४६, १५९, १६१, १६३; १९-२०, २६, ४०, ४३, ५३, ५४, १०७, १०९, ११०, १११; २०-२४, ३७; २१-५६; २३-१८९; २०५; २४-१३०, १४५, १६६, १६९, १७५; २६-८३, ८५, ९७, २३२, २३९; २७-४७; २८-१२२, १३७; २९-६५, ८०; ३०-८९, २६१, २६६, २७७, २८०; क. ७-१४, २९, ५२; १२-२३, सि. ४-१४, ४३; ७-१८.

नागरक-चि. १३-१४२.

नागरक-सू. २७-१५६.

नाडी-सू. २७-९७.

नान्दीमुखी-सू. २७-२२.

नारिकेल [सु. अ.]-सू. २७-१३०; चि. ३-२५८; २८-२८; क. १-८.

नारी-चि. १-४ | ७.

नालिका [सु. अ.]-सू. २७-१०१.

नालिकेर [सु. अ.]-सू. २६, ८४.

निकुञ्ज-सू. २५-३९; २६-८४; २७-१३२.

निकुम्भ [सु. अ.]-सू. ३-५; चि. २६-६०; क. १२-३; सि. १-४, ३२.

निकोचक [सु. अ.]-सू. १३-१०; २७-१५७; चि. २९-६५.

नितुल [सु. अ.]-सू. २-१०; चि. ७-८९; १०-२०; १२-५३; १३-१३७; २५-११७; सि. ४-१३.

निदिग्धी [सु. अ.]-चि. २६-८९; १८-५४.

१२- निदिग्धिका [सु. अ.]-सू. २-११; चि. १-१ | ४२; ३-२२०; ८-११४; ११-३५; १२-३४, ४१; १४-१९८, २३७; १७-९४; १८-१६१; २६-८७; ३०-६०; सि. ११-३२.

निम्ब [सु. अ.]-सू. २-७; ३-३, ८; ४-११ | १४; २३-१०, १२; २७-९७; चि. ८-१४३, १५१; शा. ८-३२; चि. ३-२०४, २२४, २५८, ३०७; ४-३८; ५-११५; ६-३०, ३१, ३८; ७-५७, ६५, ६८, ८२, ९७, १००, १०१, १०३, ११२, १२९, १३५, १३६, १४०, १५७, १५८; १२-६३, ७२; १५-१२६, १३६, १३८, १८१, १८९; १६-४८, ५३, ६३, ८७, १२२; १७-९७; २०-३४, ३५; २१-५१, ५४; २३-५१, ६९, ७९, २०२, २४३; २५-८४, ८५, ९५; २६-२३९; २७-२७; २९-१४८; ३०-७४, ८२, ९९, २५३, २५९, २७९; क. २-९; सि. ३-६१; ४-१९; ८-८.

निर्गुण्डी [सु. अ.]-सू. ४-११ | १५; चि. ७-२१; चि. ८-८४; २८-१३४; सि. ४-१८, ९-५८.

निशा [सु. अ.] चि. ६-३१; ७-१६१.

निष्पाव [सु. अ.]-सू. २४-६; २६-८४; २७-३३, १००; चि. २-४; चि. १६-७; २९-६.

निस्त्रिशपत्रक-क. १०-८.

नीप [सु. अ.]-सू. ४-१३ | २३; २७-१४५; चि. ७-२१; ८-१३५; शा. ८-३४; क. १-१४; सि. १०-३४.

नीला-चि. १-४ | ७.

नीलिका [सु.]-चि. २६-१२; क. ११-१४.

नीलिनी [सु.]-सू. २-९; चि. ८-१३६; चि. ३-२९९; ५-१०४, १०५, १५२; १०-१८; १३-११९, १३४, १३७; क. ७-५१, ६१; सि. ४-१४, १०-२६.

नीली-[सु.अ.]-चि. १८-८७; २६-२७१; क. ७-३४.

नीलोत्पल [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४१; चि. ४-८६,
९९; ७-१६९; ८-११२; १४-१९३, १९७; १९-७५;
२१-७६; २५-४७, ८८; सि. १२-१९ | १, १९ | २.

नीवार [सु. अ.]-सू. २७-१७; चि. ४-३६;
२९-५०.

नैषध-नि. ४-५.

नैषधक [अ.]-सू. २७-१२.

न्यग्रोद्य [सु. अ.]-सू. ५-२२; २५-४९; २७-१०५,
१६४; शा. ८-१९, २४; चि. ३-२५८; ४-५०, ७५;
११-३१; २१-७३, ८२, ८५; २५-४६, ६३, ८४,
८७, ११०; ३०-११८; सि. १०-३८.

न्यग्रोधी-क. १२-३.

पञ्चाङ्गुल [अ.]-सू. २७-१०९.

पटोल [सु. अ.]-सू. ३-८; ४-११ | ११,
१४-२९; २१-२६; २५-४९; २७-४, ९६;
चि. ८-१३५, १४३; चि. ३-१८९, २००, २०१,
२०४, २१३, २४१, २५२, २५३, ३५८; ४-३८, ७५,
९०; ५-११५, ६-३०, ३८; ७-४३, ४६, ४७, ६२,
६८, ९७, १००, १२८, १३१, १३५, १३६, १४०,
१४४; १२-५३, ६३; १३-११९, १५-१२६, १३५,
१३८, १८१; १६-४७, ८७; १८-१११; १९-८७;
२०-३५; २१-५३, ५४, ५९, ६०, ६३, ९७, १११;
२४-१३९, १४५, १७१; २५-९०; २६-२४३; ३०-
२५३, २७९; क. १-२२; सि. ३-३६, ५८, ६१;
४-१८; ८-८; १२-१९ | २.

पतङ्ग (तण्डुलविशेष) [सु. अ.]-सू. २७-९.

पतङ्ग (रक्तचन्दन)-चि. २६-२१०.

पत्तूर [सु. अ.]-सू. २७-१००; चि. ३-२६७,
२६-४६.

पत्र [सु. अ.]-सू. ३-२९; ५-२१, २७, ६३;
चि. १-१ | ६९; ३-२६७; ५-१५७; ६-४२; ७-७४,
१३०; ११-२१, ४०; १२-३६; १४-१६४; १७-७७;
क. ७-२५, ३२, ४६.

पत्रक-चि. १५-१६५.

पथरा [सु. अ.]-चि. ५-१०५, १२२; ८-१००;
१४-१५३; १५-९८, १०२, १२०; १६-५०, ९८;
१८-११८, १२०, १२६; २१-१२५; २६-८६, ९७,
१८९, २१७, २८७; ३०-८४; क. ७-१६, ५०;
सि. ३-५४, ५८; ७-१९.

पद्म [सु. अ.]-३-२६; ४-१५ | ३१, १५ | ३४;
१४-११; २५-४०, ४९; २७-१०५; चि. ६-१७;
शा. ८-२४; इ. ५-१५; चि. १-१ | ५८; ३-२५८;
४-४४, ८०, ९४, १०७, १०८; ६-३१; १४-२३७;
१८-८७; २१-५६, ५७, ७२, ७६; २५-८८;
२९-६४, ९९, ११०, १२८, १२९; ३०-२२६;
सि. ७-१३.

पद्मक [सु. अ.]-सू. ३-२४, २७; ४-१० | ८,
१८-४७; ५-२१; चि. ८-१४४; चि. ३-२५८; ४-७३;
६-३०, ३८; ७-६८, १३१, १४५; ८-८३; ९-३७;
११-३१; १२-६५, ६८, ६९; १५-१२५, १३७;
१७-८०, १४५; १८-८८, १७२, १७४, १७६;
२१-७४, ७७, ८७; २३-२००, २४४; २६-१६८,
२०८, २१६, २३४; २७-३०; २८-१५१; २९-६५,
९२, ११०, ११२, ११४, १३४, १४६; सि. ३-४८;
१०-२२.

पद्मकेशर [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३१; ५-६५;
चि. ८-१४४. चि. ४-७१; ८-८४; ११-१८; १९-७५,
१०९; २३-५५; २६-२०८; २९-११२.

पद्मचारटि-चि. २३-५५.

पद्मरेणु [अ.]-सि. ३-५०.

पद्मा [अ.]-सू. ४-१५ | ३१; चि. ८-१४४;
चि. १-४ | ७; ३-२५८.

पद्मोत्तरिका-सू. २६-८४.

पनस [सु. अ.]-सू. २५-४९; २६-८४; २७-१४३;
क. ११-७.

पयस्या [सु. अ.]-सू. ४-९ | २, १० | ७,
१० | ८, १५ | ३२; सि. १-४ | ६, ४ | १५;
२-१ | २५, २ | १८, ३ | ८; ३-२५८; ४-१०२;
८-७९, ८४; २३-२२३; २७-४१; २९-९२; ३०-५०,
८९, २६४, २७१, २८१; क. ७-१९; सि. ८-११;
१०-२१, ४३; १२-१९ | ३.

परिपेलाव [सु. अ.]-वि. ८-१४४; क. १-२३.

परिव्याह-शा. ८-२९.

पल्लवक [सु. अ.]-सू. ४-१३ | २४, १६ | ३९,
१६ | ४०; १५-७; २३-३८; २५-४९; २७-१२८,
१३२, १३५, २७९; वि. ८-१३६, १३९; शा. ८-२९,
४७; सि. ३-२०६; ४-३३; ५-१२३, १३३; १८-३९;
२१-१०९, ११२; २२-४१; २४-३३६, १४०, १४९;
२६-९०, १६७; २९-५९, ८५, ९६; ३०-५२, ६५;
क. १-१२; ११-७; सि. ११-२६; १२-१६ | ५,
१६ | ११.

पर्णाङ्ग-वि. २-४; सि. ७-१७, २१; ८-१४२,
१५१; सि. ३-२६७.

पर्णालक-क. १-२५.

पर्णिन्यः शतस्रः [सु. अ.]-वि. ३-२४५; ८-
७०; २४-१५०.

पर्णै-वि. ११-२४.

पर्षट [सु. अ.]-सू. २७-२७२; वि. ३-१५३;
१५-१८१.

पर्षटक [सु. अ.]-सू. ४-१४ | २९; २७-९७;
सि. ३-१४५, १९७, १९८, २२४, ३४३; ४-३१, ७५;
७-१४०, १४४; ८-१०६; १५-१३५; १६-४८;
१८-११२; १९-२२, ५०; २१-५८; २४-१६६.

पर्षटकीफल-सू. २७-१६२.

पर्षणी-सू. २७-१०८.

पर्षणुपी-सू. २७-१०८.

पल्लवा [सु. अ.]-सू. ४-१८ | ४८; शा. ८-३१;
सि. ३-३०७; ८-७८.

पलाण्डु [सु. अ.]-सू. २७-१७५; सि. १४-२०४,
२०८, २०९; १७-१३१.

पलाश [सु. अ.]-सू. २-१३; ३-१६; सि. ५-
८ | ५; वि. ८-११; शा. ८-१०; सि. १-१ | ७५,
२ | ७, ४ | १७; ४-८८, ८९, ९४; सि. ७-६९,
८५, ८७, ८९, १६५; ११-४४; १२-६५; १३-१०८,
११०, १७०; १४-९२, १२२; १५-१४२; १८६;
१७-१४२; १८-७७, १४६; १९-२७, ५९; सि. ३-
६५; ७-१९; ११-२५; १२-१६ | ६.

प्रांसुवाप्य-सू. २७-१२.

पाकल [अ.]-वि. ७-१६१; २३-१९६.

पाटल [सु.]-सू. २७-१५.

पाटला [सु. अ.]-सू. २-११; ४-१६ | ३८;
सि. ८-१३५; सि. १-१ | ४३; ३-२६७; २३-२०१,
२०२, २४३.

पाटलि [सु. अ.]-वि. १-१ | ६२, ७-८९;
२५-९५; सि. १०-१९.

पाटली [सु. अ.]-वि. ११-२४.

पाठा [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १८, १६ | ३९;
२३-१०; १२, १९; २७-८८; वि. ८-१३५, १४३;
शा. ८-५६; सि. ३-१९८, २०४, २११; ५-७९;
६-२७, २८, ३२, ४२; ७-१०३, ११३, १४४;
८-१२६, १२८; १०-२०; ११-१६; १२-३४, ४१, ४४;
१४-६२, ६९, ९०, ९८, ९९, १००, १०७, ११०,
११३, १४८, १५३, १५९, १९५, २३०, २३७;
१५-१०३, १०६, १२५, १२९, १३४, १३५, १४२,
१७३, १७९, १८६; १९-१२२; १७-१०६; १८-३६,
११४, १५८, १६१, १६३, १७६, १९-२६, ३२, ५४,
१०५, १०७, ११०; २३-२१७, २४४; २६-६०, ८७,
१४५, १८९, १९१, १९४, १९९, २०१, २०५;
२७-३४, ३७, ४२; ३०-९०, २६६, २७६, २७७;
क. ७-५८; सि. ३-५६, ५९, ६१, ६३; ४-१९;
१२-१८.

पाठे द्वे-चि. १८-३९.
 पाण्डुक-सू. २७-८.
 पापचेलिक [सु.]-चि. ३-१८९.
 पारावत (फल) [सु.]-सू. २६-८४, २७-१३४;
 चि. २२-२९.
 पारावतपदी [सु.]-क. १-२३.
 पालक [सु.]-चि. २३-१२.
 पालङ्ग्या [सु. अ.]-सू. २७-१००.
 पालिन्दी [सु. अ.]-सू. ४-११ | १६.
 पाषाणमेद [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३५; चि. २६-६०.
 पिप्पुर्द [सु.]-नि. ७-१७; ८-१३५; चि. ७-४६,
 १३१, १४४; २१-५२, ५९, ९७; २५-९०; २७-५०;
 क. १-२२.
 पिण्डफला-क. ३-३.
 पिण्डालु [सु. अ.]-सू. २४-६; नि. २-४.
 पिण्डालुक [सु. अ.]-सू. २७-१२३; चि. १४-९.
 पिण्ड-चि. १४-१०.
 पिण्डीतक [सु.]-चि. २०-३४; क. १-२७;
 सि. ३-६२; १०-३०.
 पिप्पली [सु. अ.]-सू. २-३, ७, १८, २४, ३१;
 ४-९ | ६, १० | ९, ११ | ११, १३ | २५, १३ | २७,
 १४ | ३०, १६ | ३६, १७ | ४२, १७ | ४५; १३-९२;
 २३-३५; २४-५७; २६-५१, ८४; २७-४,
 २९७; नि. १-१५, १६; ७-१७, १८, १९, २१;
 ८-१३५, १४२, १५१; शा. ८-३४, ४१, ४८;
 चि. १-१ | ४८, १ | ५८, १ | ६२, १ | ६८,
 १ | ७६, २ | ७, २ | ८, २ | ९, २ | १०, ३ | ३,
 ३ | २४, ३ | ३२, ३ | ३३, ३ | ३५, ३ | ३६,
 ३ | ३७, ३ | ३९, ३ | ४०, ३ | ४५, ४ | १५,
 ४ | २०; २-१ | २७, १ | ३७, २ | २१, ३ | १२,
 ३ | १८, ४ | २५, ४ | ३१; ३-१७९, १८४, १८६,
 २१९, २२३, २२८, २४३, २४८, २६७, ३०३, ३०६;

५-९८, १४४, १४७, १५६, १६४; ६-४२, ७-४८,
 १६१, १७१; ८-६७, ९१; ९६, १००, १०१, १०३,
 १०८, ११२, ११५, १३७, १४२, १४५, १४६, १६९,
 १७१; ११-२०, २१, ३०, ३३, ३७, ४८, ६६, ७२,
 ७९; १२-३०, ३२, ३९, ५३, ६२, ६६, १३-७८,
 ७९, १०२, १०६, ११२, १३४, १५८, १६३; १४-५०,
 ५२; ५३, ५४, ७२, ८९, ९२, १०५, १०६, ११०,
 ११३, ११९, १३१, १३९, १५५, २३५; १५-७४,
 ८२, १०६, १४२, १५४, १६०, १६३, १६४, १६८,
 १७३; १६-४४, ७२, ८९, ९४, १००, १२१, १२९,
 १३७; १७-९५, १११, ११२; १२३, १३५, १३६,
 १४१; १८-३६, ४७, ५१, ५५, ६०, ६३, ७१, ७७,
 ८७, ८८, ८९, ९१, ९४, १००, १०४, १०९, ११४,
 ११६, ११८, ११९, १२०, १२१, १२२, १३५, १६१,
 १६३, १६६, १६९, १७२; १९-२०, २७, ८०, १०६,
 ११४, ११८; २०-२८, ३४, ३९; २१-५२, १२९;
 २३-५०, ५६, १८३, १८५, १८९; २६-१४, २१,
 १४५, १५३, १८८, २१६, २४७, २५८, २६१, २७०,
 २७६, २८७; २७-२८, ३१, ३२, ३८; २८-१२२, १६८;
 २९-६४, ८०, ९९; ३०-५०, ५४, ५७, ६६, ८४;
 क. १-१४, २२; ६-११३; ७-१५, २९, ३६, ३७,
 ४०, ५२, ५६, ७०; १२-५, २७, ३२; सि. ३-१४,
 ४०, ५८, ६७; ७-१७; ८-१०; ९-५८; १०-१५,
 २४; ११-२३; १२-१६ | २, १६ | ४, १६ | ६,
 १६ | ८, १६ | ११, १८ | १, १८ | २, १८ | ३,
 १८ | ५, १९ | १, १९ | २.

पिप्पलीसूत्र [सु. अ.]-सू. २-१८, २३, २९;
 ४-९ | ६, १७ | ४५; २५-४०; चि. ७-१९; ८-
 १३५, १४२; शा. ८-३४, ४८; चि. ५-७१;
 ८७, १४७; ८-१६९; १२-४१, ५५, १३-११२,
 १२६, १६३; १४-६२, ७२, ८९, १०४,
 १०५, १०६, १०७, ११०, ११४, १५९, २३५;
 १५-८२, ८८, ९६, १०३, ११२, १४२, १६५,
 १८९; १६-९४; १७-१०२, ११५; १८-३६, ५३,
 ५७, ९२, ११९, १२६, १५८; १९-२७, ४४, १०६;
 २७-३१, ३२, ४७; २९-१५२; ३०-२८०;
 क. १-२२, ७-१५, ४०.

पीतदारु [सु. अ.]-सि. ९-८, १०-२३.

पीतद्रु [अ.]-चि. १२-२५; १७-११०; २६-९७.

पीलु [सु. अ.]-सू. २-४, १०; ३-४; ४-१३ | २४, १६ | ३९; १३-६७; २५-४९; २७-१४५; चि. ७-१७; ८-१३६, १४२, १५१; शा. ८-४७; चि. १३-१४५; १७-८७; २३-२१७; २४-१४९; २९-८१; क. ७-२०, २६; ११-७; १२-७; सि. ७-२६, ६३; ११-२६.

पीलुक-चि. ३-२६७.

पीलुपर्णिका [अ.]-सू. २७-१०२.

पीलुपर्णी [अ.]-चि. २७-४१; ३०-५०.

पुण्डरीक [सु. अ.]-सू. ४-१५ | ३४; २५-४९; वि. ६-१७; चि. ३-२५८; ७-१८; २३-३२; सि. १२-१९ | १.

पुण्ड्रक-सू. २५-४९.

पुनर्नवा [सु. अ.]-सू. २-१२; ४-१३ | २२; १३ | २६, १६ | ३६, १८ | ५०, वि. ८-१३५, १३६, १३९; चि. १-१ | ४३, १ | ५८, १ | ६४, २ | १२, ४ | ६; २-१ | २६; ३-२६७; ७-१२५; ८-७९, १७५; ११-२६, ५६, ६६; १२-२२, २३, ७३; १३-१०९; १६-३३; १८-१२७, १७७; २३-५३; २६-२३, २४, ४६, ६३, ७०, ८२, १७०; २९-६१, ६४, ७३, १०३; ३०-५३; क. ४-१७; सि. ३-३९, ६५; ४-४; ९-८; १०-२३, ३२; ११-३२; १२-१६ | १, १६ | ६.

पुनर्नवे छे-चि. ११-३६, १२-३४, १६-११९.

पुर [सु. अ.]-चि. ८-१४४; चि. ३-२६७.

पुलाक-सू. १४-४२; चि. १४-४०; २३-१७०.

पुष्प [सु. अ.]-चि. १-१ | ६३; ५-६९, ८०, ८६; २६-२७२; सि. ९-१८.

पुष्करवीज-सू. २६-८४; २७-११९; चि. ८-१३९, १४४; शा. ८-२४; चि. ३-२५८; सि. १२-१९ | १.

पुष्करमूल [सु. अ.]-सू. ४-१४ | ३०, १६ | ३७; २५-४०; चि. ३-२११, २२५, २६७; ६-४१; ८-१०८, १११; १५-१०९; १७-१२९; १८-५३, ५८; २६-२२, ९७.

पुष्कराख्य [अ.]-चि. ८-१०१; १४-६३, १३१.

पुष्कराह्न [अ.]-चि. १२-६०; १७-१०४, १२३; १८-१२३; २६-८३, ८४; २८-१६९.

पूग [सु. अ.]-सू. ५-७७.

पूतना [अ.]-चि. ९-४५.

पूतीक [सु. अ.]-सू. १-११६, ११७; चि. ७-१२३; २६-२३.

पृथक्पर्णी [सु. अ.]-चि. ११-४४.

पृथ्वीका [सु. अ.]-सू. २-४; ५-२०; चि. ८-१३५, १५१; चि. ३-२६७; ५-७१; ७-१२२; २६-२३८.

पृथ्वीपर्णी [सु. अ.]-सू. २-११, २०, २१; ४-९ | ५, १६ | ३८, १७ | ४४, ५-६५; २५-४०; चि. ८-१३९; चि. १-१ | ४२; ३-१८३, २४७, २६७; ४-४६; ८-११४; १४-१९९, २३४; १८-१०१; १९-२१, २६, ५०; २३-२४५; २४-१६५; २५-७५; २६-८८; ३०-२८१; सि. ७-१३; १०-१९, ३८; १२-१६ | २, १६ | ५, १६ | ११.

पोटगल [अ.] चि. ८-१३५; सि. १०-३३.

पोटा-क. ६-२५.

पौषद्रुक [सु. अ.]-सू. २७-२३८.

पौषकर (विष) [सु. अ.]-चि. २३-११.

पौषकर-सू. २६-८४; चि. ३-२१३, २६०; १०-१९; १३-१२७; १७-१०१, १०२, १४२; १८-७७, ९२, १११, १२६, १५९, १७७; २६-८५, ८६, १७०; २८-१२२.

प्रकीर्त्या [सु. अ.]-सू. १-८२; चि. ८-१३६; सि. १०-२६.

प्रग्रह [सु.]—क. ८-३; सि. १०-३०; ११-२४.

प्रतिविषा [सु. अ.]—चि. ७-१४४; १९-२२.

प्रत्यक्षपर्णी—क. ११-१४.

प्रत्यक्षपुष्पा [सु.]—सू. १-८२, ८५; ४-१३ | २३;
२५-४०; वि. ८-१३५.

प्रत्यक्षपुष्पी—क. १-१४.

प्रत्यक्षश्रेणी—सू. १-७७; क. १२-४.

प्रयुनाड [सु.]—सू. ३-१३.

प्रयुनाड [सु.]—सू. २७-१०२; वि. ७-९३.

प्रयौण्डरीक [सु. अ.]—सू. ३-२४, २६; ५-६४;
चि. ३-२५८; ४-६८, ७४, १०२; ७-१३३; ८-८४,
९१; १८-७१; १९-९५; २१-५७, ९१; २५-८९, ९२;
२६-९४, २०८, २४३, २७०, २७६; २९-९४, ११२,
१३४; सि. ३-५०.

प्रमोदक—सू. २७-९; वि. ४-५.

प्रशांतिका—सू. २१-२५.

प्रशान्तिका—चि. ४-३६.

प्रहारणी—चि. २८-१६६.

प्राचीनामलक [सु.]—सू. २७-१४६.

प्रियक [सु.]—सू. २५-४९.

प्रियङ्गु [सु. अ.]—सू. ३-२६, ४-१५ | ३१,
१५ | ३४, १८ | ४६; ५-२०; २१-२५; २५-४९;
२७-१७; वि. ६-१७; ८-१३५, १४४; शा. ८-४४;
इ. १२-७६; चि. ३-२४६, २५८; ४-३६, ४४, ६६,
७०, ९४; ६-३१, ४१; ७-१३२, १६५; ९-७०;
११-३१; १४-१५५, २२७, २३६; १५-१५४, १५८;
२१-७२; २३-७८, २२४; २६-२३५; २८-१५३;
२९-११२; ३०-१०६, ११९, २५२, २६६;
सि. ३-३७, ४०; १०-३१, ३९; १२-१६ | १,
१६ | २, १६ | ६.

प्रियङ्गुक—चि. ४-४४; २३-२४५; २५-९०.

प्रियङ्गुका [अ.]—चि. ४-७३, ८१, १०८;
१९-८३.

प्रियाल [सु. अ.]—सू. ३-२१; ४-१६ | ४०, १७ | ४३;
१३-१०; २५-४९; २७-१५८; वि. ८-१३६, १४४;
शा. ८-२९; चि. ३-२५८; ४-१०१ २२-३०;
२६-२७८; २९-१३३; ३०-६६; क. १३-७; १२-७,
३६.

प्लव [सु. अ.]—चि. ६-४२; ७-१३०.

प्लक्ष [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३३; ५-२२;
२५-४९; २७-१०५, १६४; वि. ८-१४४;
चि. ३-२५८; ४-३८; ११-३१; १५-१२६; २१-८५;
२५-४६, ८७; ३०-११९; सि. ६-६६; ८-३९.

फञ्जी [सु. अ.]—सू. २७-९८.

फण्डिक [सु. अ.]—सू. २-४; ३-४; चि. २-४;
वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१; चि. ३-१६७;
७-४८; २६-१८५; क. १-२५; सि. ९-१७.

फल [सु. अ.]—सू. ३०-६२; वि. ८-१३५;
शा. ८-४१; चि. ३-२४८; ७-४७; ८-११८;
२६-१४; ३०-२५२; क. १-६, १३, १४, १६, १७,
१८, १९, २०, २२, २३, २४, २७, ३०; ५-१०;
७-७०, ७६; १२-३२; सि. ३-१३, १४, ४६, ५९,
६६; ४-२०; ६-४३; ८-९; १०-२५; ११-३४;
१२-१६ | ११.

फलत्रिक [सु. अ.]—चि. ६-४०; १२-३९;
सि. ३-६२.

फलपूर—चि. २६-८४.

फलपूरक—चि. ४-९५; २०-३६, ३९.

फलामल—चि. ११-८०.

फलिनी [सु. अ.]—चि. १४-१८९; २१-७४;
२४-१५९; २५-६६; २६-२०९; क. ३-३,
सि. ३-६२.

फली—चि. २७-३८.

फल्गु [सु. अ.]—सू. ४-१६ | ४०; २७-१२८;
चि. २-१ | २७; १०-१९; २६-६३; २८-१२१.

फेनिला [सु.]—चि. २९-११०.

बकुल [सु.]—चि. ७-२१; ८-१४३; चि. ३-२५८.

वदर [सु. अ.]—सू. ४-१० | १०, १३ | २२,
१३ | २४, १४ | २८, १४ | ३०, १६ | ४०,
१७ | ४३; १३-९५; १५-७; २३-१६; २५-४९;
२६-८४; २७-१३२, १४१; चि. २-४; चि. ८-१३६,
१४०, १४४; चि. ३-२६७; ८-१४१; १२-६०;
१३-१२९; १४-१०, २०४; १५-११३; १८-४३;
१९-३१; २०-३८; क. १-२६; ९-६; ११-७; १२-७.

वदरी [सु. अ.]—चि. ३-२५८; १४-२१४;
१८-१८०; २२-३५; २४-१६०; क. १-८;
सि. ६-८३; ७-३१; १०-३९.

बन्धुजीव [सु.]—चि. २३-१८१, २४३.

बला [सु. अ.]—सू. २-१२, २०; ३-२१;
४-१० | ७; ५-६३; २५-४०; २७-१०७; चि. ८-१३९;
शा. ८-२४; चि. १-१ | ४३, १ | ७७, २ | ४,
२ | १२; २-१ | २५, २ | ५; ३-१८३, १८७,
२०५, २२४, २३६, २४२, २४७, २५८, २६७;
४-४७, ७८, ८४; ५-१०६, १३४; ८-७२, ७८,
७९, ९०, ९१, ९३, ९४, १०६, १११, ११४, १७०,
१७६; ११-२०, ३७, ४४, ५६; १३-१७१; १४-१९९,
२३४; १६-५३, १३७; १७-९६; १८-१२५,
१७४; १९-२६, ५०, ११०; २१-७९, ८५, ९१,
१२५; २४-१६५; २५-६३, ७५, ८४, ८९, ९०;
२६-४६, ६९, ९३, १३५, १६१, १६३, १७७, २८३;
२८-१०६, १११, १२३, १४८, १५९, १६७, १८५;
२९-५६, ६२, ७३, १०४, ११०, ११९; ३०-४९,
५९, १०७, सि. ३-१३, ३६, ४०, ४८, ६५; ४-४,
९; ७-१३, २८; ८-३९; ९-८, ८७; ११-३४;
१२-१६ | १, १६ | ३, १६ | ५, १६ | ६, १६ | ९.
१६ | १०; १९ | २, १९ | ३.

बलाद्रय [अ.]—चि. २८-१६६.

बलाहक—चि. २३-११.

बले द्वे [अ.]—सू. ३-२२; चि. १२-३४;
१८-१४५, १५३; २३-१८८, २१२; २६-८७;
२९-७६.

बल्वज—शा. ८-३४, ४१.

बहुफेनरसा—क. ११-३.

बहुला—चि. ८-१०३.

बालक [सु.]—चि. १२-६८; १७-१२४; २०-३२,
३३; २३-७७; २८-१६१.

बालेक्षु—चि. २६-७३.

बाह्यीक [सु. अ.]—चि. २३-१०२; ३०-९१.

बिभीतक [सु. अ.]—सू. ४-१३ | २४, १६ | ३९;
१३-१०; १५-७; २७-१४८; चि. ७-२१; ८-१३६, १४४;
शा. ८-२९; चि. १-१ | ७५, १-७६, १-७७, ३ | ३,
३ | ४१; ६-३५; ११-४२; १२-७१; १५-१६०;
१८-९२; २१-५६, १२४, १२५; क. १-१६; १२-१५;
सि. १२-१६ | १.

बिम्बी [सु. अ.]—सू. १-७८, ७९; ४-१३ | २३;
२७-१४२; चि. ८-१३५; चि. ७-८५; १४-१०;
क. १-१४; ४-१७.

विल्व [सु. अ.]—सू. २-११, १९, २०, २८;
४-११ | १२, १३ | २५, १३ | २६, १६ | ३८;
५-६४; १३-१०; २१-२४; २५-४०, ४९; २७-१०७,
१३८; चि. १-१ | ४३, १ | ६२; ३-१८३, १८६,
२२०, २३५, २६७; ४-४६, ५०; ५-१६५; ८-१२६,
१२७; १२-४३, ५५, ६०; १३-१६९; १४-४०,
४४, ४७; ६३, ६९, ७०, ९०, ९३, १००, १०८,
११०, १३१, १९५, २००, २३०, २३७; १५-१००,
११३, १२९, १३६, १८८; १६-५९, ११९; १७-१४,
१४२; १८-७७, १०९, १२३; १९-२०, २६, ३४,
३५, ४५, ४८, ६२, १०४, १०९, ११०, ११४, ११८;
२०-२३; २३-६६; २६-६६, १३५, १८४, २३७, २४३;
२७-२९, ५६; २८-९७, १२३, १४१, १६९, १७६;

२९-१०४; ३०-९१, २६६, २७८; क. ३-१५; ८-११;
१०-१०; सि. ३-१४, ५९, ६६; ४-८, १५, १७,
२०, ३७; ७-११, ५२; ८-५, ३८; १०-१९; ११-२६,
३४, ३५; १२-१६ | २, १६ | ५, १६ | ६, १८.

विल्खक-क. ८-१७.

विल्खपर्णी-सू. २७-१०७.

विल्खादिपञ्चमूल [अ.]-सि. ९-८.

विस [सु. अ.]-सू. ५-१०; २६-८४; २७-११६;
वि. ८-१४४; चि. ३-२५८; ११-१८, ४६; १४-९;
२१-७३, ७९, ८३; २५-४७; २६-७६, ९४, १६८,
२४३; २९-१३३; सि. १२-१९ | २.

वीजक [सु. अ.]-चि. १६-१०६.

वीजपूर [सु. अ.]-चि. ५-७७; २३-६८.

वीजपूरक [सु. अ.]-चि. ५-१६६; १५-९१;
२२-३६; २४-१२१.

वृहत्पत्र-क. ९-३.

वृहती [सु. अ.]-सू. २-१२; ४-१४ | ३०,
१६ | ३८, १७ | ४४; वि. ८-१३९, १५१; ३-२१४,
२२४, २६७; ७-४६, ८८, १०२, १०८, ११२, १२८;
८-९१, ११४; ११-३६, ६२; १४-५०; १८-८८;
१९-२६, ५०; २३-५५, २४४; २६-१६९, २३७,
२४०; २९-७६; ३०-५८; क. १०-१०; सि. ३-५६;
९-८; १०-३८; १२-१६ | २, १६ | ४, १६ | ५.

वृहतीद्वय [सु. अ.]-चि. १-१ | ६२; १२-२९;
१५-१०६; २३-९७; २६-६२; २९-६५.

वृहत्यौ द्वे [सु. अ.]-सू. २३-१९; चि. ३-२१०;
२१३; १८-७५; २६-६१; २७-५६; सि. १०-१९.

वोधिवृक्ष [अ.]-चि. २९-१५८.

ब्रह्मसुवर्चला [सु. अ.]-चि. १-१ | ५८, ४-७.

ब्राह्मी [सु. अ.]-सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०,
५८; चि. १-३ | २४, ४ | ६; ७-६९; १०-२५;
१८-४०.

भण्डी [सु. अ.] सू. २७-१०७.

भद्रदारु [सु. अ.]-वि. ७-२३; चि. १६-६६.

भद्रपर्णी-वि. ८-१३५.

भद्रमुस्त [अ.]-वि. १४-१६०; १९-२०.

भद्रमुस्ता[अ.]-सू. २१-२२; चि. १९-१२०;
२४-१४५.

भद्रश्री [सु. अ.]-चि. ३-२५८; ४-१०२.

भद्रौदनी-सू. ४-९ | २.

भल्लातक [सु. अ.]-सू. ३-५; ४-९ | ६,
१५ | ३३; १८-४; २६-८४; २७-१६५; वि. ७-२३;
८-१४२, १४४; शा. ८-३३; चि. १-२ | १३, २ | १४,
२ | १५, २ | १६, २ | १७, २ | १९; ३-२६७;
५-१४३, १४६; ६-३८, ४५; ७-८२, ११३; १२-२९;
१३-१५८; १४-५५, ७०; १५-१४६, १७७; २१-१२६,
१३०; २२-४७; २३-१००; २६-२७१; २७-३२, ४५;
२८-१६८; ३०-१५०; क. १-२०.

भव्य [सु. अ.]-सू. २६-८४; २७-१३१, १३५;
चि. २४-१३६; २९-६५.

भारद्वाजी-सू. ४-९ | २; चि. ८-१३९.

भार्गी [सु. अ.]-चि. ३-२१३; ७-१११; १०-२०;
११-३६; १६-१२०; १७-१०२, १०९, ११०;
१८-४७, ५१, ५४, ५८, ६३, ११२, १२७; क. ७-१५;
सि. ४-४, १३.

भार्ङ्गी [सु. अ.]-चि. ६-४२.

भूतीक [सु. अ.]-सू. ४-१७ | ४२; १४-३३;
शा. ८-२९; चि. ३-२६७; १०-२१; १३-११०;
१७-१४२; १९-२०, १०५; २६-८५; सि. ३-६५;
४-४; ११-२५.

भूनिम्ब [सु. अ.]-चि. ७-६९; १०-२०;
१२-४२; १५-१३२, १३६, १८१; १६-४८; सि.
३-६१; ४-२०; ८-८.

भूर्ज [सु. अ.]-सू. ३-४, १५; वि. ८-१४४;
शा. ८-३४, ३८, ४१; चि. २१-१२५; २५-१००;
२६-२२७.

भूर्स्तृण [सु. अ.]-सू. २७-१७२; नि. २-४;
वि. ७-१७; ८-१४२; चि. ३-२६७.

भृङ्ग [सु. अ.]-वि. २४-१८१; क. ७-३४.

भृङ्गरजस् [सु.]-वि. ४-६८.

भृङ्गराज [सु.]-वि. १८-११७; २६-२६४;
क. १-२५.

भृङ्गुष्ट [सु. अ.]-वि. ४-३७; ८-११६;

भृङ्गुष्टक [सु. अ.]-सू. २६-८४; २७-२७;
वि. ३-१८८; १४-१०; १९-५०; २९-५१.

भृङ्गिष्ठा [सु. अ.]-सू. ४-१० | ८, ११ | १६,
१६ | ३९; नि. ४-३३; शा. ८-३२; चि. ३-२५८;
६-३९; ७-६५, १००, १२०; ८-८३; ११-४४;
१२-६८; १४-१५९; १५-१४७, १५८; १६-१०५;
१७-१४५; २१-७६; २३-५०, ७९, १८५, १९६;
२५-११४; २६-२०८, २३४, २३८, २७०; २८-१५०,
१६२; २९-९४, १०७, ११३, ११४, १२३, १३४;
३०-२७५; सि. ३-४८; १०-२१, ४३; १२-१६ | १,
१९ | ३.

भृङ्गुक्षणी [सु. अ.]-सू. ४-१८ | ५०;
२७-९५; वि. ८-१४३; शा. ८-३४, ४१;
चि. १-१ | ४८, १ | ५८; ३ | ३०; ११-९२,
१३-१८१; २३-२२५.

भृङ्गुख्यक-वि. १-३ | २४.

भृङ्गुत [सु. अ.]-सू. १-८१, ८४; २-७, १२;
३-३; ४-१३ | २६; १५-९, १०; २३-१०; वि. ८-१३५;
१५१; शा. ८-४१; चि. ३-२२८, २४१, २४३,
२४५, २४६, २४७; ४-५९, ६०; ७-४३, ४६, ९१;
१४-५४, १३१; १५-१७९; १८-८३; २१-५१, ५२;
२३-५६; २६-१५३; २७-३३; २८-१५४; क. १-२७;
७-७४; सि. ३-३९, ५७, ६७; ४-९, १३; ११-१३,
२३; १२-१६ | ४, १६ | ५, १६ | ६, १६ | ८,
१६ | १०, १८ | २, १८ | ३.

भृङ्गुफल-सू. ४-१३ | २५; १५-९, १०;
२५-४०; वि. ७-१७, १८; क. १-२६; सि. ९-८;
१२-१६ | १, १८ | १, १८.

भृङ्गुयन्तिका [अ.]-वि. १०-२१; २६-२७१.

भृङ्गुयन्ती [सु. अ.]-वि. ८-१२९; २९-११२.

भृङ्गुक [सु. अ.]-सू. २-७; ३-२१, २२; ४-९ | १,
९ | ५, १० | ८, १० | ९, ११ | १४, १३ | २१,
१३ | २३, १३ | २५, १५ | ३४, १७ | ४४, १८ | ४६;
५-२१, ६३; १५-९; २५ | ४०; वि. ८-११, १३५;
चि. १-१ | ४९, १ | ५८, १ | ७६, १ | ७७, ३ | ४५;
२-१ | २७, १ | ३४, २ | ५, २ | २१, ३ | १९;
३-२०५, २२८, २४३, २४७, २४८, २५०; ४-६०, ६८
९५, १०१, १०२; ५-११५, १३१, १४५; ७-४३,
४४, ४७, १३३; ८-७२, ७५, ७७, ७९, ८३, ९०,
९१, १११, १७६; ११-२०, २१, २७, ३६, ४८,
७३, ९२; १३-१०३; १४-१३१, २१४, २१५, २१६,
२२०, २२९; १५-१८९; १६-५३, १०९, १३७;
१७-११५; १८-६९, ७१, ८३, १३५, १४५, १७६;
१९-६६, ८२, ८७; २१-५१, ५६, ५७, ७२, ७४,
७७, ७८, ८०, ९१, ९७; २२-४३; २३-५६, ८०,
९५, १८८, २०२, २२३, २४६; २५-४७, ४८, ६४,
७५, ७८, ८५, ९२; २६-५३, ८७, ९४, १४०,
१६३, २४१, २५०, २६७, २६९, २७६, २७९;
२८-९६, १६२; २९-५५, ७१, ७२, ९६, १०३,
११६, ११७, १२१, १३१, १३३, १३४, १४६;
३०-५९, ७८, ९२, ९८, ११९, २६३, २७२, २७८;
क. १-१२; २-९; ३-२२; ४-६, ८; ५-८; ६-६;
७-१७; सि. ३-४०, ५०; ४-९, १३; ७-१३, १४;
९-८; १०-१५, ४२, ४३; ११-२३, ३५; १२-१६ | १,
१६ | ४, १६ | ५, १६ | ६, १६ | ८, १६ | १०,
१६ | ११, १८ | १, १८ | २, १८ | ३, १९ | १,
१९ | २, १९ | ३.

भृङ्गुवर्णी [सु. अ.]-सू. ४-९ | ५, १३ | २१;
वि. ८-१३९; चि. २६-७०; २९-७२, ९२, ११७.

भृङ्गुयष्टि [सु. अ.]-सू. २८-१८६; २९-९१;
वि. ३-५३.

मधुयष्टिका [सु. अ.]-चि. ३-२४६; १६-१००;
२९-१०७; सि. १०-२१.

मधुयष्टी-वि. २३-१९६.

मधुयष्ट्याह्वा-सि. १०-२८.

मधुरसा [सु. अ.]-चि. ३-२५८; १६-६१.

मधुवह्नी-वि. ८-१३९.

मधुशिग्रु [सु. अ.]-नि. २-४; वि. ७-१७;
चि. १३-१५५; १५-१३९; २६-२३७; २९-१५१.

मधुशिग्रुक [सु. अ.]-वि. ८-१४२; चि. १५-१३५.

मधूक [सु. अ.]-सू. ३-२१; ४-१५ | ३२,
१७ | ४१; १३-१०; २५-४९; वि. ८-१३५; शा.
८-१०; चि. १-४ | १४; २-१ | २८, २ | १८;
३-२०६, २५८; ४-३३, ८१, ९४, १०४; ५-१२३;
११-२०, २७, ७१; १५-१४६, १५०; १९-८८;
२३-१८८, २०२; २६-८७, १६१, १७९; २९-९६;
क. ५-१०३; सि. ३-५३; ६-५३; ७-१३; १०-४२;
११-२४; १२-१६ | ११, १९ | ३.

मधूकपुष्प चि. १-१ | ५८.

मधूकपुष्पी चि. ८-१३९.

मधूलक-नि. २-४.

मधूलिका [सु. अ.]-वि. ८-१३९; चि. १७-१११;
क. ४-१३; सि. १२-१९ | १, १९ | २, १९ | ३.

मधूली [अ.]-सू. २७-२२.

मधूरक [सु. अ.]-चि. १२-२३; २३-५७.

मरिच [सु. अ.]-सू. २-३, २३; ३-१२;
४-९ | ६, ११ | १५, १३ | २७, १७ | ४५;
२७-२९८; वि. ८-१४२, १५१; चि. २-१ | ३०,
२ | २४, ४ | ११, ४ | २१; ७-४८, ७४, ८७, ११७;
८-१४२, १४५; ९-६७, ६८; ११-४०, ६७, ७४,
८६; १२-३२, ३६; १४-९२, १३९, १५८, २०६;
१५-१०२, १२०, १६४, १६८; १६-१२९; १७-९८,
११०; १८-७१, ७३, ९०, १०४, १८०; १९-१०७,

१११; २०-३९; २३-५०, १८३; २४-२३, १२७,
१२८, १७७, १८१, १८३; २६-१३८, १९२, २१६,
२१९, २४७, २६१; ३०-७२, ९२; क. ७-१५, २५,
४०; १२-२३; सि. ८-४२; ९-१७.

मरुवक-क. १-२३.

मर्कट-चि. २३-१३.

मर्कटी [सु. अ.]-चि. ९-४५.

मलपू [सु. अ.]-चि. ७-१६२; १६५.

मसूर [सु. अ.]-सू. २७-२८, २९; चि. ३-१८८;
४-३७, ४६; ५-११६; १४-१०; १६-४२; १९-५०;
२०-३७; २१-६०, ८०, १११; २२-३१; २५-६२;
२९-५१, १३४; ३०-२५८; सि. ८-३८; ३९-४०.

मसूरविदला-वि. ८-१३६; चि. ७-१३७; क.
११-१४.

महाजालिनि-क. ३-१७; ४-३.

महापत्र-चि. १४-१२४.

महापुरुवदन्ता [अ.]-चि. ९-४६.

महामेढा [सु. अ.]-सू. ४-९ | १; वि. ८-१३९;
चि. १-४ | ६; ३-२५८; २६-१६८; २८-१६०;
२९-६१; क. ४-६३; सि. १२-१९ | १, १९ | ३.

महावीहि [अ.]-नि. ४-७.

महावृश्च [सु. अ.]-सू. ४-४; वि. ८-१३६;
क. १-६; १०-६, २२.

महाशालि [सु. अ.]-सू. २७-८, ११; चि. १४-३५;
२१-११३.

महाश्रावणी [सु. अ.]-वि. ८-१३९; चि. १-४ | ६;
३-२५८; २८-१६०.

महाश्वेता [सु. अ.]-सू. ४-१३ | २७; सि. ९-८७.

महासहा [सु. अ.]-चि. ८-१३५, १३९;
क. ४-१६; सि. १२-१९ | २.

सहोषध [सु. अ.]-सू. ४-१२ | १८; २४-४९; शा. ८-५६; चि. ३-२१०; १२-२५, ४२; १८-८७; १९-५४; २६-८४, २२६.

मांसी [सु. अ.]-सू. ५-२१; चि. ७-८७; १२-६५; १४-२३१; १७-७८; १८-६९; २०-३३; २३-५४, १०२, १९०; २६-६५, २०९, २३४; २८-१५३, १५८; २९-९२, ११२, १३१; क. १-२३.

मागधिका [सु. अ.]-चि. ७-६८, १४१; १२-२३; १५-१२५; २०-२९; २२-५३; २६-१२; सि. ३-४४; ६-४३; ८-१३.

मागधी [सु.]-चि. २-१ | ३०; ३०-१५०.

माचीक [अ.]-वि. ८-१४४.

मातुलङ्ग [सु. अ.]-सू. ४-१० | १०, १४ | २८; २४-४९; २६-८४; २७-१५४; वि. ८-१४०; चि. ३-२६७; ५-७८, ८४, ८५, ८८; ८-१३०; ९-५३; १५-८९, ९७, १४२, १६८; १६-६६, १२९; १७-८७, ९७, १०४, १०८; १९-१०८; २१-१२९; २२-३४, ४४; २३-२०८; २४-१११, १६१, १७४; २६-८५, ८६, २२८; ३०-५६; क. ७-३०, ७५; १०-१२; सि. ९-८.

मारिप-सू. २७-१००.

मार्कव [सु. अ.]-वि. ७-२१; चि. २६-२६७, २६९.

मालती [सु. अ.]-सू. ५-७३; १४-३२; शा. ८-३२; चि. १-१ | ५८; ७-९५, १६८; ९-३६; ३०-५९, ७४.

माष [सु. अ.]-सू. २-२८, ३२; ३-१८; ४-१३ | २२; ५-११; १३-८९; १४-२५; १५-७; १७-९९; २१-३१; २४-६; २५-३९, ४०; २६-८४; २७-४, २४, ३४, २९३, ३३६; वि. २-४; ३-१०; ४-५; ५-६; चि. १-२२ | १; शा. ६-११; ८-२८; चि. १-२ | १३; २-१ | २६, १ | ३३, १ | ३८, १ | ४७, २ | ७, २ | १४, २ | १८, ३ | १, ३ | ३, ३ | ८, ३ | १४, ३ | १३, ४ | १६, ४ | २१,

४ | २३, ४ | २४, ४ | २८; ३ | २६७; ७-७; ८-७१, १७७; १४-९, १०, ४०, १६-७; १७-८४; १८-७६; १९-३५; २१-१९; २४-१२६; २८-९८, १११, ११४, १७४; २९-६, १०४; ३०-७२; क. १-१३, १४; १२-१९, ३४; सि. ४-५; ७-२४; ८-१८; १०-२९; १२-१६ | १२.

माषपर्णी [सु. अ.]-सू. ४-९ | १, १२ | १९; वि. ८-१३९; चि. ३-२६७; २९-६१, ७३; ३०-५०; क. ७-१८.

मुकुन्द-सू. २७-१८.

मुकुन्दक [सु.]-नि. ४-५.

मुकुलपुष्प [अ.]-चि. २-४ | ३९.

मुकूलक [अ.]-सू. २७-१५७; चि. २५-५३; क. ७-४६; १२-३.

मुक्ता [अ. सु.]-सू. ४-१८ | ५०.

मुञ्जात [अ.]-चि. २६-१७१; २९-६६.

मुञ्जातक [अ.]-सू. २७-१२०; चि. २२-३०, ९६; सि. ३-५०.

मुद्ग [सु. अ.]-सू. ५-५, १२; ७-६१; १५-७, १६; २१-२५; २५-३८; २७-२३, २५९, ३३६; वि. १-२२ | १; शा. ३-४ | ५; ८-५६; चि. २-३ | १६; ३-१५७, १८८; ४-३७, ४६, ७८; ५-१६४; ६-२०, ४८; ७-८३, ८-११६; १२-६२; १३-९७; १४-१०, २०५; १६-४२; १७-९६, ९७; १८-९६, १८४; १९-३५, ५०; २०-२७, ३१, ३७; २१-६१, ८०, १११; २२-३१; २३-२२६; २४-१३९; २५-७९, ११२; २६-१४८, १५०, १५६; २९-५१; ३०-२५८; क. १-१३; १२-१८, ३७; सि. ३-८.

मुद्गपर्णि-चि. २३-५६; ३०-५०.

मुद्गपर्णिनी-चि. २९-७३.

मुद्गपर्णी [सु. अ.]-सू. ४-९ | १, १२ | १९; वि. ८-१३९; चि. ३-२६७; ७-१२३; २९-६१; क. ७-१८; सि. ३-५३; १०-२८.

मुष्कक [सु. अ.]-वि. १५-१८९; २६-१९२.

मुस्त [सु. अ.]-सू. ३-५, १०; ४-९ | ३, ११ | ११, ११ | १४; १२ | १८, १४ | २९; ५-२२, ६४; २३-१०. १२; २५-४०; वि. ८-१४३; शा. ८-३२; चि. १-१ | ४८, १ | ६४, ४ | १४; ३-१४५, १९७, १९८, २०१, २०२, २०५, २०६, २०७, २१०, २१९, २२३, २२४, २४३, २४६, २४८, ३४३; ४-३१, ४५, ६०, ७१, ७४, ७८, ८१; ६-२७, ३८; ७-४६, ६५, ७७, ९१, १०२, ११३, १४२, १४४; ८-१००, १३७; ११-१६; १२-२३, ४१, ४३, ६५; १३-१५९; १४-१९६, २३१, २३६; १५-९८, ९९, १२६, १२९, १३८, १५८, १८२, १८८; १६-४७, ६०, ७०, ७३, १०३, ११९; १७-१२३; १८-५१, ६९, ८७, ९०, ९३, ११२, ११४, ११५, ११८, १२०, १२१, १६३, १७६; १९-२२, ५०, ५२, १०४; २१-५४, ८८, १३०; २३-७७; २४-१५०, १६६, १६७; २५-९०; २६-२०१, २२७, २३५, २३९; २७-३०, ३६, ३८; २८-११३, १५१, १६१; २९-८६, १५०; ३०-९१, ९८, १९८, २७६, २७७; क. ७-१६, ४६, ५२, ५७, ६१; सि. ३-४०, ५९, ६१; ६-५३; ८-९; १०-२३; १२-१६ | १, १६ | २, १८ | ९, १८ | १५, १८ | १६, १८.

मुस्तक [सु. अ.]-वि. ६-३२; १५-१३२.

मुस्ता [सु. अ.]-वि. ५-११९; ६-२६, ४०; २०-३८.

मूलक [सु. अ.]-सू. १३-१०; १४-३१; २४-६; २६-८४; २७-१६८; वि. २-४; ५-६; वि. ७-१७; ८-१४२, १५१; शा. ८-२८; चि. ५-७२, १६५; ७-७, १०२, १२७, १६९; ८-६८, ७५; १२-४४, ६३, ७३; १३-१५५; १४-९, ४५, ९३; १५-८९, ११५, १४४; १६-१२९; १७-९९; १८-८१, १०९; १९-३१; २१-१२४, १२८; २४-१७०; २६-२२६; २८-१३६, १४०, १६७, १७४, १७६; २९-५; सि. १२-१६ | ६.

मूलकपर्णी-वि. ७-२१; वि. ३-२६७.

मूर्वा [सु. अ.]-सू. ४-११ | ११, १२ | १८; वि. ८-१३५, १४३; शा. ८-५६; चि. ३-२०४; ६-२८, ४१; ७-६५, ६८, १०८, ११३, १४६; ११-६२; १५-१२५, १३९, १७९, १९०; १६-४७, १२२; १८-८७, ११४, १६१; २०-३३; २३-२४३; २५-८८; २६-१४५, १६९, १९९; २७-३४, ३५; २९-९२; ३०-२६६, २८०; सि. ३-५६; ७-१७.

मूषिकपर्णिका [सु.]-वि. १२-७२.

मूषिकपर्णी [सु.]-क. १२-४.

मूषिकाक्षया [सु.]-क. १२-३.

मृगलिण्डिका [अ.]-सू. २५-४९.

मृगाल [सु. अ.]-शा. ८-३२; चि. ३-२५८; ४-७५, ९४, १०२; ७-१३०; १२-६८; १४-९; १५-१४८; १८-९५; १९-५३; २१-७४, ७५; २६-१६८, २७१; सि. १२-१९ | २.

मृगाली [सु. अ.]-वि. ८-१२९.

मृदङ्गफल-क. ६-३.

मृद्धीका [सु. अ.]-सू. २-२४; ४-१३ | २१; १५ | ७; २३-३८; २५-३८, ४९; २७-१२६; वि. ८-१३६, १३९; शा. ८-२९; चि. १-४ | १४; २-२ | १४, २ | १८; ३-१८५, २०१, २०६, २०८, २२३, २३०, २३२, २३३, २३७, २५८; ४-३३; ८-९६; ११-२१, ३६, ४६; १४-१६२; १८-९१, ९२, १३६, १५१; २१-१०९; २४-१३६, १८२; २६-१६७, १९८, २०५; ३०-६५, ९२; क. १-१२; सि. १२-१६ | १०, १९ | २.

मृष्टक-सू. २७-१७०.

मेघक-वि. २३-१२.

मेदा [सु. अ.]-सू. ४-९ | १, १२ | १९, १३ | २९; वि. ८-१३९; चि. १-१ | ४४, १ | ६४, ४ | ६; २-१ | २५, १ | ३४, २ | २१, ३ | ८; ३-२२५, २५०, २५८; ४-९५; ९-४४; ११-४५, ६३; १८-४०; २६-३६;

२८-१५९; २९-५६, ७२, ७७, ११२; क. ४-१३;
७-१८; सि. ३-४९; ४-९, १४; १२-१९ | १,
१९ | २, १९ | ३.

मेदायुग-वि. २६-९३.

मेदायुगम [सु. अ.]-वि. १८-९९.

मेदे [अ.]-वि. ११-३५; २५-८८; २६-८७;
२९-६४.

मेशशृङ्गी [सु. अ.]-वि. ३-२६७; क. ९-७.

मोच [सु. अ.]-सू. २६-८४; २७-१४३;
वि. ३०-१२२.

मोचरत्न [अ.]-सू. ४-९ | ५, १५ | ३१,
१८ | ४६, १८ | ४७; वि. ८-१४४; चि. ३-२५८;
४-७६, ८६, ९९; १४-१८९, १९३, २३७; १९-५३, ७५.

मोरट [सु. अ.]-वि. ८-१३९.

यमानी-वि. ६-४१; ८-१२६.

यव [सु. अ.]-सू. २-१२, ३१; ३-१८, २०;
४-१३ | २२, १४ | २८, १६ | ४०; ५-१२; ६-२५,
३८, ४३; १३-८४, ९४; १४-२६, ३५; १५-७;
२१-२३, २५; २३-२५; २५-४०; २७-४, १९, २६१;
शा. ८-९, १८, ५६, ६१; चि. १-१ | ७५, २ | १३,
३ | १८; ३-३०८; ४-७८; ६-१८, २१, २४, ४८;
८-६७, ६९, ७१, १२०, १७७; ११-१९, २९, ८१;
१२-३५; १३-९७, ११७, १८१; १४-१०, ४०;
१५-८३, १६०; १६-४१, १०९; १७-७८, १००;
१८-५८, ५९, ७६, ९६, १०८, १५८; १९-३५;
२०-३५; २१-७८, ८०, ११०, ११४, १२८;
२४-१३२, १७२, १७९; २५-७८; २६-१८, ४६,
१४८, २८६; २७-२६; २८-१११, ११४, १२०, १४०,
१७६, १८५, १८७; २९-५०, १०४, १३२, १५९;
३०-७३, १०६, १२१, १५२, २५७, २६८, ३१९;
क. १-१३; ७-७३; ८-१४; सि. ३-३६, ६६; ४-५,
८, ३९; ७-११, ३८, ५१, ६१; ९-८, १८; १०-२०,
२९, ३०; ११-३४; १२-१६ | ५, १६ | ६. १६ | ७,
१६ | ९, १६ | १०, १६ | १२.

यवक [अ.]-सू. ५-११; २१-२५; २५-३३;
२७-१२; नि. २-४; ४-५; ५-६.

यवतिका [सु.]-क. ११-३.

यवशाक [अ.]-सू. २७-१०२; शा. ६-११.

यवानिका [अ.]-वि. १४-११०; १५-१७७.

यवानी [अ.]-सू. २३-२०, २७-१७०, ३०७;
वि. ५-८६, १६५, १६८; ६-२९; ८-१३७, १३८,
१४१; १२-१५, १३-१०३, १०५, १२५, १४-६३,
७०, ७३, ९९, १००, १०७, १९५; १५-१२०, १३५,
१३८; १८-७७, १२६; १९-२७; २४-१२१, १६९,
१७५; २६-६५, ८५; क. ७-५३; १२-२३; सि. ३-१४,
६७; १२-१६ | २, १६ | ६.

यवाल [सु. अ.]-सू. ३-२७; चि. ४-६८, १००,
१०३; १४-२१४, २२५; २६-२१०,

यवासक [सु. अ.]-वि. ३-२२२; ४-७५.

यष्टि [सु. अ.]-वि. २९-७७.

यष्टिका [सु. अ.]-सू. ४-१४ | २८; चि. ४-८१.

यष्टिमधु [सु. अ.]-वि. १-३ | २०; क. १-१४.

यष्टिमधुक [सु. अ.]-वि. २९-११५; ३०-६६.

यष्टीमधु [सु. अ.]-वि. ८-१३९.

यष्टीमधुक [सु. अ.]-शा. ८-२४, चि. १-३ | ३०:
३०-२७१; सि. ७-५३.

यष्ट्याह्न [अ.]-सू. ३-२४, २७; चि. ७-१३१,
१४६; ११-३३, ६७; १२-७१; १६-१२१; १८-३६,
८४, ८७; २२-४४; २३-२४४; २५-८८; ३६-१४०,
१६१, १७७, २०८, २३४, २४३, २६५, ३७८;
२८-१३७, १५१, १७२; २९-११०, ११४, १३२;
३०-८९, २५२; क. ३-१४; ७-१९, ५७; सि. ३-४७,
४८, ६२, ६७; ७-५६, ५७; ८-१३.

यष्ट्याह्नय-वि. १२-४४, ५३; सि. ३-१३.

यष्ट्याह्ना-वि. ७-१३६; २१-५९.

यष्ट्याह्निका-वि. २६-९१.

यातुक-सू. २७-१०२.

यास [सु.] - वि. ७-१४६.

युवती-वि. १-१ | ५८.

यूथिका [सु. अ.] - वि. १-१ | ५८; ८-१२९;
१५-१३५; २६-१८४; ३०-६०.

रक्तचन्दन [सु. अ.] - वि. २६-१७१; ३०-९२.

रक्तमाल-सू. २७-१२३.

रक्तमूली-सि. १०-३१.

रक्तशालि [सु. अ.] - सू. २७-८, ११;
शा. ८-२४, २८; वि. ३-१७८, १८१; ८-१३२; ११-२६;
१३-९७; १४-९५; १९-४१, ५६, ७२; २१-११३;
सि. ८-३८.

रजनी [सु. अ.] - वि. १-१ | २५; ७-७७, ८७,
१००; १२-४१; १३-११९; १७-१४५; २२-४९;
२३-४१, ५०, ७९, १९०; २६-६३; २९-११४;
क. ४-१६; ७-१६; सि. ४-१८.

रजनीद्वय [सु. अ.] - वि. ७-६८; २३-१०१,
१८५, २१२; २५-११४; २९-१४९.

रजन्यौ [सु. अ.] - वि. ९-३५; १०-१८;
२३-२२०, २४६; २६-२०९.

र(च)ण्हा-क. १२-४.

रसाक्षम- [सु. अ.] - सू. ३-१३; ५-१५;
वि. ७-६१, ८४, ९३, १२५; १४-१८७, १९५, २२०;
१५-१२९, १३४; १८-१६९, १७७; १९-५२, १०८;
सि. ३-४०, ६२; ११-२३; १२-१६ | १, १६ | २,
१६ | ६.

रसोन [सु. अ.] - वि. ३-३०४.

रक्षोघ्न [अ.] - वि. २६-१५.

रक्षोघ्नी-वि. २३-७९.

राजकशेरुक-वि. ८-१३९, १४४; सि. १०-३७.

राजकोशातकी [अ.] - क. ४-३.

राजक्षवक [सु. अ.] - सू. ४-९ | २; २७-९०;
वि. ८-१३९.

राजमाष [अ.] - सू. २७-२५.

राजवृक्ष [सु. अ.] - वि. ७-९६, १६१;
क. ८-३, ४.

राजादन [सु. अ.] - सू. २५-४९; २७-१४३;
वि. ८-१३५, १३९; सि. ३०-९७.

राठ [अ.] - क. १-२७.

राठ-वि. २६-१४.

रास्ना [सु. अ.] - सू. ३-१८, २२, २५, २८;
४-१३ | २६; २५-४०; वि. २-१ | २६; ३-२५०,
२६७; ५-१०६, १४५; ८-७८, १७०; १२-७२;
१३-११०; १४-४३; १५-८८, १६८; १७-९६, १०२,
१०६; १८-३६, ४३, ४७, ५४, ७७, ९२, ११८,
१२७, १७४; २३-२३१; २६-८२, ९७, १४०, १६०,
१६३, १७०, २८३; २७-४१; २८-१११, १२२,
१३०, १३७, १४८, १६१, १६५, १६८, १७२;
२९-५६, ६२, ८१, १०३; ३०-५७, ५९; सि. ३-१३,
३९, ४८, ६१; ४-४, १५, २०, २९; ८-८, ११;
९-८७; ११-३४; १२-१६ | १, १६ | २, १६ | ६,
१८ | १, १८ | २, १९ | २.

रुधिर-सू. ४-१८ | ४६.

रुहा [अ.] - वि. ३-२६७; १४-१२४; २३-८०.

रोहा-वि. ३-२६७.

रोहिणी [सु. अ.] - सू. ४-१० | ७, १८ | ४८;
२६-८४; वि. २-४; सि. ३-२४१, २५८; ७-१००,
१२८; ३०-२६१; क. १-२३; सि. ११-२५.

रोहिणी कटुका-वि. ५-११५, ११९; ७-१०२,
१०६, १३२.

रोहीतक [सु. अ.] - वि. ६-३५; ७-१९;
१३-८१, ८३, ८५, १४९; २६-९८; ३०-११६.

रोहिष (स्थावरविष)-चि. २३-१२.

रोहिष (कतृण) [सु. अ.]-चि. ३-२६७; १०-२१;
१८-७३; २६-१३८; क. १-९; सि. ४-४.

लक्ष्म [सु. अ.]-नि. २-४; ५-६; वि. ८-१४०.

लक्षणा [सु. अ.]-सू. २७-१०१.

लता [अ.]-सू. ३-२७; ४-१० | ८; चि. ४-७६;
१२-६८; २९-११२; सि. ४-२१.

लम्बा [सु. अ.]-चि. २६-१५३; क. ३-३.

लवङ्ग [सु. अ.]-चि. २६-२१०; २८-१५३.

लवलीफल [सु.]-सू. २७-१४५.

लशुन [सु. अ.]-सू. २-५; ३-४; २६-८४;
२७-१७६; नि. २-४; वि. ७-१७; ८-१४२, १५१;
शा. ८-३४, ४७, ५६; चि. ५-९४, १७७; ७-१११;
९-४९, ५२, ६४; १४-९; २३-७०; २६-१५०;
२८-१७७.

लाङ्गल-चि. १४-९५.

लाङ्गलक-चि. ७-१०९.

लाङ्गलकी [सु.]-सू. २७-१०८; चि. २३-१२.

लाङ्गलिकी [अ.]-शा. ८-३८.

लाङ्गली [सु. अ.]-शा. ८-३४.

लाङ्गल-सू. २७-८.

लामज्जक [सु.]-सू. ३-२९.

लिङ्गच [सु.]-सू. ४-१० | १०.

लोटाक-सू. २७-१००.

लोणिका [सु. अ.]-सू. २७-१०२; चि. १९-३३.

लोणीका [अ.]-चि. १४-१२३.

लोघ्न [सु. अ.]-सू. ३-५, १०, १२, २६, २९;
४-१५ | ३१, १८ | ४६; ५-२२; २५-४९;
वि. ८-१४४, १५१; शा. ८-४४, ५०; चि. ४-४५, ६७,
७३, ८१, ८९, ९९, १०४; ६-२७, ३०, ३१, ३८,
४१; ७-९३, ९५, १२९, १३१; १४-१३९, १५९,

१९३, १९७, २३०; १९-५३, ९०, १०९; २१-५५,
५७, ७६, ७७, ९७; २२-३६, ४३; २३-५७, २४६;
२४-१५९; २५-६६, ६८, ९०, ११०, ११३;
२६-१९१, १९५, २०९, २१७, २३३, २७०; २७-३०;
२९-१११; ३०-७९, ९१, ९८, ११८; क. ९-३, ४,
८, ९, १२, १६, १८; ११-१६; १२-३५; सि. ३-४७,
४८, ५०; ९-८; १०-२६, ३१; १२-१९ | ३.

लोह [सु. अ.]-सू. ३-२४; २३-१८; चि. ७-१३०;
१७-८०.

लोहवाल [अ.]-सू. २७-९.

लोहितचन्द्रन-चि. ४-१०२.

लोहितशालि [सु.]-सू. १५-१६; २५-३८;
वि. ७-२१; चि. २२-४२, ४३.

लौहित्य सू. २७-१७.

वंश [सु. अ.]-सू. १४-४३; वि. ८-१४४; इ. ५-३०;
चि. २१-१२५; २३-८०, २१२; ३०-२५८.

वंशक [अ.]-सू. १४-३१.

वंशलेखन-चि. १८-७३.

वस्त्रा [सु. अ.]-सू. २-९; ३-५, १८, २०;
४-९ | ३, ११ | ११, ११ | १२, १३ | २५, १७ | ४२,
१८ | ४८; २३-१५; वि. ८-१४३, १५१; शा. ८-३४,
३८, ६१; चि. १-१ | २५, १ | ४९, १ | ५८,
३ | ३, ३ | २४, ४ | ६, ४ | १४; ३-२०५, २५०,
२६७, ३०७; ५-७०, ८०, ८६, १४४; ६-३८; ७-६८,
१००, १०३, ११३; ८-७५; ९-४५, ६४, ६९;
१०-२५, २७; १३-८०, १०४, १०९, १२४, १२६,
१३४, १५९, १६३; १४-४१, ६३, १३१; १५-९९,
१०१, १०३, १३४, १७४, १८२, १८९; १७-१४३;
१८-५३, ११२, १६१; १९-२०, ४५, १०५, ११८;
२२-४७; २३-७०, ८०, १८३, २१२; २६-२१, ६१,
८५, ९७, १३८, १५२, १५३, २०९, २२३, २२६;
२७-३१, ३३, ३६, ४१; २८-१५४, १६८; २८-१४९,
१५२; ३०-५४, २५२, २७३, २७७; क. १-१४;
७-१६, ५४, ५८; सि. ३-१४, ४८, ६७; ४-१०, १३;
७-१८, २४; ८-३९; ९-८; १२-१६ | ३, १६ | ६.

वञ्जल-सू. २५-४९,
 वञ्जुल [सु. अ.]—सू. ४-१८ | ४७; क. १-८;
 सि. १०-२१.
 वट [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३३; वि. ८-१४४;
 वि. ३-२५८; ४-८६; १५-१२६; १८-१४७; २२-४४;
 २३-४१, १९७; २६-९८; क. १-८; सि. ६-५०;
 ७-६१; ११-२४.
 वत्सक [सु. अ.]—सू. ३-४; २३-१०; ३०-६३;
 वि. ३-२०१, २०४, २१०, २४३; ४-६०, ८९;
 ७-१०६; ११-१६; १५-१७९, १८६; १४-१३२,
 १३४; १६-४७, १०३; १९-५२, ८५; २३-२४३;
 २५-९०; २७-५२, ५४; ३०-९१, ९२, २५२;
 क. ३-१७; ५-१, ३, ४; ७-६१; सि. ९-८;
 १०-२५, ३०.
 वत्सकफल-सू. ४-१२ | १८, १३ | २५;
 शा. ८-५६; वि. ७-१३२; ११-३४; १५-१२९,
 १९-५१, २१-५१; सि. १२-१६ | २, १६ | ६.
 वत्सकवीज-वि. ३-२१३; ७-९५, १४२, १४६;
 १४-१८९, १९५, २२७; १५-१०३; सि. ३-४०.
 वत्सनाभ [सु.]—वि. २३-११.
 वनसिक्क [अ.]—सू. २७-९५.
 वनत्रयुषी-वि. ८-१३९.
 वन्य [अ.]—सू. ३-८; ५-१२, ६४; वि. ३-२५८;
 २१-७४; २३-७७.
 वयस्था [सु. अ.]—सू. ४-१८ | ४८; वि. ८-१५१;
 शा. ८-६१; वि. ९-५७; १०-२७; १७-१४०;
 २६-८३.
 वरक [सु. अ.]—सू. २७-१४, १८; वि. ८-१४४;
 शा. ३-४ | ५.
 वराङ्ग [सु. अ.]—वि. ८-१५१; वि. ३-२६७,
 ७-८१.

वराङ्गदला-वि. ३-२६७.
 वरी [सु. अ.]—वि. १९-६२; २९-९२.
 वरुका-सू. २७-१८.
 वरुण-वि. ३-२६७; ५-१६५; १४-४५.
 वर्धमान [सु.]—वि. १७-८०.
 वर्षाभू [सु. अ.]—वि. ८-१७०; १२-२५;
 २९-६१; सि. ९-८; १२-१६ | २.
 वल्लीफल [सु. अ.]—वि. २०-२२.
 वशिर [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३५.
 वस्तुक [सु.]—सू. ४-१२ | २०, १५ | ३५.
 वांशी [सु. अ.]—वि. ११-३३, ५८; १८-८९.
 वाटथपुष्पी-सू. ४-१८ | ४९, शा. ८-२०, ५८.
 वाटवायनी-सू. ४-९ | २.
 वातरोध-वि. ३-२५८.
 वाताम [सु. अ.]—सू. २७-१५७; वि. ११-३५;
 २६-१७१; २९-६६.
 वानीर-वि. ३-२५८; ४-१०२; क. १-८;
 सि. १०-२१.
 वाप्य-सू. २७-१२; वि. ५-१३०.
 वायसी [सु. अ.]—वि. १२-६३; १८-८१.
 वारुण-सू. १४-३१; शा. ८-३३.
 वार्ताक [सु. अ.]—सू. २७-९७, १६२; वि.
 १६-१२३; १७-१००; १८-१७२; २३-४१, २२५;
 २६-१५६; ३०-२५९.
 वार्ताकी [अ.]—वि. ८-१५१; वि. ९५-१८३.
 वार्ताकु [सु.]—वि. ८-१४३; वि. १५-१७४;
 २३-५१, ६८; सि. ९-५८.

वाला [सु. अ.]—सू. ३-३; १४-३१;
वि. ३-२२२; ४-८८; ७-१२८; ८-१०५; १२-६७;
१७-१४६; २३-२४३; २६-२३९.

वास्तुक [सु. अ.]—सू. २७-८८, ८९;
वि. ४-४९; १३-१८१; १४-१२३, १९४; १८-८१;
१९-३१; २७-२७; २९-५२.

विकङ्कत [सु. अ.]—सू. २७-१४५; वि. ८-१४३.

विकला [अ.]—वि. ८-१७५.

विजया [सु. अ.]—वि. २५-४७.

विडम्ब [सु. अ.]—सू. १-८१; २-३, २३; ३-३,
१०, १२; ४-११ | ११, ११ | १३, ११ | १५,
१३ | २७; ५-६४; २१-२३; २३-१९; २५-४०;
वि. ७-१७, २१, २२, २३, २५, २६; ८-१३६,
१४२, १५१; शा. ८-३४, ४१; वि. १-१ | २५,
१ | ४८, १ | ५८, १ | ७७, २ | ९, २ | १०,
३ | ३, ४ | १४; ५-६५, ८६, १०६, १४४; ६-२७,
२८, ४१; ७-४८, ७७; ८४, १०३, १०५, १०६,
१०९, १११, १५७, १५९, १६०, १६१, १६७;
९-३७; १२-३९, ७२; १३-८०, ११९, १२७, १४८;
१४-५०, ६३, १३९, १५८; १५-८८, १४६, १५४,
१५८, १६४, १८९; १६-७०, ७३, ७८, ८१, ९३,
९७, १०३, ११९, १२२; १८-५२, १२५, १८२;
१९-१०५, १११; २०-३७; २१-१३७; २३-५७;
२५-९०; २६-२०, १०१, १५२, १५३, १८४, २५२,
२५४; २९-१५२; क. ७-३७, ४०, ४६; सि. ३-६२;
४-१४, १८; ८-९, १०; ९-१७.

विदुषक-वि. १८-१७६; २९-९४.

विदारी [सु. अ.]—सू. ३-२१; ४-१० | ९,
१३ | २१; २७-१२१; वि. ८-१३९; वि. १-१ | ६४,
१ | ७६, २ | ४, ४ | ६, ४ | १६; २-१ | २५,
१ | २८, १ | ३५, २ | ६, २ | २२, ३ | ८, ३ | १४,
४ | २५, ४ | २८; ३-२५८; ४-९५; ५-१२३;
६-७५, ७९, ९०, १७६; ११-३८, ५०, ५६, ५७,
६३, ६६, ७०, ८०; १६-५८; १८-४०, ८४, ९५.

१५१, १५४; २०-२६; २२-३६; २३-२४६; २६-४९,
५०, ५१, ७३, १६१, १६९, २८८; २८-१२५, १६०;
२९-५९, ७३, ९८; क. ७-२२; सि. ३-५०, ५४;
१०-२८; १२-१६ | ५, १६ | १०, १८ | ३, १९ | १,
१९ | २, १९ | ३.

विदारिगन्धा [अ.]—सू. २५-४०, ४९; वि.
८-१३६; वि. १-१ | ४२; ८-९०; क. ११-९.

विदारीगन्धा [सु. अ.]—सू. ४-१७ | ४४;
वि. ३-१८३; २६-२६३.

विदुल [सु. अ.]—सू. ४-१३ | २३; वि. ८-१३५;
क. १-१४; सि. १०-३४.

विशाला [सु. अ.]—वि. ६-४०, ४१; ७-६५,
६८, १०८, १४५; १२-१३; १३-१२८; १४-१४८;
१६-६०; १८-१२१; २३-५५, २४४.

विश्व [सु. अ.]—सू. २-२९; वि. ३-२५०;
२७-५२.

विश्वदेवा [सु.]—वि. ८-१३९.

विश्वशेषज [सु. अ.]—सू. २७-१६६, २९६;
वि. १-१ | २५, १ | ७७; २-२ | २१; ३-१९८,
२०२; ५-१५६; १३-१४८; १५-१०३; १८-१२०;
१९-१०४, ११४; २८-१६८; क. ७-५६.

विष [सु. अ.]—१-३ | २४.

विषाणिका [सु. अ.]—सू. १-७८; वि. १३-१६४;
३०-२७३.

विष्वक्सेनकान्ता-सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०,
५८.

वीरण [अ.]—सू. ४-१२ | १७; शा. ८-२९, ५७.

वीरा [अ.]—वि. ८-१३९; वि. २-१ | २५,
१ | ३४; ५-११९; ८-७९, १०१; ९-४५; ११-३५,
६२; १४-१२३, २३६; १५-१२७, १५६; २१-७८,
७९, ९०, ९१; २५-४७; २६-९३; २८-१६१;
२९-६५, ११४, १३१; ३०-५०; क. ४-१३;
सि. ३-४९.

वृक्षधूमक-सू. २७-१०१.

वृक्षक [सु. अ.] - वि. ८-१३५; वि. ६-३०;
७-९७; क. १-२२; ५-४.

वृक्षरुहा-सू. ४-१४ | ३०.

वृक्षादनी [सु. अ.] - सू. ४-१५ | ३५.

वृक्षाम्ल [सु. अ.] - सू. ४-१० | १०; २३-३८;
२७-१५१; वि. ८-१४०; वि. ३-१८७; ११-८५,
८८; १२-६०; १३-१३१; १४-२००; १५-१०८,
११४; १९-२८; २२-३४; २४-१२१, १५१, १७७;
२६-२१९; २८-१३२.

वृद्धरुहा-सू. ४-१२ | १९.

वृश्चिकाली [सु. अ.] - वि. ८-१५१; वि. ९-४७;
१३-१०९; १६-१२०.

वृश्चिर [सु.] - सू. ४-१३ | २२, १३ | २६,
१६ | ३६; वि. ८-१३५, १३६, १३९; वि. ३-२६७;
१८-१२६, २६-४६, ७०; २९-७६; क. ४-१६;
सि. ३-६५; १०-३३.

वृष [सु. अ.] - सू. २७-९६; वि. ८-१४३;
वि. १-१ | ६४; ३-२४७, ३०३; ५-१२६; ७-१५३,
१५८; १२-७२; १४-४४, १५३, २१४; १८-९९;
२६-२८५; २८-१७०; ३०-८३; सि. ३-४८, ६५;
९-८.

वृषक [सु. अ.] - सू. २३-१५; वि. ७-८५; २६-५२,
६०, ६९; २९-१५२; ३०-५४, ५६, ५७; सि. ४-४.

वृषकणिका [अ.] - वि. २१-८४.

वृषपर्णिका [अ.] - सू. ४-११ | १५.

वृषणी-क. ३-३.

वृषणु [सु. अ.] - वि. १४-४५; ३०-८२; सि. ३-७.

वृषणुव-सू. २७-२०; वि. ३०-२५७.

वृषस- [सु. अ.] - ३-२७; वि. ८-१४३; शा. ८-२९;
वि. ३-२५८; ४-३८, ७५; ५-६९; ६-३२; ७-१५२;

८-१२९; १२-६८; २१-७५, ८५; २२-३५, ४४;
२-४६, ८७; २९-११०, १३३.

वृषसशाक-सू. २७-१०९.

वृष [सु. अ.] - सू. ३-२६; २७-४, ९५;
वि. ८-१४३; इ. ५-३०; वि. ४-३८; २७-२७;
२९-५२; ३०-२५८, २५९.

वृषाघ्न-वि. २६-१८४.

वृषाघ्नी [अ.] - सू. ५-६५; वि. ३-२११, २३६;
५-१०६; ८-११९.

वृषोष [सु. अ.] - सू. १३-८४, ९३; २३-१९;
वि. ७-६९, ७१, १४२; ७-६१, ६५, ७७; ९-६५;
१२-२१, २७, २९, ५०; १३-१०३, १०५, १२२,
१२६, १३७, १४८, १५०; १४-११४; १५-८८, ९६,
१०५, ११२, १३२; १६-७८, ९३, ९७, १०८, ११९;
१७-१००, १०४; १८-५२, ५३, ९३, १२३, १२५,
१६५, १७१, १७४, १७८, १८२; १९-४४, ११२;
२०-२५, ३५; २२-४७; २३-६९, ७१, ७८, १०२,
१९७, २१०; २४-१७२; २६-५५, ६०, १५०, १५२,
१५६, १८६, १९४, १९८, २४२, २८७; २९-१५२;
३०-२५९, ३७४; क. ७-४६, ५३, ६५; सि. ८-२३,
२६, २७, २८, ३१, ३२, ३३; ९-२०.

वृषीहि [अ.] - सू. २७-१५, ३३९; शा. ८-१८.

शकुनाहत [अ.] - सू. २७-८.

शकुलादनी [अ.] - सू. ४-९ | ४; २७-९६.

शक्र-क. ५-४.

शङ्खपुष्पी [सु. अ.] - वि. १-१ | ४८, १ | ५८,
३ | २४; ३ | ३०, ३ | ३१; १०-२५; १८-५७;
२९-६२.

शङ्खिनी [सु. अ.] - सू. १-८१; ४-९ | ४;
२५-४९; ३०-६४; वि. ८-१२६; वि. १३-१२४,
१६७; २३-२०९; २६-१३; क. १-६; १०-१५;
११-१, ३, ५, ९, १०, १२, १९; सि. १०-२६.

शटी [सु. अ.]—सू. ४-१४ | ३०, १६ | ३७;
 २७-८८; वि. १-१ | ६३; ३-२११, २१२, २१३,
 २२५, २६७; ५-७०, ७९, ८६, १४४; ६-४१;
 ८-१०१, १०८, १११; ११-३५; १२-६०; १३-१२६;
 १४-७२, ९२, १२४, १३१; १५-८८, १०९, १६५,
 १६८; १७-१०२, १२३, १२९, १४२; १८-३९, ४९,
 ५०, ५१, ५३, ५७, ७७, ९२, १०६, ११४, ११५,
 ११८, १२३, १२५, १५९, १७६; १९-२७, ३२, ४५;
 २६-६०, ८४, ८५, ८६, १७०; २८-१२२, १५०,
 १६९; सि. ४-१०, १४, २१; ७-१८, १९;
 १२-१९ | ३.

शण [सु. अ.]—सू. २७-९९, १०४; वि. ८-१४४;
 वि. १५-८३; १७-१२६

शणपुष्पी [सु. अ.]—सू. १-७८, ७९; ४-१३ | २३;
 वि. ८-१३५; क. १-१४.

शतकुसुमा—सि. १२-१६ | १, १६ | २, १८ | ३.

शतपत्र [अ.]—सू. ४-१५ | ३४; २५-४९;
 वि. ६-१७; वि. ३-२५८; सि. १०-२१.

शतपर्वा—वि. ३-२५८.

शतपुष्पा [अ.]—सू. ४-१३ | २५, १३ | २६;
 १४-३६; वि. ८-१३९; शा. ८-४१; वि. ३-२५०,
 २६७; ७-८४, १६५; ८-७५, ७७; १९-६२;
 २६-२२६; २८-१५९; २९-९२; क. १-२३; सि. ९-८;
 १२-१६ | ६, १८ | १, १८ | ९, १८ | ११, १८ | १३.

शतवीर्या [अ.]—सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०,
 ५८; वि. ८-१७५.

शतावरी [सु. अ.]—सू. ५-३५; २५-४९;
 २७-१०७; वि. ८-१३५, १३९; वि. १-१ | ४४,
 १ | ५८, २ | ४, ४ | ६, ४ | १५; २-१ | २५,
 १ | २८, १-३४, २ | ६, २ | १४, २ | १८,
 ३ | १८, ४ | २८; ३-२५०, २५८; ४-८५, ९५;
 ५-१२३; ७-१४५; ८-७९, १०५; ११-३६, ४६,
 ६६; १८-४०; १९-५०, ७८, ९८; २३-२४४;

२५-४७, ७५; २६-४६, ५०, ७०, ८८, १६९;
 २८-११०, १६०; २९-५२, ५८; ६१, ७२, ७६, ७७,
 ८१; ३०-५३, ६४, ६५; क. २-१२; ४-१३;
 सि. ३-४९; ४-५, ९; ९-८; १०-२८, ३८;
 १२-१६ | ४, १९ | १, १९ | २.

शताहक [सु.]—सू. २७-१४५.

शताह्वा [सु. अ.]—सू. ३-१८, २०; वि. ३-२४६;
 १३-१०४, १२६; १४-४१, १३१; १९-११८;
 २६-१३५; २२३; २८-१६९; २९-१४०, १४२, १४९,
 १५०; ३०-७२, १०६; सि. ३-१४, ४०, ४४, ४६,
 ६२, ६७; ४-८, ९, १३, २१; १०-१५; ११-२३,
 ३५; १२-१८ | १६.

शताह्वे—सू. ३-२१, २५.

शमी [सु. अ.]—सू. २५-४९; २७-१६०; वि. ८-१४४;
 वि. १-२ | ३; क. १-८; सि. १०-३०.

शम्पाक—[सु.]—वि. ७-१४४; १०-१९, २७;
 १८-१५१; २३-५७; २६-२३; २८-१७३; क. ८-३,
 १५; सि. ३-६१; ४-१९; ९-५८.

शम्बरी—क. १२-४.

शम्याक [अ.]—सि. ११-२६.

शरपञ्चमूल—वि. १८-१००; २२-२७.

शरमूल [सु. अ.]—वि. ८-१३९; वि. १-१ | ४४,
 ४ | १६; ३-२५८; सि. ९-८.

शलाह [सु. अ.]—शा. ८-२४; सि. ८-३६.

शल्लकी [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३२; ५-२३;
 वि. ८-१४४, १५१; वि. ३-२६७; १७-८०; २८-१६१;
 ३०-१०८; क. १-८.

शाक [अ.]—सू. २७-६, ८८, ९७, ९८, १०२,
 १०७, १२२, १२४, २५९, २६८, ३१६, ३१८;
 वि. ४-३८.

शाब्दल [अ.]—चि. १६-१२१; २१-७५; २९-१३१.

शारद (षष्टिक) [अ.]—सू. २७-१४.

शाङ्गेष्टा [सु. अ.]—सू. २७-९६; वि. ८-१३५;

चि. १८-७१; ३०-२६०, २६६, २७७, २८०;
सि. ३-५६.

शाल [सु. अ.]—सू. ४-१८ | ४७; २५-४९;

वि. ८-१४४; चि. ३-२५८; ६-२७; ११-३१;
सि. ११-२४.

शालकल्याणी—सू. २७-१०२.

शालपर्णी [सु. अ.]—सू. २-११, २०;

४-१६ | ३८; वि. ८-१३९; चि. ३-२६७; १९-२६,
५०; सि. १०-१९.

शालि [सु. अ.]—सू. ४-१२ | १७; ५-५, १२;

६-२८, ३८, ४३; ७-११; १५-७, १६; २१-३१,
५२; २७-४, ९, १२; वि. ८-१३९; शा. ३-४ | ५;
८-९, १९, २४, २९, ५६, ५७; चि. १-१ | ४४,
१ | ७६, १ | ७७, २ | ४, २ | ११, २ | १३;
२-२ | ७, ३ | ८, ३ | १६, ४ | २३; ४-३६, ८७,
१०३; ५-११०, १३३; ६-२०; ७-६३; ८-६९;
११-३२; १४-१९१, १९३, २०५, २११; १६-४१;
१७-१००, ११३; १८-७६, ९७; १९-३५, ३६, ३९;
२०-२७, ३३, ३५; २१-११०, ११४; २२-२८;
२३-२२४; २४-१३२, १३८; २५-११२; २६-५०,
१४८; २७-४०; २८-१८५; २९-५०; ३०-१५२,
२५७; क. १-२४; सि. ३-५१; ८-४१; १२-१६.

शालिपर्णी [सु. अ.]—चि. १२-१६ | २, १६ | ५,

१६ | ११.

शालूक [अ.]—सू. ५-१०; २७-११६; शा. ८-२४;

चि. ३-२५८; १४-९; २१-७९; २६-७६, १६८;
३०-८९.

शालेय—चि. ४-७५.

शास्मलि—सू. २७-९९, १०४; वि. ८-१३५;

चि. ४ | ३९, ७०; १४-२२७; १९-६४.

शास्मलिक—वि. ८-१३५.

शास्मली [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३२; चि. ३-२५८;

१४-२०२, २२५, २३६; १५-११३; २५-६३;
२७-२९; ३०-७५, ९१.

शावरक [सु.]—चि. १५-१५८; २६-२३३.

शिशपा—सू. २५-४९; वि. ८-१४४; शा. ८-३८;

चि. १-२ | १२, ३ | ३; क. १-८.

शिशु [सु. अ.]—सू. २-३, २३; ३-८; ४-१३ | २७;

१४-३१; २३-१९; २७-१७०; नि. २-४; वि. ७-१७;
८-१३५; चि. ३-२६७; ७-१०६, १०९. ११३;
१२-६७, ७२; १३-१५८; १४-४५; १७-९८;
२६-२२६; २४०; २७-५२; २८-१७६; सि. ८-९;
११-२४.

शिशुक [सु. अ.]—सू. १३-१०; वि. ८-१४२;

चि. १३-१०८; २३-१८३; २६-६६; १८६; २७-५४;
२८-१६८.

शितिवारक [अ.]—चि. २६-५६, ६०.

शिविर—सू. २७-१८.

शिरीष [सु. अ.]—सू. २-५; ३-४, २८, २९;

४-११ | १६, १८ | ४७; २५-४०, ४९; वि. ८-१४४,
१५१; शा. ८-३२; चि. ६-३१; ७-९६; १४-५३;
१७-११४; २१-८५, ९०, ९१; २३-४९, ५२, ५३,
५५, ७१, ७८, ९९, १९३, २००, २०२, २०४,
२०८, २०९, २१२, २१८, २४२; २६-१८४; २८-१७२.

शिवा[अ.]—सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०, ५८.

शीतक—वि. ८-१४०.

शीतकुम्भिका—चि. ३-२५८.

शीतपाकी [अ.]—वि. ८-१३९; चि. ३-२५८.

शीतपाक्य—चि. ३-५३.

शीतवल्ली—चि. ३-२६७.

शुकवर्ह—सू. ५-२३.

शुक्ति [अ.]—सू. २५-४९.

शुक्लसुरस—वि. २३-१०१.

शुक्ला [अ.]—वि. ८-१३९.

शुण्ठक—वि. १२-४४.

शुण्ठी [सु. अ.]—वि. ५-७४; ११-८५, ८९, ९२; १२-२५, ७०; १३-८०, १०४, १६३; १८-११२, ११४; २१-५८; २३-२०९; २६-२२, २२२, २२३, २२५; २७-४५; ३०-९३, २६७; सि. ९-१९.

शुषा—सू. २७-८८.

शुकधान्य [अ.]—वि. १-२ | ३.

शुकरी [अ.]—वि. ९-४६.

शूर्पण्यौ [अ.]—वि. १-१ | ४३; २-२ | ५.

शृङ्गधेर [सु. अ.]—सू. ४-९ | ६; १७ | ४२, १७ | ४५; १३-८६; २५-३८; वि. ७-१७, १९; ८-१३५, १४२, १५१; शा. ८-४८; वि. ३-२६७; ८-१२६; १३-१५३; १४-८९, १०४; १८-५०, ६३; १९-२२, ८०; २४-१२१; २६-९४, ९७, १४४; २८-१४७; २९-९९; क. १-२३; ७-१६.

शृङ्गधेरिका—सू. २७-१७१.

शृङ्गाटक [सु. अ.]—सू. २५-४९; शा. ८-२४; वि. २-२ | १४, २ | २२; ३-२५८; ४-७१; ८-१००; ११-३७, ५८; १४-१०; १८-८७, १०४; २६-५१, १६९; २९-६५, ९९; सि. १०-२८; १२-१९ | १.

शृङ्गाटिका [सु.]—वि. ८-१३५, १३९.

शृङ्गी [सु. अ.]—सू. ४-१६ | ३६; वि. १-१ | ६३; ३-२११, २१३; १४-१०; १८-५४, ११२; २३-१३; २६-१६८.

शेह [सु. अ.]—वि. २३-१८७, २०१, २०४.

शैखरिक वि. ७-१९.

शैलेय [सु. अ.]—सू. ३-२८; ५-२२; वि. ३-२६७; १२-६५; २३-५४; २८-१५२.

शैलेयक [सु.]—क. १-२३.

शैवल [सु. अ.]—वि. ४-१०३; २२-३७; २६-९४.

शैवाल—[सु. अ.]—सू. ३-२६; वि. ३-२५८; ३१-८४, ९०; सि. १०-२१.

शोभाजन [सु. अ.]—सू. ४-१३ | २२; १४-३२; वि. १७-९९; २६-६७.

शोभाजनक [अ.]—वि. ८-१५१; वि. ३-२६७; ७-१२४; २७-५६.

श्यामा [सु. अ.]—सू. १-७७; २५-४९; ३०-६३; वि. ७-२६; ८-१३६; वि. ७-१२४; १२-२५; १४-५४, ५५; १५-२३१; १६-६६; २६-१२, १४; ३९-८१; ३०-६२; क. १-६; ५-५; ७-१, ४, ८, ३३, २९, ३६, ५१, ६१, ६६, ६७, ७२, ८०; ८-१४; १०-१२, १८; ११-९, १२; १२-१४, ३२; सि. ४-१४, ३७, ३९; ६-८३; १०-२५.

श्यामाक [सु.]—सू. २-२६; २१-२५; २७-१६; १८; शा. ३-४ | ५; वि. ४-३६; १३-१९२; १४-२०५; १८-९६; २७-२६; ३०-२५७.

श्योनाक [सु.]—सू. २-११; ४-१३ | २६, १६ | ३८, १७ | ४२; वि. १-१ | ४३, १ | ६२; २७-५६; सि. १०-१९.

श्योनाक [अ.]—वि. २६-१३५.

श्रावणी [सु. अ.]—वि. ८-१३९; वि. १-४ | ६; ३-२५८; ११-४६, ६२; १८-१०१; ३०-५०; क. ४-१३; ७-१८; सि. ३-५३; ४-९.

श्रावणीद्वय—वि. २-२ | २१.

श्रीनिवासक—वि. २८-१५३.

श्रीपर्णी [सु. अ.]—वि. १-४ | १६; ३-२५८; ८-१२९; क. ७-३०; सि. १०-३५.

श्रीवैद्यक [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३२; ५-२३;
चि. १२-६६; २३-५५; २७-२९, ४३; क. १-२३.

श्रेयसी [सु. अ.]—सू. २७-१०७; चि. १०-२०;
१८-५३, १६१; २६-९३; २८-१४०; सि. ९-८.

श्याह्न [अ.]—सू. ३-३; चि. ३०-१०७.

श्लेषमातक [सु. अ.]—सू. ४-११ | १६; २७-१५९;
चि. ३०-२७५.

श्वदंष्ट्रा [सु. अ.]—सू. २-१२, २२; ४-११ | १५,
१३ | २६, १५ | ३५; २३-१२, १५; चि. ८-१३९;
चि. १-१ | ४२, १ | ६२; २-२ | ५, ३ | ८,
३ | १४, ४ | २८; ३-१८२, २२४, २४१; ६-२८;
८-१०६; ११-४४; १४-११०, ११३; १५-१७३;
१८-८९; १९-२१, २६, ५०; २६-५०, ५५, ६०,
६२, ६३, ७४, १६९; २७-५६; २८-१४६, १६८;
२९-७६; ३०-५७; सि. ८-१३.

श्वसन-क. १-२७.

श्वेतकरवीर [अ.]—चि. ७-९४, १०५, १०६.

श्वेतनामा-सू. १-७७.

श्वेतभण्डा-चि. २३-२४५.

श्वेतभण्डी-चि. २३-२१०.

श्वेतमरिच [अ.]—चि. २६-२४५, २४६.

श्वेतवचा [अ.]—सि. ३-६२.

श्वेतशालि-चि. २१-८०, ११३.

श्वेता [सु. अ.]—सू. १-७९; ४-१३ | २७,
१८ | ५०; चि. ८-१५१; चि. ३-२६७; २३-७०,
१००, २१३.

श्वेता गिरिकर्णिका-चि. २३-१९५.

श्वेता मृद्धीका-चि. २४-१८०.

पह्यग्र्या [सु. अ.]—चि. ३-२०४; ७-११३,
१४५; १५-१२५, १७९.

षष्टिक [सु. अ.]—सू. ४-१२ | १७, १६ | ४०;
५-५, १२; १५-७; २७-४, १३, १४; शा. ८-२४,
२९, ५६. ५७; चि. १-१ | ७५, १ | ७७, २ | ४,
२ | ११, २ | १३, ३ | ३७, ४ | २३; २-१ | ४७,
२ | ३, २ | ७, २ | ११, २ | १६, २ | २०, २ | २३,
२ | २५, २ | २७, २ | २८, ३ | ८, ३ | १३,
३ | १४, ४ | २३; ४-३६; ६-२१; १३-१६५;
१४-२११; १७-१००; १८-७६, ९७; २१-११३;
२३-२२४; २४-१३८; २५-११२; २९-५०; ३०-१५३,
२५७; सि. १२-१६.

संवर्तक-चि. ३-२५८.

संहर्षा-चि. ८-१३९.

सङ्कोच-चि. २-३ | २८.

सङ्कोच (विषमेद)-चि. २३-१३.

सतीन [सु. अ.]—चि. २४-१३९; सि. ३-८.

सदापुष्पा [सु.]—सू. ४-१३ | २३; चि. ८-१३५.

सदापुष्पी [अ.]—क. १-१४.

सप्तच्छद [सु. अ.]—चि. ६-३५; ७-६५, ११२,
१२९, १४४; २६-५७; सि. ३-६१; ८-८.

सप्तपर्ण [सु. अ.]—सू. ३-४; ४-११ | १३,
१७-४३; २३-१०; २५-४९; चि. ८-१३५, १४३,
१४४, १५१; चि. ६-२९; ७-९१, ९७, १५४, १५८;
१०-१८; १५-१२५, १३४, १७९; १७-११४; २१-८८;
सि. ४-२०.

सप्तला [सु. अ.]—सू. २-९; ३०-६४; चि. ८-१३६;
क. १-६; ७-६५; १०-१५; ११-१, ३, ५, ९, १२,
१५, १९; सि. १०-२६.

समझा [सु. अ.]—सू. ४-९ | ५, १५-३१;
चि. ८-१४४; चि. ४-७६, ८९, ९९; ११-६६;
१४-१८९, १९३, २२०, २२७, २३०, २३७; १७-१०८;
१९-२१, ५३, ७५, ११०; २१-८७; २५-६७, ८८;
२६-१६७, १९०, २०९; २७-२९; ३०-९१, १२३;
सि. ८-३८, ३९.

सरल [अ.]—वि. ७-२३; ८-१५१; चि. ३-२६७;
१५-८२; १७-१०६; २३-२३१; २७-३१, ४२, ४३,
५६; २८-१५०; क. १-२३; ७-१५, ५८; सि. ७-२६.

सरला [सु.]—वि. १३-१५५, १५९; ३०-१२१.

सर्ज [सु. अ.]—सू. ३-५; वि. ८-१४४; चि. ३-२५८;
६-३१; २३-१००; २५-९१; २९-११४; ३०-१२२.

सर्जरस [सु. अ.]—सू. ३-१०; ५-२२; चि. ७-१२०,
१२७; १४-५१, २२०; १७-७९, १४५; २१-७७;
सि. ७-५७; ८-३६.

सर्पच्छत्रक—सू. २७-१२३.

सर्पा—चि. १-४ | ७.

सर्वानुभूति—क. ७-४.

सर्षप [सु. अ.]—सू. २-३; ३-६, ८; ४-११ | १४,
१३ | २५, १३ | २७; ८-२८; १३-१०; १४-३१;
१८-७ | १; २५-३९; २६-८४; २७-१२२; नि. २-४;
वि. ७-१७, २६; ८-९, ११, १३५, १४२, १५१;
शा. ८-३२, ३४, ४७, ६१; चि. ३-३०८; ५-१४१;
६-२०; ७-१०३, १०६, ११०, १११, ११५, ११९,
१२६; ८-१७६; ९-६५, ८०; १२-९८; १४-१०;
१५-७४; १८-११०; २०-३४; २३-७०, ९८;
२६-१३, १४, १५४; २७-४३, ५१, ५२, ५३;
२८-१८८; २९-१३६, १४८; ३०-२५२, २६८;
क. १-१४; ५-१०; ११-११; सि. ३-५७; ७-२३,
२६, ६३; ८-८, १२; ९-५१, ५८; १०-१५.

सहकार [सु.] क. ७-३१.

सहचर [सु. अ.]—वि. ७-२१; शा. ८-१९;
चि. २६-२६४; २८-१७२; २९-१३९; सि. ४-५, १९;
१२-१६ | ३, १६ | ६, १९ | २, १९ | ३.

सहदेवा [सु.] वि. ८-१३९.

सहस्रवीर्या [सु.]—सू. ४-१८ | ४९; शा. ८-२०,
५८; चि. ४-१०२; सि. १२-१९ | ३.

सहा [सु.]—चि. २८-१६२.

सहाचर [सु. अ.]—चि. २८-१४४, १६१; ३०-५३;
सि. ९-५८.

सातला [सु. अ.]—वि. १३-१२८, १३४, १६४;
२८-८४; क. ७-५७, ५९; १०-१२.

सारिवा [सु. अ.]—सू. २-२४; ४-१० | ८,
१० | ९, १२ | १८, १६ | ३९, १७ | ४१; ५-६४;
शा. ८-५६; चि. ३-२०१, २१९, २५८; ४-७६, ८१,
१०१; ७-१२८; १५-१०६, १२५; १८-१७७;
१९-५०; २१-५४, ७६; २३-२०१, २०२, २४३;
२८-१५८; २९-७६, ९४, १२३, १४६; ३०-२६३,
२७५; सि. ३-४८, ५३; १०-२१, ४३; १२-१६ | ३,
१९ | ३.

सारिवाख्य—सू. २७-९.

सारिवाह्वय [सु. अ.]—चि. १४-१६०.

सारिवायुग—चि. २६-१६९.

सारिवे [अ.]—चि. ७-१४५; ९-३५; १०-२१.

साल [सु.]—क. १-८.

सावरक [सु.]—चि. २३-५५.

सितगिरि—चि. २३-९५.

सितमरिच [अ.]—चि. २३-१९३.

सिता—सू. ३-२७, ४-१० | ८.

सिद्धार्थ [सु. अ.]—चि. १५-१३५.

सिद्धार्थक [सु. अ.]—चि. ७-९१; ९-६९;
सि. ३-६७.

सिन्धुवार [सु. अ.]—सू. ३-२८; ४-११ | १६;
चि. २३-५६, १९५.

सिन्धुवारिका [सु. अ.]—चि. २३-७९, २००;
३०-२७१.

सिम्बितिकाफल—सू. २७-१४२.

सुगन्धक [सु.] सू. २७-९; नि. ४-५.

सुतश्रेणी—क. १२-४.

सुधा [सु. अ.]—सू. १-७०; ३०-६४;
वि. ५-१०७, १५३, १७४; ७-८७; १३-१५०;
१४-५२, ५३, ५७; १५-१८३; २१-१२६; २५-५३;
२६-१३, १८.

सुनिषण्णक [सु. अ.]—सू. २७-८८; वि. १४-२३९;
१८-८१; २३-२२५; २७-२७; २९-५२.

सुमनस् [अ.]—सू. ३-४, १४; वि. ७-९४;
२६-२४१, २५७.

सुमना [सु.]—वि. ८-१३५, १४३.

सुमुख [सु. अ.]—सू. २६-८४; २७-१७३;
वि. २-४; वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१;
वि. ३-२६७; क. १-२५.

सुरदारु [सु. अ.]—सू. ३-१८, २४, २८;
४-१२ | १८, १३ | २६; ५-६५; शा. ८-४४, ५६;
वि. ७-७३, १०९; १४-२३५; १८-१७४; २३-५५,
७८; २६-१०१, १६७; सि. १०-१५; ११-२५.

सुरभी [सु. अ.]—सू. ५-६५; वि. २३-२४३.

सुरल [सु. अ.]—सू. ३-८; २७-१६९; वि. २-४;
वि. ७-१७, २१; ८-१४२, १५१; शा. ८-३२;
वि. ३-२६७; ५-७०; ७-११२; ८-१०१; १७-१२३;
१८-७१, १२३, १७१; २३-५३, ५४, ६९, ७९,
१९०, २१२, २१५, २४३; २६-१५३, २६४, २६९;
२७-५४, ५६; २८-१५१; क. १-२५.

सुरसा [सु. अ.]—सू. २-४; ४-१६ | ३७;
१४-३२; २६-८४; वि. २३-५२; २७-५२.

सुराह्न—सू. ३-३; वि. ६-२८; १४-१६०;
१८-११२; २६-६४, ८५; २७-३७; २८-११३;
सि. ३-६१; ११-२५.

सुराह्वा [सु. अ.]—वि. ६-२६.

सुवर्चला [सु. अ.]—सू. २७-९९; सि. ७-६१.

सुवर्णक्षीरी [सु.]—वि. ७-२१.

सुवहा [सु.]—सू. ४-९ | ४, ११ | १६;
वि. ७-२१; क. ७-४.

सुषवी [सु. अ.]—वि. ८-१३५, १४३; वि. १५-८३;
क. १-२२.

सूक्ष्मैला [सु. अ.]—सू. ४-११ | १६; ५-६४,
७७; शा. ८-४१; वि. १-१ | ४९; २-२ | २५;
१७-१२५; २६-१७०.

सूर्पपर्णी—वि. १९-५०; २८-१५१.

सूर्यक्रान्ता—वि. १-४ | ७.

सेव्य [अ.]—वि. ६-५०; ७-४६, १२८, १३२;
१४-१६४; १८-७३; २०-३२; २३-१००; २४-१५९;
सि. ३-५३.

सैरेय [सु.]—सू. १४-३२.

सोम [सु.]—वि. १-४ | ७.

सोमराजी [सु. अ.]—सू. २-२४; वि. २३-८०;
२६-२७२.

सोमवल्क [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३३; वि. ८-१३५;
१४३, १४४; वि. ६-३८; २३-२२०; क. १-८, २२;
सि. १०-४३.

सोमवल्ली [सु.]—वि. ८-१३९.

सौगन्धिक [सु. अ.]—सू. ४-१५ | ३४; १५-१२;
वि. ६-१७; वि. ३-२५८.

सौमनस्यायनी—वि. ८-१३५; क. ४-१६.

सौवर्णी त्वक्—वि. ७-७७.

स्थलजक्रीतक—सू. १-८१.

स्थिरा [सु. अ.]—सू. ४-१० | ७, १८ | ५६;
५-६४; २३-१९; वि. १-१ | ५८, १ | ७७, ४ | ६;
३-२१९, २२४, २४२, २४७; ४-४६; ८-११४,
१३३, १७०; ९-४२, ४७; ११-४४; १४-२३६; १८-१०९;
२६-२३, ६९, ७४, ८७, ९५, १६०, १७०; २८-११३;
२९-७६, ८१, ९२; ३०-५०; सि. ४-१४; ७-१३,
२८; ८-११, ४०; १०-२०, २५.

स्थिरादिपञ्चमूल-सि. ३-४८; १२-१६ | १.

स्थिरादिपञ्चमूली [सु. अ.]-सि. ९-८.

स्थौण्य-चि. २३-५४; २८-१५४.

स्थौण्यक [सु. अ.]-चि. ३-२६७; क. १-२३.

स्तुह [सु. अ.]-सू. २५-४०; चि. १३-१४०, १४१, १६७; २३-२४१; २६-२४; क. १०-१६, १८.

स्तुगुह [क. १०-८.

स्तुही [सु. अ.]-सू. १-११४, ११५; चि. २३-२०९.

स्पृका [सु. अ.]-चि. १२-६६; २३-५४, ७७; २८-१६२.

स्फूर्जक [सु.]-चि. ८-१४४.

स्यन्दन [सु.]-सू. २५-४९; वि. ८-१४४; चि. ३-२५८.

स्योनाक [अ.]-चि. ३-२६७; १३-१७०; १५-१३४; १७-८०; २८-१७३.

स्वयुता [अ.]-चि. ११-४५; १८-३९; २६-८७; सि. ४-१०.

स्वयङ्गुता [सु. अ.]-चि. १-१ | ५८; २-३ | १५; ९-४३; १८-५७.

स्वर्णक्षीरिणी-सू. ४-९ | ४; क. ७-१६, ५८, ६०.

स्वर्णक्षीरी [अ.]-चि. १३-१२६, १६४; १६-६६; २३-२०३; २७-३६.

स्वर्णयूथिका-सि. १०-३१.

स्वादुकण्ठक [सु. अ.]-चि. ८-१३५; क. १-२२.

हंसपदी [अ.]-चि. २३-२२०; २९-९२.

हंसपादी [सु. अ.]-सू. ४-१० | ९; वि. ८-१३९.

हृषुया [सु. अ.]-सू. २३-२०; चि. ५-७१, ७९; १३-१०५, १२५, १३३; १४-४३, ६३, ६९, ७१, ७२; १९-२७; २४-१२१; २६-६१; सि. ३-४०; ६२-१६ | २, १८ | ९, १८ | १२.

हयगन्धा [अ.]-चि. २८-१७३.

हयमारक [सु.]-सू. ३-१४.

हरिचन्दन [सु. अ.]-शा. ८-९.

हरिद्रा [सु. अ.]-सू. ४-९ | ३, ११ | १३, ११ | १६; नि. ४-३४; वि. ८-१३५, १४३, १५१; शा. ८-३२, ४४; चि. १-१ | ४९, १ | ७७; ६-२६, ३८; १४-५२, ५४; १६-५३, ९८; १७-७७; २३-६९; २६-१८४; २९-८६, १४२; क. १-१९; सि. १०-२३.

हरिद्रे [सु. अ.]-सू. २-५; ३-३, ८, १४, २५; २३-१२, १९; चि. ६-२७; ७-१०८, १४५, १५३; १३-१५९; १५-१८२; १६-४७, ९९, ११९; २३-१९१, १९८, २१६, २३१; २५-८५; २७-३१.

हरीतकी [सु. अ.]-सू. १३-९२; २५-४०; वि. ८-१३६; चि. १-१ | २५, १ | २९, १ | ३४, १ | ३६, १ | ३७, १ | ४१, १ | ४६, १ | ७५, १ | ७६, १ | ७७; ३-३०७; ५-१५८; ६-२७; १२-२१, २२; १३-१५२; १४-६७, ११९, १३८, १४८; १५-१४२; १६-६८; १८-५८, ११५; २६-२२, ८३, २३३; २७-२८, ३०, ३२; क. १-१६; ११-११; १२-१५, २७.

हरेणु [सु. अ.]-सू. ३-५, ६५; २७-२८; नि. ४-५; वि. ८-१३५; चि. १५-१६५; २१-७७, ८०; २३-१०२, २२६; २५-६२; २८-१५१, १६०; सि. ४-१४.

हरेणुक [सु.]-शा. ८-५६; चि. २३-७७.

हरेणुका [सु. अ.]-सू. ५-२०; वि. ८-१५१; चि. ३-२६७; ४-४७; २३-७७, १९७; २९-१५०; क. १-२३.

हस्तिदन्ती-[सु.]-सू. १-७७.

हस्तिपर्णिनी-सू. १-८४.

हस्तिपर्णी-सू. १-८२.

हस्तपिण्डली [सु. अ.]-वि. १३-१०८, १४८, १५८; १४-७२, ८९, १०४, ११०; १५-८२, ११३; १८-५७, ११९; १९-२७, १०६; क. १-२२; ७-४०, ५१, ६१.

हस्तश्यामाक-सू. २७-१७.

हायन [अ.]-सू. २७-१२.

हायनक [सु.]-नि. ४-५; ५-६.

हारिद्र [सु. अ.]-सू. २६-८४.

हालाहल [सु.]-वि. २३-१३.

हिक्त्रा [अ.]-वि. ३-२६७; २६-६०; २७-५४; २९-१४८; ३०-६२.

हिङ्गु [सु. अ.]-सू. २-२९; ४-१६ | ३७, १८ | ४८; २३-१५, २०; २४-५०; २७-२९९; शा. ८-३४, ४१, ४७, ६१; वि. २-४ | २१; ५-७९, ८५, ९९, १४२, १४४, १६२, १६६; ७-१०९; ९-५०, ५५, ५७, ६४, ७४; १०-२६, २७; १२-४४; १३-१५८; १४-६२, ७१; १५-९६, १०१, १०५, १०९, १७३, १८६, १८८; १७-८७, १०१, १०४, १०८, १४०, १४३; १८-३६, ४७, ५२, ५३, ११४, १२३; १९-२८; २३-५६, ७०, ८०, ९६, १०२;

२६-१३, २०, २२, २४, ६१, ६५, ८३, १५२, १८४, २२२, २२६; क. ७-१५, ५३, ६३; सि. ९-८, १८, १९.

हिङ्गुनिर्यास-सू. ४-९ | ६; २५-४०; वि. ८-१४२, १५१.

हिङ्गुपर्णी-वि. ९-५७.

हिङ्गुपत्रिका-वि. ९-६६.

हिङ्गुशिवाटिका-वि. १५-१०९.

हिन्ताल-क. १-८.

हेम [अ.]-सू. ३-२९; वि. १-३ | २४; २१-७४; २४-१५९; २५-११६, ११७; २७-३८.

हेमक्षीरी [सु.]-वि. २५-५३.

हेमदुग्धा [अ.]-क. १२-२३.

हेमवती [सु. अ.]-सू. १-७७, ७९; ४-९ | ३; क. ४-१६; ७-१६, ५१.

ह्रीवैर [सु. अ.]-सू. २-२१; ४-१४ | २९, १७ | ४१; ५-२१, ६४; वि. ८-१३५; वि. ३-२४१; ४-३१, ७५, ८६; १४-२००, २३०; १९-२०; २१-९१; २४-१६५; सि. ४-१३; १२-१९ | २.

चरकसंहितागतजङ्गमद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोद्धेखः

Reference to the Section, Chapter and Verse of the Animal Substances in the Caraka Samhita

अङ्गपाद-सि. ३-१२.	अश्व-सू. २७-३५; शा. ३-१५; इ. १२-८६;
अङ्गारचूडक-सू. २७-५२.	चि. ६-२४; ७-१६०; १४-४१; १७-११५; १८-२०;
अज-इ. १२-७६; चि. ११-८३; १८-४४;	२३-७१, ११९; २८-१८; सि. ७-३४; ११-१९, २१.
३०-१०१; क. १२-८; सि. ३-१०; ६-८२; ९-५२;	करीष-सू. १४-६०.
१०-४१; ११-१९, २०, २१, २२.	क्षीर-चि. ११-८३.
सूत्र-चि. २३-७१.	शकृत्-सू. १४-२६; वि. ७-२२; चि. १४-४१.
मेदस्-सू. २५-३८.	शकृद्बल-चि. ४-६८, ६९; १७-११६, १३०, १३६*
सधिर-चि. १९-७४.	अश्वतर-सू. २७-३५.
शीर्ष-चि. २८-१०७.	असितपुच्छक-चि. १४-१३८.
अजा-चि. ११-५०.	अहि-चि. १०-५१; २३-१३८.
क्षीर-चि. १८-१३५; २६-१३९.	पुरीष-चि. १०-५१.
पयस्-चि. ५-१३३; ८-११६; ११-५०;	विष-चि. २३-८७, १३८.
१९-८४; २९-५३, १३३.	आखु-चि. २३-१००, १४७; २६-१७५.
मांस-सू. २७-६१.	बल-सू. २७-२१३.
सूत्र-सू. १-९३, १००; चि. ३०-८०;	आजिनपट्ट-चि. २५-९६.
क. ७-१३.	आरा-सू. २७-४३.
मेदस्-चि. ११-२७.	आविक-सू. २७-२२३.
अत्यृह-सू. २७-५०.	पयस्-सू. २७-२२३.
अम्बुकुक्षुटी-सू. २७-४३.	पिशित-नि. २-४; चि. १४-९.
अवफार-सू. २७-४९.	मांस-नि. १५-२२५.
अवि-चि. ३०-१०१; सि. ११-१९, २१, २२.	शाक-सू. १४-३७.
असृक्-चि. ३०-१०१.	सर्पिसू-सू. २५-३९, ४०.
क्षीर-सू. २५-४०.	आर्शविष-चि. १७-९; २१-६; २३-१३६.
सूत्र-सू. १-९३, १००; चि. २६-१८५;	हृन्मनोप-सू. २४-२२; चि. ३०-२२६.
क. ७-१३.	
शोणित-चि. १०-४१.	
अधिकार-सि. ११-२०, २६.	

उच्चिटिङ्ग-चि. २३-१५३, १६५, १७२.
 उत्क्रोश-सू. २७-४३.
 उन्मुर-चि. २३-९.
 उपचक्र-सू. २७-४७.
 उपचक्रक-चि. ३-१९०,
 उरग-चि. ३-३६; चि. ८-१५१; २३-१००;
 सि. ७-३४.
 उरण-सू. २७-४५; सि. ११-२०.
 उरध्न-सू. ६-४३; १५-७.
 रस-सू. १३-८३.
 उलूक-सू. २७-३६; वि. ३-७ | ३; इ. ५-२९;
 वि. ८-१५०; १०-५१.
 चर्मन्-चि. ९-७५.
 तख-चि. ९-७५.
 पिस-चि. ९-७५.
 पुरीय-चि. १०-५१.
 भूत्र-चि. ९-७५.
 लोमन्-चि. ९-७५.
 शकत्-चि. ९-७५.
 उष्ट्र-सू. २७-३५; वि. ३-३६; इ. ५-८; १२-६८;
 वि. ८-१५८; १४-४८, १२६; २८-१८; २९-९;
 सि. ११-१९, २०, २१, २२, २६.
 करीष-सू. १४-६०.
 मूत्र-सू. १-९४, १०३.
 शकत्-सू. १४-२६; वि. १७-११६.
 उष्ट्री-सू. १-१०६; चि. १२-२६; १३-१५२;
 २२-३३.
 क्षीर-सू. १-१०६.
 पयस्-चि. १२-२६; १३-१५२; २२-३३.
 ऊह-सू. २७-४०.

ऋक्ष-सू. २७-३५; चि. ८-१५३; २६-४७;
 ३०-११२.
 ऋषभ-शा. ८-१०. चि. १७-४६.
 सूत्र-चि. १०-४८.
 ऋष्य-सू. २७-४६; वि. ५-८ | ४; चि. ७-१५.
 एकशक-चि. १७-११८.
 अस्थि-चि. १७-११८.
 खुर-चि. १७-११८.
 चर्मन्-चि. १७-११८.
 एकशका-सू. २७-२२१.
 पयस्-सू. २७-२२१.
 एण-सू. ५-५; ६-४३; १५-७; २७-४६, ७८;
 वि. १-२२ | १; शा. ८-२४; चि. ३-१९०; ४-४१;
 १९-५०; २३-२२६; २४-१३८; ३०-२६०; सि. १०-४९.
 माल-सू. ६-२५; २५-३८; चि. १४-२०६.
 रस-चि. १९-५०; २३-२२६.
 शोणित-सि. १०-४१.
 फङ्ग-सू. २७-४९.
 फङ्कु-सू. २७-५२.
 कच्छप-चि. १९-३८.
 कच्छपरस-चि. १९-३८.
 कणभ-चि. २३-९, १५२.
 कदली-सू. २७-३८.
 कपि-चि. २३-२३६.
 कपिल-सू. ५-५; ६-२५, ४३; १५-५;
 २७-४७, ६८; शा. ८-२४; चि. ३-१९०; ४-४१;
 १४-२०६; २४-१३८; ३०-२६०.
 नांस्वरस-सू. १५-१६.
 रस-चि. १९-५०, ६७.

कपोत-सू. २६-८४; २७-५२, ७३; इ. १-१५;
३-६; चि. ४-४१; १६-७९; २३-२०३, २०८;
२५-५३, १००.

विश्व-चि. २३-२०३, २०८; २५-५३, १००.

कपोतक-चि. १६-८४.

कर्कट-सि. १२-१८ | ८.

कर्कटक-सू. २७-४०; सि. १२-२६.

रस-सि. १२-१८ | ७.

कलविङ्क-सू. २७-५२; इ. १-१५; चि. २५-१००.

कलविङ्कविश्व-चि. २५-१००.

काक-इ. १-१५; चि. ८-१५१; २३-११०, १८२.

पुरीष-चि. १०-५१.

रस-चि. २३-४७.

काकतुण्डक-सू. २७-४२.

काकुलीमृग-सू. २७-३७.

काकमद्गु-सू. २५-३९.

वसा-सू. २५-३९.

कादम्ब-सू. २७-४२; क. १-८.

कामकाली-सू. २७-४४.

कारण्डव-सू. २७-४१; सि. १२-१९ | २.

अण्डरस-सि. १२-१९ | २.

करभी-चि. १३-१०७; १८३; ३.

पयस्-चि. १३-१०७, १८३; ३.

कालककाकुलीमृग-सू. २७-३७.

कालपुच्छक-सू. १५-७; २७-४६; शा. ८-२४;
चि. ३-१९१; ४-४१.

रस-चि. १९-५०.

कीट-सू. २७-२१३; चि. १०-५१; २३-९,
१००. १४०, १४२, १९९, २१०.

कुकुट-सू. २५-४०; २७-४८; चि. २-१ | ४४;
३-१९२; ४-५०; ५-११०; १८-८०; २६-१७५,
२५३; सि. १२-१८ | २, १८ | ६, १८ | ९, १९ | १,
१९ | २.

अण्ड-चि. २६-२५४.

अण्डकपाल-चि. २६-२५३.

अण्डरस-सि. १२-१६, १९ | १.

आमिष-चि. १८-८०.

मांस-चि. २-१ | ४८; २३-६७.

रस-सू. १३-८३; चि. २-४ | १२;
सि. १२-१८ | २.

वसा-सू. २५-३८.

शकृत्-चि. १४-५४.

कुकुभ-सू. २७-४७.

कुक्षर-चि. १४-५१.

नख-चि. १०-४०.

पुरीष-चि. १४-५१.

कुड्यकीटक-शा. ८-१९.

कुम्भीर-सू. २७-४०.

वसा-सू. २५-३९.

कुरङ्ग-सू. २७-४५; शा. ८-२४; चि. ३-१९१.

कुरर-सू. २७-३६; चि. १७-११८.

कुलिङ्ग-चि. २-४ | ३२; १८-१४८;
सि. १२-१९ | १.

अण्डरस-सि. १२-१९ | १.

कुलिङ्गक-सू. २७-३६, ५१.

कूर्चिका-सू. २७-३८.

कूर्म-सू. २७-४०, ८४; चि. ५-१६९; १४-१२६;
२३-१२७.

वसा-चि. २८-१२८.

कुकण्टक-चि. २३-९.
 ककलासक-चि. २३-१४९.
 कृष्णस्वर्प-चि. १४-४८; २३-१३४, १३६.
 वसा-चि. २६-२५९.
 केशरिन्-सू. २७-४२.
 कैरात-सू. २७-५०.
 कोकिल-सू. २७-५०; क. १-८.
 कोयष्टि-सू. २७-५०.
 कोट्टकारक-सू. २७-४५.
 क्रकर-सू. २७-४९; चि. ४-५०.
 क्रव्यादमांस-सू. २२-२७.
 क्रव्यान्मांस-सू. २५-४०.
 रक्ष-चि. २५-४०.
 क्रौञ्च-सू. २७-४१; चि. ३-१९२; ५-११०;
 २३-२५३.
 अस्थि-सू. २३-१५.
 क्षीर-चि. ८-१६९; ११-४१.
 क्षौद्र-सू. ६-३९; ७-६१; १५-७; २१-२४; २३-९,
 १८, २१, ३५, ३६; २४-५६; वि. ७-२२; चि. १-१ | ५१,
 १ | ५२, १ | ५८; १-२ | ४, २ | १६; १-३ | ४५;
 १-४ | १९; २-१ | १३६; २-२ | १६, २ | २२,
 २ | २४; २-३ | ५, ३ | ७, ३ | ९, ३ | ११,
 ३ | १२, ३ | १८, ३ | १९; २-४ | ३१, ४-३३;
 ३-२३१, २३७, २४६; ४-५९, ६६, ७२, ८०,
 ८८; ५-४८, १२५, १२७, १५०; ६-२२, ३५, ४५;
 ७-१२३; ८-९६, ९७, ११५; ११-१९, २८, ३०,
 ४९, ५१, ६४, ७४, ८१; १२-३६, ३९; १३-१०६;
 १५-१३०, १५०; १६-७०, ९८, ९९, ११२; १७-७५,
 ११५, ११९, १२७, १४६; १८-५५, ८९, १०४,
 ११७, १३७, १७५, १७९, १८०; १९-५१, ५५,
 ८२, ८३, ८६, ८८, ९९, १०९; २०-३९; २१-१२९;
 २२-६१; २३-१८४; २४-१६८; २५-१०३, १०४,
 ११४, ३६-५५, ७३, ९०, १८६, १८९, १९५,
 २००, २०२, २०४, २१९, २५२, २५९, २६०,

२६२, २८८; २७-३३, ३५, ३७, ४२, ४४, ५१;
 २९-६६, ७९, ८५, ८६, १००, १२७; ३०-८८, ८९,
 ९३, ९६, १२२; क. ३-१०३; ५-८; १२-११;
 सि. ३-४५, ४७, ५४, ६-५२; ८-५, ६, ७, ११, ४२;
 १०-२२, २४, ३७, ४२; १२-१६ | ६, १८.

खङ्ग-सू. २७-३९, ८४; शा. ८-६२.

खङ्गिन्-चि. ८-१५४.

खर-सू. २७-३५; वि. ३-३६; शा. ८-३४, ४१;
 इ. ५-८; १२-६८; चि. ६-२४; ७-१६८; ८-१५८;
 १०-४०.

अस्थि-चि. ७-१६८; १०-४०.

करीष-सू. १४-६०.

मूत्र-सू. १-९४, १०४.

शकृत्-सू. १४-२६; चि. १४-४१; १७-११६.

गज-सू. २७-३९; वि. ३-३६; चि. २-२ | २९;
 २-४ | ६, ४ | ३५; ८-१५४; ९-८२; १४-५५; १७-११६;
 १८-२०; २३-११९, २५२; २८-१८; सि. ७-३४;
 ११-१९, २०, २१, २२, २४; १२-१९ | १.

अस्थि-चि. १४-५५.

मौक्तिक-चि. २३-२५२.

शकृत्-चि. १७-११६.

गण्डक-सू. २७-३८.

गण्डूपद-चि. ७-१२; चि. ८-१५१.

गवय-सू. २७-३९.

गिरिवर्तक-सू. २७-४९.

गृध्र-सू. २७-३६; इ. ५-२९; चि. ८-१५०;
 १०-५१.

पक्ष-चि. १०-५१.

गृहगोधिका-चि. २३-९, १५६.

गोमायु-चि. २३-१०.

गोघा-सू. २५-३८; २७-३८, ७०; शा. ८-२१;
चि. १२-६२; १४-१२६; २३-१३४, १८६;
सि. १२-१८ | ५.

मांस-शा. ८-२१.

रस-सू. २-३३; चि. ७-८८.

गोधेरकसर्प-चि. २३-१३४.

गोनर्द-सू. २७-४९; सि. १२-१७, २४.

गोनस-चि. २३-१३६.

गोपापुत्र-सू. २७-५०.

गो-सू. १५-७; २७-३५; वि. ३-३६; ८-१३;
शा. ८-९; इ. १२-८३; चि. ६-२४; ७-१६०;
८-१५८; ९-६७; ११-५०, ८३; १४-१२६; १६-६४;
१७-११५; १९-४; क. १२-४; सि. ७-३४; ११-१९,
२०, २२, २५; १२-१८ | ६, १८ | ८.

करीष-सू. १४-६०.

क्षीर-सू. १-१०६; २७-७९; चि. १०-१७;
११-७०, ८३; १६-६४; १८-९१, १०७, १३५;
२३-६७; २६-९२, १५५; २९-१२६, १४२;
सि. १०-४०; १२-१९ | १.

चर्मन्-चि. ९-४९.

दम्त-चि. २३-२०३.

पयसू-सू. २७-२१७; शा. ८-२४;
चि. २-१ | ३५; २-२ | ४, २-४ | ३०; ४-८३;
५-१३३; ११-५०; १३-१०८; १९-८८; २९-५३.

पित्त-सू. ३-६; चि. ७-१७१; ९-६७;
१४-५२; २३-५०, ५१, ५२, ७१, ८२, १८५,
२३२; ३०-१०३.

पिशित-नि. २-४.

पुच्छ-चि. १३-४१; सि. ३-९; ९-५१.

पुरीष-चि. १५-११७.

बाल-चि. १७-७९.

मांस-सू. ५-११; २५-३९; चि. २३-६७.

मांसरस-सू. २-३१, १३-८३; चि. ११-८३.

मूत्र-सू. १-९३, १०१; ३-१३; वि. ७-१७;
८-१४२; चि. ५-१७८; ७-६१, ८६, १०५,
११५, १५८, १६९, १७०; ९-३४, ४९; १०-१७,
३२, ४१; १२-२१, २६, ७३; १३-१०९, १२१,
१२५, १५१, १६-५४, ५८, ६४, ६५, ६७, ६८,
६९, ७५, ९५, १०३; २१-१२३; २३-२४१, २४७;
२६-१२, १४, ६१, २०१; २८-१९१; २९-१४७;
३०-६०, ८३३; क. ७-१३; १०-१५, १६;
१२-२४; सि. ३-५९; ८-१२; ९-८; १०-२४;
१२-१८.

रोचना-चि. ७-१०८, १६७; २३-५४,
२३१, २६-३६.

शृङ्ग-चि. १७-७९.

शकृत्-सू. १४-२६; चि. १४-४१.

शकृद्रस-चि. ४-६८; १०-२२; १७-१३०;
१८-९१.

सर्पिस्-सू. २५-३८, ४०; चि. २-२ | ११;
२-४ | २५.

स्नायु-चि. १७-७९.

गोमय-चि. ७-२३; ८-११; शा. ८-१०;
इ. १२-१, ८९; चि. ७-५७.

गोमयरस-चि. २३-४६, ४८; २५-११६.

गोमयाग्नि-चि. १-२ | १०, १-३ | ३.

चक्रवाक-सू. २७-४४; क. १-८.

चकोर-सू. २७-४७, ८५; चि. ३-१९०;
२३-११०; सि. १२-१९ | १.

अण्डरस-चि. १२-१९ | १.

बटक-सू. २५-३९; २७-५२, ७५, ८६;
चि. २-२ | १०; २-४ | ६. सि. १२-१८ | ८;
१९-१.

अण्डरस-चि. ११-२५; सि. १२-१८ | ७,
१९ | १.
मांस-चि. २-१ | ४६.
वसा-सू. २५-३९.
चमर-सू. २७-३९.
चरणायुध-सू. ७-११; २७-६७; चि. ३-२९७;
५-१८१.
चारुष्क-सू. २७-४६.
चाष-सू. २७-३६; नि. ४-३१; इ. १२-७६;
चि. ८-१५०; १७-११८.
चित्रपृष्ठकाकुलीमुग-सू. २७-३७.
चिरटी-सू. २७-५२.
चिलिचिम-सू. २५-३९; २६-८३, ८४; नि. ५-६.
चिल्लट-सू. २७-३८.
चुलुकी-सू. २७-४०.
चुलूक-चि. २८-१२८.
वसा-चि. २८-१२८.
छागमांस-चि. २३-६७.
जटी-सू. २७-५१.
जतुका-चि. १४-४८.
जम्बुक-सू. २७-३६.
जम्बूक-चि. ३-७ | ३, चि. ९-७४.
चर्मनू-चि. ९-७५.
नख-चि. ९-७५.
पिस्त-चि. ९-७५.
मूत्र-चि. ९-७५.
लोमनू चि. ९-७५.
शकृत्-चि. ९-७५.

जलौकसू-चि. १४-६१; २१-६९. ११९;
२३-१५५; २९-३६, ३७.

शकृत्-चि. १०-४०.

जलौका-चि. २३-९, ३९.

जाण्डक-चि. १७-११८.

जारद्वचवस्त्रि-सि. ३-१०.

जीवजीवक-सू. २७-५०;

जीवजीव-सि. १२-१९ | १.

अण्डरस-सि. १२-१९ | १.

जीवजीवक-इ. १२-७५.

डिण्डिमानक-सू. २७-५१.

तक्षक-चि. २३-१९५.

तरक्षु-सू. २७-३५; चि. ८-१५३; २३-१०;
सि. १२-१९ | १.

ताम्रचूड-चि. २-२ | २८.

अण्ड-चि. २-२ | २८,

रस-सू. २-३२; शा. ८-२८.

तित्तिरि-सू. २७-४८, ६८; शा. ८-२८;
चि. २-१ | ४१, ४४; चि. ३-१९२; ४-४९; ५-११०,
१८१; ८-६६, १५१, १५८; १४-१२१, २०७;
१६-१२८; १७-९३; १८-१४७; १९-३९; २०-२३;
२४-१४५; २६-२८४.

रस-चि. ११-७०; १४-१२१; चि. २३-२३;
२४-१२३; २६-२८४.

तिमिङ्गल-सू. २७-४०.

तुरग-चि. ३-३६.

तुरङ्ग-चि. ८-१५४.

दक्ष-सू. २७-८५; चि. २-१ | ४९; २-२ | १०;
८-६६, १५८; ११-२५; १४-१०, १२१, २०७;
१६-१२८; १७-९३; १९-३९; २३-१८२; २४-१२३;
२५-५३; सि. १०-४१.

अण्ड-चि. ११-२५.

रत्न-चि. १४-२०७.

शोणित-सि. १०-४१.

द्विककुब्ज-चि. १४-२०७.

रत्न-चि. १४-२०७.

द्विरेफ-चि. २-२ | २६.

द्वीपिन्-सू. २७-३५.

द्विशफ-चि. १७-११८.

अश्वि-चि. १७-११८.

सर्षन्-चि. १७-११८.

खुर-चि. १७-११८.

शृङ्ग-चि. १७-११८.

रोमन्-चि. १७-११८.

दुन्दुभि-सू. २७-५१

धार्तराष्ट्र-सू. २७-८५.

धेनु-चि. २-३ | ३.

धूमिका-सू. २७-३७.

नकुल-सू. २७-३८; इ. ३-६; चि. ८-१५२; १८-२३; २२-२९.
२३-१०; सि. १२-१८ | ५.

पुरीष-चि. १०-५१.

तुण्ड-चि. १०-५१.

पक्ष-चि. १०-५१.

नक्र-चि. २ | २-१०.

अण्ड-चि. २ | २-२८.

रेतसू-सू. २५-४०; चि. २-१ | ४८.

वसा-चि. २८-१२८.

शुक्र-चि. २-२ | १०.

नख-सू. ५-२०; चि. १२-६६; १३-३२; २३-७७;
२८-१५९; २९-९३.

नन्दीमुख-क. १-८.

नन्दीमुखी-सू. २७-४३.

नाग-चि. ११-८३; सि. १२-१८ | ६,

नागीक्षीर-सू. १-१०६; चि. ११-८३.

नारी-चि. १७-१३१.

क्षीर-चि. १७-१३१.

पयसू-चि. २२-३३.

स्तन्य-चि. १५-२३०.

नृकेश-चि. १४-४९.

न्यङ्कु-सू. २७-३९.

पतङ्ग-शा. ८-५९; चि. ८-३६.

पद्मग-चि. २३-८४.

पाकइंस-सू. २५-३८.

वसा-सू. २५-३८.

पाकार-सू. २७-५१.

पाण्डविक-स. २७-५३.

पारावत-सू. २७-५२; चि. ४-४१; १४-५५;
१८-२३; २२-२९.

रस-चि. ४-४१; १९-७२.

शकृत्-चि. १४-५५.

पिपीलिक-चि. १३-१८७.

पिपीलिका-वि. ७-१०; चि. २१-३०; ३०-१०.

पुण्डरीक-क. १-८.

पुण्डरीकाक्ष-सू. २७-४३.

- पुष्कराक्ष-सू. २७-४२.
 पृषत्-वि. ६-२४.
 पृषत-सू. २७-४५; वि. ३-१९१.
 मांस-सि. १२-१९ | १.
 रस-वि. २३-२२६.
 रुधिर-शा. ८-३२.
 प्रतुद-सू. २७-५२; वि. ६-१९; ८-१६१;
 २९-५०, ७४.
 रस-वि. १८-१८५.
 प्रवाल-वि. १७-१२५; २१-८२; २६-५६,
 २४६.
 प्रसह-सू. २४-७; २७-३६३; वि. ८-१६०;
 १५-२१०; १८-१५६; २९-१३७.
 पिशित-वि. १८-१५६.
 मांस-सू. ६-१२.
 रस-वि. २४-१२४.
 प्रियवादिन्-इ. १२-७५.
 प्रियात्मज-सू. २७-५०.
 प्लव-सू. २७-४१.
 अस्थि-वि. २६-२४६.
 वक-सू. २७-४१.
 बभ्रु-सू. २७-३५, ५१, ३०-७७.
 बर्हिन्-सू. २७-४८, ६५; वि. ७-१७०; ८-१५८;
 १४-१२१; १६-१२८; १७-९३; १९-३९; २०-२३.
 अण्डरस-सि. १२-१९ | १, १९ | २.
 पाद-वि. १८-१७०.
 पित्त-वि. २३-२१७.
 रस-वि. १९-३९; २६-२८४.
 बर्हिण-वि. २-१ | ४९.
 अण्डरस-वि. २-१ | ४९.
 मांस-वि. ८-१५०.
 रस-वि. २-१ | ४४.
 बलाका-सू. २६-८४; २७-४१; वि. २३-९८.
 अस्थि-वि. २३-९८.
 वस्त-सू. १४-२९; शा. ८-१०; वि. ८-७३.
 चर्मन्-शा. ८-१०; वि. ९-७५.
 नख-वि. ९-७५.
 पित्त-वि. ९-७५.
 मूत्र-वि. ९-६५, ७१, ७५; १०-२६, ३२,
 ३५, ३८, ४४, ४८; १४-५७; २६-२२४, २४९;
 ३०-११०.
 लोमन्-वि. ९-७५.
 शिरस्-सू. १४-२९; वि. ८-७३.
 विडाल-वि. १०-४१.
 मूत्र-वि. १०-४१.
 भास-सू. २७-३६.
 भुजगपति-वि. २३-९९.
 शिरस्-वि. २३-९९.
 भृङ्गराज-सू. २७-५०; क. १-८.
 मेक-सू. २५-३९; २७-३८.
 मकर-सू. २७-४०,
 मक्षिका-वि. ३-७ | ३; ४-७; इ. २-२१, २२;
 ५-१६; वि. ८-३५; २३-११०.
 मणितुण्डक-सू. २७-४२.
 मण्डूक-वि. २३-९, १५४.

मत्ताक्ष-सि. १२-१९ | १.

अण्डरस्त-सि. १२-१९ | १.

मज्जा-सि. १२-१९ | १.

वस्त्रा-सि. १२-१९ | १.

मत्स्य-सू. ५-११; १३-११; २६-८२, ८३;
२७-४०, ८२; वि. ७-१२, १६; शा. ४-३९ | २,
४०; ८-२१, २८; इ. १२-७६, ८५; वि. २-४ | २०;
७-७, २१; ८-७३; १७-७४; १९-९; २३-९, १५५;
२४-१२४; २५-७६; २६-१५९; २८-९७, १७६;
क. १०-१९; ति. १२-२५.

आमिष-सू. ३-१९; १८-८०.

पित्त-वि. ५-१७५, ३०-१०३.

पिशित-नि. २-४; वि. १४-९.

मांस-सू. २२-२५; शा. ८-२१;

वि. २-४ | १७, ४-२०.

रस-वि. १७-७४.

वस्त्रा-वि २५-७६; २८-१२८.

मत्स्यक-शा. ८-१९.

मद्-सू. २७-४२.

मधु-सू. ५-१२; ६-१२; २५-४०; २६-८४, ९०;
वि. १-१३, १४, २२ | ३; ७-२१; ८-१४२, १४३,
१४४; शा. ८-९, ३२; इ. २-१३; वि. १-१ | ६८
१ | ७, १ | ७७; १-२ | ७, २ | ८, २ | ९, २ | १०,
२ | ११, २ | १४; १-३ | ३, ३-३२, ३-३४,
३-४१, ३-४६; २ | २-२७, २-४ | १०, ४-२९,
२३१, २४२, २४९, २५९; ४-६५, ६८, ६९,
७०, ७१, ८९, ९३; ५-१५३, १७७; ६-२१, २९,
३२, ४०, ४३; ७-८६; ८-१०२, १०३, १४०, १६५,
१७१; १०-६४; ११-१५, १८, २२, २९, ३९, ५५;
१२-३२, ३५, ५१; १३-१०४; १५-१३९, १४७,
१५३, १६३; १६-६१, ६२, ७९, ९०, ९७, १०१;
१७-११४; ११६, १२९, १३६; १८-९०, ९१, ९५,
९७, १००, ११३, ११९, १२१, १३८; २०-२१, २७,

२९, ३०, ३८; २१-१२८; २२-२८, २९, ३०, ३२,
४१, ४२, ४६; २३-४६, ४८, ६२, ८०, ९६, ९७,
२०९, २२३; २३२; २४-१६१, १७४; २५-६५;
२६-५०, ५५, ५७; २७-२८, २९, ३७, ३८, ३९;
२९-१५८; ३०-६६, ८४, ९८, १०४, ११७, ११८, ११९,
११९, २५५; क. १-१२, १३, १४, १५; ९-१२;
सि. ३-१५, २३, ३७, ४६, ६३; ६-५३; ८-४; १०-१३,
१५, ३४, ४०, ४३; १२-१६ | १, १६ | २, १६ | ५,
१६ | ७, १६ | १०, १८-३, १८ | ५, १८ | ६,
१८ | ७, १८ | १३, १८ | १४, १८ | १६.

पौलिक-सू. २७-२४३, २४४.

आय-सू. २७-२४३, २४४.

माक्षिक-सू. ५-४३; २७-२४३, २४४;

वि. ४-८३; ११-२०, ५९, ७९; १८-६०, २०-२८,
३२, ३७; २६-५३, १९७, २८७; ३०-२७४.

मधुदक-वि. ६-४६.

मधुच्छिष्ट-शा. ३-१६; वि. ७-१२१; ११-१७;
१५-२२८; १७-७९; २५-७६, १०३, १०४;
२६-१३५; २९-१२३, १४३.

मयूर-सू. १३-८३, वि. ३-१९२, २९८; ४-५०;
५-११०; १७-११७; २३-१८२; २६-१६३;
सि. १२-१८ | १, १८ | ३, १८ | ९.

पादनाल-वि. १७-११७.

मांस-सू. २६-८४.

रस-सू. १३-८३.

मयूरी-वि. २६-२८४.

क्षीर-वि. २६-२८४.

सर्पिस्-वि. २६-२८४.

मशक-वि. ३-७ | ३; इ. २-२१; वि. २३-१५७.

महिष-सू. २९-३९; वि. ३-३६; वि. ८-१५८;
१६-१३४.

अण्डरस-सि. १२-१९ | २.
 विशित-स. २७-८०; नि. २-४; चि. १४-९.
 वस्ति-सि. ३-१०; ११-२०.
 रस-२-१ | ४२; ४ | १५, ४ | २०.
 वसा-स. २५-३९.
 शोणित-सि. १०-४१.
 महिषी-चि. ११-८३.
 क्षीर-स. २५-४०; चि. ११-८३; १८-१०७;
 सि. १०-४०; १२-१९ | १.
 घृत-वि. ४-१०१; १६-१३४.
 दधि-चि. २६-८८.
 पचस्-स. २७-२१९; चि. १२-२६; २९-५३.
 गांखरस-चि. ११-८३.
 सूत्र-स. १-९३, १०२; चि. १३-१५१;
 १५-१८१.
 सर्पिस्-चि. १६-५३; २३-२४१.
 माक्षिका-चि. ३०-३२५.
 विश्व-चि. २०-२९.
 विष्टा-चि. १७-१३२; ३०-३२५.
 मानुषपयस्-स. २७-२२४.
 मार्जार-स. २७-३५; चि. ९-७४; २३-२३६.
 चर्मन्-चि. ९-७५.
 नख-वि. ९-७५.
 पित्त-चि. ९-७५.
 पुरीष-चि. १०-५१.
 मांस-सि. १२-१८ | ५.
 सूत्र-चि. ९-७५.

लोमन्-चि. ९-७५.
 शकत्-चि. ९-७५.
 शोणित-सि. १०-४१.
 लुका-वि. १७-१२५; २१-८१; २३-२००.
 मूषक-वि. ३-७ | ३.
 मूषिक-स. २७-३५; शा. ८-५९; चि. २३-१४८.
 मांस-सि. १२-१८ | ५.
 मृग-स. १३-११; वि. ३-७ | ३; इ. १२-७८;
 चि. ८-१५५; १४-१९४; १९-७३; २४-१२५;
 ३०-१०१; क. १-८; १२-८; सि. ६-८०;
 १२-१८ | १०, २६.
 मांस-स. २२-२५; चि. ८-१५५.
 रज्ज-चि. १९-७३.
 रुधिर-चि. १९-७४.
 मृगलातुका-स. १५-७; २७-४५.
 मृगालकण्ठ-स. २७-४२.
 मेघराव-स. २७-८३.
 श्लेष-चि. १०-४८; १८-११६; १९-६०.
 मूत्र-चि. १०-४८.
 रक्त-चि. १९-४०.
 शकत्-चि. १८-११६.
 मौक्तिक-चि. २४-१५३.
 यक्ष-चि. १९-९.
 यष्टिका-स. २७-५२.
 चूका-वि. १-७; ७-१०.
 रक्तवर्त्मक-स. २७-४७.
 रक्तशीर्षक-स. २७-४४.

रक्षाक्ष-वि. ४-४१.

राजहंस-सि. १२-१८ | १.

राम-सू. २७-४५.

रुद्र-सू. २७-३९.

रोहिणी-सू. २७-४४.

रोहित-सू. २५-३८; २७-८३; वि. २-४ | १८;
२३-१८३; सि. १२-१८ | ४.

पिच-वि. २३-१८३.

रोहीतक-वि. २३-२१४.

पिच-वि. २३-२१४.

लक्ष्मक-सू. २७-५१.

लक्षा-सू. २७-५१.

लाक्षा-वि. ९-६१; ११-१५, १७; १६-१०७;
१७-७७, १३६, १४५; १८-९४; २३-५६, ८०, १०२;
२५-११४, ११७; २६-१५३, २०९; ३०-९७.

रस-वि. ११-३४.

लाञ्छ-सू. ५-५; ६-२५, ४३; १३-८३; १५-७;
२७-४८, ६९; शा. ८-२४; वि. ३-१९०; ४-४१;
८-६६; १४-९४, १२१, २०६; १८-१४१; २०-२३;
२३-२२६; २४-१२३, १३८.

रस-वि. १८-१४१; १९-५०; २४-१२३.

लूता-वि. २३-९, ८४, १४५, २०२.

लोपाक-सू. २७-३६; वि. ८-१५२; १४-१२६,
३०७.

लोहपृष्ठ-सू. २७-५१.

वटहा-सू. २७-५१.

वडवा-सू. १-१०६; इ. १२-९५.

क्षीर-सू. १-१०६.

वरपोत-सू. २७-४६.

वराटक-वि. २६-२२४.

वराह-सू. २१-३४; २७-३९; शा. ८-२१;
वि. ७-१६०; १४-४८, ५१; १७-११६; १८-८०;
१९-९; २६-४७; ३०-१०१.

असृज-सू. १४-२९.

आमिष-वि. १८-८०.

दन्त-वि. ७-१६०.

पिच-सू. १४-२९; वि. ५-१७५; ३०-७१.

पिशित-सू. २७-७८; वि. २-४; वि. १४-९.

मांस-शा. ८-२१; वि. २-४ | ११.

रस-सू. १३-८३.

रुधिर-वि. ७-१२२.

वसा-वि. २६-४७.

विशू-वि. १४-५१.

वृषण-सि. १२-१८ | ८.

शकृत्-वि. १७-११६.

वर्तक-सू. २७-४८; ३०-७२, ७४; वि. ३-१९२;
४-४१, ५०; ५-११०; ८-६६; १४-१२१; १९-३९.

वर्तिका-सू. २७-४८.

वर्तीरु-सू. २७-४७; क. १२-१८.

वस्त्रकिमि-वि. २३-१००.

वाजिन-सू. १-१०४; वि. २-२ | १३, २-२ | ३०;
२-४ | ५१.

वाटी-सू. २७-४३.

वानर-सू. २७-३५.

वान्ताद-सू. २७-३६.
वायस्य-सू. २७-३६; सि. ६-७९.
वारड-सू. २७-४९.
वार्त्तिक-सू. २७-४७.
वासन्तकवसा-वि. १४-५६.
वासुकि-वि. २३-१९८३.
विषमूषिक-वि. २३-८४.
विष्किर-सू. २७-४८; वि. ६-१९; ८-१६१;
१२-६२; १८-१८५; २९-५०; सि. १२-१८ | ४,
१८-१०, २४, ३६.
रस-वि. १२-६२; १८-१८५.
विश्वम्भरा-वि. २३-२१४.
वृक-सू. २७-३५; ३०-७५; वि. ९-७४.
चर्मन्-वि. ९-७५.
नख-वि. ९-७५.
पित्त-वि. ९-७५.
मूत्र-वि. ९-७५.
लोमन्-वि. ९-७५.
शकृत्-वि. ९-७५.
वृष-इ. १२-३३; वि. ११-५; १४-५१;
सि. १२-१८ | ६, १८ | ८.
चर्मन् वि. १४-४९.
वृषंश-वि. ३-३०२; १४-४८, ४९.
शकृत्-वि. ३-३०२.
वृषभ-शा. ८-३४, ४१, ६२; इ. १२-७१.
व्याघ्र-सू. २७-३५; शा. ८-१०; वि. ८-१५३;
२३-१०.
चर्मन्-शा. ८-१०.
वसा-वि. ३-३०५.

व्याघ्रकरज-वि. २६-१८४.
व्याघ्रनख-वि. २३-१९०; २७-३८; २८-१५१;
२९-१५०; सि. १२-१९ | ३.
व्याल-वि. ३-७ | ३; वि. २३-१७६, २३६.
शकुनि-वि. ३-७ | ३; क. १-८.
शङ्ख-सू. २७-४०; इ. १२-७६; वि. १७-१२५;
२१-७५, ८२; २६-२४१, २४२, २४६, २५२.
नाभि-वि. २६-२४२.
शतपत्र-सू. २७-५०; इ. १२-७६; क. १-८.
शतपदी-वि. २३-१५६.
शफरी-वि. २-४ | १७.
शरुवर-सू. ५-५; २७-४६; शा. ८-२४.
शरभ-सू. ५-५; ६-४३; २७-४५.
शरादि-सू. २७-४२.
शल्लक-सू. २७-३८, ७१; वि. ९-७४; १४-१०६;
१७-११२, ११७; सि. १२-१८ | ५.
चर्मन्-वि. ९-७५.
नख-वि. ९-७५.
पित्त-वि. ९-७५.
मांस-वि. ९-७५.
मूत्र-वि. ९-७५.
लोमन्-वि. ९-७५.
शकृत्-वि. ९-७५.
शकल-वि. १७-११७.
शोणित-वि. १७-११२.
शश-सू. ५-५; ६-४३; १५-७; २७-४५, ७७;
शा. ८-२४, ३२, वि. ३-१९१; ४-४१, ४९;
१७-११२; १९-५०, ७३; २४-१३८; २६-१७५;
३०-२६०.

मांस-सू. ६-२५; त्रि. १७-११२.
 रस-चि. १९-५०, ७३.
 रुधिर-शा. ८-३२.
 शोणित-सि. १०-४१.
 शशष्नी-सू. २७-३६.
 शारङ्ग-सू. २७-५२.
 शारिका-चि. २३-२५३.
 शार्दूल-धि. २३-१९२.
 नख-चि. २३-१९२.
 शिखिन्-सू. २७-८५; शा. ८-२८; इ. १२-७६;
 त्रि. २-१ | ४१; २-२ | १०; १४-१०; २३-५१,
 ९८, १०९, २५३; २४-१५७; सि. १२-१७, २४,
 २५, २७.
 अण्डरस-सि. १२-१७.
 पित्त-चि. २३-५१.
 वर्ह-चि. २३-९८.
 रस-चि. १२-६२; २३-२२६; २४-१२३.
 शिशुमार-सू. २७-४०; चि. २-२ | १०.
 शुक-सू. २७-५२; चि. २३-२५३.
 शुक्ति-सू. २७-४०; चि. २१-८२.
 शूकर-चि. ८-१५८; १७-७४; २६-२५१.
 वस्ति-सि. ३-१०.
 रस-सू. १३-९० (१); चि. १७-७४.
 वसा-सू. २६-८४.
 शृगाल-चि. ८-१५२; ९-६७; १०-४१.
 श्यामकाकुलीमृग-सू. २७-३७.
 श्येन-सू. २७-३६ शा. ८-२८.

श्वन्-वि. ४-७; इ. ५-८, २९; चि. १०-४१, ५०;
 २३-१०, १७५, सि. ६-७९.

पित्त-चि. १०-५०.

सूत्र-चि. १०-४१.

श्वदंष्ट्र-सू. २७-४५.

श्वापद-शा. ८-५९; चि. ८-३६.

श्वाधित्-सू. २७-३८; चि. १४-१२६; १७-११२,
 ११८; १८-१७०; २३-२२६.

श्वेतकाकुलीमृग-सू. २७-३७.

सर्प-शा. ४-३८ | ४; ८-४१; चि. ९-८२;
 १४-४९; २३-९, १२३, १२४, १३२, १३४, १३७;
 २५१.

दर्वीकर-चि. २३-१२४, १२५, १२७.

मणि-चि. २३-२५२.

मण्डली-चि. २३-१२४, १२५, १२८.

मल-सू. २७-२१३.

राजिमान्-चि. २३-१२४, १२५, १२९.

विष-चि. १३-१३२; २३-२५४.

सारस-सू. २७-४४; इ. १२-७५; चि. २६-५५;
 सि. १२-१७, १९ | २.

अण्डरस-सि. १२-१७, १९ | २.

अस्थि-चि. २६-५५.

सारिका-सू. २७-५२.

सिद्धार्थ-इ. १२-७५.

सिंह-सू. २७-३५; चि. ८-१५३; ९-८२;
 १०-४१; २३-१०.

सूत्र-चि. १०-४१.

वसा-चि. ३-३०६.

सुमुख-सू. २७-४३.

सुगर-सू. २७-३९.

स्त्रीक्षीर-सू. १-१०६.

स्थयिका मक्षिका-चि. २३-१५८.

हय-सू. १-९४; इ. १२-८३; चि. ११-५;
२६-६८; २९-९.

सूत्र-सू. १-९४.

हरिण-सू. २७-४६; शा. ८-२४; चि. ३-१९१;
४-४१; १४-२०६; १९-५०.

वस्ति-सि. ३-१०.

रस-चि. १९-५०.

रुधिर-शा. ८-३२.

हस्तिनू-नि. ४-४३; चि. ७-१६८.

चर्मनू-चि. ७-२१.

सूत्र-सू. १-९४, १०२; चि. ७-१६९.

शेदसू-सू. २५-३९.

हस्तिनी-सू. २७-२२३.

पयसू-सू. २७-२२३.

हारिद्रक-सू. २६-८४.

हंस-सू. २७-४१, ६६; इ. १-१५; १२-७६;
चि. २-१ | ४१, १ | ४९; २-२ | १०; ६-२४;
८-१५८; २३-२५३; २६-१७५; क. १-८; सि. १२-१७,
१८ | ६, १८ | ९, १९ | १, १९ | २.

अण्डरस-सि. १२-१७, १९ | १, १९ | २.

कवाथ-सि. १२-१८ | ९.

रस-सू. १३-८३.

चरकसंहितागतपार्थिवद्रव्याणां स्थानाध्यायश्लोकोद्धेखः ।

Reference to the Section, Chapter and Verse of the Mineral Substances in the Caraka Samhita

अगारधूम-चि. २३-५१; सि. ७-२५; ९-५८.	अश्मजतु-चि. १६-८१; १२-४९.
अग्रयलवण-चि. २३-९६.	अश्ममयी शिला-सू. १४-४७.
अजिन-सू. १-७०; ३-५.	आनूप (लवण)-वि. ८-१४१.
अद्रिजतु-चि. १६-७८.	आयस-सू. १४-२६; शा. ८-१९, ३४, ४२;
अमृताखड्ग-सू. ३-१०; चि. १४-५५; २५-११७.	चि. १-३ ४३; १२-७; १५-१८७; १६-८३.
अमृताखंड-चि. ७-११४.	आयस (शिलाजतु)-चि. १-३ ५९.
अथसू-सू. १-१३१; चि. १-४ २२; ७-८८;	आल-सू. १-७०; ३-५, १०, १२; चि. ९-६६;
१२-२१, ४२; १५-१८८; १६-६९; ७०, ७८, ९७,	१८-६९, ७४; २३-५४.
९८, ९९, १०५, ११९; १७-१२६; २१-१३१;	इष्टका-चि. २७-४९.
२५-११५; २६-२५४, २८०, २८२; ३०-८४.	ऊषर-सू. २५-३९; २७-१९९; वि. ८-१४१.
गुड-सू. १-१३१.	औद्भिद-सू. १-८८; २७-३०३ वि. ८-१४१;
क्षूर्ण-चि. ७-८८; २६-२८०, २८२.	चि. १५-८५; २६-२२७.
मल-चि. १६-७८.	कनक-सू. ५-१८; शा. ३-१६; ८-१९;
रजसू-चि. १२-२१, ४२; १५-१८८; १६-६९,	चि. १-१ ५८.
७०, ९७, ९८, ९९, १०५, ११९; १७-१२६;	कूर्कतल-चि. २३-२५२.
२५-११५; २६-२५४; ३०-८४.	काच-चि. १७-१२५.
अयस्कृति-चि. १३-७३.	काञ्चन-चि. १-४ ५९.
अर्क (मणिप्रियेण)-चि. ७-८५.	काञ्चनगैरिक-चि. २०-३२.
अल-चि. १७-७८.	काललवण-सू. २७-३०३, वि. ८-१४१;
अशफन्-शा. ८-३४, ४२, इ. १२-२०;	शा. ८-३४; चि. १३-१३४.
चि. १-३ ६३; ५-१७; ९-२०; ११-५; १२-७, ८२.	काललोह-चि. १७-१२९.
अश्वकासीस-चि. २५-१००.	काललोहरजसू-सू. २१-२३; चि. ७-१७१.
अश्वघन-शा. २-३०.	कालायस-चि. १-१ ५८.
	कालोत्थलवण-चि. १५-१७१.

कासीस-सू. ३-५, १०; चि. ७-१०२, १०९,
११४, ११७, १६७; २१-१२६; २५-११५, ११७;
२६-२५४, २७१; ३०-७९, १२१.

कांक्षी-चि. २३-५४; ३०-१२१.

कांक्ष्य-शा. ८-९; चि. २४-१५४; सि. ३-७.

कूप्य-वि. ८-१४१.

कृष्णमृत्-चि. १९-८२; २२-४४.

कृष्णमृत्सिद्धा-सू. २७-२००; चि. १९-६४.

कृष्णसिक्तता-चि. २२-४४.

कृष्णायस-चि. १-३ | ४९.

गजमौक्तिक-चि. २३-२५२.

गन्ध-चि. १७-१२५.

गन्धक-चि. ७-७१.

गरमणि-चि. २३-२५२.

गिरिज-चि. १-३ | ६४; २१-१३०; ३०-१४८.

गृहधूम-सू. ३-५; चि. ७-८७; २३-४१, १९७,
१९८, २१३; २६-१९४; २९-१४९.

गैरिक-सू. १-७०; ३-५; चि. ४-७३, ७९,
९९; २०-३३; २१-८२; २३-१२०; २५-११७;
२६-२१०, २३२, २३५; ३०-९१.

चतुर्वारि लवणानि-चि. १२-४३.

जतु-चि. २३-१००.

ताप्य-चि. १६-७८; २६-२५०.

ताम्र-सू. १-१३१; ५-७४; शा. ३-१६;
चि. १-१ | ५८, ३ | ४९, ४ | २२; ७-११७;
१७-१२६; २१-१३१; २६-२४६, २५५; सि. ३-७.

ताम्रशिलाजतु-चि. १-३ | ५८.

ताम्ररजसू-चि. २३-२३९.

तीक्ष्णायस-चि. १-३ | १६.

तुत्थ-सू. ३-१२; चि. ७-११४, १२०;
२६-२५०.

त्रु-सू. ५-७४; शा. ३-१६; चि. ७-८८;
सि. ३-७.

द्वे तुत्थे-चि. ७-१०८.

द्वे लवणे-चि. ५-८०; २६-१२, १०१.

धूम-सि. ७-२४.

पक्वलोष्ट-चि. ४-८०; २२-४२.

पक्क-सू. १८-६; इ. ५-३२; सि. २२-३७.

पञ्च लवणानि-सू. १-७५; चि. १३-१५९,
१६३; १५-१०६, १२१, १६८, १७४, १९०; १८-४८,
१६०; २३-४१; २६-२४, ६४.

पाक्य-वि. ८-१४१; चि. १५-८५, १०९.

पाट्यक-वि. ८-१४१.

पाषाण-सू. १४-२६, ५८; २७-२०९, २१०;
चि. २१-१३१.

पांशु-वि. ३-७ | १; इ. १२-२८, चि. १-८ | ५९;
२३-३८३, १७४.

पांशुज-सू. २७-३०४; चि. ८-१४१.

पिचुक-चि. २३-२५२.

पुष्करिणीमृत्-चि. ४-१०४.

पौष्प-अञ्जन-चि. २६-२५०.

प्रवाल-इ. ११-१४; चि. १-१ | ५८; १-४ | २२;
३-२६२; १७-१२५; २१-८२; २६-१६, २४६.

भस्मन्-इ. ५-३१; १२-२८.

मणि-सू. १-७०; ६-३१; ति. ७-१६;
वि. ३-३६; ६-१७; ८-९, ११, ८७; शा. ८-६२;
चि. २६-२५०.

मण्डूर-चि. १६-७४, ९५, १०३.

मनःशिल-सू. १-७०; ३-५, १०, १२, १५;
५-२६; चि. ३-३०६; ७-११७, १६७, १७०;
१७-७७, १४५; १८-५२, ६९, ७१, ७३, ७४, ७५,
१३०, १४६, १४७, १६९; २०-३९; २३-५५, ७८,
१९०, १९२, २१३; २५-११४; २६-१५२, १९६;
२३५, २५०, २५२.

मरकत-चि. २३-२५२.

माक्षिक-चि. ७-७०; १६-७३, ८२; २१-१३०.

मुक्ता-सू. ६-३१; वि. ६-१७, ८-९, ११;
चि. १-४-२२; ४-७९, १०६; १७-१२५; २३-२००.

मृत्-सू. ९-१३; १८-६; शा. १-४३; ३-२०;
चि. ४-७९; १६-२८, १२१; २०-४२; २६-२२४.

पिण्ड-सू. १३-९७.

प्रसाद-चि. ४-८१.

भृष्टलोष्ट-सू. २५-४०; चि. २०-३०.

मृत्तिका-सू. १४-४६; चि. १-२ | ११, ४-२१;
२-४ | २६; ४-६६; १६-२७, ११७; १९-६५;
क. १-९.

मौक्तिक-चि. ३-२६२, २६५; २१-८१; २४-१५३.

मौलक-चि. ८-१४१.

रजस्-क. १-११.

रजत-वि. ८-९, ११; शा. ३-१६; ८-९, १९,
३४, ४४; चि. १-१ | ५८, २ | ४, ३ | २३, ३-४९,
४ | २२; २४-१५, १५४.

रत्न-सू. ८-१९; इ. १२-३३, ७२;
चि. २४-१२.

रस-चि. ७-७१.

रसोत्तम-चि. २५-११६.

रीति-सि. ३-७.

रुक्म-शा. ८-४४.

रूप्य-सू. ५-७४; चि. १६-७८; १७-१२६;
सि. ३-७; ९-५१.

मल-चि. १६-७८, ८१.

रूप्यशिलाजतु-चि. १-३ | ५८.

रोमक-वि. ८-१४१; चि. १५-८५.

रोमश-चि. २९-१५२.

लवण-सू. १-७०; ८-२०; १३-९०(१), ९८;
१४-३५; १५-१६; २५-४०; २७-४; चि. १-१५,
१८; ७-२१; ८-१३९, १४०, १४२, १४३, १४४;
शा. ८-२९, ३२; चि. १-३ | २४, ३ | ४६;
२-१ | ४३; ३-२४९; ५-१४२; ७-८७, ८८; ८-९०;
९-५४; १०-३७; १३-९०, १०२; १४-९९, १३७;
१५-१०५, २०५; १७-९५, ९८; २१-१३१; २३-१७३;
२४-१२२; २५-५१, ८५; २६-६६, ८१, ८५;
२८-११३, १३७; २९-८५, ९९; ३०-५७, २५३;
क. ३-१०३. ५-८, ११; ६-११; ८-११; ९-१५;
११-६; १२-७५; सि. ३-२२३, ४०; ६-४२, ६४; ७-२३,
२५, २९, ४५, ५०, ५२, ६३; ४-१४, २३, २६,
२८; ९-५८; १०-१३, १५; १२-१६ | ७, १६ | ८,
१६ | ९, १८ | ९, १८ | १६.

लवणत्रय-चि. १५-१७७, १८३; २०-२५;
सि. ९-१८.

लवणद्वय-सू. २-५; चि. १७-१२५.

लवणपञ्चक-चि. १३-१२७; सि. ११-३३.

लवणानां चत्वारि-चि. १५-१११.

लवणानि-चि. १८-४५; १३-१३७; १५-२६;
२६-४७; क. ७-४१.

लेलीतक-चि. ७-७०.

लोमश-सू. ३-४ | १५.

लोष्ट-सू. १८-६; इ. १२-६०; चि. ३-११२;
२३-२५१.

लोह-चि. ९-३०, ८०; २५-१०३, १०४;
२६-२५०, २७४.

रजसू-चि. १२-३९; १६-८२; १८-१७७.

लोहाः-सू. १-७०; चि. १-३, २०; ३ | ५२;
२५-८२, २६-२४६.

मल-सू. १-७०.

लोहितमृत्-चि. २३-१०१.

वज्र-चि. ७-७२; २३-२५२.

वराटक-चि. २६-२२४.

वल्मीकमृत्तिका-चि. २७-४९, ५१, ५४.

वालुक-चि. ८-१४१.

वालुका-चि. ६-९; क. १-१३.

विड-सू. १-८८; २७-३०२; चि. ८-१४१;
शा. ८-३४; चि. ५-६९, ८५, १०५, १४४, १६८;
१४-१०७; १५-८५, १००, १०९, १७१; १७-१०१;
१९-२८; २४-१११; २६-२२, २१६, २२७; क. ७-५३.

विद्रुम-चि. ८-९, ११.

विषमूषिका-चि. २३-२५२.

वेद्मधूम-चि. २६-१४.

वैदूर्य-इ. ७-१२; चि. १-४ | २२; ४-७९, ८१;
१०६; चि. १७-१२५; २३-२५२; २६-२४६.

शङ्ख-चि. १-४ | २१; ३-२६२; ४-७३, ७९, ८१;
९९; चि. १७-१२५; १९-८२; २१-७५, ८२;
२६-२४१, २४६, २५२.

शङ्खनाभि-चि. २६-२४२.

शर-चि. ५-६२; २१-१३३.

शर्करा-चि. २७-५८; क. १-८.

शिला-सू. १४-४८; चि. ११-५; २१-१२६.

शिलाजतु-सू. २१-२४; २४-५६; चि. ३-३ | ४८;
३ | ५६, ३ | ६२; ५-९७; ७-७२; १३-१५२,
१५३; १६-८८; २३-२१३; २८-२४२; २९-१५९.

शिलातल-चि. २-४, | ३४.

शिलाह्वय-चि. १-३ | ६५; २६-९९.

शिलोद्भेद-चि. १५-११३; ३०-९०.

शुक्ति-चि. २१-८२.

सर्पमणि-चि. २३-२५२.

सर्वलोह-चि. १-३ | ४६.

ससार-चि. १७-१२५.

सामुद्रक-सू. २७-३०४.

सामुद्र-सू. १-८९; चि. ८-१४१.

सार-चि. २३-२५२.

सिकता-सू. १-७०; १४-२६; २७-२१०;
चि. ३-७ | १; चि. १२-७०; २२-२२; २७-५८;
क. १-८; ८-६.

सीसक-शा. ३-१६; चि. ७-८८; १७-१२६.

सुधा-सू. १-७०.

सुवर्ण-सू. १-७०; ५-७४; शा. ८-३४;
चि. १-२ | ४; ३ | ४६; २४-१५; सि. ३-७.

सुवर्णमाक्षिक-चि. ७-७१.

सूर्यकान्त-चि. ९-१८.

सैन्धव-सू. १-८८; ५-१२; २५-३८; २६-४०;
२७-३००; चि. ८-१४१; शा. ३-४ | ५; ८-३४, ४३;

वि. १-१ | २५; २-४ | ११, २-४ | १९; ३-२०३,
३०५, ३०६; ५-७१, ८५, ८६, १४४; ७-४८, ९३, १२२,
१२६, १६७, १६९; १०-२६; ११-२७, ८५; १३-८०,
१०३, १०४, १०५, १३४; १४-५३, ६३, ८०, १०७;
१५-८५; २०-२४, ३४; २३-७०, १०२, १८३, २०३,
२२४, २३२; २४-१११; २६-१५, १४१, १९६, २२३,
२२७, २३२; ३०-५४, ५८, ७१, ७२, १०९, २५९,
२७६; क. १-१४; ७-१४, ६५, ७७.

सौमन्धिक-सू. ३-१०; वि. १७-१२६.

सौराष्ट्री-वि. ७-११४; १५-१३८; ३०-७९, ९८.

सौधर्जल-सू. १-८८, २३-२०; २४-४९;
२७-३०१, ३०३; वि. ८-१४१; शा. ८-३४;
वि. ५-६९; ८-१४३; ९-३४; ११-६७; ८५, ८८;

१२-२७, ५५; १४-६३, ६९; १५-८५, १०१, १०२,
१०९; १७-१०१, १०८, १०९, १४०, १४२; १८-१२२,
१२६; २४-१११, १७७, १८१, १८३; २६-१३, २१६,
२१९, २२७; क. ७-५३, ६३; सि. ७-१७; ९-१९, २०;
१२-१६ | ५, १६, १८ | ५.

सौवीराक्षर-सू. ५-१५.

रुफटिक-वि. १-४ | २२; १७-१२५.

हरिताल-सू. ५-२६; वि. ३७-११४, २६-१९६.

हिरण्य-वि. ८-९, ११; इ. ५-३३.

हेमन्-वि. ८-९, ११; वि. १-३ | २३, ३ | २५;
४ | २२; ३-२६२; ४-७९; २१-१३१; २३-२३९,
२४०; २४-७२, १५५.

वृद्धलघुत्रयीगतरोगाणां स्थानखण्डाध्याय-

श्लोकोद्धरेखयुतानि नामानि* ।

Names and references to the Section, Chapter and verse of the diseases, mentioned in the Vṛddhatrayī and the Laghutrayī (the big triad and the small triad of Medical works).

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शाङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
अजीर्ण—	चि. १५-४२.	सू. ४६-४९९.		६-५, ६.	पू. ७-९.	म. ६-१३.
वातज			सू. ८-२५.			„ ६-१६.
पित्तज			„ ८-२६.			„ ६-१६.
कफज			„ ८-२५.			„ ६-१६.
आमजन्य		सू. ४६-५०२. उ. ४६-१०.	„ ८-२५.	६-१०.	पू. ७-१०.	„ ६-१८.
विदग्धजन्य		सू. ४६-५०२.	„ ८-२६.	६-११.	„ ७-१०.	„ ६-१९.
विष्टब्धजन्य		सू. ४६-५०२.	„ ८-२६.	६-१२.	„ ७-९.	„ ६-२०.
रसशेषजन्य		सू. ४६-५०३.	„ ८-२९.	६-१३.	„ ७-१०.	„ ६-२१.

*वृद्धत्रयी—

चरकसंहिता—मुम्बय्यां निर्णयसागरमुद्रणालये मुद्रिता तृतीयावृत्तिः १८६३ शकाब्दः

सुश्रुतसंहिता— „ „ १८६० „

अथाङ्गहृदयम्— „ सुद्वितम् षष्ठं संस्करणम् „ „

लघुत्रयी—

साधवनिदानम्— „ „ चतुर्थं संस्करणम् १८६१ शकाब्दः

शाङ्गधरसंहिता— „ सुद्विता द्वितीयं संस्करणम् १८५३ शकाब्दः

भावप्रकाशः—वाराणस्यां हरिदास संस्कृत सिरीज़ ३९ खोलम्भा प्रथमावृत्तिः १९३५ ख्रिस्ताब्दः

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
दिनपाकि						म. ६-१७.
प्रतिवासर						,, ६-१७.
विमूचिका	त्रि. २-१०.	उ. ५६-६.	सू. ८-७.	६-१६.	पू. ७-११.	,, ६-२४.
विलम्बिका		,, ५६-९.	,, ८-२८.	६-११.	,, ७-११.	,, ६-३२.
अलसक	वि. २-१०.	,, ५६-८.	,, ८-११.	६-२०.	,, ७-११.	,, ६-२८, २९.
अतस्त्वाभिनिवेश- वि. १०-५५.						
अतिसार-	,, १९-४.	,, ४०-३.	नि. ८-१, ३.	३-४.	,, ७-७.	,, २-६.
वातज (अनुग्रथित)	,, १९-५.	,, ४०-१०, ११.	,, ८-५.	३-६.	,, ७-७.	,, २-४३.
पित्तज	,, १९-६.	,, ४०-१०, ११.	नि. ८-८, ९.	३-७.	,, ७-७.	,, २-४५.
कफज	,, १९-७.	,, ४०-११, १२.	नि. ८-९, १०.	३-७.	,, ७-७.	,, २-७५.
सन्निपातज	,, १९-८.	,, ४०-१२, १३.	नि. ९-१०.	३-७.	,, ७-७.	,, २-८४.
भयज	,, १९-११, १२.		नि. ८-१२, १३.		,, ७-७.	,, २-१०१, १०२.
शोकज	,, १९-११, १२.	,, ४०-१३, १४.	नि. ८-१३.	३-९, १०.	,, ७-७.	,, २-९९, १००.
आमातिसार	,, १९-५.	,, ४०-१५, १६.	नि. ८-१४.	३-११.	,, ७-७.	म. २-१०४.
ज्वरातिसार				३.		,, ३-१.
रक्तातिसार	,, १९-७०.	,, ४०-११५, ११६.		३-२०.		,, ३-४९.
अपची-		नि. ११-११. वि. १८-१७.	उ. २९-२५.	३८-९, १०.		,, ४३-९.
अपतर्पणज रोग-	सू. २३-२६.		सू. १४-२९, ३१.			
अपरमार-	नि. ८-५. वि. १०-३.	उ. ६१-३.	उ. ७-१.	२१-१.	,, ७-४०.	,, २२-३.

रोगाणां नामानि-	अरु- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भाष्यप्रकाशः ख. अ. श्लो.
वातज	नि. ८-८१ चि. १०-९.	उ. ६१-११, १२.	उ. ७-९- १२.	२१-३.	पू. ७-४०.	म. २२-५.
पित्तज	नि. ८-८२. चि. १०-१०.	,, ६१-१२, १३.	,, ७-१२, १३.	२१-४.	,, ७-४०.	,, २२-६.
कफज	नि. ८-८३. चि. १०-११.	,, ६१-१४, १५.	,, ७-१४, १५.	२१-५.	,, ७-४०.	,, २२-७.
सन्निपातज	नि. ८-८४. चि. १०-१२.	,, ६१-१७.	,, ७-१५.	२१-६, ७.	,, ७-४०.	,, २२-८.
आगन्तुज	नि. ८-९. चि. १०-५३.					

अभिघातजरोग-

शिरोभिघातज	सि. ९-६.					
हृदयाभिघातज	सि. ९-६.	उ. ४३-३.				
वस्त्यभिघातज	सि. ९-६.					
अशनिहत		सू. १२-३८.				
उष्णवातहत		,, १२-३८.				
धूमाभिहत		,, १२-२९.				
शल्याभिहत		,, २६-१०.				
शीताभिहत		,, १२-३८.				
क्षाराभिहत		,, ११-२६.				
अमानुषोपसर्ग		उ. ६०-१.				
अम्लपित्त—	चि. १५-४७.			५१-१.	पृ. ७-१०३.	न. १०-२.
अधोगत				५१-३.		,, १०-८.

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
उर्ध्वगत				५१-४-६.		म. १०-३.
अरुचि-	चि. ८-६०, ६१.					
अरोचक-	चि. २६-१२४.	उ. ५७-१.	नि. ५-२८.	१४-१.	पू. ७-२७.	म. १५-१.
वातज	॥ २६-१२४. ८-६१.	॥ ५७-६.	॥ ५-२८. चि. ५-५०.	१४-२,४.	॥ ७-२७.	॥ १५-११.
पित्तज	॥ २६-१२५. ८-६१.	॥ ५७-४.	नि. ५-२८. चि. ५-५१.	१४-२,४.	॥ ७-२७.	॥ १५-३.
कफज	॥ २६-१२५. ८ ६१	उ. ५७-५.	नि. ५-२८. चि. ५-६१	१४-२,४.	॥ ७-२७.	॥ १५-२.
सन्निपातज	॥ २६-१२६ ८-५१.	उ. ५७-५.	नि. ५-२८.	१४-२,४.	॥ ७-२८.	॥ १५-३.
द्वेषज	॥ २६-१२६. ८-६.	॥ ५७-६.				
चित्तविपर्ययज	॥ ८-६०.	॥ ५७-६.	नि. ५-२८.		॥ ७-२८.	॥ १५-३.
अर्बुद-	॥ १२-८७,	नि. ११-१३. चि. १८-३०	उ. २९-१४, १५	३८-१८,१९.	॥ ७-६९.	॥ ४४-१८, १९.
वातज		नि. ११-१४.	॥ २९-१४,१५.	३८-१८,१९.	॥ ७-६९.	॥ ४४-१८,१९.
पित्तज		॥ ११-१४.	॥ २९-१४,१५.		॥ ७-६९.	॥ ४४-१९.
कफज		॥ ११-१४.	॥ २९-१४,१५.		॥ ७-६९.	॥ ४४-१९.
रक्षज		॥ ११-१५,१६	॥ २९-१६,१७.	३८-२०,२१.	॥ ७-६९.	॥ ४४-२०,२१.
सांघ्रज		॥ ११-१७,१८.	॥ २९-१४,१५.	३८-२२,२३.	॥ ७-६९.	॥ ४४-२२.
मेदोज		॥ ११-१४. चि. १८-४१.	॥ २९-१२,१५.		॥ ७-६९.	॥ ४४-१९.
शार्ङ्गधर		नि. १३-२५,२८.	॥ २९-१७,१८.	५५-२४.	॥ ८-९१.	म. ४४-६१ ९८.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
अध्यर्बुद		नि. ११-२०.		३८-२५.		म. ४३-२४.
द्विरर्बुद		,, ११-२०.		३८-२५.		,, ४३-२४.
अर्शस्-	वि. १४-७.	नि. २-४, चि. ६	चि. ८, नि. ७-२.	५-१,२.	पृ. ७-१२.	,, ५.
शुष्क			,, ७-९.		,, ७-१३.	
आर्द्र			,, ७-९.		,, ७-१३.	
घातज	,, १४-११-१३.	नि. २-१०.	,, ७-२८-३४.	५-३,४.	,, ७-१२.	,, ५-१२-१७.
पित्तज	,, १४-१४-१६.	,, २-११.	,, ७-३४-३७.	५-५,६.	,, ७-१२.	,, ५-१८-२०.
कफज	,, १४-१७,१८.	,, २-१२.	,, ७-३७-४१.	५-७,८.	,, ७-१२.	,, ५-२८-३२.
रक्तज		,, २-१३.	,, ७-४३-४५.	५-२४-२६.	,, ७-१२.	,, ५-२१-२७.
सन्निपातज	,, १४-२०.	,, २-१४.	,, ७-४२.	५-९.	,, ७-१२.	,, ५-३४.
सहज	,, १४-८.	,, २-१५.	,, ७-३.		,, ७-१३.	,, ५-३५.
उत्तरकालज	,, १४-९.		,, ७-३.		,, ७-१३.	
द्वन्द्वज	,, १४-३०.		,, ७-४२.	५-९.	,, ७-१२.	,, ५-३३.
अलसक-	वि. २-१२.	उ. ५६-७,८.		६-१९,२०.	,, ७-१०.	,, ६-२८,२९.
अर्म-		,, ४-३.	सू. ८-६-१०.	५९-६५,६६.		
अलर्क- (जलत्रास)		क. ७-४३.		६९-५७-६३.		
अश्मरी-	वि. २६-३६-३८.	नि. ३-३४, चि. ७	नि. ९-६,७.	३२-१,२.	,, ७-५९.	,, ३६.
वातज	,, २६.	नि. ३-१०.	,, ९-११,१२.	३२-६-८.	,, ७-५९.	,, ३६-६,७.
पित्तज		,, ३-९.	,, ९-१३.	३२-८,९.	,, ७-५९.	,, ३६-२१.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
कफज		नि. ३-८.	नि. ९-१४.	३२-९, १०.	पू. १७-५.	म. ३६-२९.
शुक्राश्मरी		,, ३-११, १२.	,, ३-१६-१८.	३२-११-१४.	,, ७-५९.	,, ३६-३८.
शर्करा	चि. २६-३९.	,, ३-१३, १४.	,, ९-१८, १९.	३२-१४, १५.	,, ७-५९.	,, ३६-४०.
असृग्दर- (रक्तप्रदर)	,, ३५-२०४- २२३.	शा. २-१८-२०.	उ. ३३-५३.	६१-१, २.	,, ७-१७६.	,, ६८-३.
वातिक				६१-४.	,, ७-१७६.	
पित्तिक				६१-३.	,, ७-१७६.	
कफज				६१-३.	,, ७-१७६.	
छान्निपातिक				६१-४.	,, ७-१७६.	
आमदोष-	वि. २-१०.	सू. ४६-५०२.	सू. ८-४-६.	६-२२.	,, ७-१०.	
भामरुफ						,, १-५४.
आमपित्त	,, २२-१५.					,, १-५२.
आमवात					,, ७-४१.	,, २५-२-९. ४९, ५०.
आढ्यवात	,, २८-६६. ,, २९-११.		,, १५-४.	२४-५.		,, २८.
आर्तवदोष-	चि. ३०-२०४- २१०.	शा. २-५.			,, ७-१७५.	,, ६८-३.
वातज	,, ३०-२१२, २१३.	,, २-५.	शा. १-१०.		,, ७-१७५.	,, ६८-६.
पित्तज	,, ३०-२१४- २१६.	,, २-५.	,, १-१०.		,, ७-१७५.	,, ६८-५.
कफज	,, ३०-२१६- २१८.	,, २-५.	,, १-१०.		,, ७-१७५.	,, ६८-४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पित्तकफज		,, २-५.			,, ७-१७५.	
रक्तज		,, २-५.	,, १-११.		,, ७-१७५.	
कफवातज		,, २-५.	,, १-११.		,, ७-१७५.	
वातपित्तज		,, २-५.	,, १-११.		,, ७-१७५.	
सन्निपातज		शा. २-५.	शा. १-१२.		पृ. ७-१७५.	
आनाह (आध्मान)-	चि. २८-२९.	उ. ५६-२०, २१.	नि. ११-६०.	२७-१७.	,, ७-४९.	म. ३०-१९.
प्रत्यानाह-					,, ७-४९.	
उदररोग-	,, १३-९-१५.	नि. ७-१-६ चि. १४-१.	,, १२-१.	३५-१, २.	,, ७-५१.	,, ४०-१-३.
वातज	,, १३-२३- २५.	नि. ७-८, ९. चि. १४-५.	,, १२-१४, १५.	३५-५-८.	,, ७-५१.	,, ४०-५-८.
पित्तज	,, १३-२६- २८.	नि. ७-९, १०. चि. १४-६.	,, १२-१६, १७.	३५-९, १०.	,, ७-५१.	,, ४०-९, १०.
कफज	,, १३-२९- ३१.	नि. ७-१०. चि. १४-७.	,, १२-१८, १९.	३५-११, १२.	,, ७-५१.	,, ४०-९, १०.
सन्निपातज	,, १३-३२- ३४.	नि. ७-११, १४. चि. १४-८.	,, १२-२०, २१.	३५-१३-१५.	,, ७-५१.	,, ४०-१२-१३.
प्लीहोदर यकृद्वालयुदर	,, १३-३५- ३८.	नि. ७-१४, १६. चि. १४-१३.	,, १२-२३- २७.	३५-१९, २०.	,, ७-५२.	,, ४१-१९, २०.
बद्धगुदोदर	,, १३-३९- ४१.	नि. ७-१७, १८. चि. १४-१७.	,, १२-२८- ३२.	३५-१९, २०.	,, ७-५२.	,, ४१-१९, २०.
छिद्रोदर	,, १३-४२- ४४.	नि. ७-१९, २१. चि. १४-१७.	,, १२-३२- ३६.	३५-२१, २२.	,, ७-५२.	,, ४१-२१, २२.
जलोदर	,, १३-४५- ४८.	नि. ७-२१-२३. चि. १४-१८.	,, १२-३६- ४०.	३५-२२-२४.	,, ७-५२.	,, ४१-२३, २४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता खं. अ. श्लो.	भाचप्रकाशः खं. अ. श्लो.
अजातोदक	वि. १३-५५- ५८.		नि. १२-४३,४४.	३५-२५.	पू. ७-५२.	म. ४१-२५.
उदावर्त-	,, २६-६-१०.	उ. ५५-१.	सू. ४.	२७-१.	,, ७-४५.	,, ३०.
वातनिग्रहज	,, २६-७.	,, ५५-७.	,, ४-२.	२७-२.	,, ७-४८.	,, ३०-३.
मूत्राभिघातज		,, ५५-९,१०.	,, ४-४,५.	२७-४.	,, ७-४८.	,, ३०-५.
पुरीषाभिघातज		,, ५५-८,९.	,, ४-३,४.	२७-३.	,, ७-४८.	,, ३०-४.
शुक्राभिघातज		,, ५५-१५.	,, ४-१९,२०.	२७-१०.	,, ७-४७.	,, ३०-११.
छर्दिनिग्रहज		,, ५५-१४.	,, ४-१७.	२७-९.	,, ७-४६.	,, ३०-१०.
क्षवथुनिग्रहज		,, ५५-१३.	,, ४-९.	२७-७.	,, ७-४६.	,, ३०-८.
जृम्भानिग्रहज		,, ५५-११.	,, ४-१५.	२७-५.	,, ७-४७.	,, ३०-६.
अश्रुनिग्रहज		,, ५५-१२.	,, ४-१२.	२७-६.	,, ७-४७.	,, ३०-६.
उद्गारनिग्रहज		,, ५५-१४.	,, ४-७,८.	२७-८.	,, ७-४७.	,, ३०-९.
धुन्निनिरोधज		,, ५५-१६.	,, ४-११,१२.	२७-११.	,, ९-४५.	,, ३०-१२.
तृणानिरोधज		,, ५५-१६.	,, ४-१०,११.	२७-११.	,, ७-४५.	,, ३०-१३.
श्वसनरोधज		,, ५५-१७.	,, ४-१४.	२७-१२.	,, ७-४६.	,, ३०-१४.
निद्रारोधज		,, ५५-१७.	,, ४-१२,	२७-१२.	,, ७-४६.	,, ३०-१५.
कासावरोधज			,, ४-१३,१४.			
उन्माद-	नि. ७-४. वि. ९-३,४.	,, ६२-३.	उ. ६-१.	२०-१.	,, ७-३७.	,, २१-६.
वातज	नि. ७-७ १ वि. ९-१०.	,, ६२-८.	,, ६-६-१०.	२०-७, ८.	,, ७-३७.	,, २१-८.
पित्तज	नि. ७-७ २ वि. ९-११,१२.	,, ६२-९.	,, ६-१०,११.	२०-९, १०.	,, ७-३७.	,, २१-१०.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
कफज	नि. ७-७ ३. चि. ९-१३, १४.	उ. ६२-१०.	उ. ६-१२, १३.	२०-११, १२.	पू. ७-३७.	म. २१-१२.
सन्निपातज	नि. ७-७, चि. ९-१५.	,, ६२-११.	,, ६-१४.	२०-१३.	,, ७-३७.	,, २१-१३.
आगन्तुज	नि. ७-१०. चि. ९-१६.	,, ६०-७.	,, ६-१५- १७.	२०-१४, १५.	,, ७-३७.	,, २१-१५, १६.
शोकादिज, विषज			,, ६-१५-१७.	२०-१५.	,, ७-३७.	
देवोन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-८.		२०-१८.	,, ७-३८.	,, २१-१९.
देवग्रहोन्माद		,, ६०-९.		२०-१९.	,, ७-३८.	,, २१-२०.
गन्धर्वोन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-१०.		२०-२०.	,, ७-३८.	,, २१-२१.
यक्षोन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-११.		२०-२१.	,, ७-३८.	,, २१-२२.
पितृन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-१२.		२०-२२.	,, ७-३८.	,, २१-२३.
भुजगोन्माद		,, ६०-१३.		२०-२३.	,, ७-३९.	,, २१-२४.
राक्षसोन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-१४.		२०-२४.	,, ७-३९, ४०.	,, २१-२५.
विशाचोन्माद	,, ९-२०.	,, ६०-१५.		२०-२५.	,, ७-३९.	,, २१-२७.
वार्षकोन्माद		,, ६०-१६.			,, ७-३८.	
किन्नरोन्माद					,, ७-३८.	
गुरुशापोन्माद	,, ९-२०.				,, ७-३९.	
प्रेतोन्माद					,, ७-३९.	
सिद्धोन्माद	,, ९-२०.				,, ७-३९.	
धद्भुतोन्माद					,, ७-३९.	
जलाधिदेवतोन्माद					,, ७-३९.	

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	आधन- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
ब्रह्मराक्षसोन्माद	चि. ९-२०.				पू. ७-३९.	म. २१-२६.
कूष्माण्डोन्माद					,, ७-४०,	
कृत्योन्माद					,, ७-४०.	
वेतालोन्माद					,, ७-४८.	
गुह्यकोन्माद					,, ७-४०.	
भूतोन्माद	चि. ९-१७.			२०-१७.	,, ७-३८.	
उपदंश—		नि. १२-७.	उ. ३३-५.	४७.	,, ७-८२.	,, ५०.
वातज		,, १२-९.	,, ३३-५, ६.	४७-२.	,, ७-८२.	,, ५०-२.
पित्तज		,, १२-९.	,, ३३-६.	४७-२.	,, ७-८२.	,, ५०-२.
कफज		,, १२-९.	,, ३३-७.	४७-३.	,, ७-८२.	५०-३.
सन्निपातज		,, १२-९.	,, ३३-८.	४७-४.	,, ७-८३.	,, ५०-३.
रक्तज		,, १२-९.	,, ३३-७.		,, ७-८३.	,, ५०-३.
उपजिह्विका-	सू. १८-१९, चि. १२-७७.	,, १६-३९.	,, २१-३५.	५६-३२.	,, ७-१३५.	,, ६५-९१.
ऊरुस्तम्भ-	,, २७.	चि. ५-३१, ३२.		२४-१.	,, ७-१०५.	,, २४.
कफरोग-	सू. २०-१७.				,, ७-१२२- १२५.	,, २७-२-५.
कर्णरोग-	चि. २६-१२७, १२८.	उ. २०.	,, १७-१.	५७.	,, ७-१४२- १४४.	,, २-६३.
वातज	,, २६-१२७, १२८.		,, १७-१-३.	५७-१४.	,, ७-१४२.	,, ६३-२०.
पित्तज	,, २६-१२७, १२८.		,, १७-४, ५.	५७-१४.	,, ७-१४२.	,, ६३-२१.
कफज	,, २६-१२७, १२८.		,, १७-५, ६.	५७-१५.	,, ७-१४२.	,, ६३-२२.

रोगाणां नामानि-	खरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	भाष्य- निदानम् अ. श्लो.	शाक्य- संहिता ख. अ. श्लो.	भाष्यकाशः स्था. अ. श्लो.
सन्निपातज	चि. २६-१२७, १२८.		ल. १७-७,८.	५७-१५.	पृ. ७-१४२.	म. ६३-२३.
रक्तज			,, १७-६,७.			
कर्णकण्डू	,, २६-१२८.	उ. २०-११.	,, १७-१२.	५७-६.		,, ६३-११.
कर्णद्वेष	,, २६-१२८.	,, २०-९.	,, १७-१२.	५७-४.	,, ७-१४३.	,, ६३-९.
कर्णगूथक		,, २०-११.		५७-६.		,, ६३-१२.
कर्णनाद	,, २६-१२८.	,, २०-७.	,, १७-९.	५७-२.	,, ७-१४४.	,, ६३-६.
कर्णपाक		,, २०-२५.		५७-१२.		
कर्णप्रतिनाह		,, २०-१२.	,, १७-११.	५७-७.	,, ७-१४४.	,, ६३-१३.
कर्णविद्रधि		,, २०-१४.	,, १७-१४, १५.	५७-११.	,, ७-१४३.	,, ६३-१६.
कर्णलोथ	,, २६-१२७, १२८.	,, २०-१६.	,, १७-१२.	५७-१३.	,, ७-१४३.	,, ६३-१५.
कर्णस्त्राव	,, २६-१२७.	,, २०-१०.		५७-५.	,, ७-१४३.	,, ६३-१०.
कर्णसुद		,, २०-१७.	,, १७-१५.	५७-१३.	,, ७-१४३.	,, ६३-१५.
कर्णसंसू		,, २०-१६.	,, १७-३५.	५७-१३.	,, ७-१४३.	,, ६३-१५.
कृमिकणक		,, २०-१३.	,, १७-१३, १४.	५७-७.	,, ७-१४३.	,, ६३-१४.
पृष्ठिर्घ्न	,, २६-१२७.	,, २०-११.	,, १७-१३.	५७-१३.	,, ७-१४२.	,, ६३-१८.
वाधिर्य	,, २६-१२७.	,, २०-८.	,, १७-१०.	५७-३.	,, ७-१४२.	,, ६३-१७.
कर्णशूल—	चि. २६-१२७.	,, २०-६.	,, १७-१२, १३.		,, ७-१४३.	,, ६३-१८.
कर्णपालिरोग-		चि. २५.			,, ७-१४३.	,, ६३-२४.
उत्पात		,, २५-६,७.	उ. १७-२१, २२.	५७-१७, १८.	,, ७-१४३.	,, ६३-२५.

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	आधत- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
दन्मथक		वि. २५-८.	उ. १७-२२, २३.	५७-१८- २०.	पृ. ७-१४५.	स. ६३-२६.
पिप्पली			,, १७-१६, १७.		,, ७-१४५.	,, ६३-१६.
दुःखवर्धन	,, २५-९.		,, १७-२३, २४.	५७-२०.	,, ७-१४५.	,, ६३-२७.
परिपोटक	,, २५-५.		,, १७-२०, २१.	५७-२०.	,, ७-१४५.	,, ६३-२४.
परिलेही	,, २५-१०, ११.		,, १७-२४, २५.	५७-२१, २२.	,, ७-१४५.	,, ६३-२८.
पान्तिशोष			,, १७-१९.		,, ७-१४५.	,, ६३-५०.
विदाती					,, ७-१४५.	
कण्ठ-	वि. १८.	उ. ५२.	नि. ३-२२.	११.	,, ७-२१.	,, ११.
वातज	,, १८-१०-१३.	,, ५२-८.	,, ३-२२-२४.	११-५.	,, ७-२१.	,, ११-५.
पित्तज	,, १८-१४-१६.	,, ५२-९.	,, ३-२४, २५.	११-६.	,, ७-२१.	,, ११-६.
कफज	,, १८-१७- १९.	,, ५२-१०.	,, ३-२६, २७.	११-७.	,, ७-२१.	,, ११-७.
कृतज	,, १८-२०- २३.	,, ५२-११.	,, ३-२७-३२.	११-८-११.	,, ७-२२.	,, ११-८-११.
क्षयज	,, १८-२४- ३०.	,, ५२-१२.	,, ३-३२-३५.	११-१२, १३.	,, ७-२२.	,, ११-१२-१४.
कामला-	वि. १६-३४-३६. सू. १९-४ ७.	,, ४४-१०.	नि. १३-१५.	८-१६-१८.	,, ७-१९.	,, ८-२०.
कोष्ठाश्रित	,, १९-४ ७. वि १६-३६		नि. १३-१६.	९-१८.		,, ८-२०.
कुम्भकामला	,, १६-३७.	,, ४४-११.	नि. १३-१८.	८-१९.	,, ७-२०.	,, ८-२१.
शाखाश्रित	वि. १६-३४, ३६. सू. १९-४ ७.		,, १३-१६.	८-१८.		,, ८-२१.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भानुप्रकाशः ख. अ. श्लो.
अलघ		उ. ४४-१२.	चि. १३-१९.			
पानकी		,, ४४-६.		८-२३.		
लाघरक		,, ४४-१२.				
लोदर			नि. १३-१९.			
किलास-	चि. ७-१७३.	नि. ५-१७.	नि. १४-३७.	४९-२६.		म. ५३-४५.
किक्लिस-	शा. ८-३२.		शा. १-५८.			
कुष्ठ-	नि. ५-६. चि. ७-१३.	नि. ५.	नि. १४.	४९-१-६.		,, ५३.
कपाल	नि. ५-८. चि. ७-१४.	,, ५-८.	,, १४-१३, १४.	४९-१०, ११.	पू. ७-८७.	,, ५३-१८.
उदुम्बर	नि. ५-८. चि. ७-१५.	,, ५-८.	,, १५-१६.	४९-११, १२.	,, ७-८७.	,, ५३-१९.
मण्डल	नि. ५-८. चि. ७-१६.	,, ५-८.	,, १५-१६, १७.	४९-१२, १३.	,, ७-८७.	,, ५३-२०.
ऋष्यजिह्वक	नि. ५-८. चि. ७-१८.	,, ५-८.	,, १५-१८, १९.	४९-१३, १४.	,, ७-८८.	,, ५३-२४.
पुण्डरीक	नि. ५-८. चि. ७-१८.	,, ५-८.	,, १५-२६, २७.	४९-१४, १५.	,, ७-८९.	,, ५३-२३.
सिध्म	नि. ५-८. चि. ७-१९.	,, ५-१२.	,, १५-२१, २२.	४९-१५, १६.	,, ७-८८.	,, ५३-२१.
काङ्गणक	नि. ५-८. चि. ७-२०.	,, ५-८.	,, १५-२९, ३०.	४९-१६, १७.	,, ७-९०.	,, ५३-२२.
एककुष्ठ	,, ७-२१.	,, ५-१०.	,, १५-२०.	४९-१७, १८.	,, ७-८८.	,, ५३-२५.
चर्म	,, ७-२१.	,, ५-१०.	,, १५-२०.	४९-१८.	,, ७-८९.	,, ५३-२५.
किटिम	,, ७-२२.	,, ५-१४.	,, १५-२०.	४९-१८.	,, ७-८८.	,, ५३-३३.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
विपादिषा	चि. ७-२३.	नि. ५-२३.	नि. १५-२३.	४९-१९.	पू. ७-८८.	म. ५३-२८.
अलसक	,, ७-२३.	,, ५.	,, १५-२२, २३.	४९-१९.	,, ७-८८.	,, ५३-३४.
दहृ	,, ७-२३.	,, ५-८.	,, १५-२४.	४९-२०.	,, ७-८९.	,, ५३-३१.
चर्मदल	,, ७-२४.	,, ५-१०.	,, १५-२९.	४९-२०.	,, ७-८९.	,, ५३-२६.
पामा (कच्छू)	,, ७-२५.	,, ५-१४.	,, १५-२८.	४९-२१.	,, ७-८९.	,, ५३-२९, ३०.
विस्फोटक	,, ७-२५.		,, १५-१७.	४९-२२.	,, ७-८९.	,, ५३-३२.
शतारु	,, ७-२६.		,, १५-२५.	४९-२२.	,, ७-८९.	,, ५३-३५.
विचर्चिका	,, ७-२६.	,, ५-१३.	,, १४-१८.	४९-२३.	,, ७-८७.	,, ५३-२७.
स्थूलादृक्क	,, ७-२७.	,, ५-९.	,, १४-१९.			
महाकुष्ठ	,, ७-२७.	,, ५-९.				
श्वित्र	,, ७-१७३.		,, १४-३७.	४९-३६.	,, ७-९०.	,, ५३.
रकसा		,, ५-१५.	,, १४-३८.			
कृम्य-	,, ३०.					,, ७१-२.
बीजोपघातज	,, ३०-१५८- १६२.					,, ७१-७.
ध्वजभङ्गज	,, ३०-१६३- १७५.					,, ७१-३.
जराजन्य	,, ३०-१७६- १८०.					
शुकभयज	,, ३०-१८२- १८५.					,, ७१-५.
पैत्रिक						,, ७१-८.

रोगाणां नामानि-	चरक-संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत-संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव-निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर-संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः खं. अ. श्लो.
शिराच्छेदन्य सहज						
क्लीब-ईर्ष्यक	शा. २-२०.	शा. २-४०.	शा. १-७२.			म. ७१-६. " ७१-८.
आसेक्य		" २-३८.	" १-७२.		पू. ७-१७१.	
कुम्भीक		" २-४०.			" ७-१७१.	
सुगन्धिन्		" २-३९.			" ७-१७१.	
षण्ड		" २-४०.			" ७-१७१.	
वृणपुत्रिक	शा. ४-३१. चि. २-१८९.				" ७-१७१.	
वार्ता	शा. ४-३०.					
रुमि-	सू. १९-९.					
वाहज-यूषा	" १९-९.				" ७.	
लिखा	" १९-९.	नि. १४-४४. ७-३.			" ७-१४.	" ७-३.
पिपीलिका	सू. १९-९. वि. ७-१०.	" १४-४४. ७-३.			" ७-१५.	" ७-३.
रक्तज-केशाद	सू. १९-९. वि. ७-११.	स. ५४-१२.				
लोमाद	सू. १९-९. वि. ७-११.	" ५४-१५.	" १४-५२. ७-१७.		" ७-१७.	" ७-१४.
लोमविध्वंस	सू. १९-९.	" ५४-१५.	" १४-५२. ७-१२.		" ७-१७.	" ७-१४.
लोमद्वीप	वि. ७-२१.		" १४-५२. ७-१२.		" ७-१६.	" ७-१४.
सौरस	सू. १९-१९. वि. ७-११.		" १४-५२. ७-१२.		" ७-१६.	" ७-१४.
औदुम्बर	सू. १९-९. वि. ७-११.		" १४-५२. ७-१२.		" ७-१६.	" ७-१४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
जन्तुमातृ	सू. १९-९. वि. ७-१२.	स्था. अ. श्लो.	वि. १४-५२.	७-१२.	पू. ७-१६.	म. ७-१४.
कफज- अन्त्राद	सू. १९-९. वि. ७-१२.		,, १४-४९.	७-९.	,, ७-१५.	,, ७-१०.
उदराद- (उदरावेष्ट)	सू. १९-९. वि. ७-१२.		,, १४-४९.	७-९.	,, ७-१५.	,, ७-१०.
हृदयाद- (हृदयोदक)	सू. १९-९. वि. ७-१२.		,, १४-४९.	७-९.	,, ७-१५.	,, ७-१०.
चुरु (कुरु)	सू. १९-९. वि. ७-१२.	उ. ५४-६.	,, १४-४९.	७-१०.	,, ७-१५.	,, ७-१०.
दर्भपुष्प	सू. १९-९. वि. ७-१२.	,, ५४-१२.	,, १४-४९.	७-१०.	,, ७-१६.	,, ७-१०.
सौगन्धिक	सू. १९-९. वि. ७-१२.		,, १४-४९.	७-४९.	,, ७-१६.	,, ७-१०.
महागुद- (महाकुह)	सू. १९-९. वि. ७-१२.		,, १४-४९.	७-९.	,, ७-१५.	,, ७-१०.
पुरीषज- ककेरुक	सू. १९-९. वि. ७-१३.	,, ५४-८.	,, १४-५५.	७-१५.	,, ७-१७.	,, ७-१०.
मकेरुक	सू. १९-९. वि. ७-१३.		,, १४-५५.	७-१५.	,, ७-१७.	,, ७-१०.
लेलिह	सू. १९-९. वि. ७-१३.		,, १४-५५.	७-१५.	,, ७-१७.	,, ७-१०.
सशून्क- (सुलताख्य)	सू. १९-९. वि. ७-१३.	,, ५४-१२.	,, १४-५५.	७-१५.	,, ७-१७.	,, ७-१०.
सौसुराद- (सौसूलक)	सू. १९-९. वि. ७-१३.		,, १४-५५.	७-१५.	,, ७-१७.	,, ७-१०.

रोगाणां नामानि-	ऋक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शाङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
--------------------	---------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

आजव

उ. ५४-८.

विजव

, ५४-८.

किप्य

, ५४-८.

चिप्य

, ५४-८.

गण्डूषद

, ५४-८.

चूरु

, ५४-८.

द्विमुख

, ५४-८.

महापुष्प

, ५४-१२.

प्रलून

, ५४-१२.

चिपिट

, ५४-१२.

पिपीलिका

, ५४-१२.

दारुण

, ५४-८.

शोणितज-

केशाद

, ५४-१५. नि. १४-५२. ७-१२. पू. ७-१७.

रोमाद

, ५४-१५.

नखाद

, ५४-१५.

दन्ताद

, ५४-१५.

किक्किश

, ५४-१५.

कुष्ठज

, ५४-१५.

परीसर्प

, ५४-१५. , ७-१८.

स्नायुक

चि. २९-११.

खुड-

नि. १६-४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	अ. श्लो.	अ. श्लो.
गण्डमाला—	चि. १२-७९.	नि. ११-१०, १२.	उ. २९-२५.	३८-८,९.	पू. ७-६७.	म. ४४-८.
गर्भिणीरोग—						
उपविष्टक	शा. ८-२६.		शा. २-१५.		,, ७-१८१.	
नागोदर	,, ८-२६.	शा. १०-५७.	शा. २-१६,		,, ७-१८१.	
लीनगर्भ		,, १०-५७.	,, २-१८.		,, ७-१८१.	
मृतगर्भ	,, ८-३०.	नि. ८-१२, १३.	,, २-२३.			म. ७०-११७.
मूढगर्भ		,, ८-४,५.	,, २-२९, ३०.	६४-४-६.	,, ७-१८१.	,, ७०-११३.
विष्कम्भ			,, २-२९,३०.		,, ७-१८१.	
किक्लित	शा. ८-३२.		,, १-५८.			
गलगण्ड—	सू. १८-२१. चि. १२-७९.	नि. ११-२२.	उ. २१-५३.	३८-१,२.	,, ७-१३९.	,, ४४-१.
गुल्म—	नि. ३-७. चि. ५-४८.	उ. ४२-४.	नि. ११-३३- ३८.	२८-१-३.	,, ७-५२.	,, ३२-१.
वातज	नि. ३-७. चि. ५-८-११.	,, ४२-१०.	,, ११-४१- ४४.	२८-१-८.	,, ७-५२.	,, ३२-१०.
पित्तज	नि. ३-९. चि. ५-१२,१३	,, ४२-११.	,, ११-४४, ४७.	२८-९,१०.	,, ७-५२.	,, ३२-१२.
कफज	नि. ३-११. चि. ५-१५	,, ४२-१२.	,, ११-४६, ४७.	२८-११,१२	,, ७-५२.	,, ४-१४.
रक्तज	नि. ३-१३. चि. ५-१८.	,, ४२-१३- १५.	,, ११-४९- ५५.	२८-१५,१६.	,, ७-५३.	,, ४-१७,१८.
सन्निवातज	नि. ३-१२. चि. ५-१७.	,, ४२-१३.	,, ११-४८.	२८-१४.	,, ७-५३.	,, ४-१४.
द्वन्द्वज	,, ५-६.		,, ११-४८.	२८-१३.	,, ७-५३.	,, ४-१५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
ग्रहणीदोष-	चि. १५-५१-५७.	उ. ४०-१६६- १७२.	नि. ८-१५.	४-१-३.	पू. ७-८.	म. ४-१.
वातज	,, १५-५९-६४.	,, ४०-१७५.	,, ८-२२,२४.	४-५-१०.	,, ७-८.	,, ४-७-१२.
पित्तज	,, १५-६५,६६.	,, ४०-१७६.	,, ८-२५,२६.	४-११,१२.	,, ७-८.	,, ४-१३,१४.
कफज	,, १५-६७-७०.	,, ४०-१७६.	,, ८-२६-२९.	४-१३-१६.	,, ७-८.	,, ४-१५-१८.
आमज					,, ७-८.	
सन्निपातज	,, १५-७१,७२.	,, ४०-१७६.	,, ८-२९.	४-१७.	,, ७-८.	,, ४-१९.
संग्रहग्रहणी				४-१७ ३.		,, ४-२०-२२.
घटीयन्त्र				४-१७ ४.		,, ४-२४.
ग्रन्थि-	,, १२-८१,८२.	नि. ११-३.	,, २९-१.	३८-११.	,, ७-६८.	,, ४४-११.
वातज		,, ११-४.	,, २९-२,३.	३९-१२.	,, ७-६८.	,, ४४-१२.
पित्तज		,, ११-५.	,, २९-४.	३८-१३.	,, ७-६८.	,, ४४-१३.
कफज		,, ११-६.	,, २९-४,५.	३८-१४.	,, ७-६८.	,, ४४-१४.
मेदोज		,, ११-७.	,, २९-७-९.	३८-१५.	,, ७-६८.	,, ४४-१५.
सिराज		,, ११-८.	,, २९-१०,११.	३८-१६,१७.	,, ७-६८.	,, ४४-१६.
रक्तज		,, ११-८,९.	,, २९-५,६.		,, ७-६८.	
अस्थिज			,, २९-८.		,, ७-६९.	
मांसज			,, २९-६,७.		,, ७-६९.	
व्रणज		,, २९-१३.	,, २९-१२,१३.		,, ७-६८.	
जनपदोद्धंस-	चि. ३-४.	सू. ६-१०-१७.				
नीयविहार-						,, ६
जाठराग्निविकार-	चि. ६-१२.	सू. ३५-२४.		६.		,, २-६.
मन्दाग्नि	,, ६-१२.	,, ३५-२४.	सू. १-८.	६-३.	,, ७-२७.	

रोगाणां नामानि-	स्वरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
विषमग्नि	वि. ६-१२.	सू. ३५-२४.	सू. १-८.	६-३, ४.	पृ. ७-२७.	म. ६-२.
तीक्ष्णाग्नि	,, ६-१२.	,, ३५-२४.	,, १-८.	६-४.	,, ७-२६.	,, ६-३.
आर्यग्नि (भस्मक)	,, १५-२२१.				,, ७-२७.	,, ६-९.
ज्वर—	नि. १-२०. चि. ३.	सू. ३९-१३.	नि. २-१, २.	२-३.	,, ७-२.	,, १-९.
वातज	नि. १-२१.	,, ३९-२९, ३०.	,, २-१०- १८.	२-८, ९.	,, ७-२.	,, १-२९२- २९५.
पित्तज	,, १-२४.	,, ३९-३१, ३२.	,, २-१८- २०.	२-१०, ११.	,, ७-२.	,, १-३३८- ३४०.
कफज	,, १-२७.	,, ३९-३३, ३४.	,, २-२१, २२.	२-१२, १३.	,, ७-२.	,, १-३७१, ३७२.
वातकफज	,, १-२९. चि. ३-८७.	,, ३९-४७- ४९.	,, २-२५.	२-१५, १६.	,, ७-२.	,, १-४०१.
वातपित्तज	नि. १-२९. चि. ३-८६.	,, ३९-४७, ४८.	,, २-२४.	२-१४, १५.	,, ७-२.	,, १-३९१.
पित्तकफज	नि. १-२९. चि. ३-८८.	,, ३९-५०.	,, २-२६.	२-१७.	,, ७-२.	,, १-४२७.
सङ्घिपातज	नि. १-२९. चि. ३-८९- १०२.	,, ३९-३५- ३८.	,, २-२७-३३.	२-१८- २३.	,, ७-३.	,, १-४४०- ४४४.
आगन्तुज	नि. १-३०. चि. ३-१११.	,, ३९-७६- ८०.	,, २-३८- ४५.	२-२६- ३१.	,, ७-५.	,, १-८९५.
विषमज्वर—	,, ३-५३- ७३.	,, ३९-२९- ७०.	,, २-६४- ६१.	२-३१, ३२.	,, ७-३.	,, १-७१९.
सन्तत	,, ३-५३- ६०.	,, ३९-६७.	,, २-५८, ५९.	२-३४.	,, ७-४.	,, १-७२४.
सतत	,, ३-६१.	,, ३९-७०.	,, २-६९.	२-३५.	,, ७-४.	,, १-७२५.

रोगाणां

रोगाणां
नामानि-

अन्येद्युष्क

तृतीयक

चतुर्थक

चतुर्थकत्रिपर्यय

सन्निपातज-

कुम्भीषाक

पौर्णुनाव

प्रलापी

अन्तर्दाह

दण्डपात

अन्तक

एणीशह

हरिद्र

अजघोष

भूतहास

यन्त्रपीडा

संन्यास

संशोषी

शीताङ्ग

तन्दित्र

चरक-
संहिता

स्था अ. श्लो.

त्रि. ३-६२.

” ३-६४.

” ३-६४-
६७.

” ३-७३.

सुश्रुत-
संहिता

स्था. अ. श्लो.

सू. ३९-७०.

” ३९-७१.

” ३९-७१.

अ. हृदयम्

स्था. अ. श्लो.

सू. २-७०.

” २-७०,
७१.

” २-७२,
७३.

” २-७३,
७४.

माधव-
निदानम्

अ. श्लो.

२-३५.

२-३६.

२-३६.

२-३९.

शार्ङ्गधर-
संहिता

ख. अ. श्लो.

पू. ७-४.

” ७-४.

” ७-४.

भावप्रकाशः

ख. अ. श्लो.

म. १-७२६.

” १-७२७.

” १-७२९.

” १-७३६-
७३९.

” १-५१०.

” १-५११.

” १-५१२.

” १-५१३.

” १-५१४.

” १-५१५.

” १-५१६.

” १-५१७.

” १-५१८.

” १-५१९.

” १-५२०.

” १-५२१.

” १-५२२.

” १-५२३.

” १-५२४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	भाषव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	आद्यप्रकाशः ख. अ. श्लो.
प्रलापक						म. १-४९५.
रक्तजीवी						,, १-४९६.
अभिन्यास						,, १-४९८.
जिह्वक						,, १-४९९.
सन्धिग						,, १-५००.
अन्तक						,, १-५०१.
रुग्दाह						,, १-५०२.
चित्तविभ्रम						,, १-५०३.
कर्णिक						,, १-५०४.
कण्ठकुञ्ज						,, १-५०५.
भुगननेत्र						,, १-५०७.

सप्तधातुगत ज्वर—

रसजन्य	चि. ३-७६.	उ. ३९-८३.	नि. २-५८, ५९.	२-४८.		,, १-८०१
रक्तजन्य	,, ३-७७.	,, ३९-८४.	,, २-६९.	२-४९.		,, १-८०३.
सांख्यजन्य	,, ३-७८.	,, ३९-८५.	,, २-७०.	२-५०.		,, १-८०५.
मेदोजन्य	,, ३-७९.	,, ३९-८६.	,, २-७०, ७१.	२-५१.		,, १-८०७.
अस्थिजन्य	,, ३-८०.	,, ३९-८७.	,, २-७२, ७३.	२-५२.		,, १-८०९.
मज्जाजन्य	,, ३-८१.	,, ३९-८८.	,, २-७२, ७३.	२-५३.		,, १-८११.
शुक्रजन्य	,, ३-८२.	,, ३९-८८, ८९.		२-५४.		,, १-८१२.
आगन्तु—		,, ३९-१४.		२-२६.	पू. ७-५.	,, १-६९५.
अभिघातज	,, ३-११२, ११३.	,, २९-२०.	,, २-३८.	२-२६.	,, ७-६.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भाष्यप्रकाशः ख. अ. श्लो.
श्रमजन्य			नि. २-३८, ३९.		पू. ७-६.	
छेदजन्य			,, २-३८, ३९.		,, ७-६.	म. १-६९६.
क्षतजन्य			,, २-३८, ३९.		,, ७-६.	,, १-६९६.
दाहजन्य			,, २-३८, ३९.		,, ७-६.	,, १-६९६.
अभिचारज-	वि. ३-११८.	उ. ३९-२१. ,, ३९-७९	,, २-४३, ४४.	२-२६.	,, ७-५.	,, १-७०४.
अभिशापजन्य			,, २-४३.	२-२६.	,, ७-५.	
अभिपल्लजन्य	,, ३-११४.	,, ३९-८०.	,, २-४०.	२-२६.	,, ७-५.	,, १-७०४.
ग्रहावेशजन्य		,, ३९-२१.	,, २-४०.		,, ७-५.	
कामज	,, ३-१२२.	उ. २९-२१- ७८.	,, २-४२.		,, ७-६.	,, १-६९९.
भयज	,, ३-११५.	,, ३९-७९.	,, २-४२.		,, ७-६.	,, १-७०३.
शोकज	,, ३-१२३.	,, ३९-२१- ७९.	,, २-४२.		,, ७-६.	,, १-७०३.
क्रोधज	,, ३-१२३.	,, ३९-७९.	,, २-४२.		,, ७-६.	,, १-७०३.
विषज	,, ३-१२४.	,, ३९-२०- ७६.	,, २-४१.		,, ७-६.	,, १-६९८.
औषधिगन्धज	,, ३-१२७.	,, ३९-२१- ७७.	,, २-४१.		,, ७-६.	,, १-६९८.
जलत्रास- (जलसंघास)		क. ७-४८.	उ. ३८-१६.	६९-७७- ६३.		
छर्दि-	वि. २०-४, ५.	उ. ४९-३- ६.	नि. ५-३०.	१५-१-४.	,, ७-२८.	,, १-७०३.
वातज	,, २०-७- ९.	,, ४९-९.	,, ५-३१- ३३.	१५-६.	,, ७-२८.	,, १-७०३.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पित्तजा	चि. २०-१०, ११.	उ. ४९-१०,	नि. ५-३३, ३४.	१५-७.	पृ. ७-२८.	म. १७-८.
कफजा	,, २०-१२, १३.	,, ४९-११.	,, ५-३४, ३५.	१५-८.	,, ७-२८.	,, १७-९.
सन्निपातजा	,, २०-१४, १५.	,, ४९-१२.	,, ५-३६.	१५-९.	,, ७-२८.	,, १७-१०.
द्विषार्थत्रा संयोगजा			,, ५-३६, ३७.		,, ७-२९.	,, १७-११.
वीभत्सजा	,, २०-१८.	,, ४९-१२.	,, ५-३६,	१५-१२.		,, १७-११.
दौहद्रजा		,, ४९-१२.	,, ५-३७.	१५-१२.	,, ७-२९.	,, १७-११.
आमजा		,, ४९-१२.	,, ५-३७.	१५-१२.		,, १७-११.
अमात्म्यजा		,, ४९-१२.		१५-१२.		,, १७-११.
कृमिजा		,, ४९-१२.	,, ५-३७.	१५-१२, १३.	,, ७-२८.	,, १७-१२.
तृणजा—	चि. २२-५- ७.	,, ४८-३- ५.	,, ५-४५- ५७.	१६-१२.	,, ७-३०.	,, १८.
वातजा	,, २२-११, १२.	,, ४८-८.	,, ५-५०, ५१.	१६-३.	,, ७-३०.	,, १८-४.
दित्तजा	,, २२-१३, १४.	,, ४८-९.	,, ५-५१.	१६-४.	,, ७-३०.	,, १८-५.
अमजा	,, २२-१५.	,, ४८-१४.	,, ५-५४.	१६-८.		,, १८-९.
क्षयजा	,, २२-१६.	,, ४८-१३, १४.	,, ५-५७.	१६-६, ७.	,, ७-३१.	,, १८-८.
श्रीपस्तगिर्की	,, २२-१७.		,, ५-५७.	१६-९.	,, ७-३१.	,, १८-११.
क्षतजा		,, ४८-१२.		१६-६.		,, १८-७.

रोगाणां नामानि -	अरक- संहिता रथा. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता रथा. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्या. अ. श्लो	साधन- नियानम् अ. श्लो.	वार्धक्य- संहिता स. अ. श्लो.	भाष्यप्रकाशः स. अ. श्लो.
कफजा		उ. ४८-११.	नि. ५-५२,	१६-५.	पू. ७-३०.	स. १८-६.
भक्तजा		,, ४८-१५.	,, ५-५४.	१६-८.		,, १८-१०.
त्रिदोषजा		,, ४८-१५.			,, ७-३१.	
दग्ध—		सू. १२-१६.			,, ७-७९.	
हृष्ट (तुच्छ. मा.)		,, १२-१६.	सू. ३०-४७.		,, ७-७९.	
अतिदग्ध		,, १२-१६.	,, ३०-४८.		,, ७-७९.	
तुर्दग्ध		,, १२-१६.	,, ३०-४८.		,, ७-७९.	
सप्यग्दग्ध		,, १२-१६.	,, ३०-४५.		,, ७-७९.	
स्नेहदग्ध			,, ३०-५२.			
दाह—	सू. २०-१४.			१९-१.	,, ७-३५.	
नाडीव्रण—	चि. २५-५६.	नि. १०-९, १०.	उ. २९-२६- २८.	४५-१,२.	,, ७-७९.	स. ४८-१.
वातजन्य		,, १०-११.	,, २९-२९.	४५-३.	,, ७-७९.	,, ४८-३.
पित्तजन्य		,, १०-११.	,, २९-२९, ३०.	४५-३.	,, ७-७९.	,, ४८-४.
कफजन्य		,, १०-११.	,, २९-३०, ३१.	४५-४.	,, ७-७९.	,, ४८-५.
द्वन्द्वज		,, १०-११.				
सन्निपातजन्य		,, १०-१३.	,, २९-३१.	४५-४,५.	,, ७-७९.	,, ४८-६.
शत्यनिमित्तज		,, १०-१४.	,, २९-३१.	४५-५,६.	,, ७-७९.	,, ४८-७.
नाडीकल्पन- व्यापत्	शा. ८-४५.					

रोगाणां नामानि-	अरुह- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधन- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स. अ. श्लो.	भास्करकाशः स. अ. श्लो.
आयाम- उत्तुण्डिता	शा. ८-४५.					
व्यायाम- उत्तुण्डिता	,, ८-४५.					
पिण्डलिका	,, ८-४५.					
विनामिका	,, ८-४५.					
दिङ्गुम्बिका	,, ८-४५.					
ब्रुण्डी		शा. १०-४३.				
नासारोग-	चि. २६-१०५.	उ. २२.	उ. १९.	५८-१.	पू. ७-१४६.	स. ६४-३.
प्रतिश्याय- (पीनस)	,, २६-१०५.	,, २४-१-४.	,, १९-१-७.	५८-१३.	,, ७-१४७.	,, ६४-८.
दुण्डप्रतिश्याय	,, २६-१०५.	,, २४-१४- १६.	,, १९-२-१२.	५८-२५,२६.	,, ७-१४७.	,, ६४-२४, २५.
घातज	,, २६-१०५.	,, २४-६,७.	,, १९-३-१.	५८-२६,२७.	,, ७-१४९.	,, ६४-१९.
पित्तज	,, २६-१०६.	,, २४-७,८.	,, १९-५,६.	५८-१८,१९.	,, ७-१४९.	,, ६४-२०.
रूफज	,, २६-१०६.	,, २४-९,१०.	,, १९-६,७.	५८-१९,२०.	,, ७-१४९.	,, ६४-२१, २२.
सन्निपातज	,, २६-१०६.	,, २४-१०, ११.	,, १९-७.	५८-२०,२१.	,, ७-१४९.	,, ६४-२३.
रक्तज		,, २४-१२- १४.	,, १९-८,९.	५८-२३,२४.	,, ७-१४९.	,, ६४-२६, २७.
स्रव्यु-	चि. २६-१११.	,, २२-११, १२.	,, १९-१४, १५.	५८-५,६.	,, ७-१४८.	,, ६४-९, १०.
नासारोप-	,, २६-१११.	,, २२-१०, १८.	,, १९-१६, १७.	५८-१०.	,, ७-१४९.	,, ६४-१५.
प्रतीनाह-	,, २६-११२.	,, २२-१४, १६.	,, १९-१७, १८.	५८-१.	,, ७-१४८.	,, ६४-१३.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
नासास्त्राव-	चि. २६-११२.	स. २२-१६, १७.	स. १९-१९.	५८-९.	पू. ७-१४९.	म. ६४-१४.
अपीनस-	„ २६-११४.	„ २२-६.	„ १९-२०, २१.	५८-१.	„ ७-१४८.	
घ्राणवाक्-	„ २६-११५.	„ २२-८, ९.	„ १९-१८, १९.	५८-३.	„ ७-१४८.	„ ६४-७.
नासाश्वयथु-	„ २६-११५.	„ २२-१६, २०.	„ १९-२०.	५८-२८		„ ६४-६१.
नासार्बुद-	„ २६-११६.	„ २२-२०.	„ १९-२६.	५८-२८.	„ ७-१४८.	„ ६४-३१.
पूयरक्त-	„ २६-११६.	„ २२-१०.	„ १९-२४.	५८-४.	„ ७-१४९.	„ ६४-८.
पूतिनासा-	„ २६-११३.	„ २२-७, ८.	„ १९-२३.	५८-२.	„ ७-१४८.	„ ६४-६.
अरुणिका-	„ २६-११७.	„ २२-८, ९.		५८-३.		
दीप्त-	„ २६-११७.	„ २२-१४, १५.		५८-८.	„ ७-१४९.	„ ६४-१२.
अंधथु-		„ २२-१३, १४.		५८-७.	„ ७-१४८.	„ ६४-३१.
नासागनरक्त- पित्त-	चि. ४-१७, १८.	„ २२-९.		५८-२८.		„ ६४-३१.
नासाशैस्-	„ १४-६	„ २२-२१.	„ १९-१६.	५८-२८.	„ ७-१४८.	„ ६४-३१.
पुटक-			„ १९-२१.			
पीनस(आमपक्)-			„ १९-१३.			
अतिस्थूल- (सिद्धोष)	सू. २१-४.	सू. १-३२.	„ १४-१०.	३४-१-८.	„ ७-६५.	„ ३८.
अतिकृश-	„ २१-१०- १२.	„ १-३३.				„ ३९.
निश्चारक-						„ २-१०९.
निस्तानिका-						„ २-१०९.
नेत्ररोग-	चि. २६.	स. १-०८.	स. १-१६.	५९-१-३.		„ ६२.

संज्ञाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयसू स्था. अ. श्लो.	भाष्य- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
वातज	वि. २६-१२९.	उ. १-२९-३१.	उ. ८-१६.			
पित्तज	„ २६-१२९.	„ १-३१-३३.				
कफज	„ २६-१३०.	„ १-३३-३५.				
सन्निपातज	„ २६-१३०.	„ १-३९-४२.				
रक्तज		„ १-३७,३८.				
कान्तिप्रसङ्ग- रोग-						
पृथालस		„ २-४.	„ १०-७.	५९-७०.	पू. ७-१५९.	म. ६२-१०४.
दण्णह		„ २-४.	„ १०-३,४	५९-७०.	„ ७-१५८.	„ ६२-१०५.
पुनःसाव- (सन्निपातज)		„ २-६.	„ १०-६.	५९-७२.	„ ७-१५८.	„ ६२-१०५.
श्लेष्माघ्राव		„ २-६.	„ १०-२.	५९-७२.	„ ७-१५८.	„ ६२-१०८.
रसास्त्राव		„ २-७.	„ १०-४.	५९-७३.	„ ७-१५८.	„ ६२-११०.
वित्तघ्राव		„ २-७.	„ १०-४.	५९-७३.	„ ७-१५८.	„ ६२-१०७.
अलघ्राव			„ १०-१,२.		„ ७-१५८.	
वर्दगिद्धा		„ २-८.	„ १०-५.	५९-७४.	„ ७-१५८.	„ ६२-१११.
अलर्जा		„ २-८.	„ १०-८.	५९-७४.	„ ७-१५८.	„ ६२-१११.
द्विप्रसङ्ग		„ २-९.	„ १०-६,९.	५९-७५.	„ ७-१५८.	„ ६२-११२.
घनप्रसङ्ग- रोग-						
रक्तसिनी		„ ३-९,१०.	„ ८-१२.	५९-७६.	„ ७-१५९.	„ ६३-७७.
कुम्भीका		„ ३-१०,११.	„ ८-६.	५९-७७.	„ ७-१५९.	„ ६३-७८.
दोषकी		„ ३-११.	„ ८-९,१०.	५९-७८.	„ ७-१५९.	„ ६३-७९.
वार्धक्या		„ ३-१२.	„ ८-१८.	५९-७९.	„ ७-१५९.	„ ६३-८०.
अर्धावर्ध		„ ३-१३.	„ ८-१३.	५९-८०.	„ ७-१५९.	„ ६३-८१.

रोगाणां नामानि -	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
शुक्रार्शस्- (लोहित)		उ. ३-१४.		५९-८१.	पू. ७-१५४.	म. ६२-८२.
अज्ञाननामिका		,, ३-१५.	उ. ८-१४.	५९-८२.	,, ७-१५६.	,, ६२-८३.
बहलवर्म		,, ३-१६.		५९-८३.	,, ७-१५५.	,, ६२-८४.
विवन्धकवर्त्म		,, ३-१७.		५९-८४.	,, ७-१५५.	,, ६२-८५.
वर्त्मकर्दम		,, ३-१९.	,, ८-१८.	५९-८६.	,, ७-१५६.	,, ६२-८७.
क्लिष्टवर्म		,, ३-१८.	,, ८-१२.	५९-८५.	,, ७-१५५.	,, ६२-८६.
इयानवर्म		,, ३-२०.	,, ८-१७.	५९-८७.	,, ७-१५६.	,, ६२-८८.
प्रक्लिन्नवर्त्म- (कफोत्क्लिष्ट)		,, ३-२१.	,, ८-१०.	५९-८८.	,, ७-१५४.	,, ६२-८९.
अपरिक्लिन्न- (क्लिष्टवर्त्म)		,, ३-२२.	,, ८-१६.	५९-८९.	,, ७-१५५.	,, ६२-९०.
वानाहत- (उत्क्लिष्टवर्त्म)		,, ३-२३.	,, ८-६.	५९-९०.	,, ७-१५७.	,, ६२-९१.
अर्बुद		,, ३-२४.	,, ८-२४.	५९-९१.	,, ७-१५५.	,, ६२-९२.
निमिष		,, ३-२५.	,, ८-५.	५९-९२.	,, ७-१५४.	,, ६२-९३.
शोणितार्शस्- (रक्तोत्क्लिष्ट)		,, ३-२६.		५९-९३.	,, ७-१५४.	,, ६२-९४.
लगण		,, ३-२७.	,, ८-११.	५९-९४.	,, ७-१५६.	,, ६२-९५.
बिभवर्त्म		,, ३-२८.	,, ८-१५.	५९-९५.	,, ७-१५६.	,, ६२-९६.
कुञ्चन				५९-९६.	,, ७-१५४.	,, ६२-९७.
पक्ष्मः शैव-						
पक्ष्मकोप		,, ३-२९, ३०.	,, ८-२१, २२.	५९-९७, ९८.	,, ७-१५५.	,, ६२-९९, १००.
पक्ष्मशात			,, ८-८, ९.	५९-९९.	,, ७-१५४.	,, ६२-१०१.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
शुक्रगतरोग— प्रस्तार्थर्म		उ. ४-४.	उ. १०-१७, १८.	५९-६५.	पू. ७-१६०.	म. ६२-६५.
शुक्रार्थर्म		,, ४-५.	,, १०-१२.	५९-६५.	,, ७-१६०.	,, ६२-६६.
लोहितार्थर्म		,, ४-५.	,, १०-१६.	५९-६६.	,, ७-१६१.	,, ६२-६७.
अधिमांसजार्थर्म		,, ४-६.	,, १०-१८, १९.	५९-६६.	,, ७-१६०.	,, ६२-६८.
स्नाय्वर्थर्म		,, ४-६.	,, १०-१८.	५९-६६.	,, ७-१६१.	,, ६२-६९.
शुक्ति		,, ४-७.	,, १०-१०, ११.	५९-६७.	,, ७-१६०.	,, ६२-७०.
अर्जुन		,, ४-७.	,, १०-१७.	५९-६७.	,, ७-१६१.	,, ६२-७१.
पिष्टक		,, ४-८.	,, १०-१३.	५९-६८.	,, ७-१६०.	,, ६२-७२.
सिराजाल		,, ४-८.	,, १०-१६.	५९-६९.	,, ७-१६०.	,, ६२-७३.
सिराजपिष्टका		,, ४-९.	,, १०-१६.	५९-६९.	,, ७-१६१.	,, ६२-७४.
वलासक		,, ४-९.	,, १०-१२, १३.	५९-६९.	,, ७-१६१.	,, ६२-७५.
कृष्णगतरोग—						
सन्नणशुक्र		,, ५-४.	,, १०-२३.	५९-२२.	,, ७-१६२.	,, ६२-५६.
अन्नणशुक्र		,, ५-८.	,, १०-२५.	५९-२४.	,, ७-१६२.	,, ६२-५८.
पाकात्यय- (शिरासद्)		,, ५-९, १०.	,, १०-२८.	५९-२७.	,, ७-१६२- १७०.	,, ६२-६२.
अजक्षा		,, ५-१०.	,, १०-२६.	५९-२८.	,, ७-१६२.	,, ६२-६३.
सर्वाश्रयरोग—						
वाताभिष्यन्द		,, ६-६.	,, १५-१-३.	५९-५.	,, ७-१६९.	,, ६२-११६.
पित्ताभिष्यन्द		,, ६-७.	,, १५-८, ९.	५९-६.	,, ७-१६९.	,, ६२-११८.
कफाभिष्यन्द		,, ६-८.	,, १५-१०, ११.	५९-७.	,, ७-१६९.	,, ६२-११९.

रोगाणां नामानि-	खरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
रक्ताभिष्वन्द		उ. ६-८.	उ. १५-१२, १३.	५९-८.	पू. ७-१६९	म. ६२-१२०.
वातज अधिमन्थ		,, ६-१२, १३.	,, १५-३, ४.	५९-९, १०.	,, ७-१६८.	,, ६२-१२२, १२३.
पित्तज ,,		,, ६-१४, १५.	,, १५-९, १०.	५९-९, १०.	,, ७-१६८.	,, ६२-१२२, १२३.
कफज ,,		,, ६-१६, १७.	,, १५-११, १२.	५९-९, १०.	,, ७-१६८.	,, ६२-१२२.
रक्तज		,, ६-१८, १९.	,, १५-१३, १४.	५९-९, १०	,, ७-१६८.	,, ६२-१२२. १२३.
शोफपाक		,, ६-२१, २२.	,, १५-१७- १९.	५९-१४.	,, ७-१७०.	,, ६२-१२४.
अशोफपाक		,, ६-२३.	,, १५-१९.	५९-१४.	,, ७-१७०.	,, ६२-१२४.
हृताधिमन्थ		,, ६-२३.	,, १५-५.	५९-१५.	,, ७-१७१.	,, ६२-१२५.
वातपर्याय		,, ६-२५.	,, १५-७.	५९-१६.	,, ७-१७१.	,, ६२-१२६.
शुष्काक्षिपाक		,, ६-२६.	,, १५-१६, १७.	५९-१७.	,, ७-१७०.	,, ६२-१२७.
अन्यतोवात		,, ६-२७.	,, १५-६, ७.	५९-१८.	,, ७-१७०.	,, ६२-१२८.
अम्लाध्युषित		,, ६-२८.	,, १५-२१- २३.	५९-१९.	,, ७-१७०.	,, ६२-१२९.
सिरोत्पात		,, ६-२९.	,, १०-१४.	५९-२०.	,, ७-१६०.	,, ६२-१३०.
सिराप्रहर्ष		,, ६-३०.	,, १०-१५.	५९-२१.	,, ७-१६०.	,, ६२-१३१.

दृष्टिगत रोग—

वातिक-लिङ्गनाश		,, ७-१८, १९.	,, १२-८- १२.	५९-४१, ४२.	,, ७-१६५.	,, ६२-२९.
पैत्तिक ,,		,, ७-१९, २०.	,, १२-१३, १४.	५९-४२, ४३.	,, ७-१६५.	,, ६२-३०.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
श्लैष्मिक-लिम्फनाश	उ. ७-२०- २२.	उ. १२-१६- २०.	५९-४३, ४४.	पू. ७-१६५.	म. ६२-३१, ३२.	
रक्तज "	" ७-२२, २३.	" १२-२०, २१.	५९-४४, ४५.	" ७-१६६.	" ६२-३४.	
साम्निपातिक "	" ७-२३, २४.	" १२-२२.	५९-४५, ४६.	" ७-१६६.	" ६२-३३.	
परिप्लाविक "	" ७-२५, २६.	" १२-१५, १६.	५९-४७, ४८.	" ७-१६६.	" ६२-३५.	
दिवान्ध्य	" ७-३५, ३६.	" १२-२५- २८.	५९-५५, ५६.	" ७-१६७.	" ६२-४५.	
रात्र्यान्ध्य	" ७-३७, ३८.	" १२-२४, २५.	५९-५७, ५८.	" ७-१६७.	" ६२-४७.	
धूमदर्शी	" ७-३९.	" १२-२९, ३०.	५९-५९.	" ७-१६७.	" ६२-४८.	
ह्रस्वजाड्य	" ७-४०.	" १२-१५.	५९-६०.	" ७-१६७.	" ६२-४९.	
नकुलान्ध्य	" ७-४०, ४१.	" १२-२३, २४.	५९-६०, ६१.	" ७-१६७.	" ६२-५०.	
गम्भीरिका	" ७-४१, ४२.	" १२-१२.	५९-६१, ६२.	" ७-१६८.	" ६२-५१.	
निमित्तजन्य	" ७-४२.	" १२-३०, ३१.	५९-६३.		" ६२-५२.	
अनिमित्तजन्य	" ७-४३, ४४.		५९-६३, ६४.		" ६२-५३.	
पाण्डुरोग—	चि. १६-७- ११.	" ४४-३.	" १३-१- ४.	८-१, २.	" ७-१९.	" ८.
वतज	" १६-१७, १८.	" ४४-७.	" १३-९, १०.	८-४.	" ७-१९.	" ८-४.
पित्तज	" १६-१९- २२.	" ४४-८.	" १३-१०, ११.	८-५.	" ७-१९.	" ८-५.
कफज	" १६-३- ५.	" ४४-९.	" १३-११- १२.	८-८.	" ७-१९.	" ८-६.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
सन्निपातज	चि. १६-२६	उ. ४४-१०.	नि. १३-१२.	८-७.	पू. ७-१९.	म. ८-७.
मृद्मक्षणजन्म	,, १६-२७- ३०.		,, १३-१३- १५.	८-८-१०.	,, ७-१९.	,, ८-११, १२.
अपानकी		,, ४४-६.				

नानात्मज-

पित्तविकार				६-११-१७.	,, ७-११५- १२१.	,, २६-२९.
अक्षिपाक	सू. २०-१४.					
अङ्गगन्ध	,, २०-१४.					
अङ्गवदारण	,, २०-१४.				,, ७-११८.	
अतिस्वेद	,, २०-१४.				,, ७-११७.	
भ्रतृप्ति	,, २०-१४.				,, ७-११७.	
अन्तर्दाह	,, २०-१४.					
अम्लक	,, २०-१४.					
अंसदाह	,, २०-१४.					
आस्यविपाक	,, २०-१४.					
ऊष्माधिक्य	,, २०-१४.					,, २६-२७.
ओष	,, २०-१४.					
कक्षा	,, २०-१४. चि. १३-११.	चि. २०-७.				
कामला	सू. २०-१४. चि. १६-३२.	उ. ४४-१०, ११.	नि. १३-१५- १७.	८-१६-१८.	,, ७-१९.	
गलपाक	सू. २०-१४.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
गुदपाक	सू. २०-१४.					
चर्मदलन	,, २०-१४.					
जीवादान	,, २०-१४.					
तमःप्रवेश	,, २०-१४.					
तिक्तप्रस्यता	,, २०-१४.					
तृष्णाधिक्य	,, २०-१४.		सू. ११-७.			
त्वग्दरुण	,, २०-१४.					
त्वग्दाह	,, २०-१४.					म. २६-६.
दवधु	,, २०-१४.					
दाह	,, २०-१४.		सू. ११-७.	१९-२.	पू. ७-१२९.	,, २६-६.
धूमक(धूमोद्गार)	,, २०-१४.				,, ७-११६.	,, २६-५.
अकालपलित						,, २६-२.
पूतिमुखता	,, २०-१४.					
प्लोष	,, २०-१४.					
मांसकलेद	,, २०-१४.					
मांसदाह	,, २०-१४.					
मेढ्रपाक	,, २०-१४.					
रक्तकोष्ठ	,, २०-१४.					
रक्तविस्फोट	,, २०-१४.					
रक्तपित्त	,, २०-१४.	उ. ४५-१-१०				,, १९-१-७.
रक्तमण्डल	,, २०-१४.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
लोहितगन्धास्यता सू.	२०-१४.				पू. ७-११८.	
विदाह	२०-१४.				७-११६.	म. ६-७.
शोणितक्लेद	२०-१४.					
हरित-हारित- नेत्रमूत्रवर्षस्त्रिव	२०-१४.					
हरितत्व	२०-१४.					
हारिद्रत्व	२०-१४.					
पिडका-	१७-८२.	नि. ६-१४.	नि. १०-२५, २६.	३३-२७, २८.	७-६३.	३७.
शराविका	१७-८४.	६-१५.	१०-२७.	३३-२९.	७-६४.	३७-३१.
कच्छपिका	१७-८५.	६-१६.	१०-२८.	३३-३०.	७-६४.	३८-३२.
जालिनी	१७-८६.	६-१६.	१०-२९.	३३-३०.	७-६४.	३८-३२.
विनता	१७-८९.	६-१७.	१०-३०.	३३-३१.	७-६४.	३८-३३.
अलुजी	१७-८८.	६-१८.	१०-३१.	३३-३३.	७-६४.	३८-३५.
सर्षपिका	१७-८७.	६-१५.	१०-३३.	३३-२९.	७-६४.	३८-३१.
विद्रविका (विद्रधि)	१७-९०.	६-१९.	१०-३४- ३२.	३३-३४.	७-६५.	३८-३६.
पुत्रिणी		६-१७.	१०-३३.	३३-३२.	७-६४.	३८-३४.
मसूरिका		६-१८.	१०-३२.	३३-३२.	७-६४.	३८-३४.
विदारिका		६-१९.	१०-३४.	३३-३४.	७-६४.	३८-३५.
अदर-	चि. ३०-२०४.	शा. २-१८- २०.		६१-१.		६७-३.
घातज	३०-२१३.			६१-२.		६७-६.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पित्तज	चि. ३०-२१४. २१६.			६१-३.		म. ६७-५.
कफज	,, ३०-२१७, २१८.			६१-३.		,, ६७-४.
साङ्गिपातिक	,, ३०-२२०.			६१-४.		,, ६७-७.
प्रमेह—	नि. ४-८.	नि. ६-४.	,, १०.	३३-६.	पू. ७-६०.	,, ३७.
उदकमेह	,, ४-१३.	,, ६-१०.	,, १०-८.	३३-७,८.	,, ७-६०.	,, ३७-८.
इक्षुवालिका	,, ४-१४.	,, ६-१०.	,, १०-९.	३३-८.	,, ७-६०.	,, ३७-९.
सान्द्रमेह	,, ४-१५.	,, ६-१०.	,, १०-१०.	३३-९.	,, ७-६०.	,, ३७-९.
सान्द्रप्रसादमेह	,, ४-१६.					
शुक्रमेह	,, ४-१७.					
शुकमेह	,, ४-१८.	,, ६-१०.	,, १०-११.	३३-१०.	,, ७-६०.	,, ३७-११.
शीतमेह	,, ४-२१.		,, १०-१२.	३३-११.	,, ७-६१.	,, ३७-१२.
शनेमेह	,, ४-२१.	,, ६-१०.	,, १०-१३.	३३-१२.	,, ७-६१.	,, ३७-१२.
सिकतामेह	,, ४-२०.	,, ६-१०.	,, १०-१२.	३३-११.	,, ७-६१.	,, ३७-११.
लालामेह	,, ४-२२.		,, १०-१३.	३३-१२.	,, ७-६०.	,, ३७-१२.
क्षारमेह	,, ४-२९.	,, ६-११.	,, १०-१४.	३३-१३.	,, ७-६२.	,, ३७-१३.
कालमेह(कृष्णमेह)	,, ४-३०.		,, १०-१४.	३३-१३.	,, ७-६२.	,, ३७-१४.
नीलमेह	,, ४-३१.	,, ६-११.	,, १०-१४.	३३-१३.	,, ७-६१.	,, ३७-१४.
लोहितमेह	,, ४-३२.	,, ६-११.	,, १०-१६.	३३-१५.	,, ७-६१.	,, ३७-१५.
माषिमेह	,, ४-३३.	,, ६-११.	,, १०-१५.	३३-१४.	,, ७-६१.	,, ३७-१५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
हारिद्रमेह	नि. ४-३४.	नि. ६-११.	नि. १०-१५.	३३-१४.	पू. ७-६१.	म. ३७-१४.
वसामेह	,, ४-४१.	,, ६-१२.	,, १०-१६.	३३-१५.	,, ७-६२.	,, ३७-१६.
मज्जमेह	,, ४-४२.		,, १०-१७.	३३-१६.	,, ७-६२.	,, ३७-१६.
हस्तिमेह	,, ४-४३.	,, ६-१२.	,, १०-१७, १८.	३३-१७.	,, ७-६२.	,, ३७-१७.
मधुमेह (क्षौद्रमेह)	,, ४-४४.	,, ६-१२.	,, १०-१८.	३३-१६.	,, ७-६२.	,, ३७-१७.
सुरामेह		,, ६-१०.	,, १०-१०.	३३-९.	,, ७-६०.	,, ३७-१०.
लवणमेह		,, ६-१०.				
पिष्टमेह		,, ६-१०.	,, १०-१०.	३३-१०.	,, ७-६०.	,, ३७-१०.
फेनमेह		,, ६-१०.				
अम्लमेह		,, ६-११.				
सर्पिर्मेह		,, ६-१२.				
प्लीहरोग—	सू. १९-४. ,, १८-२८.					,, ३३.
वातज	,, १९-४ ४.					,, ३३-७.
पित्तज	,, १९-४ ४.					,, ३३-५.
कफज	,, १९-४ ४.					,, ३३-६.
सन्निपातज	,, १९-४ ४.					,, ३३-८.
रक्तज	,, १९-४ ४.					,, ३३-४.
फिरङ्गरोग—				२-१-९. (परि०)		,, ५८-१.
बालरोगाः—				६८.		
कुक्कूणक		च. १९,९.	च. ८-१९,२०.	६८-८,९.	,, ७-१८८.	,, ७०-१२७.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
पारिगर्भिक				६८-१०,११.	पू. ७-१८७.	स. ७०-१३३, १३४.
तालुकण्टक			उ. २-६३,६५.	६८-१२,१३.	,, ७-१८७.	,, ७०-१२४, १२५.
महापद्म				६८-१४,१५.	,, ७-१८७.	,, ७०-१२६.
उपशीर्षक			,, २३-२१.			
गुदपाक					,, ७-१८७.	,, ७०-१२९.
शय्यामूत्र					,, ७-१८८.	
स्कन्दप्रह		उ. २८.	,, ३-६,९.	६८-२०,२२.	,, ७-१८९.	,, ७०-२५.
स्कन्दापस्मार		,, २९.	,, ३-९,११.	६८-२२.	,, ७-१८९.	,, ७०-२९.
शकुनीप्रह		,, ३०.	,, ३-१८,२०.	६८-२३.	,, ७-१९०.	,, ७०-२७.
रेवतीप्रह		,, ३१.	,, ३-२७,२८.	६८-२४.	,, ७-१९१.	,, ७०-२८.
पूतनाप्रह		,, ३२.	,, ३-२०,२१.	६८-२५.	,, ७-१९०.	,, ७०-२९.
अन्धपूतनाप्रह		,, ३३.	,, ३-२३,२५.	६८-२६.	,, ७-१९०.	,, ७०-३०.
शीतपूतनाप्रह		,, ३४.	,, ३-२२,२३.	६८-२७.	,, ७-१९०.	,, ७०-३१.
मुखमण्डिकाप्रह		,, ३५.	,, ३-२६,२७.	६८-२८.	,, ७-१९०.	,, ७०-३२.
नैगमेय(प)		,, ३६.	,, ३-१२,१४.	६८-२९.	,, ७-१९०.	,, ७०-३३.
दन्तोद्गम			,, २-२६,२७.		,, ७-१८६.	,, ७०-१३५.
भगन्दर-	चि. १२-९६,९७.	नि. ४.	,, २८.	४६-१.	,, ७-८०.	,, ४९-३.
स्रतपोनक		,, ४-५.	,, २८-११-१३.	४६-२,३.	,, ७-८०.	,, ४९-४.
उष्ट्रप्रीव		,, ४-६.	,, २८-१३.	४६-३,४.	,, ७-८०.	,, ४९-५.
परिस्रावी		,, ४-७.	,, २८-१३.	४६-५.	,, ७-८१.	,, ४९-६.
सन्मुकावर्त		,, ४-८.	,, २८-१७,१८.	४६-६.	,, ७-८२.	,, ४९-७.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
उन्मार्गगामी		ति. ४-९.	उ. २८-१८, २०.	४६-७.	पू. ७-८२.	म. ४९-८.
शल्यजन्य(क्षतज)			,, २८-२०.			,, ४९-८.
भग्न-	वि. २५-६८, ७१.	,, १५-३.	,, २७.	४४-१.	,, ७-७८.	,, ४७.
उत्पिष्ट		,, १५-५, ७.		४४-२, ३.	,, ७-७७.	,, ४७-२.
विच्छिष्ट		,, १५-५, ७.		४४-३.	,, ७-७८.	,, ४७-२.
विवर्तित		,, १५-५, ७.		४४-३.	,, ७-७८.	,, ४७-२.
तिर्यक्क्षिप्त		,, १५-५, ७.		४४-३.	,, ७-७८.	,, ४७-३.
अतिक्षिप्त(क्षिप्त)		,, १५-५, ७.		४४-४, ५.		,, ४७-३.
अवक्षिप्त		,, १५-५, ७.		४४-४.		,, ४७-३.
कर्कटक		,, १५-१०.		४४-४.		,, ४७-५.
अश्वकर्ण		,, १५-१०.		४४-४.		,, ४७-५.
चूर्णित		,, १५-१०.		४४-४.		,, ४७-५.
पिञ्चित		,, १५-१०.		४४-४.		,, ४७-५.
अस्थिच्छिन्न		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
अतिपातित		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
मज्जानुगत		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
रफुटित		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
वक्र		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
छिन्नस्य द्वौ मेदौ						
अणुविदीर्ण		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
बहुविदीर्ण		,, १५-१०.		४४-५.		,, ४७-५.
पाटित		,, १५-१०.				

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
काण्डभ्रम		नि. १५-१०.		४४-६.		म. ४७-१.
मद—	सू. २४-२७.		नि. ६-७६.		पू. ७-३३.	
वातज	” २४-३०.		” ६-२६, २७.		” ७-३३.	
पित्तज	” २४-३१.		” ६-२७.		” ७-३३.	
कफज	” २४-३२.		” ६-२८.		” ७-३३.	
सन्निपातज	” २४-३३.		” ६-२८.		” ७-३३.	
रक्तज	” २४-३४.		” ६-२८, २९.		” ७-३३.	
मद्यज	” २४-३३.		” ६-२९.		” ७-३३.	” १९-२२- २६.
विषज	” २४-३४.		” ६-२९.		” ७-३३.	
मधुमेह	नि. ४-४४.	” ६-२४.	” १०-१८.	३३-२३-२६.	” ७-६२.	
मदात्यय- (पानात्यय)	चि. २४.	च. ४७.	” ६-१४.	१८-१.	” ७-३४.	” १९-३७- ४२.
वातज	” २४-९०, ९१.	” ४७-१८.	” ६-१८.	१८-१६.	” ७-३४.	” १९-४५.
पित्तज	” २४-९२- ९४.	” ४७-१८.	” ६-१९.	१८-१७.	” ७-३४.	” १९-४७.
कफज	” २४-९५- ९७.	” ४७-१९.	” ६-२०.	१८-१८.	” ७-३४.	” १९-५०.
सन्निपातज	” २४-१००.	” ४७-१९.	” ६-२०.	१८-१८.		” १९-५१
ध्वंसक	” २४-१९९- २०१.		” ६-२२.			
विक्षेपक						
विक्षय	” २४-२०२.		” ४७-२२ २३.			

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
परमद		उ. ४७-१९, २०.		१८-१९.	पू. ७-३४.	म. १९-५२.
पानाजीर्ण		,, ४७-२०, २१.		१८-२०.	,, ७-३५.	,, १९-५३.
पानविभ्रम		,, ४७-२१, २२.		१८-२०, २१.	,, ७-३५.	,, १९-५४.
पानहत		,, ४७-२३.				
मसूरिका	चि. १२-९३.	नि. १३-३८.	उ. ३१-८.	५४-१,४.	,, ७-९७.	,, ५९.
वातज				५४-४,६.	,, ७-९८.	,, ५९-४.
पित्तज				५४-६,८.	,, ७-९८.	,, ५९-५,६.
कफज				५४-९,१०.	,, ७-९८.	,, ५९-९,१०.
त्रिदोषज				५४-११.	,, ७-९८.	,, ५९-११.
रक्तज				५४-८.		,, ५९-७.
सप्तधातुगत						,, ५९-१२.
मरक-		सू. ६-१७.				
महागद-	,, १०-५६.					
मुखरोग-	,, २६.	नि. १६.	,, २१.			,, ६५.
वातज	,, २६-११९.					
पित्तज	,, २६-१२०.					
कफज	,, २६-१२१.					
सर्षपातज	,, २६-१२२.					
ओष्ठप्रकोप(वातज)		नि. १६-५.	,, २१-४.	५६-२.	,, ७-१२८.	,, ६५-६.

रोगाणां नामानि-	चरक-	सुश्रुत-	अ. हृदयम्	माधव-	शार्ङ्गधर-	भावप्रकाशः
	संहिता	संहिता	स्था. अ. श्लो.	निदानम्	संहिता	ख. अ. श्लो.
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
ओष्ठप्रकोप (पित्तज)		वि. १६-६.	उ. २१-५.	५६-३.	पू. ७-१२८.	म. ६५-७.
„ (कफज)		„ १६-७.	„ २१-५, ६.	५६-४.	„ ७-१२८.	„ ६५-८.
„ (सन्निपातज)		„ १६-८.	„ २१-६, ७.	५६-५.	„ ७-१२८.	„ ६५-९.
„ (रक्तज)		„ १६-९.	„ २१-७, ८.	५६-६.	„ ७-१२८.	„ ६५-१०.
„ (मांसज)		„ १६-१०.	„ २१-८.	५५-७.	„ ७-१२९.	„ ६५-११.
„ (मेदोज)		„ १६-११.	„ २१-९.	५६-८.	„ ७-१२९.	„ ६५-१२.
„ (अभिघातज)		„ १६-१२.	„ २१-१०.	५६-९.	„ ७-१२९.	„ ६५-१३.
खण्डौष्ठ			„ २१-३.	५६.	„ ७-१२९.	
दन्तमूलगतरोगाः-						
शीतोद		„ १६-१४, १५.	„ २१-२०, २१.	५६-१०, ११.	„ ७-१३२.	„ ६५-२४.
दन्तपुष्पटक		„ १६-१६.	„ २१-२३, २४.	५३-१२.	„ ७-१३२.	„ ६५-२६.
दन्तवेष्टक		„ १६-१७.		५६-१३.	„ ७-१३२.	„ ६५-२७.
शौषिर		„ १६-१८.	„ २१-२५, २६.	५६-१४.	„ ७-१३२.	„ ६५-२८.
महाशौषिर		„ १६-१९, २०.	„ २१-२६, २७.	५६-१५.	„ ७-१३२.	„ ६५-२९.
परिदर		„ १६-२१.		५६-१६.		„ ६५-३०.
उपकुश	चि. १२-५८.	„ १६-२३.	„ २१-२१.	५६-१७.	„ ७-१३२.	„ ६५-३१.
दन्तवैदर्भ		„ १६-२४.	„ २१-२८, २९.	५६-१८.		„ ६५-३३.
वर्धन (खल्लि)		„ १६-२५.	„ २१-१५.	५६-१९.		„ ६५-३४.
अधिमांस		„ १६-२६.	„ २१-२७.	५६-२१.	„ ७-१३२.	„ ६५-३५.
कराल			„ २१-१४.	५६-२०.	„ ७-१३०.	„ ६५-७२.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
दन्तनाडी—						
वातज		नि. १६-२६.	उ. २१-२९, ३१.	५६-२१.	पू. ७-१३३.	म. ६५-३६.
पित्तज		„ १६-२६.	„ २१-२९, ३१.	५६-२१.	„ ७-१३३.	„ ६५-३६.
कफज		„ १६-२६.	„ २१-२९, ३१.	५६-२१.	„ ७-१३३.	„ ६५-३६.
सान्निपातिक		„ १६-२६.	„ २१-२९, ३१.	५६-२१.	„ ७-१३३.	„ ६५-३६.
शल्यनिमित्तज- (रक्तनाडी- भागन्तुनिमित्ता)		„ १६-२६.	„ २१-२९, ३१.	५६-२१.	„ ७-१३३.	„ ६५-३६.
दन्तगतरोगाः—						
दालन (कराल)		„ १६-२८.	„ २१-११, १२.	५६-२२.	„ ७-१३०.	„ ६५-६५.
कुमिदन्तक		„ १६-२९.	„ २१-१९, २०.	५६-२३.	„ ७-१३०.	„ ६५-६६.
दन्तहर्ष		„ १६-३०.	„ २१-१२, १३.	५६-२५.	„ ७-१३१.	„ ६५-६८.
भजनक(दन्तमेढ)		„ १६-३१.	„ २१-१३.	५६-२४.	„ ७-१३१.	„ ६५-६७.
अधिदन्त			„ २१-१५.		„ ७-१३१.	
दन्तशर्करा		„ १६-३२.	„ २१-१६.	५६-२६.	„ ७-१३०.	„ ६५-६९.
कपालिका		„ १६-३३.	„ २१-१६, १७.	५६-२७.	„ ७-१३१.	„ ६५-७०.
श्यावदन्तक		„ १६-३४.	„ २१-१७.	५६-२८.	„ ७-१३१.	„ ६५-७१.
हनुमोक्ष- (दन्तचाल)		„ १६-३५.	„ २१-१४.		„ ७-१३०.	
दन्तविद्रधि	चि. १२-७८.		„ २१-२४, २५.	५६-२९.	„ ७-१३२.	„ ६५-३७.
जिह्वागतरोगाः—						
वातज		„ १६-३७.	„ २१-३१.	५६-३०.	„ ७-१३४.	„ ६५-८७.
पित्तज		„ १६-३७.	„ २१-३२.	५६-३०.	„ ७-१३४.	„ ६५-८८.
कफज		„ १६-३७.	„ २१-३२.	५६-३०.	„ ७-१३४.	„ ६५-८९.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
अलास		नि. १६-३८.	उ. २१-३३.	५६-३१.	पू. ७-१३४.	म. ६५-९०.
उपजिह्विका	चि. १२-७७. सू. १८-१९.	१६-३९.	२१-३५.	५६-३२.	७-१३५.	६५-९१.
अधिजिह्वा	चि. १२-७७.	१६-५२.	२१-३४, ३५.		७-१३५.	६५-१२३.
तालुगत रोगाः-						
गलशुण्डिका- (कण्ठशुण्डी)	सू. १८-२०.	१६-४१.	२१-३७, ३८.	५६-३३.	७-१२६.	६५-९९.
गलग्रह	१८-२२.					
तुण्डिकेरी		१६-४२.	२१-४७.	५६-३४.	७-१३८.	६५-१००.
अध्रुष		१६-४२.	२१-४७.	५६-३४.	७-१३५.	६५-१०१.
कच्छप(पी)		१६-४३.	२१-३९.	५६-३५.	७-१३५.	६५-१०२.
अर्बुद		१६-४३.	२१-३९.	५६-३५.	७-१३५.	६५-१०३.
मांससंघात- (तालुसंहति)		१६-४४.	२१-३८.	५६-३६.	७-१३५.	६५-१०४.
तालुपुष्पुट		१६-४४.	२१-४०.	५६-३६.		६५-१०५.
तालुशोष		१६-४५.	२१-४१.	५६-३७.	७-१३५.	६५-१०६.
तालुपाक (तालुशोथ)		१६-४५.	२१-४०.	५६-३७.	७-१३५.	६५-१०६.
तालुपिडका			२१-३६.			६५-११५.
कण्ठगत रोगाः-						
रोहिणी	१८-३४- ३६.	१६-४६.	२१-४२.	५६-३८.	७-१३७.	६५-११६.
वातज	१६-४८.	२१-४२.	५६-३९.	७-१३७.		
पित्तज	१६-४९.	२१-४३.	५६-४०.	७-१३७.	६५-११७.	
कफज	१६-४९.	२१-४४.	५६-४०.	७-१३७.	६५-११८.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
सप्तिपातज-रोहिणी		नि. १६-५०.	उ. २१-४५.	५६-४१.	पू. ७-१३७.	म. ६५-११९.
रक्तज "		" १६-५०.	" २१-४४.	५६-४१.	" ७-१३७.	" ६५-१२०.
मेदोज "					" ७-१३८.	
कण्ठशाल्मूक- (तुण्डिकेरी)		" १६-५१.	" २१-४५, ४६.	५६-४२.	" ७-१३८.	" ६५-१२२.
अधिजिह्वा		" १६-५२.	" २१-५२.	५६-४३.		" ६५-१२३.
बलय		" १६-५३.	" २१-४९.	५६-४४.	" ७-१३९.	" ६५-१२४.
बलास		" १६-५४.		५६-४५.		" ६५-१२५.
एकवृन्द		" १६-५५.	" २१-४६.	५६-४६.		" ६५-१२६.
वृन्द		" १६-५६.	" २१-४६.	५६-४७.	" ७-१३८.	" ६५-१२७.
शतप्री		" १६-५७.	" २१-५०, ५१.	५६-४८.	" ७-१३८.	" ६५-१२८.
शिलायु		" १६-५८.	" २१-४९, ५०.	५६-४९.	" ७-१३९.	" ६५-१२९.
गलविद्रधि		" १६-५९.	" २१-५१, ५२.	५६-५०.	" ७-१३८.	" ६५-१३०.
गलौघ		" १६-६०.	" २१-४८.	५६-५१.	" ७-१३८.	" ६५-१३१.
स्वप्न		" १६-६१.	" २१-५७.	५६-५२.	" ७-१३८.	" ६५-१३२.
मांसतान- (अर्बुद)		" १६-६२.	" २१-५२, ५३.	५६-५३.	" ७-१३८.	" ६५-१३३.
विदारी		" १६-६३.		५६-५४.		" ६५-१३४.

सर्वसरमुखरोग-

घातज

" १६-६५. " २१-५८, ५९. ५६-५५. " ७-१४०. " ६५-१४८.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पित्तज		नि. १६-६५.	उ. २१-६१.	५६-५५.	पू. ७-१४०.	स. ६५-१४९.
कफज		„ १६-६६.	„ २१-६३.	५६-५५.	„ ७-१४०.	„ ६५-१५०.
रक्तज (मुखपाक)		„ १६-६६.	„ २१-६१.		„ ७-१४१.	
सन्निपातज			„ २१-६२.		„ ७-१४१.	
पृत्यास्य					„ ७-१४१.	
ऊर्ध्वगु(ग)द					„ ७-१४१.	
अर्बुद			„ २१-६२, ६३.		„ ७-१४१.	
कुच्छ्र्वास			„ २१-६९.			
मूत्ररोग—						
मूत्रकुच्छ्र्—	वि. २६-३२.	उ. ५९-४.	नि. ९.	३०-१.	„ ७-५७.	„ ३४-३.
वातज	„ २६-३४.		„ ९-४.	३०-३.	„ ७-५७.	
पित्तज	„ २६-३४.	„ ५९-५.	„ ९-४.	३०-३.	„ ७-५७.	„ ३४-४.
कफज	„ २६-३५.	„ ५९-६.	„ ९-५.	३०-४.	„ ७-५७.	„ ३४-५.
सन्निपातज	„ २६-३५.	„ ५९-७.	„ ९-५.	३०-४.	„ ७-५८.	„ ३४-६.
अश्मरीज	„ २६-४०.	„ ५९-११- १४.	„ ९-६.			„ ३४-१०.
पुरीषरोधज		„ ५९-९.		३०-६.	„ ७-५८.	„ ३४-८.
शर्कराज	„ २६-३९.	„ ५९-११- १५.	„ ९-१९.	३०-९.		„ ३४-११.
शोणितज	„ २६-४३.			३०-५.		
शल्यज		„ ५९-९.			„ ७-५८.	„ ३४-७.
अक्रान्त्य	„ २६-४१.		„ ९-१७.	३०-८.		„ ३४-९.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	आधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
मूत्रघात—						
मूत्रौकसाद	सि. ९-२८.	उ. ५८-२४, २६.	नि. ९-३९.	३१-१७, १९.	पृ. ७-५६.	म. ३५-१७, १८.
मूत्रजठर	,, ९-३०.	,, ५८-१३, १४.	,, ९-२७, २८	३१-८, ९.	,, ७-५५.	,, ३५-८, ९.
मूत्रोत्सङ्ग	,, ९-३४.	,, ५८-१५, १६.	,, ९-२९, ३०.	३१-१०, ११.	,, ७-५५.	,, ३५-१०, ११.
मूत्रक्षय	,, ९-३४.	,, ५८-१७.	,, ९-३७.	३१-१२.	,, ७-५५.	,, ३५-१२.
मूत्रातीत	,, ९-३५.	,, ५८-११, १२.	,, ९-२६, २७	३१-७.	,, ७-५४.	,, ३५-७.
वाताष्ठीला	,, ९-३६.	,, ५८-७, ८.	,, ९-३३, २४	३१-४.	,, ७-५४.	,, ३५-४.
वातवस्ति	सि. ९-३७.	,, ५८-९, १०.	नि. ९-२०-२३.	३१-५, ६.	,, ७-५४.	,, ३५-५.
उष्णवात	,, ९-३८.	,, ५८-२२, २३.	,, ९-३५, ३६.	३१-१५, १६.	,, ७-५६.	,, ३५-१५, १६.
चातकुण्डलिका	,, ९-४०.	,, ५८-५, ६.	,, ९-२५, २६.	३१-२, ३.	,, ७-५६.	,, ३५-२, ३.
मूत्रग्रन्थि	,, ९-४१.	,, ५८-१८, १९.	,, ९-३१.	३१-१३.	,, ७-५५.	,, ३५-१३.
मूत्रशुक्र		,, ५८-२०, २१.	,, ९-३२, ३३.	३१-१४.	,, ७-५६.	,, ३५-१४.
विद्द्विघात	,, ९-४३.		,, ९-३३, ३४.	३१-१९, २०.	,, ७-५६.	,, ३५-१९, २०.
वस्तिकुण्डल	४६.			३१-२१, २४.	,, ७-५६.	,, ३५-२१, २४.
मूढगर्भ—		नि. ८-३.		६४-३.	,, ७-१८१.	,, ६९-११४.
कील		,, ८-४.		६४-६.		
प्रतिषुर		,, ८-४.		६४-६.		,, ६९-११४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
परिघ		नि. ८-४.		६४-६.		म. ६९-११४.
वी मक		,, ८-४.		६४-६.		,, ६९-११४.
मूर्च्छा-		उ. ४६-१.	नि. ६-३०.	१७-१,५.	पू. ७-३१.	,, १८.
वातज	सू. २४-३५,३६.	,, ४६-८.	,, ६-३०,३१.	१७-७,८.	,, ७-३१.	,, १८-८.
पित्तज	,, २४-३७,३८.	,, ४६-८.	,, ६-३२,३३.	१७-९,१०.	,, ७-३१.	,, १८-९,१०.
कफज	,, २४-३९,४०.	,, ४६-८.	,, ६-३३,३४.	१७-११,१२.	,, ७-३१.	,, १०-११,१२.
सन्निपातज	,, २४-४१.		,, ६-३५.	१७-१३.	,, ७-३२.	,, १८-१३.
रक्तज		,, ४६-८.		१७-१४,१५.		,, १८-१५.
मद्यज		,, ४६-८.		१७-१६,१७.		,, १८-१७.
विषज	,, २४-३४.	,, ४६-१८.		१७-१८.		,, १८-१८.
गलानिज					,, ७-३२.	
योनिरोग-	वि. ३०-१.	,, ३८.	उ. ३३.	६२-१.	,, ७-१७७.	,, ६९.
वातज	,, ३०-९- ११.	,, ३८-६, ७.	,, ३३-२८, ३१.	६२-४.	,, ७-१७७.	,, ६९-२-७.
पित्तज	,, ३०-११, १२.	,, ३८-७.	,, ३३-४२, ४३.	६२-७.	,, ७-१७७.	,, ६९-३-१०.
कफज	,, ३०-१३, १४.	,, ३८-८.	,, ३३-४४, ४५.	६२-१०.	,, ७-१७७.	,, ६९-४-१३.
सन्निपातज	,, ३०-१४.	,, ३८-९.	,, ३३-५१.	६२-१२.	,, ७-१७७.	,, ६९-५-१६.
अचरणा	,, ३०-१८.	,, ३८-१६.		६२-९.	,, ७-१७९.	,, ६९-१२.
अत्यानन्दा		,, ३८-१५.		६२-८.	,, ७-१७९.	,, ६९-११.
अतिचरणा	,, ३०-१९.	,, ३८-१६.	,, ३३-३१.	६२-९.	,, ७-१७९.	,, ६९-१२.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
अन्तर्मुखी	चि. ३०-२९-उ. ३१.	उ. ३८-१६.	उ. ३३-३५, ३६.		पू. ७-१७८.	
भरजस्का	,, ३०-१७.			६२-११.	,, ७-१७८.	
असृग्दर	,, ३०-२०८. शा. २-१८.			६२-१-५.	,, ७-१७६.	
उदावर्तिनी	,, ३०-२५, उ. ३६.	उ. ३८-९.	,, ३३-३३.	६२-२.	,, ७-१७९.	म. ६९-६.
उपप्लुता (अप्लुता)	,, ३०-२१, २२.	,, ३८-१०.	,, ३३-४८, ४९.	६२-३.	,, ७-१७९.	
जातघ्नी			,, ३३-३४.			,, ६९-९.
लोहितक्षया			,, ३३-४५.		,, ७-१७७.	,, ६९-८.
विप्लुता		,, ३८-६.	,, ३३-४९.		,, ७-१७८.	,, ७०-९.
आनन्दचरणा						,, ७०-१२.
कर्णिनी	,, ३०-२७, २८.	,, ३८-१५.	,, ३३-५०, ५१.	६२-८.	,, ७-१७९.	,, ७०-११.
परिप्लुता	,, ३०-२३, २४.	,, ३८-६.	,, ३३-४६- ४८.	६२-३.	,, ७-१७८.	,, ७०-७.
पुत्रघ्नी	,, ३०-२८, २९.	,, ३८-१३.		६२-६.	,, ७-१७८.	,, ७०-९.
प्रदर	,, ३०-२०४.	,, ३८-१३.				,, ६६.
प्रसंसिनी(रक्तजा)		,, ३८-१३.		६२-६.	,, ७-१७७.	,, ६६-८.
प्राक्चरणा	,, ३०-२०.	,, ३८-१९.	,, ३३-३२.		,, ७-१७९.	
फलिनी		,, ३८-१८.		६२-११.	,, ७-१७८.	,, ६९-१४.
महायोनि(विप्लुता)	,, ३०-३५- ३७.	,, ३८-१९.	,, ३३-४०, ४१.	६२-१२.	,, ७-१७९.	,, ६९-१५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
योनिक्वन्द				६२-१,४.		म. ६९-१९.
खण्डिता					पू. ७-१७८.	
अण्डली				६२-११.		
रक्तयोनि- (लोहितक्षया)	चि. ३०-१६.	उ. ३८-१२.	उ. ३३-४३	६२-५.	,, ७-१७७.	,, ६९-८.
वामिनी.	,, ३०-३२, ३४.	,, ३८-१२.	,, ३३-३८, ३९.	६२-५.	,, ७-१७८.	,, ६९-९.
शुष्का	,, ३०-३३.		,, ३३-३७,३८.		,, ७-१७८.	
वन्ध्या		,, ३८-६.		६२-२.		,, ६९-६.
षण्ढयोनि	,, ३०-३४, ३५.	,, ३८-१८.	,, ३३-३९, ४०.	६२-११.		,, ६९-१४.
सूत्रीमुखी	,, ३०-३१, ३२.	,, ३८-१९.	,, ३३-३६, ३७.	६२-१२.	,, ७-१७८.	,, ६९-१५.
सोमरोग				३-१,६. परि०	,, ७-६३.	,, ६९.
रक्तपित्त-	चि. ४. नि. २.	,, ४५-१.	नि. ३.	९-१,२.	,, ७-२०.	,, ९.
ऊर्ध्वभागज	नि. २-८. चि. ४-१५.	,, ४५-५.	,, ३-७.	९-३.	,, ७-२०.	,, ९-३.
अधोभागज	नि. २-८. चि. ४-१६.	,, ४५-५.	,, ३-७.	९-३.	,, ७-२०.	,, ९-३.
उभयभागज	नि. २-८.	,, ४५-६.	,, ३-१३.	९-७.	,, ७-२०.	,, ९-७.
वातज	चि. ४-११.		,, ३-११.	९-५.	,, ७-२०.	,, ९-५.
पित्तज	,, ४-११.			९-६.		,, ९-६.
कफज	,, ४-११.		,, ३-८.	९-५.	,, ७-२०.	,, ९-५.

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
सान्निपातिक	,, ४-१३.			९-७.		
राजयक्ष्मा-	नि. ६. चि. ८.	उ. ४१-१.	नि. ५.	१०.	पू. ७-२२.	म. ११.
साहस्रज	,, ८-१४-१९. नि. ६-३.	,, ४१-८.	,, ५-४.	१०-१		,, ११-१.
वेगरोधज	चि. ८-२०-२३. नि. ६-३.	,, ४१-८.	,, ५-४.	१०-१.		,, ११-१.
विषमाशनज	चि. ८-२८-३२. नि. ६-३.	,, ४१-८.	,, ५-४.	१०-१.		,, ११-१.
क्षयज	चि. ८-२४-२७. नि. ६-३.	,, ४१-१०.	,, ५-४.	१०-१.	,, ७-२३.	,, ११-१,
व्यवायजन्य		,, ४१-१७.		१०-१.	,, ७-२३.	,, ११-२०.
शोषजन्य						,, ११-२०, २१.
शोकजन्य		,, ४१-१८.		१०-१५.	,, ७-२३.	,, ११-२१.
वार्धक्यजन्य		,, ४१-१९, २०.		१०-१६-१८.	,, ७-२४.	,, ११-२२, २३.
व्यायामजन्य	चि. ११-४-८.	,, ४१-२२.		१०-१९.	,, ७-२४.	,, ११-२५.
अध्वजन्य		,, ४१-२१.		१०-१८, १९.	,, ७-२४.	,, ११-२४.
व्रणजन्य		,, ४१-२३.		१०-२०.	,, ७-२३.	२६.
उरःक्षतजन्य	चि. ११-९- ११.	,, ४१-२४- २६.		१०-२१- २९.	,, ७-२३.	,, ११-३१- ३३.
रेतोदीप-	,, ३०.				,, ७-१७२.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
तनु-रेतस्	चि. ३०-१३९, १४०.					
शुष्क ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
फेनिल ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
अश्वेत ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
पूति ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
अतिपिच्छिल ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
अन्यधातूपहित ,,	,, ३०-१३९, १४०.					
अवसादि- (अधित) ,,	,, ३०-१३९, १४०.		शा. १-११.			
वातदुष्ट ,,	,, ३०-१४०.	शा. २-४.	,, १-१०.		पू. ७-१७२.	
पित्तदुष्ट ,,	,, ३०-१४२.	,, २-४.	,, १-१०.		,, ७-१७२.	
कफदुष्ट ,,	,, ३०-१४२.	,, २-४.	,, १-१०.		,, ७-१७२.	
रफान्वित ,,	,, ३०-१४३.	,, २-४.	,, १-११.		,, ७-१७२.	
वातपित्तदुष्ट ,,		,, २-४.	,, १-११.		,, ७-१७३.	
वातकफदुष्ट ,,		,, २-४.	,, १-११.		,, ७-१७३.	
पित्तकफदुष्ट ,,		,, २-४.			,, ७-१७३.	
रक्तपित्तदुष्ट ,,			शा. १-११.		,, ७-१७३.	
सन्निपातदुष्ट ,,		,, २-४.			,, ७-१७४.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
मूत्रप्रभ - रेतस्			नि. १-१२.			
विट् प्रभ ,,			,, १-१२.			
रोमान्तिका—	चि. १२-१२.			५४-१३.		म. ५९-२२.
वातबलास-	,, २९-११.		,, १६-४.			
वातविकार- (नानात्मज)	सू. २०-१०.					,, २३-४- १६.
अक्षेपलाप	,, २०-११.			२२-६.	पृ. ७-११२.	
अनवस्थितचित्तत्व	,, २०-११.				,, ७-११३.	
अङ्गमर्द						,, २३-२१८.
अङ्गशुष्कता						,, २३-२१८.
अङ्गविभ्रंश						,, २३-२१८.
अर्दित	सू. २०-११.	नि. १-६८- ७२.		२२-४५, ४७.	,, ७-१०६.	,, २३-६०- ६३.
अरसङ्गता	,, २०-११.					,, २३-५३.
अशब्दश्रवण	,, २०-११.				,, ७-११५.	
अम्बान	,, २०-११.				,, ७-११२.	
अक्षिभेद	,, २०-११.					
अक्षिव्युदास	,, २०-११.			२२-८.	,, ७-११५.	
अक्षिशूल	,, २०-११.					
आटोप	चि. २८-२८.			२२-६८.		,, २३-२१६.
आमवात				२५-५.	,, ७-४१.	,, २३-६,७.
आक्षेपक	सू. २०-११.	नि. १-५०, ५१.	नि. १५-१७.	२२-२७, २८.	,, ७-१०५.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	अ. अ. श्लो.	अ. अ. श्लो.
उच्चैःश्रुति	सू. २०-११.					
उदरावेष्ट	,, २०-११.					
उदावर्त	,, २०-११.					
कफस्तम्भ	,, २०-११.			२४-१,१०.	पू. ७-१०५. म. २४-१०४.	
करुसाद	,, २०-११.					
एकाङ्गरोग	,, २०-११.			२२-४०,४१.		
ओष्ठभेद	,, २०-११.					
कण्ठोद्गस	,, २०-११.					
कर्णशूल	,, २०-११. नि. १-८४.					
कम्प	,, २४-१५.		सू. ११-६.	२२-७४.	,, ७-११२.	,, २३-२१७.
कषायास्यता	,, २०-११.				,, ७-११४.	
कृम	,, २४-१४.					
काष्ठर्ष			सू. १७-६.			,, २३-२१७.
कुञ्जत्व	,, २०-११.		नि. १५-१४.			,, २३-१८८.
कार्श्य						,, २३-२१७.
फेलाभूमिस्फुटन	,, २०-११.					
खञ्जत्व	,, २०-११.			२२-५९, ६०.		,, २४-१५१.
गर्भनाश	चि. २८-२२.			२२-७.		,, २४-२१९.
त्रीवास्तम्भ- (त्रीवाहुण्डन)	सू. २०-११.			२२-८.		
गुदभ्रंश	,, २०-११.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
गुदाति	सू. २०-११.					
गुल्फग्रह	,, २०-११.					
गृध्रसी	,, २०-११.			२२-५४, ५६.	पृ. ७-१०८.	म. २३-१२९, १३०.
घ्राणनाश- (नासाहुण्डन)	,, २०-११.		नि. १५-९.	२२-८.	,, ७-११५.	
जानुभेद	,, २०-११.					
जानुविरलेष	,, २०-११.					
जृम्भा	,, २०-११.				,, ७-१११.	,, २३-२०.
तमस	,, २०-११.					
तिमिर	,, २०-११.					
त्वक्शून्यता						,, २३-५८.
तोद						,, २३-२१८.
दण्डक	,, २०-११.					
दन्तभेद	,, २०-११.					
दन्तशैथिल्य	,, २०-११.					
नखभेद	,, २०-११.					
निद्रानाश	चि. २८-२१.				,, ७-११२.	,, २३-२१९.
निरामवात			नि. १६-३०.			
पक्षवध(पक्षघात)	सू. २०-११.	नि. १-६०- ६२.		२२-४०, ४९.		

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	आधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
पाङ्गुल्य	सू. २०-११.	नि. १-७७.		२२-५९, ६०.	पू. ७-१०७.	म. २३-१५२.
पादभ्रंश	,, २०-११.					
पादशूल	,, २०-११.					
पादसुप्तता	,, २०-११.					
पारुष्य	,, २०-११.					
पार्श्वविमर्द	,, २०-११.					,, २३-२१६.
पिण्डकोद्वेष्टनम्	,, २०-११.					
पुरीषातिगाढत्व					,, ७-११०.	,, २३-२१६.
शृष्टग्रह	,, २०-११.		नि. १५-७.			
प्रलापक			सू. ११-६.		,, ७-११२.	,, २३-५१.
वाधिम	,, २०-११.	नि. १-८३.				
बाहुशोष	,, २०-११.					,, २३-७९.
बलहानि						,, २३-२१९.
भेद						,, २३-२१८.
भीरुता					,, ७-११४.	,, २३-२१९.
मलाप्रवृत्ति						,, २३-२१७.
मूकत्व	,, २०-११.	,, १-८५.		२२-६५, ६६.	,, ७-१११.	,, २३-४५.
नोह						,, २३-२१८.
भ्रम	,, २०-११.		सू. ११-६.			
अभ्युदास	,, २०-११.					
नन्यास्तम्भ	,, २०-११.	,, १-६७.		२२-५१.	,, ७-१०७.	,, २३-७५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
मुखशोष	सू. २०-११.					
मूत्रनिग्रह						म. २३-१२२.
रजोनाश	त्रि. २८-२२.			२२-७.		,, २३-२१८.
रौक्ष्य	सू. २०-११.					,, २३-२१७.
लोमहर्ष						,, २३-२१७.
ललाटभेद	,, २०-११.					
त्रिकप्रह	,, २०-११.				पृ. ७-१०६.	,, २३-११५.
वर्त्मस्तम्भ	,, २०-२१.					
वर्त्मसंकोच	,, २०-११.					
वक्षउद्वर्ष	,, २०-११.					
वक्षउपरोध	,, २०-११.					
वक्षस्तोद	,, २०-११.					
वाक्सङ्ग	,, २०-११.				,, ७-१०६.	
वाचालता						,, २३-२१६.
वातखुड्गता- (वातकण्ठक)	,, २०-११.	नि. १-७९. ,, १-७९.	नि. १६-४.	२२-६१, ६२.		,, २३-१६०.
वामनत्व	,, २०-११.				,, ७-१०९.	
विद्धमेद	,, २०-११.			सू. ११-६.		
विपादिक्वा	,, २०-११.			४९-१९.		
विषाद (दीनता)	,, २०-११.			,, ११-६.		
वृषणाक्षेप	,, २०-११.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
वेपथु	सू. २०-११.					
वृक्षणानाह	„ २०-११.					म. २३-२१७.
व्यथा						„ २३-२१८.
शिरास्कृति						
शिरोरुक्	„ २०-११.					
शुकक्षय	चि. २८-३४.		नि. ५-१३.		पू. ७-११३.	„ २३-२१९.
शङ्खभेद	सू. २०-११.					
शोफस्तम्भ	„ २०-११.					„ २३-२१७.
शैत्य						
श्यावारुणास्यता	„ २०-११.					
श्रोणिभेद	„ २०-११.		„ १५-१७.			„ २३-२१८.
सङ्कोच						„ २३-२१९.
स्वेदनाश						„ २३-२१९.
श्रम						
सर्वाङ्गरोग	सू. २०-११.					
	चि. २८-२९.					„ २३-२१७.
स्तम्भ	चि. २८-२०.					
हनुमेद	सू. २०-११.		„ १५-२९, ३०.			
हिक्का	„ २०-११.	चं. ५०-१, २.		१२-१, २		
हृद्द्रव	„ २०-११.					
हृन्मोह	„ २०-११.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
ह्रस्वकेश						म. २३-२१६.
वातःश्याधि- (सामान्यज)	चि. २८.					
अन्तरायाम	,, २८-४३, ४४.	नि. १-५५, ५६.	नि. १५-२२- २४.	२२-३६.	पू. ७-१०६.	,, ३३-१८१.
अपतत्रक	सि. ९-१२, १४.	,, १-६४- ६६.	,, १५-१७- १९.	२२-३०.	,, ७-१०८.	,, २३-१९१, १९२.
अपतानक	,, ९-१५.	,, १-५२	,, १५-२०.	२२-३१,३२.	,, ७-१०८.	,, २३-१९८.
अर्दित	चि. २८-४१, ४२.	,, १-६९- ७२.	,, १५-३२- ३७.	२२-४४-४६.	,, ७-१०६.	,, २३-६०- ६३.
अस्थिप्रभेद	,, २८-२०.			२२-१८.		
अस्थिशोष						
वाताण्ठीला	सि. ९-७,८.	,, १-९०.	,, ९-२३,२४	२२-७०,७१.	,, ७-१०९.	,, २३-१०८.
अदवाहुक		,, १-८२.	,, १५-४३.	२२-६४.	,, ७-१०८.	,, २३-८१.
आढ्यवात			,, १५-४७- ५९.			
ऊरुस्तम्भ			,, १५-४७- ५९.			
अंसशोष		,, १-८२.		२२-६४.		
आक्षेपक	चि. २८-५०.	,, १-५०-५८.	,, १५-१७.	२२-३७.	,, ७-१०५.	,, २३-१६७.
आध्मान		,, १-८८.	,, ११-६०.	२२-६९.	,, ७-११४.	,, २३-९३.
बहिरायाम- (वाह्यायाम)	,, २८-४३, ४४.	,, १-५५, ५६.		२२-३६.	,, ७-१०६.	
उर्ध्ववात		उ. ३९-१३१.				,, २३-९०.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स्र. अ. श्लो.	भाषप्रकाशः ख. अ. श्लो.
एकाङ्गवात	चि. २८-५३- ५५.		नि. १५-३७- ४०.	२२-४१.		
कलापखञ्ज		नि. १-७८.	,, १५-१६.	२२-६०, ६१.	पू. ७-१०७.	म. २३-१५३.
क्रोष्टुकशीर्ष		,, १-७६.	,, १५-५२.	२२-५८, ५९.	,, ७-१०७.	,, २३-१५५.
खञ्ज		,, १-७७.	,, १५-४५.	२२-५९, ६०.	,, ७-१०७.	,, २३-१५१.
खञ्जी	,, २८-५७.	,, १-७५.	,, १५-५५.	२२-७४.	,, ७-१०६.	,, २३-१५८.
शृङ्गसी	,, २८-५६.	,, १-७४.	,, १५-५४.	२२-५४-५६.	,, ७-१०८.	,, २३-१२९, १३०.
जिह्वास्तम्भ			,, १५-३१.	२२-५२.	,, ७-१०६.	,, २३-४३.
तूनी		,, १-८६.	,, ११-६२.	२२-६६, ६७.	,, ७-१०६.	,, २३-११२.
दण्डक	चि. २८-५१, ५२.		,, १५-४२.			
दण्डापतानक		,, १-५३.	,, १५-४२.	२२-३२, ३३.	,, ७-१०६.	,, २३-१७०.
धनुःस्तम्भ	,, २८-४५, ४८.	,, १-५४.	,, १५-२४, २६.	२२-३३.	,, ७-१०६.	,, २३-१८७.
पक्षाघात		,, १-६०, ६१.	,, १५-३८, ४०.	२२-४०, ४१.	,, ७-१०७.	,, २३-२०४.
पाददाह		,, १-८०	,, १५-५६, ५६ ^१ .	२२-६२, ६३.		,, २३-१६२.
पादहर्ष		,, १-८१.	,, १५-५५, ५६.	२२-६३, ६४.	,, ७-१०८.	,, २३-१६५.
प्रतितूनी		,, १-८७.	,, ११-६२.	२२-६७, ६८.	,, ७-१०७.	,, २३-११३.
प्रत्यष्टीला		,, १-९१.	,, ११-६१.	२२-७२.	,, ७-१०९.	,, २३-१०९.
प्रन्याध्मान		,, १-८९.		२२-६९, ७०.	,, ७-११४.	,, २३-१०५.
त्रणायाम			,, १५-२७, २८.			

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पङ्गु			नि. १५-४५.			
बहिरायाम	चि. २८-४५- ४८.	मि. १-५७.	,, १५-२४- २६.	२२-३६.	पू. ७-१०६.	म. २३-१८४, १८५.
मिन्मिन		,, १-८५.		२२-६५, ६६.	,, ७-१०९.	,, २३-४५.
मन्यास्तम्भ	,, २८-४५.	,, १-६७.		२२-५१.	,, ७-१०७.	,, २३-७५.
मूक		,, १-८५.		२२-६५, ६६.	,, ७-१११.	,, २३-४५,
वातकण्ठक		,, १-७९.	,, १५-५३.	२२-६१, ६२.	,, ७-१०८.	,, २३-१६०.
विश्वाची		,, १-७५.	,, १५-४४.	२२-५७, ५८.	,, ७-१०८.	,, २३-८६.
वेपथु	सू. २०-११.			२२-७४.	,, ७-११२.	
शिरोग्रह						,, २३-१८.
सर्वाङ्गवात	,, २०-११. चि. २८-५५.		,, १५-४०.	२२-४१.		,, २३-२१३.
सिराग्रह			,, १५-३७, ३८.	२२-५३.		
हनुग्रह	,, २८-५०.	,, १-५३.	,, १५-२९, ३०.	२२-४९, ५०.	,, ७-१०५.	,, २३-२४, २५.
वातरक्त—	,, २९.	,, १-४२, ४४.	,, १६.	२३.	,, ७-१०४.	,, २८-९, १०.
उत्तान	,, २९-१९, २०.		,, १६-९.			
गम्भीर	,, २९-२१- २३.		,, १६-१०, ११.			
श्लेषज	,, २९-२४- २९.	,, १-४५, ४६.	,, १६-१२- १६.	२३-९-१२.	,, ७-१०४.	,, २८-९- १३.
विसूचिका-		उ. ५६.	सू. ८-७, ८.	६-१६, १७.	,, ७-११.	,, ६-२४-२६.
विसर्प-	चि. २१.	नि. १०-३.		५२.	,, ७-१००.	,, ५५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
वातज	चि. २१-२९, ३०.	नि. १०-४.	नि. १३-४७, ४८.	५२-५.	पू. ७-१००.	म. ५५-५.
पित्तज	,, २१-३१, ३२.	,, १०-५.	,, १३-४८.	५२-६.	,, ७-१००.	,, ५५-६.
कफज	,, २१-३३, ३४.	,, १०-६.	,, १३-४९.	५२-७.	,, ७-१००.	,, ५५-७.
सन्निपातज	,, २१-४१, ४२.	,, १०-६.	,, १३-६५.	५२-७.	,, ७-१०१.	,, ५५-२२.
अग्निदाहज- (विसर्प)					,, ७-१०१.	
वाह्याश्रय			,, १३-४५, ४६.			
अन्तराश्रय			,, १३-४६.			
उभयाश्रय			,, १३-४३.			
क्षतज		,, १०-७.	,, १३-६५, ६६.	५२-२२-२४.	,, ७-१०१.	,, ५५-२३.
कर्दम- (पित्तकफज)	,, २१-३७, ३८.		,, १३-६०- ६४.	५२-१७-२२.	,, ७-१०१.	,, ५५-१७- २१.
अग्नि- (वातपित्तज)	,, २१-३५, ३६.		,, १३-५०- ५५.	५२-८-१३.	,, ७-१०१.	,, ५५-९- १३.
प्रन्थि- (वातकफज)	,, २१-३९.		,, १३-५६- ५९.	५२-१४-१७.	,, ७-१०१.	,, ५५-१४, १५.
विस्फोट—	,, १२-९०.	नि. १३-१८.	उ. ३१-९.	५३-१-३.	,, ७-९६.	,, ५७-३.
वातज				५३-४.	,, ७-९७.	,, ५७-४.
पित्तज				५३-५.	,, ७-९७.	,, ५७-५.
कफज				५३-६.	,, ७-९७.	,, ५७-६.
रक्तज				५३-१०.	,, ७-९७.	,, ५७-११.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्या. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
द्वन्द्वज				५३-७,८.	पू. ७-९७.	म. ५७-७-९.
सन्निपातज				५३-८,९.	७-९७.	५७-९०.
विद्रधि-	सू. १७-९०- १०३.	नि. ९.	नि. ११-१,२१.	४०-८,९.	७-७०.	४५.
वाह्यविद्रधि	१७-९०.			४०-१,३.	७-७०.	४५.
अन्तर्विद्रधि				४०-११-१६.		४५-१४.
वातज	१७-९६.	९-७.	११-६,७.	४०-४.	७-७०.	४५-४.
पित्तज	१७-९६.	९-८.	११-७,८.	४०-५.	७-७०.	४५-५.
कफज	१७-९७.	९-९.	११-८,९.	४०-६.	७-७०.	४५-६.
सन्निपातज	१७-९७.	९-१०.	११-९.	४०-७,८.	७-७१.	४५-७.
रक्तज		९-१३.	११-१०.	४०-१०,११.	७-७१.	४५-१०.
क्षतज(आगन्तु)			११-११, १३.	४०-८,१०.	७-७१.	४५-८.
गुदज				४०-१४.		४५-१३.
वस्तिज				४०-१४.		४५-१३.
नाभिज				४०-१५.		४५-१३.
कुक्षिज				४०-१५.		४५-१३.
चङ्क्षणज				४०-१५.		४५-१४.
वृक्कज				४०-१६.		४५-१४.
श्रीहज				४०-१६.		४५-१४.
हृज				४०-१६.		४५-१४.
यकृज				४०-१६.		४५-१४.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. इन्द्रियम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स. अ. श्लो.
क्लोमज				४०-१६.		स. ४५-१४.
विष—						
जङ्गम	वि. २३-९, १०.	क. ३-५.	उ. ३५-५.	६९-२.	पू. ७-१९६.	„ ६६-१, ३,२३.
स्थावर	„ २३-११- १३.	„ २-५.	„ ३५-४.	६९-३.	„ ७-१९६.	„ ६६-२.
गरविष	„ २३-१४.		„ ३५-६.	६९-३५,३७.	„ ७-२००.	„ ६६-४८.
कृत्रिमविष		„ २-२४.	„ ३५-६.		„ ७-१९९, २००.	„ ६६-४७.
दूषीविष	„ २३-३१.	„ २-२५,२६.	„ ३५-३३.	६९-२५,२६.	„ ७-२००.	„ ६६-३७.
पत्र-विष.						„ ६६-५.
फल „						„ ६६-६.
पुष्प „						„ ६६-७.
रवकू „						„ ६६-८.
सार „						„ ६६-८.
निर्यास „						„ ६६-८.
क्षीर „						„ ६६-९.
धातु „						„ ६६-१०.
कन्द „						„ ६६-११.
व्रण—	वि. २५.	सू. २१-२८.		४२-१.	„ ७-७१.	
वातजन्य		„ २१-२८.	उ. २५-५- ७.	४२-२.	„ ७-७२.	
पित्तजन्य		„ २१-२८.	„ २५-७,८.	४२-३.	„ ७-७२.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था: अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माघव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भाषप्रकाशः ख. अ. श्लो.
श्लेष्मजन्य		सू. २१-२८.	उ. २५-९.	४२-४.	पू. ७-७२.	
रक्तजन्य		„ २१-२८.	„ २५-१०.		„ ७-७२.	
वातपित्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.		„ ७-७३.	
वातकफज		„ २१-२८.	„ २५-११.		„ ७-७३.	
पित्तकफज		„ २१-२८.	„ २५-११.		„ ७-७३.	
वातरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.		„ ७-७४.	
पित्तरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७४.	
कफरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७४.	
वातपित्तरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७४.	
वातकफरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७५.	
पित्तकफरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७५.	
वातपित्तकफज		„ २१-२८.	„ २५-११.	४२-५.	„ ७-७३.	
वातपित्तकफरक्तज		„ २१-२८.	„ २५-११.		„ ७-७५.	
मृणायाम			नि. १५-२७, २८.			
दुष्टव्रण	चि. २५-२०.	„ २२-७.	उ. २५-२-४.	४२-७,८.	„ ७-७२.	
सद्योव्रण		चि. २-९,१०.	„ २६-२.	४३-१,२.	„ ७-७६.	
नाडीव्रण	„ २५-५६.	नि. १०-९,१०.		४५-१,२.	„ ७-७९.	
शुद्धव्रण	„ २५-८६.	सू. २३-१८. चि. १-७.	„ २५-११, १२.	४५-८,९.	„ ७-७२.	
सह्यमाणव्रण		सू. २३-१९.	„ २५-२२, २३.	४५-९,१०.		
सशल्यव्रण		„ २६-१३.		४३-१५.		

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
सम्यग्रूढव्रण		सू. २३-२०.		४२-१०, ११.		
निज	चि. २५-९, १०.	चि. १-३.	उ. २५-१.	४२-१.	पू. ७-७१.	
आगन्तुज	,, २५-७.	,, १-३.	,, २५-१.	४२-१.	,, ७-७१.	
वृद्धि (व्रध्न)	,, १२-९४.	नि. १२-३.	नि. ११-२१, २२.	३७.	,, ७-६६.	म. ४२.
वातज	,, १२-९४.	,, १२-६.	,, ११-२४.	३७-३.	,, ७-६६.	,, ४२-३.
पित्तज	,, १२-९४.	,, १२-६.	,, ११-२४.	३७-४.	,, ७-६६.	,, ४२-४.
कफज	,, १२-९५.	,, १२-६.	,, ११-२५.	३७-४.	,, ७-६६.	,, ४२-५.
रक्तज		,, १२-६.	,, ११-२५.	३७-५.	,, ७-६७.	,, ४२-६.
भेदोज	,, १२-९४.	,, १२-६.	,, ११-२६, २७.	३७-५.	,, ७-६७.	,, ४२-७.
मूत्रज	,, १२-९४.	,, १२-६.	,, ११-२६.	३७-६.	,, ७-६७.	,, ४२-८.
अन्नवृद्धि	,, १२-९४, ९५.	,, १२-६.	,, ११-२९- ३१.	३७-७- ११.	,, ७-६७.	,, ४२-९.
अण्डवृद्धि					,, ७-६७.	
शीतपित्त—				५०-१-४.	,, ७-१०२.	,, ५४.
उदर्य	सू. २०-१७.			५०-१५.	,, ७-१०२.	,, ५४-४.
कोठ	,, २४-१६.		उ. ३१-३२.	५०-६.	,, ७-९४.	,, ५४-६.
शीतला—				१-१०. परि०		,, ५९-५५.
शूल—		,, ४२.		२६-१.	,, ७-४२.	,, २९.
वातज		,, ४२-८२, ८३.		२६-२-५.	,, ७-४२.	,, २९-२- ५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
पित्तज		उ. ४२-८४, ८५.		२६-६-८.	पू. ७-४२.	म. २९-६- ८.
कफज		,, ४२-८५, ८६.		२६-९-१०.	,, ७-४२.	,, २९-९- १०.
सान्निपातिक		,, ४२-८७.		२६-११.	,, ७-४३.	,, २९-१२.
आमशूल		,, ४२-१२३- १२५.		२६-१२.	,, ७-४३.	,, २९-१३.
कुक्षिशूल						,, २९-१४.
द्वन्द्वजशूल				२६-१३, १४.	,, ७-४२.	,, २९-११- १५.
अम्लपित्तजशूल					,, ७-४४.	
परिणामशूल				२६-१५- १७.	,, ७-४३.	,, २९-२३.
अन्नद्रवशूल				२६-२१, २२.	,, ७-४४.	,, २९-२९.
वस्तिशूल		,, ४२-१३३, १३४.				,, २९-१४,
नाभिशूल						,, २९-१४.
हृदयशूल		,, ४२-१३१- १३२.				,, २९-१४,
पार्श्वशूल		,, ४२-११७- ११९.			,, ७-१०६.	,, २९-१४.
त्रिकशूल					,, ७-१०६.	
मूत्रशूल		,, ४२-१३५.				
पुरीषशूल		,, ४२-१३६-१३९.				
अन्नदोषजशूल		,, ४२-१४२-१४४.				

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
शोष—	ति. ६.					
(राजयक्ष्मन्)	„ ६.	उ. ४१.	नि. ५-१६- २२.	१०-१४.	पृ. ७-२३.	म. ११.
शोथ—	„ १२-१.	सू. १७-३.	„ १३-२१.	३६-१.	„ ७-६५.	„ ४१-४.
शोणितजन्यरोग—	सू. २४-१.	„ १४-३४.				
अक्षिरोग	„ २४-११.			५९.	„ ७-१५३.	„ ६३.
अग्निघात	„ २४-१३.					
अतिदौर्बल्य	„ २४-१३.					
अन्नपानविदाह	„ २४-१४.					
अरुचि	„ २४-१३.			१४.		
उपकुश	„ २४-१२.	नि. १६-२१- २३.	उ. २१-२१- २३.	५६-१७.	„ ७-१३२.	„ ६५-३१.
ऋहू	„ २४-१६.					
कम्प	„ २४-१५.		सू. ११-६.		„ ७-११२.	„ २३-२१७.
कुष्ठ	„ २४-१६.	„ ५.	नि. १४.	४९-१-६.	„ ७-८७.	„ ५३.
कोष्ठ	„ २४-१६.		उ. ३१-३३.	५०-६.	„ ७-९४.	„ ५४-६.
क्रोधप्रचुरता	„ २४-१४.				„ ७-१२०.	
क्लम	„ २४-१४.					„ १८-२१.
गुरुगात्रता	„ २४-१३.				„ ७-१२२.	
गुल्म	„ २४-१२.	उ. ४२-४.	नि. ११-३३- ३८.	२८-१,२.	„ ७-५२.	„ ३१.
चर्मदल	„ २४-१६.	नि. ५-१०.	नि. १४-२९.	४९-१८.	„ ७-८९.	„ ५३-२६.
तन्त्रातिशय	„ २४-१५.				„ ७-१२२.	

रोगाणां नामानि-	अरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
तमोऽतिदर्शन	सू. २४-१५.				पू. ७-१२१.	
तिक्ताम्लोद्गिरण	,, २४-१४.					
निद्रा	,, २४-१५.					म. १८-२२.
पिडका	,, २४-१६.	नि. ६-१४.		३३-२७, २८.	,, ७-१२६.	,, ३७.
पिपासा	,, २४-१३.					,, १७.
पूर्यास्यता	,, २४-११.				,, ७-१४१.	
पूतिगन्धता	,, २४-११.				,, ७-१२७.	
पूतिघ्राणता	,, २४-११.	उ. २२-८.			,, ७-१४८.	
प्रदर	,, २४-१२.			६१-१.	,, ७-१७६.	,, ६७.
प्रमीलक	,, २४-१२.		उ. २३-१४.			
बुद्धिसंमोह	,, २४-१४.					
मद	,, २४-१५.		नि. ६-२६, २७.	१८-७-११.	,, ७-२०३.	,, १९.
मुखपाक	,, २४-११.	नि. १६-६५, ६६.	उ. २१-५८, ५९.	५६-५५.	,, ७-१४०.	,, ६५-१४८.
रक्तपित्त	,, २४-१२.	उ. ४५-३, ४.	नि. ३-१.	९.	,, ७-२०.	,, ९-१४८.
रक्तमेह	,, २४-१२.	नि. ६-११.	,, १०-१६.	३३-१५.	,, ७-६१.	,, ३७-१५.
लवणास्यता	,, २४-१४.					
वातरक्त	,, २४-१२.	,, १-४२- ४४.	,, १६.	२३-१-१८.	,, ७-१०३.	,, २८.
विद्रधि	,, २४-१२.	,, ९-७.	,, ११.	४०-१-२०.	,, ७-७०.	,, ४५.
विवर्णता	,, २४-१३.					
विसर्प	,, २४-१२.	,, १०-३.	,, १३.	५२-१-२५.	,, ७-१००.	,, ५५.
स्वरक्षय	,, २४-१५.	,, १६-६१.	उ. २१-५७.	५६-५२.	,, ७-२९.	,, ६५-१३२.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
शरीरदौर्गन्ध्य	सू. २४-१५.				पू. ७-११८.	न. २६-८.
स्वेदाधिक्य	,, २४-१५.				,, ७-११७.	
शिरोरुक्	,, २४-१३.	उ. २५-३.				
सन्ताप	,, २५-१३.				,, ७-१२७.	
शूकरोग-		नि. १४.	उ. ३३.	४८.	,, ७-८३.	,, ५२.
अवमन्थ		,, १४-८, ९.	,, ३३-१२, १३.	४८-६.	,, ७-८४.	,, ५२-९.
अलजी		,, १४-७.	,, ३३-१४.	४८-४.	,, ७-८५.	,, ५२-६.
अष्ठीलिका		,, १४-५.	,, ३३-१६.	४८-३.	,, ७-८४.	,, ५२-३.
अवपाटिका			,, ३३-१९.		,, ७-८४.	
उत्तमा		,, १४-११.	,, ३३-१४.	४८-८, ९.	,, ७-८५.	,, ५२-१२.
कुम्भिका		,, १४-६.	,, ३३-१३.	४८-३.	,, ७-८६.	,, ५२-५.
प्रथित		,, १४-६.	,, ३३-२१.	४८-३.	,, ७-८३.	,, ५२-४.
निरुद्धमणि			,, ३३-१९, २०.		,, ७-८५.	
तिलकालक		,, १४-१६, १७.	,, २३-२५, २६.	४८-१४, १५.	,, ७-८६.	,, ५२-१९.
त्वक्पाक		,, १४-१२.	,, ३३-२३.	४८-१०.	,, ७-८४.	,, ५२-१४.
पुष्करिका		,, १४-९, १०.	,, ३३-१४, १५.	४८-७.	,, ७-८५.	,, ५२-१०.
मांसपाक		,, १४-१५.	,, ३३-२३.	४८-१२, १३.	,, ७-८५.	,, ५२-१७.
मांसार्बुद		,, १४-१३.	,, ३३-२५.	४८-१२.	,, ७-८५.	,, ५२-१६.
मृदित		,, १४-७.	,, ३३-१६.	४८-५.	,, ७-८४.	,, ५२-७.
विद्रधि		,, १४-१५.	,, ३३-२५.	४८-१३.	,, ७-८६.	,, ५२-१८.
शतपोनक		,, १४-१२.	,, ३३-२२.	४८-९, १०.	,, ७-८४.	,, ५२-१३.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
शोणितार्बुद		नि. १४-१३.	उ. ३३-२४.	४८-११.	पू. ७-८६.	म. ५२-१५.
सर्षपिका		,, १४-४.	,, ३३-११, १२.	४८-२.	,, ७-८४.	,, ५२-२.
संमूढपिढका		,, १४-८.	,, ३३-१५.	४८-५.	,, ७-८५.	,, ५२-८.
स्पर्शहानि		,, १४-१०.	,, ३३-२१.	४८-८.	,, ७-८५.	,, ५२-११.
निवृत्त			,, ३३-१७, १८.			
शिरोरोग—	,, १७.			६०.	,, ७-१४९.	
वातजन्य	,, १७-१६- २१.	उ. २५-५.	,, २३-३-७.	६०-२.	,, ७-१४९.	,, ६१-३.
पित्तजन्य	,, १७-२२, २३.	,, २५-६.	,, २३-९.	६०-३.	,, ७-१५०.	,, ६१-४.
कफजन्य	,, १७-२४, २५.	,, २५-७.	,, २३-१०, ११.	६०-४.	,, ७-१५०.	,, ६१-५.
सन्निपातजन्य	,, १७-२६.	,, २५-८.	,, २३-११.	६०-५.	,, ७-१५०.	,, ६१-६.
रक्तज		,, २५-८.	,, २३-११.	६०-५.	,, ७-१५०.	,, ६१-७.
कृमिजन्य	,, १७-२७- २९.	,, २५-१०, ११.	,, २३-१२- १५.	६०-७.	,, ७-१५१.	,, ६१-१०.
अनन्तवात	सि. ९-८४, ८५.	,, २५-१३- १५.		६०-९, १०.		,, ६१-१३, १४.
अर्धावभेदक	,, ९-७४- ७८.	,, २५-१५, १६.	,, २३-७, ८.	६०-११-१३.	,, ७-१४९.	,, ६१-१७- १९.
स्यवित्त	,, ९-७९- ८३.	,, २५-११- १३.	,, २३-१८- २०.	६०-८.	,, ७-१५१.	,, ६१-२१, १२.
शङ्खक	,, ९-७०- ७३.	,, २५-१६- १८.	,, २३-१६, १७.	६०-१४, १५.	,, ७-१५१.	,, ६१-१५, १६.
शिरःकम्प			,, २३-१५.		,, ७-१११.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
क्षयजशिरोरोग				६०-६.		म. ६१-९.
उपशीर्षक			उ. २३-२१.		पू. ७-१५१.	
श्वयथु—		चि. २३.		३६.	„ ७-६५.	म. ४२.
वातज	चि. १२-१२.	„ २३-५.	नि. १३-३०- ३२.	३६-७.	„ ७-६५.	„ ४२-५.
पित्तज	„ १२-१३.	„ २३-५.	„ १३-३३- ३७.	३६-८.	„ ७-६५.	„ ४२-६.
कफज	„ १२-१४.	„ २३-५.	„ १३-३५- ३७.	३६-९.	„ ७-६५.	„ ४२-७.
अभिघातज		सू. १७-४.	„ १३-३८, ३९.	३६-११, १२.	„ ७-६६.	
विषज		चि. २३-५.	„ १३-४०- ४२.	३६-१३-१५.	„ ७-६६.	
द्वन्द्वज			„ १३-३७.	३६-१०.	„ ७-६६.	
सन्धिपातज		„ २३-५.	„ १३-३७.		„ ७-६६.	
उपजिह्विका	सू. १८-१९.	नि. १६-३९. चि. २२-४८.	उ. २१-३५.	५६-३२.	„ ७-१३५.	„ ६६-९१.
गलगुण्ठी	„ १८-२०.	नि. १६-४१.	„ २१-३७, ३८.	५६-३३.	„ ७-१३६.	„ ६६-९९.
गलगण्ड	„ १८-२१.	„ ११-२२.	„ २१-५३.	३८-१, २.	„ ७-१३९.	„ ४४.
गलग्रह	„ १८-२२.					
विसर्प	„ १८-२३.	„ १०-३.	सू. ८.	५२-१-४.	„ ७-१००.	„ ५६.
पिडका	„ १८-२४.	„ ६-१४.	नि. १०.	३३-२७, २८.	„ ७-६३.	„ ३८.
तिलक	„ १८-२५.	नि. १४-१६, १७.	उ. ३३-२५, २६.	५५-३७.	„ ७-९२.	„ ५३-१९.
शङ्खक	„ १८-२६.	उ. २५-१६- १८.	„ २३-१६, १७.	६०-१४, १५.	„ ७-१५१.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भास्करप्रकाशः ख. अ. श्लो.
कर्णमूलशोथ	सू. १८-२७; चि. ३-२८७.			२-२५.	पू. ७-१४६.	म. १-५०४.
प्लीहवृद्धि	„ १८-२८.	नि. ७-१५.		१-१७.		„ ३३.
उदररोग	„ १८-३१.	„ ७.	नि. १२.	३५-१,२.	„ ७-५१.	„ ४१.
आनाह	„ १८-३२.	उ. ५६-२०, २१.	„ ११-६०.	२७-१७-१९.	„ ७-४९.	„ ३१-१९.
अधिमांस	„ १८-३३.	नि. १६-२५, २६.	उ. २१-२७.	५६-२१.		„ ६६-३५.
चर्मकील	चि. १४-१.	„ २-१८- २०.	सू. ७-५७.	५-४३.	„ ७-१३.	„ ५-४५.
रोहिणी	सू. १८-३४- ३६.	„ १६-४१- ४९.	उ. २१-४२.	५६-३९-४१.	„ ७-१३७.	„ ६६.
शाब्दक	चि. १२-७५.	„ १६-५१.	„ २१-४५, ४६.	५६-४२.	„ ७-१३८.	„ ६६-१२२.
शिरःशोथ			„ २३-३-१५.			
सर्वसर				३६-१६.		
बिडालिका	„ १२-७६.					
तालुविद्रधि	„ १२-७७.				„ ७-१३८.	
तालुपाक	„ १२-७७	„ १६-४५.	„ २१-४०.	५६-३७.	„ ७-१३६.	„ ६६-१०७.
अधिजिह्विका	चि. १२-७७.	„ १६-५२.	„ २१-३४, ३५.	५६-४३.	„ ७-१३४.	„ ६६-१२३.
उपकुंश	„ १२-७८.	„ १६-२१- २३.	„ २१-२१- २३.	५६-१७.	„ ७-१३२.	„ ६६-३१.
दन्तविद्रधि	„ १२-७८.		„ २१-२४, २५.	५६-२९.	„ ७-१३२.	„ ६६-३७.
गण्डमाला	„ १२-७९.	„ १९-१०- १२.	„ २९-२५.	३८-८,९.	„ ७-६७.	„ ४४-८.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शाङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
प्रन्थि	चि. १२-८७.	नि. ११-३.	उ. २९-१.	३८-११.	पू. ७-६८.	म. ४४-११.
अर्बुद	,, १२-८७. सू. १८-३३.	,, ११-१४, १५.	,, २९-१४, १५.	३८-१८, १९.	,, ७-६९.	,, ४४-१८, १९.
अलजी	चि. १२-८८.	,, १४-७.	,, ३३-१४.	३३-२७. ५९-७४. ४८-४.	,, ७-६४.	,, ५३-६.
अक्षत			,, ३१-२२- २४.			
विदारिका	,, १२-८९.	,, १३-२४, २५.	,, ३१-१६.	५५-२१.	,, ७-६४.	,, ६६-१३४.
विस्फोट	,, १२-९०.	,, १३-१८.	,, ३१-९.	५३-१-३.	,, ७-९६.	,, ५८.
स्फोट	,, १२-९०.					
कक्षा	,, १२-९१.	,, १३-१६.	,, ३१-११.	५५-१४.	,, ७-९५.	,, ६१-६३.
रोमान्तिका	,, १२-९२.			५४-१३.		,, ६०-२२.
मसूरिका	,, १२-९३.	,, १३-३८.	,, ३१-८.	५४-१-४.		,, ६०-४६.
व्रध्न	,, १२-९४.					
भगन्दर	,, १२-९६.	,, ४-३. चि. ८.	,, २८.	४६-१.	,, ७-८०.	,, ५०-३.
जालकगर्दभ	,, १२-९९.	नि. १३-१४.	,, ३१-१३, १४.		,, ७-९३.	,, ६१-१५१.
अभिघातजशोथ	,, १२-७.	सू. १७-४.	नि. १३-३८.	३६-११,१२.	,, ७-६६.	,, ४२-१०.
व्रणजशोथ	,, १२-७.	,, १७-३.		३६-१३,१४.		,, ४७-२.
विपजन्यशोथ	,, १२-७.	सू. १७-४. चि. २३-५.	नि. १३-४०- ४२.	३६-१३, १४.	,, ७-६६.	,, ४२-१२.
अपची		नि. ११-१०- १२.	उ. २९-२५.	३८-९,१०.	,, ७-६८.	,, ४४-९.

रोगाणां नामानि-	सरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भास्करकाशः ख. अ. श्लो.
वृद्धि	सू. १८-३०.	नि. १२-४.	नि. ११-२१, २२.	३७-१२.	पू. ७-६६.	म. ४३.
श्लीपद्-	चि. १२-९८.	,, १२-१०.	उ. २९.	३९-१.	,, ७-७०.	,, ४५.
वातज		,, १२-११.	,, २९-२०.	३९-२.	,, ७-७०.	,, ४५-३.
पित्तज		,, १२-११.	,, २९-२०.	३९-३.	,, ७-७०.	,, ४५-४.
कफज		,, १२-११.	,, २९-२०.	३९-३.	,, ७-७०.	,, ४५-४.
श्वाल-		उ. ५३.	नि. ४.	१२.	,, ७-२४.	
महाश्वास	चि. १७-४६- ४८	,, ५१-१२.	,, ४-१३- १५.	१२-१८-२०.	,, ७-२५.	,, १४-५, ७.
ऊर्ध्वश्वास	,, १७-४९- ५१.	,, ५१-१३.	,, ४-१६, १७.	१२-२१-२३.	,, ७-२५.	,, १४-८, १०.
छिन्नश्वास	,, १७-५२- ५४.	,, ५३-११.	,, १४-११- १३.	१२-२४-२९.	,, ७-२५.	,, १४-११. १३.
तमकश्वास- (प्रतमकश्वास)	,, १७-५५- ६४.	,, ५१-८- १०.	,, ४-६-१०.	१२-२७-३४.	,, ७-२४.	,, १४-१४- २२.
क्षुद्रश्वास	,, १७-६५.	,, ५१-७.	,, ४-५.	१२-३७-४०.	,, ७-२४.	,, १४-२४- २६.
श्लेष्मविकार- (नानात्मज)					७-१८-२०. परि०, ७-११२.	
अतिस्थौल्य	सू. २०-१७.	सू. १५-३२.	सू. ११-८.			
अपक्वि	,, २०-१७.					
आलस्य	,, २०-१७.		,, ११-७.	७-२०.	,, ७-१२४.	,, २८-३.
उदरं	,, २०-१७.			५०-३, ४.	,, ७-१, २.	
कटुकंक्ष						,, २८-३.
वृणकामिता						,, २८-३.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
बुद्धिमान्द्य						म. २८-३.
अचैतन्य						,, २८-३.
मूत्राधिक्य						,, २८-३.
शुक्राधिक्य						,, २३-३.
शैत्य						,, २८-४.
कण्ठोपलेप (मुखलेप)	सू. २०-१७.			५०-१८.	पू. ७-१२२.	,, २८-२.
गलगण्ड	,, २०-१७.	नि. ११-२२.	उ. २१-५३.	३८-१.	,, ७-१३९.	
गुरुगान्धता	,, २०-१७.		सू. ११-७.	३८-१८.	,, ७-१२२.	,, २८-४.
तन्द्रा	,, २०-१७.			३८-१८.	,, ७-१२२.	
तृप्ति	,, २०-१७.			३८-२०.	,, ७-१२४,	,, २८-३.
धमनीप्रतिचय	,, २०-१७.					
निद्राधिक्य	,, २०-१७.		,, ११-८.	३८-१८.	,, ७-१२२.	,, २८-२.
बलासक	,, २०-१७.	नि. १६-५४.				
मलाधिक्य	,, २०-१७.			३८-२०.	,, ७-१२४.	,, २८-३.
मुखमाधुर्य	,, २०-१७.			३८-१८.	,, ७-१२२.	,, २८-२.
मुखस्त्राव (प्रसेक)	,, २०-१७.		,, ११-७.	१२-१८.	,, ७-१२२.	,, २८-२.
शीताग्निता (अग्निमान्द्य)	,, २०-१७.					,, २८-३.
श्लेष्मोद्गिरण	,, २०-१७.					
श्वेतमूत्रनेत्रवर्चस्त्व	,, २०-१७.			१२-१९.	,, ७-१२३.	,, २८-३.
श्वेतावभासता	,, २०-१७.		,, ११-७.	१२-१९.	,, ७-१२३.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- विदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
सामकफ						म. १-५४.
स्तैमित्य	सू. २०-१७.					,, २८-४.
हृदयोपलेप	,, २०-१७.					
घर्षरवाक्यता				७-२०. परि०	पू. ७-१२४.	,, २८-३.
सद्योत्रण—				४३-१,२.	,, ७-७६.	
अविक्लृप्त			उ. २६-३.		,, ७-७६.	
विलम्बी			,, २६-४.		,, ७-७६.	
छिन्न		चि. २-१०, ११.	,, २६-३.	४३-३.	,, ७-७६.	
विद्ध		,, २-१९, २०.	,, २६-४.	४३-११.	,, ७-७६.	
पिच्छित (प्रचलित, विदलित)		,, २-२१, २२.	,, २६-५.	४३-१३.	,, ७-७६.	
घृष्ट		, २-२२, २३.	,, २६-२,३.	४३-१४.	,, ७-७६.	
भिन्न		,, २-११, १२.	,, २६-५.	४३-४.	,, ७-७६.	
क्षत (निपातित)		,, २-२०, २१.	,, २६-४.	४३-१२.	,, ७-७६.	
संन्यास-		उ. ४३-२०, २१.	नि. ३६-६- ३९.	१७-२२, २३.	,, ७-३२.	,, १९-२३.
स्त्रीरोग—					,, ७-१७४.	
अपरापात		शा. १०-११.	शा. २-३९.		,, ७-१८२.	,, ७०-१३६, १३७.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
असृग्दर	चि. ३०-२०४. २०८.	शा. २-१८- २०.		६१.	पू. ७-१७६.	म. ६८.
आर्तवदोष		शा. २-५.		६१.	,, ७-१७५.	,, ७०.
गर्भस्राव		,, २-५. नि. ८-१०.		६४-२.	,, ७-१८२.	,, ७०-७२.
गर्भपात		,, ८-९, १०.		६४-२.	,, ७-१८२.	,, ७०-७२.
प्रदर	चि. ३०-२०४- २०९.	शा. २-१८- २०.		६१.	,, ७-१७६.	,, ६८.
घोनिरोग	,, ३०-१.	उ. ३२.	उ. ३३.	६२.	,, ७-१७७.	,, ६०.
सोमरोग				३-१-१०. परि०	,, ७-६३.	,, ६९.
मूढगर्भ		नि. ८-४, ५.	शा. २-२९, ३०.	६४-१०.	,, ७-१८१.	,, ७०-११३.
सकल		शा. १०-२२.	शा. १-९२.	६४-१०. (१)	,, ७-१८१.	,, ७०-१४८.
सूतिकारोग		शा. १०-१९.		६५-१०.	,, ७-१८४.	,, ७०-१४५.
योनिक्वन्द				६३-१०.	,, ७-१८०.	,, ६६-१९.
मृतगर्भ	शा. ८-३०.	,, ८-१२, १३.	शा. २-२२- २४.	६४-८.		,, ७०-११७.

स्रोतोरोग— चि. ५. शा. ९-१२.

प्राणवाहि— ,, ५-८. ,, ९-१२.
स्रोतोदुष्टि

अम्बुवाहि— ,, ,, ५-८. ,, ९-१२.

अन्नवाहि— ,, ,, ५-८. ,, ९-१२.

रसवाहि— ,, ,, ५-८. ,, ९-१२.

रक्तवाहि— ,, ,, ५-८. ,, ९-१२.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम्	माधव- निदानम्	शार्ङ्गधर- संहिता	भावप्रकाशः
	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	स्था. अ. श्लो.	अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.	ख. अ. श्लो.
मांसवाहि- स्रोतोदुष्टि	वि. ५-८.	शा. ९-१२.				
मेशवाहि-	” ५-८.					
अस्थिवाहि-	” ५-८.					
मज्जवाहि-	” ५-८.	” ९-१२.				
शुक्रवाहि-	” ५-८.	” ९-१२.				
आर्तवाहि-	” ५-८.	” ९-१२.				
मूत्रवाहि-	” ५-८.	” ९-१२.				
वर्षावाहि-	” ५-८.	” ९-१२.				
स्वेदवाहि-	” ५-८.					
स्नायुक-				१-१-५. परि० पू. ७-१८.		म. ५७-९.
रुधिरभेद-	वि. ८.			१३-१.	” ७-२९.	” १५.
वातज	” ८-५३.	उ. ५३-४.	नि. ५-२४, २५. १३-२.		” ७-२९.	” १५-२.
पित्तज	” ८-५४.	” ५३-४.	” ५-२५. १३-२.		” ७-२९.	” १५-३.
कफज	चि. ८-५४.	उ. ५३-५.	” ५-२६. १३-३.		” ७-२९.	” १५-४.
सर्जिपातज		” ५३-५.	” ५-२६. १३-३.		” ७-३०.	” १५-५.
क्षयज	” ८-५६.	” ५३-६.	” ५-२६. १३-४.		” ७-३०.	” १५-६.
मेशोज		” ५३-६, ७.	” ५-२७. १३-४.		” ७-३०.	” १५-७.
रक्तजन्य	” ८-५५.					
कासजन्य	” ८-५५.					
पीनमजन्य	” ८-५५.					
हिक्का-			” ४-१८.	१२-३.	” ७-२५.	

रोगाणां नामानि-	लरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
महती	त्रि. १७-२१- २६.	उ. ५०-१४.	नि. ४-२५- २७.	१२-१०.	पू. ८-२६.	म. १३-१०.
गम्भीरा	,, १७-२७- ३०.	,, ५०-१२, १३.	,, ४-२८, २९.	१२-९.	,, ७-२६.	,, १३-९.
व्यपेता (यमला)	,, १७-३१- ३३.	,, ५०-१०, ११.	,, ४-२३, २४.	१२-७.	,, ७-२६.	,, १३-७.
धुन्ना	,, १७-३४.	,, ५०-११, १२.	,, ४-२१, २२.	१२-८.	,, ७-२५.	,, १३-८.
भ्रजजा	,, १७-३८- ४१.	,, ५०-९,१०.	,, ४-१९, २०.	१२-६.	,, ७-२५.	,, १३-६.
हृद्रोग—	सू. १७.	,, ४३.	,, ५-३८.	२९-१.	,, ७-५०.	,, ३४-१.
वातज	,, १७-३०, ३१.	,, ४३-६.	,, ५-३९- ४१.	२९-३.	,, ७-५०.	,, ३४-३.
पित्तज	,, १७-३२, ३३.	,, ४३-७.	,, ५-४१, ४२.	२९-४.	,, ७-५०.	,, ३४-४.
कफज	,, १७-३४, ३५.	,, ४३-८.	,, ५-४२, ४३.	२९-५.	,, ७-५०.	,, ३४-५.
सन्निपातज	,, १७-३५, ३६.	,, ४३-९.	,, ५-४३.	२९-६.	,, ७-५०.	,, ३४-६.
कुम्भजन्य	,, १७-३७- ४०.	,, ४३-९,१०.	,, ५-४३, ४४.	२९-६.	,, ७-५१.	,, ३४-६.
हलीमक—	त्रि. १६-१३२, १३३.	,, ४४-१२.	,, १३-१८, १९.	८-२२, २३.	,, ७-२०.	,, ८-२५, २६.
क्षय—			सू. ११.			
घातुक्षय		सू. १५-९.	,, ११-२४, २५.			

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माघव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता स्र. अ. श्लो.	भावप्रकाशः स्र. अ. श्लो.
मलक्षय		,, १५-११.	,, ११-२४, २५.			
दोषक्षय		,, १५-७.	,, ११-२४, २५.			
भोजःक्षय		,, १५-२४.	,, ११-३९- ४१.			
ओजोदोष-						
व्यापत्		,, १५-२७.				
विस्त्रंस		,, १५-२५, २६.				
क्षय		,, १५-२७, २८.				
क्षारदग्ध-		,, ११-२०.			,, ७-१९६.	
हीनदग्ध		,, ११-२५.	सू. ३०-३४, ३५.			
अतिदग्ध		,, ११-२६.	,, ३०-३५.			
क्षीरदोष-				६७.		म. ७१.
वैकर्ण्य	चि. ३०-२२७.					
वैगन्ध्य	,, ३०-२३७.					
वैरस्य	,, ३०-२३७.					
पेचिष्ठल्य	,, ३०-२३७.					
फेनसंघात	,, ३०-२३७.					
रौक्ष्य	चि. ३०-२३७.					
गौरव	,, ३०-२३७.					

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता	सुश्रुत- संहिता	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
स्नेह	वि. ३०-२३७.					
वातज	,, ३०-२४०- २४२.	नि. १०-२३.	उ. २-२,३.	६७-२.		म. ७१-११८.
पित्तज	,, ३०-२४३- २४५.	,, १०-२४.	,, २-३.	६७-२.		,, ७१-११९.
कफज	,, ३०-२४६- २५०.	,, १०-२४.	,, २-४.	६७-३.		,, ७१-१२०.
सन्निपातज		,, १०-२४.	,, २-४.	६७-३.	पू. ७-१८२.	,, ७१-१२१.
स्तनदोष-		,, १०-१७.		६६-१,२.		,, ७०-१७ १.
क्षुद्ररोग-					,, ७-९१.	,, ६१.
अग्निरोहिणी		,, १३-१९, २०.	,, ३१-१४, १५.	५५-१६,१७.	,, ७-९३.	,, ५१-६६.
अजगल्लिका		,, १३-४.	,, ३१-१.	५५-१.		,, ६१-१४३.
अनुशयी		,, १३-२३.			,, ७-१४.	,, ६१-११६.
अन्धालजी		,, २३-६.		५५-३.	,, ७-९१.	,, ६१-१४६.
अहिपूतनक		,, १३-५७,५८.		५५-५०,५१.		,, ६१-१०३.
अवपाटिका		,, १३-५०, ५२.	,, ३१-१९.	५५-४५.	,, ७-८४.	,, ६१-८५, ८६.
अलस		,, १३-३२.	,, ३१-२५.	५५-२७.	,, ७-९४.	,, ६१-११८.
अरुपिधा		,, १३-३६.	,, ३१-२२.	५५-३१.	,, ७-१५२.	,, ६१-१९.
इन्द्रविद्धा		,, १३-११.		५५-८.	,, ७-९१.	,, ६१-१४१.
इन्द्रकुप्त		,, १३-३३, ३४.	,, ३१-२४, २५.	५५-२८,२९.	,, ७-१५२.	,, ६१-६.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
उत्कोठ			उ. ३१-३२.			
कोठ			,, ३१-३३.			
इरिवेदिका		नि. १३-१५.	,, ३१-१६.	५५-१३.	पू. ७-९३.	म. ६१-२२.
कक्षा	चि. १२-९०, ९१.	,, १३-१६.	,, ३१-११.	५५-१४.	,, ७-९५.	,, ६१-६३.
कच्छपिका	सू. १७-८४.	,, १३-८.	,, ३१-३.	५५-५.	,, ७-९२.	,, ६१-१५३.
कदर		,, १३-३०, ३१.	,, ३१-२१.	५५-२६.	,, ७-९३.	,, ६१-१२७.
कुनख		,, १३-२२, २३.	,, ३१-२४.	५५-१९.	,, ७-९४.	,, ६१-७२.
खाश्रित्य		,, १३-३४.	,, ३१-२६.	५५-२८, २९.	,, ७-१५२.	
गन्धनामा		,, १३-१७.	,, ३१-१२.	५५-१५.	,, ७-१५२.	,, ६१-६३.
गर्दभिका		,, १३-११.	,, ३१-१०.	५५-९.	,, ७-९२.	,, ६१-१५०.
गुरभंश		,, १३-६१.		५५-५४.	,, ७-९३.	,, ६१-१०५.
चर्मकील		,, १३-४५.	नि. ७-५७. उ. ३१-२६.		,, ७-१३.	,, ६१-४२.
विष्य		,, १३-२१.	,, ३१-२३.	५५-१८, १९.	,, ७-९४.	,, ६१-७१.
जलुमणि		,, १३-४१.	,, ३१-२७.	५५-३५.	,, ७-९३.	,, ६१-१३२.
जालगर्दभ		,, १३-१४.	,, ३१-१३, १४.	५५-१२.	,, ७-९३.	,, ६१-१५१.
तिलक	चि. १८-२५.	,, १३-४३.	,, ३१-२५.	५५-३७.	,, ७-९२.	,, ६१-१२९.
दारुण	,, १८-२६.	,, १३-३५.	,, ३१-२३.	५५-३०.	,, ७-१५२.	,, ६१-१५.
न्यच्छ		,, १३-४४.	,, ३१-२७.	५५-३८.		,, ६१-१३५.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शङ्खिधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
निरुद्धप्रकश		नि. १३-५२- ५४.	च. ३१-१९, २०.	५५-४५-४७.	पू. ७-८६.	म. ६१-८९, ९०.
नीलिका		,, १३-४६.	,, ३१-२८.	५५-४०.	,, ७-९३.	,, ६१-३८.
पनसिका		,, १३-१२.	,, ३१-३.	५५-११.	,, ७-९१.	,, ६१-२४.
प्रसुप्ति			,, ३१-३०, ३१.			
पद्मनीकण्टक		,, १३-४०.	,, ३१-६.	५५-३४.	,, ७-९४.	,, ६१-१३८.
पलित		,, १३-३७.	,, ३१-२९.	५५-३२.	,, ७-१५२.	,, ६१-१.
परिवर्तिका		,, १३-४७, ४८.	,, ३१-१७, १८.	५५-४१- ४३.	,, ७-८६.	,, ६१-७९, ८०.
पामा		,, १३-२८.		४९-२१.	,, ७-८९.	
पाददारी		,, १३-२९.		४९-२५.		,, ६१-१२२.
पाषाणगर्दभ		,, १३-१३.	,, ३१-४.	४९-१०.	,, ७-९९.	,, ६१-२७.
मषक		,, १३-४२.	,, ३१-२६.	५५-३६.	,, ७-९३.	
यत्रप्रख्या		,, १३-५.	,, ३१-२.	५५-२.	,, ७-९२.	,, ६१-१४५.
युवानपिडका (मुखदूपिका)		,, १३-३९.	,, ३१-५.	५५-३३.	,, ७-९४.	,, ६१-३१.
राजिका			,, ३१-१२, १३.			
लाञ्छन			च. ३१-२७.			
रक्तसा		नि. १३-२८.	,, ३१-५.		पू. ७-९२.	
रुखा (इन्द्रलस)		,, १३-३४.	,, ३१-२४, २५.	५५-२९.	,, ७-१५२.	
वराहकंथा				५५-५१.	,, ७-९२.	

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	साधव- निदानम् अ. श्लो.	शाङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
वल्मीक		नि. १३-९, १०.	उ. ३१-१९, २०.		पू. ७-९२.	म. ६१-५२, ५३.
व्यङ्ग		,, १३-४६.	,, ३१-२८.	५५-३९,४०.	,, ७-९५.	,, ६१-३७.
विचर्चिका		,, १३-२८.		४९-२३.	,, ७-८७.	
विदारिका		,, १३-२४, २५.	,, ३१-१६.	५५-२१.	,, ७-९२.	,, ६१-६९.
विमृता		,, १३-७.	,, ३१-७.	५५-४.	,, ७-९१.	,, ६१-१४८.
विद्धा			,, ३१-१०.			
विस्फोटक—		,, १३-१८.	,, ३१-९.	५३-३.	,, ७-९६.	
वातज				५३-४.	,, ७-९७.	
पित्तज				५३-५.	,, ७-९७.	
कफज				५३-६.	,, ७-९७.	
सन्निपातज				५३-८,९.	,, ७-९७.	
रक्तज				५३-१०.	,, ७-९७.	
द्वन्द्वज				६३-७,८.	,, ७-९७.	
वृषणकच्छू-		,, १३-५९, ६०.		५५-५१,५३.	,, ७-९५.	,, ६१-९८.
शर्करा		,, ३-१३,१४.		५५-२२,२३.		
शर्कराबुद्		,, १३-२५- २८.	,, ३१-१७- १९.	५५-२४.	,, ७-९१.	,, ६१-१५७.
शर्करावृष्टा (वराहवृष्टा)				५५-५५.	,, ७-९२.	,, ६१-११२.

रोगाणां नामानि-	चरक- संहिता स्था. अ. श्लो.	सुश्रुत- संहिता स्था. अ. श्लो.	अ. हृदयम् स्था. अ. श्लो.	माधव- निदानम् अ. श्लो.	शार्ङ्गधर- संहिता ख. अ. श्लो.	भावप्रकाशः ख. अ. श्लो.
सन्निरुद्धगुद		,, १३-५५, ५६.	,, ३१-२२, २३.	५५-४८, ४९.	पू. ७-९४.	स. ६१-९५.
श्यावपिण्डिका						,, ६१-१३१.
आलस्य						,, ६१-१६०.
उत्क्लेश						,, ६१-१६१.
ग्लानि						,, ६१-१६२.

चरकसंहितागतयोगानां स्थानाध्याय-

श्लोकोद्धेसयुतानि नामानि ।

Names of the Recipes in the Caraka Samhita along with reference to the Section, Chapter and Verse.

अगस्त्यहरीतकीलेह-चि. १८-५७-६२.

अगुर्वाद्यतैल-चि. ३-२६७.

अतिविषादिचूर्ण-चि. १४-१८७.

अनुवासनप्रयोग-चि. ३-१७२३.

अपत्यकरवृत्त-चि. २-४ | २८, ४ | २९.

अपत्यकररस-चि. २-२ | १४-२ | १७.

अपत्यकरीपष्टिकादिगुटिका-चि. २-२|३-२|९.

अपामार्गादिवर्ति-चि. ९-६६३.

अभयादिकाथ-चि. १५-१०३, १०४.

अभयारिष्ट-चि. १४-१३८-१४३.

अमृतप्राशवृत्त-चि. ११-३५-४३.

अमृताद्यतैल-चि. २८-१५७-१६४.

अमृताद्यतैल-चि. २९-१०३-१०९.

अमृताह्लादिवर्ति-चि. २६-२४३-२४५.

अर्कक्षीरादिप्रलेप-चि. १४-५७, ५८.

अश्वगन्धादिक्षार-चि. १७-११७.

अष्टकट्टरतैल-चि. २७-४७.

अष्टशतारिष्ट-चि. १२-३२, ३३.

आचाररसायन-चि. १-४ | ३०-४ | ३५.

आटरूपरुकाथ-चि. ४-६५.

आमलकवृत्त-चि. १-२ | ४-३ | ६.

आमलकचूर्ण-चि. १-२ | ८.

आमलकरसायन-चि. १-१ | ७५.

आमलकाद्यवृत्त-चि. ५-१२२.

आमलकायसत्राहारसायन-चि. १-३|३-३|६.

आमलकावलेह-चि. १-२ | ७.

आमलकावलेह (अपर)-चि. १-२ | १०.

इन्द्रोक्तवर्गादिधूमवर्ति-चि. १८-७५.

इन्द्रोक्तरसायन-चि. १-४ | ६.

इन्द्रोक्तरसायन (अपर)-चि. १-४ | १३-४ | २६.

उदुम्बरादितैल-चि. ३०-७३-७७.

उदुम्बरादिप्रदेह-चि. २१-७२.

उदुम्बरादिलेह-चि. २६-९८, ९९.

एरुगजादिलेप-चि. ७-१२६.

एरुगजाद्युद्धर्तनयोग-चि. ७-१२७.

एर्वाक्षीजादियोग-चि. २६-५२, ५३.

एरण्डतैल-चि. १३-१७२३.

एरण्डतैलप्रयोग-चि. ५-९२, ९३.

ऐन्द्ररसायन-चि. १-३ | २४-३ | २९.

कंसहरीतकी-चि. १२-५०-५२.

कटभ्यादितैल-चि. १०-३३.

कटुकादिकाथ-चि. २६-२०१, २०२.

कटुकाद्यवृत्त-चि. १६-४७-४९.

कटुफलादिह्लाथ-चि. १८-११२, ११३.

कनकक्षीरीतैल-चि. ७-१११-११६.

कनकारिष्ट-चि. १४-१५८-१६८.

करीरादिप्रयोग-चि. ३०-८२, ८३३.
 कलिङ्गादिचूर्ण-चि. १५-१०१.
 कलकयोग-चि. १७-११०.
 कल्याणकघृत-चि. ९-३५-४१.
 कशेरुकादिघृत-चि. २६-९४, ९५.
 कालकचूर्ण-चि. २६-१९४, १९५.
 कालियादिप्रदेह-चि. २१-७४.
 कासमर्दादिघृत-चि. १८-१६३, १६४.
 किरातरिकादिकषाय-चि. २१-५५, ५६.
 किरातरिकादिकाथ-चि. २०-२६७, २६८.
 किराताघचूर्ण-चि. १५-१३७-१४०.
 कुटजफलादिघृत-चि. १४-१९७.
 कुटजादिरसक्रिया-चि. १४-१८८-१९२.
 कुलत्थादिघृत-चि. १८-१२९.
 कुष्ठादितैल-चि. २७-४३, ४४.
 कुष्ठादिलेप-चि. ७-११७, ११८.
 केशलामलकरसायन-चि. १-३ | ९-३ | १४.
 कोलादिघृत-चि. ११-३४.
 कण्टकारीघृत-चि. १८-१२५-१२८.
 कण्टकारीघृत-चि. १८-३५.
 कम्पिह्लादितैल-चि. २५-९०, ९१.
 क्षारगुटिका-चि. १२-४३-४६.
 क्षारगुटिका-चि. १५-१८३-१८५.
 क्षारघृत-चि. १५-१७१, १७२.
 क्षारतैल-चि. २६-२२६-२३०.
 क्षारतैल-चि. १३-१६९-१७१.
 क्षारयूष-चि. १७-९७, ९८.
 क्षारागद्-चि. २३-१०१-१०४.
 क्षीरयोग-चि. २९-७१.
 क्षीरयोग (प्रथम)-चि. २-३ | ६-३ | ७.
 क्षीरयोग (द्वितीय)-चि. ६२-३ | ८-३ | १०.

क्षीरयोग (तृतीय)-चि. २-३ | ११.
 क्षीरषट्पलकघृत-चि. ५-१४७, १४८.
 खदिरादिगुटिका-चि. २६-२०६-२१४,
 खदिरादितैल-चि. २६-२०६-२१४.
 खुड्काकषकतैल-चि. २९-११४३.
 गण्डीराघरिष्ट-चि. १२-२९-३१.
 गन्धहस्तिनामाऽगद्-चि. २३-७०-७६.
 गुडार्द्रकप्रयोग-चि. १२-४७, ४८.
 गुडूच्यादिघृत-चि. १८-१६१, १६२.
 गृहधूमादियोग-चि. २३-१९८.
 गोक्षीरवाजीकरण-चि. २-३ | ३-३ | ५.
 गौडारिष्ट-चि. १६-१०५.
 घृतयोग-चि. २९-७१.
 चन्दनादिकाथ-चि. १४-१८६.
 चन्दनादिघृत-चि. १५-१२५-१२८.
 चन्दनादितैल-चि. ३-२५८.
 चन्दनादियोग-चि. २५-८८.
 चन्दनादियोग-चि. २३-१९१, १९२.
 चव्यादिघृत-चि. १४-१०५, १०६.
 चव्यादिघृत (अपर)-चि. १४-१०७-१०९.
 चव्यादिघृत-चि. १९-४४.
 चाङ्गेरीघृत-चि. २९-४३.
 चित्रकघृत-चि. १३-११६.
 चित्रकादिघृत-चि. १२-५५-५९.
 चित्रकादिलेप-चि. ७-८५, ८६.
 चित्रकादिलेह-चि. १८-५३-५६.
 चूर्णाञ्जन-चि. २६-२४७-२४९.
 चयवनप्राशावलेह-चि. १-१ | ६२-१ | ७४.
 जम्बूवादिचूर्ण-चि. ८-१२७.
 जीवनीयघृत-चि. २९-६१, ७०.
 जीवनीययमक-चि. १०-२८.

जीवन्त्यादिघृत-चि. ८-१११-११३.
 जीवन्त्यादिलेह-चि. १८-१७६-१७९.
 तक्रारिष्ट-चि. १४-७१-७५.
 तालीशाद्यगुटिका-चि. ८-१४५-१४८.
 तालीशाद्यचूर्ण-चि. ८-१४५-१४८.
 तिक्रण्टपलकघृत-चि. ७-१४०-१४३.
 तिकेक्षवाक्कादितैल-चि. ७-१०८, ११०.
 तुम्बुर्वादिधूपन-चि. १४-५०, ५१.
 तेजोवत्यादिघृत-चि. १७-१४१-१४४.
 तैलपञ्चक-चि. ५-९६.
 त्रयादिलेप-चि. ७-८८.
 त्रायमाणादिघृत-चि. ५-११८-१२१.
 त्रिफलादिक्वाथ-चि. ३-२०८, २०९.
 त्रिफलादिक्षार-चि. १५-१८८-१९३.
 त्रिफलादिचूर्ण-चि. ७-६८, ६९.
 त्रिफलाद्यरिष्ट-चि. १२-३९, ४०.
 त्रिफलायोग-चि. ७-१३६-१३९.
 त्रिफलारसायन (प्रथम)-चि. १-३ | ४१, ३ | ४२.
 त्रिफलारसायन (द्वितीय)-चि. १-३ | ४३,
 ३ | ४४.
 त्रिफलारसायन (तृतीय)-चि. १-३ | ४५.
 त्रिफलारसायन (चतुर्थ)-चि. १-३।४६, ३ | ४७.
 त्रिकण्टकादियमक-चि. ६-३८, ३९.
 तुट्यादिचूर्ण-चि. २६-६४, ६५.
 त्र्युषणादिघृत-चि. ५-६५.
 त्र्युषणादिघृत-चि. २६-८७, ८८.
 त्र्युषणादिचूर्ण-चि. १४-६२-६४.
 त्र्युषणाद्यघृत-चि. १५-८७.
 त्र्युषणाद्यघृत-चि. १८-३९-४२.
 त्वगादिलेह-चि. १८-९२, ९३.
 दन्तीघृत-चि. १६-५१.

दन्तीहरीतकी-चि. ५-१५४-१६०.
 दन्त्यरिष्ट-चि. १४-१४४-१४७.
 दन्त्यादिक्षीर-चि. १२-२४.
 दशमूलादिघृत-चि. १७-१४०.
 दशमूलादिघृत-चि. ८-९७, ९८.
 दशमूलादिघृत-चि. १८-१२३, १२४.
 दशमूलादियवागू-चि. १७-१०२, १०३.
 दशमूलाद्यघृत-चि. १५-८२-८६.
 दाडिमाद्यघृत-चि. १६-४४-४६.
 दाव्यादिक्वाथ-चि. १४-१८६.
 दाव्यादिघृत-चि. १४-१९६.
 दुग्धप्रयोग-चि. २४-१९५-१९८.
 दुरालभादिक्षार-चि. १५-१७९, १८०.
 दुरालभादिघृत-चि. ८-१०६-११०.
 दुरालभादिलेह-चि. १८-५०.
 दुरालभासव-चि. १५-१५२-१५५.
 दुःस्पर्शादिलेह-चि. १८-५१.
 दृष्टिप्रदावर्ति-चि. २६-२५४, २५५.
 देवदारुदितैल-चि. २६-२२३.
 द्राक्षाघृत-चि. १६-५२.
 द्राक्षादिघृत-चि. २६-९३.
 द्राक्षादिशीतकषाय-चि. २१-५८.
 द्राक्षाद्यघृत-चि. ५-१२३.
 द्रोणीप्रवेशिकारसायन-चि. १-४ | ७.
 द्विक्षारादिचूर्ण-चि. १८-४८, ४९.
 द्विपञ्चमूलादिघृत-चि. १८-१५८-१६०.
 द्विरुत्तरहिङ्गुवादिचूर्ण-चि. २६-२०.
 घातक्यादितैल-चि. ३०-७८-८१.
 घात्रयरिष्ट-चि. १६-१११-११३.
 घात्रवलेह-चि. १६-१००, १०१.
 नलदादिप्रलेप-चि. २१-७७.

नवायसचूर्ण-वि. १६-७०, ७१.
 नागदलादियोग-वि. ११-९१, ९२.
 नागबलारसायन-वि. १-२ | ११.
 नागरवृत-वि. १३-११५३.
 नागरादिवृत-वि. १४-११०-११२.
 नागरादियोग-वि. ५-९१३.
 नागरादियोग-वि. १८-११५.
 नागाराद्यचूर्ण-वि. १५-१२९-१३१.
 नारायणचूर्ण-वि. १३-१२५-१३२३.
 निदिग्धिकादिवृत-वि. १७-९४, ९५.
 निरुद्धदस्तिप्रयोग-वि. ३-१६९, १७०३.
 नीलिम्याद्यवृत-५-१०५-१०९.
 नीलिम्याद्यचूर्ण-वि. १३-१३७३.
 नृकेशादिवृत-वि. १४-४९.
 न्यत्रोपपादादिवृद्ध-वि. २१-७३.
 पञ्चकोलवृत-वि. १३-११२-११४.
 पञ्चकोलादिलेप-वि. ३०-२६४, २६५.
 पञ्चसन्धवृत-वि. १०-१७.
 पञ्चमूलाद्यवृत-वि. १५-८८-९३.
 पञ्चशिरीष-अमद्-वि. २३-२१८.
 पञ्चाङ्गलकयोद्-वि. २४-१५१.
 पटोलमूलादिकाथ-वि. ७-६२-६४.
 पटोलमूलादिकाथ-वि. १२-५३, ५४.
 पटोलादिकाथ-वि. २१-६०.
 पटोलादिकाथ-वि. २१-६१.
 पटोलादिशीतकवाय-वि. २१-५९.
 पटोलाद्यचूर्ण-वि. १३-११९-१२४.
 पथ्यावृत-वि. १६-५०.
 पथ्यादिवृत-वि. १५-१०२.
 पथ्यादिलेह-वि. १८-१७४, १७५.
 पथ्याप्रयोग-वि. ३-१६७३.

पलाण्डुप्रयोग-वि. १४-२०४.
 पलाशादिपानीय-वि. १५-१४२, १४३.
 पलङ्कपादितैल-वि. १०-३४-३६.
 पाठादिवृत-वि. १४-१९५.
 पाठादियोग-वि. १८-११४.
 पाठादियोग-वि. ३०-२६५, २६६३.
 पारुषकवृत-वि. २९-५८-६०.
 पाषाणशेदादिवृत-वि. २६-६०, ६१.
 पाषाणशेदादिवृत-वि. २६-६०, ६१.
 पिण्डतैल-वि. २९-१२१-१२३.
 पिण्डास्तव-वि. १५-१६०-१६२.
 पिप्पलीरसायन-वि. १-३ | ३२-३ | ३५.
 पिप्पलीवर्धमानरसायन-वि. १-३ | ३६-
 ३ | ४०.
 पिप्पलादिवृत-वि. ३-२१९-२२१.
 पिप्पलादिवृत-वि. १४-११३-११८.
 पिप्पलादिवृत-वि. १४-१०३, १०४.
 पिप्पलादिवृत-वि. १८-३६-३८,
 पिप्पलादिवृत-वि. १३-५९३.
 पिप्पलादिवृत-वि. १५-१०६, १०७.
 पिप्पलादिवृत-वि. १५-१३८, १६९.
 पिप्पलादिलेह-वि. १४-५४.
 पिप्पलादिलेह-वि. १८-९४.
 पिप्पलादिलेह-वि. १८-१३५-१३७.
 पिप्पलाद्यवृत-वि. ५-७४, ७५.
 पीतकचूर्ण-वि. २६-१९६-१९७.
 पुनर्नवादितैल-वि. २६-८२.
 पुनर्नवादियोग-वि. २६-६३.
 पुनर्नवाद्यरिष्ट-वि. १२-३४-३८.
 पुनर्नवाद्यरिष्ट-वि. १६-९३-९६.
 पुराणवृत-वि. ९-५९-६२३.

पुष्करमूलादिकल्क-चि. २६-८४.
 पुष्करमूलादिकाथ-चि. २६-८५, ८६.
 पुष्पातुगचूर्ण-चि. ३०-९०-९६.
 प्रथमचूर्ण-चि. २६-१५.
 प्रथोण्डरीकादिकाथ-चि. २१-५७.
 प्रथोण्डरीकादितैल-चि. २५-८९.
 प्रथोण्डरीकादितैल-(अपर)-चि. २५-९२.
 प्रथोण्डरीकादिधूमवर्ति-चि. १८-७१-७२.
 फलमिकादिकाथ-चि. ६-४०.
 फलारिष्ट-चि. १४-१४८-१५२.
 फलारिष्ट (द्वितीय)-चि. १४-१५३-१५७.
 वलातैल-चि. २८-१४८-१५६.
 वलातैल-चि. २९-११९, १२०.
 पलादिघृत-चि. ३-२२४-२२६.
 बलाखलायन-चि. १-२ | १२.
 बीजकारिष्ट-चि. १६-१०६-११०.
 बृहत्यादिगण-चि. ३-२१३, २१४.
 बृहत्यादियोग-चि. ३-२१०.
 बृंहणीमुष्टिका-चि. २-१ | २४. १ | ३३.
 ब्राह्मरसायन (प्रथम)-चि. १-१ | ४८. १-५७.
 ब्राह्मरसायन (द्वितीय)-चि. १-१ | ५८. १ | ६१.
 भल्लातकक्षीर-चि. १-२ | १३.
 भल्लातकशौद्र-चि. १-२ | १४.
 भल्लातकघृत-चि. ५-१४३-१४६.
 भल्लातकतैल-चि. १-२ | १५.
 भल्लातकादिक्षार-चि. १५-१७७, १७८.
 भूनिम्बादिक्षार-चि. १५-१८१.
 भूनिम्बाद्यचूर्ण-चि. १५-१३२, १३३.
 मण्डूरचटक-चि. १६-१०२-१०४.
 मधुकृतैल (शतपाक)-चि. २९-११५-११८.
 मधुकादिघृत-चि. ११-४८, ४९.

मधुकादियोग-चि. १७-११५.
 मधुपर्ण्यादितैल-चि. २९-९०-९५.
 मधुकपुष्पासव-चि. १५-१५०, १५१.
 मधुकादिहिम्न-चि. ३-२०६.
 मधुकासव-चि. १५-१४६-१४९.
 मध्वरिष्ट-चि. १५-१६३-१६७.
 मनःशिलादिधूम-चि. १८-६९, ७०.
 मनःशिलादिधूमवर्ति-चि. १८-७४.
 मनःशीलादिघृत-चि. १७-१४५, १४६.
 मन्त्रयोग-चि. २३-६१.
 मरिचयोग-चि. ९-६८.
 मरिचाद्यचूर्ण-चि. १५-१०८-११०.
 महाकल्याणकघृत-चि. ९-४२-४४.
 महाखदिरघृत-चि. ७-१५१-१५६.
 महागन्धहस्तिनासागद्-चि. २३-७७-९४.
 महातिलकघृत-चि. ७-१४४-१५०.
 महानीलतैल-चि. २६-२६८, २७५.
 महापञ्चम्यघृत-चि. १०-१८-२४.
 महापञ्चकतैल-चि. २९-११०-११३.
 महापैशाचिकघृत-चि. ९-४५-४८.
 महामायूरघृत-चि. २६-१६६-१७४.
 मायूरघृत-चि. २६-१६३-१६५.
 मांसरसायन-चि. ३-१६६.
 मांस्यादियोग-चि. २३-१९०.
 मांस्यादिलेप-चि. ७-८७.
 मुक्ताद्यचूर्ण-चि. १७-१२५-१२८.
 मुस्तादिचूर्ण-चि. ७-६५-६७.
 मुस्तादिवर्ति-चि. १०-४८, ४९.
 सूदादियोग-चि. २७-३५.
 मूलकतैल-चि. २८-१७२-१७५.
 मूलनाथतैल-चि. २८-१६७-१६९.

मूलासव-चि. १५-१५६-१५९.
 मृतसंजीवन-अगद-चि. २३-५४-६०.
 मृद्वीकादिलेह-चि. १८-९१.
 मृद्वीकादिचूर्ण-चि. २६-१९८३.
 मेध्यरसायन-चि. १-३ | ३०, ३१.
 भक्षिप्रादियोग-चि. २३-१९६३.
 यवानीषाडवचूर्ण-चि. ८-१४१-१४४.
 यवाग्नप्रयोग-चि. ३-१४९, १५०.
 यवादिघृत-चि. १३-११७३.
 यष्टिमधुकादियोग-चि. ३०-२७१, २७२.
 यष्ट्याह्वादिघृत-चि. ११-३३.
 योगराज-चि. १६-८०-८६.
 रास्नाघृत-चि. १८-४३-४६.
 रास्नातैल-चि. २८-१६५, १६६.
 रास्नादितैल-चि. २६-१६०.
 रास्नादियूष-चि. १७-९६.
 रोहिष्यादिवृत्त-चि. ५-११५-११७.
 रोहितकघृत-चि. १३-८३-८६.
 लवणयोग-चि. २६-२४, २५.
 लशुनक्षीरप्रयोग-चि. ५-९४, ९५.
 लशुनाघघृत-चि. ९-४९-५१.
 लशुनाघघृत (अपर)-चि. ९-५२-५६.
 लोघ्रासव-चि. ७-४१-४३.
 लोहचूर्णप्रयोग-चि. ३०-८४, ८५३.
 लौहादिरसायन-चि. १-३ | १५-३ | २३.
 वचादिघृत-चि. १०-२७.
 वचादिचूर्ण-चि. १५-१३४-१३६.
 वचादिचूर्ण-चि. २६-२१.
 वचादियोग-चि. ३०-२५२३.
 वत्सकादिकपाय-चि. ३-२०४, २०५.
 वत्सकादिप्रलेप-चि. २७-५४, ५५.

वत्सकादियोग-चि. १५-१८६, १८७.
 वाजीकरणघृत-चि. २-१ | ३३-१ | ३७३.
 वाजीकरणपिण्डरसाः-चि. २-१ | ३८-१ | ४२.
 वाट्ययोग-चि. ५-९८.
 वार्ताकयूष-चि. १७-१००.
 वासाघृत-चि. ४-८८.
 वासाघृत-चि. ५-१२६, १२७.
 वासादिघृत-चि. ३-२२२, २२३.
 विडङ्गादिधार-चि. १३-८०३.
 विडङ्गादिचूर्ण-चि. १८-४७३.
 विडङ्गादिलेह-चि. १८-५२.
 विडङ्गावलेह-चि. १-२ | ९.
 विपादिकाहरघृततैल-चि. ७-१२०, १२१.
 विरेचन-चि. ३-१६८.
 विशालादिफाण्ट-चि. १६-६०-६२३.
 विषाणिकादियोग-चि. ३०-२७३.
 वृषमूलादितैल-चि. २८-१७०, १७१.
 वृष्य-अण्डरस-चि. २-१ | ४९.
 वृष्यकुण्डुमांसप्रयोग-चि. २-१ | ४८.
 वृष्यक्षीर-चि. २-२ | १८-२ | २०.
 वृष्यगुटिका-चि. २-४ | ३०-४ | ३२.
 वृष्यघृत-चि. २-२ | २१-२ | २३.
 वृष्यघृतभृष्टमत्स्यमांस-चि. २-४ | १७, ४ | १८.
 वृष्यदधिसरप्रयोग-२-२ | २४-२ | २६.
 वृष्यपायसयोग-चि. २-३ | १४.
 वृष्यपिप्पलीयोग-चि. २-३ | १२, ३ | १३.
 वृष्यपूपलिका-चि. २-२ | २८, २ | २९.
 वृष्यपूपलिशा-चि. २-३ | १५-३ | १७.
 वृष्यपूपलिकादियोग-चि. २-२ | १०-२ | २३.
 वृष्यपूपलिकायोगौ-चि. २-४ | १९-४ | २२.
 वृष्यवस्ति-चि. २-४ | १०.

वृष्यमधुकयोग-चि. २-३ | १९.
 वृष्यमाषयोग-चि. २-१ | ४७.
 वृष्यमाहिषरस-चि. २-१ | ४२, १ | ४३.
 वृष्यमाहिषरस-चि. २-४ | १५, ४ | १६.
 वृष्यमांस-चि. २-१ | ४६.
 वृष्ययोग-चि. २-४ | २५, ४ | २७.
 वृष्यरसाः (अन्ये)-चि. २-१ | ४४, १ | ४५.
 वृष्यशतावरीघृत-चि. २-३ | १८.
 वृष्यषष्टिकौदनप्रयोग-चि. २-२ | २७.
 वृष्या माषादिपूषलिका-चि. २-४ | २३,
 ४ | २४.
 वृष्या मांसगुटिका-चि. ३-४ | ११-४ | १४.
 वृष्योत्कारिका-चि. २-४ | ३३, ४ | ३५.
 व्योषादि-अञ्जन-चि. ९-६५.
 व्योषादिघृत-चि. १६-११८-१२०.
 व्योषादिचूर्ण-चि. २६-५५.
 व्योषादिनस्य-चि. ९-६५.
 व्योषादियोग-चि. २३-१९७३.
 शकृदूरसप्रयोग-चि. १७-११६.
 शट्यादिगण-चि. ३-२११, २१२.
 शट्यादिचूर्ण-चि. १७-१२३, १२४.
 शट्यादिचूर्ण-चि. ५-८५-८७.
 शतावर्यादिकाथ-चि. २६-५०.
 शतावर्यादिघृत-चि. ४-९५, ९६.
 शरादिपञ्चमूलक्षीर-चि. १८-१००.
 शर्कराच्यवन-चि. २६-६६-६८.
 शर्करादिलेह-चि. १८-९०.
 शाह्लादिप्रलेप-चि. २१-७५.
 शाङ्ग्यादियोग-चि. २७-३३, ३४३.
 शिरीषादि-अञ्जन-चि. ९-६४३.
 शिरीषादिनस्य-चि. ९-६४३.

शिरोविरेचनप्रयोग-चि. ३-१७३३.
 शिलाजतुप्रयोग-चि. १२-४९.
 शिलाजतुप्रयोग-चि. ५-९७.
 शिलाजतुरसायन-चि. १-३ | ४८, ३ | ६५.
 शैलेयादितैल-चि. १२-६५, ६६.
 शैलेयादिप्रदेह-चि. १२-६५, ६६.
 शङ्खादिवर्ति-चि. २६-२४६.
 श्यामादिवर्ति-चि. २६-१२.
 श्योनाकादिपरिषेक-चि. २७-५६, ५७.
 श्वदंष्ट्रादिघृत-चि. ११-४४-४७.
 श्वदंष्ट्रादियोग-चि. २६-६३.
 श्वपित्ताञ्जन-चि. १०-५०.
 श्वपित्तधूपन-चि. १०-५०.
 श्वेतकरवीरपल्लवाद्यतैल-चि. ७-१०६, १०७.
 श्वेतकरवीराद्यतैल-चि. ७-१०५.
 षडङ्गपानीय-चि. ३-१४५.
 षाडव-चि. ११-८८-९०.
 सप्तच्छदादिकाथ-चि. २६-५७.
 सप्तच्छदादियवागू-चि. २६-५७.
 सारिवादिप्रलेप-चि. २१-७६.
 सितोपलादिचूर्ण-चि. ८-१०३, १०४.
 सिद्धार्थकादि-अगद-चि. ९-६९-७२.
 सिन्धुवारादियोग-चि. २३-१९५३.
 सुकुमारकृतैल-चि. २९-९६-१०२.
 सुखावती वर्ति-चि. २६-२५२, २५३.
 सुनिषण्णकलाक्षेरीघृत-चि. १४-२३४-२४२.
 सैन्धवादिचूर्ण-चि. ११-८५-८७.
 सैन्धवादिनैल-चि. २७-४५, ४६.
 सौवर्चलादिचूर्ण-चि. १७-१०९.
 सौवीराञ्जनादिवर्ति-चि. २६-२५०, २५१.
 स्थिरादिक्षीर-चि. १८-१०१, १०२.

स्थिरादिघृत-चि. २६-२३.
 स्थिरादिघृत-चि. २९-७६-७८.
 स्थिरादितैल-चि. २९-७६-७८.
 स्वर्णक्षीर्मादियोग-चि. २७-३६, ३७.
 ह्युपादिघृत-चि. ५-७१-७३.
 ह्युपादिचूर्ण-चि. १३-१३३-१३६.
 हरिद्रादिक्षार-चि. १५-१८२.
 हरिद्रादिघृत-चि. १६-५३.
 हरीतकीयोग-चि. १-१ | ७६.
 हरीतकीयोग-चि. १-१ | ७७.
 हरीतकीयोग-चि. १४-११९, १२०.
 हरीतकीलेह-चि. १८-१६८, १६९.

हरीतक्यादिघृत-चि. २६-८३.
 हरीतक्यादियोग-चि. १२-२२.
 हिङ्गवादितैल-चि. २६-२२२.
 हिङ्गवादिचूर्ण-चि. २६-२२.
 हिङ्गवादिचूर्ण-चि. १७-१०८.
 हिङ्गवादियवागू-चि. १७-१०२, १०३.
 हिङ्गवादिघृत-चि. ९-३४.
 हिङ्गवादिगुटिका-चि. ५-८४.
 हिङ्गवादिचूर्ण-चि. ५-७९-८३.
 हिङ्गुसौवर्चलाघृत-चि. ५-६९, ७०.
 हीबेरादिघृत-चि. १४-२३०-२३३.
 हीबेरादिजल-चि. ४-३१.

चरकसंहितागतपारिभाषिकशब्दानां स्थानाध्याय- श्लोकोल्लेखयुता व्याख्या* ।

Explanation of the Technical Terms in the Caraka Samhita, along
with reference to the Section, Chapter and Verse.

अङ्गमर्दप्रशसनः-सू. ४-८. अङ्गमर्दं प्रशसयति इति ।	अनात्मकः-चि. ९-११. अविधेयमनाः ।
अचेतनम्-सू. १-४८. निरिन्द्रियम् ।	अनाप्लुतः-इ. २-१२. अस्नातः ।
अञ्जनम्-चि. २६-२३६. अञ्जनं क्रियते येन तद्द्रव्यं चाञ्जनं स्मृतम् (अ. ह. को.) । तेन द्रव्येण प्रक्षणम् ।	अनिर्वेदः-सू. २५-४०. अखिन्नता ।
अतिक्रशः-सू. २१-१५. अतितनुः ।	अनुपानम्-सू. २७-३२३. औषधान्नपेयविशेषः । (श. क.). तच्च औषधपानानन्तरं विलम्ब्य प्रयोज्यम् (वै.श.)
अतियोगः-चि. ६-३१. संशोध्यातिरिक्तप्रवर्तनम् ।	अनुबन्धः-वि. ६-११. अस्वहेतुप्रकृषितोऽव्यक्तलिङ्गः परचिकित्साप्रशमनीयश्च ।
अतिस्थूलः-सू. २१-३. अतिपीनः ।	अनुबन्ध्यः-वि. ६-११. स्वतन्त्रो व्यक्तलिङ्गो यथोक्त- समुत्थानप्रशमश्च ।
अध्यवसानम्-वि. ४-५. "अयमेवं रोगः" इत्येवं- भूतो निश्चयः ।	अनुमानम्-सू. ११-२१. युक्त्यपेक्षस्तर्कः ।
अध्ययनम्-चि. १५-२३६. भुक्तं पूर्वनिशेषे तु पुनरध्ययनं भतम्; अजीर्णे भुज्यते यत्तु तदध्ययनमुच्यते । (सु. सू. ४६-५०९.)	अनुरसः-सू. २६-२८. शुष्कस्य वाऽऽर्द्रस्य वा प्रथमजिह्वासंन्धे वाऽऽस्वादान्ते वा यो मधुरोऽयमम्लोऽय- मित्यादिना विकल्पेन न गृह्यते किं तर्ह्यव्यपदेश्यतया छाया- मात्रेण कार्यदर्शनेन वा मीयते सोऽनुरसः ।
अध्युषितम्-चि. २७-५३. पर्युषितम् ।	अनुलोमनम्-सू. २७-२८४. कृत्वा पाकं मलानां यद्भित्त्वा बन्धमधो नयेत् । तच्चानुलोमनं ज्ञेयं यथा प्रोक्ता हरीतकी । (शा. सं. प्र. ख. ४-३३ ^१ .)
अनभिष्यन्दि-सू. २१-५०. अस्निग्धम् ।	अनुलोमसंभाषा-वि. ८-१७. सन्वाय संभाषा ।
अनशनम्-सू. २५-४०. उपवासः (श. क.)	
अनागतावेक्षणम्-सि. १२-४४. अनागतं विधिं प्रमाणीकृत्यार्थसाधनम् ।	

* अत्र प्रमाणत्वेन गृहीतानां ग्रन्थटीकाकाराणां संक्षिप्तज्ञानां विवरणम् ।

अ. ह.-अष्टाङ्गहृदयम् ।

अ. ह. को.-अष्टाङ्गहृदयकोषः ।

च.-चरकसंहिता ।

चक्रः-चक्रपाणिदत्तः ।

डल्हणः-डल्हणाचार्यः ।

द्र. सं.-द्रव्यगुणसंग्रहः ।

मा. नि.-माधवनिदानम् ।

रा. नि.-राजनिघण्टुः ।

व. द.-वनौषधिदर्पणः ।

वै. श.-वैद्यकशब्दसिन्धुः ।

श. क.-शब्दकल्पद्रुमः ।

शा. सं.-शाङ्गधरसंहिता ।

सु.-सुश्रुतसंहिता ।

अनुवर्तमानाः-वि. ६-८. चिरकालमवतिष्ठमाना
बलमभिवर्धयन्तो वा ।

अनुवासनम्-सू. २-१४. स्नेहवस्तिः ।

अनुवासनरक्तन्धौ-सि. ९-७. स्यावरात्मको जङ्गमा-
त्मरुश्च स्नेहः ।

अनुवासनोपगः-सू. ४-८. षड्विंशो महाकषायः ।
अस्य द्रव्याणि अनुवासनद्रव्याणां सहायत्वेनोपगच्छन्तीति ।

अनुशास्त्राणि-सू. २५-४०. त्वक्सारस्फटिककाचकु-
रुविन्दजलौ क्रोमिक्षारनखगोजीशेफालिकाशाकपत्रकीरवालाजु-
लय इति । (सु. सू. ८-१५.) हीनशास्त्राणि, शस्त्रसदृशानि
वा (उल्हणः)

अनुशीलनम्-वि. ४-८. संततशीलनम् ।

अनुषङ्गी-सू. २५-४०. पुनर्भावी ।

अनुषङ्गी-वि. २१-३४. चिरकालस्थायी ।

अनूकम्-शा. २-२७. प्राक्जनाऽव्यवहिता देहजातिः ।

अनूपः-सू. २५-४०. जलप्रायः । (श. क.)

अनैकान्तः (नैकान्तः)-सि. १२-४३. अन्यतरपक्षा-
नवधारणम् ।

अन्तःपरिमाणम्-सू. ११-५५. यदन्तःशरीरमनु-
प्रविश्यौषधमाहारजातव्याधीन् प्रमार्ष्टि ।

अन्तरग्निः-सू. २७-३. जठराग्निः ।

अन्तर्वेगो ज्वरः-वि. ३-३३. गम्भीराख्यो ज्वरः ।
(सु. च. ३९-१२३.)

अन्तराधिः-शा. ७-५. मध्यम् ।

अन्नद्वेषः-नि. १-२४. अन्नारुचिः ।

अन्नरसखेदः-नि. १-२१. अक्षरसे खेरोऽवसादोऽन्न-
रसखेदः सर्वरसेष्वनिच्छेद्यर्थः ।

अन्नवहस्रोतः-वि. ५-८. यया भुक्तमन्नमुदरं नीयते
सा गलनाढी ।

अन्नविदाहः-वि. ४-६. अन्नस्य पक्वापक्वता ।

अन्नानुपानम्-सू. २७-३१९. यदाहारगुणैः पानं
विपरीतं तद्विपरीतं । अन्नानुपानं धातूनां दृष्टं यन्न विरोधि च ॥

अन्येद्युष्कः ज्वरः-वि. ३-३४, ६७. यः ज्वरः
प्रतिदिनं प्रत्येति सोऽन्येद्युष्कः; अन्येद्युष्कस्त्वहोरात्रादेककालं
प्रवर्तते । (सा. नि.)

अपचयः-सू. ७-३७. क्षयः । (श. क.)

अपञ्चारः-सू. २८-७. अहिताहारोपयोगः ।

अपचितः-वि. ८-९८. क्षीणः । (श. क.)

अपतर्पणम्-सू. २३-२६. लङ्घनम् । (श. क.)

अपत्यमार्गः-सि. ९-६६. योनिः ।

अपथ्यम्-वि. १५-२३५. अहितम् । (श. क.)

अपदेशः-सि. १०-४२. प्रतिज्ञातार्थसाधनाय हेतु-
वचनम् ।

अपरा-शा. ६-२३. गर्भस्य नाभिनाडीप्रतिबद्धा
'अमरा' इति लोके ख्याता ।

अपरस्मारः-नि. ८-६. वि. १०-३. स्मृतेरपगमं
प्राहुरपरस्मारं भिषग्विदः । तमःप्रवेशं वीभत्सचेष्टं
धीसत्त्वसंभवात् ॥

अभिघातः-वि. ३०-१६६. अभिहननं (श. क.)

अभिषङ्गः-सू. २०-४. भूताद्यावेशः (श. क.)

अभिष्यन्दी-सू. २२-२४. दोषधातुमलस्रोतःक्रेदवान् ।

अभेषजम्-वि. १-१ | ५, अभेषजं च द्विविधं
वाधनं सातुवाधनम् ।

अभ्यङ्गः-वि. २-३ | २४. तैलमर्दनम् (श. क.)

अभ्यञ्जनम्-सू. १३-२४. अभ्यङ्गः (श. क.)

अभ्यासः-सू. २५-४०, २६-३४. भावाभ्यसनम-
भ्यासः शीलनं सततक्रिया ।

अमर्षः-वि. ९-१२. अक्षान्तिः ।

अम्लः-सू. २६-७५. भूम्यग्निगुणवाहुल्यात् अम्लः ।

अम्लकाञ्जिकम्-वि. ५-७७. काञ्ची (वै. श.)

अयोगः-सि. ६-३१-३४. अयोगः प्रातिलोम्येन न
चाल्पं वा प्रवर्तनम् ।

अरिष्टः-सू. २७-१८२. औषधकाथमध्वादिसंपादितो
दन्यभयारिष्टादिः । पक्कौषधाम्बुसिद्धं यत् मधं तत् स्यादरि-
ष्टकम् । (व. द.)

अरिष्टम्-इ. ११-२९. क्रियापथमतिक्रान्ताः केवलं
देहमासृताः । विहं कुर्वन्ति यद्दोषास्तदरिष्टं निरुच्यते ॥

अरिष्टा-चि. २३-३५. मन्त्रेण रज्ज्वादिभिर्वा त्रिषोपदि-
बन्धः ।

अरुचिः-सू. २८-९. अरुचौ मुखप्रविष्टं नाभ्यवहरति ।

अर्थः-सू. १-१५. सुवर्णादिः ।

अर्थः-सू. ३०-३. हृदयम् ।

अर्थः-सू. ३०-२५. अर्थाः शब्दादयो ज्ञेया गोचरा
विषया गुणाः (च. शा. १-३१)

अर्थापत्तिः-सि. १२-४२. यदकीर्तितमर्थादापद्यते
साऽर्थापत्तिः ।

अर्थाभासः-वि. ८-५६. अर्थवदिव आमासते ।

अर्थावयवशः-सू. ३०-१९. अर्थभागशः ।

अर्द्धितम्-सू. ५-५९. शिरानासौष्ठचिवुक्कलालेक्षण-
सन्धिगः । अर्द्धयत्यनिलो वक्त्रमर्दितं जनयत्यतः । वक्त्रीभवति
वक्त्रार्धं ग्रीवा चाप्यपवर्तते ॥ शिरश्चलति वाक्सङ्गो नेत्रा-
दीनां च वैकृतम् । ग्रीवाचिवुकदन्तानां तस्मिन्पार्श्वे च
वेदना ॥ (सु. नि. अ. १-६९, ७०^१.)

अर्शः-चि. १४-६. दोषास्त्वङ्मांसमेदांसि संदूष्य
विविधाकृतीन् । मांसाङ्कुरानपानादौ कुर्वन्त्यर्शांसि ताज्जगुः ॥
(मा. नि. ५-२.)

अर्शोघ्नः-सू. ४-८. अर्शोहा ।

अलजी-सू. १७-८८. दहति त्वचमुत्थाने तृष्णामोह-
ज्वरप्रदाः । विसर्पत्यनिशं दुःखाद्दहत्यग्निरिवालजी ॥

अलसकः-वि. २-१२. प्रयाति नोर्ध्वं नाधस्तादाहारी
न च पच्यते । आमाशयेऽलसीभूतस्तेन सोऽलसकः स्मृतः ॥
(भ. ह. ८-६३)

अवगाहः-सू. ७-७. स्नानम् ।

अवचूर्णनम्-चि. २५-४३. व्रणावचूर्णनं वर्ण्यं रोपणं
लोमरोहणम् ।

अवपीडः-सि. ९-८९. अवपीड्य यत्र कल्कादीनि
दीयन्ते ।

अवपीडः-चि. ४-९७. द्रव्यमापोथितं कृत्वा पीडयित्वा
रसो दीयते यः सः ।

अवपीडकसर्पिः-चि. १४-२२३. भोजनस्योर्ध्वं
यत् पीयते किंवा भूरिमात्रं सर्पिरवपीडकमुच्यते ।

अवपीडकसर्पिः-सू. ७-७. मूत्रजेषु तु पाने च
प्राग्भक्तं शस्यते घृतम् ॥ जीर्णान्तिकं चोत्तमया मात्रया
योजनाद्वयम् । अवपीडकमेतच्च संज्ञितं (अ. ह. सू.
४-६३.)

अवपीडनम्-चि. २५-४०. कल्कादिना आलेपनं
पूयनिर्गमार्थम् ।

अवसादि-वि. १९-५. भूमौ पतितं लीनं भवति ।

अवस्नादि-चि. ३०-१४०. दुष्टशुक्रस्य भेदः ।

अविधेयपरिस्पन्दम्-चि. २७-११. अस्वाधीने-
न्द्रियम् ।

अविपाकः-सू. १६-१३. अपरिपाकः । (वै. श.)

अविभ्रमः-वि. ४-८. अभ्रान्तिः ।

अविभ्रमः-वि. ८-९४. पाककालेऽप्यवैकारिकः ।

अविस्त्रम्-चि. २-४ | ५०. पूतिगन्धरहितम् (वै.श.)

अवृष्यम्-सू. २७-४. शुक्रघ्नम् ।

अशौण्डः-वि. ८-१३. शुण्डा मद्यशाला तत्प्रचारी
शौण्डः अशौण्डस्तु तदप्रचारी ।

अश्मस्वेदः-सू. १४-४७, ४९^१. पाषाणस्वेदः ।

अश्रद्धा-सू. २८-९. अश्रद्धायां मुखप्रविष्टस्याहार-
स्याभ्यवहरणं भवत्येव । परं त्वनिच्छा ।

अस्त्राभ्ययम्-चि. ३०-२९३; शा. १-१२७. यत्
सात्म्यविपरीतम्; असात्म्यमिति तद् विद्यात् यत्र यति
सहात्मताम् ।

असात्म्येन्द्रियार्थसंयोगः-सू. ११-३८. दुःख-
जनक इन्द्रियविषयसम्बन्धः ।

असाध्यः-सू. १०-८. साधयितुमशक्यः (श. क.)
असुखानुबन्धम्-चि. १-४ | ४. रोगरूपमसुखम-
नुबन्धनातीति असुखानुबन्धम् ।

असुखोद्भेदम्-वि. १-२३. असुखं दुःखरूपं उदक-
उत्तरकालीनं फलं पस्थ स तथा ।

असुनिश्चयः-सू. ८-१९. असमाहितः ।

असुक्-चि. २९-१२०. आर्तवम् । (श. क.)

असुकृपिसम्-सि. १०-१३. रक्तपित्तम् । (श. क.)

असुकृकरः-सू. २७-२३८. शोणितकरः । (श. क.)

असुगृहरा-शा. ७-४. शोणितधरा । (श. क.)

अस्थि-इ. ७-३१. कुल्यम् । (श. क.)

अस्थिवाहीनि-वि. ५-८. द्रवरूपस्थिवाहीनि ।

अस्थिसारः-वि. ८-१०७. मज्जा । (श. क.)

अन्नम्-चि. १४-२११. रक्तम् ।

अस्वेदलम्-चि. ७-२१. स्वेदरहितम् ।

अङ्गारः-शा. १-६३. बुद्धिविकारः ।

अहितम्-सू. २५-३२. अपथ्यम् ।

अहितम्-सू. ३०-२३. परदुःखजनकम् ।

अहिताहारजातम्-सू. २५-३३. समाश्रैव शरीर-
धातुं प्रकृतौ स्थापयति विषमांश्च समीकरोतीत्येतद्धितं
विद्धि, विपरीतं त्वहितमिति.

अहिताहारजातम्-सू. २६-८५. यत् किञ्चिदोपमा-
न्नाद्य न निर्हरति कायतः । आहारजातं तत् सर्वमहिता-
योपपद्यते ॥

अंशः-इ. ३-५. स्कन्धः ।

आकाशम्-इ. ४-७. खम् ।

आकुञ्चनम्-शा. ७-१६. सङ्कोचः । (श. क.)

आकृतिः-उ. २४-३३. रूपम् (शा. क.)

आकृतिः-इ. ७-८. संस्नानमाकृतिर्ज्ञेया ।

आगन्तुः-सू. ११-४५. भूतविषयाव्यभिचप्रहारादि-
रनुग्रहः ।

आढ्यदातः-चि. २९-११. आढ्यानां प्रायः भवतीति
आढ्यरोगः, वातशोणितम् ।

आन्नाहः-चि. २६-२६. विण्मूत्ररोगकव्याधिः (वै. श.)
आमं शकृद्धानिचितं क्रमेण भूयो विगच्छं विगुणानिलेन । प्रवर्तमानं
न यथास्वमेनं विकारमानाहमुदाहरन्ति (मा. नि.)

आप्ताः-सू. ११-१८, १९. रजस्तमोभ्यां निर्मुक्ता-
स्तपोज्ञानबलेन ये । येषां त्रिकालममलं ज्ञानमव्याहृतं सदा ॥
आप्ताः शिष्टा विदुद्वान्ते तेषां वाक्यमसंशयम् । सत्यं,
वक्ष्यन्ति ते कस्मादसत्यं नीरजस्तजाः ॥

आप्तः-सि. ८-१९. ऊर्मणोऽल्पबलत्वेन धातुमाद्यम-
पाचितम् । दुष्टनामाशयगतं रसमामं प्रचक्षते ॥ (मा. नि.)
आमाशयस्थः कायाम्नेदोर्वल्यादविपाचितः । आद्य आहार-
धातुर्यः स आप्त इति संज्ञितः ॥ आहारस्य रसः शेषो यो
न पक्वोऽभिलाषदात् । स हेतुः सर्वरोगाणामाम इत्यभिधीयते
(मा. नि.)

आयुः-सू. १-४२. शरीरेन्द्रियसत्त्वात्मसंयोगो धारि
जीवितम् । निस्यगश्चानुबन्धश्च पर्यायैरायुरुच्यते ॥ (च.
सू. १-४२.) तत्रायुश्चेतनानुवृत्तिर्जीविदनुबन्धो धारिचे-
त्वेकोऽर्थः । (च. सू. ३०-२२.)

आयुर्देदः-सू. १-४१. हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य
हिताहितम् । मानं च तच्च यत्रोक्तमायुर्देदः स उच्यते ॥
आयुर्वेदयतीत्यायुर्वेदः । (च. सू. ३०-२३) 'आयुरस्मिन्
विद्यते, अनेन वाऽऽयुर्विन्दन्ति' इत्यायुर्वेदः (सु. सू. १-१५)

आयुर्देदलम्-सू. ३०-३१. आयुर्वेदशास्त्रम् ।

आरनालम्-चि. १५-११६३. तुलामितं पष्टिकण्डु-
लस्य प्रथमं चान्नं विधिवद् विधाय । द्रोणोऽम्बुति क्षिप्तमथ
त्रियामाम् तत् ऋष रक्षेत् पिहितं प्रयत्नात् । तत्रैव कलकं सफलं
निरस्येत् तत् काञ्चिकं कथ्यते आरनालम् ॥ (व. द.)

आरोग्यम्-उ. ९-४. सुखसंज्ञकमारोग्यम् (च. सू.
९-४); रोगनिर्मुक्तिः (वै. श.)

आशुकारि-सि. ११-१८. आशुसेपनिर्हरणकारि ।

आलवः-सू. २५-४९. वदपक्रौषधाम्बुभ्यां सिद्धं
नद्यं स आमवः ॥ (व. द.)

आलुतम्-चि. १५-१२१ कन्दमूलफलाद्यञ्च लवणोदक-
संयुतम् । सन्धानाच्चिरकालाम्बुसुतं परिकीर्तितम् ॥ (व. द.)

आरुच्योत्तनम्-सू. ५-१९. उन्मीलिते हृग्मध्ये
काथक्षौद्रासवस्नेहविन्दूनां पातनम् । (व. द.)

आस्थापनोषणः-सू. ४-८. पञ्चविंशो महाकषायः ।
(व. द.)

उर्द्धप्रशमनः-सू. ४-८. उदरौ वरटीदष्टाकारः
शोथः तत्प्रशमन उदरप्रशमनः ।

उद्वृत्तनम्-सू. ६-२४. कर्कशूर्णाभ्यां गात्रमर्दनम् ।
(व. द.)

उन्मादः-नि. ७-५. मनोबुद्धिसंज्ञानस्मृतिमक्ति
शीलचेशाचारविभ्रमः । समुद्भवं बुद्धिजनःस्मृतीन्मुन्माद-
मागन्तुनिजोत्थमाहुः ।

उपश्रवः-चि. २१-४. रोगस्वोत्तरकालजो रोगः ।

उपयोक्ता-वि. १२-२ यस्तमाहारमुपयुक्ते यदायत्तमोक
सारम्यम् ।

उपयोगसंस्था-वि. १-२१ | ७. उपयोगनियमः
स जीर्णलक्षणापेक्षः ।

उर्ध्वश्वातः-चि. २२-४०. उद्धारः (वै. श.) श्वातः
(चकः)

उष्णः-वि. ३०-४२. शीतविपरीतः । उष्ण स्तद्विपरीतः
स्यात् पावनश्च विशेषतः (व. द.)

ओकः सारम्यम्-सू. ६-४९. उपशेते यदौचित्याशोकः-
सारम्यं तदुच्यते ॥

ओजः-सू. ३०-९-११. रसादिश्ववातुषारभागधालु-
विशेषः (वै. श.)

कच्छपी-सू. १७-८५. अवपाठार्तिनिस्तोदा महावा-
रुपरिमदा । श्लक्ष्णा कच्छपपृष्ठाभा पिडका कच्छपी मता ॥

कटुः-सू. २६-४०, ७७. वाय्वग्निगुणवाहुल्यत् कटुकः ।

कण्ठयम्-सू. ४-८. कण्ठय हितम्, स्वःकरम् ।

कण्डूघ्नः-सू. ४-८. यः कण्डूं हन्ति सः (श. क.)

कण्ठोत्साध्यः-इ. ३-६. यः रुपाणि दिवा कृष्णानि
परयति सः ।

करणम्-वि. १-२२ | २. स्वभाविद्यानां द्रव्याणाम-
भिसंस्कारः ।

करणम्-वि. ८-७०. तद् यदुपकरणायोपकल्पते कर्तुः
कार्याभिनिर्वृत्तौ प्रयत्नमानस्य ।

करणम्-वि. ८-८७. भेषजम् ।

कर्कशा-नि. ५-८ | ४. अनसृणा ।

कर्म-सू. १-४९. प्रयत्नादि कर्म चेष्टितमुच्यते ।

कर्म-सू. १-५२. कर्तव्यस्य क्रिया कर्म ।

कर्मजहोमः-शा. १-११६. निर्दिष्टं वैश्वश्वेन कर्म
यत् पौर्वदेहिकम् । हेतुस्तदपि कालेन रोगाणामुपलभ्यते ॥

कल्कः-सू. ४-७. यः पिण्डो रसपिष्टानां सः कल्कः
परिकीर्तितः ।

कवलः-चि. ८-१४०. गण्डूषः ।

कृष्णः-चि. ४-६५. दशरक्तिकथानेन शृङ्गीत्वा तोलक-
द्वयम् । दत्वाम्भः षोडशगुणं ग्राह्यं पादावशेषितम् ॥ (व. द.)

कषायः-सू. ४-६-२४. रसा लवणवज्र्याश्च कषाय
इति संज्ञिताः ।

कषाय-सू. ४-७. स्वरसः, कल्कः, शृतः, शीतः,
फाण्टः, कषाय इति ।

कषायः-सू. २६-४०-९९. पवनपृथिवीव्यतिरेकात्
कषाय इति । वैशद्यस्तम्भजाड्यैर्यो रसनं योजयेत्प्रसः ।
वध्वातीव च यः कण्ठं कषायः स विक्रास्यपि ॥

काञ्जिकम् (अम्लम्)-सू. अ. २७-१९२. आनुधान्यं
क्षोदितञ्च वालमूलन्तु खण्डशः । कृतं प्रस्थभितं पात्रं जलं
तत्राडकं क्षिपेत् ॥ तावत् सन्ध्याय संश्लेद् यावदम्लत्वमागतम् ।
काञ्जिकं तन्तु विज्ञेयनेतत् सर्वत्र पूजितम् ॥ (व. द.)

काम्यलिकः-सू. १३-२३. दग्निमस्त्वम्लसिद्धस्तु यूवः
काम्यलिकः स्मृतः । (सु. सू. ४६-३८०३)

कायचिकित्सा-सू. ३०-२८. कायस्यान्तरग्नेश्चिकित्सा; सर्वाङ्गसंश्रितानां व्याधीनां ज्वररक्तपित्तशोषोन्मादापस्मारकुष्ठमेहातिशारादीनामुपशान्त्यर्थम् (सु. सू. अ. १)

कालः-सू. ११-४२, वि. १-२१ | ६, वि. ८-१२५-१२८. कालः पुनः परिणाम उच्यते; कालो हि नित्यगन्थावस्थिकश्च । तत्रावस्थिको विद्यारमपेक्षते, नित्यगस्तु ऋतुसात्म्यापेक्ष; कालः पुनः संवत्सरश्चातुरावस्था च, आतुरावस्थास्त्रपिकार्याकार्यं प्रतिकालाकालसंज्ञा; कालो हि नाम (भगवान्) स्वयम्भूरनादिमध्यनिधनः । सूक्ष्मामपि कलां न लीयते इति कालः, संकलयति कालयति वा भूतानीति कालः ॥ (सु. सू. ६-३.)

कालजरोगः-शा. १-११२. पूर्वमध्यापराह्वाश्रयान्नायामाद्यश्च ये । एषु कालेषु नियता ये रोगास्ते च कालजाः ॥

कासहरः-सू. ४-८. कासघ्नः ।

किट्टम्-सू. २८-४. मलाख्यम् (असारभागः) ।

कुहमाषाः-शा. ६-११; क. २०-३३. अर्धस्विन्नायवाद्यः, उत्स्विन्नयवपिष्टकृता भक्ष्याः, सुद्गान् मसूरान् उत्स्विन्नसृष्टितान् कुहमापानाहुः (चक्रः).

कुष्ठघ्नः-सू. ४-८. कुष्ठनाशनः ।

कोष्ठः-सू. ११-४८. कोष्ठः पुनरुच्यते महास्रोतः शरीरमध्यं महानिम्नसामपकाशयश्चेति पर्यायशब्दैः । स्थानान्यामानिपकानां मूत्रस्य रधिरस्य च । हृदुण्डुकः फुफ्फुसश्च कोष्ठ इत्यभिधीयते ॥ (चक्रः).

कौमारभृत्यम्-सू. ३०-२८. कौमारभृत्यं नाम कुमारभरणधानीक्षीरदोषसंशोधनार्थं दुष्टस्तन्यग्रहसमुत्थानां च वर्णानानुपशान्त्यर्थम् । (सु. सू. अ. १-८ | ५.)

क्रिमिघ्नः-सू. ४-८. क्रिमिहरः ।

खडः-सू. १३-२३; वि. ८-१२८. १३०, १३१. तन्ने वाग्निश्चाग्नेरीमरिचाजिचित्रकैः । सुपक्वः खडयूपोऽयमर्थं वान्तरिको मतः ॥ दध्यम्बोलवगस्नेहतिलमापान्वितः शृतः । रित्तेन रसस्तत्र, चूडो धान्यैः, सखः फलैः ।

मूलैश्च त्रिलकलकाम्लप्रायः काम्बलिकः स्मृतः ॥ (चक्रः)

खरः-सू. १-५९. अमसृणः ।

खरवनेहृपाकः-क. १२-१०२, १०३. शौर्यमाणे तु नियसि वर्तमाने खरस्तथा ।

खर्जूरभांसानि-चि. २०-२८. खर्जूरफलसस्यानि ।

ख्वादीनि-शा. १-६३. सूक्ष्मभूतखादीनि तन्मात्रशब्दाभिधेयानि ।

खाग्नि-वि. २३-३२. स्रोतांसि ।

खुडः-चि. २९-११. आढ्यवातरोगः ।

खेटः-शा. ४-९. श्लेष्मा ।

गण्डः-इ. ७-२८. कपोलः ।

गण्डूषः-चि. २२-३४. मुखपूरको द्रवः ।

गति-सू. २०-१२. गमनम् ।

गद्दः-सू. २३-२६, वि. १-५, रोगः

गदापहः-सि. १-२७. व्याधिनाशनः ।

गद्गद्दः-इ. १-१४. लुप्तपदव्यञ्जनाभिधायी, अत्यस्पष्टवक्त्रा ।

गन्धः-इ. १-३. स तु प्राणमाह्यः पृथिवीगुणः ।

गम्भीरः-चि. ३-५२. अन्तर्वेगः । किं वा गम्भीरघातुस्थः ।

गरः-सू. ३०-२८. कालान्तरप्रकोपि विषम् ।

गरः-चि. १२-५. संयोगजं विषम् ।

गरसंयोगजम्-चि. २३-१४. गरार्थः संयोगो येषां ते गरसंयोगा द्रव्यभेदाः तेभ्यो जातं गरसंयोगजम् ।

गर्भः-शा. ३-३, ४-५. चि. ३०-२८. शुक्रशोणितसंसर्गमन्तर्गमाशयगतं जीवोऽवक्रामति सत्त्वसंप्रयोगात्तदा गर्भोऽभिन्निवर्तते शुक्रशोणितजीवसंयोगे तु खलु कुक्षिगते गर्भसंज्ञा भवति ।

गर्भकराः भावाः-शा. ३-१६. गर्भस्योत्पादने हेतुभूताः शुक्रादयः ।

गर्भकालव्यतिक्रमः-चि. ५-१७२. दशमालरूपस्य
गर्भकालस्य व्यतिक्रमः ।

गर्भगृहम्-सू. ६-१४. गृहकोष्ठकम् ।

गर्भधारिणी-शा. ८-३२. अपरा ।

गर्भपरिस्त्रावः-चि. ३०-१००. गर्भभ्रंशः ।

गर्भव्यापदम्-सि. २-९. गर्भदुष्टिः ।

गर्भशय्यम्-सू. २५-४०. मूढगर्भो मृतगर्भो वा ।

गर्भस्थापनम्-शा. ८-२४. गर्भरक्षणम् । (वै. श.)

गर्भात्मा-शा. ३-८. गर्भकारणभूत आत्मा ।

गर्भाशयः-चि. ३०-३३. गर्भशय्या । (वै. श.)

गर्भास्रजा-सि. ९-६२. गर्भशय्या, गर्भाशय इत्यर्थः
अन्ये तु योनिमाहुः ।

गर्भिणी-सू. १०-१५. गर्भवती । (श. क.)

गर्भोपघालकरम्-शा. ८-२५. गर्भनाशजनकम् ।

गलः-इ. ११-१५; चि. २२-१६. कण्ठः । (स. क.)

गलग्रहः-चि. ४-२६. कण्ठग्रहः ।

गलपीडा-सि. ५-१८. कण्ठपीडा ।

गात्रम्-इ. २-११. शरीरावयवः । (वै. श.)

गुटिका-चि. २३-५२. वटिका । (श. क.)

गुडिका-चि. ५-१८३ गुटिका । (श. क.)

गुणः-सू. १-५१. वैशेषिकासुमतो गुणाख्यः पदार्थः ।

गुणाः-सू. १-२८, १०५. गुर्वादयः चतुर्विंशतिः ।

गुणाः-इ. १-३. गुणाः शरीरदेशानां शीतोष्णमृदु-
दारुणाः । (चक्रः)

गुदम्-इ. ३-५. मलत्यागद्वारम् । (श. क.)

गुदनिष्क्रमणम्-चि. ७-१३. गुदभ्रंशः ।

गुदवलयः-चि. १४-६. गुदस्य मांसवलयः ।

गुरुः-सू. ६-२३. सादोपलेपत्रलकृद्गुरुस्तर्पणो
वृंहणः । (व. द.)

गुरुः-इ. ३-५. पादग्रन्थिः । श. क.)

गुरुः-चि. ३-७; चि. ५-७. कुपितानिलमूलत्वाद्
गुरुमूलोदयादपि ॥ गुल्मवद्वा विशालत्वाद् गुल्म इत्यभिधीयते ।
(सू. उ. ४२-५३.)

गुरुः-चि. २०-२८. समण्डो यवौदनः ।

गृष्टिः-चि. २-३ । ३. एकवारप्रसूता गौः ।

गोष्ठः-शा. ८-१९. गवां विश्रामस्थानम् ।

ग्रहः-शा. ५-१४. राहुः ।

ग्रहाः-चि. १-४ । ४६. सोमपानपात्राणि ।

ग्रहणम्-चि. ४-८. ग्रन्थादिधारणम् ।

ग्रहणी-इ. ७-२०. चि. १५. कोष्ठावयवविशेषः,
ग्रहणीरोमः ।

ग्रहणम्-चि. १२-२०. ग्रामे भवम् ।

ग्रहणधर्मः-सू. ७-३४. नैथुनम् ।

ग्राहि-सू. २७-९१, दीपनं पाचनं यत्स्यादुष्णत्वाद्
श्वशोषकम् । ग्राहि तच्च यथा गुण्ठी जीरकं गजपिप्पली ॥
(व. द.)

ग्रीवा-सू. १७-६५. कन्धरा ।

ग्रीवाभिः-चि. ३-३६. हर्षक्षयः ।

ग्रीवास्तुः-इ. ८-२१. क्षीयमाणः ।

ग्रन्थः-चि. ६-९. सान्द्रः ।

ग्रन्थरः-सू. १३-५०. बहुभक्षकः ।

ग्राटा-चि. ९-८४. ग्रीवायाः पश्चाद्भागः ।

गुर्घुरकम्-इ. १०-१८. घुर्घुर इत्याकारः शब्दः ।

ग्राणम्-इ. १-३. प्राणोन्द्रियम् ।

चक्षुः-इ. १-३. दर्शनेन्द्रियम् । (श. क.)

चक्षुष्यम्-सू. ५-१००. चक्षुषे लोचनाय हितम् ।
(श. क.)

चतुर्थकः-चि. ३-६७. दिनद्वयं यो विध्रम्य प्रत्येति
स चतुर्थकः ।

चतुर्थिका-चि. ११-७२. पलम्

चतुष्पादम्-सू. २९-७. सू. ९-१. वैयादिपाद-
चतुष्टयम् ।

चतुःस्नेहः-सि. १०-२०. सर्पिस्तैलवसामजात्मकः ।

चयः-सू. १७-११४. वृद्धिः ।

चर्या-शा. १-१४३. ईश्यापयस्थितिः । (श. क.)

चलः-सू. १-५९. गतिमान् ।

चिकित्सकः-वि. ८-५७. वैद्यः ।

चिकित्सा-सू. ९-५, १६-३४; वि. १-१ । ३.
याभिः क्रियाभिर्जायन्ते शरीरे धातवः समाः । सा चिकित्सा
विकाराणां कर्म तद् भिन्नजां सतम् ॥ (वै. श.)

चिकित्सितम्-वि. १-१ । ३. चिकित्सा ।

चिन्त्यम्-शा. १-२०. कर्तव्यतया अकर्तव्यतया
वा यन्मनसा चिन्त्यते इति ।

चिह्नम्-नि. १-९. लक्षणं चिह्नमाह्वतिः (सा. नि.)

चूर्णम्-क. ८-६५. चूर्ण्यते पिष्टयते यत् । (श. क.)

चूर्णकः-इ. १-२१. सक्तुः । (श. क.)

चूर्णणम्-वि. २३-३५. पानम् । (वै. श.)

चेतः-वि. २४-२९. चित्तम् (श. क.)

चेतनम्-सू. १-४८. २५-२३. मेन्द्रियं प्रव्यम् ।

चेतना-सि. ९-३. बुद्धिवृत्तिभेदः ।

चेतनाधातुः-सू. २५-९. आत्मा ।

चेष्टा-सू. १७-११८. वाङ्मनःशरीरप्रवृत्तिः । (श. क.)

चैतन्यसंग्रहः-सू. ३०-७. तत्र हृदि आत्मा
नैतन्यस्य स्वपिपे प्रसृतस्य संग्रहणं करोति ।

चयचनम्-इ. ३-४. च्युतिः ।

चयचमानं पिष्टम्-वि. १५-१०. अशोभाणं वायुना
नीयमानं पिष्टम् ।

च्युतिः-सि. ५-७. हस्ताद् भ्रंशः ।

छेदनम्-वि. १२-१५ । ३. वगनम् ।

छेदिनिग्रहणः-सू. ४-१४, २८. अष्टाविंशो महा-
कषायः ।

छादनम्-वि. २५-४१. छादनं तु द्विविधं वाह्या-
न्तरभेदेन ।

छाया-इ. १-३, इ. ७-१६. भौतिकी पञ्चरूपा;
वर्णमाक्रामतिच्छाया, आसन्ना लक्ष्यते छाया ।

छेदनम्-वि. ११-५५. द्विधाकरणम् । (वै. श.)

छेदनम्-वि. २५-५५. छिद्यन् कफादिकान् दोषानु-
न्मूलयति यद् बलात् छेदनं तद्यथा क्षारा मरिचानि
शिलाजतु । (शा. सं; व. द.)

छेदी-सू. २७-१८७. विश्लेषकः । (वै. श.)

जगलः-सू. २७-१८१. भक्तकिण्वकृता सुरा ।

जघनम्-वि. ५-८. कटयवःस्थानम् (वै. श.)

जघन्यम्-वि. ३०-१७७. पूर्वं वयः ।

जङ्गमम्-सू. १-६८. गच्छतीति जङ्गमम्; गमनशीलम् ।

जङ्घा-इ. ३-५. प्रसृता ।

जरणः-वि. ६-२१. जठराभिः, जरणः आहारस्य ।
(व. द.)

जरणशक्तिः-वि. ४-८. पाचनशक्तिः ।

जरायुः-शा. ३-६. जगयुः अपरा, येन वेष्टिता
मनुष्यादयः प्रजायन्ते, जरायुणा वेष्टिता जायन्ते इति
जरायुजाः मनुष्यादयः ।

जलकोष्ठः-सू. १४-३४. धवगाहार्थं कृतं नहज्जल-
पात्रम् ।

जलजाः-सू. २७-५४. जले निवासान्जलजाः; सरस्याः
(श. क.)

जलरः-वि. ८-२८. पश्चाश्रितयोर्वचनं जलरः ।

जलमृतः-वि. १०-४७. जलमज्जेन मृतः इव इति
जलमृतः, विष्टव्यायुर्वाक्षगाह्मातोदरमेहनम् । विद्या-
जलमृतं कर्तुं शीतप्रदकराननम् ॥

जलयन्त्रम्-वि. २४-१५८. जलमेचनयन्त्रम् ।

जवोपशोधः-सू. २१-४. वेगोपशोधः ।

जाङ्गलाः-सू. २७-५५. स्थलजा जाङ्गलाः प्रोक्ता
मृगा जाङ्गलधारिणः; जङ्गले भवाः ।

जातिपसका प्रकृतिः-इ. १-५. प्राज्ञजजातौ शौचम्
इत्यादिप्रकृतिः ।

जालिनी-सू. १७-८६. तत्रत्या मिराजालवती स्नि-
ग्धास्त्रावा महाशया । रुजानिस्तोदवहुला सूक्ष्मच्छिद्रा च
जालिनी ॥

जानुः-इ. ३-५. ऊरुजङ्घयोर्मध्यभागः । (श. क.)

जिह्वा-सि. ५-५. कुटिला ।

जिह्वा-वि. २२-६. रतज्ञानेन्द्रियम् । (श. क.)

जिह्वानिलेखनम्-सू. ५-७५. जिह्वामलहरदशा-
ङ्गुलकाष्ठिका । (श. क.)

जीर्णः-वि. ३-७. पुराणः ।

जीवः-शा. ३-८. गर्भात्मा ह्यन्तरात्मा यः ।

जीवनम्-सू. १-८७. प्राणधारणम् । (श. क.)

जीवनीयः-सू. ४-८; २५-४०. जीवनीयशब्देनेह
आयुष्यत्वमभिप्रेतम्; मूर्च्छितस्य संज्ञाजनकत्वेन जीवनीयत्वं
व्याख्येयम् ।

जीवनीयवर्गः-वि. २-३ | १५. जीवनीयानामस्ति
पट्कषायवर्णकानां जीववर्षभाक्षीनां दशानां वर्गः ।

जीविताभिस्वरः-सू. ११-५३. जीवनरक्षाकर्ता ।
(वै. श.)

ज्वरः-वि. १-३२. वि. ३-३९. स्वेदाज्वरोधः संतापः
सर्वाङ्गप्रहणं तथा । युगपद्यत्र रोगे च न ज्वरो व्यपदिश्यते ॥
(भा. वि.)

ज्वरहरः-सू. ४-८. ज्वरनाशनः ।

जगुलाम्बु-वि. ८-१२५. जगुलाम्बुम् । (श. क.)

जलवायवोद्यः-इ. ३-१५. यद्यर्जुनम् ।

जलरसम्-सू. ८-६. जलः ।

तदर्थकारि-वि. २-१३. हेतुव्याधिसमत्वेऽपि हेतु-
व्याधिप्रशमकारि; हेतुविपरीतार्थकारि, व्याधिपरीतार्थकारि,
हेतुव्याधिपरीतार्थकारि च ।

तदात्मे-सू. ११-२०. तत्क्षणम् ।

तद्विचसंभाषा-वि. ८-६. तच्छास्त्राभ्यायिना सह
संभाषणम् ।

तनुः-सि. ७-४३. अघनः ।

तनु-सि. ५-४. कृशम् ।

तनु-वि. २२-२६. स्वच्छम् ।

तन्त्रप्रयोगः-नि. ७-४. तन्त्रं शरीरं तत्र परिपा-
लनार्थं सद्बुत्तोकः प्रयोगः ।

तन्त्रसू-इ. १२-४४. शरीरम् ।

तन्त्रयन्त्रधरः-सू. १२-८. तन्त्रं शरीरं यदुक्तं
'तन्त्रयन्त्रेषु भिन्नेषु तमोऽन्त्यं प्रविविक्षताम्'
(इ. अ. १२) इति, तत्रैव यन्त्रं तस्य धरः यदि वा तन्त्रस्य
यन्त्रं सन्धयः तेषां धरः ।

तन्त्रयुक्तयः-वि. १२-८. तन्त्राधिगमार्था युक्तयः ।

तन्द्रा-वि. १-२ | ३. इन्द्रियाथेष्वसंविन्नोर्दं
जृम्भणं क्रमः । तन्द्रान्त्येव यस्यैते तस्य तन्द्रां विनिर्दिशेत् ॥

तमः-सू. २५-२८. तमोगुणः प्रकृत्या गुणविशेषः ।

तमः-वि. ३-१३. मोहकृत्वत्तमः ।

तमः-वि. २३-२०. अन्वकारः ।

तमःप्रवेशः-वि. १०-३. अन्वकारप्रवेश इव ।

तमःस्कन्धः-सू. २५-२८. तमसः स्कन्धः समूहः ।
पक्षरागश्चेह तत्त्वज्ञानप्रतिबन्धकत्वेन तमःस्कन्ध उच्यते ।

तर्कः-वि. ४-८. अप्रत्यक्षज्ञानम् ।

तर्पणम्-वि. ४-३०. हुंहणम् ।

तर्पणम्-वि. ३-१५. तौषण्यप्रदानः तर्पणः ।

तर्पणादिक्रमः-वि. ६-२५. संशोधनानन्तरं कर्तव्यः
कर्मविशेषः ।

तर्पः-वि. २-४ | ४८. वनिताभिलाषः ।

तलम्-वि. ३-२९. हस्तपादतलम् ।

तलस्वेदः-वि. १-५०. अन्यादितसेद हस्ततलेन
स्वेदः ।

तामसस्त्रम्-शा. ४-३६. पशुशरीरेऽस्ति, तत्र
सद्योपकार्यातं सोहांशव्यात् ।

तालु-इ. ३-५. जिह्वेन्द्रियाधिष्ठानम् (श. क.)

तिक्तः-सू. २६-८, ७८. वाय्वाकाशशुण्वाहुर्यात्
तिक्तः; प्रतिहन्ति निपाते यो रसनं स्वदत्ते न च । स तिक्तो
मुखैर्गन्धशोषप्रहादकारकः ॥

तिक्तकम्-सू. २७-१९९. तिक्तसात्मकं द्रव्यम् ।

तिक्तमन्त्रः-वि. ८-१४३. तिक्तवर्गपरिख्यताना-
मौषधद्रव्याणां समूहः ।

तीक्ष्णः-वि. ३-५२. दाहपाककरस्तीक्ष्णः स्रावणः;
तीक्ष्णं पित्तपरं प्रायो लेखनं फफवातहृत् । (व. द.)

तीक्ष्णाग्निः-वि. ६-१२. तीक्ष्णोऽग्निः सर्वापचारसहः

तुवरः-वि. २२-२६. कपायरसः । (श. क.)

तुला-क. ७-६९, १२-९७. तुलां शतपलं विद्यात्
परिमाणविशारदः ॥

तुषोदकम्-वि. ३-२९७. सतुषयवकाक्षिकम्, मृष्टान्
मापतुषान् सिद्धान् यवांस्तु चूर्णसंयुतान् । आश्रुतानम्मसा
तद्बजातं तत्र तुषोदकम् ॥ तुषोदकं यवैरामः सतुषैः
शकलीकृतैः । (व. द.)

तृणपुत्रिकः-शा. ४-३१. पुरुषाकृतिभूयिष्ठः अशमस्त-
पुरुषलक्षणशुक्तः ।

तृणपूली-वि. २-१ | १८. पूली नपुंसकधर्मित्वात् ।
तृणपूली पुष्पाकृतिरिति भाषया पुष्पर्यक्रियाविरहित्वं
दर्शयति ।

तृतीयकः-वि. ३-६७. दिनं हिवा तृतीयकः ।

तृप्तिः-सू. २५-४०. सन्तोषः ।

तृप्तिघ्नः-सू. ४-८. एकादशो महादूषायः । तृप्तिः
श्लेष्मधिकारो येन तृप्तिघ्न आत्मानं मन्थते तद्घ्नः तृप्तिघ्नः ॥

तृष्णा-वि. ३-२६. पिपासा । (श. क.)

तृष्णाभिग्रहणः-सू. ४-१४, २९. जनत्रिशो महा-
कपायः ।

तृष्णोपशमणी चिकित्सा-वि. ५-२६. उदकव-
हानां दुष्टानां स्रोतसां चिकित्सा ।

तेजः-वि. १५-३. देहोष्मा शुक्रं वा ।

तोदनम्-सू. २४-४६. व्यथा । (श. क.)

तोदः-सू. १७-५५. सूनीवेचनवद्वेदनाविशेषः ।

तोषः-वि. ४-८. सुखनयनप्रसादादिः ।

त्रिकम्-वि. ३-४१. त्रिकसकथनोः पृष्ठंशारुधनोर्यः
सन्धिस्तत्रिकं स्मृतम् । (वै. श.)

त्रिकोषाफालिदसू-सू. ५-५०. त्रिभिः पर्वभिर्मिन्नैः
समन्वितम् ।

त्रिगर्भा-वि. १-१ | १९. प्रथममेकं गृहं, तस्याभ्य-
न्तरे द्वितीयम्, एवं त्रिगर्भा त्रयो गर्भा अन्तराणि त्रयसां सा;
अन्तस्त्रिगोष्ठा ।

त्रिपर्ययः-सू. ५-४८. त्रयः पर्ययाः आपानाः यस्मिन् ।

त्रिप्रकोपणाः-वि. १७-४. अरात्म्येन्द्रियार्थसंयोग-
परिणामप्रज्ञापराधकारणकाः ।

त्रिलिङ्गः-वि. ४-१३. सान्निपातिकः ।

त्रिस्तम्-सू. १-२४. त्रीणि हेत्वादीनि सूत्र्यन्ते
यस्मिन् येन वा इति ।

त्रिस्कन्धम्-सू. १-२५. त्रयः हेत्वादयः स्कन्ध-
रूपायस्य सः-स्कन्धश्च स्थूलवयवः प्रविभागो वा ।

त्रिस्नेहः-वि. ३-३६. सर्पिस्तैलवसात्मकः ।

त्वक्-इ. ७-३१. स्पर्शग्राहि इन्द्रियम् ।

त्वक्सारः-वि. ८-१०३. विशुद्धता त्वक् ।

त्वच्यः-सू. ५-८७. त्वचे हितः ।

दधिमण्डः-क. ८-१०. दध्म उपर्यच्छो भागः ।

दधिमस्तु-सि. ११-३२. उक्तं दधि द्विगुणवारियुतं तु मस्तु । (वै. श.)

दधिसरः-वि. ५-६८. दधिसन्तानिका; दध्यप्रभागः । (वै. श.)

दध्यम्लम्-वि. २४-१६१. दध्ना अम्लीकृतम् ।

दध्युत्तरम्-वि. १७-७४. दधिसरः ।

दन्तपवनम्-सू. ५-७२. दन्तधावनार्थं काष्ठम् ।

दन्तहर्षः-नि. १-२१. शीतरूक्षप्रवाताम्लस्पर्शानामसहा द्विजाः । पित्तमारुतकोपेन दन्तहर्षः स नामतः ॥ (वै. श.)

दरः-सू. १७-३१. दरदरिका ।

दशनच्छदौ-इ. ११-२०. ओष्ठौ ।

दर्शनम्-इ. ४-८. चक्षुर्गोचरता ।

दहनम्-सि. ९-७८. अग्निना दाहः ।

दारुणः-सू. १२-४. शोषणत्वात् काठिन्यकरः ।

दारुणम्-सू. ११-५५. व्रणविदारणद्रव्यम् । (वै. श.)

दाहः-वि. ८-३६. दह्यत इव वेदनाविशेषः ।

दाहः-वि. ५-६३. दाहकर्म ।

दाहप्रशमनः-सू. ४-८. एकचत्वारिंशो महाकषायः ।

दिवास्वप्नः-सू. ६-२३. दिवास्वापः ।

दिव्यमुदकम्-सू. २७-१९८. आन्तरिक्षं जलम् ।

दीपनः-सि. ३-३८. जठराग्निदीपनः । पचेन्नामं षड्विंशद् यद् दीपनं तद् यथा मिसिः । (व. द.)

दीपनीयम्-वि. २८-८७. अग्निदीपनम् ।

दुश्छायः-इ. ११-३. विकृतच्छायः ।

दुर्गन्धम्-सू. २७-२१५. पूतिगन्धयुक्तम् ।

दुर्जरम्-सू. २७-१३८. दुष्पचम् ।

दुर्दिनम्-सि. २-२०. मेघाच्छन्नदिनम् ।

दुर्वलः-इ. ९-१५. निर्बलः ।

दुर्मनाः-सू. १७-७३; इ. ११-३. मनोबलविहीनः

दुर्विपाकः-सू. २५-४०. दोषवान् विपाकः ।

दूतः-इ. १-३. वैद्याह्वानार्थमागतो मनुष्यः ।

दूयनम्-सू. १७-५८. मुखकण्ठादिषु वेदनायुक्तो दाहः ।

दूषीविषम्-सू. २१-४५; वि. २३-३१, जीर्णं विषमौषधिभिर्हतं वा दावाभिवातातपशोषितं वा । स्वभावतो वा गुणविप्रहीनं विषं हि दूषीविषतामुपैति (सु. क. २-२५३.)

दूष्याः-सू. १९-४-९; नि. ४-४. रक्तादयो धातवः ।

दृढाग्निः-वि. ३-१७२. दीप्ताग्निः ।

दृष्टिः-इ. ४-२५. उपलब्धिः, तथा दृष्ट्या दृष्टिशक्तिरुपचारादुच्यते ।

देशः-सू. २६-९. भूमिः ।

देशः-वि. १-३. आतुरः ।

देशः-सू. १-६२. भूमिरातुरश्च ।

देशानुपातिनी प्रकृतिः-इ. १-५. यथा अन्तर्बेदिवासिनः शुचयो भवन्ति ।

देहः-सू. २५-३२ शरीरम् ।

देहप्रकृतिः-सू. ७-४०. दोषानुशयिता ह्येषां देहप्रकृतिरुच्यते । एतेनैतेषां वातलादीनां मुख्यं स्वास्थ्यं नास्ति, किंतिहि उपचारस्वस्था एते इति दर्शयति ।

देहव्यायामः-सू. ७-३१. शरीरचेष्टाया चेष्टा स्थैर्यार्था बलवर्धनी । देहव्यायामसंख्याता मात्रया तां समाचरेत् ॥

दैन्यम्-वि. ४-८. दीनभावः ।

द्वैवम्-शा. १-११६, २-४४; वि. ३-३०; वि. २-१ | १०. निर्दिष्टं द्वैवशब्देन कर्म यत् पौर्वदेहिकम्; द्वैवं पुरा यत्कृतमुच्यते तत्; द्वैवमात्मकृतं विद्यत्कर्म यत्पौर्वदेहिकम्; प्राकनकर्म ।

द्वैव्यपाश्रयम्-सू. १-५८, ११-५४. दैवमह्यं तदाश्रित्य यद् व्याधिप्रतीकारं करोति तद्द्वैव्यपाश्रयं बलिमङ्गलादिः; मन्त्रौषधिमणिमङ्गलबल्युपहारहोमनियमप्रा-यश्चित्तोपवासस्वस्त्ययनप्रणिपातगमनादि ।

दोषाः-सू. २७-६८; सि. ४-२२. वातपित्त-कफाः ।

दोषावसेचनम्-वि. ३-४३. दोषाणामवसेचनं निर्हरणम् ।

दौर्भाग्यम्-सि. ५-७. दुर्ग्रहता ।

दौर्वल्यम्-चि. ८-३३. अल्पबलत्वम् । (श. क.)

द्रवः-सि. ३-२४. कायः ।

द्रव्यम्-सू. १-२८, ५१, ६४. २६-१०. यत्र कर्मगुणा आश्रिताः यच्च तेषां समवायि कारणं तद्द्रव्यम्; खादीन्यात्मा मनः कालो दिशश्च द्रव्यसंग्रहः; आधारकारणम्; यत् आहारौषधोपयुक्तम् ।

द्रव्याणाम् अधिकरणम्-सू. २६-१३. द्रव्याणि यत्र कुर्वन्ति तत् तेषामधिकरणम् ।

द्रव्याणाम् उपायः-सू. २६-१३. द्रव्याणि यथा कुर्वन्ति स तेषामुपायः ।

द्रव्याणाम् कर्म-सू. २६-१३. द्रव्याणि यत् कुर्वन्ति तत्तेषां कर्म ।

द्रव्याणाम् कालः-सू. २६-१३. द्रव्याणि यदा कुर्वन्ति स तेषां कालः ।

द्रव्याणाम् फलम्-सू. २६-१३. द्रव्याणि यत् साधयन्ति तत्तेषां फलम् ।

द्रव्याणाम् वीर्यम्-सू. २६-१३, ६५. द्रव्याणि येन कुर्वन्ति तत्तेषां वीर्यम् ।

द्रोणः-क. १२-९६. कंसश्चतुर्गुणो द्रोणश्चार्जुनं नत्वगं च तत् । स एव कलशः ख्यातो घटमुन्मानमेव च ॥

द्वन्द्वम्-सू. १४-६६. परस्परं विकृद्धं युगम् ।

द्विजः-इ. ८-१३. दन्तः ।

द्वियोनिः-सू. २५-३६. द्विप्रभवः ।

द्विरेताः-शा. २-१७. स्त्रीपुंविहः पुमान् । (वै. श.)

द्वैहृदयम्-शा. ४-१५. तस्य अतकालमेवेन्द्रियाणि संतिष्ठन्ते, तत्कालमेव चेतसि वेदानिर्बन्धं प्राप्नोति; तस्मात्तदाप्रमृति गर्भः स्पन्दते, प्रार्थयते च; जन्मान्तरानुभूतं यत् किञ्चित्, तद्द्वैहृदयमाचक्षते वृद्धाः ।

धनैषणा-सू. ११-५. द्वितीयैषणा (वै. श.) ।

धन्वः-सि. १-२१. मरुदेशः ।

धमन्यः-सू. ३०-१२. ध्मानात् पूरणाद् बाह्येन रसादिना धमन्यः; ध्मानात् धमन्यः ।

धर्मः-सू. १-१५. धारणाद्धर्मः, स चात्मसमवेतः कार्यदर्शानुमेयः ।

धातवः-चि. १५-१५. देहधारणाद् धातवः ।

धातवः-सू. २२-४१. दोषाः “ दोषा अपि धातु-शब्दं लभन्ते ” इति वचनात् ।

धातुपाकः-सू. १८-३. धातुषु धात्वग्निकृतो रसपाकः ।

धातुवैषम्यम्-वि. ८-८४. विषमतां गता धातवः ।

धातुव्यूहनम्-शा. ४-१२. धातुरचना; धातुवहनं च ।

धातुसाम्यम्-सू. २१-४२. विकारोपशमरूपकार्यम् । (वै. श.)

धातुस्नेहपरम्परा-चि. १५-२०. धातूनां रसादि-सप्तानां तस्नेहानां धातुप्रसादरूपाणां परम्पराक्रमः ।

धानाः-चि. २-२-१२. धानाकारा भक्ष्याः ।

धानाः-चि. ६-२३. नृप्यवाः ।

धाम्बन्तरीयाः-चि. ५-४४. धम्बन्तरितन्त्राध्यायिनः शल्यचिदः ।

धान्याम्लम्-सू. १५-७; क. १-१२. काञ्जिकम् ।

धारणम्-चि. २३-५८. धारणशब्देन शरीरे धारणं श्रूते, धारणं बौध्दशब्देनोपक्रमेण प्रविशति ।

धारा-सि. ३-२०. जलादिद्रवद्रव्याणां पतनम् ।

धारि-सू. १-४२ धारयति शरीरं पूतितां गन्तुं न ददातीति धारि ।

धारि-सू. ३०-६ शरीरेन्द्रियसत्त्वात्मसंयोगः शरीर-धारणाद्वारीत्युच्यते ।

धारिलोहितम्-वि. ४-७. जीवशोणितम् ।

धारोष्णम्-चि. २९-८२. दोहकालधारापतित-ममियोगाद्विना उष्णीभूतम् ।

धीः-सू. २५-४० बुद्धिः

धीविभ्रमः-चि. ९-६. बुद्धेरथथादर्शित्वम् ।

धुक्षणम्-वि. ६-२१. प्रबोधकम् ; प्रोद्दीपकम् ।

धूपः-चि. २५-१०८. धूपयति स्वगन्धेन प्रीणयित्वा दीप्यतीति । (श. क.)

धूपनम्-सू. १७-५८. धूमनिर्गमनमिव ज्ञानम् ।

धूमः-सू. ५-३९, ४०. पानार्थः । (वै. श.)

धूमनेत्रम्-सू. ५-२४. धूमपानार्थं नेत्रम्, नाली-विशेषः यं द्वारोक्त्य धूमः पीयते ।

धूमपानम्-सू. ५-३१. धूमसेवा । (वै. श.)

धूमवर्तिः-सू. ५-१०६. धूमपानार्थं यवाकृति-निर्मिता औषधवर्तिः ।

धृतिः-सू. २५-४०. धैर्यम् ; अलौत्यम् ; धृतिर्हि नियमस्ति अहितेभ्यो मनोनियमनमिति यावत्

धैर्यम्-वि. ४-८. धैर्यं त्रिपद्यपि मनसोऽदैन्यम् ।

धनापनम्-सि. ९-८९ प्रथमनम्, 'चूर्णस्याध्मापनं

तस्मिन् देहस्रोतोविशोधनम्' इति वचनाद् ध्मापनं शिरो-विरेचनप्रयोजनकमेवेति दर्शयति ।

ध्यानम् इ. ५-१८. चिन्तनम् ।

नकुलान्धः-इ. ३-६. नकुलान्धस्तु रूपाणि दिवा शुक्लानि पश्यति ।

नखः-इ. १-१२. नखरः ।

नयनम्-इ. १-१२. चक्षुः ।

नरनारिषण्डौ-शा. २-१७. नरपण्डो नारिषण्ड-श्चेति नरनारिषण्डौ एतावतीजौ ज्ञेयौ यदुक्तं सुश्रुते 'अशुक-स्त्वेव षण्डकः'

नस्तः-सू. १३-२५. नासिकातः ।

नस्तः कर्म-सि. ९-८. नासिकारन्ध्रेणौषधदानम् ; प्रतिमर्शावपीडनस्य प्रथमनशिरोविरेचनानि नावनञ्चावपीडश्च च्यवनं धूम एव च । प्रतिमर्शश्च विज्ञेयं नस्तःकर्म च पञ्चधा ॥

नस्तः प्रच्छर्दनम्-सू. १-८५. शिरोविरेचनम् ।

नस्यम्-सि. ९-८७. नस्यं तत् कथ्यते धीरैर्नासा-ग्राह्यं यदौषधम् । प्रतिमर्शाऽवपीडश्च नस्यं प्रथमनं तथा । शिरोविरेचनं चेति नस्तःकर्म च पञ्चधा ॥

नाडीस्वेदः-चि. ३०-४८. प्रकारत्रिंशोपनिर्मि-तया नाड्या दीयमानो बाष्पः (व. द.)

नाभिः-इ. ३-५. उदरावर्तः (श. क.)

नाभ्यः-चि. २२-६. नलिकाः ; त्र्योतांति ।

नावनम्-सू. ५-३५. नस्यम् ।

नासापुटम्-सि. ९-१००. अन्यतरं नासिकारन्ध्रम् ।

नासिका-इ. ३-५. नासा ।

नासिकावंशः-इ. ८-१०. नासिकापृष्ठे उन्नतमस्ति ।

नास्तिकः-सू. ११-१८, १९. नास्ति परलोक इत्यादि यो मनुते सः ।

निगदम्-चि. १२-१४. पुरातनम् ।

निगदम्-वि. २४-१७६. निर्दोषम् ।
 निगदम्-वि. २६-६८. निर्मलम्
 निगमनम्-वि. ८-२७. तस्मात्तथैतिरूपं निर्णयात्मकं
 वचनम् ।

निग्रहः-वि. ५-१९. शुक्लवैगरोधनम् ।

निचयात्मकः- वि. ५-१४. साम्निपातिकः ।

निजः-सू. ११-४५. वि. २५-५. शारीरदोष-
 समुत्पत्तयः ।

निदर्शनम्-वि. १२-४४. मूर्खविदुषां बुद्धिसाम्य-
 विषयो दृष्टान्तः ।

निदानम्-सू. ३०-३३. निदानस्थानम् ।

निदानम्-वि. १-१,३. निदानं कारणमिहोच्यते, तच्चेह
 व्याधिजनकं व्याधिवोधकं च सामान्येनोच्यते । तत्र व्याधि-
 जनकं निदानं हेतुः, व्याधिवोधकं च कारणं निदानपूर्वरूप-
 रूपोपशयसंप्राप्तिरूपम् । तत्र हेतुरूपं निदानं जनकं च
 भवति, व्याधिवोधकं च भवति । किंवा निदानशब्दो
 जनककारणवचन एव । इह खलु हेतुनिमित्तमायतनं
 कर्ता कारणं प्रत्ययः समुत्थानं निदानमित्यनर्थान्तरम् ॥

निद्रा-सू. २१-५८, ५९. स्वापः ।

निमित्तम्-सू. १०-१४. हेतुः ।

निमित्तविपरीतम्-वि. २-१३. हेतुप्रत्यनीकम् ।

निमित्तानुरूपा-इ. १-६. निमित्तार्थानुकारिणी,
 निमित्तस्य योर्ध्वः कार्यजननरूपः, कार्यदोधनरूपो वा
 तमनुचरोतीति निमित्तार्थानुकारिणी ।

निमिषः-इ. ३-६. चक्षुर्निमीलनम् ।

निमेषः-वि. २८-९. निमेषणीः शिरा वायुः प्रविष्टो
 वर्त्मसंभ्रयाः । च लयेदति वर्त्मनि निमेषः स नदो सतः ॥
 (सु. उ. ३.)

नियतात्मा-वि. १-४ | १०. क्लितेन्द्रियः ।

नियोगः-सि. १२-४४. अवश्यानुष्ठेयतया विधानम् ।

निरस्ययत्वम्-सि. १०-५. दोष (उपद्रव) रहितत्वम् ।

निरस्रता-वि. ५-९. उपवासः । (वै. श.)

निरामः-वि. ३-१६८. पक्कः ।

निरूहः-क. १२-५३. आस्थापनम् ।

निरोधः-सू. ३०-२५. मरणम् ।

निर्णयः-सि. १२-४२. विचारितस्यार्थस्य व्यव-
 स्थापनम् ।

निर्देशः-सि. १२-४२. संख्येयोक्तस्य विवरणम् ।

निर्यासः-सू. २५-४० वृक्षात्सुतो रसः ।

निर्यूहः-वि. २१-१२३. क्वाथः; रसः । (श. क.)

निर्वचनम्- सि. १२-४४. पण्डितबुद्धिगम्यो
 दृष्टान्तः ।

निर्वलीकम्-सि. ३-१६. वलीरहितम् ।

निर्वापणम्-सू. १८-५. दाहप्रशमनम्, पाकाभि-
 मुखिनो व्रणशोधस्य दाहतोदप्रशमनम् । (व. द.)

निर्वृताः-वि. २९-१३९. निर्वापिताः ।

निर्वृत्तिः-सू. १-६४. अभिव्यक्तिः ।

निष्कुलम्-वि. ११-६६. निरस्थि ।

निष्क्वाथः-वि. २६-१४०. क्वाथः ।

निष्ठीविका-सू. ८-२१. निष्ठीवनम् ।

निष्पीडनम्-वि. २३-३५. पीडयित्वा रसस्य
 रक्तस्य वा निर्हरणम् ।

निष्प्रत्यनीकः-वि. ३-५६. विरोधितारहितः;
 तुल्य इत्यभिधायामपि यत् 'निष्प्रत्यनीकः' इति करोति, तेन
 कालाद्यनुगुणतामेव कालादितुल्यतां स्कोटयति, कालादीनां
 चासमानानामपि बलवता दोषेण परिगृहीतानां प्रतीपार्थ-
 करणासानर्थ्येनानुगुणतैव भवति ।

निःश्वासः-सू. ७-२४. मुखनासाभ्यां निर्गतः
 श्वासः ।

निःसंज्ञः-इ ९-४. संज्ञारहितः ।

निस्तोदः-चि. २१-३०. अतिव्यथा । (वै. श.)

नीलः-चि. ४-३०. नीलवर्णः ।

नेत्रनाड्यः-सि. २-२१. नेत्रगताः रसरक्षादि-
वाहिन्यः ।

नेत्रम् (वस्तिनेत्रम्)-सि. १-५५. वस्तिद्रव्यप्रवेशार्थं
प्रयुज्यमानो नलिकाविशेषः ।

नेत्राञ्जनम्-चि. ३-३०७. चक्षुर्भक्षणम् ।

न्युब्जा-शा. ८-६. अधोमुखी ।

पक्का-सू. ६-९. जठराम्निः ।

पक्तिः-सू. १२-११. पचनम्, पाचकस्याग्नेरविकृतं
कर्म ।

पक्तिः-चि. ३-१३०. पक्तिहेतुतया जाठराम्नि
ब्रूते ।

पक्तिस्थानम्-चि. ३-२७५. अग्न्यधिष्ठानम्,
ग्रहणी ।

पक्करसः-चि. ७-४४. काथः, कथितेनेक्षुरसेन कृतः
सीधुः वा ।

पकाशयः-शा. ३-६. नाभेरधोभागः । (वै. श.)

पक्ष्म-इ. ३-६. अक्षिलोम । (श. क.)

पङ्कः-इ. १२-५५. दन्तपङ्कः ।

पङ्कः-सि. १-३२. सक्थिद्वयघातोपलक्षितः वात-
व्याधिविशेषः ।

पचनम्-वि. १-१७. पाकः ।

पञ्चकर्म-सू. २-१५. पञ्चकर्म वमनविरेचना-
स्थापनानुवासनशिरोदिरेचनरूपम् ।

पञ्चात्मा-चि. १४-२४. प्राणापानव्यानोदान-
समानरूपः ।

पथ्यम्-सू. २५-४५. पथ्यं पथोऽन्नपेतं यद्यच्चोक्तं
मनसः प्रियम् । पथः शरीरमार्गात्स्रोतोरूपादनपेतम्;
अपेतम् अपकारकम्, अनपेतम् अनपकारकम् इत्यर्थः ।
पयोग्रहणेन पथोवाया दोषा धातवश्च तथा पथोनिर्वर्तका

धातवो गृह्यन्ते तेन कृत्स्नमेव शरीरं गृहीतं भवति ततश्च
शरीरानुपघाति पथ्यमिति भवति । किंवा स्वस्थस्वाराध्य
रक्षणमातुरव्याधिपरिमोक्षश्चेति पन्थाः तस्मादनपेतं
पथ्यम् । एवमपि मनोऽनुपघातित्वं न लभ्यते इत्याह-
यच्चोक्तं मनसः प्रियमिति । तेन मनसोऽतिप्रीत्याभिलषितं
तेन मनसो हितमिति प्रियार्थः तेन प्रशमज्ञानातीक्ष्ण-
त्वादयो गृह्यन्ते । एतेन “मनःशरीरानुपघाति पथ्यम्”
इति पथ्यलक्षणमनपवादमुक्तं भवति ।

पथ्यम्-सि. १-६०. हितम्

पदार्थः-सि. १२-४१. पदस्य पदयोः पदानां
वार्थः ।

परः-शा. ४-७. मारः, किंवा परकालोत्पन्नः परः;
शुक्रं हि सर्वधातुभ्यः परमुत्पद्यते ।

परमाणुः-शा. ७-१७. रजसस्त्रिंशत्तमो भागः । (वै. श.)

परापरत्वम्-सू. २६-२९. देशकालवयोमानपाक-
वीर्यरसादिषु परापरत्वे । परत्वमपरत्वं च तच्च परत्वं प्रधानत्वम्
अपरत्वम् अप्रधानत्वं किंवा वैशेषिकोक्ते देशकालाद्यपे-
क्षया विप्रकृष्टसन्निकृष्टवर्तित्वे परापरत्वे ज्ञेये ।

परासुः-इ. ३-५. गतप्राणः ।

परिकर्तिका-चि. १४-८. कर्तनवत् पीडा ।

परिकीर्णाः-इ. ३-६. मललिप्ताः ।

परिग्रहः-वि. १-२१ | ४. पुनः प्रमाणग्रहणमेकैक-
इयेनाहारद्रव्याणाम् । सर्वतश्च ग्रहः परिग्रह उच्यते ।

परिचारकः-सू. १०-४. उपस्थात ।

परिणतम्-चि. २४-९०. चिरकालस्थितम् ।

परिणामः-सू. २५-४०. परिपाकः । (वै. श.)

परिणामः-सू. ११-४२. कालः ।

परिणाहस्रोताः-सू. १४-४३. परिणाहेन वेष्टनेन
स्रोतः रन्ध्रम् यस्याः सा परिणाहस्रोताः ।

परितर्पणम्-चि. ६-१७. सन्तर्पणम् ।

परिदग्धा-चि. ३-१०५. दग्धवत् कृष्णवर्णा ।

परिपिण्डितत्वम्-चि. ५-७. लतासमूहादिवत्
संघातेनावस्थितत्वम् ।

परिवर्हः-शा. ८-१२. शयनासनपुष्पादिपरिच्छदः ।

परिवृंहणम्-सि. ३-२७. पुष्टिः, अभिवृद्धिः ।

परिमर्दनम्-चि. २१-१३५. मर्दनम् ।

परिमाणम्-सू. २६-३४. मानम् ।

परिमार्जनम्-सू. २९-७. शोधनम्, शुद्धिकरणम् ।

परिम्लानम्-चि. ५-३८. क्षीणकायम् ।

परिसर्पः-चि. २१-११. विसर्पस्य नामान्तरम्,
परिसर्पोऽथवा नाम्ना सर्वतः परिसर्पणात् ।

परिस्रावाः-चि. २५-१८. व्रणास्रावाः ।

परिपेकः-सू. २०-१३. परिपेचनम् ।

परिपेचनम्-सि. १२-१५५. व्रणवेदनोपशान्त्यर्थ-
सुष्णकाथमेचनम् । (व. द.)

परिहारः-सू. १३-४०. परिहरणम्, त्यागः ।

परीक्षकः-सू. २८-३७. श्रुतं बुद्धिः स्मृतिर्दाक्ष्यं-
धृतिर्हितनिपेवणम् । वाग् बुद्धिः शमो धैर्यमाश्रयन्ति
परीक्षकम् ॥ एवंगुणविशिष्टः शास्त्रानुसारेण हितसमालोचकः
परीक्षकः ।

परीक्षा-चि. २५-१७. समालोचना ।

पर्योगः-सू. १५-७. कटाहः ।

पर्य-शा. ७-४. अवयवसन्धिः ।

पर्यमेदः-सू. २२-३६. सन्धिभङ्गरोगः, तथा
सन्धिवेदना, यथा चालने भङ्गाशङ्का जायते (वै. श.)

पशुका-इ. ३-५. पार्श्वस्थि (श. क.)

परुषम्-सू. १८-५१, कठिनम् ।

पलम्-क. १२-९२-चतुःशर्षमितं मानम्, मुष्टिः,
प्रकुचः, चतुर्थिका, किलम्, पोडशिका, आम्रम् ।

पवनः-चि. २६-३६. वायुः ।

पवनेन्द्रियः-शा. २-१७. शुक्राशयं गर्भगतस्य हत्वा
करोति वायुः पवनेन्द्रियत्वम् ।

पाकः-सू. २६-११. पचनम् ।

पाक्यम्-चि. ३-१९७ शतम् ।

पाक्यक्षारः-चि. २१-१२२ पाकेन सुश्रुताशुकेन
विधानेन कृतः क्षारः पाक्यक्षारः ।

पाचनम्-चि. १५-७५. यवाग्वादि, पचत्यासं न
वर्हि च कुर्याद् यत् तद्धि पाचनम् (शा. सं.), पाचनं
दोषामयोः शोधस्य वा । (व. द.)

पाचनीयम्-सू. १५-७. पाचनम् ।

पाणिः-इ. १-२२. हस्तः ।

पाणितलम्-चि. १५-१७६. क. १२-२४. कर्षः ।

पाणिस्वेदः-चि. २६-१३७. हस्तेन कृतः स्वेदः ।

पाटनम्-चि. २५-४९. छेदनम् । (वै. श.)

पात्रम्-चि. ५-१७३. आढकः ।

पादः-सू. ९-२७. भिषगाधीनामेकतमः ।

पादः-चि. १-४ | ६५ चतुर्थांशः ।

पादचर्मणी-इ. ५-३४. पादयोश्चर्मणी ।

पादाः-इ. ११-२७. भिषगादयः ।

पानकः-क. १-२६. पानद्रव्यविशेषः (श. क.)

पानम्-सू. १-८७. द्रवद्रव्यगलाधःकरणव्यापारः
(वै. श.)

पाप्मा-चि. ३-१३. ज्वरः पापनिर्दर्यत्वात् ।

पामा-चि. ७-१३. सःखावक्त्रद्वपरिदाहकाभिः
पामाऽशुकाभिः पिडकाभिरुद्या (सु. नि. ५-१४.) ।

पायुः-सि. ७-५८. युद्धम् ।

पारिपद्यः-सू. १५-७. परिपदि शस्तः ।

पारुष्यम्-चि. ९-१०. खरत्वम् ।
 पार्थिवः-सू. १-६८. पृथिवीविकारः ।
 पार्ष्णिः-सि. ३-२९. गुल्फस्याधोभागः । (वै. श.)
 पार्श्वम्-इ. ३-५. कक्षाधोभागः । (श. क.)
 पार्श्वशूलम्-चि. ८-१७. पार्श्वदेशस्थं शूलम् ।
 (वै. श.)
 पारण्डाः-चि. २३-१६०. चापालिकादयः
 पिचुः-चि. ५-७४ कर्षः ।
 पिचुः-चि. ३०-६१. कार्पासखण्डः औषधाप्लावितः ।
 पिच्छक्रिया-चि. ३०-६१. पित्तुप्रणयनम् ।
 पिच्छधारणम्-चि. १९-४६. भेषजसाधितकाय-
 स्नेहाभुतस्य तूलकस्य वल्लखण्डस्य वा योनौ स्थापनम् ।
 (वै. द.)
 पिच्छनम्-सू. १८-४. अत्यर्थपीडनम् ।
 पिच्छा-सू. १८-१४. पिच्छलो गाढश्च स्त्रावः ।
 पिच्छावस्तिः-सि. ५-१६. अल्पया मात्रया
 निरहाण्यो वस्तिः ।
 पिच्छिलः-सू. १-६१. विजिलः । (वै. द.)
 पिडका-चि. ६-५८. पिटका, ब्रह्मविशेषः (वै. श.)
 पिण्डः-चि. २१-१०१. वर्तुलाकृतिः । (वै. द.)
 पिण्डस्वेदः-सू. १४-२५. पिण्डरूपः स्वेदः ।
 पिण्डिका-इ. ६-१३. सि. ३-२९. जङ्घामांस-
 पिण्डिका ।
 पिण्डितम्-चि. ५-४३. पिण्डरूपम् ।
 पित्तम्-सू. १२-११. शरीरस्थधातुविशेषः । (श. क.)
 पित्तम्-सि. ६-७९. शोणितगतं पित्तं रक्तपित्तमिति
 यावत् ।
 पित्तहृदानम्-चि. २१-४५. मध्यशरीरम् ।
 पित्तासृक्-चि. ४-२९. रक्तपित्तम् ।

पिष्टम्-चि. २१-८१. पिष्टिः ।
 पिष्टस्वेदनम्-चि. १-२ | १४. अधश्छिद्रयुक्तो घटः ।
 पिष्टान्नम्-चि. ७-१२. पिष्टेन कृतमन्नम् ।
 पिहितः-चि. ३०-२७. अवसृष्टः ।
 पीठसर्पी-सि. २-२१. पङ्कः ।
 पीडनम्-सू. २०-४. पीडा ।
 पीडा-सि. ९-३. रुजा ।
 पीनसः-चि. ८-६५. नासिकारोगविशेषः ।
 पुटपाकः-सि. ९-११५. पुटपाके हि शालाकं
 श्वहन-लेखन-प्रसादनभेदात् त्रिविध उक्तः ।
 पुण्डरीकम्-चि. ७-१३. कुष्ठभेदः ।
 पुनरागतः-चि. ३-३३५. पुनरावृत्तः ।
 पुनरावृत्तकः-चि. ३-३४३. पुनरावृत्तो ज्वरः ।
 पुनर्भवः-सू. ११-६. जन्मान्तरम् ।
 पुराणज्वरः-चि. ३-१७२. जीर्णज्वरः ।
 पुरीषजननः-सू. २५-४०. पुरीषोत्पादकः ।
 पुरीषम्-सू. ७-३. विष्टा ।
 पुरीषवाहीनि स्रोतांसि-चि. ५-८. मलवहनाडयः ।
 पुरीषविरजनीयः-सू. ४-८. पुरीषस्य विरजनं दोष-
 सम्वन्धनिरासं करोतीति (वै. द.)
 पुरीषसंग्रहणीयः-सू. ४-१५ | ३१. पुरीषस्य
 संग्रहं रोषं करोतीति ।
 पुरीषसंस्तनम्-चि. ८-८८. श्वपुरीषनिर्गतः ।
 पुरीषाधानम्-शा. ३-६. पञ्चाशयः ।
 पुरुषः-शा. १-३९. आत्मा ।
 पुरुषः-शा. ५-४. पदधातवः षसुद्धिताः 'पुरुष'
 इति शब्दं लभन्ते ।

पुरुषः (विषसंज्ञितः)-चि. २३-४. संपुरुषः
विषसुच्यते विषादनादेतोः।

पुरुषकारः-वि. ३-३०. इह जन्मनि कृतं कर्म
ग्रामान्येनोच्यते, स्मृतः पुरुषकारस्तु क्रियते यदिहापरम्।

पुष्टिः-चि. २४-९. मांसादीनामुपचयः।

पुष्टिकरः-सू. २५-४०. मांसाद्युपचयकरः।

पूपलिका-वि. ७-२१. चापडिकेति ख्याता।

पूपाः-सू. २७-२६७. पिष्टिकाः।

पुष्पनेत्रम्-सि. ९-५०. पुष्पनेत्रमित्युत्तरवस्त्रिनेत्रस्य
संज्ञा।

पुष्पम्-इ. १-२१. नखदन्तेषु अरिष्टलक्षणम्।

पुष्पम्-शा. ८-५. आर्तवदर्शनम्।

पुंसवनम्-शा. ८-१९. पुत्रजनकं विधानम्।

पुंस्त्वम्-सू. २५-४०. शुक्रम्।

पुंस्त्वोपघाति-सू. २५-४०. शुक्रक्षयकरम्। (व. द.)

पूति-वि. ७-१२. शटितम्।

पूतिः-वि. ८-९७. दुर्गन्धः।

पूतिनस्यम्-चि. ४-२६. नासाया दुर्गन्धता।

पूयवर्तिः-चि. २४ १२६. दर्याचारा पूपलिका।

पूर्वपक्षः-सि. १२-४३. प्रतिज्ञातार्थसंप्लवकं वाक्यम्।

पूर्वरूपम्-वि. १-६. चि. २८-१९. अव्यक्तलक्षणं
तेषां पूर्वरूपमिति स्मृतम्। उपित्सुरामयो दोषो विशेषेणा-
नधिष्ठितः। लिङ्गमव्यक्तमल्पत्वाद् व्याधीनां तथयथम् ॥
(सा. नि.)

पृथक्त्वम्-सू. २६-३३. 'इदं प्रथमं पटलक्षणं
पटात् पृथक्' इत्यादिका बुद्धिर्यतो भवति, तत् पृथक्त्वं
भवति।

पृथुत्वम्-इ. ८-१०. महत्त्वम्। (श. क.)

पृष्ठेषिका-इ. ३-५. पृष्ठवंशः।

पृष्ठम्-इ. ८-२२. शरीराधोभागः।

पेयम्-सू. २७-२०४. पानम्।

पेयम्-इ. ९-११. जलम्। (श. क.)

पेया-क. २-५. अल्पसिक्थपेयद्रव्यम्। (शा. क.)

पेयादिक्रमः-सि. ६-२३. संसर्जनक्रमः।

पेयाप्रण्डः-चि. ८-१२७. पेयाया उपरि अच्छो
भागः।

पेशी-चि. २४-१८३. फलगतं सरथं।

पेष्याः-सि. ३-४०. कल्कीकृताः।

पैत्तिकः-चि. ३-१४४. पित्तजो व्याधिः।

पौत्तिकम्-सू. २७-२४३. पिङ्गला मक्षिका महरथः

पुत्तिकाः तद्भवं मधु पौत्तिकम्।

पौरुषम्-सू. ३०-२४. उत्कृष्टं कर्म।

पौरुषम्-चि. २४-६१. शुक्रम्।

पौर्वदेहिकम्-सू. ११-३१. पूर्वदेहकृतम्।

पौष्करम्-सू. २६-८४. पुष्करपत्ररूपं शाकम्।

पौष्टिकी-चि. १-१ | ३०. वृंहणी।

प्रकाशः-सू. २६-११. दीप्तिः।

प्रकुञ्चः-क. १२-९२. पलम्।

प्रकृतिः-सू. ९-४. आरोग्यम्।

प्रकृतिः-सू. २१-१२. देहजनकं वीजम्।

प्रकृतिः-चि. १-३. २१-१. तत्र प्रकृतिरुच्यते
स्वभावो यः। सपुनराहारीपथद्रव्याणां स्वभाविको
गुर्वादिगुणयोगः।

प्रकृतिः-सू. २१-५७. स्वभावः। यथा स्वभावा-
देव केचिदनिद्रा भवन्ति।

प्रकृतिः इ. ६-२४. स्वभावः सुशीलत्वादिरूपः
किंवा जन्मप्रतिबद्धा छेभमप्रकृत्यादिरूपा।

प्रकृतिः-चि. ३-१२. स्वभावः, तथा यस्कारणमयं
कार्यं भवति तदुच्यते।

प्रकृतिः-(तृतीया) शा. २-२५. नपुंसकः।

प्रकृति-स्थापनम्-चि. १-१३. विकित्सितम्।

प्रकोपः-सू. १२-५. वातादीनां सङ्क्षोभ हेतुः।(वै.श.)

प्रकोपणम्-सू. १२-३. प्रकोपकारकम्

प्रक्लिन्नम्-चि. २१-३०. गलितं, श टतम्।

प्रक्लेदि-वि. १-१६. क्लेदयुक्तम्।

प्रक्षालनम् (एतत्) चि. २१-९८. एतैः प्रक्षालनार्थः
काथः कर्तव्यः।

प्रक्षेपः-सू. ७-३७. हितस्य सेवनम्।

प्रघर्षः-सू. ३-२९. शरीरोद्धर्तनम्।

प्रघर्षणम्-सि. १२-१५५. प्रघर्षः।

प्रच्छन्नम्-चि. ७-४०. ऋज्वसंकीर्णं सूक्ष्मं सम-
मनवगाढमनुत्तानमाशु च शस्त्रं पातयेन्मर्मसिरास्ना-
युसन्धीनां चालुपधाति। (सु. सू. अ. १४-२६)

प्रच्छेदनम्-सू. ७-१५. वमनम्।

प्रच्छादनम्-चि. २५-९५. प्रावरणम् (श. क.)

प्रच्छिन्नम्-इ. १०-१२. प्रच्छिन्नमिव प्रच्छिन्नं,
छेदनाकारवेदनायुक्तत्वात्।

प्रजननम्-सू. २८-४. लिङ्गम्।

प्रजास्थापनः-सू. ४-१८ | ४८. एकोनपञ्चाशत्तमो
महाकषायः; प्रजोपघातकं दोषं हत्वा प्रजां स्थापयति
(व. द.)

प्रजीर्णम्-शा. १-१११. विदग्धम्।

प्रज्ञापराधः-सू. ७-५२. बुद्धेः अपराधः, अज्ञान-
दुज्ञाने।

प्रज्ञापराधः-शा. १-१०२, धीवृत्तिस्मृतिविग्रहः
कर्म यत् कुरुतेऽशुभम्। प्रज्ञापराधं तं विद्यात् सर्वदोष-
प्रकोपणम् ॥ बुद्ध्या विषमविज्ञानं विषमं च प्रवर्तनम्।
प्रज्ञापराधं जानीयान्मनसो गोचरं हि तत् ॥

प्रज्ञाविपर्यासः-इ. ४-२६. प्रज्ञाविपर्यासिरिति
शेषीभूतासु प्रभावकृतः प्रज्ञाविपर्यासः।

प्रणाडी-सि. ९-१०३. नस्यदाननलिका।

प्रतापः-सू. १८-५. प्रभावः।

प्रतिकर्म-इ. १२-५८. विकित्सितम्।

प्रतिकारयेत्-चि. २४-१०७. चिकित्सां कुर्यात्।

प्रतीवातः-चि. ३०-१६८. वेगनिरोधः।

प्रतिच्छाया-इ. १-३. देहच्छाया।

प्रतिपत्तिः-सू. ७-५५. उपदिष्टार्थस्य सम्यगव-
बोधः।

प्रतिपत्तिः-वि. ४-११. कर्मणां यथार्हतया
अनुष्ठानम्।

प्रतिभा-सू. २७-३४९. प्रज्ञा।

प्रतिभानम्-वि. ८-१८. बुद्धिः।

प्रतिमर्शः-सि. ९-८९. नस्तःकर्म।

प्रतिरूपकाः सू. ११-५१. वैद्यसदृशाः।

प्रतिलोमानुलोमगाः-इ. ७-२० अधोमार्गोर्वर्ध-
मार्गगताः।

प्रतिषादः-सू. २५-२७. प्रतिपक्षः।

प्रतिवापः-सि. १०-१७. कषाये चूर्णादिप्रक्षेपः।
(वै. श.)

प्रतिविनीतम्-सू. १५-१७. आलोडितम्।

प्रतिषेधः-वि. ४-८. व्यावृत्तिः।

प्रतिसारणम्-चि. २३-३६. त्रणघर्षणम् (वै. श.)

प्रतुदाः-सि. १२-१८ | ४. प्रतुद्य बहुधाऽभिहरय
भक्षयन्ति इति।

प्रत्यक्षम्—सू. ११-२०. आत्मेन्द्रियमनोऽर्थानां सन्नि-
कर्षात् प्रवर्तते । व्यक्ता तदात्वे या बुद्धिः प्रत्यक्षं चा निरुच्यते ॥
इह च प्रत्यक्षफलरूपापि बुद्धिः प्रत्यक्षशब्देनाभिधीयते,
तथैव लोकव्यवहारात्; परमार्थतस्तु यतो भवतीन्द्रियादेरी-
दृशी बुद्धिस्तत् प्रत्यक्षम् ।

प्रत्यक्षम्—वि. ४-४. यदात्मना इन्द्रियैः चक्षुरादिभिः
अव्यवधानेन गृह्यते रूपादि तत्प्रत्यक्षमिति वाह्यप्रत्यक्षं
गृह्णाति, मनसाऽव्यवधानेन यदुपलभ्यते सुखादि तच्च मानसं
प्रत्यक्षं गृह्णाति ।

प्रत्यनीकम्—सि. १-३५. विपरीतम् ।

प्रत्ययः—सू. १-६४. निमित्तकारणम् ।

प्रत्याख्येयः—सू. १०-१९. प्रत्याख्यातुं योग्यः
असाध्यभेदः असाध्यत्वकथनपुरःसरं चिकित्स्यः ।

प्रत्यात्प्रनियता—इ. १-५. प्रतिपुरुषमिज्ञा ।

प्रदेशः—सि. १२-४२. यद् बहुत्वादर्थस्य कात्स्न्येनाभि-
धातुमशक्यमेकत्रेशेनाभिधीयते ।

प्रदेशिनी—चि. २८-१०३. अङ्गुष्ठानन्तराऽङ्गुली ।

प्रदेहः—सू. ११-५५. लेपस्य भेदः प्रदेहस्तूष्णः
शीतो वा बहलोऽवहुरविशोषी च । (सू. सू. १८-६०)

प्रदोषम्—शा. ४-३०. प्रशेष इत्यत्र प्रशब्देन
दुष्टिप्रकर्षं प्रकृष्टवन्धयत्पारुष्यजनकं दर्शयति ।

प्रधमनम्—सि. ९-९६. नश्यविशेषः (वै. श.)

प्रध्मापनम्—सि. ९-१०७. प्रधमननस्यदानम् ।

प्रपचनम्—वि. ८-३६. पाकः ।

प्रपन्नः—शा. २-१४. आगतः ।

प्रपाणिकौ—इ. ८-२६. मणिवन्धादूर्ध्वं कूर्परपर्यन्तं
द्रयोर्भुजयोर्भागौ ।

प्रवाधकम्—चि. २४-६४. निवर्तकम्, निवारकम्
प्रशामकम् ।

प्रभवः—शा. १-५३. कारणम् ।

प्रभा—इ. ७-१४. वर्णप्रकाशिनी, प्रकृष्टा दूरात्
प्रकाशते इतिलक्षणद्वयविशिष्टः कान्तिविशेषः ।

प्रभावः—सू. २६-६७. अचिन्त्या-द्रव्यशक्ति-
रभिप्रेता रसादिकार्यत्वेन या नावधारयितुं शक्यते ।

प्रभावः—वि. १-४. प्रकृष्टो भावः प्रभावः शक्तिरित्यर्थः,
सचेहाचिन्त्यश्चिन्त्यश्चप्राह्यः, रसादिसाम्ये यत् कर्म विशिष्टं
तत् प्रभावजम् । (वै. द.)

प्रभावतत्त्वम्—वि. १-९. प्रभावतात्पर्यम् ।

प्रमथ्या—सि. ७-१०. प्रमथ्या प्रोच्यते द्रव्यं पल-
मात्रं सुकृत्कृतम् । किञ्चिदभ्येन संयुक्तमथवान्यविवर्जितम् ।
तोये चाष्टगुणे साध्यं पानमाहुः पलद्वयम् ॥ (वै. श.) । प्रमथ्येति-
पाचनकपायस्यायुर्वेदसमयसिद्धसंज्ञा ।

प्रमथ्या—चि. १९-२९. पाचनदीपनीयः कषाथः ।

प्रमाणम्—वि. ४-७. देहपरिमाणम् । (वै. श.)

प्रमाणवन्ति—चि. १४-१७. महाप्रमाणानि ।

प्रमाथि—सू. ७-९. अनुलोमनम् ।

प्रमिताशनम्—वि. १४-१२. अत्यल्पाशनम् ।

प्रमिताशनम्—सू. १५-१५. एकरसाभ्यासः ।

प्रमिताशनम्—चि. ११-८. एकरसाभ्यासः किंवा
अतीतकालभोजनम् ।

प्रमीलकः—सू. २३-७. सततं प्रध्यानम् ।

प्रयोगः—सू. २४-५६. प्रयुक्ति; उपयोगः ।

प्रयोगः—सू. ५-३७. प्रायोगिकधूमः ।

प्रयोजनम्—सि. १२-४२. यदर्थं कामयमानः
प्रवर्तते ।

प्ररोहः—सू. १-७४. अङ्कुरः ।

प्रलयः—चि. ३-५. मरणम् ।

प्रलापः—सू. १७-५२. अनर्षकं वचः ।

प्रलुङ्घय-वि. ७-२५. निस्तुपीकृत्य ।

प्रलेपः-सू. २१-४६. कफादिभिः लिप्तता ।

प्रवाहणम्-वि. १२-९६. कुन्थनम्, मलादि-
निष्कासनार्थं प्रयत्नः ।

प्रवाहिका-वि. १९-३४. वायुविषदो निश्चितं
बलासं मुदत्यधस्तादहिताशनस्य । प्रवाहतोऽल्पं बहुशो मलाक्तं
प्रवाहिकां तां प्रवदन्ति तज्ज्ञाः ॥ (सु. उ. अ. ४०-१३८.)

प्रवृत्तिः-वि. ३-१४. प्रथमाविर्भावः ।

प्रवृत्तिः-वि. ८-६८. प्रवृत्तिस्तु खलु चेष्टा कार्यार्था
सैव क्रिया, कर्म यत्नः कार्यसमारम्भश्च ।

प्रवेणी-सू. ६-१५. गोणी ।

प्रशमः-सू. १७-११४. वि. २१-४०. शमनम् ।

प्रशमः-सू. ३०-१४. शान्तिः ।

प्रशमनम्-सू. २५-४०. शमनकरम् ।

प्रसङ्गः-सि. १२-४३. पूर्वाभिहितस्यार्थस्य प्रकरणा-
गतत्वादिना पुनरभिधानम् ।

प्रसन्नम्-सू. २७-२१७. निर्दोषम् ।

प्रसन्ना-वि. २६-१८. मद्योपरि स्वच्छो भागः

प्रसहाः-सू. ६-१२. प्रसह्य भक्षयन्तीति प्रसहास्तेन
संज्ञिताः । प्रसहा द्विविधा मांसादा व्याघ्रश्येनादयः,
तथा अमांसादाश्च गवादयः ।

प्रसादः-सू. २७-३४९. प्रसन्नता (श. क.)

प्रसारणम्-शा. ७-१६, वि. २८-९. नैयायिका-
भिमतपञ्चविधकर्मान्तर्गतकर्मविशेषः, अधिदेशसंयोगकरणम् ।

प्रसेकः-शा. ८-३६. अल्पत्वेन विन्दुशो वा क्षरणम् ।

प्रसेचनम्-वि. ७-१५९. परिषेकः ।

प्रस्कन्दनम्-वि. ३-२३०. विरेचनम् ।

प्रस्राविणी-वि. २३-१५८. स्रावशीला ।

प्रसृतः-क. १२-९२. द्वे पले प्रसृतं विदुः ।

प्रस्तरः-सू. १४-४२. प्रस्तीर्यते इति प्रस्तरः
शयनप्रमाणेन स्वेदवस्तूनां विस्तरणम् ।

प्रस्थः-वि. २२-४३. क. १२-९४. षोडशपल-
प्रमाणः ।

प्रस्रंसनम्-वि. ५-१८४. विरेचनम् ।

प्राग्भक्तम्-वि. ५-८१. भोजनस्य प्राक्, परिणामेन
वा यथा भोजनात्प्रत्यासन्नं भवति ।

प्राक्-सू. २५-१८. सर्गादौ ।

प्राश्रूपम्-वि. २२-८. पूर्वरूपम् ।

प्राणवाहीनि स्रोतांसि-वि. ५-८. प्राणसंज्ञक-
वातवहानि स्रोतांसि ।

प्राणः-सू. १२-८. मूर्धोरःकण्ठजिह्वास्यनासिका-
संचारी ष्ठीवनक्षवथूद्धारश्वासाहारादिकर्मकारी वायुविशेषः;
यो वायुर्वक्त्रसंचारी स प्राणो नाम देहहृक् । सोऽनं प्रवेशयत्यन्तः
प्राणांश्चाप्यवलम्बते ॥ प्रायशः कुरुते दुष्टो हिक्काश्वासा-
दिकान्गदान् । (सु. नि. १-१३३.)

प्राणाचार्यः-वि. १-४ | ४०. वैद्यः ।

प्राणाः-वि. २८-१२. जीवितम्, अग्निः सोमो वायुः
सर्वं रजस्तमः पञ्चेन्द्रियाणि भूताःमेति प्राणाः (सु. शा. ४-३.)

प्राणापानौ-शा. १-७०. उच्छ्वासनिःश्वासौ ।

प्राणाभिसरः-सू. ९-१८, २९-४. प्राणात्
गच्छतो व्यावर्तयतीति प्राणाभिसरः; तस्माच्छास्त्रेऽर्थविज्ञाने
प्रवृत्तौ कर्मदर्शने । भिषक् चतुष्टये युक्तः प्राणाभिसर उच्यते ॥

प्राणायतनम्-सू. २९-३. शा. ७-९. नाभ्यादयः
प्राणस्थित्याधागः (वै. श.) । दशैवायतनान्याहुः प्राणा येषु
प्रतिष्ठिताः शङ्खे मर्मत्रयं कण्ठो रक्तं शुक्रीजसी गुदम् ॥ दश-
प्राणायतनानि; तद्यथा मूर्धा, कण्ठः, हृदयं, नाभिः, गुदं,
बस्तिः, ओजः, शुकं, शोणितं, मांसमिति ।

प्राणिविषया-सू. ११-३. प्राणो जीवितं, तत् साध्यते दीर्घत्वेन रोगानुग्रहतत्वेन चानयेति प्राणिविषया ।

प्रादुर्भावः-सि. ९-५. आविर्भावः (श. क.)

प्रायश्चित्तम्-चि. १-१ | ३३. चिकित्सितं व्याधि-हरं पथ्यं साधनमौषधश्च । प्रायश्चित्तं प्रशमनं प्रकृतिस्थापनं हितम् ॥ विद्याद्वेषजनामिति ।

प्रायोगिकी-सू. ५-२४३. नित्यपेयधूमवर्तिसंज्ञा ।

प्रीणनः-सू. २५-४०; २७-३१२. वृत्तिकरः ।

प्ररणम्-सू. २०-५. कारणम् ।

प्रोक्षणम्-शा. ५-१०. जलावसेचनम्, जल-विन्दूनामवकिरणम् ।

प्रीहा-वि. ५-८. कुक्षिवासपार्श्वस्थमांसखण्डम् । (श. क.)

फलम्-सू. २५-२०. कार्यफलं पुनस्तद् यत्प्रयोजना कार्याभिनिर्वृत्तिरिष्यते ।

फलवत्-चि. २-४ | ५०. प्रजोत्पत्तिकरम् ।

फलवर्तिः-सि. ७-१०. गुदादौ प्रयुज्यमाना औषध-द्रव्यवर्तिः ।

फलसारिकम्-चि. २-४ | १८. दाडिमामलकादि-फलसारसंस्कृतम् ।

फाणितम्-सू. १५-७. पाकात् किञ्चित् घनीभूतम् ।

फाण्टम्-सू. ४-७. क्षिप्तवोष्णतोये मृदितं तत् फाण्टं पक्वोत्तम् ।

फेनसङ्घातः-सू. १९-४. फेनराशिः ।

फेनिलम्-सू. १९-४ | १. सफेनम् ।

वलकरम्-सू. २५-४०. बलजनकम् ।

बलजननम्-सि. १२-१६. बलोत्पादकम् ।

बलदः-सि. ३-४३. शक्तिदः

बलम्-वि. १-३. व्यायामानुमेया शक्तिः, उर्वाहः, उपचयः, भोजः, शरीरसंरक्षणो शक्तिः ।

बल्यम्-सू. १-१०७. बलाय हितम्, बलकरम् ।

बलवर्धनम्-सि. ४-११. बलोपचयकरम् ।

बलिः-सू. ३०-२१. उपहारः

वस्तिः-सू. १-८७. वस्तिकर्म, चर्मपुटद्वारेण गुदाध्वना कायादिप्रदानरूपः कर्मविशेषः स द्विविधः अनु-वासननिरूहमेवात् । स्नेहवस्तिरनुवासनं कषायवस्तिर्निरूहः । (व. द.)

वस्तिः-सू. ११-४८. मूत्राशयः ।

वस्तिः-सि. ३-१०. मूत्राशयपुटकम् ।

वस्तिकर्म-सू. ७-७. पञ्चकर्मणामन्यतमम् ।

वस्तिद्वारम्-सि. ९-४१. मूत्राशयद्वारम् ।

वस्तिनियमः-वि. ६-१६. वस्तौ यथोक्तनियम-सेवा, किंवा वस्तिनियमशब्देन कर्म-काल-योगरूपं वस्ति-संख्यानियमं कर्तव्यतया दर्शयति ।

वस्तिनिबन्धनम्-सि. ३-१०. वस्ति निबन्धनार्थ-मुपयुक्ता कणिका ।

वस्तिनिर्लेखनम्-सि. ७-५५. वायुना च तीक्ष्णेन वस्तिकर्षणम्, वस्तिकर्मजन्यं घर्षणम् ।

वस्तिनेत्रम्-सू. १५-७. वस्तिनलिका ।

वस्तिशीर्षम्-इ. १०-१२. वस्त्यूर्ध्वभागः ।

बहलम्-सू. २२-१३. घनम् ।

बहिःपरिमार्जनम्-सू. ११-५५. बाह्यम् परि-मार्जनम्-शोधनम्-रोगदूरीकरणम् । यत्पुनः बहिःस्पर्श-माश्रित्याभ्यङ्गस्वेदप्रदेहपरिषेक्तोन्मर्दानद्यौरामयान् प्रमाष्टि-तद्बहिःपरिमार्जनम् ।

बाधनम्-चि. १-१ | ५. स्वरूपपथ्यं तदात्ममात्र-बाधकम् ।

बाह्यकर्म-सू. ११-५६. बाह्यपरिमार्जनम् ।

वाह्यरोगमार्गः-सू. ११-४८. रक्षादिघातुस्वरूपः
शाखाभिधो रोगमार्गः ।

विडालकः-चि. २६-२३१. नेत्रबहिर्लपः शालाक्ये
उच्यते ।

विडालपदकम्-चि. १३-१६०. कर्षः ।

विल्वः-चि. ७-२६. पलम् ।

बीजम्-शा. २-१८. शुक्रशोभितम् ।

बीजग्रहणम्-शा. २-१३. शुक्रस्य योनौ निषिक्त-
स्यानिःसरणम् ।

बीजाभिसंस्कारः-सू. १२-८. बीजस्य शाल्यादेः
अभिसंस्कारोऽङ्कुरजननशक्तिः ।

बीजोपघातः-सू. १९-४ | ५. शुक्रोपघातः ।

बुद्धिः-सू. २५-४०. सम्यग्बोधनम्, निश्चयात्मकं
ज्ञानम् ।

बुद्धिः-शा. १-२३. निश्चयात्मकज्ञानवती धीः ।

बुद्धिः-शा. १-६३. महच्छब्दाभिधेया ।

बृहच्छरीरः-चि. २-४ | ४. महाकायः ।

बृंहणम्-सू. १-१०७. देहस्थूलताकरम् । (व. द.)

बृंहणः-सू. २७-१०. तर्पणः ।

बृंहणी-सू. २-२५. बृंहणजननी ।

बृंहणीयः सू. ४-८, शा. ८-२७. द्वितीयो
महाकषायः ।

ब्रध्नः-सू. १४-१७ गुदः ।

ब्रह्म-चि. १-१ | ८० मोक्षम् ।

ब्रह्मचर्यम्-सू. ११-३५ ब्रह्मचर्यशब्देन इन्द्रिय-
संयमशौचनस्यप्रसृतयो ब्रह्मज्ञानानुगुणा गृह्यन्ते ।

ब्राह्मम्-शा. ४-३ ब्रह्मसत्त्वयुक्तम् ।

भक्तपाचनः-सू. २७-१८१. अन्नपाचनः ।

भक्तिः-इ. १-३. इच्छा ।

भक्तोपरोधः-चि. २२-५२. भक्तच्छेदः ।

भक्ष्यः-सू. २५-२६. भक्षणीयः ।

भगन्दरः-चि. ४-२७. गुदस्य द्व्यङ्गुले क्षेत्रे पार्श्वतः
पिडकार्तिकृत । मिश्रो भगन्दरो ज्ञेयः स च पञ्चवि-
धो मतः ॥ (मा. नि.) वातपित्तश्लेष्ममज्जिपाताग-
न्तुनिमिताः शतपोनकोष्ट्रग्रीवपरिस्राविशम्बूहावर्तान्मार्गिणो
यथासंख्यं पञ्च भगन्दरा भवन्ति । ते तु भगगुदशक्ति-
प्रदेशद्वाराण्य 'भगन्दरा' इत्युच्यन्ते । अभिज्ञाः पिरकाः
भिन्नास्तु भगन्दराः ॥ (सु. नि. ४-३).

भग्नः-सि. ९-३९ प्रतिहतः ।

भङ्गः-सि. ९-४० भङ्गाकारवेदना ।

भञ्जनम्-सू. १८-४ जर्जरीकरणम् ।

भस्म-चि. २३-४७ दग्धकाष्ठादिविकारः, भूतिः ।

भस्मप्रहरणः-चि. ३-२३. भस्मायुधः ।

भाः-इ. ७-१६ दीप्तिः, भास्तु वर्णप्रकाशिनी, भाः
प्रकृष्टा प्रकाशते ।

भावः-सू. ११-४२. सम्यगवस्थानम् ।

भावना-चि. १-२२-२. द्रवपदार्थेन पुनः पुनः
औषधमारणं शोषणं च । (वै. श.)

भाष्यम्-चि. ८-३. भाष्यते विवृततया वर्ण्यते
इति । (श. क.)

भिषक्-सू. १०-४ वैद्यः, भिषङ्नाम यो भिषज्यति
यः सूत्रार्थप्रयोगकुशलः यस्य चायुः सर्वथा विदितं
स्यात् ।

भिषकृत्तचराः-सू. ११-५०. भिषग्वेशचराः ।

भिषग्जितम्-चि. ३-४१. औषधम् ।

भिषग्विद्या-सू. १२-९. आयुर्वेदः ।

भिषङ्मानी-सू. ९-१७. आत्मानमभिषजं
भिषक्त्वेन मन्यते इति।

भूगृहम्-सू. १४-२८. भूस्वेदार्थं गृहम्।

भूतगुणाः-सू. १-५६. शब्दादयः।

भूतधात्री-सू. २१-५९. भूतानि प्राणिनः दधाति
पुष्पातीति भूतधात्री, धात्रीव धात्री। रात्रिस्वभावप्रभवाया
निद्राया नामान्तरम्।

भूतविद्या-सू. ३०-२८. भूतानां राक्षसादीनां
ज्ञानार्थां प्रशमार्थां च विद्या। भूतविद्या नाम देवासुरगन्धर्व-
यक्षरक्षःपितृपिशाचनाग्रहद्युपसृष्टचेतसां। गान्तिकर्म बलि-
हरणादि ग्रहोपशमनार्थम् (सु. सू. १.)

भूताधिकारः-चि. ३-११६. देवादयोऽनुन्मादे
भूता उक्ताः तेऽधिक्रियन्ते अस्मिन्निति भूताधिकारः।

भूतानि-सू. २५-१३. प्राणिनः।

भूमिः-सू. २५-३२. पृथ्वी।

भृतम्-सू. ६-१२. भृतं भट्टिन्नमिति प्रसिद्धम्। (चक्रः)

भृष्टः-चि. २२-३१. भर्जितः।

भेदः-सू. १७-४६. भेदनवद्वेदनाविशेषः।

भेदनम्-सू. ११-५५. आशयविदारणम्

भेदनीयः-सू. ४-८. चतुर्थो महाकषायः।

भेदप्रकृतिः-चि. ६-४. भेदकारणम्।

भेदाग्रम्-चि. ६-४. भेदसंख्यारूपं परिमाणम्।

भेदि-सू. २७-१९१ भेदनशीलम्, मलविवन्धनुदित्यर्थः।

भेद्यम्-चि. ८-१३९. अणुशः भेदनाईम्।

भेषजम्-चि. १-१४. "स्वस्थस्योजंस्करं किञ्चित्
किञ्चिदार्तस्य रोगनुत्" इति द्विरूपमौषधशब्दवान्यम्।

भेषजम्-सू. १०-३. औषधम्, चिकित्सितम्, व्याधि-
हरम्, पथ्यम्, साधनम्, प्रायश्चित्तम्, प्रशमनम्, प्रकृतिस्था-
पनम्, हितम्।

भेषजसमुदायः-सू. १०-५. औषधसमूहः।

भेषजसंग्रहः-चि. २६-१३३. भेषजाभिधायको
ग्रन्थः।

भेषजसंयोगः-चि. ३-१५१. औषधेन मिश्रत्वं
संस्कृतत्वं सिद्धत्वं वा।

भेषज्यम्-सू. १-१३४. भेषजम्।

भोजनम्-सू. २५-४०. भक्षणम्, अभ्यवहारः।

भोज्यम्-सू. २७-२०४. अकठिन आहारविशेष
भोजनादिः।

भौमः-चि. १५-१३. पार्थिवः।

भूः-इ. ३-५. नयनोर्ध्वभागरोमराजिः।

भ्रष्टम्-सू. २७-१९८. पतितम्।

भ्रंशः-इ. ३-४. सुदुराधोगमनम्।

मङ्गलम्-सू. ३०-२१. शुभम्, शस्तम्।

मज्जा-सू. १-६८. अस्थिसारः (श. क.)

मज्जसारः-चि. ८-१०८. मज्जा षष्ठो धातुः सारः
बलवान् उक्कटो विशुद्धतरो वा यस्मिन्नितरेभ्यो धातुभ्यः
स मज्जसारः।

मज्जवाहीनि स्रोतांसि-चि. ५-८. मज्जधातुवाहकाः
मार्गाः।

मणिकः-इ. ३-५. करवाहुमन्धिः।

मणिसन्धिः-चि. ९-३३. शिश्रस्य तन्मणेश्च यत्र
सन्धानं भवति तत्स्थानम्

मण्डः-सू. १३-२२. यवादिसाभितः सिक्क-
रहितः द्रवद्रव्यविशेषः (बै. श.)

मण्डलानि-चि. २८-६४ वर्तुलानि।

मतिः—सू. २९-७. बुद्धिः, धीः, प्रज्ञा ।

मदः—चि. २४-३४. इति मद्यगुणाविष्टे हर्षस्तर्षो रतिः सुखम् । विकाराश्च यथासत्त्वं चित्रा राजसतामसाः॥ जायन्ते मोहनिद्रान्ता मद्यस्यातिनिषेवणात् । स मद्यविभ्रमो नाम्ना 'मद इत्यभिधीयते॥ (च. चि. २४-४०.) मदमूर्च्छासंन्यासास्तेषां विद्याद्विचक्षणः । यथोत्तरं बलाधिक्यं हेतुलिङ्गोपशान्तिषु ॥ दुर्बलं चेतसः स्थानं यदा वायुः प्रपद्यते । मनो विक्षोभयन् जन्तोः संज्ञां संमोहयेत्तदा ॥ पित्तमेवं कफश्चैवं मनो विक्षोभयन्नृणाम् । संज्ञां नयत्या कुलतां.... ॥ (च. सू. २४—२७-२९.)

मदात्ययः—चि. ३-१५४. अतिमद्यपानादिजन्य-रोगविशेषः ।

मदिरा—सू. २७-१८०. सुरामण्डः ।

मद्यम्—चि. २६-६३. सुरा ।

मधु—सू. २७-२४५. क्षौद्रम् ।

मधुजातयः—सू. २७-२४३. क्षौद्रजातयः ।

मधुद्रवम्—चि. ५-१३०. मधुना कृतं द्रवम्, मधु निश्रयिस्वा द्रवीकृतमित्यर्थः ।

मधुमाणिका—चि. ९-५०. प्रवत्वाद् द्वैगुण्येन माणिकाया द्विकुडवरूपायाः षोडशपलं भवति ।

मधुरः—सू. १-६१, २६-७४. रसविशेषः, भूम्यम्बुगुणवाहुल्यात् मधुरः ।

मधुरविपाकः—वि. १-१६. जाठराभिसंयोगकृतः रसविशेषः ।

मधुरस्कन्धः—वि. ८-१३८. मधुरगणः मधुरवर्गो वा षड्विधास्थापनमध्ये मधुरवर्गीयद्रव्यकृतास्थापनविशेषः (वि.श)

मधुशुक्तम्—चि. २६-२२७. मधुप्रधानं शुक्तम् । मधु च शुक्तं च इति वा ।

मधूदकम्—सू. २७-३२३. मधुमिश्रमुदकम् ।

मधूलिका—सू. २७-१९०. मधूलकः गोधूमभेदः तेन निर्वृता सुरा मधूलिका ।

मध्यम् औषधम्—क. १२-५५. नातिहीनयोगेन कर्मकारि भेषजम् ।

मध्यमो रोगमार्गः—सू. ११-४८. मर्मास्थि-सन्धिरूप औषधमार्गभेदः ।

मध्यः स्नेहपाकः—क. १२-१०२, १०३. संयाव इव निर्यासे मध्यो दर्वी विमुञ्चति ।

मनः—सू. ३०-२५. अतीन्द्रियं पुनर्मनः सत्त्वसंज्ञकं 'चेतः' इत्याहुरेके, तदर्थार्त्तसंशयत्तच्छेष्टं चेषटाप्रत्यय-भूतमिन्द्रियाणाम् ।

मनः—सि. ९-४. अन्तःकरणम् ।

मनः—शा. १-१८. युगपज्ज्ञानानुत्पत्तिर्मनसो लिङ्गम् । (योगदर्शनम्)

मनः—शा. ३-१३. अस्ति खलु सत्त्वमौपपादुकं; यज्जीवं स्पृकशरीरेणभिसंवध्नाति, यस्मिन्नपगमनपुरस्कृते शीलमस्य व्यावर्तते, भक्तिर्विपर्यस्यते, सर्वेन्द्रियाण्युपतप्यन्ते, बलं हीयते, व्याधय आप्यायन्ते, यस्माद्धीनः प्राणाञ्जहाति, यदिन्द्रियाणामभिप्राहकं च 'मन' इत्यभिधीयते ।

मनोवहस्रोतः—इ. ५-४१. वातपित्तकेष्मणां पुनः, सर्वशरीरचराणां सर्वाणि स्रोतांस्ययनभूतानि । तद्वदतीन्द्रियाणां पुनः सत्त्वदीनां केवलं चेतनावच्छरीरमयनभूतमविद्यानभूतं च तदेतत् स्रोतसां प्रकृतिभूतत्वान्न विकारैरुपसृज्यते शरीरम् । (वि. अ. ५-६.); मनवहानि स्रोतांसि यद्यपि पृथङ्ज्ञेयानि, तथापि मनसः 'केवलं चेतनावच्छरीरमयनभूतम्' इत्यभिधानात् सर्वशरीरस्रोतांसं गृह्यते ।

मनोविघातकरा भावाः—वि. १-२५ | ६. चित्तोपतापकराश्चतविकाराः कामक्रोधलोभमोहेर्षाहीनोक्तमानोद्वेगभयोपतापाः ।

मन्त्रः—सू. ३०-२१. वेदभेदः । स च मन्त्रस्वरूप-भागः । मननात् त्रायते यस्मात्तस्मान्मन्त्रः प्रकीर्तितः । (श. क.)

मन्थः—सू. २३-३५. सक्तवः सर्पिषाऽभ्यक्ताः शीतोदकपरिष्कृताः । नातिद्रवा नातिसान्द्रा मन्थ इत्यभिधीयते ॥ (रा. नि.)

मन्दः—चि. २३-८. मन्दः गुणविशेषः तीक्ष्णविरुद्धः ।

मन्दकम्—सू. २५-४० मन्दजातं दधि ।

मन्दाग्निः—वि. ६-१२ स्वल्पापचारमपि यो न लहते, स मन्दः अग्निः ।

मन्दाग्निः—सू. १३-३८ मन्दः पाचनासमर्थः अग्निः यस्य सः ।

मन्दः अनलः—वि. ९-३८. अग्निमान्द्यम् ।

मन्या—सि. ९-८४ ग्रीवासिराद्रयम् ।

मरणम्—सू. ३०-२५. मृत्युः । स्वभावः प्रवृत्तेरुपरमो मरणमनित्यता निरोध इत्येकोऽर्थः ।

मर्दनम्—सू. १८-१० अङ्गमर्दनम् ।

मर्म—चि. १७-९१ हृदयादीनि ।

मर्म—चि. २१-२६. हृदयम् ।

मर्माणि—सू. ११-४८ मारयन्ति इति मर्माणि । मर्माणि पुनर्वर्तिहृदयमूर्धादीनि । तानि मर्माणि पञ्चारमकानि भवन्ति; तद्यथा—मांसमर्माणि, सिरामर्माणि, स्नायुमर्माणि सन्धिर्मर्माणि चेत् । न खलु मांससिरास्नायवस्थिसन्धिव्यतिरेकेणान्यानि मर्माणि भवन्ति, यस्माच्चोपलभ्यन्ते । (सु. शा. ६-३.)

मर्मसंज्ञकानि स्रोतांसि—सि. ९-४ नहि स्रोतसां मर्मत्वमस्ति; किंवा स्रोतोमर्मशब्देन सिरामर्मग्रहणं किंवा मर्मसंज्ञकानि मर्मपोषकाणि वा स्रोतांसि मर्मसंज्ञकानि स्रोतांसि ।

मलः—सू. २२-१९ विद्र ।

मलवृद्धिः—सू. ७-४३ पुरीषस्य स्वमानादधिकृता ।

मलशोधनम्—चि. ६-१६. विद्रशोधनम्

मलाः—सू. २४-२५. दुष्टदोषाः ।

मलायनानि—सू. ७-४२. द्वे गुदलिङ्गे, छिद्राणि, द्वे श्रोत्रे, द्वौ नासापुटौ, द्वे अक्षिणी, मुखं, लोमकूपानि एतानि सर्वाणि मलस्यायनानि निर्गमद्वाराणि ।

मस्तिष्कम्—सि. ९-७९. शिरःस्थो मज्जा ।

मस्तु—सू. २४-७. दक्षिमण्डः ।

मस्तुलुङ्गः—सि. ९-१०१. मस्तिष्कम्, अश्विनीन-पृताकारा मस्तकमज्जा । (सु. शा. १०-४२ उत्तरहणः)

महत्—सू. ३०-३ हृदयम् ।

महागदः—चि. ८-२७. राजयक्ष्मा ।

महात्ययत्वम्—चि. ६-७. मज्जादिगम्भीरधात्वपरकृष-कत्वेन महाव्यापतिकर्तृकत्वादाद्युकारित्वाच्च ।

महानिम्नम्—सू. ११-४८. कोष्ठः ।

महाफलाः—सू. ३०-१२ येनौजसा वर्तयन्ति प्रीणिताः सर्वदेहिनः । यद्वेते सर्वभूतानां जीवितं नावतिष्ठते ॥ यत् सारमाशौ गर्भस्य यत्तद्गर्भसादसः । सर्वर्तमानं हृदयं समाविशति यत्पुरा ॥ यस्य नाशान्तु नाशोऽस्ति धारि यद् हृदयाश्रितम् । यच्छरीरसस्नेहः प्राणा यत्र प्रतिष्ठिताः ॥ तत्फला बहुधा वा ताः फलन्तीव (ति) महाफलाः । (च. सू. ३०-८-११३); तत्फला ओजःफला ओजोवहा इति यावत् । एतेन, यथोक्तगुणशालित्वेनौजो महत्; एतद्वहनेन फलन्तीवेति महाफला धमन्य उक्ताः । द्वितीयां निरुक्तिमाह—बहुधा वा ताः फलन्तीति, 'ता हृदयाश्रिता दश धमन्यो बहुधा अनेक-प्रकारं फलन्तीति निष्पद्यन्ते; एतेन, मूले हृदये दशरूपाः सत्यो महासंख्याः शरीरे प्रतानभेदाद्भवन्तीत्युक्तम् ।

महाभूतानि—सि. ९-४. आत्मसंवद्धानि सूक्ष्म-महाभूतानि । (चक्रः)

महामूलाः—सू. ३०-८. महत् हृदयं मूलं यासां ताः । तेन मूलेन महता महामूला मता दश (च. सू. ३०-८.)

महास्नेहः—सू. १-७५. क्षीरमांसादीनामपि स्नेहतया स्नेहाध्याये वक्ष्यमाणत्वेन, तेषु सर्पिरादीनां भूरिस्नेहवत्त्वेन महत्त्वम् (चक्रः) सर्पिस्तैलं वसा मज्जा सर्वस्नेहोत्तमा मताः (च. सू. १३.)

महास्रोतः—सू. ११-४८. कोष्ठः, महानिम्नम्, आमपकाशयः, शरीरमध्यम् ।

महेन्द्रखलिलम्—चि. १४-१८८. आन्तरिक्षं जलम् माक्षिकम्—सू. २७-२४३. मक्षिकाः पिङ्गलाः तद्भवं माक्षिकम् : सधुभेदः ।

माञ्जिष्ठमेहः—चि. ६-१०. मञ्जिष्ठोदकसंकाशं भृशं विषं प्रमेहति । पित्तस्य परिकोपात्तं विद्यान्माञ्जिष्ठमेहिनम् ॥ (च. नि. ४-३३.)

मात्रा—सू. २-१५. अनपायि परिमाणम् ।

मात्राप्रमाणम्—सू. ५-४. आहारमात्राप्रमाणम् (श. क.)

मात्रावस्तिः—सि. ४-५२. ह्रस्वायाः स्नेहमात्रायाः मात्रावस्तिः समो भवेत् (च. सि. ५-५३) ह्रस्वाया इति अर्धाहःपरिणमनीयायाः । उक्तं हि—“अहोरात्रमहः कृत्स्नं दिनार्धं च प्रतीक्षते उत्तमा मध्यमा ह्रस्वा स्नेहमात्रा जरां प्रति” (सू. अ. १३.) इति । सुश्रुतेनापि वस्तिप्रमाणमुक्तं; यथा—अनुवाचने “तस्यापि त्रिकल्पोऽर्धा- र्धमात्रावकृष्टोऽपरिहार्यो मात्रावस्तिः (सु. चि. ३५) इति, अनेन च सार्धपलमानो मात्रावस्तिरुक्तो भवति; तत्र हि पदपलः स्नेहवस्तिरुक्तः, अनुवाचनं तु त्रिपलम् ।

मात्राशी—सू. ५-३. मात्रां मात्रावदन्नमभितुं भोक्तुम् शीलं यस्यासौ मात्राशी, यदि वा मात्रया अशितुं भोक्तुम् शीलं यस्य स तथा ।

माधुतैलिकवस्तिः—सि. ७-२०. मधुतैलाभ्यां कृतो वस्तिः ।

माधुर्यम्—चि. १-१४. मधुरत्वम् ।

माध्वीकम्—सू. २७-१८८ मधुप्रधानम् ।

मानसः—सू. ११-४५. मनसि भवः ।

मारुतः—सू. १-५९. वायुः ।

मारुतनिग्रहः—सि. ३-४१ वातविवन्धः ।

मारुताशयः—चि. २१-४६. पक्वाशयाधःशरीरम् ।

मार्गशुद्धिः—चि. ५-६०. स्रोतःशोधनम् ।

मार्गसंरोधः—चि. २९-१५५ स्रोतोऽवरोधः ।

मार्दवम्—सू. १८-५०. मृदुता ।

मार्द्वीकम्—चि. २२-३४. मृद्वीकारसकृते मयम् ।

मांसम्—सू. २८-४. रक्तजघातुविशेषः ।

मांसलः—सि. ५-६. अतिपुष्टमांसघातुः ।

मांसवाहीनि स्रोतांसि—चि. ५-८. मांसवहानि स्रोतांसि ।

मांससारः—चि. ८-१०५. मांसमेव सारः उत्कृष्टः विशुद्धतरो घातुः यस्मिन्सः ।

मिथ्याचारः—चि. ३०-८. असम्यग्नाहाराचारः ।

मिथ्यायोगः—सू. १-५४. रूपादीनां विरुद्धयोगः । (वै. श.)

मिन्मिनः—शा. ३-१५. सानुनासिकाव्यक्तस्वरः ।

मुक्तः—शा. ५-२२. प्राप्तमोक्षः । नात्मनः करणा- भावालिङ्गमप्युपलभ्यते । स सर्वकरणयोगान्मुक्तइत्यभिधीयते ॥

मुक्कः—सि. ९-४. अण्डकोषः ।

मुष्टिः—चि. १३-१२१. पलम् ।

मूकः—चि. २४-६३. अवाक् ।

मूकत्वम्—चि. ३-१०८. मन्दवचनत्वम्, अवच- नता वा ।

मूढगर्भः—चि. २३-८६. जडगर्भः(श.क.)। मूढो निरुद्ध- गतिः । तदुक्तं सर्वावयवसंपूर्णो मनोबुद्ध्यादिसंयुतः। त्रिगुणापान- संमूढो मूढगर्भोऽभिधीयते” इति । (सु. नि. ८-१. उल्हणः.)

तमेव कदाचिद्विषुद्धमेसम्यगागतमपत्यपथमनुप्राप्तमनिरस्यमानं-
विद्युणापानसंमोहितं गर्भं मूढगर्भमित्याचक्षते (सु. नि. ८-३.)

मूढचेताः-चि. ९-७. उन्मत्तः ।

मूत्रग्रहः-चि. ६-१७. स्तोकं स्तोकं सफेनञ्च
कृच्छ्रान्मूत्रं करोति यः । तस्य वातसमुत्थन्तु विद्यान्मूत्रग्रहं
बुधः ॥ (वै. श.)

मूत्रम्-इ. १-१३. आहारस्य सारहीनमलद्रवः, बस्ति-
पूरणविक्लेदकृन्मूत्रम् ।

मूत्रवाहिन्यः नाड्यः-सि. ९-४. पकाशयगतास्तत्र
नाड्यो मूत्रवहास्तु याः । तर्पयन्ति सदा मूत्रं सरितः सागरं यथा ।
सूक्ष्मस्वान्नोपलभ्यन्ते मुबान्यासां सदस्रशः (सु. नि. ३-२९३).

मूत्रवाहीनि स्रोतांसि- वि. ५-८. मूत्रवहा नाड्यः

मूत्रविरजनीयः-सू. ४-१५/३४. मूत्रस्य विरजनं
करोति इति । चतुर्विंशो महाकषायः ।

मूत्रविरेचनीयः-सू. ४-१५ | ३५. मूत्रस्य विरेचनं
करोति इति पञ्चविंशो महाकषायः ।

मूत्रसंग्रहणीयः-सू. ४-१५ | ३३. मूत्रस्य संग्र-
हणं करोति इति । त्रयविंशो महाकषायः ।

मूत्रस्रोतः-सि. ९-४३. शोफसि स्थितो मूत्रमार्गः ।

मूत्राधारः-चि. ९-४. मूत्रं धारयतीति, मूत्राशय
इत्यर्थः; बस्तिः ।

मूत्राशयः-चि. २६-४२ मूत्राधारः, बस्तिः ।

मूर्च्छा-सि. ३-२१. संमोहः ।

मूर्च्छायः-चि. ४-२६. मूर्च्छा ।

मूर्तिः-शा. ४-१२. क्वाठिन्यम् ।

मूर्धविरेचनम्-सू. ५-२७. चि. ३-१७४.
शिरोविरेचनम् ।

मृत्युः-चि. ३-१३. मृत्युकारणत्वान्मृत्युर्वर एवोच्यते ।

मृत्स्नम्-चि-१-३ | ५६. मसृणम् ।

मृदितः-चि. ४-७७. फाण्टीकृतः ।

मृदुः-सू. १२-७, सू. २७-२१७. कठिनविपरीतः,
दारुणविपरीतः ।

मृदु औषधम्-क. १२-५६. अतीक्ष्णम् औषधम् ।

मृदुकोष्ठः-सू. १३-७, क. ७-८. कोमलकोष्ठः ।

मृदुविरेचनम्-सू. २५-४० अतीक्ष्णविरेचनम् ।

मृदुवीर्यम्-सि. ११-५. अतीक्ष्णवीर्यम् ।

मृदुस्नेहपाकः-क. १२-१०२, १०३. अतीक्ष्णस्नेह-
पाकः; तुल्ये क्लेकेन नियमि मेपजानां मृदुः स्मृतः ।

मृद्वीकासवः-सू. २७-१८८. द्राक्षासवः ।

मेढ्रम्-इ. ३-५. शिरः, लिङ्गम् ।

मेदः-सू. २१-९, चि. १५-१६ शरीरस्थचतुर्थधातुः
(वै. श.) सर्वभूतानामुदरेस्थिषु च स्थितः शरीरगतः स्नेह-
विशेषः ।

मेदकः-चि. ३-२६७. जगलः ।

मेदःसारः-चि. ८-१०६. मेदः एव सारः उत्कृष्टः
विशिष्टतरो धातुः यस्मिन् सः; मेदस्वी ।

मेदुरः-सि. १-३६. मेदस्वी ।

मेदोवाहीनि स्रोतांसि-वि. ५-८. मेदोवहा नाड्यः ।

मेधम्-चि. ३-३०५, १५-२३३. मेदुरम्, मेदो-
जनकं वा ।

मेधा-सू. २७-३५०, धारणावती धीः ।

मेध्यम्-सू. १-१०७. पवित्रम् ।

मेहः-चि. ६-३. मेहति क्षरति शुक्रादि अनेनेति । (श. क.)

मेहनम्-सू. ७-६. शिरः, लिङ्गम् ।

मैथुनधर्मः-शा. ३-४/२. व्यवायः ।

मैरेयम्-सू. २७-१८७. आसवस्य सुरायाश्च द्वयोरे-
कत्र भाजने । सन्धानं तद्विजानीयान् मैरेयमुभयाश्रयम् ॥

मोक्षः-सू. १-१५. संसारविमोक्षः । मोक्षो
रजस्तमोऽभावात् बलवत्कर्मसंक्षयात् । वियोगः सर्वसंयोगै-
रपुनर्भव उच्यते । (च. शा. १-१४२.)

मोदकः-क. १-२३. वटकः ।

मोरटम्-सू. २७-२३४. पीयूषः सद्यःप्रसूतायाः गोः
क्षीरं सप्ताहं यावत् । तदेव सप्ताहात् परतः यावत्
प्रसन्नतां न गच्छति तावत् मोरटम् इत्युच्यते । वचनं च-
क्षीरं सद्यः प्रसूतायाः पीयूषमिति संज्ञितम् । सप्तरात्रात्
परं क्षीरं प्रसन्नं न च मोरटम् । इति । विनष्टक्षीरभवं
मस्तु मोरटमिति जेजटः ।

मोहः-शा. ७-१९. अहं स्थिरशरीरी एको, ममेद-
मुपकारकं भमेदमपकारकं इत्यादिरूपः मोहः ।

मोहः-चि. २३-७४. संज्ञाव्याकुलता संज्ञानाशो वा ।
मौलम्-चि. २३-१७. मूले भवम्, तत्र जातम्
वा; मूलजम् ।

म्लाना-सू. १७-६५. गतविभवा, नष्टकृतिः,
शिथिलीभूता ।

यकृत्-चि. ५-८. दक्षिणकुक्षेरधःस्थशरीरावयवविशेषः
(वै. शा.) कालखण्डः ।

यक्ष्मा-नि. १-५. ज्वरः यक्ष्मशब्देन च राजयक्ष्म-
वदनेकरोगयुक्तत्वं विकाराणां दर्शयति ।

यक्ष्मा-चि. ८-७. राजयक्ष्मा ।

यज्ञोपवीतप्रतिमाः-चि. १२-९१. यज्ञोपवीत-
व्याप्यस्थानमात्रव्यापकाः ।

यन्त्रम्-सू. १२-८. सन्वयः ।

यन्त्रम्-इ. १२-४५. क्षिरास्नाद्यवादिरूपम् ।

यमकम्-चि. १९-३६. घृततैले ।

यवागूः-चि. २६-१५५. उचितामचतुर्गुणतण्डुलचूर्ण-

कृतषड्गुणवारिपक्वा बहुसिक्वा उष्णिका (वै. शा.)

यवाग्रजम्-चि. ५-९६. यवक्षारः ।

यवाग्वादिक्रमः-चि. ७-१९. संसर्जनक्रमः । प्रथमे
द्वितीये तृतीये चान्नकाले पुराणानां लोहितशालितण्डुलानां
स्ववह्निना मण्डपूर्वा सुखोष्णा यवागूः यथाश्लिषलं, चतुर्थे
पञ्चमे षष्ठे चान्नकाले तथाविधानामेव शालितण्डुलानामुत्स्विजा
विलेपी उष्णोदकद्वितीया अग्नेहलवणा अल्परनेहलवणा
वा, सप्तमे अष्टमे नवमे चान्नकाले तथाविधानामेव शालीनां
द्विप्रसृतं सुश्वित्तमुष्णोदकानुपानं तनुना तनुस्नेहलवणोपपन्नेन
सुद्वयूषेण, दशमे एकादशे द्वादशे चान्नकाले लावकपिञ्जलादी-
नामन्यतमस्य मांसरसेनौदकलवणिङ्गेन नातिसारवता भोज्यम् ।

यापनम्-चि. ३-३०२. यापनावस्तिः ।

यापनावस्त्वयः-सि. १२-१६ | १. आयुषः यापनं
दीर्घकालानुवर्तनं कुर्वन्ति इति यापनावस्त्वयः ।

याप्यम्-सू. १०-९, १०-३७. असाध्यभेदः ।
याप्यं त्वनुपक्रमं न भवति, यापनाकर्तृत्वेन क्षिप्रित्कर-
त्वात् । शेषत्वादायुषो याप्यमसाध्यं पध्यसेवया । लब्धाल्प-
सुखमल्पेन हेतुनाऽऽशु प्रवर्तकम् ॥

यायावराः-चि. १/४-३. सर्वदा गमनशीलाः नैकत्र-
स्थायिनः ।

यावकः-चि. १-३ | २७. यवान्नम् ।

युक्तिः-सू. ११-७. बुद्धिः पश्यति या भावान् बहु-
कारणयोगजान् । युक्तिश्चिकाला सा ज्ञेया त्रिवर्गः साध्यते यया ॥
(च. सू. ११-२५) बहुकारणयोगो बहुपपत्तियोगः जनिश्चार्थ
ज्ञानार्थे, तेन बहुपपत्तियोगज्ञायमानानर्थान् या बुद्धिः
पश्यति ऊहलक्षणा सा युक्तिरिति प्रमाणसहायीभूता । एवमनेन
भावितव्यमित्येवंरूप ऊहोऽत्र युक्तिशब्देनाभिधीयते; सा च परमा-
र्थतोऽप्रमाणभूतापि वस्तुपरिच्छेदे प्रमाणसहायत्वेन व्याप्रिय-
माणत्वात्, तथा तथैव ऊहरूपथा प्राचो लोकानां व्यवहारादिह
प्रमाणत्वेनोक्ता । (चक्रः)

युक्तिः-सू. २६-२९, ३१. युक्तिश्चयोजना या तु
युज्यते (३१) । युक्तिश्चेत्यादी योजना दोषाद्यपेक्षया भेदजन्य

समीचीनरूपना । अंत एनोक्तं या तु युज्यते; या कल्पना यौगिकी भवति सा तु युक्तिरुच्यते अयौगिकी तु कल्पनापि सती युक्तिर्नोच्यते पुत्रोऽप्यपुत्रवत् । (चक्र.)

युक्तिः—वि. ४-४. सम्बन्धः अविनाभाव इत्यर्थः । तेनाविनाभावजं परोक्षज्ञानमनुमानमित्यर्थः (चक्रः)

युक्तिव्यपाश्रयम्—सू. १-५८, ११-५४. युक्तिः योजना; शरीरभेषजयोः द्वितो यो योगः तदपेक्षं संशोधन-संशमनादि युक्तिव्यपाश्रयमुच्यते (चक्रः) । युक्तिव्यपाश्रय-पुनराहारौषधद्रव्याणां योजना ।

युगपत्—शा. ६-६. एककालम्

यूकाः—वि७-१०. बालकृमयः (श. क.) केशश्मश्लु-लोमपक्षमवासु जाता अणवः बहुपादाः कृष्णाः शुक्लाः वा कृमयः ।

यूषः—वि. २६-२९. मृष्टमुद्गदलानान्तु पलैकेन विपाचितः । पूनापनीतविदलः तनुर्यूषः कृताकृतः ॥ (वै. श.)

योगः—शा. १-१३७-१३९. योगे मोक्षे च सर्वासां वेदानामवर्तनम् । मोक्षे निवृत्तिर्निःशेषा योगो मोक्ष-प्रवर्तकः ॥ आत्मेन्द्रियमनोऽर्थानां सन्निकर्षात् प्रवर्तते । सुख-दुःखमनारम्भादात्मस्थे मनसि स्थिरे ॥ निवर्तते तदुभयं वशित्वं चोपजायते । सशरीरस्य योगज्ञास्तं योगमृषयो विदुः ॥

मोक्ष आत्यन्तिकं शरीरावच्छेदः । निःशेषेति न पुनर्भवति । एतेन, योगे निवृत्ता वेदना पुनर्भवतीति सूचयति । मोक्षप्रवर्तक इति मोक्षकारणम् । (चक्रः)

योगः—सि. ६-३१. योगः सम्यक् प्रवृत्तिः स्यात् ।

योगः—सि. ६-४१. योगो नाम योजना, व्यस्तानां-पदानामेकीकरणञ्च (चक्र)

योगवाहि—सू. २७-२४९. यस्मान्नानारसवीर्यादिभ्यः पुष्पेभ्य उत्पन्नं तन्मधु तेनानभिव्यक्तनानाशक्तिरुमेव । ततश्च येन द्रव्येण वामनीयेन वाऽऽस्थापनीयेन वा वृष्येण कार्यान्तर-कारण्येन वा युज्यते तस्यैव कर्म करोति, समानानुकारिद्र-व्यप्रबोधितशक्तित्वादिति भावः । चकारोऽत्र हेत्वन्तर-समुच्चये, तेन प्रभावा चिति बोद्धव्यम् । तेन सत्यपि नानौ-षधिसंभवत्वे प्रभावान्न क्षीरमद्यादयो योगवाहिनः ; तथा,

अनानात्मका अपि शिलाजतुतैलादयो योगवाहिनो भवन्ति । (चक्रः) गृह्णाति योगवाहि द्रव्यं संसर्गिवस्तुगुणान् । पच्यमानं यथैतन्मधुजलतैलाज्यसूतलौहादि ॥ (व. द.)

योनिः—शा. १-६. जातिः ।

योनिः—वि. ३०-१३३. कारणम् ।

योनिः—वि. ४-६. वातादयः ।

योनिः—चि. २३-३. अधिष्ठानम् ।

योनिदोषः—चि. ३०-१५. अपत्यपथरोगः ।

योनिशूलम्—जि. ५-७५. योनिरोगविशेषः ।

रक्तपित्तम्—चि. ४-४. रोगभेदः ।

रक्तवस्तिः—सि. ६-८३. रक्तेन वस्तिः ।

रक्तम्—चि. १५-१६. रुधिरम् ।

रक्तमोक्षः—सि. ९-२४. शृङ्गालावृजलौकोभिः सिराव्यधेन वा रक्तावसेचनम् ।

रक्तवाहि अर्शः—चि. ७-१४८. रुधिरस्राविगुदक्रीलः ।

रक्तवाहिन्यः घमन्यः—वि. ७-११. रुधिरवाहिन्यः नाड्यः ।

रक्तवाहिनोतांसि—वि. ५-२४. रुधिरवाहिन्यः नाड्यः ।

रक्तविमोक्षणम्—चि. १२-१००. शृङ्गालावृजलौ-कोभिः सिगव्यधेन वा रक्तावसेचनम् ।

रक्तसारः—वि. ८-१०४. रक्तमेव सारः उत्कृष्टः विशुद्धतो धातुः यस्मिन्सः ।

रक्तावसेकः—चि. ३-२९०. रक्तमोक्षः ।

रक्तावसेचनम्—चि. ३-२८८. रक्तमोक्षणम् ।

रजः—शा. २-३४; चि. ३०-२५. आर्तवम् ।

रजः—सू. १-५७. रजोगुणः ।

रजः—सू. २१-२३. चूर्णम् ।

रजस्वला-वि. ३०-१६५. आर्तवयुक्ता, पुष्पवती ।

रजोदोषः-वि. ३०-९५. आर्तवविकारः ।

रसः-सू. १-६४, २६-२८, २७-७०. रसनेन्द्रियग्राह्यो गुणो रसः । यं पश्चानामिन्द्रियार्थानामन्यतमं जिह्वाविषयं भावमाचक्षते कुशलाः स पुनरुदकादनन्यः ।

रसः-सि. ३-३५. कायः ।

रसः-वि. १५-१६. रसधातुः, आद्यो धातुः ।

रसः-वि. ८-१३३. सि. १२-१९ स्वरसः ।

रसः-सू. २६-६६. रसो निपाते द्रव्याणाम् । निपाते इति रसनायोगे; रसनेन्द्रियग्राह्यजातिमत्त्वं रसत्वम् (द्र. स.)

रसः-सू. २८-४. आहारप्रसादाख्यः ।

रसः-वि. ८-१३२. मांसरसः ।

रसक्रिया-वि. २६-२०२. घनीभूतरसस्य संज्ञा, काथा-वेर्यत् पुनः पाकाद् घनत्वं सा रसक्रिया (व. द.)

रसनम्-इ. १-३. जिह्वेन्द्रियम् ।

रसना-सू. १-६४. जिह्वा ।

रसवाहीनि स्रोतांसि-वि. ५-८. हृदयस्थदश-धमनीनां शाखाप्रशाखाः ।

रसाञ्जनम्-सू. ५-१५. दावींकायसमं क्षीरं पादं पक्ष्वा यदा घनम् । तदा रसाञ्जनाख्यं तत् नेत्रयोः परमं हितम् ॥ (वे. श.)

रसायनविधिः-वि. १-१/१४. जराव्याधिनाशन-विधिः ।

रसायनम्-सू. ७-४८. रसायनन्तु तज्ज्ञेयं यज्वराव्याधिनाशनम् । यथा मृता रुदन्ती च गुग्गुलुश्च हरीतकी (व. द.) दीर्घमायुः स्मृतिं मेधामारोग्यं तरुणं वयः । प्रभावर्णस्वरौदायं देहेन्द्रियबलं परम् ॥ वाक्सिद्धिं प्रणतिं कान्तिं लभते नाः रसायनात् । लामोपायो हि

शस्तानां रसादीनां रसायनम् ॥

रसायनी-वि. ५-९ रसः अयते गच्छति यथा सा रसायनी, धमनी, नाडी, सिरा, स्रोतः ।

रसाला-वि. २-२/२६. सत्वातुर्जातकाजात्रि सगुडा-द्रवकनागरम् । रसाला स्याच्छिखरिणी सुषुष्टं ससरं दधि ॥

राजयक्ष्मा-नि. ६-१२; वि. ८-९. तं सर्वरोगाणां कष्टतमत्वाद्राजयक्ष्माणमाचक्षते भिषजः । यस्माद्वा पूर्वं माषीद्भगवतः सोमस्योद्भवाजस्य तस्माद्वाजयक्ष्मेति । यदा कष्टतमत्वात्तदा 'राजेव यक्ष्मा राजयक्ष्मेति' निरुक्तिर्वोद्धव्या । उद्भवाजस्येति वचनाद् राजसंज्ञत्वं सोमस्य दर्शयति; ततश्च "राज्ञो यक्ष्मा राजयक्ष्मा" इति निरुक्तिर्भवेति । (चक्रः)

राजसं सत्त्वम्-शा. ४-३६. रजोगुणभूयिष्ठं मनः राजसं सदोषमाख्यातं रोषीशत्वात् ।

राजाहः-सू. ९-१९. हेनौ लिङ्गे प्रशमने रोगाणाम-पुनर्भवे । ज्ञानं चतुर्विधं यस्य स राजाहो भिषकमः ॥

राजी-इ. ११-१३. रेखा, पङ्क्तिः ।

राजी-वि. १३-१९. श्यका सिरा ।

राशिः-वि. १-२२/४. राशिस्तु सर्वप्रहपरिग्रहो मात्रामात्रफलविनिश्चयार्थः । तत्र सर्वस्य आहारस्य प्रमाणग्रहणमेकपिण्डेन सर्वग्रहः, परिग्रहः पुनः प्रमाणग्रहणमेकैकश्येनाहारद्रव्याणाम् । सर्वस्य हि ग्रहः सर्वग्रहः सर्वतश्च ग्रहः परिग्रह उच्यते । सर्वतः इति प्रत्येकावयवत इत्यर्थः । (चक्रः)

राक्षसम् (सत्त्वम्)-शा. ४-३८. अमर्षिण-मनुबन्धकोपं छिद्रप्रहारिणं क्रूरमाहारतिमात्ररुचिनामिष-प्रियतमं स्वप्नायासबहुलमीर्षुं राक्षसं विद्यात् ॥

रुग्णः-सि. १-३२. सन्धिमुकः ।

रुचिकरम्-सू. २५-४०. रुच्युत्पादकम् ।

रुजा-वि. २१-३९. पीडा ।

रुधिरम्-इ. ९-२१. रक्तम् ।

रुद्धमार्गः-सि. ७-२१. निवारिताधोमार्गः

रोमहर्षः-नि. १-२१. रोमावः ।

रूपम्-नि. १-९. तत्र लिङ्गमाकृतिर्लक्षणं चिह्नं संस्थानं व्यञ्जनं रूपमित्यनर्थान्तरम् ।

लक्षणम्-नि. १-८. लिङ्गम् ।

लक्षणम्-इ ३-४. मरणलक्षणम् ।

रुक्षः-सू. २०-१९. रुक्षस्तद्विपरीतः स्यात् विशेषात् स्तम्भनः खरः। (व. द.) तद्विपरीतः स्निग्धविपरीतः ।

लक्षणनिमित्ता (विकृतिः)-इ. १-७ | १. तत्र लक्षणनिमित्ता नाम सा यस्याः शरीरे लक्षणान्येव हेतुभूतानि भवन्ति देवात् । हेतुभूतानीति हेतुसदृशानि । तेन दैवमेव नखरेखापद्मादिसामुद्रिकोक्तलक्षणयुक्ते शरीरे राज्यधन-गमनवधवन्धनादिरूपविकृतिप्राप्तौ हेतुः । लक्षणानि तु दैवनिमित्तानि बोधकमात्राणि, अतएव दैवादित्युक्तम्; दैवं च प्राक्तनं कर्मोच्यते (चक्रः)

लक्ष्यनिमित्ता (विकृतिः)-इ-१-७ | २. लक्ष्यनि-मिता तु सा यस्या उपलभ्यते निमित्तं यथोक्तं निदानेषु ।

लघुः-सू. १-५९. लघुस्तद्विपरीतः स्याल्लेखनो रोपण-स्तथा (व. द.) तद्विपरीतः गुरुविपरीतः ।

लङ्घनम्-सू. २२-९, १८. यत् किञ्चिन्नाघवकरं देहे तल्लङ्घनं स्मृतम् ॥ चतुःप्रकारा संशुद्धिः पिपासा मारुतातपौ । पाचनान्युपवासश्च व्यायामश्चेति लङ्घनम् ॥

लङ्घनम्-वि. ३-१४०, १५-७५. उपवासः, अनशनम् ।

ललाटम्-इ. ३-५. भालम्

लवणः-सू. १-६५, २६-७६ रसविशेषः, तोमामि-गुणबाहुल्यात् लवणः ।

लवणम्-सू. १-७० सैन्धवादि ।

लवणस्कन्धः-वि. ८-१४१ लवणरसद्रव्यसमूहः ।

लसीका-शा. ७-१५. त्वगन्तरे व्रणगतमुदकम् ।

लाघवम्-वि. १-१४ लघुता

लाघवम्-सि. ३-१९ शीघ्रकिपता ।

लाला-वि. ६-९ मुखस्त्रावः ।

रुक्षः-सू. १७-३०. रुक्षं समीरणकरं परं कफहरं मतम् ।

रुक्षणम्-सू. २२-१०. रौक्ष्यं खरत्वं वैशङ्गं यत् कुर्यात्तदि रुक्षणम् ॥

रेचनम्-सि. ९-९२. विरेचनम् । विपक्वं यदपक्वं वा मलादि प्रवृत्तां नयेत् । रेचयत्यपि तज्ज्ञेयं रेचनं त्रिवृता यथा ॥ (व. द.)

रेतः-वि. ३०-१४६. शुक्रम् ।

रेतोद्ः-सि. ३-४३. रेतः वीर्यम् ददाति यः सः शुक्र-जननः शुक्रवर्धनः वा ।

रेतोदोषः-वि. ३०-१४८. शुक्रदोषः ।

रेतोवहाः खिराः-वि. ३०-१३८. शुक्रवहानि स्त्रोतांसि ।

रोगः-नि. १-५; वि. ३-११. तत्र व्याधिरामयो गद आतङ्को यक्ष्मा उबरो विकारो रोग इत्यनर्थान्तरम्; उबरो विकारो रोगश्च व्याधिरातङ्क एव च । एकोऽर्थो नामपर्यायै-र्विविधैरभिधीयते ॥

रोगानीकम्-वि. ६-१. रोगसमूहः ।

रोगी-वि. २२-६१. रोगयुक्तः

रोगेशः वि. ८-११३. राजयक्ष्मा ।

रोचनम्-वि. १-१८ रुचिकर्तृ ।

रोपणः-वि. २९-१६२. रोहणः ।

रोम-वि. २३-२३०. लोम, सूक्ष्मबालः, त्वक्छिद्रे जातः सूक्ष्मकेशः ।

रोमकूपाः-वि. ४-१७. लोमविवराणि ।

लिङ्गम्-नि. १-६ प्रादुर्भूतलक्षणं पुनर्लिङ्गम्, व्याघेः स्वरूपं लिङ्गयते ज्ञायते अनेन इति लिङ्गम्, आकृतिर्लक्षणं, विहं, संस्थानं व्यञ्जनं रूपमित्यनर्थान्तरम् ।

लिङ्गग्राह्यम्-शा. १-६२. अनुमानग्राह्यम् ।

लीनम्-सि. १-८. श्लिष्टम् ।

लेखनम्-चि. २३-१७१. व्रणलेखनम् ।

लेखनीयः-चि. २३-१७१. तृतीयो महाकषायः; लिखति इति लेखनीयः;

लेपः-चि. ७-१२२. लिम्पति इति लेपः । लेपस्य द्वौ भेदौ-आलेपः प्रदेहश्च । तयोरेलेपः आर्द्रमाहिषचर्मवत् शीतलः तनुर्विशोषी च । प्रदेहः आर्द्रः घनः उष्णश्चेति ।

लेपज्वरः-इ. ८-२४. स्वल्पशीतयुक्तः कफज्वरः ।

लेपनम्-सू. २५-४०. लेपः ।

लेलीतकः-चि. ७-७०. पाषाणभेद औत्तरापथिकः, सन्ध्यते हि निघण्टौ “आसीद्दैत्यो महाबाहुर्लेलिहानो महासुरः । योजनानां त्रयञ्चिंशत् कायेनाच्छाद्य तिष्ठति । विष्णुवक्रैः संछिन्नो पपात धरणीतले । वसा तस्य समाख्याता केरीतक इति क्षिती” इत्यादि ।

लेहः-चि. ६-४७. लिखते इति लेहः, नातिप्रबो नातिघन औषधकल्पभेदः ।

लोम-इ. ३-६. रोम ।

लोमकूपः-सू. २८-४. रोमकूपः ।

लोमहर्षः-चि. ७-११. रोमहर्षः ।

लौकिकः-सू. २८-३८. अपरीक्षकः, रजोमोहावृत्तात्मा, अत्रयार्थदर्शी ।

लौक्यम्-सू. २५-४०. चाञ्चल्यम्, चलचित्ता, लोडुपता ।

लक्ष्म-इ. ८-१७. मुखम् ।

वकी-शा. २-३०. मातुर्व्यायप्रतिघेन वकी स्याद्बीजदौर्बल्यतया पितुश्च । मातुर्व्यायप्रतिघेनेति व्यवाय-काले मातुर्व्यायानिच्छा निधमाङ्गन्यासो वा व्यवायप्रतिघः तेन यस्य शुक्रं गर्भाशये नियमास्रोपैति स वकीत्युच्यते । बीजदौर्बल्यतया च पितुर्वकी स्यादिति योजना । अत्र दुर्बलस्य कर्म दौर्बल्यं तस्य भावो दौर्बल्यता तेन पितुर्वीजस्य दुर्बलक्रियतयेत्यर्थः । (चक्रः)

वङ्गणः-इ. ३-५. कुरुष्विः । (श. क.)

वदनम्-इ. १-१२. मुखम् ।

वनस्पतिः-सू. १-७१. फलैर्वनस्पतिः । फलैर्वनस्पतिरिति विना पुष्पैः फलैर्युक्ता वटोदुम्बरादयः । यदुक्तं शारीते “तेषामपुष्पाः फलिनो वनस्पतय इति स्मृताः” इति । (चक्रः)

वपावहनम्-वि-५-८, भेदःस्थानम् । वपा उदरस्था स्निग्धवर्तिका यामाहुर्जनास्तैलवर्तिकेति ।

वमनम्-सू.-१-८४ छर्दनम्, तत्र दोषहरणमूर्ध्वभागं वमनसंज्ञकम् । १७-१७

वमनोपगः-सू. ४-१३ | १३. वमने छर्दनक्रियायां उहायत्वेनोपगच्छतीति वमनोपगः । त्रयोविंशतितमो महाकषायः ।

वमिः-सि. ६-५३ प्रच्छर्दिका । (श. क.)

वयः-वि-१-३. आयुषोऽवस्थाविभागः, बाल्यादि ।

वयः-वि-८-१२२ वयस्तश्चेति कालप्रमाणविशेषापेक्षिणी हि शरीरावस्था वयोऽभिधीयते ।

वयःस्थापनः-सू. ४-१८ | ५. वयस्तर्कणं स्थापयति इति । (व. द.) पञ्चाशत्तमो महाकषायः ।

वर्चोभेदः-चि. ८-१७. अतिपुरीषप्रवृत्तिः ।

वर्चोवाहीनि-वि. ५-२१, बर्चः पुरीषं वहन्ति इति वर्चोवाहीनि

वर्जनीयः-सि. १-४. अचिकित्स्यः ।

वर्ण्यम्-वि-३-३३३ निषिद्धम्, त्याज्यम् ।

वर्णः-इ. १-३. श्वेतरकादिवर्णः; वर्णशब्देन च वर्णसह-
चरिताश्वर्णग्राह्या रौक्ष्यादयोऽपि गृह्यन्ते अत एव वर्ण-
प्रस्ताव एव वक्ष्यति-यत् "वर्णप्रहणेन ग्लानिहर्षरौक्ष्यस्नेहा
व्याख्याताः" इति

वर्णकः-वि. ७-९२. वर्णकरमालेपनम्, रङ्गनवर्णम् ।

वर्णनाशः-वि. ४-२७. रङ्गनाशः ।

वर्ण्यः-सू. ४-१० । ८. वर्णाय हितः; अष्टमो महाकषायः ।

वर्तः-सू. २०-१२. वर्तुलीकरणम् ।

वर्तिः-सू. ५-२३. धूमवर्तिः ।

वर्तिः-सू. ७-९; वि. २-१३. फलवर्तिः-पिष्टै-
र्मदनफलादिभिर्नवाकाराऽङ्गुष्ठमात्रा शलाकाकारेण वर्तिता
औषधपिष्टिः ।

वर्तिकाः-वि. २-२-१२. वर्त्याकाराः भक्ष्याः ।

वर्तिक्रिया-क १-१. वर्तिक्रियायां चतुर्गुणेन क्रायेण
पाकाद्वर्त्याकारता कर्तव्या ।

वर्त्म-इ. ८-५. नयनगोलकावरकं निमेषोन्मेषाश्रयं
पटलद्वयं वर्त्म उच्यते ।

वर्ली-सि. ३-२५. गुदवली, त्वक्सङ्कोचजन्यो
निम्नोन्नतरूपो भङ्गीविशेषः ।

वशी-शा. १-७. स्वेच्छाधीनप्रवृत्तिः ।

वश्या-वि. २-१ । ८. आयत्ता ।

वखा-सू. १-६८. मांसप्रभवधानुविशेषः "(श.क.)
शुद्धमांसस्य यः स्नेहः सा वखा परिकीर्तिता ॥ (सु. शा. ४)

वाक्यशः-सू. ३०-१७. तन्त्रमार्गं कालस्त्र्येन
यथाम्नायमुच्यमानं वाक्यशो भवत्युक्तम् ।

वाक्यशेषः-सि. १३-४२. यलाघवार्थमाचार्येण

वाक्पथेषु पदमकृतं गम्यमानतया पूर्वमेत ।

वाक्यार्थशः-सू. ३०-१८. बुद्ध्या सम्यगनुप्रविश्या-
र्थतत्त्वं वाग्मिभ्यांसप्तमासप्रतिज्ञाहित्वादाहरणोपनयानगमनयुक्ता-
भिनिविधिशिष्यवृद्धिगम्यामिदृश्यमानं वाक्यार्थशो भव-
त्युक्तम् ।

वाजीकरणम्-सू. ३०-२८; वि. २-४/५१. वाजी-
करणमिति अवाजिनं वाजिनं कुर्वन्त्यनेनेति वाजीकरणं, येन
वात्यर्थं व्यज्यते स्त्रीषु शुक्रं तद्वाजीकरणम् । अन्ये तु वाजो
वेगः प्रस्तावाच्छुक्रस्य, स त्रिद्यते येषां ते वाजिनः ते क्रिय-
न्तेऽनेनेति वाजीकरणमित्याहुः । किंवा वाजः शुक्रं वाऽस्या
स्तीति वाजी अवाजी वाजी क्रियते येन तद्वाजीकरणम् ।
किंवा वाजो मैथुनम् उक्तं हि हारीते "वाजो नाम
प्रकाशस्वात्तच्च मैथुनवर्जितम् । वाजीकरणं तत्रभिः पुस्त्रमेव
प्रचक्षते"—इति शिवदाससेनः । यस्माद् द्रव्याद् भवेत्स्त्रीषु
हर्षो वाजीकरं हि तत् । यथाश्वगन्धा मुली शर्करा च
शतावरी ॥ (व. द.) येन नारीषु सामर्थ्यं वाजैवलभते नरः
नजेषाम्यधिकं येन वाजीकरणमेव तत् ॥

वाटथः-वि. ५-९८. क्षुण्णशुक्रयवौदनः ।

वातः-सू. १-८८. वाति गच्छति इति वातः, सदा-
गतिः समीरणः ।

वातकण्टकः-सू. १४-१३. गुल्फाश्रितो वातः; रुक्
पादे विषमे न्यस्ते श्रमाद्वा जायते तदा । वातेन गुल्फ-
माश्रित्य तमाहुर्वातकण्टकम् ॥ (अ. इ. ति. १५-५३)

वातबलासः-वि. २९-११. वातस्यावर्णनेन बल-
मस्त्यस्मिन् शोणिते इति वातबलासः ।

वातप्रकृतिः-वि. ६-१३. वातप्रधाना प्रकृतिः
स्वभावः यस्य सः इति वातप्रकृतिः ।

वातयन्त्रम्-वि. २४-१५८. वायुसंचारार्थं यन्त्रम् ।

वातलः-सि. ५-६. वातदुष्टः ।

वातविकारः-सि. ४-७. वातजनिता रोगविशेषाः ।

वातवेगः-सि. ३-२५. वायुवेगः ।

वातिकृषणः-शा. २-१७. वाद्यमिदोषाद् वृ-
षणौ तु यस्य नाशं गतौ स वातिकृषणः ।

वाद्-सू. २५-२७; वि. ८-२८. तत्र वादो नाम स
यत् परेण सह शास्त्रपूर्वकं विगृह्य कथयति ।

धानरूपत्यः-सू. १-७१. "पुष्पैर्वानस्पत्यः फलैरपि"
इति पुष्पानन्तरं फलमाज इत्यर्थः । (चक्रः)

वायुः-सू. १-५७. वातः ।

वारुणीमण्डः-वि. ५-९२. सुरामण्डः । (श. क.)

वारुण्याः प्रसादः-वि. ८-६९. सुराप्रसादः । (श. क.)

वार्तलक्षणम्-सू. २५-४०. आरोग्यलक्षणम् ।

वार्ता-शा. ४-३०. म्रत्याकृतिभूयिष्ठा अर्था इति
व्रीषण्ड'वशेषः; असंघर्षीलक्षणां वार्ता नामेति वार्ता-
संज्ञा शास्त्रमयकृता । (चक्रः)

वर्चकरूपः-वि. १-३. समवेतानां पुनर्दीपाणामंशांश-
बलविकल्पः ।

विकलरूपम्-सि. १२-४४. पाक्षिकाभिधानं यथा-
"सारोः वाऽथ कुशोदकं वा" (चि. अ. ६) इत्यादि ।

विकल्पना-सि. ११-२३. विशेषकल्पना ।

विकारः-सू. ९-४. धातुवैषम्यम् ।

विक्रासि-चि. २३-२४. हिंसनशीलं, विपूर्वो हि कसति
हिंसायः । विक्रासी विकसद्येवं धातुबन्धान् विमोक्षयेत् ।
व.द.) मन्व्यन्वास्तु शिथिलान् मत् करोति विक्रासि तत् ।
विशोभोजश्च धातुभ्यो यथा क्रसुककोद्वौ ॥ (व. द.)

विकृतिः-इ. १-३. विकारः

विक्षेपः-सि. १-३९. वियोगः ।

विगन्धः-सि. ३-११. विगतः पूतिगन्धो यस्य सः

विगन्धः ।

विगीतिः-वि. ६-४. विरुद्धा गीतिः विगीतिः विरुद्ध-
भाषणमित्यर्थः ।

विगुणः-सि. ९-३९. गुणवैपरीत्यविशिष्टः । (श. क.)

विगृह्यसंभाषा-वि. ८-१८. जल्पवितण्डारूपा संभाषा

विघातः-सि. ११-१७. प्रकोपकहेतुनाऽसंबन्धः ।

विचर्चिका-चि. ७-१३. क्षुद्रकुष्ठभेदः । तल्लक्षणम्-
राज्योऽतिकृण्वतिरुजः सरुक्षा भवन्ति गात्रेषु; विचर्चिका-
याम् । (सु. नि. ५-१३) । (वै. श.)

विचारः-सू. २६-९. विचारणा, द्रव्यान्तरसंयोगः ।

विचारणा-सू. १३-४. द्रव्यान्तरासंयुक्तस्तेहपानं
वर्जयित्वा स्नेहोपयोगः ।

विञ्जलम्-वि. ८-१६. विञ्जलम् ।

विज्ञानानि-इ. ९-२३. लक्षणानि, नयनादि-
वैकृतानि ।

विज्ञानम्-शा. १-४०. शास्त्रार्थज्ञानम् ।

विज्ञानम्-सू. २५-७३. विज्ञायते अनेन इति
विज्ञानं लक्षणमित्यर्थः ।

विद्-सि. ६-४५. पुरीषम् ।

विद्भेदः-वि. ८-२६. पुरीषभेदः ।

वितण्डा-वि. ८-२८. जल्पविपर्ययो वितण्डा ।
वितण्डा नाम परपक्षे दोषवचनमात्रमेव ॥ परपक्षे दोषव-
चनमात्रमित्यनेन नस्वपक्षसाधनवचनं वैतण्डिकस्येति दर्शयति ।
(चक्रः)

विज्ञासनम्-शा. ८-६४. भयदानम् ।

विद्वधिः-सू. १७-९५. दुष्टरक्षातिमात्रस्थात्

स वै शीघ्रं विदहते । ततः शीघ्रविदाहित्वाद् विप्रधीत्य-
भिधीयते ॥

विदाहः-वि. २४-१४४. हृदये दाहः ।

विदाहि-सू. २७-२९३. विदाहि द्रव्यमुद्गार-
मम्लं कृष्णतथा तृषाम् । हृदि दाहश्च जनयेत् पाकं गच्छति
तच्चिरात् ॥ (व. द.)

विधानम्-सि. १२-४३. विधानं नाम सूत्रकारश्च
विधाय वर्णयति; यथा-“ मलायनानि बाध्यन्ते दुष्टे
मत्रिधिकैर्मलेः इत्यत्र दुष्टिशब्देन मलानां हीनत्वमधिकत्व-
माचार्यगृहीतमाचार्यो वर्णयति- “मलवृद्धिं गुरुतवा
लाघवान्मलसंक्षयम् । मलायनानां बुध्येत संगोत्सर्गा-
दंतीव च” (सू. अ. ७) इति । (चक्रः)

विधारणम्-सि. ९-२९. वेगनिरोधः ।

विनता-सू. १७-८९. अवगाढरुजाक्लेदा पृष्ठे वा
ऽप्युदरेऽपि वा । महती विनता नीला पिडका विनता
मता ॥

विनिमित्तानि-इ. ४-१७. विगतत्रिमित्तानि ।

विनिर्मथ्य-सि. ६-७८. क्षोभयित्वा ।

विपत्-सू. २५-२९. वैगुण्यम् ।

त्रिपयंभः-सि. १२-४३. अपकृष्टात् प्रतीपोदाहरणम् ।

विपाकः-सू. २६-६६. विपाकः कर्मनिष्ठा । कर्म-
निष्ठयेति कर्मणो निष्ठा निष्पत्तिः कर्मनिष्ठा क्रियासमाप्तिः,
रसोपयोगे सति योऽन्त्याहारपरिणामकृतः कर्मविशेषः
कफशुक्राभ्युद्ध्यादिलक्षणः, तेन विपाको निश्चीयते ।
विपाकस्तु नित्यपरोक्षः, तत्कार्येणानुमीयते (चक्रः) । जाठरे-
णामिना योगाद् यद् अदेति रसान्तरम् । रसानां परि-
णामान्ते स विपाक इति स्मृतः । (व. द.)

विपाटनम्-वि. १३-२५. दारणम् ।

विपादिका-वि. ७-२९. कुष्ठभेदः

विप्लुतः-सि. ८-३. व्यापकः

विवद्धः-वि. २४-६३. विबन्धवान् ।

विवद्धः दोषः-वि. ३-१०९. अत्र दोषशब्दो
विबद्धोपपदानमले वर्तते । (चक्रः)

विबन्धः-वि. ४-४९. आनाहारीगः

विभ्रंशः-सू. १५-१३. प्रातिलोम्येन गमनम् ।

विभ्रंशः-सि. ६-३९. विपरीतप्रवृत्तिसामर्थ्यम् ।

विमलम्-सू. २७-११८. विमलम् ।

विमूर्छिताः-सि. ९-७१. स्थिताः ।

वियोगः-सू. ११-१२. भूतानामात्मनो विभोगः,
मरणम् ।

वियोनिः-इ. २-१६. निहेतुकः ।

विरजनीयः-सू. २५-४०. विरजनं दोषसम्बन्ध-
निरासं करोति इति सः ।

विरसः-इ. २-२१. अनिष्टरसः ।

विरुद्धाशनम्-वि. २-८ विपरीत आहारः ।

विरुद्धयोनयः-इ. ६-२२. परस्परविरुद्धधर्माणः ।

विरुक्षणम्-वि. ५-१८. रूक्षीकरणम्

विरुक्षस्वेदः-सि. ७-१६. स्नेहरहितः स्वेदः ।

विरेकः-सू. ७-१५. मलभेदः । (श. क.)

विरेचनम्-सू. १-८०. विरेकः ।

विरेचनोपगानि-सू. ४-१३ । २४ इमानि द्रव्याणि
विरेचनक्रियायां सहायत्वेनोपगच्छन्ति ।

विरुक्तिः-सि. ६-५७. कुतलजनः ।

विलयेत्-चि. १२-८२. विम्लापनं कुर्यात् । विम्लापनम् अङ्गुल्यादिमर्दनेन शोफविलयनम् । (सु. चि. अ. १-२२. बल्हणः)

विलेपनम्-चि. ६-५० गात्रानुलेपनम् ।

विलेपिका-सू. २७-२५१ बिरलद्रवा यथागूः ।

विलेपी-नि. ४-५ अथागूः ।

विघ्नणम्-इ. ४-१७ विरुद्धवर्णम्

विघ्नता-इ. ८-११, निर्गता ।

विशदः-सू. २६-११ विच्छिन्नविपरीतः । विशदो विपरीतोऽस्मात् क्लेदाचूषणरोषणः । (व. ष.)

विशिरा-इ. ७-५ शिरोविरहिता ।

विशुद्धं शोणितम् सू. २४-२२, २४ तपनीयेन्द्रगोपाभं पञ्चालककसस्त्रिभम् । गुञ्जाफलसर्वणञ्च विशुद्धं विद्धि शोणितम् ॥

विशेषः-सू. १-२८-४४, ४५ विशिष्यते व्यावर्तत इति विशेषः पृथक्स्वरुद्ध ।

विशोधनम्-सू. २७-१३१ विशुद्धिकारकम् ।

विशेषः-इ. १२-५१. पृथग्भावः अस्योगः (श. क.)

विषम्-चि. २३-३ गरलम् (श. क.)

विषगरवैरोधिकप्रशमनम्-सू. ३०-२८. विषं गरलम्, गरः कालान्तरप्रकोपि विषम्, वैरोधिकं संयोगविरुद्धम्, तेषां प्रशमनमगदतन्त्रम् ।

विषण्णम्-चि. २३-५ खिन्नम्

विषघ्नः-सू. ४-८. विषनाशकः षोडशः कषायवर्गः ।

विषमक्रियस्वम्-चि. ६-७ विषमक्रियत्वमिति पित्तस्य संशमनं विकृतायाः कट्वादिरूपाया विषमत्वम् ।

विषमज्वरः-चि. ३-७३. दोषोत्प्रेदहितसम्भूतो ज्वरोत्सष्टस्य वा पुनः । धातुमन्यतमं प्राप्य करोति विषमज्वरम् ॥ (मा. नि.)

विषमाग्निः-चि. ६-१२, चि. १३-१३६. समलक्षणविपरीतलक्षणस्तुविषम इति ॥

विषमाशनम्-चि. १५-४२, २३६. विषमं बहु वाऽल्पं वाऽप्यप्राप्तकालयोः भोजनम्; बहुस्तोकमकाले वा तज्ज्ञेयं विषमाशनम् ॥ (सु. सू. ४६-५०८.)

विषमाहारः-चि. ६-१३ विषमाशनम् ।

विषादः-सू. २५-४०. खेदः ।

विषाधानम्-चि. १३-४२. विषस्य प्रसारकम् ।

विष्किराः-चि. १२-१८ । ४ विकीर्यं भक्षयन्ति इति ।

विष्टम्भः-चि. १४-२१ अप्रचलत्वम् ।

विध्यन्दनम्-सू. २८-३३ विलयनम् ।

विसर्गः-चि. ३-५९. परित्यागः ।

विसर्गः-सू. ६-४. विसृजति जनयति आप्यमंशं प्राणिनां च बलमिति विस्सर्गः ।

विसर्पः-चि. २१-११. विविधं सर्पतीति अथ उर्ध्वं तिर्यक् तथास्फटशोफादिभिः प्रसरतीति विसर्पः ।

विसर्पिणी जिह्वा-इ. ८-१४. वह्निर्निर्गता जिह्वा ।

विसृचिका-चि. २-११. विविधैर्दोषैर्देवाद्यादिमृशकोपतः । सूचीभिरिव गात्राणि विध्यतीति विसृचिका ॥ (अ. सं. सू. ११)

विस्फोटकम्-चि. ७-१३. विस्फोटकं नाम कुष्ठं तनुत्वग्भिः श्वेतलोहितैः स्फोटैर्व्याप्तम् ।

विस्मापनम्-चि. १७-१३७. विस्मयजननम् ।

विस्मयगन्धि-चि. १४-१४. पूतिगन्धम्, आमगन्धम् ।

विद्यत्त्वम्-सि. ५-७. आमगन्धता ।

विहारः-शा. २-२९. गमनममणादिशरीरचेष्टा ।

वीतीभावः-इ. ३-४. अतिक्रान्तत्वम् ।

वीर्यम्-सू. २६-६४. मृदुतीक्ष्णगुरुलघुस्तिग्धरुक्ष्णोष्णशीतलम् । वीर्यमष्टविधं केचित्, केचिद् द्विविधमास्थिताः ॥ शीतष्णमिति, एतच्चकीयमतद्वयं पारिभाषिकीं वीर्यसंज्ञां पुरस्कृत्य प्रवृत्तम् । वीर्यके हि रसविपाकप्रभावव्यतिरिक्तप्रभूतकार्यकारिणि गुणे वीर्यमिति संज्ञा, तेनाष्टविधवीर्यादिमते पिच्छिन्नविदादयो गुणा न रसादिविपरीतं कार्यं प्रायः कुर्वन्ति, तेन तेषां रसाद्युपदेशेनैव ग्रहणं; मृदावीनां तु रसाद्यभिभावकत्वमस्ति, यथा-पित्तपित्त्यां कटुरसकार्ये पित्तकोपनमभिभूय तद्गते मृदु शीतवीर्ये पित्तमेव शमयति इति, तथा कषाये तिक्तानुरसे महति पञ्चमूले तत्कार्यं वातकोपनमभिभूयोष्णेन वीर्येण तद्विरुद्धं वातशमनमेव क्रियते, तथा मधुरेऽपीक्षे शीतवीर्यत्वेन वातवृद्धिरित्यादि यदुक्तं सुश्रुते-“एतानि खलु वीर्याणि स्वबलगुणोत्कर्षाव्रममिभूयात्मकर्म दर्शयन्ति” (सु. सू. अ. ४०.) इत्यादि । एतच्च मतद्वयमप्याचार्यस्य परिभाषासिद्धमनुमतमेव, येनोत्तरत्र “रसवीर्यविपाकानां सामान्यं यत्र लक्ष्यते” इत्यादेः पारिभाषिकमेव वीर्यं निर्देक्ष्यति । (चक्रः)

वीर्यम्-सू. २६-६५. वीर्यं तु क्रियते येन या क्रिया । न वीर्यं कुरुते किञ्चित् सर्वा वीर्यकृता क्रिया ॥ पारिभाषिकवीर्यसंज्ञापरिभाषणेन तु शक्तिपर्यायस्य वीर्यस्य लक्षणमाह-वीर्यन्तिवत्यदि । वीर्यमिति शक्तिः । वेनेति रसेन वा विपकेन वा प्रभवेण वा शुर्वादिपरादिभिर्वा गुणर्या क्रिया तर्पणह्लादनशमनारिरूपा क्रियते, तस्यां क्रियायां तदसादि वीर्यम् । अत एवोक्तं सुश्रुते-“येन कुर्वन्ति तद्दी” (सु. सू. अ. ४०.) इति अत्रैव लोकप्रसिद्धामुपपत्तिमाह-नावीर्यमिस्थ्यादि । अवीर्यम् अशक्तमित्यर्थः । वीर्यकृतेति वीर्यवता कृता वीर्यकृता । (चक्रः)

वीर्यम्-सू. २६-६६. वीर्यं यावदधीवासाञ्चि पाताचोपलभ्यते ॥ अधीवासः सहावस्थानं, यावदधीवासादितियावच्छरीरनिवासात् । निपाताच्चेति शरीरसंयोग-

माणात्; तेन किञ्चिदधीमधीवासादुपलभ्यते, यथा-अनूपमांसादेरुष्णत्वं, किञ्चिच्च निपातादेव लभ्यते, यथा मरीचादीनां तीक्ष्णत्वादिति; किञ्चिच्च निपाताधीवासाभ्यां, यथा मरीचादीनामेव । वीर्यं तु किञ्चिदनुमानेन; यथा सैन्धवगतं शैत्यमानूपमांसगतं वा औष्ण्यं, किञ्चिच्च वीर्यप्रत्यक्षेणैव यथा राजिकागतं तैक्ष्ण्यं प्राणेन, पिच्छिलविशदस्तिग्धरुक्षादयः चक्षुःस्पर्शनाभ्यां निश्चोयन्ते इति वाक्यार्थः । एतच्च वीर्यं सहजं कृत्रिमं च ज्ञेयम् । एतच्च वीर्यलक्षणं पारिभाषिकवीर्यविषयमेव (चक्रः) । एतच्च वीर्यं सहजं कृत्रिमं च ज्ञेयं; तत्रार्थं माषाणां गौरवं मुद्गानां लाघवमित्यादि, कृत्रिमं तु लाजादीनां लघुस्वमित्यर्थः” इति शिवदाससेनः ।

वीरुधः-सू. ९-७१. प्रतानैर्वीरुधः स्मृताः ।

वृकौ-शा. ७-१००. भाषायां ‘गुदे, इति, आङ्ग्लभाषायां च ‘किङ्किनिश्, इति ख्यातौ ।

वृत्तः-वि. २१-३९. वृत्तुलः ।

वृत्तिः-सि. ७-४२. पेयादिक्रमः ।

वृषः-वि. २/४-७. वीर्यपुंस्त्वशक्तिसंपन्नः ।

वृषणौ-वि. ५-८. अण्डकोषौ ।

वृषता-वि. २/४-२४. वीर्यपुंस्त्वशक्तिसंपन्नत्वम् ।

वृष्यम्-वि. ३०-६७. वाजीकरणम् (स. क.)

व्रणः-वि. २५-४. वृणोति यस्माद् रुडेऽपि व्रणवस्तु न नश्यति । आग्नेहधारणात्तस्माद् व्रणइत्युच्यते वृषेः (सु. सू. अ. २१)

वेगधारणम्-सू. ११-३८. वेगनिरोधः ।

वेगनिग्रहः-सि. ६-७१. वेगविधारणम् ।

वेगप्रतिघातः-वि. ८-२१. वेगसंधारणम् ।

वेगोदीरणम्-सू. ११-३८. अप्राप्तवेगप्रवर्तनम् ।

वेजिका-वि. २३-३८. रज्जुः ।

वेदः-सू. ३०-२०. आयुर्वेदः ।

वेदनास्थापनः सू. ४-१८ । ४७ सप्तचत्वारिंशत्सो महाकषायः । वेदनायां सम्भूतायां तां निहस्य शरीरं प्रकृतौ स्थापयति इति (व. द.)

वेपनम्-सि. ३-१९. वेपथुः ।

वेशवारः-सू. २७-२६९. मांसं निरस्थि सुखिन्नं पुनर्दृष्टिं पेक्षितम् पिप्पलीशुण्ठिमरिचगुडशर्पिःसमन्वितम् ॥ ऐकध्वं विपचेत्सम्भववेशवार इति स्मृतः ॥

वेष्टनम्-सि. ४-२८. पार्श्ववेष्टनम् ।

वैकृतम्-वि. ३-२९. भन्वयात्वम् ।

वैगन्ध्यम्-सू. ९९-४ । १ विकृतगन्धता, अनिष्टगन्धता च ।

वैगुण्यम्-सि. ६-३०. गुणानां न्यूनता ।

वैद्यवृत्तिः-सू. ९-२६. मैत्रीकारुण्यमातेषु शक्ये प्रीतिरुपेक्षणम् । प्रकृतिस्थेषु भूतेषु वैद्यवृत्तिश्चतुर्भिधा ॥

वैपादिकम् (विपादिका)- वि. ७-२२. चतुर्थं शुद्धकृष्टम्, वैपादिकं पाणिपादस्फुटनं तीव्रवेदनम् ॥

वैरस्यम्-सू. १९-४ । १ विरसता ।

वैरेचनिकाः धूमाः-वि. ७-४९. शीर्षवैरेचनार्थं धूमाः । सूत्रस्थाने यद्यपि एक एव वैरेचनिको धूम उक्तस्तथापि तत्रोक्तप्रव्यैर्व्यस्तसमसौर्बहवो धूमा भवन्तीति बहुवचनमिह कृतम् । (चक्रः)

वंशः-सू. १४-३१ वेणुः ।

व्यक्तिदर्शकः-वि. २४-७३. आकारदर्शकः ।

व्यञ्जनम्-नि. १-९. तत्र लिङ्गमाकृतिमङ्गलं चिह्नं संस्थानं व्यञ्जतं रूपमित्यनर्थान्तरम् ।

व्यत्यासः-वि. १७-१३४ विपर्यासः ।

व्यथनम्-नि. ८-६ व्यथा ।

व्यधः-सू. २८-४ व्यधनम् ।

व्यधनम् सू. ११-५५ व्यधः ।

व्यपदेशः सू. ११-५२ अन्यसम्यन्धेन कीर्तनम् ।

व्यपायः-पि. २६-३९ मूत्रमार्गपिणमः ।

व्यवसायः-वि. ४-८ प्रवृत्तिः ।

व्यवायः-सू. ६-३६. मैथुनम् ।

व्यवायि-वि. २३-२६. क. १-५. शीघ्रं व्यवायि-भावादाशु व्याप्नोति केवलं देहम्; व्यवायित्वं सर्वतः प्रसरणशीकृतं पानीयपतित्तैलवत्; पूर्वं व्याप्यास्त्रिकं कायं ततः परं न गच्छति । व्यवायि तद् यथा भङ्गा फेनं चाहिसमुद्भवं ॥ (व. द.)

व्यसनम्-इ. १२-२७. वस्त्रादीनां यत् स्फुटनादि ।

व्यसनी-इ. १२-२७. वृद्धः कलहवान् वा ।

व्यस्तानि-इ. ३-५. पृथग्भूतानि ।

व्याकृतीनि-इ. ४-१७. विविधाकृतीनि ।

व्याख्यानम्-सि. १२-४३. यत्सर्वबुद्ध्यविषयं व्याक्रियते, यथा " प्रथमे मासि संमूर्छितः सर्वधातुकलुपीकृतः खेटभूतो भवत्यव्यक्तविग्रहः " (शा. भा. ४.) इत्यादिनाऽऽमदाद्यविदितार्थव्याकरणम् (चक्रः)

व्याधिः-नि. १-५. विविधं दुःखमादधातीति ।

व्यानः-वि. १५-३६. शरीरस्थपञ्चवाटवन्तर्गतसर्व-शरीरगवायुः (श. क.)

व्यापत्-सू. २५-४०. रोगः ।

व्यायामः-शा. ८-४५. विस्तारः ।

व्याचिदः-सि. ९-३९. वक्त्री ।

व्यासः—सू. २०-१२. विस्तरणम् ।

शकृद्ग्रहः—सि. ७-८. पुरीषाप्रश्रुतिः ।

शक्तुः—चि. २१-१३०. भर्जितयवादिचूर्णम् (श. क.)

शतारुः—चि. ७-१३. दशमं क्षुद्रकुष्ठम् ; रक्तं इयावं सदाहाति शतारुः स्याद् बहुव्रणम् । (श. क.)

शब्दः—इ. १२-५८. नादः

शब्दध्रुवौ—इ. ८-१२. कर्णौ ।

शमः—सि. १-५. शान्तिः ।

शमनसू—चि. ३-२७२. कषायसर्पिःपानादिः न शोधयति यद् दोषान् समाजोदीरयत्यपि । समीकरोति संशुद्धान् शमनं तद् यथामृता ॥ (व. द.)

शमीधान्यम्—सू. २७-६. माषादि । (श. क.)

शराविका—सू. १७-८४. अन्तोन्नता मध्यनिम्ना श्यावा क्लेदरुगन्विता । शराविका स्यात् पिडका शरावाकृति-संस्थिता ॥

शरीरान्ताः—इ. ९. ६. हस्तपादादयः ।

शर्करा—इ. ३-६. मलो दन्तगतो यस्तु पित्तमास्त-शोषितः । शर्करेव खरस्पर्शो सा ज्ञेया दन्तशर्करा ॥ (मा. ति.)

शर्म—सू. १-२९. सुखम्

शल्यम्—चि. २५-१०६. न केवलं काष्ठतृणादि शल्यं, किन्तु “अतिप्रवृद्धं मलदोषत्रं वा शरीरिणां स्थावर-जङ्गमानाम् । यत्किञ्चिद्वाघाघकरं शरीरे तत् सर्वमेव प्रवहन्ति शल्यम्” इति । (सु. सू. १-८/१. उल्लेखः)

शल्योपहर्तृकम्—सू. ३०-२८. शल्योद्धरण-कर्तृकम् ।

शकुली—क. १-२९. पिष्टकविशेषः । (वै. श.)

शस्त्रकर्म—सू. १-९१. शस्त्रनिर्वर्त्यं कर्म छेदनादि (वै. श.)

शस्त्रप्रणिधानम्—सू. ११-५५. शस्त्रावधारणम्—छेदनमेदनव्यधनदारणलेखनोत्पाटनप्रच्छन्नसीविनैष्णक्षारजलौक-सञ्चेति ।

शस्त्रम्—चि. २६-२७२. कृष्णं लोहम् । (चक्रः)

शस्यानि—चि. १-१ | ३७. अस्थिरहितानि फलानि । (चक्रः)

शाखा—सू. ३०-३१. तत्रायुर्वेदः शाखा विद्या सूत्रं ज्ञानं लक्षणं तन्त्रमित्यनर्थान्तरम् ।

शाखा—सि. ९-३. शाखाशब्देन चेह शाखा इव शा-खेति कृत्वा बाहुद्वयं अङ्गाद्वयं चोच्यते । नेह शाखाशब्देन रक्तादिधातूनां ग्रहणं, रक्तादिधातूनां स्वरूपेऽपि विद्यमानत्वत् । (चक्रः)

शाखा—सू. ११-४८; १७-११३. रक्तादयो धातव-स्वक् च, स बाह्यो रोगमार्गः ।

शाणः—क. १२-८९. त्रयो माषकाः । (चक्रः)

शान्ताग्निम्—चि. ७-३७. नष्टाम्निम् ।

शारीरः—चि. ७-३६. शरीरजातः ।

शार्करः—सू. २७-१८३. शर्कराप्रकृतिक आसवः । (चक्रः)

शालाक्यम्—सू. ३०-२८. पटलवेधशलाकाप्रधान-मङ्गं शालाक्यम् । (चक्रः); शालाक्यं नीमोर्ध्वजम्बुगतानां श्रवणनमनवदनघ्राणादिसंश्रितानां व्याधीनामुपशमनार्थम् । (सू. १-८ | २); शलाका पटलवेधनी, तस्याः कर्म शालाक्यं, ब्राह्मणादित्वात् ष्यङ्, शालाक्यप्रधानमङ्गं शालाक्यम् । एतेन शिरोरोगप्रतीकारस्यापि ग्रहणं, प्राधान्येन शालाक्यस्य प्रधानचक्षुर्विषयतया । (शिवदाससेनः)

शालाक्यतन्त्रम्—चि. २६-१२३. शालाकाविषय-मधिकृत्य कृतं शास्त्रम् ।

शास्त्रम्-सू. ३०-३१. आयुर्वेदः ।

शास्त्रवादः-सू. ११-२७. शास्त्ररूपो वादः ।

शिरः-सू. १७-१२. प्राणाः प्राणभृता यत्र श्रिताः
सर्वेन्द्रियाणि च । यदुत्तमाङ्गमज्ञानां शिरस्वदभिधीयते ॥

शिरःशूलम्-चि. ८-१६. शिरोगोगः (वै. श.)

शिरोघरा-सू. १७-२१. प्रीति ।

शिरोवस्तिः-सि. ९-७८. आशिरोव्यायतं चर्म
कृत्वाऽऽण्ड-दुग्धमुच्छ्रितम् । तेनावेष्टय शिरोऽधस्तान्माषक-
लकेन लेपयेत् ॥ निश्चलस्योपविष्टस्य तैलैः कोष्णैः प्रपूरयेत् ।
धारयेदाकृजः शान्त्यै यामं यामाधमेव वा ॥ शिरोवस्तिर्जयत्येष
शिरोरोगं मरुद्भवम् । (चक्रः) । शिरोवस्तिश्चर्मणः स्याद्द्विमुखो
द्वादशाङ्गुलः । शिरःप्रमाणस्तं षडध्वा मस्तके माषविष्टकैः ।
सन्निवरोधं विधायशुस्नेहैः कोष्णैः प्रपूरयेत् । तावद् धार्यरतु-
यावत् स्यात् नासाकर्णमुखस्रुतिः ॥ (व. द.)

शिरोरुक्-चि. ८-२५. शिरोरुजा ।

शिरोरुहाः-इ. ८-१८ केशाः ।

शिरोविरेकः-सि. ९-७३. शिरोविरेचनम्, नस्यमेदः ।

शिरोविरेचनम्-सि. ९-७७. शिरोविरेकः ।

शिरोविरेचनोपगः-सू. ४-८. शिरोविरेचनक्रियायां
सहायत्वेनोपगच्छतीति; सप्तविंशतितमो महाकषायः ।

शिशिरज्वरः-चि. ३-२७०. शीतज्वरः । (श. क.)

शीघ्रकारित्वम्-चि. ३-५५. शीघ्रं करोति इति
शीघ्रकारी तस्य भावः शीघ्रकारित्वम्; स शीघ्रं शीघ्रकारि-
त्वात् प्रशमं याति हन्ति वा ।

शीतः-सू. ४-७. द्रव्यादापोयितातोये प्रतप्ते निश्चि
संस्थितात् । कषायो योऽभिनिर्वाति स शीतः समुदाहृतः ॥

शीतकषायः-चि. ३-१९७. द्रव्यं संक्षुण्णमुष्णोदके
प्रक्षिप्य निशस्थितम् । शीतः शर्बरीमुषितो मतः । (व. द.)

शीतज्वरः-चि. ३-२६७. शिशिरज्वरः

शीतप्रशमनः-सू. ४-८. शीतं प्रशमयति इति;
द्विचत्वारिंशतमो महाकषायः ।

शीतरसः-चि. ७-४४. शीतकषायः ।

शीतरसिकः-सू. २७-१८५. शीतेक्षुरसकृतः अरिष्टः ।

शीतलम्-सू. २७-११०. शीतम् ।

शीताङ्गः-चि. ३-३२५. शीतसर्वाङ्गः ।

शीधुः-वि. ८-१४०. शीधुरिक्षुरसैः पक्षैरपक्षैराहते
भवेत् ॥ (व. द.)

शीलम्-वि. ४-८. वस्तुषु सहजो रागः ।

शीर्षविरेचनम्-सि. ९-१७. शिरोविरेचनम् ।

शुक्तम्-चि. २९-६. यन्मस्त्वादि शुचौ भाण्डे
सगुहक्षीद्रनागरम् । धान्यराशौ त्रिरात्रस्थं शुफं चुकं तदुच्यते ॥
(च. चि. २६-२२७ चक्रः) गुडमाक्षिकधान्याम्लमस्त्वम्बु-
द्विगुणं क्रमात् । संसन्ति चुकसिद्धयर्थं किञ्चित् त्रिमधुक्रान्वितम् ॥
(वै. श.)

शुक्तिः-क. १२-१६. द्वे सुवर्णे पलाशं स्याच्छुक्तिरष्टमिका
तथा ।

शुक्रम्-चि. १५-१६. रसाद्रक्तं ततो मांसं मांसान्मे-
दस्ततोऽस्थि च । अस्थनो मज्जा ततः शुक्रं शुक्राद् गर्भः
प्रसादजः ॥

शुक्रम्-चि. ३०-१३३. बीजं यस्माद् व्यवाये तु
हर्षयोनिसमुत्थितम् । शुक्रं पौरुषमित्युक्तं, तत् स्त्रीपुरुष-
संयोगे चेष्टासंकल्पपीडनात् शुक्रं प्रच्यवते स्थानाज्जलमा-
द्रात्पयादिव । (चि. २-४/४७.) चरतो विध्वरूपस्य रूपद्रव्यं
यदुच्यते (चि. २-८/८९.)

शुक्रजगतनः-सू. ४-८. शुक्रोत्पादक एकोनविंशो
महाकषायः ।

शुक्रदोषः-चि. ३०-१२९. वीर्यदोषः ।

शुक्रलः-सू. २७-६५. शुक्रवृद्धिकरः; यस्माच्छुक्र-
स्य वृद्धिः स्याच्छुक्रलं हि तदुच्यते। यथा नागबलायाः स्यु-
र्नीलं च कपिकच्छुजम् ॥ (व. द.)

शुक्रवाहिनी नाडी सि. ९-४ शुक्रवहस्रोतः ।

शुक्रवाहीनि स्रोतांसि-वि. ५-९९. शुक्रप्रापण्यो
नाडयः ।

शुक्रशोधनः-सू. ४-८ शुक्रं शोधयति विमलीकरो-
ति यः सः विशो महाकषायः ।

शुक्रसारः-वि. ८-१०९, शुक्रं वीर्यापरनामकः सप्तमो
धातुः सारः उत्कृष्टः विशुद्धतरो यस्मिन्सः ।

शुक्राशयः-वि. २१-७२. वीर्याशयः ।

शुद्धिः-सू. २८-२८. शोधनम् ।

शुद्धसत्त्वम्-शा.-४-३६. सत्त्वगुणप्रधानं चित्तम् ।

शुष्कम्-सू. ५-१०. नीरसम् ।

शुषिरकरम्-सू. १२-७ रन्ध्रकरम् ।

शूकधान्यम्-सू. २७-६. शूकणतीक्ष्णाप्रसहितं धान्यम् ।

शून्यता-सू. १७-३९. चित्तस्थानुपस्थितत्वम् ।

शूर्पः-क. १२-९६. शोणस्तु द्विगुणः शूर्पो विद्भिः
कुम्भ एव च ।

शूलम्-वि. २१-३० शङ्कुफ टनवत्तस्य यस्मातीमाश्च
वेदनाः । शूलाप्रकस्य लक्ष्यन्ते तस्माच्छूलमिदोच्यते ॥ (सु.
च. ४२-८१)

शूलप्रशमनः-सू. ४-८. शूलं प्रशमयतीति, पञ्च-
चत्वारिंशत्तमो महाकषायः

शल्यानि-वि. ६-४७. शूलपक्वानि ।

शृतः-सू. ४-७. बद्धौ तु कथितं शृत्यं शृतमाहुश्चि-
कित्सकाः ।

शृतशीतम्-वि. ३-१४६ पूर्व शृतं पश्चात् शीतम् ।

शोकः-सू. २५-४०. बन्ध्वादिबिभोगजन्यमनोवेदना ।

शोणितम्-इ. ३-४. रक्तम् ।

शोणितमोक्षः-वि. ७-१७२. रक्तमोक्षः । (श. क.)

शोणितवाहीनि स्रोतांसि-वि. ५-८. शोणितं
बहन्ति नयन्ति ये ते मार्गाः

शोणितस्थापनः-सू. ४-८. शोणितस्य दुष्टस्य
दुष्टिम् अपहृत्य प्रकृतौ शोणितं स्थापयति इति (चक्रः) ।
षट्चत्वारिंशत्तमो महाकषायः ।

शोधहरः-सू. ४-८. शोधं हरति इति, अष्टत्रिंशो
महाकषायः ।

शोफः-सू. १७-२९. शोथः ।

शोषः-वि. ८-१६३. शरीरशोषको रोगविशेषः,
राजयक्ष्मा ।

शोषणः-सू. २५-४०. शोषयतीति ।

शौचाधानम्-सू. ५-९८. पानीयेन मृदा च
शुचित्वापादनम् ।

शमश्रु-सू. २८-४. पुंसुखे शीर्षलोमराजिः ।

शमहरः-सू. ४-८. परिश्रमं हरति यः सः, चत्वारिं-
शत्तमो महाकषायः ।

शोत्रम्-इ. १-३. श्रवणेन्द्रियम् ।

शुष्कणः-सू. २६-११. खरविपरीतः ।

श्लेष्मप्रकृतिः-वि. ६-१३. श्लेष्मलः, श्लेष्मा कफः
प्रकृतिः स्वभावतः प्रबलो यस्मिन्सः ।

श्लेष्मा-सू. १२-१२. कफः

श्लोकस्थानम्-वि. ८-२९. सूत्रस्थानम्, श्लोकार्थः
संग्रहार्थश्च श्लोकस्थानमतः स्मृतम् ।

श्वयथुः-वि. १०-२३. शोथः ।

श्वसनम्-सि. ९-१६. श्वासः ।

श्वामः-वि. ८-२६. प्राणवायुर्नासिकागलमार्गेण
निर्गमप्रवेशौ श्वासः, तदक्षरोधोपलक्षतो रोगविशेषोऽपि
श्वासः ।

श्वामहरः-सू. ४-८. श्वासघ्नः ।

श्वित्रम्-वि. ७-१६२. श्वेतकुष्ठम् । (श.क.)

षट्त्रयम्-सू. ३०-४. षट्त्रयानि बाहुद्वयप्रकाशद्वय-
शिरोऽन्तर्गभिरूपाणि यस्य तत् ।

षण्डः-इ. १२-१६. नपुंसकः ।

श्रीधनम्-वि. ३-१०६. मुखेन श्चेन्नादेर्वदनम् ।
(श. क.)

सक्तुः-सू. १३-२४. शृण्वत्यत्रादिचूर्णम् ।

सक्थि-सि. ३-१८. ऊरुशेषः ।

सङ्करस्वेदः-सू. १४-४१. तत्र वस्त्रान्तरिनैरवस्त्रान्तरि-
तैर्वा पिण्डैर्यथोक्तैरुपस्वेदनं संकरस्वेद इति विद्यात् ।
(सू. १४-४१.); अपण्डैर्यथोक्तैरिति तिलमाषादिपिण्डैस्तथा
गोक्षरादिप्रत्योक्तपुटकरूपैश्च अपण्डः, स्वेदनमेषोपस्वेदनम् ।
(चक्रः)

सङ्कल्पः-सू. २५-४०. स्त्रीषट्कङ्कल्पः ।

सङ्कीर्णभोजनम्-सू. १७-२७. विरुद्धाहारः ।

सङ्गः-सि. १-७. अप्रवृत्तिः ।

सततः-वि. ३-३४. तत्र संतते ज्वरे बलवत्ता
दोषेण समाहादिः प्रकृष्टत्वाद् बलवान् कालो नियम्यते,
सततके तु संततकालापेक्षया हीनबलेन दोषेणाबलो ज्वर-
कालः, स एहोरात्रे द्विकालेनात्र व्यापको भवति ।

सततकः-वि. ३-६१. ६२. रक्तधात्वाश्रयः प्रायो
दोषः सततकं ज्वरम् ॥ सप्रत्यनीकः कृते कालवृद्धि-
क्षयात्मकम् । अहोरात्रे सततको द्वौ कालावनुवर्तते ॥ प्रायो-
ग्रहणात् संततको रक्तव्यतिरिक्तं मांसादिधातुमप्याश्रयत
इति दर्शयति । सप्रत्यनीक इति कालादिषु मध्येऽन्यतमः
प्रत्यनीकः । कालवृद्धिक्षयात्मकमिति काले वृद्धिक्षयोचते
काले वृद्धिः क्षयश्च यस्य स कालवृद्धिक्षयात्मा । तेन,
दोषानुगुणे काले ज्वरो भवति, दोषानुगुणकालव्यतिरिक्ते
च काले क्षयो भवति । ज्वरस्य कालप्रकृतिरूप्याणां
मध्येऽन्यतमाह्वलप्राप्तौ सत्यामपि दोषसंप्राप्तिमांसा हि
कालभाविस्वनियमो ज्ञेयः । (चक्रः)

सत्त्वम्-सू. ८-४. वि. ८-११०. अतीन्द्रियं पुनर्मेनः
सत्त्वसंज्ञकं, 'चेतः' इत्याहुरेके, तदर्थात्मसंपदायतचेष्टं चेष्टा-
प्रत्ययभूतमिन्द्रियाणाम् ॥ चेत इत्याहुरेक इत परमतस्या-
प्रतिषेधात्स्वयमप्यनुमतम् । पर्यायकथनं शास्त्रे व्यवहारा-
र्थम् । तदिति मनः अर्थो मनोऽर्थः स च सुखादिश्चिन्त्यवि-
चार्यादिश्च आत्मा चेतनप्रतिबन्धात्, अनयोः सम्पत्
तदर्थात्मसंपत्, एतदायत्ता चेष्टा व्यापारः यस्य तत्तथा;
तत्रार्थसंज्ञत् सुखादीनां सन्निकर्षश्चिन्त्यादीनामाभिमुख्यं
च आत्मसंपदर्थग्रहणे प्रयत्नशालित्वं, मनश्चेष्टा च सुखादि-
ज्ञानं तथा चिन्त्यचिन्तनादि तथा चक्षुरादिप्रेरणं च ।
इन्द्रियाणां चक्षुरादीनां या चेष्टा स्वविषयरूपादिज्ञान-
लक्षणा, तत्र प्रत्ययभूतं कारणभूतं मन इति योज्यम् ।
एतेनैतदुक्तं भवति-यदा सुखादयश्चिन्त्यादयोऽपि विषया
भवन्त्यात्मा च प्रयत्नवान् भवति तदा मनः स्वविषये
प्रवर्तते, इन्द्रियाणि चाधितिष्ठति, इन्द्रियाणि च मनोऽधि-
ष्ठितान्येव स्वविषयज्ञाने प्रवर्तन्ते । (चक्रः)

सत्त्वसारः-वि. ८-११०. सत्त्वं मनः, सारः विशुद्धतरो
धातुः, उत्कृष्टं बलवद् वा यस्मिन्सः ।

सत्त्वावजयः-सू. ११-५४. अहितेभ्योऽर्थेभ्यो मनो-
निग्रहः ।

सत्त्वौदार्यम्-सू. २१-५६. सत्त्वगुणभूरित्वम् ।

सदनम्-सू. १७-५३. अवसादः ।

सद्यःप्राणहराणि-वि. ८-९४. शीघ्रघातीनि ।

सन्धातु-सू. २७-२४५. सन्धानीयम् ।

सन्धानकरः-सू. १२-८. सङ्घटनकरः (श. क.)

सन्धानम्-सू. १-१०८. घातविशेषात् द्विधा-
भूतस्य अवयवस्य ऐक्यभावः (व. द.)

सन्धानीयः-सू. ४-८. भग्नसंयोजनः (वै. श.),
पञ्चमो महाकषायः ।

सन्धायसंभाषा-वि. ८-१७. अनुलोमसंभाषारूपो वादः ।

सन्धारणम्-सू. १७-८. वेगसंधारणम्, वेगावरोधः ।

सन्धिः-इ. ३-४. अस्त्रिसंयोगस्थानम् (वै. श.)

सन्धिपत्तिनाः-वि. ३-१२९. त्रयोऽपि मिलिताः ।

सप्तत्यनीक-वि. ३-६२. कालादिषु मध्येऽन्यतमः
प्रत्यनीकः तेन सहितः ।

सप्तक्रियत्वम्-वि. ६-७. क्रियायाः दोषेण वृष्येण
चाविरुद्धत्वम् ।

सप्तघातुः-वि. ८-९५. समाः स्वप्रमाणस्थिताः क्षय-
वृद्धिरदिता घातवो यस्य सः ।

सप्तमांशकथयः-सू. २१-१९. सप्तः नातिस्थूलकृशाः
मांशकथयः वृद्धिः, वस्मिन्मयः । क्षुत्पिपासोत्पसहः
शीतभ्यायामयंसहः । समपक्वा समजरः सममांसचयो मतः ॥

सप्तमयः-वि. ८-५४ सिद्धान्तः, सप्तमयः पुनश्चिवा
भवति; यथा-प्रायुर्वैदिकसप्तमयः-चतुष्पादं भेषजमिति,
शास्त्रिकसप्तमयः-आलभ्या यजमानैः पशव इति, मोक्ष-
शास्त्रिकसप्तमयः-सर्वभूतेष्वर्हिसेति ।

सप्तयोगः सू. ११-४३. सप्तः हीनातिमिथ्यात्व-
रहितः अर्थानां कर्मणः कालस्य च योगः मेलनं सप्तयोगः ।

सप्तयोगवाहि-शा. ६-४. सप्तेन उचितप्रमाणेन
घातनां मेलनेन सम्यङ् नीरोगतया वहतीति सप्तयोगवाहि ।

सप्तवायः-सू. १-२९, ५०. सप्तवायोऽपृथग्भावो
भूम्यादीनां गुणेर्मतः । स नित्यो यत्र हि द्रव्यं न तत्रा-
नियतो गुणः ॥ (द्रव्यगुणसंग्रहः)

सप्तवायिकारणम्-सू. १-५९. यत् स्वसमवेतं
कार्यं जनयति ।

सप्तवायी-सू. १-५१. सप्तवायुः ।

सप्तशनम्-वि. १५-३३५. सप्तशान्दमिहिकत्र शुक्रं
सप्तशनं मतम्; हिताहितोपसंयुक्तमङ्गं सप्तशनं स्मृतम् ।
(सु. सू. ४६-५०८).

सप्तशिशिः-वि. ६-१२. अपचारतो विकृतिमापद्यमा-
नोऽतपचारतः प्रकृताववतिष्ठमानोऽभिः ।

सप्तातीतम्-सू. २७-३०९. एकवर्षातीतम् ।

सप्तानः-वि. ६-४. समयवाचकत्वेन तुल्यः ।

सप्तानुतः-वि. २१-२९. सम्यक् प्रकारेण आवृतः

सप्तासः-सू. ३०-१८. संक्षेपः

सप्तीरणः-वि. ४-८ वायुः

सप्तुष्यः-वि. १२-४४. यदिदं चेदं चेतिहस्ता
विधीयते ।

सप्तुत्किष्टाः वि. २-९. प्रकुपिताः ।

सप्तुत्किष्टा-वि. २८-४१ अतिस्वरिता ।

सप्तुदीरणम्-वि-९-७ प्रेरणम् ।

सप्तुदः-इ. ९-४ उपचितः ।

सप्तुग्योगः-सि. ६-१० हीनातिमिथ्यायोगविपरीतं
कथा स्यात्तथा प्रवर्तनम् ।

सप्तुः-सू. ३७-२३७. मलानामपानवायोश्च प्रवर्तकः,
सप्तुलोमनः प्रोक्तः सरस्तेषां प्रवर्तकः । (व. द.)

सरस्वत्यम्-वि. २/४-४८. अस्वैर्यम् ।

सर्पिः-वि. ५-१८३ घृतम्, दुग्धसम्भूतस्नेहः । (वै. श.)

सर्पिमण्डः-वि. २६-२३२. घृतस्योपरितनोऽच्छो भागः ।

सर्वग्रहः वि. १-२१ | ४. सर्वस्य आहारस्य प्रमाण-
प्रहणमेकपिण्डेन सर्वग्रहः ।

सर्वेश्वरः-सि. १२-९. सर्वेषाभ्यासक्षमः ।

सर्वपी-सू. १७-८७. पिडका नातिमहती क्षिप्रवाका
महारुजा । सर्वपी सर्वपाभाभिः पिडकाभिश्चिता भवेत् ॥

सात्म्यम्-वि. १-१९-२०. सात्म्यं नाम तद्यदात्म-
न्युपशेते सुखयति अपथ्यमपि सद्दिकारं न जनयति । सात्म्या-
यो षडशयार्थः; ओकसात्म्यम्-ओकादभ्यासात् सात्म्यम् ।
उपशेते यदौचित्यादोकसात्म्यं तदुच्यते ।

सात्म्यम्-वि. ८-१३० यद् यस्य सेवितं सुखाय
सम्पद्यते तत्तस्य सात्म्यम् (वै. श.)

सात्त्विकः-वि. २४-५५ सरस्वगुणप्रधानः ।

साद्रूप्यम्-वि. १-२४ | १ प्रशस्तगुणयोगिता ।

साधनम्-वि. १-१ | २. विकिरितं व्याधिहर्
पद्यं साधनमौषधम् । प्राक्कृतं प्रशमनं प्रकृतिस्थापनं हितम् ।
विषाद् भेषजनामाभिः ।

सानुवाधनम्-वि. १-१ | ५. दीर्घकालावस्थायी
कुष्ठविकारकारी अभेषजप्रकारः ।

सामान्यम्-सू. १-२८. सामान्यमेकत्वकरणम् । तुल्या-
यता हि सामान्यम् ।

सारः-सू. १-७३ वृक्षान्तर्गतकठिनकाष्ठम् ।

सारः-वि. ८-१०२. विशुद्धतरो घालुः ।

साहसम्-वि. ८-१९. सहसा शक्तिमनालोच्य
यानि क्रियन्ते तानि साहसानि ।

सिद्धम्-सि. ३-४६. पक्कम्, साधितम्, संस्कृतम् ।

सिद्धसाधिताः-सू. ११-५०, ५२ श्रीयशोज्ञान-
सिद्धानां व्यपदेशादतद्विधाः । वैद्यशब्दं लभन्ते ये ज्ञेयास्ते सिद्ध-
साधिताः ।

सिद्धिः-सू. २५-२२. उत्पत्तिः ।

सिराः-सू. ३०-१२ सरणात् शिराः ।

सिराकर्म-वि. २६-२०४ सिराव्यधनम् ।

सिराजालम्-सू. १७-२१. शिराणां जालकाकारेण
प्रयत्नम् ।

सिरानद्धः-वि. ५-१६९. शिराभिः आसमन्तात्तद्धः
नद्धः ।

सिराव्यधनम्-वि. ७-४० सिरात्रेधः ।

सीधुः-वि. ८-१६५ पकापकेक्षुरसकृतमद्यम् । (वै. श.)

सीमन्तः-इ. ८-६. केशविन्यासः ।

सीधनम्-वि. २५-५५. विमक्तस्य सूत्रेण सूच्या
च सन्धानम् ।

सुकम्-सू. १४-७. कन्वादिकृतसन्धानविशेषः ।
(वै. श.)

सुकम्-सू. ३०-२३. आरोग्यम् ।

सुगन्धिः-सू. २७-१६७. शुभगन्धः ।

सुतसुतानि-वि. १४-१७. अत्यर्थं निश्चितनानि ।

सुताङ्गता-वि. ७-१२. अज्ञानामसंवेदनशीलता ।

सुप्तिः-वि. १२-१२. स्पर्शाज्ञानम् ।

सुभाषितम्-वि. ५-१५३. द्रवद्रव्येण सुष्ठु आशी-
कृतम् ।

- सुमदम्-वि. २४-७५. सदनम् ।
- सुमुखा-वि. २४-८०. प्रियाकाराः ।
- सुमूर्च्छितम्-वि. २९-७९. साधु मिलितम् ।
- सुरा-सू. २७-३२३. अजुद्धतमम् ।
- सुरासवः-सू. २७-१८७. सुराकृत भाषवः यत्र सुरयैव तोयकार्यं क्रियते ।
- सुषमा-इ. ७-८. परमा शोभा ।
- सुसंहारम्-वि. ८-११६. निमिडमन्धानम् ।
- सूक्ष्मः-सू. १-५९. सूक्ष्मस्तु सौक्ष्म्यात् सूक्ष्मेषु स्रोतः-खनुसरः स्मृतः ।
- सूतिकागारम्-शा. ८-३३. यत्र गर्भिणी प्रसूता, यत्र च तिष्ठति तत् सूतिकागारम्, अरिष्टम् ।
- सूत्रम्-सू. ३०-३१. आयुर्वेदः । तत्र सूचनात् सूत्रणाच्चाथपन्ततेः सूत्रम् ।
- सूंगः-सू. १३-२३. मुद्गादि द्वदलदालीनिर्मितं द्रवं भोजनम् ।
- सूत्रनम्-वि. २१-१५. सेकः ।
- सूत्रनी-वि. ९-४. मेद्गाधोपागे चर्मसन्धिः ।
- सौम्यः-सू. ६-५. सोमगुणप्रधानः ।
- सौवीर्यम्-वि. २९-६. काञ्जकभेदः । सौवीरं तु यवैरामे. षट्कर्वां निगुषै कृतम् । गोधूमैरपि सौवीरमाचार्याः श्रेचिदूचिरे ॥ (व. द.)
- सौवीरम्-सू. ५-१५. सुवीरानदीमयं सौवीरम् ।
- सौवीरकम्-सू. २७-१९१. मद्यविशेषः ।
- सौहित्यम्-सू. ५-६. मात्रातिक्रमेण वृत्तिः, वृत्तिमात्रं वा ।
- संकरः-वि. १७-७१. स्वेदविशेषः ।
- संकरपः-वि. २ | ४-४७. योषिदसुरांगः ।
- संख्या-वि. १-१२ | २. सू. २६-३२. गणना, संख्या स्याद् गणितम्, गणितमिदं द्वित्रयादि ।
- सङ्गः-वि. ४-८. नार्यादिसङ्गः ।
- संग्रहणः-वि. ८-१०८. संग्राही ।
- सांग्राहिकम्-सू. २५-४०. आप्नेयगुणभूयिष्ठं तोयांशं परिशोषयेत् । संग्रहाति मलं तत् स्याद् प्राप्तिं शुण्ठ्यादयो यथा (व. द.)
- सङ्गा-शा. १-१५४. आलोचनं निर्विकल्पकम् ।
- सङ्गानाशः-सि. ६-८५. चेतनानाशः ।
- सङ्गास्थापनः-सू. ४-८. संज्ञां ज्ञानं च स्थापयतीति सङ्गास्थापनः, अष्टचत्वारिंशत्तमो महाकषायः ।
- सनर्पणम्-वि. ८-४८. वृत्तिजनकं धातुवर्धनं च । (व. द.)
- संतापः-वि. ३-२६. देहेन्द्रियमनसां तापः ।
- संदीपनम्-वि. ५-१६८. अग्निदीपिकरम् ।
- संधारणम्-वि. ५-१०. वेगनिरोधः ।
- संतानदोषः-मृतवत्सत्त्वादिः ।
- संपत्-शा. २-६. प्रशस्तगुणता ।
- संप्रतिपत्तिः-वि. ७-८. सम्यक् प्रतिपत्तिः ।
- संप्रसादनाः-वि. २१-९८. सर्वर्णकराः सर्वेषां साध्ये कर्तव्या इत्यर्थः; किंवा संप्रसादनाः इति रक्तपित्तप्रसादनाः ।
- संप्राप्तिः-वि. १-६, ११. जातिः जन्मः संप्राप्त्या गतिजातिशब्दैर्योऽर्थोऽभिधीयते सा व्याधेः संप्राप्तिरित्यर्थः ।

व्याधिजनकदोषव्यापारविशेष्युक्तं व्याधिजन्मेदं संप्राप्ति-
शब्देन वाच्यम्, अत एव पर्याये "आगतिः" इत्युक्तम् ।
आगतिर्हि उत्पादककारणस्य व्याधिजनपर्यन्तं गमनम् ।
इयं च संप्राप्तिव्याधिविशेषं बोधयत्येव । यथा ज्वरे
"स यदा प्रकुपितः प्रविश्यामाशयम्" इत्यारभ्य 'तदा
ज्वरमभिनिर्वर्तयति' इत्यन्तेन या संप्राप्तिरुच्यते, तथा
ज्वरस्यामाशयदूषकत्वान्मुपचातकत्वरसदूषकत्वादयो धर्माः
प्रतीयन्ते । न च वाच्यं-दोषाणामयमामाशयदूषकत्वा-
दिर्धर्मः ततश्च कारणधर्माणां निदानग्रहणेनैव ग्रहणं
भवतीति; यतः कारणधर्मोऽप्ययं पृथक् कृत्वोच्यते;
यथा — लिङ्गत्वाविशेषेऽपि भाविंव्याधिबोधकत्वविशेषात्
पूर्वरूपं पृथगुच्यते, अत एव वाग्भटेऽप्येवमेव संप्राप्ति-
लक्षणमुक्तं—"यथा दुष्टेन दोषेण यथा चानुविषयता ।
निर्वृत्तिरामयस्यासौ संप्राप्तिर्जातिरितिः" (वा. नि. अ.
१) इति । (चक्रः)

संभवः—सि. १२-४५. संभवो नाम यद्यस्मिन्नुपपद्यते
स तस्य संभवः; यथा मुखे पिण्डव्यङ्गनीलिकादयः संभव-
न्तीत्यादि । (चक्रः)

संभारः—वि. ७-२६. तद्योग्याखिलद्रव्यसमुदायः ।

संभाषा—वि. ८-१५. भिषक् भिषजा सह संभाषेत ।
तद्विद्यसंभाषा हि ज्ञानाभियागसंहर्षकरी भवति,
वैशारद्यमपि चाभिनिर्वर्तयति, वचनशक्तिमपि चाधत्ते,
यशश्चाभवीपयति, पूर्वश्रुते च संदेहवतः पुनः श्रवणा-
च्छ्रुतप्राप्तमपकर्षति, श्रुते चासंदेहवतो भूयऽध्यवसायम-
भिनिर्वर्तयति, अश्रुतमपि च कंचिदर्थं श्रोत्रविषयमापाद-
यति, यच्चाचार्यः शिष्याय शुश्रूषवे प्रसन्नः क्रमेणोपदि-
शति गुह्याभिमत्तमर्थजार्तं तत्परस्परं सह जल्पन्
पिण्डेन विजिगीषुराह संहर्षात्, तस्मात्तद्विद्यसंभाषामभि-
प्रशंसन्ति कुशलाः ।

संभाषाविधिः—वि. ८-१५. द्विविधा तु खलु
तद्विद्यसंभाषा भवति—सन्धायसंभाषा, विगृह्यसंभाषा च ।

समोहः—सू. १०-२०. मनसो मोहः ।

संयोगः—नि. ६-१०. द्वयोर्वहूनां वा द्रव्याणां संहरी-

भावः ।

संक्षरः—सू. ३०-२५. वक्षरः ।

संवाहनम्—सू. ७-२३; वि. २-३/२५. पाणिना
पादादिप्रदेशे सुखमभिहननमुन्मर्दनं च (चक्रः)

संश्रुतः—वि. २५-२०. आवृतमुखः ।

संश्रुतकोष्ठः—सि. २-८. वायुनाऽल्पीकृतकोष्ठः,
वायुव्याप्तकोष्ठ इत्येके ।

संश्रुत्तिम्—इ. १२-५६. निष्पत्तिम् ।

संशमनम्—वि. ३-३१६. न शाधयति यद्दोषान्
समाप्नोदीत्यत्यपि । समीकरोति च कुदांस्तत् संशमनमुच्यते ॥
(सू. सू. ३९-७ डल्हणः)

संशयः—सि. १२-४३. विशेषाकांक्षाऽनिर्धारितोभय-
विषयज्ञानम्; यथा मातरं पितरं चैके मन्यन्ते जन्मकारणम् ।
स्वभावं परनिर्माणं यदृच्छां चापरे जनाः (सू. अ. ११) ।

संशोधनम्—च. ३-२२७ स्थानाद् बहिर्निवेद-
धर्मधो वा मलसञ्चयम् । दंढसंशोधनं तत् स्याद् देव-
दालीफलं यथा ॥ (व. द)

संसर्गः—सि. ८-२१. दोषद्वयमेलकः ।

संसर्गः—शा.-३-३. मैथुनम् ।

संसर्जनक्रमः—सू. १६-२६. पेयादिक्रमः ।

संस्थाः—वि. ३-१२९. शुभभूताः

संस्कारः—सू. २६-३४; वि. १-२२. संस्कारो हि
गुणान्तराधानमुच्यते । ते गुणास्तोग्निनिर्घर्षशौच-
मन्यनदेशकालवासनभावनादिभिः कालप्रकर्षभाजनादिभिश्चा-
धीयन्ते ॥

संस्कारवाहः शा. २-१९. संस्कारेण वस्तिवाजी-
करणादिना परं यस्य शुक्रमदुष्टद्वारं सत् प्रवर्तते स
संस्कारवाहः (चक्रः)

संस्तम्भः—सि. ०-४०. स्तम्भता ।

संस्थानम्-नि. १-९. संस्थानमाकृतिर्ज्ञेया सुषमा
विषमा च या (इ. अ. ७)।

संस्नेहनम्-घि. १-२९. संसर्जदनुवापनम्।

संस्पर्शनः-चि. २-४/४६. संस्पर्शनवान्।

संस्पर्शासहः-चि. ७-२४. हस्तादिस्पर्शेन तीव्र-
वेदनावान्।

संस्वादविशेषः-सू. २६-८. रसानामवान्तरभेदः।
संस्वादभेदस्तु एकस्यामपि मधुरजाताबिधुक्षीरगुडादिगतः
प्रत्यक्षमेव भेदो दृश्यते, स तु संस्वादभेदः स्वसंवेद्य एव;
यदुक्तं-“इधुक्षीरगुडादीनां माधुर्यस्यान्तरं महत्। भेदस्तथापि
नाख्यातुं सरस्वत्याऽपि शक्यते” इति ॥ (चक्रः)

संहननम्-शा. ८-३२. शरीरम्। (रा. नि.)

संहर्षः-चि. ८-१५. स्पर्धा।

संहर्षणः-सू. २५-५०. मनःप्रसन्नताजनकः।

सांख्यः-शा. ५-१७. संख्या तत्त्वज्ञानं, तथा वर्तते
इति सांख्यः (चक्रः)

सांग्राहिकः-चि. ८-१३०. ग्राही।

स्कन्धः-घि. ९-३. स्कन्धशब्देनान्तराधिरुच्यते
(चक्रः)

स्कन्धः-नि. १-२१. बाहुप्रीवासन्धिः।

स्कन्धः-सू. २५-२८. समूहः।

स्कन्धम्-इ. ३-५. व्युत्पत्।

स्तन्यजननः-सू. ४-८. सतदशो महाकषायः।

स्तन्यम्-चि. ३०-२२९. दुग्धम्।

स्तन्यशोधनः-सू. ४-८. अष्टादशो महाकषायः।

स्तन्याशयः-चि. ३०-२४३. स्तनः।

स्तम्भनम्-सू. २२-१२. स्तम्भनं स्तम्भयति गतिमन्तं
चलं ध्रुवम्; रौक्ष्याच्चैत्यात्कंपायत्त्राल्लुपाकाच्च यद् भवेत्।
वातकृत्स्तम्भनं तत्स्याद् यथा व्रतसकट्टण्डुली ॥ समीरगुण-
भूयिष्ठं शीतत्वाद् यत्नमस्वतः। विधाय वृद्धिं स्तम्भनाति
स्तम्भनं तद् यथा वटः ॥ (व. द.)

स्तम्भयत्यम्-सू. २१-४६. अङ्गानामार्द्रपटावगुण्ठि-
तत्वमिव। (वै. श.)

स्थावरा-चि. २३-६. अचलाः।

स्थिरम्-सू. २२-१४. स्थिरो वातमलस्तम्भी। (व. द.)

स्थूलम्-सू. २२-११. स्थूलः स्याद् बन्ध-
कारकः। स्थूलः स्थूल्यकरो देहे स्रोतसामवरोधकृत्।
(व. द.)

स्निग्धम्-सू. २२-१५. स्नेहमार्दवकृत्स्निग्धो बल-
वर्णकरस्था। स्निग्धं वातहरं श्लेष्मकारि वृष्यं बलावहम्।
(व. द.)

स्नेहनम्-सू. २२-११. स्नेहनं स्नेहविष्यन्दमार्दव-
ह्लेदकारकम्।

स्नेहपिचुः चि. ३०-१०८. भेषजसाधितकाय-
स्नेहाप्लुतं तूलकं वक्रखण्डं वा (व. द.)

स्नेहमात्रा-सू. १३-२९. स्नेहस्य परिमाणम्।

स्नेहवध्यः-चि. ३-२१७. स्नेहसाध्यः।

स्नेहविधिः-चि. ६-३७. स्नेहनविधिः।

स्नेहविमर्दनम्-सू. ५-८५. स्नेहेन मर्दनम्।

स्नेहविवेचनम्-चि. ५-१७२. स्नेहेन विवेचनम्।

स्नेहाभ्यङ्गः-सू. ५-८५. स्नेहेन अभ्यङ्गः।

स्नेहाशयाः-सू. १३-११. स्नेहस्थानानि।

स्नेहोपगः-सू. ४-८. एकविंशो महाकषायः।

स्नेहिकधूमः सू. ५-३७. वसाघृतमधूच्छिद्यैर्युक्ति-
युक्तैर्वरीषधेः ॥ वर्ति मधुरकैः कृत्वा स्नेहिकीं धूममाचरेत् ।
(च. सू. ५-२५३)

स्फण्डनम्-सू. १८-७ | १ ईषत्कम्पनम् ।

स्पर्शनम्-सू. ५-८७. स्पर्शनेन्द्रियम् ।

स्पर्शविज्ञानम्-सू. ३०-६ स्पर्शा विज्ञायतेऽनेनेति ।
स्पर्शं वा विजानातीति स्पर्शविज्ञानम् ।

स्पर्शाज्ञित्वम्-चि. ७-११. स्पर्शज्ञानाभाववत्त्वम् ।

स्पर्शासहः चि. ५-१३. हस्तादिस्पर्शेन तीव्रवेदना-
जनकः ।

स्मृतिभ्रंशः शा. १-१०१. तत्त्वज्ञाने स्मृतिर्यस्य
रजोमोहावृतात्मनः । भ्रंश्यते स स्मृतिभ्रंशः स्मर्तव्यं हि स्मृतौ
स्थितम् ॥

स्त्रावः-सि. ५-७. स्त्रवः ।

स्त्रावणम्-सू. ५-१५ नेत्रस्त्रावणम् ।

स्त्रावणम्-चि. २३-४५ रक्षास्त्रावणम् ।

स्त्रावी-चि. २५-२०. व्रणभेदः ।

स्त्राव्यम्-चि. १५-७५. विरेचनीयम् ।

स्रोतः-सू. ३०-१२ वि-५-४. स्रवणात् स्रोतासि ।

स्रोतसां प्रवर्तनम्-सू. १२-८ स्रोतसां प्रवृत्त्युत्पा-
दनम् ।

स्रोतसां शोधनम्-सू. २७-१९३. स्रोतसां शुद्धि-
कारकम् ।

स्रोतोविशोधनम्-सू. २७-२२८. स्रोतसां शोधनम्

संसः-सू. २०-१२ क्विचित्स्वस्थानचलनम् ।

संसः-इ. ३-४. मनागमनम् ।

संसलम्-चि. २८-२४१. पक्कव्यं यदपक्कैव क्षिप्तं कोष्ठे
मलादिकम् । नयत्यधः संसनन्तद् यथा स्यात् कृत-
मालकः ॥ (व. द.)

स्वनः-इ. ५२२ शब्दः ।

स्वप्नः-वि. ८-८७. निद्रा ।

स्वप्नदर्शनम्-इ. १-३. स्वप्नानां दर्शनम् ।

स्वभावः-सू. ११-६. स्वकीयो भावः; परिदृश्यमान-
पृथिव्यादिभावानामेवायं स्वभावो-यत्-संयोगविशेषान्मि-
लिताः सन्तश्चेतनं पुरुषादिलक्षणं कार्यविशेषमारभन्ते, यथा
सुराबीजादीनि प्रत्येकममदकराण्यापि मदकरं मद्यमारभन्ते, नात्र
कश्चिदात्मा विद्यते यस्य परलोकः स्यादिति स्वभाववादिनो
भावः । (चक्रः)

स्वरक्षयः चि. ८-२६ स्वरभेदः ।

स्वरश्च गन्धश्च-इ. १-१-३ स्वरादिग्रहणेन च स्व-
राद्यभावोऽपि गृह्यते. तेनाङ्गुलिपर्वशब्दाभावगन्धाभावाद-
योऽपि रिष्टान्धवर्ह्यन्ते ।

स्वरसः सू. १-७३. सू. ४-७ स्वो रसः स्वरसः
प्रोक्तः ।

स्वर्यम्-चि. ८-११५ स्वराय हितम् ।

स्वसंज्ञा-सि. १२-४४. या तन्त्रकारैर्व्यवहारार्थं संज्ञा
क्रियते सा ।

स्वस्त्ययनम्-सू. ३०-२१ स्वस्तिवाचनम् ।

स्वस्थवृत्तम्-शा. ६-७. येन विधिना स्वस्थस्तिष्ठति
तदाचरणम् । (वै श.)

स्वस्थवृत्तिः-सू. १-६७. सुष्ठु अवतिष्ठते नीरोग-
त्वेनेति स्वस्थः तस्य वृत्तिः स्वस्थरूपतयाऽनुवर्तनम् ।

स्वाधारम्-वि. ८-३. शोभनाभिधेयम् ।

स्वाभाविकरोगः—शा. १-११५. कालस्य परिणामेन जरामृत्युनिमित्तजाः । रोगाः स्वाभाविका दृष्टाः स्वभावो विप्रतिक्रियः ॥ जरामृत्युरुपाधिभित्ताज्जाता जरामृत्युनिमित्तजाः, मृत्युशब्देनेह युगानुरूपायुःपर्यवसानभवकाल-मृत्युप्रायः किंवा जरामृत्योर्येकिमेतत्तस्माज्जाता जरामृत्युनिमित्तजाः; जरामृत्युनिमित्तं च प्राणिनां साधारण-देहनिवर्तकभूतस्वभावेऽदृष्टं च । अथ स्वाभाविकानां का चिकित्सेत्याह—स्वभाव इत्यादि । निष्प्रतिक्रिय इति साधारणचिकित्सेया रसायनवर्ज्या न प्रतिक्रियते, रसायनेन तु प्रतिक्रियत एव; तेन “अस्य प्रयोगाच्छयवनः सुशुद्धोऽभूत्पुनर्युवा” (चि. अ. १.) इत्यादि रसायनप्रयोगेण समं न विरोधः; किंवा, स्वाभाविका जरादयो रसायनजनितप्रकर्षाद्दुत्तरकालं पुनरवश्यं भवन्तीति निष्प्रतिक्रियत्वेनाकाः । (चकः)

स्वास्थ्यम्—सू. सि. ६-२६. स्वस्थता ।

स्वास्थ्यरक्षणम्—सू. ३०-२६. स्वस्थतानुपालनम् ।

स्विन्नः—सू. २७-२५७. उत्स्विन्नधान्यतण्डुलकृतः, किंवा सन्धकूस्विन्नत्वेन मृदुभूतः ।

स्वेदः—सू. १४-१. तप्तैः सैकतपाणिकांस्यवसनैः श्वेदोऽथवाङ्गारकैलेपाद् वातहरैः महामलत्रणस्नेहेः सुखोष्णैस्तथा । एवं तप्तपयोऽम्बुवातशमनक्राथादिसेकादिभिस्तप्तैस्तोयनिषेचनोद्भववृद्धदुग्धैः शिथैः क्रमात् ॥(व.द.)

स्वेदनम्—सू. २२-११ स्नग्मगोश्वहीतघ्नं स्वेदनं स्वेदकारकम् ।

स्वेदवाहीनि स्नानांसि—वि. ५-८. स्वेदवहा धमन्यः ।

स्वेदोपगः—सू. ४-१३. (२२) द्वाविंशो महाकषायः ।

हनुः—इ. ३-५. कपोलाभ्यां परा चिबुकस्याधो हनुः ।

हरितकम्—सू. ८-२०. आर्द्रकादि ।

हरितम्—चि. ८-५१. शिरीषादित्रगत्वर्णवत् ।

हर्षः—चि. २/४. संकल्पपूर्वकशुक्रोद्रेकध्वजोच्छ्रयादि-कारीच्छा ।

हस्तौ—इ. १-३२. भुजौ ।

हावः—चि. २-१ | ९. नरं प्रति स्त्रीणां शृङ्गारचेष्टाविशेषः ।

हिकापनम्—सि. ७-२७. हिकानिकित्तोक्तं भेषजम् ।

हिकानिग्रहणः—सू. ४-८. त्रिंशो महाकषायः ।

हितम्—सि. २-२४. पथ्यम् ।

हिताशनैः उपेक्षेत—चि. ५-४६. हिताशनस्तिष्ठेत्, न किंचिद्भेषजं कुर्यात् ।

हिताशी—चि. ९-९६. पथ्याशी ।

हिताहितम्—सू. २५-३२. ३३. भगवन्तमात्रेय-मभिवेश उवाच—कथमिह भगवन् हिताहितानामाहार-जातानां लक्षणमनपवादमभिज्ञानोमहे । तमुवाच भगवानात्रेयः—यदाहारजातमभिवेश समाश्र्व शरीर-घातून् प्रकृतौ स्थापयति विषमांश्च समीकरोतीत्येतद्धेतं विद्धि, विपरीतं त्वहितमिति; इत्येतद्धिताहितलक्षणमन-पवादं भवति ।

हिमम्—सू. २७-२००. द्विमवच्छिखरादिभ्यो द्रवी भूयाभिवर्षति । यत्तदेव हिमं हेमं जलमाहुर्मनीषिणः ॥ (वे. ष.)

हीनतेजाः—चि. ३-३३५. हीनकान्तिः ।

हीनदृष्टिके—इ. ३-६. अदूरदर्शिनी, नष्टदृष्टिके वा ।

हीनमात्रम्—सि. १-५९. हीनमात्रायां प्रयुक्तम् ।

हीनयोगः—शा. १-१२८. हीनयोगेनेहायोगो प्राह्यः ।

हीनसत्त्वम्—चि. ९-२१. हीनमनसम् ।

हीनाग्निः—सि. ६-५८. मन्दाग्निः ।

हृत्—सि. १-१६. हृदयम् ।

हृदयम्—सू. ३०-६७. यद्धि तप स्पर्शविज्ञानं धारि तत्तत्र संश्रितम् ॥ तत् परस्त्रौजमः स्थानं तत्र चैतन्य-संग्रहः । हृदयं महदर्थश्च तस्मादुक्तं चिकित्सकैः ॥

हृदयापकर्षणम्-सि. २-९ हृदयहिंसनम् ।

हृद्यः-सू. ४-८. नि. २२-५५ मनोहरः ।

हृद्विशोधनम्-सि. ७-१७, हृदयस्य विशोधनम् ।

हृल्लासः-चि. ५-१५. उपस्थितवमनत्ववान् उत्केशः ।

हृष्टः-सि. ९-५४ स्तब्धः ।

हेतुः-सि. १-३८. कारणम् ।

हेतुचतुष्टयम्-सू. ८-३० चत्वारो हेतवः ।

हेतुप्रतीक्षिणः-सू. ३८-३२. ईरणाद्यपेक्षिणः ।

हेतुवर्जनम्-सि. ७-२७ निदानस्य त्यागः ।

हेतुविपरीतः-नि. १-१०. निदानेन विपरीतः ।

हेतुविपरीतार्थकारि-नि. १-१० हेतुना विपरीतार्थ-
कारि; विपरीतार्थकारि तदेवोच्यते मदविपरीततयाऽऽपाततः
प्रतीयमानं विपरीतस्यार्थं प्रशमलक्षणं करोति (चक्रः)

हेतुवैषम्यम्-सू. १६-२७ हेतोः विषमता ।

हेतुव्याधिविपरीताः-नि. १-१०. हेतुना तथा
व्याधिना तथा हेतुव्याधिभ्यां च विपरीताः ।

हेत्वर्थः-सि. १२-४१ हेत्वर्थो नाम मदन्वयाभिहि-
तमन्यत्रोपपद्यते; यथा-“समानगुणाभ्यासो हि धातूनां वृद्धि-
कारणम्” (सू. अ. १२) इति वातमधिकृत्योक्तं; तत्र वात-
स्येतिवक्तव्ये मदर्थं समानशब्दं धातूनामिति करोति, तेन यथा
वायोस्तथा रसादीनामपि समानगुणाभ्यासो वृद्धिकारणमिति
गम्यते । (चक्रः)

हेत्वाभासाः-नि. ८-५९. हेतुवदाभासन्त इति हेत्वा-
भासाः । (चक्रः)

होमः-सू. ३०-२१. हवनम् ।

हंसोदकम्-सू. ६-४७ दिवा सूर्याशुसंतप्तं निशि-
चन्द्रांशुशीतलम् । कालेन पक्वं निर्दोषमगस्त्येनाविषीकृतम् ॥
हंसोदकमितिख्यातं.... ।

ह्रासः-शा. ६-९. क्षमः ।

हीमत्त्वम्-चि. ८-२०. लजावत्त्वम् ।

च र क सं हि ता ग तः

The group of waters

चरकसंहिताटीकाकारभक्तपाणिदत्तः

सुश्रुतसंहिताटीकाकारो
बहुणाचार्यः

१ ऐन्द्रं जलम्

ऐन्द्रमिति प्राण्यदृष्टवशेन्द्रप्रेरितम्

२ कारम्

करा वर्षोपलाक्षेषां तोयम्

३ हिमम् (हैमम्)

तदेव (अवश्यायजं निशाजलमेव) संहतावयवत्वेन
स्फटिकशिलाशकलसहशाययजं हिमं तद्भवं हैमम्

च र क सं हि ता ग तः

The group of milks

१ गव्यं पयः

२ महिषीपयः (माहिषम्)

३ उष्ट्रीपयः (औष्ट्रकम्)

४ ऐकशकं पयः

ऐकशकमिति वडवायाः

ऐकशका अश्रादयः

५ छागं पयः (आजम्)

६ आदिकं पयः

७ हस्तिनीपयः

८ मानुषं पयः

९ दधि

१० मन्दकम्

यदा क्षीरे विक्रियामापन्नं घनत्वं न याति तदा
तन्मन्दकम्

११ जातदधि

मन्दकावस्थामुत्सृज्य घनतया जातम्

१२ सरः

दध्युपरिस्नेहः

१३ मण्डः

दधिमण्डो मस्तिवस्यर्थः

१४ तक्रम्

ज ल व र्गः ।

in the Caraka Samhita

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

आन्तरिक्षम् (अ.); दिव्यम् (हे.)

निरुक्त्यादि

इन्द्रस्य इदम् ऐन्द्रम्

कराणामिदम्

गोरसवर्गः ।

in the Caraka Samhita

महिष्या इदम्

उष्ट्रीणां क्षीरम् (अ.); कारभम् (हे.)

आजं-छागलं क्षीरम्

गोरिदं गव्यं पीयते इति पयः

महिष्याः पयः

उष्ट्रयाः पयः

एकशाफाया इदं ऐकशफम्

छागमा इदं छागम्

अव्या इदं आधिकम्

हस्तिन्याः पयः

मानुष्या इदम्

मण्डर्याति इति

तच्चति द्रुतं गच्छति इति, तक्रं पादजलं श्लोकम्

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः

सुश्रुतसंहिताटीकाकारो डहणाचार्यः

१५ नवनीतम्

१६ घृतम्

१७ पीयूषः

सद्यःप्रसूतायाः क्षीरम्

सद्यःप्रसूतायाः गोः क्षीरं सप्ताहं यावत्

१८ मोरटम् (मोरटः)

तदेव (सद्यःप्रसूतायाः क्षीरमेव) यावन्न परतः
प्रसन्नतां याति तावत् 'मोरट' इत्युच्यतेतदेव सप्ताहात् परतो यावत्प्रसन्नतां न गच्छति
तावत् 'मोरट' इत्युच्यते

१९ किलाटः

नष्टक्षीरभागः यं लोका क्षीरसामित्वाहुः

कृत्तिकीभूतक्षीरस्य घनभागः किलाटः; यं
लोकाः क्षीरांशुमित्वाहुः

२० तक्रपिण्डकः

तक्रकूर्चिकाया एव सुतद्वो घनो भागः

च र क सं हि ता ग तः

The group of the products of Sugarcane

१ इक्षुः

२ पीण्डकः

३ शकः

४ गुडः

५ क्षुद्रो गुडः

असित गुड इत्युच्यते

६ धौतगुडः

७ मत्स्यण्डिका

खण्डमध्ये पाकात् घनीभूता

मत्स्यण्डनिभा

८ खण्डशर्करा

९ गुडशर्करा

१० यासशर्करा

दुरालभाकायकृता शर्करा

११ मधुशर्करा

मधुमाण्डेषु शर्कराकारा भवति

१ माक्षिकम्

माक्षिकाः पिङ्गलाः तद्भवम्

२ त्रामरम्

च र क सं हि ता ग तः
The group of Honeys

महाङ्गदयटीकाकारावरुणदत्तहेलाही

निरुचयादि

दध्नो मथितान्नं तस्कां नीतमुद्धृत नवनीतं घृतयोनिः ।

त्रियते इति घृतम् ।

पीयते

मुरति इति मोरटः

तक्रस्य पिण्डः

इष्यते इति इक्षुः

पुण्ड्रदेशे जातः

शुडति इति

मन्दं स्यन्दते इति; मत्स्यानमति रुजति इति; शर्करोक्ता तु
मीनाण्डी श्वेता मत्स्यपिंडिका सिता । (धन्वन्तरीयनिघण्टुः
२-१०४)

इक्षु वर्गः

In the Caraka Samhita

मधु वर्गः

in the Caraka Samhita

अमरैः निर्मितम्

चरकसंहितातट्टीकाकारश्चक्रपाणिदत्तश्च सुश्रुतसंहितातट्टीकाकारो बह्वृणाचार्यश्च

३ क्षीरम्

धुमसिक्कामवम्

४ पौलिकम्

पिञ्जला मसिका महत्यः पुतिकाः तद्भवम् ।

च र क संहिता ग तः

The Group of cooked foods

१ पेया

बहुद्रवा यवागूः (चक्रः)

पेया सिक्थसमन्विता (सु.) यवागूर्विरलद्रवा ।
(सु.) अत्र पेया यवागूर्बुध्यते, सा च सिक्थसमन्वि-
ता भवति । पेया यवाग्वपरपर्याया सिक्थ-
समन्विता विरलद्रवा । (ड.)

२ विलेपिका (विलेपी)

विरलद्रवा यवागूः (चक्रः)

विलेपी बहुसिक्था स्यात् (सु.) बहुसिक्था घन-
सिक्था पृथग्द्रवरहिता अतः एव लेप्याः (ड.)

३ मण्डः

तदुपरितनो (पेयाया उपरितनो) भागः (ड).
सिक्थैर्विरहितः (सु)

४ भोदनः

५ कुल्माषः

यवपिष्टमुष्णोदकसिक्तमीषतिस्वन्नमपूपीकृतम् ।
(चक्रः) ।

यवपिष्टमुष्णोदके सिक्तमीषतिस्वन्नमृदितं शृङ्गा-
टादिप्रकारं कुल्माषमाहुः 'यवादयः रिवन्ना'
इत्येके (ड.)

६ रिवन्नभक्षणाः

उत्स्वेदनमात्रकृताहण्डरिकादयः ।

७ अकृतयूषः

अग्नेहलवणं सर्वमकृतं कटुकैर्विना (चक्रः)

अग्नेहलवणं सर्वमकृतं कटुकैर्विना ।

८ कृतयूषः

विशेषं लवणग्नेहकटुकैः संस्कृतं कृतम् ॥
(सु. सु. अ. ४६) [चक्रः]

विशेषं लवणग्नेहकटुकैः संस्कृतं कृतम् ॥ (सु.)

९ मृषः

१० सूपः

११ सक्तुः

१२ अपूपः

१३ बाट्यः

मृष्टयवौदनः । (चक्रः)

यवगोधुमादिभिर्दलितैः कृतः; अन्ये तु मृष्टयव-
कृतो भक्ष्य इत्याहुः । (ड.)

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

कृता न्न वर्गः ।

in the Caraka Samhita

पेया सिक्थसमन्विता; निर्द्रव्या प्राकृता पेया तक्र- पातुं योग्या ।
दाडिमतण्डुलैः (अ.) अल्पसिक्था पेया (हे.)

घनसिक्था विलेपी स्यात् (अ.) बहुसिक्था विलेपी (हे.) विकल्पति इति ।

सिक्थेर्विरहितो मण्डः; लाजाम्बुधैन्धवकणाधाम्यनागर- मण्डयति इति ।
दाडिमैः युक्तो विमृदितः पूतो मण्डः संस्कृत उच्यते॥(अ.)
असिक्थो द्रवो मण्डः (हे.)

अद्रवाणि सिक्थानि ओदनः । (हे.) उन्नधि-क्रियति इति

यूषो धान्यैः (हे.)

यूषति इति

मृष्टानां निस्पृश्यवानां चूर्णम् (हे.)

धानाचूर्णं सफवः स्युः

न पूयते न विशीर्यते; अद्रिरुप्यते इति नैहकाः

चरकसंहितातट्टीकाकारभङ्गपरामिद्वयस्य सुभृतसंहितातट्टीकाकारो उदहणाचार्यस्य

१४ धानाः	भृष्टयवाः (चक्रः)	मृष्टयवाः (ड)
१५ विरूढधानाः	भङ्कुरितस्य यवस्य धानाः (चक्रः)	
१६ शङ्कुल्यः	शालिपिष्टैः सतिलैस्सैलपक्वाः क्रियन्ते	'शांकुली' इति लोके (ड.)
१७ मधुकोडाः	पाकघनीभूतमधुगर्भाः; मधुशीर्षक एव मधुकोडः (चक्रः)	
१८ पूपाः	पिष्टिकाः (चक्रः)	'पुष्पा' इति लोके (ड.)
१९ पूपलिका	चापडिकेतिल्यासा (चक्रः)	
२० वेशवारः	मांसं निरस्थि सुस्विन्नं पुनर्दृषदि पेधितम् । पिप्पलीशुण्ठिमरिचगुडसर्पिःसमन्वितम् ॥ ऐकध्यं विपथेतसम्यग्वेशवार इति स्मृतः ।	मांसं निरस्थि सुस्विन्नं पुनर्दृषदि पेधितम् ॥ पिप्प- लीशुण्ठिमरिचगुडसर्पिःसमन्वितम् । ऐकध्यं पाचयेत् सम्यग्वेशवार इति स्मृतः ॥ (ड.)
२१ क्षीरपूपकाः	क्षीरप्रधानाः पूपाः (चक्रः)	
२२ इक्षुरसपूपकाः		
२३ षाडवः	षाडवस्तु मधुराम्लद्रव्यकृतः (चक्रः)	स्पष्टाम्लमधुरोऽस्पष्टकषामलवणोषणः । अतिफः खाडवः कोलकपित्थाद्युपसंहितः (ड.)
२४ पर्पटः		
२५ पृथुकाः	चिपिट्टाः (चक्रः)	भार्द्रशालिवान्यं मृदु मृष्टं सुधनाघातचिपट्टी भूतावयवं 'पृथुका' इत्युच्यते (ड.)
२६ विमर्दकः	नान्द्रव्यैः समायुक्तः पक्वामक्लिनभर्जितैः (चक्रः)	
२७ रसाला	स्रक्तव्रातकात्राजि ससितार्द्रकनागरम् । रसाला स्याच्छिखिणी संघृष्टं ससरं दधि (चक्रः)	शिखरिणी (ड.)
२८ पानकम्		पानकानि अम्लिकाद्राक्षादिकृतानि (ड.)
२९ रागषाडवः	कथितं तु गण्डोपेतं सहकारफलं नवम् । तैलनागर- संयुक्तं चित्तेयो रागषाडवः (चक्रः)	स तु दाडिममृद्धीकायुक्तः स्याद्रागषाडवः (सु.) च इति मुद्गयूषः (ड.)
३० आम्रामलकलेहाः	आम्रामलकलेहास्तु तयोः पृथक् क्राथेन सशर्करेण घनैः क्रियन्ते ।	
३१ शुक्रम् (चुक्रम्)	यन्मस्त्वादि शुक्रौ भाण्डे सगुडक्षौद्रकाञ्जिकम् । धान्यराशौ निरात्रस्थं शुक्रं चुक्रं तदुच्यते (चक्रः)	

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

धानां मृष्टयवादि (अ.) मृष्टयवादि धान्यम् (हे.)

धीमन्ते इति, धानाः शुष्कमृष्टयवाः (अ. को.)

मधु क्रोडे येषां ते

पुनन्ति इति

पूपं तदाकारं लाति

स्विन्नं विष्टं गुडजीरकादिविभिन्नं मांसम् (हे.) नागर-
चाग्यकाजाजिह्वुपृतादिसंस्कृतं मांसम् (अ.) (हे.)

क्षीरे भाविताः पूषकाः इति शिवदाससेनः

इक्षुरसे भाविताः पूषकाः इति शिवदाससेनः

पृथुकाश्चिपिटसंज्ञाः (अ.) अशुष्कधान्यानां मृष्टा-
स्तण्डुलाः (हे.)

करमयितेन मरिचशर्करादियुक्तेन दधना कृता उल्लेखिका-
संज्ञा (अ.) मरिचशर्करादियुक्तं करमयितं दधि (हे.)

गुडाम्लिकादिसंस्कृतमुदकादिकम् (हे.)

निमर्दकः। विमर्दकः घृतमुक्तान्वितद्रव्यमिति केचित्

[अ.को.]

रसमलति इति। दधिसितामरीचादिकृतं लेह्यम्।

पानाय कायति इति

लिह्यन्त इति

शुक्तं कन्दादिसन्धानम्। कन्दमूलफलादीनि सस्नेह-
लवणानि च। यत्रैकत्राभिप्लव्यन्ते तच्छुक्तमभिधीयते (हे.)

ईशुचिर् पूतीभावे, पूतीभावः क्लेदः शुच्यति इति,
शुच्यतेऽनेनेति चुकम्

चरकसंहिता तट्टीकाकारभ्रकपाणिदत्तश्च सुश्रुतसंहिता तट्टीकाकारो अरुहणाचार्यश्च

- ३२ शिण्डाकी शिण्डाकी स्वनामप्रसिद्धा तीरभुञ्जो (चक्रः) मूलकादि शाकमेव किञ्चित् खिन्नं क्षुण्णं सुगन्धिकटुकद्रव्यान्वितं वटकीकृतं सुहोषु "शिण्डाकी" इत्युच्यते, अन्ये तु "शाक-सिकथमण्डाकृतिः शिण्डाकी" इत्याहुः
- ३३ उत्कारिका
- ३४ उदमन्यः उदकप्रधानो मन्यः (चक्रः)
- ३५ काम्बलिकः दधिलवणस्नेहतिलादिकृत ईषदम्लः (चक्रः) अथ काम्बलिकोऽपरः ॥ दध्यम्ललवणस्नेह-तिलमाषसमन्वितः । (ड.)
- ३६ किलाटः नष्टक्षीरभागः सं लोकाः क्षीरसामित्याहुः (चक्रः) क्षीरकूर्चिकापिण्डः
- ३७ कृशरा तिलतण्डुलमाषकृता यवागूः (चक्रः) तिलतण्डुलमाषकृता यवागूः (ड.)
- ३८ खडः सशाकपल्लवेन कृतो यूषः (चक्रः) खडो द्विविधः-सतक्रशमीधान्यः सतक्रशाकश्च । तथा हि-"सतक्राणि शमीधान्यानि स्निग्धानि संग्राहकाणि खडानि" इति, सतक्रशाकस्तु "कपित्थतक्रचाङ्गेरीमरिचाजाजिचिचिकैः । सुपकः खडयूषोऽयम्...." इति (ड.)
- ३९ पायसः परमाणम् (चक्रः)
- ४० फाणितम् (गुडस्य) तन्तुलीभावाद्भवति (चक्रः)
- ४१ मन्यः सक्तवः सर्पिषा युक्ताः शीतवारिपरिप्लुताः । नात्यच्छा नातिसान्द्राश्च मन्य इत्यभिधीयते ॥ (चक्रः)
- ४२ लाजाः
- ४३ तकम्
- ४४ उदक्षित
- ४५ कूर्चिका क्षीरेण समं दधि तक्रं वा पकम् (चक्रः) विग्रथितं क्षीरे घनत्वमापन्नं कूर्चिका (ड.)

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

मूलकसर्षपशाकानि कथितासुतानि कालजीरकराजिका-
चूर्णभ्रितान्यम्लतीक्ष्णानि शाण्डाकीशब्देनोच्यन्ते (अ.)
शाकमुद्गादिनटकसन्धानं शाण्डाकी । उक्तं च “शाण्डाकी
कन्दमूलादिमुद्गादिदटकैः कृता ॥” तथा “मूलकच्छेद-
सन्धानं शाण्डाकी स्याद् बहुद्रवा ॥” इति (हे.)

उत्कीर्यते इति

उदकालोडिताः सक्वः समर्पिष्का उदमन्थवाच्या
जलावक्षीरीसंज्ञाः (अ.) द्रवालोडिताः सक्वो मन्यः, स
एवोदकै द्रवे उदमन्थः (हे.)

उदकेन सह मध्यते इति

तिलकल्काम्लप्रायः काम्बलिकः स्मृतः [हे.]

अल्पक्षीरो बहुना तत्रेण कृतः (अ.) दधना तत्रेण वा सह
पाकात् तसोर्धनभागः पृथग्भूतः किलाटः [हे.]

कृशाय (बलं) राति इति

खलः फलैः मूलैश्च [हे.]

पयसा संस्कृतः

क्षुद्रगुडीभूत इक्षुरसः [अ.]

फाण्यते द्रवत्वात् इति फाणितं खण्डश्रेता

मध्यते इति

शृष्टानां शालीनां तण्डुलाः [हे.]

लज्यन्ते इति

मथितं दधि तक्रम् [हे.]

तक्रं चतुर्भागाम्बु । तत्रति द्रुतं गच्छति इति

दधितककृता किलाटिका [अ.]

उदश्विदर्धाम्बु, उदकेन श्वयति इति

दधना तत्रेण वा सहपाकास्पृशग्भूतं घनद्रवभागं क्षीरम् [हे.]

कूर्चस्तक्रमस्तु अस्ति अस्याः

चरकसंहितातट्टीकाकारभ्रकपाणिदत्तश्च सुश्रुतसंहिता तट्टीकाकारो डल्हणाचार्यः

४६ मस्तु

४७ यवागू :

यवागूर्विरलप्रवा । (सु.)

४८ पिण्याकः

तिलकल्कः (चक्रः)

प्रसहवर्गः

च र क संहि ता ग तः
The group of Creatures

१ गौः

२ खरः

३ अश्वतरः

४ चष्ट्रः

५ अश्वः

६ द्वीपी

७ सिंहः

८ ऋक्षः

९ वानरः

१० वृकः

११ व्याघ्रः

१२ तरक्षुः

१३ वभ्रुः (महावभ्रुः)

१४ मार्जारः

१५ मूषिकः

१६ लोपाकः

गर्दभः

वेगघ्नरः स च अश्वार्थां खराज्जातः

चित्रव्याघ्रः

भल्लूकः

कुक्कुरानुकारी पशुशत्रुः

व्याघ्रभेदः "तरच्छ" इति ख्यातः

अतिलोमशः कुक्कुरः पर्वतोपकण्ठे भवति । केचिद्
बृहन्नकुलमाहुः

स्वल्पशुगालो महालाङ्गुलः

गर्दभः

अश्वार्थां गर्दभेन जनितो "वेघ्नर" इति लोके,

करभः

घोटकः

व्याघ्रभेदचित्रव्याघ्रः, "चित्रक" इति लोके ।

पराकामी निद्रालुः

भल्लूकोऽतिलोमशः "रिच्छ" इति लोके

मर्कटः

कुक्कुरसदृशः पशुः क्षुद्रः

विकृतमुखो निद्रालुर्हिंस्रः

मृगशत्रुव्याघ्रविशेषः, "जरख" इति लोके

तद् [नकुल] भेदः महावभ्रुः

बिडालः, शुहाशयत्वादरण्यबिडालो बोद्धव्यः

भूमिमूषिकः

शुगालभेदः, "लाङ्गलक" इति लोके

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

सुजातस्य दध्नो द्रवभागो मस्तु [हे.]

मस्यति-परिणमति इति

विरलद्रवा (अ.) सखिक्यो द्रवो यवागूः (हे.)

यूयते पिष्टादिना इति

तिलादीनां निष्पीडिततैलः कल्कः [अ.]

पीज्यते इति

उद्धृततैलस्त्रिलादिपिण्डः [हे.]

आ णि व र्गः ।

in the Caraka Samhita

गर्दभः (हे.)

गच्छतीति ।

अं शब्दं रातीति, खमस्त्यस्य वा इति

वेगघरः (अ.) अध्यायां गर्दभाज्जातः (हे.)

तनुरश्वः

करभः (हे.)

उष्यते दृश्यते मरौ इति

तुरंगः (अ.) घोटकः (हे.)

अश्नुतेऽध्वानम् इति

चित्रव्याघ्रः द्वीपी (हे.)

द्वी वर्णावीयते द्वीपोऽस्त्यस्य वा तन्निवासित्वात् इति
द्वीपं द्विवर्णं चर्म तदस्त्यस्य इति वा

केसरी (हे.)

हिनस्ति इति

लोमशो मर्कटप्रदशः (हे.)

ऋक्षति, ऋक्ष्णोति हिनस्ति इति

मर्कटः (हे.)

वने रमते इति वनरः तस्यायम्

वरसभक्षकः (हे.)

वर्कते इति

महाव्याघ्रः (हे.)

व्याजिघ्नन्हन्ति इति

मृगादनः (हे.)

तरं (मार्गं) क्षिणोति (रुणद्धि) इति

जाह्नो, नकुल इत्यन्ये (अ.) अच्छमलः (हे.)

विभर्ति इति

बिडालः (हे.)

आसुभ्यो गृहं मार्ष्टि इति

उन्दुरुः (हे.)

मूषति इति

लोमशः (अ.) लोमशो जम्बुकप्रदशः (हे.)

चरकसंहिताटीकाकारभ्रमरपाणिदत्तः

सुश्रुतसंहिताटीकाकारो उरुहणाचार्यः

१७ जम्बुकः

शृगालः

१८ श्येनः

सिद्धानो गरुडान्वयः

१९ वान्तादः

कुङ्कुरः

२० चाषः

कनकवायसः

इन्द्रनीलमणिसदृशपक्षः शास्त्रदर्शनः 'करटाशन'
इति लोके प्रसिद्धः

२१ वायसः

२२ शशघ्नी [शशघाती] 'पाञ्जिः' इति ख्याता

चिल्लयाकारो महाचरणनखः प्रहारेण शशाकाहरण-
शीलः 'शशामि' इति लोके

२३ मधुहा

२४ भासः

भस्मवर्णः पक्षी शिखावान्

गोकुलचारी गृध्रविशेषः श्वेतशिखावान्

२५ गृध्रः

मांसाशी योजनदृष्टिः

२६ उल्कः

कौशिकः

२७ कुलिङ्गकः

कालचटकः कुलिङ्गः

कुलिङ्गो वन्यचटको ग्रान्यचटकाकारः ।

२८ धूमिका

चिल्लयाकारो नादोत्थापितमत्स्यो हस्तमत्स्य-
प्राही 'कुरल' इतिलोके ।

२९ कुररः

भूमिशब्दवर्गः

१ श्वेतः काकुलीमृगः

काकुलीमृगः 'माखुयावर्ष' इति स्मातः
तस्य श्वेत इत्यादयश्चत्वारो भेदाः

२ श्यामः ”

३ चित्रवृष्टः ”

४ कालकः ”

५ कूदिका सङ्कुचः

६ चिल्लटः चिमारः

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

शृगालः (अ.) (हे.)

जमति इति

गरुडाकृतिः (अ.) शशानकः (हे.)

इयायते इति

श्या (अ.) (हे.)

वान्तमति इति

किंकीदिविः (अ.)

चषति इति

काकः (अ.) (हे.)

वम एव वायसः वयसे वा

शशारिः (हे.)

शशं हन्ति इति

मधुघातकः [हे.]

मधु हन्ति इति

श्वेतशिखावान् गृध्रसदृशो गोष्ठचारी [हे.]

कृष्णो महान् दूरदर्शी [हे.]

गृभ्यति मांसम् इति

काकारिः [अ.] घृकः [हे.]

उलति नेत्राभ्यां दहति इति

कृष्णचटकः [अ.] कुलिङ्गो गृहचटकः (हे.)

कौ लिङ्गति-गच्छति, यद्वा कुत्सितं कृष्णवर्णं लिङ्गं वर्ण
यस्य सः

धूम्याटः (हे.)

धूम इव जलीयपदार्थोऽस्ति अस्याः

अरुणः श्वेतमस्तको मत्स्यग्राही (हे.)

कुरेति शब्दं राति इति

कूर्चति इति

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः सुश्रुतसंहिताटीकाकारो डब्रह्णाचार्यः

७ भेकः

८ गोधा

९ शलकः

महाशकली 'शलक' इति ख्यातः

शल्यको बज्रशकलो बृहन्नोधानुकारी 'साला' इति लोके

१० गण्डकः

गोधाभेदः

११ कदली

"कदलीहृद्" इति ख्यातः

महाविडालसमो व्याघ्राकारः 'कदलीहृद्' इति पौण्ड्रे प्रसिद्धः अन्ये सर्पविशेषमाहुः ।

१२ नकुलः

भुजङ्गशत्रुः

१३ श्वावित्

'श्वेज्जक' इति ख्यातः

सूचिसहशरोमयुक्ता 'सिद्धे' इति लोके

आनूपवर्गः

१ सुसरः

महाशूकरः

महाशूकरः, अन्ये तु महाश्वकारश्चमरान्तकः

२ चमरः

केशमृत्युः

केशमृत्युर्गोसदृशः

३ खक्रः (खत्री)

गण्डकः

गण्डकः

४ महिषः

५ गवयः

गवाकारः

गोसदृशः

६ गजः

हस्ती

७ न्यङ्कुः

न्यङ्कुशो हरिणः

'न्यंगुण' इति लोके

८ वराहः

शूकरः

९ रुरुः

बहुशङ्को हरिणः

शरदि शङ्कत्यागी, तलक्षणमुच्यते 'विकटबहु-
विषाणः सम्बराकारदेहः सलिलतटचरत्वाच्छ-
म्बरेभ्यो विचित्रः । त्यजति शरदि शङ्कं रौत्यतो
ऽसौ रुरुः स्यात्पृथुलमृगविशेषः प्रायशश्वेदि-
देशे ॥ इति ।

मद्याङ्गद्वयटीकाकारावरुणदसहेमाद्री

निरुक्त्यादि

मण्डकः [हे.]

विभेति इति

पद्मनखमाहिणी [हे.]

गुब्नाति इति

गण्डति संहन्यते इति

शलाकासदशरोमा [हे.]

नास्ति कुलमस्य इति

श्वानं विष्यति इति

वनतुरगः [हे.]

सरति इति

बन्धो गौः [हे.]

चमति इभि

गण्डकः [हे.]

आडति-भिनसि, इति

अश्वशत्रुः [हे.]

महति, मह्यां शेते इति वा

सारनाककुदरहितो गोसदशः [हे.]

गुवति, गवते इति वा, गवं शब्दं याति प्राप्नोति गव
इति शब्दं याति इति वा

दस्ती [अ.] [हे.]

गजति मायति इति

कुरङ्गसदशो विकटबहुविषाणः [हे.]

न्यस्यति इति

शकरः [हे.]

वरमाहन्ति इति

बहुविषाणः शरदि शृङ्गत्यागी [हे.]

रौति इति

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः सुश्रुतसंहिताटीकाकारो ब्रह्मणाचार्यः

वारिश्यवर्गः

- १ कर्मः कच्छपः
- २ कर्कटकः द्विविधः शुककृष्णभेदेन
- ३ मत्स्यः
- ४ शिशुमारः गोलुण्डनकः इत्याकारोऽन्तर्वक्त्रो बहिर्निःश्वासमुक्, सोऽपि द्विविधो बलुलदीर्घभेदेन दीर्घ 'फाणित' इति लोकाः प्राहुः
- ५ तिमिङ्गिलः सामुद्रो महामत्स्यः तिमिर्हत्तमो मत्स्यः, तिमिङ्गिलस्ततोऽपि महत्तमः
- ६ शुक्तिः मुक्ताप्रसवो जन्तुः समुद्रजा शिम्पिः
- ७ शङ्खः
- ८ ऊदः जलविडालः ऊदः पानीयविडालः 'ओदन' इति लोके
- ९ कुम्भीरः घटिकावान् नानाभेदो घडियालगोधादिभेदेन
- १० चुलकी "शुशु" इति ख्यातः
- ११ मकरः हिंस्रदंष्ट्रकः

जलचरवर्गः

- १ हंसः हंसश्चतुर्विधोऽपि राजहंसादिर्माह्यः कलस्वरो ललितगतिः प्रसिद्धः
- २ कौचरः "कोच" इति ख्यातः कौचिरः
- ३ बलाका शुक्रा बकभेदः 'बगुली' इति लोके
- ४ बकः पाण्डुरपक्षः पाण्डुरपक्षः
- ५ कारण्डवः काकवक्त्रः शुकहंसभेदोऽल्पः अन्ये करह(ई)वमाहुः उक्तं च "कारण्डवः काकवक्त्रो दीर्घाङ्घ्रिः कृष्णवर्णभाक्" इति
- ६ ह्रवः स्वनामप्रसिद्धः प्रसेवगलः महाप्रमाणः प्रसेवकगलः "सगड" इति लोके
- ७ शरारिः [शरारीमुखः] "शरानी" इति लोके शरारीमुखः खदिरवर्णो "गिर्गरीटी" इति लोके ।

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणवृक्षहेमाद्री निरुक्त्यादि

कच्छपः [हे.]

कुरति कुर्वति इति वा

कुलीरः [हे.]

कृणोति इति

जलान्तर्वासिनो मरस्याः [हे.]

मायति इति

क्षिशुघ्नः [हे.]

तिमिः शतयोजनविस्तृतः भूतं गिलतीति [हे.]

तिमिं गिलति इति

मुष्कास्फोटः [हे.]

शुक गतौ, शोकति इति

कम्बुः [हे.]

शाम्यति अशुभमस्मात् इति

जलविडालः [हे.]

चनति इति

महानक्रसदृशः (हे.)

कुम्भिनं हस्तिनमपीरयति इति

चुल्की दन्त्याकारोऽन्तर्वक्त्रो बहिर्निश्वासमुक् (हे.)

सिंहर्षष्टः (हे.)

मा कुर्यात्किञ्चिदिति त्रस्यन्त्यस्मात् इति

मानसौकाः (हे.)

हन्ति-गच्छति इति

कुङ् (हे.)

कृषति इति

विसकण्ठिका [हे.]

बलाहकान् कायति बलेनाकति याति वा

पाण्डुरपक्षः हे.]

वङ्कते इति

शुको हंससदृशः (हे.)

करण्डे भवं कारण्डं पञ्जरवन्धं वाति इति

महान् प्रसेवकगलः (हे.)

हवते इति

शरं जलं श्रच्छति इति

अरकसंहिता तट्टीकाकारभ्रकपाणिश्रुतसुश्रुतसंहिता तट्टीकाकारो डल्हणाचार्यभ

८ पुष्कराहः [पुष्कर- शायिका]		पुष्करशायिका, पद्मपत्रशायिका
९ केशरी		
१० मणितुण्डकः		
११ मृणालकण्ठः		
१२ महुः	पानीयकाकः	जलकाकः
१३ कादम्बः	कलहंसः	कलहंसोऽतिधूसरपक्षः, अन्ये तु रक्तचक्षुशिरः- कृष्णपादादीनां लक्षणेन कृत्वा 'कयंब' इति पठन्ति ।
१४ काकतुण्डकः	भेतकारण्डवः	
१५ चक्रोद्यः	"कुरल" इति ख्यातः	कुररभेदो मत्स्याशी
१६ पुण्डरीकाक्षः	पुण्डरः	पुण्डरीको नलिननयनः
१७ मेघरावः	मेघनादः चातक इत्यन्ये तन्न तस्मात् चारिचरत्वा- भावात्	चातकः
१८ अम्बुकुक्कुटी	जलकुक्कुटी	जलकुक्कुटी कृष्णवर्णा, 'बुडियाक' इति लोके ।
१९ आरा	आरा स्वनामख्याता	
२० नन्दीमुखी	पत्राटी	नन्दीमुखः पत्राटी आटीमेदः
२१ वाटी		
२२ सुमुखाः		
२३ सहचारिणः		
२४ रोहिणी		
२५ कामकाली		
२६ सारसः	सारसः प्रसिद्धः	लक्ष्मणो रक्तशिराः प्रसिद्ध एव
२७ रक्षशीर्षकः	सारसभेदो लोहितशिराः	

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्रीः

निरुक्त्यादि

जलकाकः (हे.)

मणिरिव तुण्डं यस्य सः

कलहंसः (हे.)

मञ्जति इति

कदम्बस्त्रायं संवचारित्वात्

फुररतदशः (हे.)

उन्नेः क्रोशति इति, उत्क्रोशकुररौ समौ

पुण्डरीके इव अक्षिणी यस्य सः

मेघस्य इव रात्रौ यस्य सः

अम्बुनः फुकफुटी

लक्ष्मणः (हे.)

सरसि भवः

चरकसंहिताटीकाकारभक्तपाणिदत्तः सुश्रुतसंहिता तट्टीकाकारो इड्डणाचार्यश्च

२८ चक्रवाकः		द्वन्द्वचरो निशावियोगी
जाङ्गलवर्गः		
१ पृषतः	चित्रहरिणः	बिन्दुचित्रितः चिल इति लोके
२ शरभः	अष्टापद उष्ट्रप्रमाणो महाशृङ्गः पृष्ठगतचतुष्पादः काश्मीरे प्रसिद्धः	अष्टापद उष्ट्रप्रमाणो महाशृङ्गः पृष्ठगतचतुष्पादः काश्मीरे प्रसिद्धः
३ रामः	हिमालये महाशृङ्गः	
४ शबरेष्टः	चतुर्दंष्ट्रः कार्तिकपुरे प्रसिद्धः	चतुर्दंष्ट्रोऽतिदुष्टः 'कर्कटक' इति कार्तिकपुरे (ब.)
५ शृङ्गमातृका	स्वल्पा पृथ्वरा हरिणजातिः	अल्पा पृथ्वरा चतुरङ्गानी 'भेदनी' इति लोके (ब.)
६ शशः		
७ सरणः		
८ कुरङ्गः	हरिणभेदः	चतुरगतिः 'चतुरङ्ग' इति लोके यो न कृष्णो न ताम्रश्च कुरङ्गः सोऽभिधीयते [ब.]
९ गोकर्णः	गोमुखहरिणविशेषः	गोकर्णो गोसदृशकर्णः 'गोन' इति प्रसिद्धः (ब.)
१० कोट्टकारकः		
११ चारुष्कः	हरिणभेदः	चारुशरीरः स्वल्पतनुर्भृङ्गभेद एव
१२ हरिणः	ताम्रवर्णः	हरिणस्ताम्रउच्यते (सु.) गोरहरिणः (ब.)
१३ एणः	कृष्णसारः	एणः कृष्णः (सु) कृष्णहरिणः (ब.)
१४ शम्बरः		
१५ कालपुच्छकः		
१६ ऋष्यः	नीलाण्डो हरिणः	ऋष्ये नीलाण्डः 'रीरु' इति प्रसिद्धः (ब.)
१७ भरपोतः	हरिणभेदः	
विष्किरवर्गः		
१ लावः		लावः प्रसिद्धः (ब.)

अष्टाङ्गद्वयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

चक्राहः (हे.)

अष्टचरणः (हे.)

लघुपृथुदरा शशाभा (हे.)

बिलेहायः (हे.)

लघुचतुरगतिः (हे.)

गोसदशकर्णो रासभाकारः (हे.)

चारुतनुः (हे.)

तामवर्णः (हे.)

कृष्णवर्णः (हे.)

विकटबहुविषाणः (हे.)

नीलाण्डः (हे.)

चित्रयोषी (हे.)

निरुक्त्यादि

चक्र इत्याख्यया चष्यतेऽसाविति

पृषन्ति द्विन्दवः सन्ति अस्म इति मत्वर्थीयः अन्

शृणाति इति

रमन्तेऽस्मिन् इति

शुनो दंष्ट्रेण दंष्ट्रा यस्य सः

शशति प्लुखा गच्छति इति

उक्ते रणो यस्य, चरन्ति देवताः प्रीणातीति श्री-
भोजः कण्ठ्वादिपाठात्

कौ रज्जति इति

गोः कर्णाविव कर्णौ यस्य

द्वियते गीतेन इति

एति इति

संशृणोति इति

ऋषति इति ऋषीगतौ इत्यस्मात् । इमर्ति इति

लाति (लाबति) लयते इति

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः

सुभृतसंहिताटीकाकारो डबहणानार्यः

२ वर्तीरकः (वर्तीरः)	कपिञ्जलभेदः	कपिञ्जलानूकः कपिञ्जलादल्पो वर्तिकातः क्षि- न्महान् वर्तिकासदृश एव 'वर्धरा' इति लोके [ड.]
३ वर्तीकः	चटकभेदः संघातचारी	
४ कपिञ्जलः	गौरतित्तिरिः	गौरतित्तिरिः [ड.]
५ चकोरः		रफाणो विषसूचकः स्वनाम्ना ख्यातः [ड.]
६ उपचक्रः	चकोरभेदः	क्रकरभेदः कृशचक्षुर्मदाविलः [ड.]
७ रक्तवर्त्मकः कुकुभः	रक्तवर्त्मक इति कुकुभविशेषणं तेन स्थूलकुकुभो गृह्यते	
८ वर्तिकः	"वध्वी" इति ख्यातः	
९ वर्तिका	स्त्रुलपप्रमाणा आत्मन्तरमेव	वर्तीरभेदः [ड.]
१० वर्धी	मयूरः	
११ तित्तिरिः		कृष्णतित्तिरिश्चित्रपक्षः [ड.]
१२ कुकुटः		
१३ कङ्कः		
१४ शारपदः		
१५ इन्द्रामः	मालकङ्कः	
१४ १६ गोनर्दः	घोडाकङ्कः	गोक्ष्वेडः
१५ कालुगिरिर्धर्तकः		
१६ ऋषभः रः		लावान्तकः कपिञ्जलास्थूलः 'कयर' इति लोके
१७ बरपोतः		
विष्किरवर्गः		
१ लावः		

अप्राङ्गद्वयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

अल्पकपिञ्जलसदृशः [हे.]

वनचटकः स्वल्पसंघातचारी (हे.)

गौरतित्तिरिः (हे.)

रक्षाक्षः (हे.)

श्वभ्रवरः कृशचक्षुर्मदाविलः (हे.)

कुक्कुभो द्विविधः स्थलजो जलजश्च । रक्तवर्त्मकविशेषणा-
त्स्थलजो गृह्यते [हे.]

वर्तीरादल्पः [हे.]

वर्तीका वर्तकादप्यल्पा तत्सदृशा (हे.)

शिखी मयूरः (हे.)

चित्रपक्षः (हे.)

ताम्रचूडाख्यः (हे.)

कङ्कसदृशः चारुगतिः (हे.)

कङ्कसदृशो विविधवर्णः (हे.)

गोक्ष्वेडः (हे.)

कृक्चशब्दकारी पीतकृष्णगलः कृष्णचञ्चुरणो रक्त-
पृष्ठः (हे.)

कपिरिव जवते वेगेन गच्छति इति यद्वा : कं श्रुति-
मुखदं पिञ्जयति इति

चकते ज्योत्स्नया तृप्यति इति

कुक्कुशब्दं करोति इति

वर्तते इति

वर्तते इति

बर्हमस्याऽस्ति इति

तित्तिशब्दं राति इति

कुगुच्चारणेन कुटति इति,

कङ्कते इति

शारपदेन्द्राभ इत्येकपदमिति चक्रपाणिदत्तः (अ. को.)

गौरिव नर्दति इति

गिरौ वर्तते इति

केति करोति वाशते इति

प्रतुदवर्गः	चरकसंहिता तट्टीकाकारभ्रमरवर्णिकापाणिदत्तश्च	सुश्रुतसंहिता तट्टीकाकारो ढहणाचार्यश्च
१ शतपत्रः	काष्ठकुट्टः	दावाघाटः 'काष्ठकुट्टक' इति लोके
२ भृङ्गराजः	प्रसिद्धो भ्रमरवर्णः	भ्रमरको धूम्याटसदृशः 'पक्षिराज' इति लोके
३ कोयष्टिः	'कोडा' इति ख्यातः	कोयङ्गका दीर्घजङ्गा "कोयङ्ग" इति लोके
४ जीवजीवकः	विषदर्शनमृत्युः	विषदर्शनमृत्युः
५ कैरातः		
६ कोकिलः (परमृतः)		कोकिलः
७ भृत्यूहः	डाहुकः 'दात्यूह' इति वा पाठः	दात्यूहः कालकण्ठकः "रायुक" इति लोके
८ गोपापुत्रः		
९ प्रियात्मजः (मातृनिन्दकः)		मातृनिन्दकः प्रियात्मकः "पुत्ररञ्जक" इति लोके
१० लट्टा [लट्ट्वा]	फेजाको रफपुच्छाधोभागः	फेजातको रफपुच्छाधोभागः अन्ये भरद्वाज- भेदमाहुः "लट" इति लोके
११ लट्ट[ट्ट]षकः [लट्टूषकः]	तङ्गेदः (लट्टाभेदः)	द्वितीयफेजातकः, अन्ये सन्धानचञ्च्वाकृतिच- ञ्चभागं दीर्घपुच्छादिलक्षणेन प्रतुदं विहङ्गमाहुः
१२ बभ्रुः		
१३ बट्टहा		
१४ डिण्डिमानकः [डिण्डिमाणवकः]	डिण्डिमवदुत्कटध्वनिः	डिण्डिमोत्कटध्वनिः
१५ जटी		
१६ दुग्दुभिः		
१७ पाङ्कारः		
१८ लोहपृष्ठः		

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

मृत्नाहो मृत्तराजः कृष्णवर्णवदकषटशः शिखावान्
मोप्रेरकः (हे.)

एकोदरो द्विशिराः (हे.)

परपुष्टः (हे.)

दास्यूहः अन्धकाकः (हे.)

लट्वा—रक्तपुच्छाधोभागः (हे.)

निरुक्त्यादि

शतं बहूनि पत्राणि यस्य सः, दार्वाघाटः

मृत् इव राजते इति

कं जलं यद्विरिवास्य इति

जीवं जीवयति इति

किराते पर्यन्तभूमौ भवः

कोकते चित्तं गृह्णाति इति

अतिशयेन ऊहते इति

प्रिया आत्मजा यस्य सः

रुटति इति

विभर्ति भरति इति वा

जटा अस्य अस्ति इति

दुन्दु इति अव्यक्तशब्देन भाति इति

लोहस्य इव कठिनं श्यामलं वा पृष्ठं यस्य सः, लोह-
पृष्ठस्तु कङ्कः स्वात्

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः

सुश्रुतसंहिताटीकाकारो ब्रह्मणाचार्यः

१९ कुलिङ्गकः

कुलिङ्ग इति वनचटकाकारः पीतमस्तकः 'वाणै' इति लोके

वन्म्यचटको ग्राम्यचटकाकारः

२० कपोतः

वनवासी "पाण्डुक" इति लोके स च नानाविधः

२१ शुकः

२२ शारङ्गः

चातकः

२३ चिरडी

२४ कङ्कुः

२५ यष्टिका

२६ सारिका

२७ कलविद्धः

ग्राम्यचटकः

२८ चटकः

देवकुलचटकः स्वल्पप्रमाणः

२९ अङ्गारचूडकः

३० पारावतः

पारावतो गृहदेवकुलालयः

३१ पाण्ड (न) विकः

च र क संहितागतः

The group of Wines

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः

मद्यवर्गः

परिभाषा

१ शुक्लम्

कन्दमूलफलादीनि सस्नेहलवणानि च ।
यत्र प्रवेऽभिषूयन्ते तच्छुक्लमभिधीयते ॥

२ शीघ्रः

शीघ्रिश्चुरसै पक्वैरपक्वैरासबो भवेत् ।

३ आरनालम्

आरनालन्तु गोधूमैरामैः स्यान्निस्तुषीकृतैः । पक्वैर्वा
सन्धितैस्तु सौवीरसदृशं गुणैः ॥

४ स्वल्पचुकम् (शुक्लं चुकम्) यन्मस्त्वादि शुभौ भाण्डे सगुडक्षौद्रकाञ्जिकम् ।

धान्यराशौ त्रिरात्रस्थं स्वल्पं चुकं तदुच्यते ॥

५ आसवः

यदपक्वौषधाम्बुभ्यां सिद्धं मद्यं स आसवः ।

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

निरुक्त्यादि

पाण्डुकः (हे.)

के लिङ्गं चूडा अस्य

कीरः (हे.)

को वायुः पोतः नौरिवास्य, कस्य वायोः पोतः इव वा

शोमते, शोकति, शवति वा इति

शीर्यते आतपैः इति

मेघाविनी (हे.)

सरति इति

कलविद्धः (हे.)

कलं मधुरास्फुटं वद्धते रीति इति

चटति भिनत्ति धान्यादिकम् इति

म छ व र्गः

in the Caraka samhita

सुश्रुतसंहिताटीकाकारो डरहणानार्यः

सर्वं मद्यं पञ्चरसं कालान्तरवशाद्यदा त्यक्त्वाऽन्यरसमम्ल-
त्वं याति शुक्तं तदुच्यते ॥पारे गिरिदुर्गनद्यादिपरपारे आपततीति, पृषोदरादित्वात्
पस्य वः

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

कन्दमूलफलादीनि सस्नेहलवणानि च यत्र द्रवेऽभिपूयन्ते
तच्छुक्तमभिधीयते (हे.)यन्मस्त्वादि शुचौ भाण्डे सगुडक्षौद्रकाञ्चिकम् । धान्यराशौ
त्रिरात्रस्थं शुक्तं युक्तं तदुच्यते ॥ (हे.)यन्मस्त्वादि शुचौ भाण्डे सगुडक्षौद्रकाञ्चिकम् । धान्य-
राशौ त्रिरात्रस्थं शुक्तं युक्तं तदुच्यते ॥ (हे.)

द्रवप्रधान आसवः

औषधयुक्तैर्मद्याकरैः कृतं मद्यम् आसवः (हे.)

परिभाषा

चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः

- ६ अरिष्टः अरिष्टः कायसिद्धः स्यात् सम्पको मधुरद्रवैः । औषधकायमध्वादिसंपादितः
- ७ शीधुः (सीधुः) आशुतश्चापि शीधुः स्यादित्याहुस्तद्विदो जनाः ।
- ८ प्रसव्ना सुरामण्डः प्रसव्ना स्यात्
- ९ कादम्बरी तप्तः कादम्बरी घना ।
- १० जगलः तदधो जगलो ज्ञेयो भक्तक्षिण्वकृता सुरा ।
- ११ मेदकः मेदको जगलाद् घनः ॥
- १२ क्षिण्वम् सुराबीजश्च क्षिण्वकम् ।
- १३ वारुणी यत्तालखर्जूररसैः सम्मिथता सैव वारुणी ।
- १४ गुडशुकम् गुडाम्बुना सतैलेन कन्दशाकफलैस्तथा ।
आशुतं चाम्लतां यातं गुडशुकं तदुच्यते ॥
एवमेवेक्षुशुकं स्यात् श्रद्धीकासम्भवं तथा ।
- १५ तुषाम्बु तुषाम्बु चाशुतं ज्ञेयमामेर्विदलितैर्यवैः ।
- १६ सौवीरकम् सुनिस्तुषैश्च पक्वैश्च सौवीरं चाशुतं भवेत् ॥
- १७ धान्याम्लम् कुहमाषो धान्यमण्डेन चाशुतं काजिकं भवेत् ।
- १८ तुषोदकम् शृष्टान्माषतुषान् सिद्धान् यवचूर्णसमन्वितान् ।
आशुतान्मभसा तद्वज्जातं तच्च तुषोदकम् ॥
- १९ काजी आशु धान्यं क्षोदितञ्च बालमूलन्तु खण्डशः कृतं
प्रस्थमितं पात्रे जलं तत्राढकं क्षिपेत् ॥ तावत्
सन्धाय संरक्षेत् यावदम्लत्वमागतम् । काजिकं
तत्तु विश्लेष्यमेतत् सर्वत्र पूजितम् ॥
- २० शिण्डाकी शिण्डाकी चासुता ज्ञेया मूलकैः सर्वपादिभिः ।
- २१ मधुशुकम् जम्बीरस्वरसप्रस्थं मधुनः कुडवं तथा । तावच्च
पिप्पलीमूलाङ्गीकृत्य घटे क्षिपेत् । धान्यराशौ
स्थितं मासं मधुशुकं तदुच्यते ॥

सुभ्रतसंहिताटीकाकारो डब्रह्मणाचार्यः

द्रव्यप्रधानमरिष्टम्

उभय(द्रवद्रव्य)प्रधानं मद्यम्

सुराया मण्ड उपर्भच्छो भागः

जगलोऽधःकिट्टं मद्यस्य, ओ चहिस्यज्यते; किञ्चभक्त-
सुरा जगलः

गुडाम्बुना सतैलेन सन्धानं काञ्जिकं तु वत् ।
कन्दशाकफलैर्युक्तं गुडशुक्रं तद्गुच्यते ॥

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

स (आसव) एव कथितौषधैः अरिष्टः (हे.)

अपक्वेषुरसकृतः, पक्वेषुरसकृतश्च (अ.)

वारुण्या अधोभागो घनो जगलः (अ.)

जगलस्वाधोभागो मेदकः (अ.)

वारुणी श्वेतसुरा । सा च श्वेतपुनर्नवादिमूलयुक्तेन शाक्लि-
षिष्टेन क्रियते (हे.)

सतुषैः यवैः कृतम् (अ.)

वितुषैः यवैः कृतम् (अ.)

तण्डुलकण्डनादिकृतम् (अ.)

शाण्डाक्षी कन्दमूलफलादिमुद्गादिवटकैः कृता, तथा मूलक-
च्छेदसन्धानं शाण्डाक्षी स्याद् बहुद्रवा ।

जम्बीरस्य फलरसं पिप्पलीमूलसंगुतम् ।
मधुभाण्डे विनिक्षिप्य घान्यराशौ निधापयेत् ॥
त्र्यहेण तज्जातरसं मधुशुक्रमुदाहृतम् ।

परिभाषा

२२ सुरा	अनुद्धृतमण्डा	चरकसंहिताटीकाकारश्चक्रपाणिदत्तः अनुद्धृतमण्डा
२२ मदिरा	सुरामण्डः	सुरामण्डः
२४ शर्करः		शर्कराप्रकृतिक आसवः
२५ पक्करसः		यः कथितेनेक्षुरसेन क्रियते
२६ शीतरसिकः		श्रीतेक्षुरसकृतः
२७ गोडः		गुडप्रकृतिकः
२८ सुरासवः		यत्र सुरयैव तोयकार्यं क्रियते
२९ मैरेयम्	मैरेयं घातकीपुष्पगुडधान्याम्लसंयुतम् ।	आसवस्य सुरायाश्च द्वयोरैकत्र भाजने । सन्धानं तद् विजानीयान्मैरेयमुभयाश्रयम् ॥
३० मधूलकम्		मधूलकः गोधूमभेदः । तत्कृतं मद्यम् । अन्ये तु मेदकमाहुः
३१ माध्वीकम्		मधुप्रधानम्
३२ आक्षिकी (सुरा)		
३३ आसुतम्		

सुभ्रुतसंहिताटीकाकारो उरहणाचार्यः

सुरा लोहितवर्णा पिष्टकिण्वकल्केन किञ्चित्कलुषा

गुडशर्करया खण्डशर्करया वा क्रियते

पक्वनेक्षुरसादिना कृतः

अपकरसकृतः

सुरया सूयते तोयकार्यं क्रियते यस्मिन् सः

सुरासवयोः प्रत्येकनिष्पादितयोरैकैकृत्य पुनः सन्धाना-
न्मैरेयः

मधूलकः स्वल्पगोधूमो मध्यदेशे 'पीशीका' इति ख्यातः,
मर्कटहस्ततृणं वा तत्फलकिण्वं मधूलकम्

अक्षरय विभीतकस्य बलकलैः सह कृता

अष्टाङ्गहृदयटीकाकारावरुणदत्तहेमाद्री

शाकिपिष्टकृतं मद्यं सुरा (हे.)

शर्करासंशन्वी मद्यविशेषः (अ.)

पक्वनेक्षुरसेन कृतं पकरसः (हे.)

गुडकृतं मद्यं गौडम् (हे.)

तत्र मधुनैव सुरासन्धानेन या क्रियते तां सुरां सुरासवमाहुः

मैरेयः कोद्रवैर्जायते (अ.)

विभीतकवलकलयुक्तशाकिपिष्टकृता वैभीतकी सुरा (हे.)

कन्दमूलफलाद्यं च लवणोदकसंयुतम् ।

सन्धानाच्चिचरकालाम्लमासुतं परिकीर्तितम् (हे.)

चरकसंहिताया अकारादिक्रमेणानुक्रमणिका ।

The Alphabetical Index to the Caraka Samhita

अक्षतस्य लक्षणम् चि. १२-८८	अजात्रीगुणाः सू. २७-३०७, ३०८	अतिप्रपीडितस्नेहदोषाः तच्चिकित्सा च सि. ५-१८
अक्षिरोगाश्चत्वारः सू. १९-४/५	अजातोदकलक्षणम् चि. १३-५५, ५८	अतिबालवृद्धयोर्मैथुननिषेधः चि. ४-४०-४२
अक्षौडगुणाः सू. २७-१५७, १५८	अजीर्णाध्यशनजा व्यापदः सि. १२-१४/५	अतिमात्रप्रणीतनेत्रदोषास्तच्चिकित्सा च सि. ५-१५, १६
अग्निविसर्पस्य निदानलक्षणे चि. २१-३५, ३६	अजीर्णौषधस्य लिङ्गानि चि. ६-२७	अतिमात्रभोजनादन्येऽप्यामप्रकोपस्य हेतवः वि. २-८, ९
अग्निसंशुक्षणार्थं पेयादिक्रमः सि. १२-६-८	अज्ञत्वविचारः शा. १-५४, ५५	अतिमात्रस्य भोजनस्य दोषाः वि. २-७
अग्र्याणां संग्रहस्तेषां चिकित्सायामुपयोगः सू. २५-४०-४४	अज्ञचित्सकस्य दोषाः सू. ९-१४-१७	अतियोगजन्या व्यापदस्तासां चिकित्सा च सि. ६-४५-४७
अङ्गलोच्चस्य गुणाः सू. २७-११६३	अङ्गनविधिः सू. ५-१४-१९	अतियोग(वस्त्यतियोग)व्यापदो वर्णनं चिकित्सा च सि. ७-१२-१४
अङ्कोटस्य गुणाः सू. २७-१५९	अणुतैलनिर्माणविधिः सू. ५ ६२-६८	अतियोगे (शोधनस्यातियोगे) द्वौ वस्ती सि. १०-३७, ३७३
अङ्गप्रह्व्यापदो वर्णनं तच्चिकित्सा च सि. ६-७६, ७७	अणुतैलसेवने गुणाः सू. ५-५७-६२	अतिव्यायामे दोषाः सू. ७-३३
अङ्गमर्दप्रशमनो दशको महाकषायः सू. ४-१७/४४	अणुतैलस्य प्रयोगकालः सू. ५-५६	अतिसारचिकित्सासूत्रम् सि. ८-४३-४५
अङ्गशूलव्यापदो वर्णनम् सि. ७-४७-५३	अणुतैलस्य प्रयोगविधिः सू. ५-६९, ७०	अतिसारयोर्भयशोऽजयोरलक्षणम् चि. १९-११, १२
अङ्गुल्याभ्रितं रिष्टम् इ. ३-६	अतसीतैलस्य गुणाः सू. २७-२९२	अतिसारस्य पित्तजस्य निदानसंप्राप्ति-लक्षणानि चि. १९-६
अचरणाया योनेर्लक्षणम् चि. ३०-१८	अतिकार्यस्य निदानम् सू. २१-१०-१२	अतिनिद्रायां प्रतिकारः सू. २१-५५, ५६
अच्छर्दनीयाः सि. २-८	अतिकार्यप्रतिकारः सू. २१-२९-३३	अतिनिद्रायां प्रतिकारः सू. २१-५५, ५६
अजगन्धागुणाः सू. २७-१७३	अतिकृशस्य चिकित्साक्रमः सू. २१-१६	
अजरूपतोऽहसतस्तन्मनसश्च भुक्तवतो गुणाः चि. १-२५ ९	अतिकृशस्य दोषाः सू. २१-१३, १४	
	अतिकृशस्य लक्षणम् सू. २१-१५	
	अतिचङ्क्रमणजा व्यापदः सि. १२-१४/३	
	अतिचरणाया योन्या व्यापत्तेर्लक्षणम् चि. ३०-१९	
	अतिनिद्रायां प्रतिकारः सू. २१-५५, ५६	

अतिसारस्य वातजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि चि. १८-५

अतिसारस्य श्लेष्मजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि चि. १९-७

अतिसारस्य षट्त्रिंशद्भेदाः
सि. ८-१९-२१

अतिसारस्य संज्ञिपातजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि सि. १९-८-१०

अतिसारहरं घृतम् सि. ८-३६, ३७

अतिसारहरा यवाग्नवः सि. ८-३८-४२

अतिसारे अन्नपानम् चि. १९-२३-४१

अतिसारे वातादिर्विक्रसाक्रमः
चि. १९-१२१, १२२

अतिसारोक्तक्रमस्यान्यत्राप्यतिदेशः
सि. ८-३४.

अतिसारोपद्रवाः सि. ८-२२.

अतिसारोपद्रवाणां नाशना योगाः
सि. ८-२३-३३

अतिस्थूलस्य चिकित्साक्रमः सू. २१-१६

अतिस्थूलस्य दोषाः सू. २१-४

अतिस्थूलस्य लक्षणम् सू. २१-९

अतिस्थौल्यस्य उपक्रमः
सू. २१-२१-२८

अतिस्निग्धस्य लक्षणम् सू. १३-५९

अतिस्निग्धस्य चिकित्सा सू. १४-१५

अतिस्निग्धस्य लक्षणम् सू. १४-१४

अतीतकालस्य लक्षणम् वि. ८-५८

अतीचाराः षट् सू. १९-४ | ३

अत्यग्नेर्निदानं लिङ्गं चिकित्सा च
चि. १५-२१७-२३३

अत्यशनावृतस्नेहस्य चिकित्सा
सि. ४-३५.

अत्यशनावृतस्नेहस्य लक्षणम्
सि. ४-३४

अत्यासनजा व्यापदः सि.
१२-१४ | ४

अधिजिह्विकाया लक्षणम् चि. १२-७७

अधिमांसार्जुदादीनामपि शोथेऽन्तर्भावः
सू. १८-३३.

अधोगरक्तपित्तम् याप्यत्वे हेतुः
नि. २-१५-१७

अधोवातनिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-१२, १३

अध्ययनविधिः वि. ८-७.

अध्यात्मद्रव्यगुणानां संग्रहः सू. ८-१३

अनुयोज्यस्य लक्षणम् वि. ८-५१

अनन्तवातस्य निदानलक्षण-

चिकित्सतानि सि. ९-८४-८५३

अनारोग्यकरस्य उदकस्य लक्षणम्
वि. ३-७ | २

अनारोग्यकरस्य कालस्य लक्षणम्
वि. ३-७ | ४

अनारोग्यकरस्य देशस्य लक्षणम्
वि. ३-७ | ३

अनारोग्यकरस्य वातस्य लक्षणम्
वि. ३-७ | १

अनास्थाप्याः सि. २-१४.

अनित्यस्वविचारः शा. १-५९.

अनुक्तविरेचनयोगोपदेशः क. ८-१६

अनुक्तवृष्यसंग्रहः चि. २-८/३६-८/३८

अनुक्तशोथसंग्रहः ,, १२-१०१

अनुच्छ्वासस्य दत्ते निःशेषं वा दत्ते
वस्तौ दोषास्तच्चिकित्सा च
सि. ५-९, १०

अनुपस्थितदोषाणां वमनदाने दोषाः
चि. ३-१४७, १४८

अनुपानस्य गुणाः सू. २७-३२५, ३२६
अनुबन्धजद्विक्वाश्वासचिकित्सा
चि. १७-८१

अनुबन्धस्य परीक्षा वि. ८-९१

अनुबन्धस्य लक्षणम् वि. ८-७४

अनुबन्ध्यानुबन्धभेदकृतो दोषभेदः
वि. ६-११.

अनुमानज्ञेया विषयाः वि. ४-८

अनुमानस्य लक्षणम्

सू. ११-२१, २२

अनुमानस्य लक्षणम् वि. ४-४

अनुमानस्य लक्षणम् वि. ८-४०

अनुमानेन पुनर्भवस्य प्रतिपादनम्
सू. ११-३१

अनुयोगस्य लक्षणम् वि. ८-५२

अनुयोज्यस्य लक्षणम् वि. ८-५०

अनुलोमसंभाषाविधिः वि. ८-१७

अनुवासनद्रव्याणि वि. ८-१५०	क्रियाक्रमश्च सू. १७-१०३	सि. ९-१७
अनुवासननिरुहयोरैकान्ततः सेवननिषेधः नि. ४-५०, ५१	अन्तर्विद्रधीनां स्थानविशेषकृतं लक्षणम् सू. १७-१०१, १०२	अपतन्त्रकापतानकयोर्द्विह्वाद्यो भोगः सि. ९-१९
अनुवासनविधानम् सि. १-२०-२६	अन्तर्वैगज्वररक्षणम् चि. ३-३९, ४०	अपतन्त्रकापतानकयोश्चिकित्सासूत्रम् सि. ९-१६
अनुवासानात्पूर्वं युक्तस्नेहत्वादिविशिष्टं भोजनं देयम् सि. ४-४३	अन्नकाले ज्वरिताय दन्तधावनं विधेयम् चि. ३-१५७-१५९	अपतन्त्रकापतानकयोस्तीक्ष्णशोधनवस्तिनिषेधः सि. ९-२०
अनुवासानात् या व्यापदो भवन्ति सि. २-१८	अन्नजहिकाया लक्षणम् चि. १७-३८-४१	अपतर्पणजा रोगाः सू. २३-२६-२९
अनुवासनानर्हाः सि. २-१७	अन्नपरिपाकक्रमः चि. १५-६-११	अपतर्पणजेषु रोगेषु प्रतिकारः सि. २३-३०
अनुवासनार्हाः सि. २-१९	अन्नपानस्य विधिविहितस्य प्राणिनां प्राणस्वम् सू. २७-३	अपतर्पणभेदास्तेषां प्रयोगावस्था च वि. ३-४३, ४४
अनुवासने आसरनेहनिषेधः सि. ४-४८	अन्नप्रशंसा सू. २७-३४९, ३५०	अपतानकस्य संप्राप्तिलक्षणानि सि. ९-१४, १५
अनुवासनो दशको महाकषायः सू. ४-१३	अन्नवहस्रोतसां मूलं तद्दृष्टिलक्षणं च वि. ५-८	अपत्यकरं घृतम् चि. २-४/२८, ४/२९
अनुवासितायोष्णं जलं देयं तद्गुणाश्च सि. ४-४३-४५	अन्नविषस्य लिङ्गानि चि. १५-४५, ४६	अपत्यकरः स्वरसः चि. २-२/१४-२/१७
अनूपजानां साधारणगुणाः सू. २७-५६, ५७	अन्नसम्बन्धयोगस्याग्निजनकत्वम् चि. १५-२११-२१६	अपत्यकरी षष्टिकादिगुटिका चि. २-२/३-२/९
अनेकरसेषु द्रव्येष्वनेकदोषात्मकविकारेषु च द्रव्यविकारप्रभावतत्त्वं कथं व्यवस्येदिति कथनम् वि. १-९-१२	अन्नस्येन्द्रियपोषकत्वम् चि. १५-१२	अपत्यपरिहारे फलम् सू. २८-४३, ४४
अन्तरायामस्य लक्षणम् चि. २८-४३-४५	अन्यद्भेषजं कदा प्रयोज्यम् क. १२-६१	अपरिसंख्येयसंयोगानामपि विरेचनद्रव्याणां षट्सु शतेष्वन्तर्भावं कृत्वोपदेशः क. १-६
अन्तर्गतस्य पच्यमानगुल्मस्य लक्षणानि चि. ५-४५	अन्ये योगाः चि. ४-६७-७१	अपवादः (अच्छर्दनीयानाम्) सि. २-९
अन्तर्मुख्या योनेर्लक्षणम् चि. ३०-२९, ३०	अन्येयुक्तज्वरस्य लक्षणम् चि. ३-६३	अपस्मारनाशकाः प्रदेहधूपाः चि. १०-३७, ३८
अन्तर्विद्रधिलक्षणानि सू. १७-९६	अपतन्त्रकस्य संप्राप्तिलक्षणानि सि. ९-११-१४	अपस्मारनिरुक्तिः चि. १०-३
अन्तर्विद्रधीनां साध्यासाध्यत्वनिर्देशः	अपतन्त्रकापतानकयोः पानम् सि. ९, १८	
	अपतन्त्रकापतानकयोः शिरोविरेचनम्	

अपस्मारस्य चिकित्सासूत्रम् नि. ८-१०

अपस्मारस्य निदानपूर्विका संप्राप्तिः
नि. ८-४

अपस्मारस्य पूर्वरूपाणि नि. ८-६, ७

अपस्मारस्य प्रत्यात्मिकं लक्षणम् ८-५

अपस्मारस्य भेदाः चि. १०-८

अपस्मारस्य वातजादिभेदेन लक्षणानि
चि. १०-९-११

अपस्मारस्य वेगकालः चि. १०-१३

अपस्मारस्य संप्राप्तिः चि. १०-४

अपस्मारस्य सामान्यरूपम् चि. १०-६-८

अपस्मारस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि
इ. ५-२२, २३

अपस्मारस्यासाध्यलक्षणम् चि. १०-१२

अपस्माराणां संख्या नि. ८-३

अपस्माराश्चत्वारः सू. १९-४ | ५

अपस्मारे अतत्त्वाभिनिवेशस्य निदान-
लिङ्गचिकित्सा चि. १०-५४-६३

अपस्मारे अन्नानि चि. १०-४६, ४७

अपस्मारे अन्ये घृतयोगाः चि. १०-२९-
३१

अपस्मारे अभ्यङ्गार्थं सिद्धतैलानि
चि. १०-३२

अपस्मारे आगन्तवन्नुबन्धचिकित्सा
चि. १०-५३

अपस्मारे उरसादनम् चि. १०-३९, ४०

अपस्मारे कृतिपयसिद्धघृतानि
चि. १०-२५, २६

अपस्मारे चिकित्साक्रमः चि. १०-१४-१६

अपस्मारे जीवनीययमकम् चि. १०-२८

अपस्मारे नस्यानि चि. १०-४१-४५

अपस्मारे पञ्चगव्यं घृतम् चि. १०-१७

अपस्मारे पलङ्कषायं तैलम् चि. १०-
३४-३६

अपस्मारे महापञ्चगव्यं घृतम्
चि. १०-१८-२४

अपस्मारे मुस्ताद्या वर्तिः चि. १०-४८, ४९

अपस्मारे रसायनयोगाः चि. १०-६४, ६५

अपस्मारे वचाद्यं घृतम् चि. १०-२७

अपस्मारे श्वपिताजनं तद्घृपनयोगश्च
चि. १०-५०, ५२

अपस्मारेष्वागन्तवन्नुबन्धनिर्देशः नि. ८-९

अभिचाराभिशापजयोर्ज्वरयोर्लक्षणम्
चि. ३-११८-१२१

अभिघात-काम-क्रोध-शोक-भयज्वराणां
चिकित्सा चि. ३-३१७-३२३

अभिघातज्वरलक्षणम् चि.
३-११२-११४

अभिघातजे विषजे च शोथे चिकित्सा
चि. १२-१०२

अभिशापप्रभवस्य जनपशोद्ध्वंसस्याप्यधर्म
एव हेतुः चि. ३-२३

अभिषङ्गज्वरलक्षणम् चि. ३-११४, ११७

अभिषुक्तगुणाः सू. २७-१५७, १५८

अभेषजलक्षणम् चि. १-१५

अभेषजभेदाः ,, १-५

अभ्यङ्गस्य गुणाः सू. ५-८५-८९

अभ्यनुज्ञाया लक्षणम् चि. ८-६२

अम्बूनां वर्जनीयानां निर्देशः
सू. २७-३१८

अम्लरसस्य गुणकर्माणि तस्मात्तियोगे
दोषाश्च सू. २६-४३ | २

अम्लशालिकस्य गुणाः
सू. २७-१९२

अम्लचाङ्गेर्या गुणाः सू. २७-९२

अम्लवेतसफलस्य गुणाः
सू. २७-३५२

अम्लीकाकन्दस्य गुणाः
सू. २७-१२१

अम्लीकाफलस्य गुणाः
सू. २७-१५२

अयनयोः स्वरूपम् सू. ६-५

अयोगजन्या व्यापदस्तासां चिकित्सा-
च सि. ६-३८-४४

अयोगव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ७-७-११

अयोगातियोगमिथ्यायोगयुक्तस्य कर्मणो
लक्षणम् सू. ११-३९, ४१

अयोगातियोगमिथ्यायोगयुक्तस्य कालस्य
लक्षणम् सू. ११-४२

अरजस्काया योनेर्लक्षणम् चि. ३०-१७	अर्धावभेदकस्य निदानलक्षणचिकि- त्सितानि चि. ९-७४-७८	अर्शासामुत्पत्तिक्षेत्रम् चि. १४-६ अर्शासामुपेक्षणे बद्धगुशोदरसंभवः चि. १४-३२
अरिष्टज्ञाने सर्वथा यस्मै विषेयः इ. ९-२३, २४	अर्बुदचिकित्सातिदेशः चि. १२-८७	अर्शोऽग्नी दशको महाकषायः सू. ४-११
अरिष्टलक्षणानां संक्षेपतः कथनम् इ. १२-४०-६१	अर्शाःसु सामान्यचिकित्सा चि. १४-२४३-२४८.	अर्शोरोगः द्विविधः सू. १९-४ ७
अरिष्टलक्षणानि इ. ९-१२-१७	अर्शासां चतुर्विधचिकित्सितम् चि. १४-३३	अलज्या लक्षणम् सू. १७-८८ अलज्या लक्षणम् चि. १२-८८
अरिष्टस्य गुणाः सू. २७-१८२	अर्शासां द्वन्द्वजानां त्रिदोषजानां च हेतु- लक्षणं च चि. १४-२०	अलसकविसूचिकामदोषेषु चिकित्साक्रमः चि. २-१३, १४
अरिष्टलक्षणम् सू. ११-२९	अर्शासां द्विविधो भेदः चि. १४-११	अलसकस्य लक्षणम् चि. २-१२
अरिष्टानि इ. ९-३-५	अर्शासां पित्तोत्त्वणानां रूपाणि चि. १४-१४	अलसकस्य लक्षणम् चि. ७-२३
अरिष्टानि ,, ९-२१, २२	अर्शासां पित्तोत्त्वणानां हेतुः चि. १४-१५, १६	अलातुगुणाः सू. २७-१३२
अरिष्टानि ,, ११-१३-२६	अर्शासां पूर्वरूपाणि चि. १४-२१, २२	अवगाहस्वेदस्य कल्पना सू. १४-४५ अवगाहस्वेदस्य द्रव्याणि सू. १४-३४
अरुंधिकाया लक्षणम् चि. २६-११७	अर्शासां वातोत्त्वणानां रूपाणि चि. १४-११	अवन्ध्याया अपि चिराद्भ्रमग्रहणे हेतुः शा. २-७
अरोचकस्य वातजादिभेदेन चिकित्सा चि. २६-१२४-१३६	अर्शासां वातोत्त्वणानां हेतुः चि. १४-१२, १३	अवपीडनस्य दानविधिः सि. ९-९८-१०७
अरोचकानां चिकित्सा चि. २६-२१५-२२०	अर्शासां श्लेष्मोत्त्वणानां रूपाणि चि. १४-१७	अवलगुजस्य गुणाः सू. २७-३३
अर्जकगुणाः सू. २७. -१७०	अर्शासां सर्वदोषजत्वम् चि. १४-२३-२५	अवलगुजस्य गुणाः सू. २७-९५-९७
अर्थप्राप्तेर्लक्षणम् चि. ८-४८	अर्शासां साध्यासाध्यविचारः चि. १४-२६-३१	अवलगुजस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३
अर्थान्तरस्य लक्षणम् चि. ८-६४	अर्शासां सामान्यो हेतुः चि. १४-९	अवसादिनः शुकस्य लक्षणम् चि. ३०-१४४, १४५
अर्दितस्य चिकित्सा चि. २८-९९, १००	अर्शासामभिष्ठानभूता घातवः चि. १४-६	अत्रिपकानां दोषाणां तरुणज्वरे पाचनानि चि. ३-१४२
अर्दितस्य लक्षणम् चि. २८-३८-४२	अर्शासामाकृतयः चि. १४-१०	अविरिच्यैव येषां मेषजं जीर्णत तेषां चिकित्साः क. १२-७९, ८०
अर्दितादीनां दण्डकान्तानां समानं लक्षणम् चि. २८-५२		
अर्धमासान्तरिष्मतो लिङ्गानि इ. १२-५		

अधिरिचयाः सि. २-११

अव्यक्तस्य निर्देशः शा. १-६०-६२

अव्यक्तान्महदाद्युत्तरात्तिक्रमः

शा. १-६६-६८

अव्याधिसहसरीरस्य लक्षणम् सू. २८-७

अशितपीतादीनां फलम् सू. २८-३

अशिरोधिरिचनार्हाः सि. २-२०

अशुभफलं कर्म न कर्तव्यम्

वि. ३-४६

अश्मघनस्वेदस्य कल्पना

सू. १४-४७-४९

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा चि. २६-५९

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रे अन्ये योगाः

चि. २६-६६-६८

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रे त्रुट्यादिचूर्णम्

चि. २६-६४, ६५

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रे पाषाणभेदादिचूर्णं चूर्तं

वा चि. २६-६०, ६१

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रे पुनर्नवादियोगः

चि. २६-६३

अश्मरीजमूत्रकृच्छ्रे श्वदंष्ट्रादियोगः

चि. २६-६२

अश्वत्थपल्लवस्य गुणाः सू. २७-१०५

अश्वत्थफलस्य गुणाः सू. २७-१६३, १६४

अह प्रकृतमः शा. १-६२

अष्टमे मासि मातृगर्भयोः परस्परमोजो-
प्रहणम् शा. ४-२४

अष्टादशक्षयाणां गणना सू. १७-६३

अष्टावाहारविधिविशेषायतनानि वि.

१-२१

असंख्येयत्वाद् द्रव्याणां रसत एवावस्था-

पनद्रव्योपदेशः चि. ८-१३७, १३८

असद्ब्रूतान्यननुष्ठेयानि सू. ८-१९-२७

असमर्थानां संशोधनप्रकारः सू.

१५-१९-२१

असमानप्रकृत्यादीनां जनानां कथं युगपदे

केन व्याधिनोद्ध्वंसनमित्यभिवेशस्य प्रश्नः

चि. ३-५

असात्म्येन्द्रियार्थसंयोगस्य वर्णनम्

शा. १-११८, ११९

असात्म्येन्द्रियार्थसंयोगस्यैकरूपत्वे युक्तिः

सू. ११-३८

असाध्यविषर्पलक्षणम् चि. २१-२८

असाध्यत्वात्परिहर्तव्यानि शरीराणि

इ. ६-३-२४

असुखस्यासुषो लक्षणम् सू. ३०-२४

असृजि प्रकृपितस्य वातस्य लक्षणम्

चि. २८-३१

असृग्दरचिकित्सा चि. ३०-८६-९०

असृग्दरे कृतिपययोगाः

चि. ३०-९६-१००

असृग्दरे पुष्पांशुर्णम्

चि. ३०-९०-९६

अस्थिजानां व्याधीनां चिकित्सा
सू. २८-२७

अस्थिप्रदोषजां रोगाः सू. २८-१६

अस्थिमज्जगते वाते चिकित्सा

चि. २८-९३

अस्थ्नां विवरणम् शा. ७-६

अस्निग्धस्य लक्षणम् सू. १३-५७

अस्मिन्काले आयुषः प्रमाणम्

शा. ६-२९

अस्वेद्याः सू. १४-१६-१९

अस्वेद्या हिक्काश्वासातुराः

चि. १७-८२-८४

अहिततमानामाहारद्रव्याणां

(प्रकृत्यैव) निर्देशः सू. २५-३९

अहितस्यायुषो लक्षणम् सू. २०-२४

अहिताहारोपयोगादन्या रोगप्रकृतयः

सू. २८-७

अहिताहारोपयोगिनोप्यारोग्यदर्शने

हेतुः सू. २८-७

अहेतोर्लक्षणम् चि. ८-५७

आक्षिप्तिफलस्य गुणाः सू. २७-१६३

आक्षिप्यया गुणाः सू. २७-१८६

आक्षेपस्य लक्षणम् चि. २८-५०

आगन्तुकरोगाणामुत्पत्तौ प्रज्ञापराश्रस्य

कारणत्वम् सू. ७-५१, ५२

आगन्तुकविकाराणामनुपत्तौ विधिः
सू. ७-५३, ५४

आगन्तुकोन्मादस्य चिकित्सासूत्रम्
नि. ७-१६, १७

आगन्तुकोन्मादानां साध्यासाध्यविभागः
नि. ७-१५

आगन्तुज्वरभेदाः वि. ३-१११

आगन्तुज्वरलक्षणानामन्येव्वागन्तुरोगेष्वति-
देशः वि. ३-१२५

आगन्तुज्वरस्य चातुर्विध्यं कारणभेदेन
दोषानुबन्धश्च नि. १-३०

आगन्तुज्वरस्य वैशिष्ट्यम् नि. १-३१

आगन्तुज्वरेषु दोषादिविचारः
वि. ३-१२६-१२८

आगन्तुनिज्ज्वरोगयोर्लक्षणतो भेदः
सू. २०-७

आगन्तुनिजाज्वरमाशौ परस्परमनुबन्धीतः
नि. ७-१८

आगन्तुव्रणानां हेतुश्चिकित्सा च
वि. २५-७-९

आगन्तुकविकारस्य कारणानि सू. २०-४

आगन्तुन्मादनिदानम् नि. ७-१०

आगन्तुन्मादस्य निदानम् चि. ९-१६

आगन्तुन्मादस्याघातकालाः नि. ७-१४

आगन्तुज्वरस्य निजाद् भेदको धर्मः
वि. ३-१२८, १२८

आचाररसयनम् चि. ४-३०-३५

आचार्यपरीक्षा वि. ८-४

आजमांसस्य गुणाः सू. २७-६१

आटरूपककायः चि. ४-६५, ६६

आढक्या गुणाः सू. २७-३३

आतुरगृहं गच्छतो वैद्यस्य यात्रायामशुभानि
निमित्तानि इ. १२-२६-३०

आतुरगृहावस्थाः प्रशस्ताः
इ. १२-७१-७९

आतुरस्य गुणाः सू. ९-९

आतुरस्यातिमित इन्द्रियज्ञानविपर्यासो
मरणलक्षणम् इ. ४-५, ६

आतुरस्वप्नाः प्रशस्ताः इ. १२-७१-७३

आतुरद्वितो विधिः सू. २८-३४, ३५

आतुरावस्थास्वपि कालाकालनिर्देशः
वि. ८-१२८

आत्मगुप्ताया गुणाः सू. २७-३४

आत्मनः शुभाशंसनप्रकारः सू. ८-२८

आत्मनः साक्षिभूतत्वसं धनम्
शा. १-८३

आत्मनो निविकारत्वनिर्देशः शा. ४-३३

आत्मनोऽनुबन्धः शा. २-३७, ३८

आत्मनो लक्षणम् सू. १-५६

आत्मपरलोकास्तिवप्रतिप्रादनम्
सू. ११-७-१६

आत्मा कथं देहादेहान्तरं यातीति
निरूपणम् शा. २-३१-३६

आत्मानमभिसमीक्ष्य भुक्तवतो गुणाः
वि. १-२५

आत्रेयकृतं समाधानमभिवेशकृते जनपदो
दूषंसनविषयके प्रश्ने वि. ३-६

आदानविसर्गयोर्बलस्य हासवृद्धिक्रमः
सू. ६-६-८

आदौ दुष्टरक्तनिग्रहे दोषाः
वि. १४-१७७-१७९

आध्मानव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ६-५८-६०

आध्मानव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ७-२१-२६

आनाहस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च
सू. १८-३२

आनाहिनोऽरिष्टम् इ. ९-१०

आपित्तदर्शनाद्दमनार्थं भेषजं प्रयोज्यम्
क. १२-५९

आप्तवाक्यद्वारा पुनर्भवस्य प्रतिपादनम्
सू. ११-२७-२९

आप्तस्य लक्षणम् सू. ११-१८, १९

आप्तोपदेशलक्षणम् वि. ४-४

आप्तोपदेशाज्ज्ञातव्या विषयाः
वि. ४-६

आप्तोपदेशादिभिः सर्वैरध्यवसानमोह-
करं भवति वि. ४-९-१२

आप्तोपदेशादिभिः सर्वै रोगे परीक्ष्य
निर्णयो विधेयः वि. ४-५

आमं द्विविधम् सू. १९-४ | ७

आमप्रहण्याश्चिकित्सा

सू. १५-७३-७६

आमज्वरलक्षणम् वि. ३-१३३-१३५३

आमप्रदोषभेदौ वि. २-१०

आममललक्षणम् वि. १५-९४

आमलङ्गुणाः

वि. १-१ | ३६, १-३७

आमलकघृतम् वि. १-२ | ४-२ | ६

आमलकचूर्णम् ,, १-२ | ८

आमलकरसायनम् वि. १-१ | ७५

आमलकरसायनम् (केवलम्)

वि. १-३ | ९-३ | १४

आमलकलेहानां गुणाः सू. २७-२८२

आमलकस्य गुणाः सू. २७-१४७

आमलकायसरसायनम् वि. १-३/३-३/८

आमलकावलेहः वि. १-२ | ७

आमलकावलेहः (अपरः) वि. १-२ | १०

आमातिसये प्रकृपितस्य वातस्य लक्षणम्

वि. २८-२७

आमातिसारे अलुलोमनार्थं हरीतकी-

योगः वि. १९-१८

आमातिसारे प्रमथ्याः

वि. १९-१९-२२

आमातिसारे संग्रहणौषधनिषेधः

वि. १९-१४-१७

आमादिषट्कसंसर्गचिकित्सा

वि. ८-३५

आमाशयस्ये वाते चिकित्सा

वि. २८-९१

आमलेहानां गुणाः सू. २७-२८२

आम्रस्य गुणाः ,, २७-१३९

आम्रातकस्य गुणाः ,, २७-१२९

आम्रातकस्य गुणाः ,, २७-१६१

आयामो द्विविधः ,, १९-४ | ७

आयुःपरीक्षायाः प्रशंसा इ. ११-२८

आयुःशब्दस्य पर्वायाः सू. ३०-२२

आयुषः अप्रमाणम् सू. ३०-२५

आयुषः प्रमाणम् सू. ३०-२५

आयुषः प्रमाणज्ञानहेतोः शरीरपरीक्षा

वि. ८-१२४

आयुषः प्रमाणविशेषज्ञानार्थं परीक्षया

आतुरगता वर्णस्वरादयो भावाः

इ. १-३

आयुषोऽनियतत्वसाधनम् इ. ३-३६

आयुषोऽनियतत्वे अनियतत्वे च युक्तिः

इ. ३-२९-३५

आयुर्वेदलक्षणम् सू. १-४१

आयुर्वेदविदो लक्षणम् सू. ३०-१६

आयुर्वेदस्य निवृत्तिः ,, ३०-२३

आयुर्वेदस्य त्रिविधपुरुषार्थसाधनत्वम्

सू. ३०-२९

आयुर्वेदस्य प्रयोजनम् सू. १-५३

आयुर्वेदस्य प्रयोजनम् सू. ३०-२६

आयुर्वेदस्य शाश्वतत्वे प्रमाणम्

सू. ३०-२७

आयुर्वेदस्याथर्ववेदेऽन्तर्भावः सू. ३०-२१

आयुर्वेदस्याधिकरणम् सू. १-४६, ४७

आयुर्वेदस्याष्टावङ्गानि ,, ३०-२८

आयुर्वेदाध्ययनेऽधिकारिणः

सू. ३०-२९.

आयुर्वेदावतरणम् १-३-४०

आयुर्वेदोपदेशो महर्षीणां धर्मार्थमेव

वि. १-४ | ५७-४ | ५९

आरग्वधस्य उपयोगविधिः क. ८-६, ७

आरग्वधस्य गुणाः क. ८-४, ५

आरग्वधस्य प्राश्नारसेन एको योगः क. ८-८

आरग्वधस्य पर्यायाः क. ८-३

आरग्वधस्य सुरामण्डेन सीधुना दधि-

मण्डेन, आमलकरसेन, सौवीरकेण च

एकैको योगः क. ८-९, १०

आरुकस्य गुणाः सू. ३७-१३२, १३३

आरोग्यलक्षणम् इ. १२-८७, ८८

आरोग्यस्य लक्षणम् सू. ९-४

आरोग्यस्य हेतुः सू. १-५५

आर्द्रकस्य गुणाः सू. २७-१६६

आर्षसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ | २

आलुकस्य गुणाः सू. ३७-९८-१०३

आविकदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२२३

आविकमांसस्य गुणाः ,, २७-६२

आसवयोनयः सू २६-४८, ४९

आसवानां पथ्यतमानां चतुरशीति-
निर्देशः सू. २५-४९

आसवानां बहुविधो विकल्पः संस्कारश्च
सू. २५-४९

आसवानां यथास्वं संयोगसंस्कारसंस्कृ-
तानां स्वकर्मकरत्वम् सू. २५-४९

आसवानां साधारणगुणाः ,, २५-५०

आसीनप्रचलायितस्य गुणाः ,, २९-५०

आसुरसत्वस्य लक्षणम् शा. ४-३८ | १

आसुरादीनां षड्विधानां राजसत्वम्
शा. ४-३८

आसुर्या गुणाः सू. २७-९८-१०३

आस्येन धार्याणि द्रव्याणि सू. ५-७६, ७७

आस्थापनद्रव्याणि सि. २-११-१३

आस्थापनादनास्थाप्यानां या व्यापदो
भवन्ति सि. २-१५

आस्थापनार्हाः सि. २-१६

आस्थापने कतमत्फलं श्रेष्ठमित्यत्र
मुनीनां मतानि सि. ११-३-१०

आस्थापने कतमत्फलं श्रेष्ठमित्यत्रात्रे-
यकृतो निश्चयः सि. ११-११-१४

आस्थापनो दशको महाकषायः सू. ४-१३

आस्थापनोपयुक्तः कटुकस्कन्धः वि. ८-१४२

आस्थापनोपयुक्तः कषायस्कन्धः
वि. ८-१४४

आस्थापनोपयुक्तकृष्णस्कन्धः वि. ८-१४३

आस्थापनोपयुक्तो मधुरस्कन्धः
वि. ८-१३९

आस्थापनोपयुक्तोऽम्लस्कन्धः
वि. ८-१४०

आस्थापनोपयुक्तो लवणस्कन्धः वि. ८-१४१

आहारपरिणामकरा भावाः
शा. ६-१४-१६

आहारपाकपेक्षो दोषप्रकोपः
चि. ३०-३१२

आहारमात्राविचारः सू. ५-३-९

आहारयोगिवर्गः सू. २७-२८६-३०८

आहारविकाराणां वैरोधिकानामुपदेशः
सयुक्तिकः सू. २६-८२-८४

आहारविकाराणां वैरोधिकानां संक्षेपेण
लक्षणम् सू. २६-८०, ८१

आहारराशिमधिकृत्य मात्राऽमात्रात्वं-
विचारः वि. २-४, ५

आहारविधिविशेषाणां लक्षणतोऽवयवतश्च
व्याख्यानम् सू. २६-३५-३७

आहारविधिविशेषायतनज्ञानफलम्
वि. १-२३

आहारशक्तितो देहपरीक्षा वि. ८-१२०

आहारस्य कार्यम् सू. २८-४

आहारस्य परिणामः ,, २८-४

आहारस्याहितस्य लक्षणम्

सू. २६-८५-१०१

आहारान्कीदृशानभ्यसेत् सू. ५-१०, ११

आहारान्कीदृशानभ्यसेत् ,, ५-१२

इक्षुरसस्य यान्त्रिकस्य गुणाः
सू. २७-२३७.

इक्षुवर्गः सू. २७-२३७-२४९

इक्षोर्भक्षितस्य गुणाः सू. २७-२३७

इक्ष्वाकुकल्पोपक्रमः क. ३-१, २

इक्ष्वाकोः कषायेषु नव योगाः क. ३-१४

इक्ष्वाकोः पञ्च लेहयोगाः
क. ३-१५-१८.

इक्ष्वाकोः पयोमुखा अष्टौ एकश्च
सुरामण्डयोगः क. ३-५-९

इक्ष्वाकोः पर्यायाः सू. ३-३

इक्ष्वाकोरेष्टौ वर्तियोगाः क. ३-१५

इक्ष्वाकोरेकः पल्लयोगः क. ३-१२, १३

इक्ष्वाकोरेको घृतयोगः क. ३-१३

इक्ष्वाकोरेको घृतयोगः क. ३-११, १२

इक्ष्वाकोरेको मन्थयोगः क. ३-१९

इक्ष्वाकोरेको मांसयोगः क. ३-२०

इक्ष्वाकोर्गुणाः क. ३-४

इक्ष्वाकोर्बीजानां षट् वर्धमानयोगाः

क. ३-१३

इक्ष्वाकोर्मस्तौ एको योगः क. ३-१०

इक्ष्वाकोस्तके एको योगः क. ३-११

इक्षुदीफलस्य गुणाः सू. २७-१४५

इन्द्रियगतशेषजा रोगाः सू. २८-२०

इन्द्रियजानां व्याधीनां चिकित्सा सू. २८-२९

इन्द्रियाणां परीक्षणोपायः इ. ४-३, ४

इन्द्रियोत्पत्तिसमकालमेव गर्भस्य चेतसि
वेदनानिर्वन्धः शा. ४-१५

इन्द्रोक्तं रसायनम् चि. ४-६

इन्द्रोक्तं रसायनम् (अपरम्)
चि. ४-१३-२६

उक्तबीजेनान्ययोगानामपि कल्पना
कार्या चि. १२-४९, ५०

उक्तमात्राविचारः क. १२-८६

उक्तानुक्तचिकित्सापरिग्रहः
चि. ३-३४४

उक्तानुक्तभक्ष्याणां गुणसंग्रहः
सू. २७-२७५, २७६

उक्तानुक्तेहानां द्रव्यमानाद्यपेक्षिणो गुणाः
सू. २७-२८३

उक्तानुक्तानां रोगाणां चिकित्सातिदेशः
चि. ३०-२९१, २९२

उक्तेषु विधिनियेषेषु वैद्येन स्वयमप्यूक्षो
विधेयः सि. २-२५-२८

उचितस्नेहप्रत्यागमनकालः सि. १-४६

उच्चिटिद्गदष्टलक्षणम् चि. २३-१५३

उच्चिटिद्गविधे चिकित्सा
चि. २३-२०८-२११

उच्चैर्भाष्यातिभाष्यजा व्यापदः
सि. १२-१४ | १

उच्छ्वासाश्रितं रिष्टम् इ. ३-६

उज्ज्वलस्य गुणाः सू. २७-१४

उत्तमस्नेहमात्राया गुणाः ,, १३-३३, ३४

उत्तमस्नेहमात्रार्हाः पुरुषाः
सू. १३-३१, ३२

उत्तरबस्त्रेर्विधिः सि. ९-५०, ५१

उत्तरस्य लक्षणम् वि. ८-३६

उत्पलस्य गुणाः सू. २७-११५

उदयप्रलयौ केषां भवतः
शा. १-६९

उदरवहस्रोतसां मूलं तद्दृष्टिलक्षणं च
वि. ५-८

उदरस्य कफजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि चि. १३-२९-३१

उदरस्य पित्तजस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि
चि. १३-२६-२८

उदरस्य वातजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि चि. १३-२३-२५

उदरस्य सस्त्रिपातजस्य निदानसंप्राप्ति-
लक्षणानि चि. १३-३२-३४

उदरस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-३१

उदराणां दोषजानां सामान्यसंप्राप्तिः
चि. १३-२०-२२

उदराणां निदानम् चि. १३-१२-१५

उदराणां पूर्वरूपम् चि. १३-१६-१९

उदराणां संप्राप्तिः चि. १३-९-११

उदराणां साध्यासाध्यविचारः
चि. १३-५०-५४

उदराण्यष्टौ सू. १९-४ | १

उदराश्रितमरिष्टम् इ. ३-६

उदरे एरण्ड तैलम् चि. १३-१७२

उदरे क्षारतैलम् चि. १३-१६९-१७१

उदरे क्षीरस्य प्रशस्तत्वम्
चि. १३-१९३, १९४

उदरे वस्तयः चि. १३-१७३, १७४

उदरे यवागूयोगः ,, १३-१६५, १६६

उदरे विषप्रयोगः ,, १३-१७५-१८३

उदरे शाकम् चि. १३-१६७, १६८

उदरेषु अन्नपानम् चि. १३-९५-९९

उदरेषु अभयौष्ट्रच्छागक्षीरहरीतकीशिला-
जतुगुग्गुलशङ्खवेराणां प्रयोगाः
चि. १३-१५१-१५३

उदरेषु कतिपयघृतयोगाः
चि. १३-१३८-१४५

उदरेषु कतिपययोगाः चि. १३-१४६-१५०

उदरेषु क्षीरविधानम् ,, १३-१०७, १०८

उदरेषु घृतयोगाः चि. १३-१११

उदरेषु चित्रकघृतम् चि. १३-११६

उदरेषु तक्रविधानम् ,, १३-१०१-१०६

उदरेषु नारायणचूर्णम्
चि. १३-१२४-१३२

उदरेषु नीलिन्यायं चूर्णम् चि. १३-१३७

उदरेषु पञ्चकोलघृतम् चि. १३-११२-११४

उदरेषु पटोलायं चूर्णम् ,, १३-११९-१२३

उदरेषु प्रदेहपरिषेकादि
चि. १३-१०८-११०

उदरेषु यवायं घृतम् चि. १३-११७

उदरेषु वर्जनीयानि ,, १३-९९, १००

उदरेषु विरेचनम् चि. १३-११८

उदरेषु हृषपायं चूर्णम् ,, १३-१३६

उदरप्रशमनो दशको महाकषायः
सू. ४-१७

उदावर्तस्य चिकित्सा चि. २६-११

उदावर्तस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणम्
चि. २६-५-१०

उदावर्ताः षट् सू. १९-४ | ३

उदावर्तिन्या योनेर्लक्षणम्
चि. ३०-२५, २६

उदावर्ते अन्नपानम् चि. २६-१८

उदावर्ते अन्या वर्तयः चि. २६-१३, १४

उदावर्ते आनाहलक्षणं तच्चिकित्सा च
चि. २६-२६-३२

उदावर्ते हिरुतरं हिङ्गुवादिचूर्णम्
चि. २६-२०

उदावर्ते तिरुहविधानम् चि. २६-१६, १७

उदावर्ते प्रथमनचूर्णम् चि. २६-१५

उदावर्ते लत्रणयोगः चि. २६-२४, २५

उदावर्ते वन्नादिचूर्णम् चि. २६-२१

उदावर्ते विरेचनमुवासनं च
चि. २६-१९

उदावर्ते श्यामादिवर्तिः चि. २६-१२

उदावर्ते स्थिरायं घृतम् चि. २६-२३

उदावर्ते हिङ्गुवादिचूर्णम् चि. २६-२२

उदुम्बरकुष्ठस्य लक्षणम् नि. ५-८ | २

उदुम्बरपलवस्य गुणाः सू. २७-१०५

उदुम्बरफलस्य गुणाः ,, २७-१६४

उदुम्बरस्य लक्षणम् चि. ७-१५

उद्गारनिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-१८

उद्गालकस्य गुणाः सू. २७-१४

उन्मादकराणां भूतानामुन्मादने त्रिविधं
प्रयोजनम् नि. ७-१५

उन्मादकराणां भूतानामुन्मादयिष्यता-
मारम्भविशेषः नि. ७-१२

उन्मादव्युत्पत्तिः चि. ९-८

उन्मादसंख्या नि. ७-३

उन्मादस्य चिकित्साक्रमः
चि. ९-२३-३३

उन्मादस्य निदानपूर्विका संप्राप्तिः
नि. ७-४

उन्मादस्य पूर्वरूपाणि नि. ७-६

उन्मादस्य प्रत्यात्मलक्षणम् नि. ७-५

उन्मादस्य संप्राप्तिः चि. ९-५

उन्मादस्य सामान्यनिदानम् चि. ९-४

उन्मादस्य सामान्यलक्षणम् ,, ९-६, ७

उन्मादस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि
इ. ५-१८-२१

उन्मादस्यासाध्यलक्षणानि चि. ९-२३

उन्मादाः षष्ठ सू. १९-४ | ४

उन्मादे अपामार्गादिवर्तिः चि. ९-६६, ६७

उन्मादे कल्याणकं घृतम् ,, ९-३५-४२

उन्मादे ब्राह्मनादि चि. ९-७९-८५

उन्मादे नस्माञ्जनयोगः चि. ९-६३

उन्मादे पुराणघृतम् चि. ९-५९-६३

उन्मादे बृंहणम् चि. ९-७८

उन्मादे मरिचयोगः ,, ९-६८

उन्मादे महाकल्याणकं घृतम्
चि. ९-४२-४४

उन्मादे महापैशाचिकं घृतम्
चि. ९-४५-४८

उन्मादे लशुनायं घृतम् चि. ९-४९-५६

उन्मादे लशुनायं घृतम् (अपरम्)
चि. ९-५२-५६

उन्मादे व्योषादिनस्यमञ्जनं च
चि. ९-६५

उन्मादे शिरीषादिनस्यमज्जनं च वि. ९-६४	उपायस्य विवरणम् वि. ८-१३०, १३१	भोगाः वि. ११-२५, २६
उन्मादे सिद्धार्थकाद्यगदः वि. ९-६९-७४	उपालम्भस्य लक्षणम् ,, ८-५९	उरःक्षते लाक्षादियोगाः वि. ११-१५-१७
उन्मादे हिङ्वादिघृतम् वि. ९-३३, ३४	उपोदिकाया गुणाः सू. २७-९३	उरःक्षते श्वर्ष्टादिघृतम् वि. ११-४४-४७
उन्मादे हिङ्वादिघृतम् ,, ९-५७, ५८	उभयगरकपित्तस्यासाध्यत्वे हेतुः नि. २-१८-२०	उरःक्षते षाडवः वि. ११-८८-९०
उपकुशस्य लक्षणम् ,, १२-७८	उरःक्षतस्य शीघ्रप्रतिकर्तव्यता वि. ११-९५	उरःक्षते सर्पिर्गुण्डयोगाः वि. ११-५०-७७
उपजिह्विकाया लक्षणम् ,, १२-७७	उरःक्षते अमृतप्राशघृतम् वि. ११-३५-४३	उरःक्षते सैन्धवादिचूर्णम् वि. ११-८५-८७
उपजिह्विकायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-१९	उरःक्षते आवस्थिकी चिकित्सा वि. ११-७८-८०	उरुवृकस्य गुणाः सू. २७-१०८
उपद्रवस्य लक्षणम् वि. २१-४०	उरःक्षते इक्ष्वालिकादिक्षीरम् वि. ११-१८, १९	उरुमाणगुणाः सू. २७-१५७, १५८
उपद्रवस्याशुप्रतिकारोपदेशः वि. २१-४०	उरःक्षते एलादिगुटिका वि. ११-२१-२४	उरुदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२२०
उपद्रवाख्यव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च सि. ६-९०, ९१	उरःक्षते कतिपययोगाः ,, ११-२८-३२	उरुण्णान्तस्त्र सहसा शीतजलदाननिषेधः वि. २२-२३
उपनयनिगमनयोर्लक्षणम् वि. ८-३५	उरःक्षते कोलादिघृतम् वि. ११-३४	उरुण्णभोजनगुणाः वि. १-२५ १
उपनाहस्वेदस्य द्रव्याणि सू. १४-३५, ३६	उरःक्षते नागबलादियोगाः वि. ११-९१, ९२	उरुण्णवातस्य निदानलक्षणे सि. ९-३८
उपनाहस्वेदे बन्धनद्रव्याणि सू. १४-३७	उरःक्षते पथ्यम् वि. ११-९३, ९४	उरुण्णेन सार्धं मधुनो विरोधकथनम् सू. २७-२४६
उपनाहस्वेदे बन्धनमोक्षविधिः ,, १४-३८	उरःक्षते मधुकादिघृतम् वि. ११-४८, ४९	ऊरुस्तम्भ एकः सू. १९-४ ८
उपप्लुताया योनेर्लक्षणम् वि. ३०-२१, २२	उरःक्षते मधुकादियोगः वि. ११-२०	ऊरुस्तम्भस्य चिकित्सासूत्रम् वि. २७-६०, ६१
उपयोक्तुर्विवरणम् वि. १-२२ ८	उरःक्षते यष्टयाहादिघृतम् वि. ११-३३	ऊरुस्तम्भस्य निदानं संप्राप्तिश्च वि. २७-३-१४
उपयोगसंख्याया विवरणम् वि. १-२२ ७	उपायस्य लक्षणम् वि. ८-७८	
उपशयस्य लक्षणम् नि. १-१०		
उपस्तम्भात्रयः सू. ११-३६		
उपायस्य लक्षणम् वि. ८-७८		

ऊरुस्तम्भस्य पूर्वरूपाणि
चि. २७-१५

ऊरुस्तम्भस्य लक्षणानि
चि. २७-१७, १८

ऊरुस्तम्भस्य साध्यासाध्यलक्षणानि
चि. २७-१९

ऊरुस्तम्भहराः कतिपययोगाः
चि. २७-२८-३२

ऊरुस्तम्भे अन्ययोगाः
चि. २७-५०-५३

ऊरुस्तम्भे अन्यौ योगौ चि. २७-३८

ऊरुस्तम्भे अष्टकट्वरं तैलम्
चि. २७-४७

ऊरुस्तम्भे भावस्थिकी चिकित्सा
चि. २७-३९-४१

ऊरुस्तम्भे कुष्ठार्घं तैलम्
चि. २७-४३, ४४

ऊरुस्तम्भे तैलयोगाः
चि. २७-४१, ४२

ऊरुस्तम्भे बाह्यचिकित्सा
चि. २७-४८

ऊरुस्तम्भे मूर्वादियोगः
चि. २७-३५

ऊरुस्तम्भे वत्सादिप्रलेपः
चि. २७-५४, ५५

ऊरुस्तम्भे वल्मीकमृत्तिकाद्युत्सादनम्
चि. २७-४९

ऊरुस्तम्भे शाङ्गेष्ठादियोगः
चि. २७-३३, ३४

ऊरुस्तम्भे श्योनाकादिपरिषेकः
तत्प्रलेपो वा चि. २७-५६-६०

ऊरुस्तम्भे सैन्धवाद्यं तैलम्
चि. २७-४५, ४६

ऊरुस्तम्भे स्नेहप्रयोगजा दोषाः
चि. २७-१६

ऊरुस्तम्भे स्वर्णक्षीर्यादियोगः
चि. २७-३६, ३७

ऊर्ध्वगरक्तपित्तस्य साध्यश्चे हेतुः
चि. २-१२-१४

ऊर्ध्वजत्रुरोगनिदानोपसंहारः
चि. २६-१३३

ऊर्ध्वताख्यव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
चि. ७-३२-३९

ऊर्ध्वश्वासस्य लक्षणम्
चि. १७-४९-५१

ऊर्हापोहसमर्थेन भिषजाऽत्रोक्तस्कन्धे-
ष्वपकर्षप्रक्षेपावपि कार्यौ चि. ८-१४९

ऋतुकाले स्त्रियाः कर्तव्यम् शा. ८-५

ऋतुजा विकाराः कथं न भवन्ति
शा. २-४५

ऋतुभेदेन कालविभागः चि. ८-१२५

ऋत्वादिबलाबलाज्वरकालस्या-
न्यथात्वम् चि. ३-७५

ऋत्वादिभिर्भागेन संवत्सरविभागः
सू. ६-४

ऋत्वाद्यपेक्षः कालविचारः
चि. ३०-३०४-३०८

ऋष्यजिह्वस्य लक्षणम् चि. ५-८-४

ऋष्यजिह्वस्य लक्षणम् चि. ७-१७

एकं हृदयम् शा. ७-८

एककुष्ठस्य लक्षणम् चि. ७-२१

एकशफटुषस्य गुणाः सू. २७-२२१

एकस्मिन्पुरुषे मनसोऽनेकवदाभासे
कारणम् सू. ८-५

एकाङ्गरोगस्य समानं लक्षणम्
चि. २८-५३-५५

एकीयमतेन क्लैब्यनिदानम्
चि. ३०-१८८-१९१

एकोऽरिष्टयोगः क. ८-१५

एको लेहयोगः क. ८-१२

एङ्गजस्य गुणाः सू. २७-३३

एणमांसस्य गुणाः ,, २७-७७

एतच्छास्त्रज्ञानफलम् सि. १२-५१-५५

एतत्तन्त्रपठनफलम् ,, १२-३४-३५

एरण्डतैलस्य गुणाः सू. १३-१२

एरण्डतैलस्य गुणाः ,, २७-२८९

एरण्डमूलाद्यो निरूहः चि. ३-३६-४२

एरण्डमूलाद्यो यापनवस्तिः

सि. १२-१६ | २

एर्वाकस्य गुणाः सू. २७-११०, १११

ऐतिहास्यस्य लक्षणम् चि. ८-४१

ऐन्दुकस्य गुणाः सू. २७-११४	कक्षाया लक्षणम् वि. १२-९१	कपालकुष्ठस्य लक्षणम् नि. ५-८ १
ऐन्द्रं त्सायनम् चि. १/३-२४-२९	कच्छिकाया लक्षणम् सू. १७-८४	कपालकुष्ठस्य लक्षणम् वि. ७-१४
ऐन्द्रसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ ३	कटुरसस्य गुणकर्माणि तस्यातियोगे दोषाश्च सू. २६-४३ ४	कपिजलमांसस्य गुणाः सू. २७-३८
ऐरावतकस्य गुणाः सू. २७-१६१	कठिलकस्य गुणाः सू. २७-९५-९७	कपित्थस्य गुणाः सू. २७-१३६, १३७
ओजःक्षयलक्षणम् सू. १७-७३	कणभदष्टलक्षणम् वि. २३-१५२	कफकासे कट्फणादिकाशः वि. १८-११२, ११३
ओजसः कर्माणि सू. ३०-९-११	कण्ठादूर्ध्वं गच्छतः स्नेहस्य लक्षणं चिकित्सा च सि. ४-३८, ३९	कफकासे कण्टकारीघृतम् चि. १८-१२५-१२८
ओजसो लक्षणम् सू. १७-७४, ७५	कण्ठयो दशको महाकषायः सू. ४-१०	कफकासे कतिपययोगाः वि. १८-११७-१२२
ओदनस्य गुणाः ,, २७-२५७, २५८	कण्डूघ्नो दशको महाकषायः सू. ४-११	कफकासे कुलत्थादिघृतम् चि. १८-१२९
ओदनानां मांसादिविशिष्टद्रव्यसंयोग- साधितानां गुणाः सू. २७-२५९	कथं भिषक् त्रिकालां वेदनां चिकित्सति शा. १-८६-९७	कफकासे चिकित्साक्रमः चि. १८-१०७-१११
ओषधीनां नामरूपयोगज्ञाने गुणाः सू. १-१२०-१२३	कथंभूतमना औषधं पितेत् सि. ६-१७	कफकासे दशमूलादिघृतम् चि. १८-१२३-१२४
ओष्ठाश्रयपरिष्टम् इ. ८-१२	कथंभूतमौषधं व्यापद्यते सि. ६-२८	कफकासे दोषापेक्षिणी चिकित्सा चि. १८-१३१, १३२
औद्भिदद्रव्यं चतुर्विधम्-सू. १-७१, ७२	कथंभूते देशे जातानि द्रव्याण्युपादेयानि क. १-९	कफकासे धूमयोगाः चि. १८-१३०
औद्भिदद्रव्यसंग्रहः सू. १-७३	कथंभूतौ स्त्रीपुरुषौ मैथुनमुपेयाताम् शा. ८-७	कफकासे नागरादियोगः चि. १८-१३५
औद्भिदलवणस्य गुणाः ,, २७-३०३	कथं भेषजं तीक्ष्णत्वं मन्दत्वं च याति क. १२-५३-५६	कफकासे पाठादियोगः ,, १८-११४
औषम्यस्य लक्षणम् वि. ८-४२	कदम्बस्य गुणाः सू. २७-११४	कफकासे पिप्पलीप्रयोगः ,, १८-११६
औषधं त्रिविधम् सू. ११-५४, ५५	कदा पुनः संशोधनौषधं देयम् क. १२-६३, ६४	कफगुल्मस्य निदानं लक्षणं च चि. ५-१४, १५
औषधद्रव्याणि कथं स्थाप्यानि क. १-११	कन्योत्पत्तौ कारणम् शा. २-११-१४	कफगुल्मे आतिदेशिकी चिकित्सा चि. ५-१६१, १६२
औषधद्रव्याहरणविधिः क. १-१०		कफगुल्मे क्षीरपट्टपलकं घृतम् चि. ५-१४७, १४८
औषधानां नामरूपयोगज्ञाने दोषाः सू. १-१२४-१३२		
औषधाहारविषयकमरिष्टम् इ. १२-६०		

कफगुल्मे चिकित्साक्रमः चि. ५-४८
कफगुल्मे दन्तीहरीतकी
चि. ५-१५४-१६०

कफगुल्मेऽन्नपानश्च चि. ५-१६४-१६८

कफगुल्मे भलातकाद्यं घृतम्
चि. ५-१४३-१४६

कफगुल्मे मिश्रकर्नेहः
चि. ५-१४९-१५१

कफगुल्मे वमनम् चि. ५-१३७

कफगुल्मे विरेचनयोगाः
चि. ५-१४२, १५३

कफगुल्मे स्नेहयोगाः चि. ५-१४२

कफप्रहण्यां कतिपये क्षारयोगाः
चि. १५-१७३-१७६

कफप्रहण्यां क्षारगुटिका
चि. १५-१८३-१८५

कफप्रहण्यां क्षारघृतम्
चि. १५-१७१, १७२

कफप्रहण्यां त्रिफलादिक्षारः
चि. १५-१८८-१९३

कफप्रहण्यां दुरालभादिक्षारः
चि. १५-१७९, १८०

कफप्रहण्यां दुरालभासवः
चि. १५-१५२-१५५

कफप्रहण्यां पलाशादिपानीथम्
चि. १५-१४२, १४३

कफप्रहण्यां विण्डासवः
चि. १५-१६०, १६१

कफप्रहण्यां पिप्पलाद्यं चूर्णम्
चि. १५-१६८-१७०

कफप्रहण्यां भलातकादिक्षारः
चि. १५-१७७, १७८

कफप्रहण्यां भूमिम्बादिक्षारः
चि. १५-१८१

कफप्रहण्यां मधूकपुष्पासवः
चि. १५-१५०, १५१

कफप्रहण्यां मधूकासवः
चि. १५-१४६-१४९

कफप्रहण्यां मध्वरिष्टः
चि. १५-१६३-१६७

कफप्रहण्यां मूलासवः
चि. १५-१५६-१५९

कफप्रहण्यां वत्सकादियोगः
चि. १५-१८६, १८७

कफप्रहण्यां हरिद्रादिक्षारः
चि. १५-१८२

कफप्रहण्यामन्नपानम्
चि. १५-१४४, १४५

कफच्छर्देर्निदानलक्षणे
चि. २०-१२, १३

कफच्छर्द्याश्चिकित्सा
चि. २०-२४-३९

कफजप्रहणीगदस्य निदानलक्षणे
चि. १५-६७-७०

कफजन्यदशप्रमेहनानि
चि. ४-१०

कफजप्रतिश्यायचिकित्सा
चि. २६-१५०-१५७

कफजप्रमेहाणां साध्यत्वे उपपत्तिः
चि. ४-११

कफजमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा चि. २६-५४

कफजमूत्रकृच्छ्रे व्योषादिचूर्णम्
चि. २६-५५

कफजमूत्रकृच्छ्रे सप्तच्छदादियवागूः
काथो वा चि. २६-५७

कफजयोनिव्यापत्तेर्निदानं लक्षणं च
चि. ३०-१३, १४

कफजशिरोरोगस्य चिकित्सा
चि. २६-१८०-१८२

कफजहृद्दोगस्य चिकित्सा चि. २६-९६, ९७

कफजहृद्दोगे उदुम्बरादिच्छेदः
चि. २६-९८, ९९

कफजादिप्रमेहलक्षणम् चि. ६-१२

कफपित्तराश्रतस्य वायोर्लक्षणानि
चि. २८-६१, ६२

कफप्रदरस्य निदानलक्षणे
चि. ३०-२१६-२१९

कफप्रमेहस्य दूष्याः चि. ४-७

कफप्रमेहस्य निदानम् चि. ४-५, ६

कफप्रमेहस्य संपात्तिः ,, ४-८, ९

कफप्रमेहाणां लक्षणानि चि. ६-९

कफप्रमेहेषु कतिपययोगाः
चि. ६-२५-२९

कफरोगे शस्तास्यो वस्तयः

सि. १०-२३, २४

कफाधिकवातरकचिकित्सा

चि. २९-१४५-१४८

कफाधिकस्य वातरकस्य लिङ्गानि

चि. २९-२९

कफावृत्तस्नेहस्य चिकित्सा

सि. ४-३२, ३३

कफावृत्तस्नेहस्य लक्षणम्

सि. ४-३२, ३३

कफावृत्ते भेषजे यदा लालादयः

स्युस्तदा चिकित्सा क. १२-७७

कफोदरे क्षारयोगाः

चि. १३-१५८-१६४

कफोदरे चिकित्साविधिः

चि. १३-७२-७३

कफोदरेऽरिष्टयोगाः चि. १३-१५७

कफोन्मादस्य निदानलक्षणे

चि. ९-१३, १४

करञ्जफलस्य गुणाः सू. २७-१६०

करणस्य परीक्षा चि. ८-८७

करणस्य विवरणम् चि. १-२२ | २

करमर्दस्य गुणाः सू. २७-१६१

करीरस्य गुणाः ,, २७-१४२, १४३

कर्कटरसाद्यो यापनबन्धिः

सि. १२-१८ | ७

कर्कन्धुगुणाः सू. २५-१३३

कर्कशस्य गुणाः सू. २७-९५-९७

कर्कोटकस्य गुणाः ,, २७-९५-९७

कर्चूरस्य गुणाः सू. २७-१५५

कर्णपूरणस्य गुणाः सू. ५-८४

कर्णमूलशोधचिकित्सा

चि. ३-२८७, २८८

कर्णमूलशोधस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च

सू. १८-२७

कर्णरोगचिकित्सा चि. २६-२२१

कर्णरोगस्य वातजादिभेदेन लक्षणानि

चि. २६-१२७, १२८

कर्णरोगाश्वत्वारः सू. १९-४, ५

कर्णरोगे क्षारतैलम्

चि. २६-२२६-२३०

कर्णरोगे देवदारुदितैलम्

चि. २६-२२३-२२५

कर्णरोगे हिङ्गुवादितैलम् चि. २६-२२२

कर्णिन्या योनेर्लक्षणम्

चि. ३०-२७, २८

कर्दमविषर्पस्य निदानलक्षणे

चि. २१-३७, ३८

कर्तुदारपुष्पशाकस्य गुणाः २७-१०४

कर्तुदारस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३

कर्मवस्त्रेर्विवरणम् सि. १-४७

कर्मलक्षणम् ,, १-५२

कर्मलक्षणातिदेशः वि. ८-२९

कर्माणि सू. १-३

कर्षुस्वेदस्य कल्पना सू. १४-५०, ५१

कलम्ब्या गुणाः ,, २७-९८-१०३

कलायस्य गुणाः ,, २७-२८, २९

कलायस्य गुणाः ,, २७-९५-९७

कलायशाकस्य गुणाः सू. २७-९२

कल्हलक्षणम् सू. ४-७

कल्पस्थानस्य विषयः क. १-३

कषायकल्पनं पञ्चविधम् सू. ४-७

कषायरसस्य गुणकर्माणि तस्यातियोगे
दोषाश्च सू. २६-४३

कसेरुकस्य गुणाः सू. २७-११६, ११७

कस्मिन्काले कस्य दोषस्य प्रकोपः

चि. ३०-३०९, ३१०

कस्मिन्नृतौ कदा नावनं विषेयम्

सि. २-२३

कस्मिन्वयसि कस्य दोषस्य प्रकोपः

चि. ३०-३११

काकणस्य लक्षणम् चि. ७-२०

काकणकुष्ठस्य लक्षणम् नि. ५-८

काकाण्डोलाया गुणाः सू. २७-३४

काकमान्या गुणाः ,, २७-८९

कान् नातिस्निग्धान् विरेचयेत् सि. ६-८

कामला द्विविधा-सू. १९-४ | ७

कामलापाण्डुरोगयोः अन्नपानम्
चि. १६-४१, ४२

कामलापाण्डुरोगयोः संशोधनम्
चि. १६-३९, ४०

कामलापाण्डुरोगयोः स्नेहनम्
चि. १६-४३

कामलाया असाध्यलक्षणम् चि. १६-३८

कामलाया निदानं लक्षणं च
चि. १६-३४-३६

कामलायामावस्थिकी चिकित्सा
चि. १६-१२१-१३१

कामशोकभयक्रोधभूतावेशविषमज्वराणां
लक्षणम् चि. ३-१२२-१२४

कामादिजोन्मादचिकित्सा चि. ९-८६

कारणस्य परीक्षा चि. ८-८६

कारणस्य लक्षणम् ,, ८-६९

कारवीगुणाः सू. २७-३०७, ३०८

कार्यस्य परीक्षा चि. ८-८९

कार्यस्य लक्षणम् ,, ८-७२

कार्यफलस्य परीक्षा ,, ८-९०

कार्यफलस्य लक्षणम् ,, ८-७३

कार्ययोनिः परीक्षा ,, ८-८८

कार्ययोनिर्लक्षणम् ,, ८-७१

कार्यविशेषापेक्षया वस्तीनां संस्कार-
विशेषः सि. १०-१३-१७

कालवस्तेर्विवरणम् सि. १-४७-५०

कालमृत्योरकालमृत्योश्च विवरणम्
चि. ३-३७, ३८

काललवणस्य गुणाः सू. २७-३०३

कालशाकस्य गुणाः सू. २७-९१

कालस्य लक्षणम् चि. ८-७६

कालस्य विवरणम् ,, १-२२ | ६

कालाकालमृत्योनिर्णयः शा. ६-३८

कालाम्लस्य शिण्डाकौप्रभृतेर्गुणाः
सू. २७-२८५

काश्मर्यफलस्य गुणाः सू. २७-१३५

कासरूपं राजयक्ष्मलक्षणम् चि. ८-५१

कासरस्य क्षतजस्य निदानलक्षणे
चि. १८-२०-२३

कासरस्य क्षयजस्य निदानलक्षणे
चि. १८-२४-२९

कासरस्य पित्तजस्य निदानलक्षणे
चि. १८-१४-१६

कासरस्य पूर्वरूपम् चि. १८-५

कासरस्य भेदाः ,, १८-४

कासरस्य भेदे हेतुः ,, १८-९

कासरस्य वातजस्य निदानलक्षणे
चि. १८-१०-१३

कासरस्य श्लेष्मजस्य निदानलक्षणे
चि. १८-१७-१९

कासरस्य संप्राप्तिः चि. १८-६-८

कासरहरो दशको महाकषायः
सू. ४-१६

कासाः पञ्च सू. १९-४ | ४

कासानां साध्यासाध्यविचारः
चि. १८-३०, ३१

कटिभ्रमस्य लक्षणम् चि. ७-२२

कट्टस्य कार्यम् सू. २८-४

किमङ्गं गर्भस्य कुक्षौ प्रथममुत्पद्यते
इत्यत्र महर्षीणां मतानि शा. ६-२१.

किमपेक्ष्य इतो बस्तिः सम्यक् सिद्धि-
मेति सि. ३-६

किलाटगुणाः सू. २७-२२४-२३५

किलासानि त्रीणि सू. १९-४ | ६

कीटविषचिकित्सा चि. २३-१७०-१७४

कीटविषे लेपौ चि. २३-१९९

कीटानां वातोन्मनादिस्वम्
चि. २३-१६५, १६६

कीटशमनानुपानं युक्तम्
सू. २७-३१९, ३२०

कुकुटमांसस्य गुणाः सू. २७-६६

कुक्षौ गर्भस्य वृद्धेहेतुः शा. ४-२७

कुक्षौ गर्भोत्पत्तिप्रकारः शा. ४-७

कुक्षौ त्रिविधावकाशांशविभागः
चि. २-३

कुक्षौ यथा गर्भस्तिष्ठति शा. ६-२२

कुक्षौ यथा गर्भोऽभिवर्धते शा. ६-२३

कुचेलाया गुणाः सू. २७-९५-९७

कुक्षिकागुणाः ,, २७-३०७, ३०८

कुटिजरस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३

कुटीप्रावेशिकस्य विधिः

चि. १-१ | १७-१ | २४

कुटीप्रावेशिको विधिः केषां हितः

वातातपिको विधिश्च केषां हितः

चि. १-४ | २७, ४ | २८

कुटीस्वेदस्य कल्पना सू. १४-५२-५४

कुटीस्वेदस्य द्रव्याणि सू. १४-२८

कुठेरकस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३

कुतुम्बकस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३

कुत्र कीदृशो बस्तिर्योज्यः चि. १०-९, १०

कुपितस्य वायो रूपाणि

चि. २८-२०-२३

कुमारजीवस्य गुणाः

सू. २७-९८-१०३

कुम्भकामलाया लक्षणम् चि. १६-३७

कुम्भीस्वेदस्य कल्पना

सू. १४-५६-५८

कुलकस्य गुणाः सू. २७-९५-९७

कुलजप्रमेहस्यासाध्यत्वम् चि. ६-५७

कुलत्पस्य गुणाः सू. २७-२६

कुलमाषादीनां गुणाः सू. २७-२६०, २६१

कुष्ठो दशको महाकषायः सू. ४-११

कुष्ठनामानि चि. ७-१३

कुष्ठस्थाननुवर्तनम् चि. ७-१५१

कुष्ठस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि

इ. ५-१४, १५

कुष्ठहरः पटोलमूलादिकायः

चि. ५-६२-६४

कुष्ठहरयोगाः चि. ७-६०, ६१

कुष्ठहराः प्रदेहाः सू. ३-१७

कुष्ठादिचूर्णम् ,, २३-१५, १६

कुष्ठानां दोषद्रव्यसंग्रहः नि. ५-३

कुष्ठानां दोषांशविकल्पादिभिर्वेदनादि-
विशेषाः नि. ५-४

कुष्ठानां निदानम् चि. ७-४-१०

कुष्ठानां पूर्वरूपम् ,, ७-११, १२

कुष्ठानां पूर्वरूपाणि नि. ५-७

कुष्ठानां बहुत्वेऽपि सप्तस्वेवान्तर्भावं कृत्वो-
पदेशः नि. ५-४

कुष्ठानां साध्यासाध्यत्वम् नि. ५-९

कुष्ठानां साध्यासाध्यविचारः

चि. ७-३७, ३८

कुष्ठानि सप्त सू. १९-४ | २

कुष्ठे अन्ये लेपाः चि. ७-९१-९९

कुष्ठे भासवयोगाः नि. ७-७३-८१

कुष्ठे तद्दामनयोगौ

चि. ७-१६०, १६१

कुष्ठे उद्वर्तनयोगः चि. ७-१२७

कुष्ठे एङ्गजादिलेपः ,, ७-१२६

कुष्ठे कदल्यादिमेदकपानं

किण्वलेपश्च चि. ७-८९, ९०

कुष्ठे कनकक्षीरीतैलम्

चि. ७-१११-११६

कुष्ठे स्नानपानद्रव्याणि

चि. ७-१२८-१३०

कुष्ठे गन्धकसुवर्णमाक्षिकपारदानां

प्रयोगाः चि. ७-७०-७२

कुष्ठे चित्रकादिलेपः चि. ७-८५, ८६

कुष्ठे त्रिफलप्लवङ्गप्लवङ्गम्

चि. ७-१४०-१४३

कुष्ठे तिक्तेश्वाकुतैलम्

चि. ७-१०८-११०

कुष्ठे तैलयोगाः चि. ७-१००-१०५

कुष्ठे त्र्यम्बादिलेपः ,, ७-८८

कुष्ठे त्रिफलायोगः ,, ५-१३६-१३९

कुष्ठे त्रिफलादिचूर्णम्

चि. ७-६८, ६९

कुष्ठे पथ्यमन्नपानम् चि. ७-८२, ८३

कुष्ठे महाखदिरघृतम्

चि. ७-१५२-१५६

कुष्ठे महातिक्तकघृतम्

चि. ७-१४४-१५०

कुष्ठे मांस्यादिलेपः चि. ७-८७

कुष्ठे मुस्तादिचूर्णम् ,, ७-६५-६७

कुष्ठे योगाः चि. ७-१५७-१५९

कुष्ठे लेपयोगः ,, ७-८४

कुष्ठे लेपाः ,, ७-१२४, १२५

कुष्ठे विपादिकादौ लेपयोगाः

चि. ७-१२०, १२१

कुष्ठे श्वेतकरवीरपल्लवाद्यं तैलम् चि. ७-१०६, १०७	कुष्ठयादीनां स्नेहने वर्जनीयद्रव्याणि सू. १३-९१	कृतवेधनस्य सप्त मांसरसयोगाः क. ६-११, १२
कुष्ठेषु अनुवासनम् चि. ७-४७	कुसुम्भतैलस्य गुणाः सू. २७-२९३	कृतवेधनस्याष्टौ लेहयोगाः क. ६-९, १०
कुष्ठेषु आस्थापनम् ,, ७-४६	कुसुम्भशाकस्य गुणाः ,, २७-११०	कृतवेधनस्यैकः सुरायोगः क. ६-५
कुष्ठेषु कृमिसंभवः नि. ५-१०	कुसुम्भस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३	कृतवेधनस्यैक इक्षुरसयोगः क. ६-१२
कुष्ठेषु क्षारः चि. ७-५४	कूपजलस्य गुणदोषाः ,, २७-२१४	कृताजवर्गः सू. २७-२५०-२८५
कुष्ठेषु चिकित्साक्रमः चि. ७-३९-४२	कूपस्वेदस्य कल्पना ,, १४-५९, ६०	कृमिकर्तृककुष्ठोपद्रवाः नि. ५-११
कुष्ठेषु दोषलिङ्गानि चि. ७-३४-३६	कूर्ममांसस्य गुणाः ,, २७-८३	कृमिघ्नभेषजविधेरन्यत्राप्यतिदेशः वि. ७-२८-३०
कुष्ठेषु दोषविशेषेण चिकित्सा चि. ७-५८, ५९	कूर्मायो यापनावस्तिः सि. १२-१८/६	कृमिजरागाणां संक्षेपेण चिकित्सा वि. ७-१४
कुष्ठेषु धूमपानम् चि. ७-४९	कृकलासकदण्डलक्षणम् चि. २३-१४९	कृमिजशिरोगस्य चिकित्सा चि. २६-१८३-१८६
कुष्ठेषु नस्यम् ,, ७-४८	कृच्छ्रसाध्यस्य लक्षणम् सू. १०-१४-१६	कृमीणां प्रकृतिविधातः वि. ७-२१-२७
कुष्ठेषु रक्तमोक्षः ,, ७-५०-५३	कृच्छ्रसाध्यस्य लक्षणम् ,, १८-३७	कृमीणां भेदाः वि. ७-९
कुष्ठेषु लेपात्पूर्वं वर्षणविधानम् चि. ७-५६, ५७	कृतत्रेताद्वापरकलिषु क्रमेण धर्मस्य मनुष्याणामायुषश्च हासः वि. ३-२४-२८	कृमीणामपकर्षणम् वि. ७-१५-२०
कुष्ठेषु वमनयोगाः चि. ७-४३	कृतवेधनकल्पोपक्रमः क. ६-१, २	के चिरेण के च शीघ्रं मायन्ति चि. २४-८५-८७
कुष्ठेषु विरेचनयोगाः ,, ७-४४, ४५	कृतवेधनस्य चत्वारः क्षीरयोगाः क. ६-५	के नराः सेव्याः सू. ७-५८, ५९
कुष्ठेषु विषप्रलेपः ,, ७-४५	कृतवेधनस्य दश पिच्छायोगाः क. ६-८	के नरा वज्र्याः ,, ७-५६, ५७
कुष्ठेष्वन्नपानसाधनार्थं हितानि तैलानि चि. ७-११९	कृतवेधनस्य द्वाविंशतिः कषाययोगाः क. ६-५-७	केम्बूकस्य गुणाः ,, २७-९५-९८
कुष्ठयादीनां स्नेहनप्रकारः सू. १३-९३-९५	कृतवेधनस्य पर्याया गुणाश्च क. ६-३, ४	केल्टस्य गुणाः ,, २७-११४
	कृतवेधनस्य षड् वर्तियोगाः एको घृतयोगश्च क. ६-८	केशसंख्याकथनम् शा. ७-१४
		केशादिकल्पनस्य गुणाः सू. ५-९९
		केशाश्रयमरिष्टम् इ. ८-६-९

केशाश्रितं रिष्टम् इ. ३-६

केषां प्रमेहः सहसा भवति
नि. ४-५०, ५१

केषां प्रमेहो न भवति नि. ४-५२

केषां स्निग्धं केषां च रुक्षं विरेचनं
प्रयोज्यम् क. १२-८३

केषां स्नेहविरेचनं केषां च रुक्षं
विरेचनं देयम् सि. ६-९-१४

केषु ऋतुषु वमनादीनां प्रवृत्तिः केषु च
निवृत्तिः त्रि. ८-१२६, १२७

कोरदूषस्य गुणाः सू. २७-१६-१८

कोविदारस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३

कोविदारपुष्पशाकस्य गुणाः सू. २७-१०४

कोशातकायो निरूहः सि. ३-५६-५८

कोष्ठयोर्घृदुकूरयोर्लक्षणम्
सू. १३-६५-६९

कोष्ठस्थे वाते चिकित्सा
चि. २८-८६-८८

कोष्ठाश्रयाणां दोषाणां शाखागमने
हेतुः सू. २८-३१, ३२

कोष्ठे प्रकुपितस्य वातस्य लक्षणम्
चि. २८-२४

कौबेरसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ | ६

क्रिमिघ्नो दशको महाकषायः सू. ४-११

क्रिमिजातयो विंशतिः सू. १९-४ | ८

क्रिमिनाशनो निरूहः सि. ८-९, १०

क्रौञ्चादनस्य गुणाः सू. २७-११६, ११७

कुमाख्यव्यापदो वर्णनम् सू. ६-९२, ९३

कुमाख्यव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सू. ७-१५-२०

क्रीवभेदाः शा. २-१७-२१

क्रीवानामुत्पत्तौ हेतुः शा. २-१७-२१

कृत्र्यचिकित्सा चि. ३०-१९१-२०३

कृत्र्यस्य निदानं सामान्यलक्षणं च
चि ३०-१५३-१५७

कृत्र्यानि चत्वारि सू. १९-४ | ५

क्षतकासे आवस्थिकी चिकित्सा
चि. १८-१३९-१४३

क्षतक्षीणस्य निदानम् चि. ११-४-८

क्षतक्षीणस्य पूर्वरूपम् ,, ११-१२

क्षतक्षीणस्य लक्षणम् ,, ११-९-११

क्षतक्षीणस्य विशेषलक्षणम् ,, ११-१३

क्षतक्षीणस्य साध्यासाध्यविचारः
चि. ११-१४

क्षयकासे अन्नपानम्
चि. १८-१८१-१८९

क्षयकासे कतिपयघृतयोगाः
चि. १८-१६५-१६७

क्षयकासे कतिपयलेह्ययोगाः
चि. १८-१७०-१७३

क्षयकासे कासभैषज्यसंग्रहः
चि. १८-१९०

क्षयकासे कासमर्दादिघृतम्
चि. १८-१६३, १६४

क्षयकासे गुडूच्यादिघृतम्
चि. १८-१६१, १६२

क्षयकासे चिकित्साक्रमः चि. १८-१३४

क्षयकासे चिकित्साक्रमः
चि. १८-१४९-१५७

क्षयकासे जीवन्त्यादिलेहः
चि. १८-१७६-१८१

क्षयकासे द्विपञ्चमूल्यादिघृतम्
चि. १८-१५८-१६०

क्षयकासे द्विभेदादिधूमवर्तिः
चि. १८-१४५-१४८

क्षयकासे धूमयोगाः चि. १८-१४४

क्षयकासे पद्मकादिलेहः
चि. १८-१७४, १७५

क्षयकासे पिप्पल्यादिलेहः
चि. १८-१३५-१३७

क्षयकासे हरीतकीलेहः चि. १८-१६५-१६७

क्षयाणां हेतवः सू. ९७-७६, ७७

क्षयधुविधारणे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-१६, १७

क्षयथोर्नासाशोषस्य च लक्षणम्
चि. २६-१११

क्षारस्य गुणास्तस्यातिमात्रसेवने
दोषाश्च वि. १-१७

क्षीणविट्कस्य चिकित्सा सि. ८-१८

क्षीणेऽन्नपानम् वि. ११-८१-८४

क्षीरदोषा अष्टौ सू. १९-४ | १

क्षीरदोषाणां निदानं संप्राप्तिश्च
चि. ३०-२२९-२३६

क्षीरदोषे धात्र्याः संशोधनम्
चि. ३०-२५१, २५२

क्षीरदोषे हितमन्नपानम्
चि. ३०-२५७-२६०

क्षीरयोगः प्रथमः चि. २-६-७

क्षीरयोगो द्वितीयः ,, २-८-१०

क्षीरयोगस्तृतीयः चि. २-११

क्षीराणां नामकर्माणि सू. १-१०५-११३

क्षीराश्रया वृक्षास्तेषां कर्म च
सू. १-११४, ११५

क्षीरेक्षुरस्रूपानां गुणाः सू. २७-२६९

क्षुद्रधासस्य लक्षणम् चि. १७-६५-६७

क्षुद्राख्यहिक्काया लक्षणम् ,, १७-३४-३७

क्षुद्रेगनिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-२०

क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोः किं पूर्वमिति प्रश्नस्योत्तरम्
शा. १-८२

क्षेत्रक्षेत्रज्ञविभागः शा. १-६५

खड्गिमांसस्य गुणाः सू. २७-८४

खण्डस्य गुणाः सू. २७-२४०

खण्डिकाया गुणाः ,, २७-२८, २९

खराहाया गुणाः ,, २७-१७२

खर्जूरस्य गुणाः ,, २७-११६

खर्जूरस्य गुणाः ,, २७-१२७

खर्जूरादिमन्यः ,, २३-३८

खत्या लक्षणम् चि. २८-५७

खल्याश्चिकित्सा ,, २८-१०१, १०२

खालित्यपलितयोरन्ये कतिपययोगाः
चि. २६-२७६-२८३

खालित्यपलितयोर्महानीलतैलम्
चि. २६-२६८-२७५

खालित्यस्य लक्षणम् चि. २६-१३२

खालित्यादिचिकित्सा ,, २६-२६२-२६७

गण्डीरस्य गुणाः ,, २७-१०६

गण्डीरस्य गुणाः सू. २७-१७१

गतागुषो गुणवच्चतुष्पादेऽपि न गुणोदयः
इ. ११-२७

गन्धनस्य गुणाः सू. २७-१४

गन्धमाल्यनिषेवणस्य गुणाः सू. ५-९६

गन्धविज्ञानमरिष्टभूतम् इ. २-७-१६

गन्धत्रोन्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०

गमनार्हा स्त्री चि. २-१ | ७-१ | १६

गम्भीराख्यहिक्काया लक्षणम्
चि. १७-२७-३०

गरलक्षणं तच्चिकित्सा च
चि. २३-२३३-२४१

गरविषलक्षणानि चि. २३-१४

गर्भः कथं प्रसूयते शा. ६-२४, २५

गर्भग्रहणविधिः शा. ८-६

गर्भस्य कारणम् ,, २-३, ४

गर्भस्य देवादिप्रकोपनिमित्तविकारोपलब्धौ
प्रमाणम् शा. ६-२७

गर्भस्य पञ्चभूतविकारचेतनाधिष्ठानभूतत्व-
साधनम् शा. ४-६

गर्भस्य पितृजत्वप्रतिपादनम् शा. ३-७

गर्भस्य पितृजा भावाः ,, ३-७

गर्भस्य पित्रोः सदृशत्वे कारणम्
शा. २-२६, २७

गर्भस्य बीजदोषादिप्रभवा विकृतयः
शा. ४-३०-३२

गर्भस्य महाभूतप्रभवा भावाः शा. ४-१२

गर्भस्य मातृजत्वप्रतिपादनम् ,, ३-६

गर्भस्य मातृजा भावाः शा. ३-६

गर्भस्य रसजत्वप्रतिपादनम् ,, ३-१२

गर्भस्य रसजा भावाः शा. ३-१२

गर्भस्य व्यापत्तेर्हेतुः ,, ४-२९

गर्भस्य संस्थानवर्णेन्द्रियवैकृतानां हेतुः
शा. २-२८-३०

गर्भस्य समुदायप्रभवत्वसाधनोपसंहारः
शा. ३-१४

गर्भस्य सारम्यजत्वप्रतिपादनम् शा. ३-३१	गलग्रहस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-२२	गुणलक्षणातिदेशः वि. ८-२९
गर्भस्य सात्म्यजा भावाः शा. ३-११	गलगुण्डिकायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-२०	गुणाः सू. १-४९
गर्भस्यसुखप्रसवस्य कारणम् ,, ३-३	गव्यदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२१७, २१८	गुदकण्ठाभ्यां युगपत्स्नेहदाननिषेधः सि. ४-४९
गर्भस्याङ्गामिनिर्वृत्यादिविषये अग्निवेशस्य कतिपये प्रश्नाः शा. ६-२०	गाङ्गेरुक्या गुणाः सू. २७-१४२, १४३	गुदगतौ बस्तिः सर्वशरीरस्थान् दोषान् कथमपहरतीत्यग्निवेशप्रश्नः सि. ११-१५, १६
गर्भस्याजन्मनि हेतुः शा. ४-२८	गाढशकृतामर्शसां चव्यादिघृतम् चि. १४-१०७-११०	गुदगतौ बस्तिः सर्वशरीरस्थान् दोषान् कथमपहरतीत्यत्रात्रेयकृतं समाधानम् सि. ११-१७, १८
गर्भस्यात्मजत्वप्रतिपादनम् ,, ३-८, ९	गाढशकृतामर्शसां चिकित्साक्रमः चि. १४-९६-१०२	गुददाहादौ द्राक्षादियोगाः सि. ८-१६
गर्भस्यात्मजा भावाः शा. ३-१०	गाढशकृतामर्शसां नागरादिघृतम् चि. १४-११०-११२	गुदपक्काशयस्थे वाते चिकित्सा चि. २८-९०
गर्भस्याभिनिर्वृतेः कारणम् ,, ३-३	गाढशकृतामर्शसां पिप्पल्यादिघृतम् चि. १४-१०४-१०६	गुदभ्रंशचिकित्सा वि. १९-४२
गर्भस्याभिर्वृद्धेः कारणम् शा. ३-३	गाढशकृतामर्शसां पिप्पल्यादिघृतम- परम् चि. १४-११३-११८	गुदभ्रंशे अनुवासनम् ,, १९-४५
गर्भस्येन्द्रियाण्यज्ञावयवाश्च यौगपद्येनो- त्पद्यन्ते शा. ४-१४	गाढशकृतामर्शसां मलवातानुलोमना योगाः चि. १४-९०३	गुदभ्रंशे चव्यादिघृतम् ,, १९-४४
गर्भिण्या लिङ्गानि शा. ४-१६	गाढशकृतामर्शसां हरीतकीयोगः चि. १४-११९, १२०	गुदभ्रंशे चागिरीघृतम् ,, १९-४३
गर्भिण्या सूतया च सर्विण्या दष्टस्य लक्षणम् चि. २३-१३३	गाढशकृत्स्वर्शः स्वज्ञपानविधिः चि. १४-१२१-१२९	गुदभ्रंशे पित्तुना संप्रवेशनम् ,, १९-४६
गर्भिण्यास्त्रीप्रार्थनायामद्रितमपि हितोपसेहितं दद्यात् शा. ४-१९	गान्धर्वसत्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ ७	गुदे प्रकुपितस्य वातस्य लक्षणम् चि. २८-२६
गर्भे भूतग्रहणक्रमः ,, ४-८	गुडशर्कराया गुणाः सू. २७-२४१	गुरुलाघवचिन्ता यैः कार्या यैश्च न कार्या सू. २७-३४३, ३४४
गर्भोपघातकरा भावाः शा. ४-१८	गुडानां गुणाः सू. २७-२३८, २३९	गुरुलाघवं धातूनाम् सू. २७-३३७
गर्भोपघातकरान् भावान् विहाय गर्भिणी यद्विच्छेत् तत्तस्यै दद्यात् शा. ४-१७	गुणभूतानां सुरादीनां फलादिप्रधान- द्रव्यानुवर्तित्वम् क. १२-४४	गुरुलाघवं संस्कारापेक्षम् ,, २७-३३९
गलगण्डस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-२१	गुणलक्षणम् सू. १-५१	गुरुलाघवं स्वभावात् ,, २७-३३६
गलगण्डचिकित्सा चि. २१-१३९, १४०		गुरुलाघवं स्त्रीपुंभेदेन ,, २७-३३८
गलगण्डगण्डमालयोर्लक्षणम् चि. १२-७९		गुरुलाघवे मात्रायाः कारणस्वम् सू. २७-३४०, ३४१

गुर्वाद्युन्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०
गुन्मसंख्या नि. ३-३

गुल्मस्य निदानं संप्राप्तिश्च नि. ५-३-६

गुल्मस्य पक्वलक्षणानि ,, ५-४०-४४

गुल्मस्य पच्यमानलक्षणानि

नि. ५-४०-४४

गुल्मस्य चिकित्सासूत्रम् नि. ५-१६, १७

गुल्मस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-२९

गुल्मस्य सामान्यं लक्षणम् चि. ५-७

गुल्मस्य स्थानानि ,, ५-८

गुल्मरस्यामलक्षणानि ,, ५-४०-४४

गुल्मस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि

इ. ५-१२, १३

गुल्मस्यासाध्यलक्षणम् चि. ५-१६९-१७१

गुल्माः पञ्च सू. १९-४ | ४

गुल्मादिरोग्वातिदेशिकवस्तयः

सि. १०-४४, ४५

गुल्मे अग्निसंशुक्षणविधानम्

चि. ५-१३५, १३६

गृह्णनस्य गुणाः सू. २७-१७४

गृध्रसी द्विविधा सू. १९-४ | ७

गृध्रस्याश्चिकित्सा चि. २८-१०१

गृध्रस्या लक्षणम् चि. २८-५६

गृहकपोतमांसस्य गुणाः सू. २७-७२

गृहगोधाविषे चिकित्सा

चि. २३-२१६

गृहगोधिकशतपदीदष्टलक्षणम्

चि. २३-१५६

गोक्षीरवाजीकरणम् चि. २-३ | ३-५

गोजिह्वाया गुणाः सू. २७-९५-९७

गोधाद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८ | ५

गोधामांसस्य गुणाः सू. २७-७०

गोधूमस्य गुणाः सू. २७-२१

गोमांसस्य गुणाः सू. २७-७९

गोरसवर्गः सू. २७-२१७-२३६

गोरसादीनां वर्जनीयानां निर्देशः

सू. २७-३१८

गोवृषाद्यो यापनवस्तिः सि. १८-८

गौडस्य गुणाः सू. २७-१८६

गौधूमपैष्टिकानां संस्कारात् लघुत्वम्

सू. २७-२७२

गौधूमिकमक्ष्याणां गुणाः

सू. २७-२७१

गौघेरकलक्षणम् चि. २३-१३४

अथितरक्तचिकित्सा चि. ४-७२-८४

ग्रन्थपरीक्षा चि. ८-३

ग्रन्थिविसर्पस्य चिकित्सा

चि. २१-११८-१३८

ग्रन्थिविसर्पस्य निदानलक्षणे

चि. २१-३९

ग्रन्थीनां निदानं चिकित्सा च

चि. १२-८१-८६

ग्रहणीगदस्य पूर्वरूपम् चि. १५-५५

ग्रहणीगदस्य सामान्यलक्षणम्

चि. १५-५२-५४

ग्रहणीदोषभेषजस्य संकल्प्य

कथनम् चि. १५-१९६, १९७

ग्रहणीदोषाश्चत्वारः सू. १९-४, ५

ग्रहणीरोगस्य भेदाः चि. १५-५८

ग्रहण्यामावस्थिकी चिकित्सा

चि. १५-१९८-२०५

ग्रहण्याः स्थानं कर्म च

चि. १५-५६, ५७

ग्रीष्मचर्या सू. ६-२७-३२

घृतपानार्हाः सू. १३-४१-४३

घृतस्य गुणाः सू. १३-१४

घृतस्य गुणाः सू. २७-२३१-२३४

घ्राणपाकस्य लक्षणम् चि. २६-११५

घ्राणप्रवृत्ते रक्तपित्ते चिकित्सा

चि. ४-९७-१०१

घ्राणेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः

इ. ४-२१

चक्षुराश्रितमरिष्टम् इ. ३-६

चटकमांसस्य गुणाः सू. २७-७५

चणकस्य गुणाः ,, २७-२८, २९

चतुरङ्गुलकलोपकमः क. ८-१, २

चतुर्थकविपर्ययलक्षणम्

चि. ३-७३

चतुर्थे मासि गर्भस्य स्वरूपम्

शा. ४-२०

चतुर्थो बलाद्यो यापनवस्तिः

सि. १२-१६ | १०

चतुर्विधयोगस्यैव सुखदुःखहेतुत्वम्
शा. १-१३०, १३१

चतुर्विंशतितत्त्वात्मकस्य राशिपुरुषस्य
लक्षणम् शा. १-३५-३८

चतुष्पादं भेषजमलमारोग्यायेत्या-
त्रेयकृता स्थापना सू. १०-३

चन्दनाद्यो वस्तिः सि. ३-४८-५२

चरकदृढबलाभ्यां कृतोऽग्निवेशतन्त्र-
प्रतिसंस्कारः सि. १२-३७-४१

चरकप्रतिसंस्कृतस्याग्निवेशतन्त्रस्य
दृढबलकृता संपूर्तिः
चि. ३०-२८८-२९०

चर्मकुष्ठस्य लक्षणम् चि. ७-२१

चर्मदलस्य लक्षणम् ,, ७-२४

चिकित्सायाः पादचतुष्टयम्
सू. ९-३

चिकित्सायाः प्रयोजनम्
सू. १६-३५, ३६

चिकित्सायाः प्रयोजनप्रश्नास्तत्समाधानं
च सू. १६-२७-३३

चिकित्साप्राभृतस्य गुणाः
सू. १६-३७, ३८

चिकित्सायां कालविचारः
चि. ३०-२९६, २९७

चिकित्सायां देशसात्न्यविचारः
चि. ३०-३१५-३१९

चिकित्सायां मानविचारः
चि. ३०-३१३, ३१४

चिकित्साया लक्षणम् सू. ९-५

चिकित्साया लक्षणम् ,, १६-३४

चिकित्सार्थः चि. १-१३, १४

चिकित्सासूत्रम् सू. १०-६

चित्रकस्य गुणाः ,, २७-१०६

चिरप्रवृत्तच्छर्दिचिकित्सा
चि. २०-४६, ४७

चिर्मटस्य गुणाः सू. २७-११२

चिल्लया गुणाः ,, २७-९८-१०३

चीनस्य गुणाः ,, २७-१४

चुम्बुपर्णिकाया गुणाः
सू. २७-९८-१०३

च्यवनप्राशः चि. १-६२-७४

छत्रकजातीनां गुणाः
सू. २७-१२३, १२४

छत्रधारणस्य गुणाः सू. ५-१०१

छर्दनयोगयुक्तस्य मधुन उष्णाविरोधित्वम्
क. १-१५

छर्दयः पद्म सू. १९-४ | ४

छर्दिनिग्रहणो दशको महाकषायः
सू. ४-१४

छर्दिनिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-१४, १५

छर्देः पूर्वरूपम् चि. २०-६

छर्देररिष्टभूताणि पूर्वरूपाणि
इ. ५-२५

छर्देसाध्यलक्षणम् चि. २०-१९

छर्देरुपदवाः ,, २०-१६, १७

छर्देर्भेदाः ,, २०-५

छर्द्युपदवचिकित्सा ,, २०-४५

छलस्य लक्षणम् चि. ८-५६

छागदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२२३

छागरसाद्यो निरूहः सि. ३-४३

छायाः पद्मभूतानां विविधलक्षणाः
इ. ७-१०-१३

छाया भरिष्टभूताः इ. ७-३-७

छायाप्रभयोर्विशेषः इ. ७-१६, १७

छिद्रोदरस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि
चि. १३-४२-४४

छिद्रोदरे चिकित्साविधिः
चि. १३-९१, ९२

छिन्नश्वासस्य लक्षणम् इ. १७-५२-५४

जगलस्य गुणाः सू. २७-१८१

जङ्गमविषस्य लिङ्गानि चि. २३-१५

जङ्गमविषस्य भेदाः ,, २३-९, १०

जङ्गमस्थावरोभयविषप्रभावः
चि. २३-१७

जनपदोद्भवंसे साधारणी चिकित्सा
चि. ३-१२-१८

जम्बीरस्य गुणाः सू. २७-१६७

जम्बूफलस्य गुणाः सू. २७-१४०	जाङ्गलादिदेशलक्षणम् वि. ३-४७,४८	जीमूतानां चत्वारः स्वरस्योगाः क. २-१२
जरासंभवकैवल्यलक्षणम् वि. ३०-१७६-१८०	जाङ्गलानां निर्देशः सू. २७-४५,४६	जीमूतानां षट् क्षीरयोगाः क. २-५-७
जलपिप्पलीगुणाः सू. २७-१७१	जाङ्गलानां साधारणगुणाः सू. २७-५९,६०	जीमूतानामष्टौ मात्रायोगाः क. २-११
जलवर्गः सू. २७-१९६-२१६	जाठराग्नेः श्रेष्ठत्वं तत्पालनोपदेशश्च वि. १५-३८-४१	जीमूतानामेकः सुरामण्डयोगः ,, २-८
जलस्य गुणा ऋतुभेदेन सू. २७-२०३-२०६	जाठराग्नेरविकृतस्य कर्म चि. १५-३-५	जीमूतानामेको घृतयोगः ,, २-१३
जलस्य दिव्योदकालाभे उपादेयस्य लक्षणम् सू. २७-२०१, २०२	जाठराग्नेर्दुष्टिहेतवः चि. १५-४२-४४	जीमूतानामेकोनविंशतिः कपाययोगाः क. २-९, १०
जलस्य गुणभेदः पात्रभेदेन सू. २७-१९९, २००	जाठराग्नेश्चतुर्विधो भेदः वि. ६-१२	जीर्णज्वरे अभ्यङ्गादिविधानम् चि. ३-१७४-१७६
जलस्याकालवृष्टस्य निन्दा सू. २७-२०७	जातः कथमभिवर्धते सद्यो हन्यते च शा. ६-२५, २६	जीर्णज्वरे क्षीरं परं प्रशमनम् चि. ३-२३९
जलस्यैकविधत्वेऽपि गुणभेदे हेतुः सू. २७-१९६, १९७	जातस्य गर्भस्य विनाशे हेतुः शा. २-८-१०	जीर्णज्वरे घृतयोगे युक्तिः चि. ३-२१६-२१८
जलानुपानप्रतिषेधः सू. २७-३२७, ३२८	जातस्योत्तरकालजा भावाः शा. ४-१४	जीर्णज्वरे चिकित्साविशेषः चि. ३-२९१
जलान्यहितानि. ,, २७-२१५	जातुकस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३	जीर्णज्वरे पिप्पल्यादिघृतम् चि. ३-२१९-२२१
जलोदरस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि चि. १३-४५-४९	जालगर्दभस्य लक्षणविकित्सिते चि. १२-९१-१००	जीर्णज्वरे वलादिघृतम् चि. ३-२२४-२२६
जलोदरे चिकित्साविधिः चि. १३-९३, ९४	जालिन्या लक्षणम् सू. १७-८४	जीर्णज्वरे वासादिघृतम् ,, ३-२२२, २२३
जलोदरे शस्त्रकर्म चि. १३-१८९-१९२	जिज्ञासाया लक्षणम् वि. ८-४६	जीर्णतर्पणस्य नरस्य भोजनविधानम् चि. ३-१५६
जलौकोविषचिकित्सा चि. २३-२१०, २११	जिह्वानिलेखनानि सू. ५-७४	जीर्णे भुक्तवतो भोजनस्य गुणाः वि. १-२५ ४
जाङ्गमद्रव्यसंग्रहः सू. १-६८, ६९	जिह्वालेखनस्य गुणाः ,, ५-७५	जीर्णौषधस्य लिङ्गानि सि. ६-२६
	जिह्वाश्रयमरिष्टम् इ. ८-१४	जीर्णतर्पणस्य यदि तृणमोहमूर्च्छाः स्युस्तदा कर्तव्यम् क. १२-७६
	जीमूतकल्पोपक्रमः क. २-१, २	जीवनीयो दशको महाकषायः सू. ४-९
	जीमूतगुणाः क. २-४	
	जीमूतपर्यायाः क. २-३	

जीवादानव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च सि. ६-७८-८४	ज्वरस्य प्रत्यात्मिकं लक्षणम् वि. ३-३१	ज्वरे अनुलोमनाः कषाययोगाः वि. ३-२०७
जीवादाने वस्तयः सि. १०-३८-४२	ज्वरस्य प्रभावः ,, ३-२६	ज्वरे अनुवासनप्रयोगः वि. ३-१७७
जीवितदातुर्भिषजः प्रशंसा चि. १-४ ६०-४ ६२	ज्वरस्य प्रवृत्तिः ,, ३-१४, १५	ज्वरे अभ्यङ्गप्रदेहपरिपेकाः चि. ३-२५६, २५७
जीवन्त्या गुणाः सू. २७-१०७	ज्वरस्य मेदाः ,, ३-३२-३५	ज्वरे क्षारग्वधादिवस्तिः चि. ३-२४५, २४६
जृम्भानिग्रहे दोषास्तचिकित्सा च सू. ७-१९	ज्वरस्य साध्यासाध्यलक्षणम् वि. ३-५०-५३	ज्वरे उष्णं जलम् चि. ३-१४३
जेन्ताकरवेदस्य कल्पना सू. १४-४६	ज्वरस्य सौम्याग्नेयभेदयोर्विवरणम् चि. ३-३७-३९	ज्वरे कषायविधानम् चि. ३-१६०
जेन्ताकस्वेदस्य द्रव्याणि ,, १४-२८	ज्वरस्याष्टमेऽहनि निरामत्वे हेतुः चि. ३-२७६, २७७	ज्वरे क्षीरयोगाः ,, ३-२३४-२३८
ज्वरघ्नाः कषायाः चि. ३-१९७, १९८	ज्वरस्याष्टौ कारणानि नि. १-१७	ज्वरे गुड्ढ्यादिरूहः ,, ३-२४७-२४९
ज्वरचिकित्सासूत्रम् नि. १-३६-४०	ज्वरस्यैकत्वेऽपि कारणभेदाद्भेदप्रदर्शनम् नि. १-३२	ज्वरे गुरुभोजनस्य निषेधः चि. ३-२७७, २७८
ज्वरपर्यायाः चि. ३-११	ज्वरहरो दशको महाकषायः सू. ४-१६.	ज्वरे चन्दनाद्यं तैलम् चि. ३-२५८
ज्वरप्रमोक्षे लक्षणानि ,, ३-३२४-३२८	ज्वराणामन्येषां च व्याधीनामरिष्टभूत-पूर्वरूपाणि इ. ५-३-५	ज्वरे चन्दनाद्यनुवासनम् ,, ३-२५३
ज्वरप्रप्राप्तिः ,, ३-१२९-१३१	ज्वरितानां यवाग्वर्थे प्रशस्तानि धान्यानि चि. ३-१७७-१७८	ज्वरे जीवन्त्याद्यनुवासनम् चि. ३-२५०, २५१
ज्वरस्याद्युत्पत्तिः प्रभावश्च नि. १-३५	ज्वरितानां यूषार्थे हितान्यन्नानि चि. ३-१८८	ज्वरे त्रिकण्टकाद्यं पयः चि. ३-२३६
ज्वरस्याधिष्ठानम् वि. ३-१०	ज्वरितानां हितानि मांसानि चि. ३-१९०-१९३	ज्वरे त्रिफलादिकषायः चि. ३-२०८, २०९
ज्वरस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि इ. ५-९	ज्वरितानां हितानि शाकानि चि. ३-१८९	ज्वरे दाहप्रशमना उपचाराः चि. ३-२५९-२६६
ज्वरस्य कारणानि चि. ३-२७	ज्वरितेभ्य उष्णपानीयदाने हेतुः चि. ३-३९-४०	ज्वरे द्रैव्यपाश्रयं कर्म चि. ३-३१०-३१४
ज्वरस्य पुनरावर्तने हेतुः चि. ३-३३३-३३८	ज्वरे अगुर्वादितैलम् चि. ३-२६७	ज्वरे नागराद्यं पयः चि. ३-२३७
ज्वरस्य पूर्वरूपम् चि. ३-२८, २९		ज्वरे निरूहवस्तिप्रयोगः चि. ३-१६९-१७१
ज्वरस्य पूर्वरूपाणि नि. १-३३, ३४		
ज्वरस्य प्रकृतिः चि. ३-१२, १३		

ज्वरे निरूहानुवासनप्रयोगाः चि. ३-२४०

ज्वरे शतशीतं जलम् चि. ३-१४४

ज्वरे पटोलादिद्विस्तः ,, ३-२४१-२४४

ज्वरे संशोधनयोग्या अवस्था
चि. ३-२२७

ज्वरे पटोलाद्यनुवासनम् ,, ३-२५२

ज्वरेषु दोषापेक्षिणी चिकित्सा
चि. ३-२८३-२८६

ज्वरे पयःप्रयोगः ,, ३-१६७३

ज्वरे सर्पिर्विधानम् चि. ३-१६४,१६५

ज्वरे पेया-कषाय-क्षीर-सर्पिर्विरेचनानां
कालाः चि. ३०-३०२

ज्वरे स्वेदाप्रवृत्तिहेतुः चि. ३-१३२

ज्वरे मधूकादिहिमः चि. ३-२०६

ज्वरे हितं पानम् ,, ३-१९४

ज्वरे मांसरसप्रयोगः ,, ३-१६६

ज्वरो द्विविधः सू. १९-४-७

ज्वरे यवागूपयोगः ,, ३-१४९,१५०

ज्ञत्वविचारः शा. १-५४-५८

ज्वरे यवागूपयोगाः ,, ३-१७९-१८७

टङ्कस्य गुणाः सू. २७-१३६

ज्वरे यूषविधानम् ,, ३-१६३

तक्रपिण्डकानां गुणाः सू. २७-२३६

ज्वरे रक्तावसेकावस्था ,, ३-२८९

तक्रस्य गुणाः सू. २७-२२८

ज्वरे लङ्घनं येषां न हितम् ,, ३-२७२

तक्रादीनां प्रयोगाः सू. २३-१७

ज्वरे लङ्घनविचारः ,, ३-१३९-१४१

तज्जानां (मलक्षयवृद्धिजानां) व्याधीनां
क्रियाक्रमः सू. ७-४४

ज्वरे लङ्घनादिक्रमकरणे युक्तिः
चि. ३-२७३-२७६

तलागजलस्य गुणदोषाः सू. २७-२१४

ज्वरे वत्सकादिकषायः ,, ३-२०४,२०५

तण्डुलीयकस्य गुणाः ,, २७-९४

ज्वरे वमनं कदा देयम् ,, ३-१४६

तत्त्वस्मृतेर्मोक्षसाधनत्वम्
शा. १-१५०-१५४

ज्वरे वमनयोगाः ,, ३-२२८,२२९

तत्त्वस्मृतेर्हेतवः शा. १-१४७-१४९

ज्वरे वर्जनीयानि ,, ३-३३०-३३२

तत्र (भेषजस्य अभेषजेन अविशिष्टत्वे)
आत्रेयकृतं समाधानम् सू. १०-५

ज्वरे विरेचनम् ,, ३-१६८

तत्र रक्तादिघातूपत्तिविषयकप्रश्नेषु
आत्रेयस्य समाधानम् चि. १५-२७-३५

ज्वरे विरेचनयोगाः ,, ३-२३०-२३२

तद्विद्यसंभाषायाः प्रशंसा चि. ८-१५

ज्वरे शिरोविरेचनप्रयोगः ,, ३-१७३

ज्वरे शिरोविरेचनधूमवर्त्यतिदेशः
चि. ३, २५४, २५५

ज्वरे शीतप्रशमना उपचाराः
चि. ३-२६८-२७१

तद्विद्यसंभाषायाः भेदाः चि. ८-१६

तन्त्रयुक्तिज्ञानफलम् सि. १२-४५-५०

तन्त्रस्य पर्यायाः सू. ३०-३१

तन्त्रस्याष्टौ स्थानानि सू. ३०-३३

तन्त्रादीनां निरुक्तिः ,, ३०-६९-७१

तन्त्रादीन्यधिकृत्य प्रश्नाः ,, ३०-३०

तन्त्रार्थाः सू. ३०-३२

तन्त्रानिदानं संप्राप्तिश्च सि. ९-२१,२२

तन्त्रार्थां चिकित्सासूत्रम् सि. ९-२४
तन्द्रालक्षणानि ,, ९-२३

तन्नियमा (स्नेहपाननियमा) पालने दोषाः
सू. १३-२०,२१

तमकषासस्य लक्षणम् चि. १७-५५-६२
तयोर्निजागन्तून्मादयोर्हेतुसंघर्षात्
संसृष्टपूर्वरूपलिङ्गानि नि. ७-१८

तरुणज्वरे कषायरसनिषेधः
चि. ३-१६१,१६२

तरुणस्य गुणाः सू. २७-११६,११७

तर्पणयोगाः ,, २३-३४-३७

तर्पणादिक्रमः कुत्र योज्यः सि. ६-२५

तर्पणार्हा नराः चि. ३-१५५

तस्य (आगन्तुशोधस्य) प्रतिकारः
सू. १८-५

तालप्रलम्बस्य गुणाः सू. २७-११५

तालशस्यस्य गुणाः ,, २७-११६

तालशस्यस्य पकस्य गुणाः ,, २७-१३०

तालविद्रवेर्लक्षणम् चि. १२-७७

तालुशोषचिकित्सा चि. २६-२०३

तिक्करस्य गुणकर्माणि तस्यातियोगे
दोषाश्च सू. २६-४३ | ५

तिक्तिरिमांसस्य गुणाः सू. २७-६७

तिक्तिर्याद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८/१

तिन्दुकस्य गुणाः सू. २७-१४६

तिर्यग्गतदोषचिकित्सासूत्रम्

नि. ८-३८, ३९

तिलकादीनां संप्राप्तिलक्षणं च सू. १८-२५

तिलगुणाः सू. २७-३०

तिलतैलस्य गुणाः सू. १३-१२

तिलपर्णिकाया गुणाः सू. २७-९५-९७

तिलशाकस्य गुणाः ,, २७-१०९

तिस्वकस्यारिष्टयोगः क. ९-९, १०

तिस्वकस्यैकः सौवीरकयोगः क. ९-७, ८

तिस्वकस्योपयोगविधिः क. ९-३-५

तिस्वकस्य कम्पिल्लकेन एको योगः

क. ९-१०, ११

तिस्वकस्य चत्वारो घृतयोगाः

क. ९-१४-१६

तिस्वकस्य त्रयो लेहयोगाः

क. ९-११-१३

तिस्वकस्य दध्यादिभिः पञ्च योगाः

क. ९-६

तिस्वकस्य पर्यायाः क. ९-३

तिस्वकस्य सुरायोगः क. ९-८

तिल एषणाः सू. ११-३

तीक्ष्णस्य विरेचनस्य लक्षणम्

क. १२-५१-५३

तीक्ष्णादीनि भेषजानि केषु योज्यानि

क. १२-५७, ५८

तीक्ष्णो बस्तिर्मधुरप्रत्यास्थापनं च

सि. ८-१५

तुम्बुरुगुणाः सू. २७-१७१

तुम्बुरुगुणाः ,, २७-३०६, ३०७

तुल्यातुल्यवीर्यसंयोगादिकार्यम्

क. १२-४८

तुषोदकस्य गुणाः सू. २७-१९१

तूदस्य गुणाः सू. २७-१३६

तृणधान्यानां गुणाः ,, २७-१६-१८

तृणशूभ्यगुणाः ,, २७-१४५

तृतीयकचतुर्थकज्वरयोर्लक्षणम्

चि. ३-६४-७२

तृतीयकचतुर्थकज्वरयोर्विशेषः

चि. ३-२९२

तृतीये मासि गर्भस्य स्वरूपम्

शा. ४-११

तृतीये मासि गर्भे द्वैहृदयोत्पत्तिः

शा. ४-१५

तृतीयो बलाद्यो यापनवस्तिः

सि. १२-१६ | ९

तृप्तिघ्नो दशको महाकषायः

सू. ४-११

तृष्णाः पञ्च सू. १९-४ | ४

तृष्णाचिकित्सितोपक्रमः चि. २२-१-३

तृष्णानां निदानं संप्राप्तिश्च ,, २२-४०-७

तृष्णानां पूर्वरूपम् ,, २२-८

तृष्णानां सामान्यलक्षणम् ,, २२-८

तृष्णानामुपपत्तयः ,, २२-९, १०

तृष्णानिग्रहणो दशको महाकषायः

सू. ४-१४

तृष्णायां वातपित्तयोर्हेतुत्वम्

चि. २२-१९-२९

तृष्णायां शीतत्रलं देयम् ,, २२-२२

तृष्णायाः कफजायाश्चिकित्सा

चि. २२-४७-४९

तृष्णायाः क्षयजायाश्चिकित्सा चि. २२-५०

तृष्णायाः क्षयजायाः संप्राप्तिलक्षणं च

चि. २२-१६

तृष्णायाः पित्तजायाश्चिकित्सा

चि. २२-४१-४६

तृष्णायाः पित्तजायाः संप्राप्तिलक्षणं च

चि. २२-१३, १४

तृष्णायाः शीघ्रप्रतिकार्यत्वम् चि. २२-६२

तृष्णायाः सामान्यचिकित्सा

चि. २२-२५-२९

तृष्णाया असाध्याया लक्षणम्

चि. २२-१८

तृष्णाया आमजायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च
चि. २२-१५

तृष्णाया उपसर्गजायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च
चि. २२-१७

तृष्णाया मद्यजायाश्चिकित्सा
चि. २२-५१-५६

तृष्णाया वातजायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च
चि. २२-११, १२

तृष्णाया वैशेषिकी चिकित्सा
चि. २२-४०

तेषां (अतिस्वारलवणसात्म्यानां) तत्सा-
रम्यतः क्रमेणापगमनं श्रेयः वि. १-१९

तेषां (प्रमेहाणां) माप्यत्वे हेतुः नि. ४-२७

तेषु (शिरोविरेचनस्य सम्यग्योगायोगान्ति-
योगेषु) चिकित्सा सि. १-५३

तैलगण्डहृषधारणस्य गुणाः
सू. ५-७८-८०

तैलपानार्हाः सू. १३-४४-४६

तैलस्य गुणाः ,, १३-१५

तैलस्य वातशमकत्वं सोपपचिकम्
चि. १-१३, १४

तैलस्य सामान्यगुणाः
सू. २७-२८६-२८८

तैलस्यानुकस्य गुणसंप्रहः ,, २७-२९४

तोदनस्य गुणाः सू. २७-१४२, १४३

त्वगाश्रया वृक्षास्तेषां कर्म च
सू. १-११६-११९

त्वगाश्रिते वाते चिकित्सा चि. २८-९२

त्वग्दोषसंस्वेदहरः प्रदेहः सू. ३-२९

त्वचि प्रकृपितस्य वातस्य लक्षणम्
चि. २८-३०

त्रपुषस्य गुणाः सू. २७-११०, १११

त्रयस्त्रयो रसा दोषमेकैकं जनयन्ति
त्रयस्त्रयस्त्रयोपशमयन्ति, तेषां विवरणम्
वि. १-६

त्रयाणां मर्मसु प्राधान्यम् सि. ९-३

त्रयोदशमूत्रदोषाणां नामतो निर्देशः
सि. ९-२५, २६

त्रयोदशसज्जिपातज्वराणां लक्षणम्
चि. ३-१०२

त्रयो रोगाः सू. १९-४६

त्रिकण्टकायं तैलं घृतं यमकं च
चि. ६-३८, ३९

त्रिदोषज्ज्योनिव्यापतैलक्षणम्
चि. ३०-१४, १५

त्रिदोषज्ज्वररोगस्य चिकित्सा चि. २६-१००

त्रिदोषज्जोन्मादस्य निदानलक्षणे ,, ९-१५
त्रिपण्वा गुणाः सू. २७-९८-१०३

त्रिफलादिकाथः सू. २३-१०, ११

त्रिफलारसायनं प्रथमम्
चि. १-३/४१, ३ | ४२

त्रिफलारसायनं द्वितीयम् ,, १-३ | ४३
३ | ४४

त्रिफलारसायनं तृतीयम् ,, १-३ | ४५

त्रिफलारसायनं चतुर्थम्
चि. १-३ | ४५-३ | ४७

त्रिविधं रोगविशेषज्ञानम् वि. ४-३

त्रिवृताया गुणाः क. ७-५, ६

त्रिवृतायाः पर्यायाः ,, ७-४

त्रिवृताया भेदाः क. ७-७

त्रिवृत्कषायेण त्रिवृत्कषायेण च एकैको
योगः क. ८-११

त्र्युषणायो मन्यः सू. २३-१८

दण्डकस्य लक्षणम् चि. २८-५१

दण्डधारणस्य गुणाः सू. ५-१०२

दण्डोर्लक्षणम् चि. ७-२३

दधिमस्तुगुणाः सू. २७-२२८

दधिसरगुणाः ,, २७-२२८

दधिसेवनविधिः ,, ७-६१, ६२

दध्नः अदितत्वं ऋतुभेदे रोगभेदे च
सू. २७-२२७

दध्नः प्रशस्तता रोगभेदे ,, २७-२२६

दध्नः सगुडस्य गुणाः ,, २७-२७८

दध्नः साधारणगुणाः ,, २७-२२५

दन्तधावनविधिर्गुणाश्च
सू. ५-७१, ७२

दन्तपवने योग्यद्रुमाः सू. ५-७३

दन्तविद्रघेर्लक्षणम् चि. १२-७८

दन्तशठस्य गुणाः सू. २७-१६१

दन्ताश्रयमरिष्टम् इ. ८-१३

दन्ताश्रितं रिष्टम् ,, ३-६

दन्तीद्रवन्त्योः पञ्चासवयोगाः

क. १२-३२-३४

दन्तीद्रवन्त्योः षड् लेहयोगाः

क. १२-११-१५

दन्तीद्रवन्त्योः सप्त कल्कयोगाः

क. १२-७, ८

दन्तीद्रवन्त्योरपरो मोदकयोगः

क. १२-२७-२९

दन्तीद्रवन्त्योरिक्षुणैको योगः

क. १२-१७

दन्तीद्रवन्त्योरेकः कल्कयोगः

क. १२-३१

दन्तीद्रवन्त्योरेकः कषाययोगः क. १२-३०

दन्तीद्रवन्त्योरेकः सुराकम्पिष्ठकयोगः

क. १२-३५

दन्तीद्रवन्त्योरेकः सौवीरकयोगः

क. १२-३५

दन्तीद्रवन्त्योरेक उत्कारिकायोगः

क. १२-२०, २१

दन्तीद्रवन्त्योरेकश्चूर्णयोगः क. १२-१६

दन्तीद्रवन्त्योरेकस्तुषोदकयोगः

क. १२-३५

दन्तीद्रवन्त्योरेकोऽपरश्चूर्णयोगः

क. १२-२३-२६

दन्तीद्रवन्त्योरेको मद्ययोगः

क. १२-२१, २२

दन्तीद्रवन्त्योरेको मोदकयोगः

क. १२-२०, २१

दन्तीद्रवन्त्योर्गुणाः क. १२-६

दन्तीद्रवन्त्योर्प्राह्यमङ्गं प्रयोगविधिश्च

क. १२-४, ५

दन्तीद्रवन्त्योर्भक्ष्ययोगः क. १२-२१, २२

दन्तीद्रवन्त्योर्मांसरसैस्त्रयो योगाः

क. १२-७, ८

दन्तीद्रवन्त्योर्मुद्गादिभिस्त्रयो रसयोगाः

क. १२-१८

दन्तीद्रवन्त्योस्त्रयः स्नेहयोगाः

क. १२-९, १०

दन्तीद्रवन्त्योस्त्रयो यवाग्वादियोगाः

क. १२-१९

दन्तीपर्यायाः क. १२-३

दर्दुरस्य गुणाः सू. २७-१४

दर्दुरविषे चिकित्सा चि. २३-२०८, २११

दर्वाकरकृतदंशलक्षणम् ,, २३-१२७

दर्शनेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः

इ. ४-७-१८

दश प्राणायतनानि शा. ७-९

दशमूलाद्यो यापनवस्तिः

सि. १२-१८ | ९

दशविधं परीक्ष्यम् चि. ८-८४, ८५

दशेन्द्रियाणि शा. १-२४-२६

दष्टानां चतुष्पदानां विषलक्षणानि

चिकित्सा च चि. २३-२२९-२३२

दाडिमस्य गुणाः सू. २७-१४९-१५१

दाहप्रशमनो दशको महाकषायः

सू. ४-१७

दाहे द्वौ वस्ती मि. १०-३३

दिवानिद्रा केषां सर्वदा अदिता

सू. २१-४५

दिवानिद्रायाः प्रतिषेधो ग्रीष्मेतरेषु

ऋतुषु सू. २१-४४

दिवानिद्राया दोषाः सू. २१-४६-४९

दिवानिद्रा येषां हिता ,, २१-३९-४३

दिवास्वप्नजा व्यापदः

सि. १२-१४ | ७

दिवास्वप्नस्य गुणाः सू. २१-५०

दिव्यजलस्य गुणाः सू. २७-१९८

दीपनीयो दशको महाकषायः ,, ४-९

दुःखहेतवः शा. १-९८

दुर्बलमने वमनं क्रूरकोष्ठे विरेचनं च न

देयम् सि. ६-३७

दुष्टप्रतिश्यायजा रोगाः चि. २६-१०७-१०९

दुष्टप्रतिश्यायस्य लक्षणम् ,, २६-११०

दुष्टव्रणाः चि. २५-२४, २५

दुष्टस्य शुक्रस्यार्बाजत्वम्

चि. ३०-१३३, १३४

दूतस्य प्रशस्तस्य लक्षणम्

इ. १२-६७-७०

दूषीविषय लक्षणम् चि. १३-३१

द्वयान्तस्य लक्षणम् वि. ८-३४

देवादयो यथा पुरुषस्य देहं विशन्ति

चि. ९-१८, १९

देवान्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०

देशभेदाः क. १-८

देशस्य (भूमेः) परीक्षा वि. ८-९२, ९३

देशस्य लक्षणम् वि. ८-७५

देशस्य विवरणम् वि. १-२२ | ५

देशादिपरीक्षाव्यतिरेकेण केवलं

योगैरेव चिकित्सां कुर्वतो दोषः

चि. ३०-३२०

देहप्रकृतेर्लक्षणम् सू. ७-४०

दोषकुष्ठयोः परस्परबोधकत्वम्

चि. ७-३३

दोषत्रयादपरिमितविकारोत्पत्तौ युक्तिः

वि. ६-७

दोषप्रशमनप्रकोपकरसाः सू. १-६६

दोषमानविकल्पजा द्विषष्टिभेदाः

सू. २७-४१-४४

दोषशेषशमनोपायः क. १२-६६

दोषस्थानप्रकृतीः प्राप्य विषं यश्करोति

चि. २३-२८-३०

दोषाणां कदाचिद्विरुद्धाभिमतानि

क्रिया कार्या भवति

चि. ३०-३२१-३२५

दोषाणां गतिस्त्रिविधा

सू. १७-११२, ११३

दोषाणां त्रयप्रकोपप्रशमकालाः

सू. १७-११४

दोषाणां परिसंख्येयत्वम्

वि. ६-५

दोषाणां प्रकृतिभूतानां विकृतानां च

कर्म सू. २०-९

दोषाणां प्रशमनोपायाः सू. १-५८

दोषाणां प्राकृती वैकृती च गतिः

सू. १७-११५-११९

दोषाणां वृद्धिक्षयकृतविकल्पलक्षणानि

सू. १७-४५-६१

दोषाणां वृद्धिक्षयसाम्यलक्षणानि

सू. १७-६२

दोषाणां शरीरे स्थानविभागः

सू. २०-८

दोषाणां स्थानसामीप्याद्भरणमुचितम्

चि. २६-२९१

दोषातिप्रवृत्तौ कर्तव्यम् क. १२-७३

दोषादिवलमवेक्ष्य भेषजं प्रयोज्यम्

क. १२-६०

दोषाधिक्यमवेक्ष्य कुष्ठचिकित्सा कार्या

वि. ७-३१, ३२

दोषाधिक्यवशात् कुष्ठविशेषोत्पत्तिः

वि. ७-२७-३०

दोषाधिक्यविशेषेण सप्तविधः कुष्ठ-

विशेषः नि. ५-५

दोषान्तरादिसंघटे वाते चिकित्सा

वि. २८-१८४-१९९

दोषापेक्षणी निरूहकल्पना सि. ३-६९

दोषाप्रवृत्तौ कर्तव्यम् क. १२-७१, ७२

दोषौषधीनि परीक्ष्यैव चिकित्सा

विधेया चि. ३०-३२६, ३२७

द्रव्यस्तीपर्यायाः क. १२-३

द्रव्यं चेतनमचेतनं चेति द्विविधम्

सू. २६-१०

द्रव्यकर्मवीर्याधिकरणकालोपायफलानां

लक्षणम् सू. २६-१३

द्रव्यगुणानां रसेषूपचारः ,, २६-३६

द्रव्यभेदाः (प्रभावभेदेन) सू. १-६७

द्रव्यभेदाः (उत्पत्तिभेदेन) सू. १-६८

द्रव्यभेदौ सू. १-४८

द्रव्यलक्षणम् सू. १-५१

द्रव्यलक्षणातिदेशः वि. ८-२९

द्रव्यसंग्रहः सू. १-४८

द्रव्याणामनुक्तानां गुणकर्मादीनां ज्ञाने

उपायाः सू. २७-३३०, ३३१

द्रव्याणां गुणाः ,, ९-७

द्रव्याणां गुणाः कर्म च सू. २६-१०

द्रव्याणां पार्थिवदिभेदेन लक्षणं गुणाश्च

सू. २६-११

द्रव्याणां बलाधानार्थं स्वरसभावना

कार्या क. १२-४७, ४८

द्रव्याणां मात्रादिज्ञानस्य प्रयोजनम्

सू. २६-४६, ४७

द्रव्याणां रसद्वारेण त्रिषष्टिविधो भेदः

सू. २६-१४-२२

द्रव्याणां सद्य उद्धृतानां द्रवाणां च

द्विगुणं मानं प्राह्यम् क. १२-९८, ९९

द्रव्याणां सर्वेषामेव औषधत्वे युक्तिः
सू. २६-१२

द्राक्षाद्यो वस्तिः सि. ३-५३-५५

द्राक्षाया गुणाः सू. २७-१३२

द्रुतप्रणीतादिबस्तिदोषाः तेषां
चिकित्सा च सि. ५-१०, ११

द्रोणीप्रावेशिकरसायनम्
चि. १-४ | ७-४ | १२

द्रन्द्रज्वरलक्षणम् चि. ३-८४

द्रन्द्रजत्रिदोषज्वराणां लक्षणानि
नि. १-२८, २९

द्रन्द्रजत्रिदोषज्वराणां संप्राप्तिः
नि. १-२८, २९

द्रन्द्रजत्रिदोषज्वराणां हेतुः
नि. १-२८, २९

द्रन्द्रजषात्रिपातिकमेहचिकित्सा
चि. ६-३५-३७

द्वितीये मासि गर्भस्य स्वरूपम्
शा. ४-१०

द्वितीयो वातनुस्त्रिरुहः सि. ८-६

द्विदोषजगुल्महेतुलक्षणातिदेशः
चि. ५-१६

द्विपक्षमूलो निरुहः सि. ३-३५

द्विपक्षमूलाद्यो निरुहः ,, ३-५९-६१

द्विपक्षमूलाद्यो यापनवहितः
सि. १२-१८ | २

द्विपक्षभेषजलक्षणम् चि. १-५-६

द्विविधा परीक्षा वि. ८-८३

द्विष्टार्थजायाश्छर्देर्निदानलक्षणे
वि. २०-१८

द्वेष्यमपि पथ्यं कल्पनाविधिभिः
प्रियत्वं गमयेत् वि. ३०-३३१

द्वैहृद्यविमानने दोषाः शा. ४-१५

द्वौ घृतभोगौ क. ८-१३, १४

धनैषणा सू. ११-५

धन्वनस्य गुणाः सू. २७-१४२, १४३

धमनीनिरुक्तिः ,, ३०-१२

धमन्यो दश महामूलाः ,, ३०-८

धातकीपुष्पकृतासवस्य गुणाः
सू. २७-१८८

धातव एव धातूनामाहारः सू. २८-३

धातुक्षयजङ्घेयलक्षणम्
चि. ३०-१८१-१८७

धातुक्षयाद्यथा शोषः संभवति तद्वर्णनम्
नि. ६-८, ९

धातुभेदेन पुरुषस्य भेदः
शा. १-१६, १७

धातूनां योगपथेन वृद्धिहासौ भवतः
शा. ६-५, ६

धातूनां साम्यार्थं कर्तव्यम् शा. ६-७, ८

धानानां गुणाः सू. २७-२६६

धान्यगुणाः ,, २७-३०७, ३०८

धान्यकगुणाः ,, २७-१७३

धामार्गवकल्पोपक्रमः क. ४-१-३

धामार्गवगुणाः क. ४-४, ५

धामार्गवपर्याषाः ,, ४-३

धामार्गवस्य चत्वारः क्षीरयोगाः
क. ४-७

धामार्गवस्य दश लेहयोगाः क. ४-१३-१५

धामार्गवस्य द्वादश शकृदसयोगाः
क. ४-११, १२

धामार्गवस्य नव कषाययोगाः क. ४-७-९

धामार्गवस्य पल्लवानां नव योगाः ,, ४-६

धामार्गवस्यान्ये एकादश कषाययोगाः
क. ४-१६, १७

धामार्गवस्यैकः कल्कयोगः क. ४-१५

धामार्गवस्यैकः सुरायोगः ,, ४-७

धामार्गवस्यैको घृतयोगः ,, ४-१८

धामार्गवस्यैको त्रेययोगः ,, ४-१०

धामार्गवस्यैकोऽन्नयोगः ,, ४-९

धूमनेत्रनिर्माणविधिः सू. ५-४९-५१

धूमपानविधिः सू. ५-४६-४८

धूमपानस्य गुणाः सू. ५-२७-३२

धूमपानानर्हाः ,, ५-४१-४५

धूमपानेऽष्टौ कालाः ,, ५-३३-३७

धूमवर्तेर्निर्माणविधिः ,, ५-२३, २४

धूमस्य सम्यक्पीतस्य लक्षणम् ,, ५-३७

धूमस्य सुपीतस्य लक्षणम् ,, ५-५२

धूमस्यातिपीतस्य लक्षणम् सू. ५-५३-५५

धूमस्याविधिपीतस्य दोषास्त्र प्रतीकारः

सू. ५-३८-४०

धृतिविभ्रंशस्य वर्णनम् शा. १-१००

ध्वजभङ्गकृतकैव्यलक्षणम्

चि. ३०-१६३-१७६

ध्वंसकचिकित्सा चि. २४-२०४-२०५

ध्वंसकलक्षणम् ,, २४-१९९-२०३

नखदन्तविषलक्षणं तच्चिकित्सा च

चि. २३-२१९, २२०

नखाश्रितं रिण्टम् इ. ३-६

नदीनां वर्षाजलवहानां जलगुणाः

सू. २७-२१३

नदीनां विभिन्नपर्वतप्रभवाणां जलगुणाः

सू. २७-२०९-२१२

नदीमाषकस्य गुणाः सू. २७-११४

नपुंसकगर्भाया लक्षणानि शा. २-२४, २५

नरः कथमरोगो भवति ,, २-४६, ४७

नलिन्या गुणाः सू. २७-९८-१०३

नवज्वरे अपथ्यानि चि. ३-१९५, १९६

नवज्वरे निषिद्धानि ,, ३-१३८

नव द्वाराणि शा. ७-१२, १३

नवनीतस्य गुणाः सू. २७-२३०

नस्यःकर्मगुणाः सि. ९-८८

नस्यकर्मभेदाः सि. ९-८९-९२

नस्यकर्म केषु रोगेषु कार्यम्

सि. ९-९४, ९५

नस्यकर्मणो व्यापदस्तच्चिकित्सा च

सि. ९-१०९-११५

नागभलारसायनम् चि. १-२ | ११

नागरज्जफलस्य गुणाः सू. २७-१५६

नाडीस्वेदस्य कल्पना सू. १४-४३

नाडीस्वेदस्य द्रव्याणि सू. १४-२९-३३

नाड्या गुणाः सू. २७-९५-९७

नातिद्रुतं भुक्त्वतो गुणाः

चि. १-२५ | ७

नातिविलम्बितं भुक्त्वतो गुणाः

चि. १-२५ | ८

नान्दीमुख्या गुणाः सू. २७-२२

नाभेरधो वाते प्रकुपिते चिकित्सा

चि. २८-९९

नारिकेलफलस्य गुणाः सू. २७-१३०

नालिकाया गुणाः सू. २७-९८-१०३

नासाश्वयथोर्लक्षणम् चि. २६-११५

नासास्त्रावस्य लक्षणम् चि. २६-२१२

नासिकाश्रयमरिष्टम् इ. ८-१०, ११

निकोचगुणाः सू. २७-१५७, १५८

निग्रहस्थानस्य लक्षणम्

चि. ८-६५, ६६

निजविकारस्य कारणानि सू. २०-४

निजविकाराणामनुत्पत्तौ विधिः

सू. ७-४६-५०.

निजव्रणानां संप्राप्तिः चि. २५-१०

नित्यत्वविचारः शा. १-५९

निदानत्रैविध्यम् नि. १-३

निदानदोषदृश्यविशेषेभ्यो विकारविघात-

भावाभावप्रतिविशेषाः नि. ४-४

निदानपञ्चकवर्णनोपसंहारः

नि. १-१३, १४

निदानपदपर्यायाः नि. १-३

निदानस्य लक्षणम् नि. १-७

निदानादिविशेषेभ्यो गुल्मस्यान्येषां च

रोगाणां विशेषविज्ञानम् नि. ३-४, ५

निद्रानाशस्य हेतुः नि. २१-५७

निद्रानाशे प्रतिकारः सू. ११-५२-५४

निद्रायाः कारणम् ,, २१-३५

निद्रायाः फलम् ,, २१-३६

निद्राया दोषा अकालेऽतिप्रसङ्गाच्च

श्लेष्मितायाः सू. २१-३७, ३८

निद्राया भेदाः सू. २१-५८, ५९

निद्राविधारणे दोषास्तच्चिकित्सा च

सू. २७-२३

निन्दिताः पुरुषाः सू. २१-३

निम्बस्य गुणाः ,, २७-९५-९७

निरग्नस्वेदो दशविधः ,, १४-६४

निरपत्यस्य निम्दा चि. २-१६-१९

निरामज्वरलक्षणम् चि. ३-१३१

निरुहकृपायस्नेहयोर्मात्रा
सि. ३-३०

निरुहमात्राः (वयोभेदेन)
सि. ३-३१, ३२

निरुहयोगाः सि. ३-३५-४५

निरुहविधानम् सि. १-२०-२६

निरुहानन्तरमनुवाचनं देयम्
सि. ३-२८, २९

निरुहे प्रतिभोजनम् सि. ३-७०

निर्मलाम्बरधारणस्य गुणाः सू. ५-९५

निर्वापणौ प्रदेहौ ,, ३-२६, २७

निवृत्तेः स्वरूपम् शा. ५-११

निवृत्तेऽपि व्याधौ दोषशेषापनुत्त्यर्थ-
मनपाधिप्रयोगस्य सेवनं विधेयम्
चि. ३०-३२७-३३०

निष्क्रियस्य पुरुषस्य क्रियानिर्देशः
शा. १-७५, ७६

निष्ठयूत-पुरीष-रेतांस्यम्भसि मज्जन्ति
यस्य स न जीवति इ. ९-१८-२९

निष्पावस्य गुणाः सू. २७-३३

निष्पावस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३

नीपस्य गुणाः ,, २७-१४५

नेत्रकम्पनाभिहते गुदे दोषास्तच्चिकित्सा च
सि. ५-१४-१५

नेत्ररोगस्य वातजादिभेदेन लक्षणानि
चि. २६-१२९-१३१

नेत्ररोगे अमृताह्लादिवर्तिः
चि. २६-२४३-२४५

नेत्ररोगेऽञ्जनानि चि. २६-२४०-२४२

नेत्ररोगेऽन्यान्यञ्जनानि
चि. २६-२५६-२६२

नेत्ररोगे आश्रूयुतनानि
चि. २६-२३७-२३९

नेत्ररोगे चूर्णाञ्जनम्
चि. २६-२४७-२५०

नेत्ररोगे दृष्टिप्रदा वर्तिः
चि. २६-२५४, २५५

नेत्ररोगे विडालकाः चि. २६-२३१-२३६

नेत्ररोगे शङ्खादिवर्तिः ,, २६-२४६

नेत्ररोगे बुखावती वर्तिः
चि. २६-२५२, २५३

नेत्ररोगे सौवीराञ्जनादिवर्तिः
चि. २६-२५१, २५२

नैशे आहारेऽर्जाणि प्रातर्भोजननिषेधः
चि. १५-२४१-२४३

न्यग्रोधपल्लवस्य गुणाः सू. २७-१०५

न्यग्रोधफलस्य गुणाः ,, २७-१६३, १६४

न्युब्जपार्श्वगतस्त्रीसेवननिषेधः
शा. ८-६

पक्कगुल्मस्य चिकित्सा
चि. ५-४६, ४७

पक्कगुल्मे शस्त्रक्रियोपदेशः चि. ५-३९

पक्कमललक्षणम् ,, १५-९३, ९४

पक्कस्य गुणाः सू. २७-१८४

पक्कत्रणशोधभेदनो भेषजगणः
चि. २५-५३, ५४

पक्काशयशोधनाश्रुवारो दस्तयः
सि. १०-२५-२७

पक्काशये प्रकुपितस्त वातस्य लक्षणम्
चि. २८-२८, २९

पक्षषातस्य चिकित्सा चि. २८-१००

पक्षमवर्तमाश्रयमरिष्टम् इ. ८-४, ५

पक्षमाश्रितं रिष्टम् इ. ३-६

पच्यमानज्वरलक्षणम् चि. ३-१३६, १३७

पञ्चकर्मतः प्राकर्तव्यम् सू. २-१५

पञ्च कर्मेन्द्रियाणि शा. ७-७

पञ्च कषाययोनयः सू. ४-६

पञ्चतक्तो निरुहः सि. ८-८

पञ्चदश कोष्ठाङ्गानि शा. ७-१०

पञ्च बुद्धीन्द्रियाणि ,, ७-७

पञ्च महाभूतानि तेषां गुणाश्च
शा. १-२७, २८

पञ्चमे मासि गर्भस्य स्वरूपम्
शा. ४-२१

पञ्चसु विषमज्वरेषु द्विताः पञ्च कषायाः
चि. ३-२००-२०३

पञ्चपाङ्गुलशाकस्य गुणाः सू. २७-१०९

पञ्चानां मासतानामन्योन्यावरणे
लिङ्गानि तच्चिकित्सा च

चि. २८-६९९-२४८

- पञ्चेन्द्रियद्रव्याणि सू. ८-९
- पञ्चेन्द्रियबुद्धयः ,, ८-१२
- पञ्चेन्द्रियाणि ,, ८-८
- पञ्चेन्द्रियादीनां परिगणनम् सू. ८-३
- पञ्चेन्द्रियाधिष्ठानानि ,, ८-१०
- पञ्चेन्द्रियाधिष्ठानानि शा. ७-७
- पञ्चेन्द्रियार्याः सू. ८-११
- पटोलस्य गुणाः ,, २७-९५-९७
- पत्तूरस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३
- पथ्यापथ्ययोर्लक्षणम् सू. २६-४५
- पद्मपल्लवस्य गुणाः ,, २७-१०५
- पनसफलस्य संपकस्य गुणाः
सू. २७-१४३, १४४
- पयसः उपवासादिष्वनुपानत्वम्
सू. २७-३२२
- परमाणुभेदेन शरीरावयवानामसंख्येयत्वम्
शा. ७-१७
- परमात्मनो लिङ्गानि शा. १-७०-७४
- परलोकैषणा सू. ११-६
- परादिगुणानां लक्षणम् सू. २६-३१-३५
- परादीनां गुणानां निर्देशः ,, २६-२९-३०
- परावरवैद्यपरीक्षा सू. ३०-७२-८३
- परिकर्तिकाव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ६-६१-६७
- परिकर्तिकाव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ७-५४-५७
- परिकर्ते द्वौ वस्ती सि. १०-३४, ३५
- परिचारकस्य गुणाः सू. ९-८
- परिप्लुताया योनेर्लक्षणम्
चि. ३०-२३, २४
- परिमर्शनविधिः इ. ३-४
- परिषेकस्वेदस्य कल्पना सू. १४-४४
- परिषेकस्वेदस्य द्रव्याणि इ. १४-३४
- परिस्रावव्यापदो वर्णनम् सि. ७-५८-६२
- परिखवे द्वौ वस्ती सि. १०-३२
- परिस्रावव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ६-६८-७०
- परिहारस्य लक्षणम् वि. ८-६०
- परीक्षायाः प्रयोजनम् ,, ८-१३२
- परीक्षाया विषये भिषजां प्रश्नाः
वि. ८-८०
- परीक्षाया विषये भिषजां प्रश्नानामुत्तरम्
वि. ८-८१-८२
- परीक्षायाश्चातुर्विध्यम् सू. ११-१७
- परीक्ष्याणां द्विविधो भेदः, तयोः परीक्षणो-
पायश्च इ. १-४
- परुषकस्य गुणाः सू. २७-१२८
- परुषकस्याम्लस्य गुणाः ,, २७-१३२
- पर्पटकस्य गुणाः ,, २७-९५-९७
- पर्पटकीफलस्य गुणाः ,, २७-१६२
- पर्णमा गुणाः सू. २७-१७०
- पर्णपुष्पा गुणाः सू. २७-१०७
- पलाण्डोर्गुणाः ,, २७-१७५
- पलाशाद्यो निरूहः सि. ३-४४, ४५
- पलितस्य लक्षणम् चि. २६-१३२
- पशूनां वस्तिकर्मविधिः सि. ११-१९-२६
- पाम्रभौतिकानामपि चक्षुरादीनां तैत्रसत्त्वा-
दिभ्यपदेशो हेतुः सू. ८-१४
- पाटलस्य गुणाः ,, २७-१५
- पाठया गुणाः चि. २७-८८
- पाण्डुकामल्योर्दोषापेक्षिणी चिकित्सा
चि. १६-११५, ११६
- पाण्डुकामल्योः पानाहारे तोयम्
चि. १६-११४
- पाण्डुप्रदरचिकित्सा
चि. ३०-११६-१२०
- पाण्डुरोगस्य निदानम् सू. १६-७-११
- पाण्डुरोगस्य पित्तत्रस्य निदानलक्षणे
चि. १६-१९-२२
- पाण्डुरोगस्य पूर्वरूपम् चि. १६-१२
- पाण्डुरोगस्य भेदाः ,, १६-३
- पाण्डुरोगस्य मृजस्य चिकित्सा
चि. १६-११७
- पाण्डुरोगस्य मृजस्य निदानलक्षणे
चि. १६-३०
- पाण्डुरोगस्य वातत्रस्य निदानलक्षणे
चि. १६-१७-१८

पाण्डुरोगस्य श्लेष्मजस्य निदानलक्षणे
चि. १६-२३-२५

पाण्डुरोगस्य संप्राप्तिः चि. १६-४-६

पाण्डुरोगस्य सान्निपातिकस्य निदान-
लक्षणे चि. १६-२६

पाण्डुरोगस्य सामान्यलक्षणम्
चि. १६-१३-१६

पाण्डुरोगस्यासाध्यलक्षणम्
चि. १६-३१-३३

पाण्डुरोगाः पञ्च सू. १९-४ | ४

पाण्डुरोगे ऋतुकायं घृतम्
चि. १६-४७-४९

पाण्डुरोगे कतिपययोगाः चि. १६-६१-६९

पाण्डुरोगे कामलाहरौ योगौ चि. १६-९८

पाण्डुरोगे गौडोरिष्टः ,, १६-१०५

पाण्डुरोगे त्रिकलायो लेहः ,, १६-९९

पाण्डुरोगे दन्तीघृतम् ,, १६-५१

पाण्डुरोगे दाडिमार्थं घृतम्
चि. १६-४४-४६

पाण्डुरोगे दाव्यादिलेहः चि. १६-९७

पाण्डुरोगे द्राक्षाघृतम् ,, १६-५२

पाण्डुरोगे धात्र्यवलेहः
चि. १६-१००, १०१

पाण्डुरोगे धात्र्यरिष्टः
चि. १६-१११-११३

पाण्डुरोगे नत्रायसचूर्णम् चि. १६-७०, ७१

पाण्डुरोगेऽन्यौ घृतयोगौ
चि. १६-५४, ५५

पाण्डुरोगे पथ्याघृतम् चि. १६-५०

पाण्डुरोगे पुनर्नवामण्डूरम् ,, १६-९३-९६

पाण्डुरोगे वीरुकारिष्टः
चि. १६-१०६-११०

पाण्डुरोगे मण्डूरवटकाः चि. १६-७२-७९

पाण्डुरोगे मण्डूरवटकाः
चि. १६-१०२-१०४

पाण्डुरोगे मृज्जे व्योषाद्यं घृतम्
चि. १६-११८-१२०

पाण्डुरोगे योगराजः चि. १६-८०-८६

पाण्डुरोगे विशालादिकाण्टः ,, १६-६०-६२

पाण्डुरोगे शिलाजतुवटकाः ,, १६-८७-९२

पाण्डुरोगे संशोधनम् चि. १६-५५-५९

पाण्डुरोगे हरिद्रादिघृतम् ,, १६-५३

पादत्रधारणस्य गुणाः सू. ५-१००

पादादिशौचाधानस्य गुणाः
सू. ५-१८

पादाभ्यङ्गस्य गुणाः सू. ५-९०-९२

पानकस्य गुणाः ,, २७-२७९, २८०

पामाया लक्षणम् चि. ७-२५

पारावतस्य गुणाः सू. २७-१३४

पार्थिवद्रव्यसंग्रहः सू. १-७०

पार्थिवादिभेदेन शरीराङ्गविभागः
शा. ७-१६

पार्श्वरुजाहरः प्रदेहः सू. ३-२५

पालङ्कयाया गुणाः ,, २७-९८-१०३

पाशवसत्त्वस्य लक्षणम्

शा. ४-३९ | १

पाशवादीनां त्रिविधानां राजसत्त्वम्
शा. ४-३९

पांशुजलवणस्य गुणाः सू. २७-३०४

पिडकाः शराविकादिभ्योऽन्याः
सू. १७-१०८-११०

पिडकाः सप्त सू. १९-४ | २

पिडकानां नामानि ,, १७-८३

पिडकानां संभवः प्रमेहं विनाऽपि
सू. १७-१०४, १०५

पिडकानां साध्यासाध्यत्वनिर्देशः
सू. १७-१०६, १०७

पिडकानामुपद्रवाः सू. १७-१११

पिडकायाः संप्राप्तिर्लक्षणं च
सू. १८-२४

पिण्डकगुणाः सू. २७-२६७

पिण्डालुङ्गस्य गुणाः सू. २७-१२२

पितृभिरुन्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०

पित्तकासे कतिपययोगाः चि. १८-१०३-१०७

पित्तकासे चिकित्साक्रमः
चि. १८-८३-८६

पित्तकासे त्वगादिलेहः
चि. १८-९२, ९३

पित्तदासेऽन्नपानम् चि. १८-९६-९९

पित्तकासे पिप्पल्यादिलेहः चि. १८-९४,९५	पित्तगुल्मेऽभ्यङ्गाः चि. ५-१३१	पित्तजमूत्रकृच्छ्रे कतिपययोगाः चि. २६-५१
पित्तकासे मृद्धीकालेहः चि. १८-९१	पित्तगुल्मे रक्तावसेचनम् चि. ५-३६-३८	पित्तजमूत्रकृच्छ्रे शतावर्यादिकाथः चि. २६-५०
पित्तकासे केहयोगाः चि. १८-८७-८९	पित्तगुल्मे रोहिण्याद्यं घृतम् चि. ५-११४-११७	पित्तजयोनिव्यापत्तेर्निदानं लक्षणं च चि. ३०-१११,१२
पित्तकासे शरादिपञ्चमूलक्षीरम् चि. १८-१००	पित्तगुल्मे वासाघृतम् चि. ५-१२६,१२७	पित्तज्वरचिकित्साया रक्तपित्तेऽतिदेशः चि. ४-९५,९६
पित्तकासे शर्करादिलेहः चि. १८-९०	पित्तगुल्मे विरेचनयोगाः चि. ५-१२८-१३०	पित्तज्वरस्य लक्षणानि नि. १-२२-२४
पित्तकासे स्थिरादिलेहः चि. १८-१०१,१०२	पित्तप्रहणीगदस्य निदानलक्षणे चि. १५-६५,६६	पित्तज्वरस्य संप्राप्तिः नि. १-२२-२४
पित्तकुष्ठे प्रलेपनम् चि. ७-१३१	पित्तप्रहण्यां किराताद्यं चूर्णम् च. १५-१३७-१४०	पित्तज्वरस्य हेतुः नि. १-२२-२४
पित्तकुष्ठे स्नानम् ७-१३२-१३५	पित्तप्रहण्यां चन्दनाद्यं घृतम् चि. १५-१२५-१२८	पित्तदूषितशुकस्य लक्षणम् चि. ३०-१४१
पित्तगुल्मस्य निदानं लक्षणं च चि. ५-१०,१३	पित्तप्रहण्यां नागराद्यं चूर्णम् चि. १५-१२९-१३१	पित्तप्रदरस्य निदानलक्षणे चि. ३०-२१४-२१६
पित्तगुल्मस्य संप्राप्तिर्लक्षणानि च नि. ३-८,९	पित्तप्रहण्यां भूनिम्बाद्यं चूर्णम् चि. १५-१३२, १३३	पित्तप्रमेहनामानि नि. ४-२५,२६
पित्तगुल्मे आमलकाद्यं घृतम् चि. ५-१२२	पित्तप्रहण्यां वचाद्यं चूर्णम् चि. १५-१३४-१३६	पित्तप्रमेहस्य निदानसंप्राप्तिश्च नि. ४-२४
पित्तगुल्मे घृतयोगाः चि. ५-११४	पित्तप्रहण्याश्चिकित्साक्रमः चि. १५-१२२-१२४	पित्तप्रमेहानां लक्षणानि चि. ६-१०
पित्तगुल्मे चिकित्साक्रमः चि. ५-३३-३५	पित्तच्छर्देर्निदानलक्षणे चि. २०-१०, ११	पित्तप्रमेहानां लक्षणानि नि. ४-२८-३५
पित्तगुल्मे त्रायमाणायं घृतम् चि. ५-११८-१२१	पित्तच्छर्द्याश्चिकित्सा ,, २०-२६-३३	पित्तमेहेषु कतिपययोगाः चि. ६-३०-३३
पित्तगुल्मे द्राक्षाद्यं घृतम् चि. ५-१२३-१२५	पित्तजमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा चि. २६-४९	पित्तरोगे शस्तास्यो वस्तयः चि. १०-२१,२२
पित्तगुल्मेऽन्नपानानि चि. ५-१३३,१३४	पित्तजमूत्रकृच्छ्रे एर्बस्वीजादियोगौ चि. २६-५२,५३	
पित्तगुल्मे वस्तयः चि. ५-१३२		

पित्तलक्ष्य पित्तकोषे कारणं तस्यावजयनं च चि. ८-९७	पित्ताधिकस्य वातरक्तस्य लिङ्गानि चि. २९-२७, २८	पीयूषगुणाः सू. २७-२२४-२३५
पित्तलक्ष्य लक्षणम् वि. ८-९७	पित्तापस्मारस्य लक्षणम् नि. ८-८ २	पीलुगुणाः सू. २७-१४५
पित्तविकाराणां गणना सू. २०-१४	पित्तावृतस्नेहस्य चिकित्सा सि. ४-३१	पीलुपणिकाया गुणाः सू. २७-१४५
पित्तस्य कुपितस्योपक्रमः सू. २०-१६	पित्तावृतस्नेहस्य लक्षणम् ,, ४-३१	पुंगर्भाया लक्षणानि शा. २-२४, २५
पित्तस्य गुणाः प्रशमने सूत्रम् सू. १-६०	पित्तोदरे चिकित्साविधिः चि. १३-६८-७१	पुण्डरीककुण्डस्य लक्षणम् नि. ५-८ ५
पित्तस्य शरीरान्तर्गतस्य कुपिताकुपितस्य शुभाशुभकरत्वम् सू. १२-११	पित्तोन्मादस्य निदानलक्षणे चि. ९-११, १२	पुण्डरीकस्य लक्षणम् चि. ७-१८
पित्तस्यात्मस्वरूपस्य लक्षणकर्माणि सू. २०-१५	पित्तोन्मादस्य लक्षणम् नि. ७-७ २	पुत्रज्या योनेर्लक्षणम् ,, ३०-२८
पित्तहृद्रोगस्य चिकित्सा चि. २६-९०-९२	पिपासाज्वरनाशनकषाययवागूनामतिदेशः चि. ३-२१५	पुत्रोत्पत्तौ कारणम् शा. २-११-१४
पित्तहृद्रोगे कशेरुकाद्यं घृतम् चि. २६-९४, ९५	पिपासानिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च सू. ७-२१	पुनरावृत्ते ज्वरे चिकित्सा चि. ३-३३९-३४२
पित्तहृद्रोगे द्राक्षाद्यं घृतम् चि. २६-९३	पिप्पली-क्षार-लवणानामतिमात्रसेवननिषेधः चि. १-१५	पुनरावृत्ते ज्वरे किराततिकादिक्रायः चि. ३-३४३
पित्तातिसारे कतिपययोगाः चि. १९-५१-५५	पिप्पलीरसायनम् चि. १-३/३२-३/३४	पुरीषजानां कृमीणां समुत्थानादि चि. ७-१३
पित्तातिसारे गुदवलीपाकचिकित्सा चि. १९-८७-९२	पिप्पलीवर्धमान रसायनम् चि. १-३ ३६-३ ४०	पुरीषवहस्रोतसां मूलं तद्दुष्टिलक्षणं च चि. ५-८
पित्तातिसारे चिकित्साक्रमः चि. १९-५०	पिप्पल्या गुणाः सू. २७-२९७	पुरीषविरजनीयो दशको महाकषायः सू. ४-१५
पित्तातिसारेऽनुवासनम् चि. १९-६१, ६२	पिप्पल्याद्यं घृतम् चि. ५-७४, ७५	पुरीषवेगविधारणे दोषास्तच्चिकित्सा च सू. ७-८, ९
पित्तातिसारेऽक्षपानम् ,, १९-५६-६०	पिशाचोन्मत्स्य लक्षणम् चि. ९-२०	पुरीषसंग्रहणीयो दशको महाकषायः सू. ४-१५
पित्तातिसारे पिच्छाबद्धितः चि. १९-६३-६८	पीडयमाने बन्धावन्तरा मुक्ते दोषास्त- च्चिकित्सा च. चि. ५-१३, १४	पुरीषादिमलानां क्षयलक्षणानि सू. १७-७०-७२
पित्तादिदोषसंसृष्टस्य तस्य (अजीर्णस्य) लिङ्गानि चि. १५-४७-४९	पीतेऽप्यौषधेऽशुद्धस्य कर्तव्यम् सि. ६-३५, ३६	पुरुषमामयं चाधिकृत्य समेतानां महर्षीणां विवादाः सू. २५-३-२९

पुरुषसंश्रयकृमिनिषयेऽग्निवेशस्य प्रश्नः
वि ७-८

पुरुषस्य कारणत्वम् शा. १-३९-५२

पुरुषस्य प्रभवः शा. १-५३

पुरुषस्य लोकसंमितत्वम् शा. ५-३-६

पुरुषस्य साच्चिकादिव्यपदेशे हेतुः
सू. ८-६

पुष्करवीजस्य गुणाः सू. २७-११८

पूतिनस्यस्यापीतप्रस्य च लक्षणम्
चि. २६-११३, ११४

पुष्पगुणाः सू. २७-२६७

पुष्पलिकागुणाः चि. २७-२६७

प्यरक्तस्य लक्षणम् ,, २६-११६

पूर्वसंशोधित एव शरीरे वृष्ययोगा
उपयोक्तव्याः चि. २-५०, ५१

पूर्वरूपस्य लक्षणम् नि. १-८

पूर्वरूपारिष्टज्ञानफलम् इ. ५-२६

पूर्वोक्त(त्र्युषणादिघृतादि)घृतयोगेभ्य
एव चूर्णानि गुटिकाश्च कल्पनीयाः
चि. ५-७६-७८

पूर्वोक्तापत्यकरीषष्टिकादिगुटिकाद्य-
ष्टयोगानां फलम् चि. २-२ | ३०

पृथुकानां गुणाः सू. २७-२७३

पेयादिकमाचरणे हेतुः सि. ६-२४

पेयाया गुणाः सू. २७-२५०

पेशीसंख्याकथनम् शा. ७-१४

पैत्तिकप्रतिश्यायचिकित्सा
चि. २६-१४४

पैत्तिकप्रतिश्याये भावस्थिकी चिकित्सा
चि. २६-१४४-१४९

पैत्तिकप्रतिश्याये पाठाद्यं तैलम्
चि. २६-१४५

पैत्तिकयोनिरोगाणां चिकित्सा
चि. ३०-६३

पैत्तिकविषलक्षणम् चि. २३-१६८

पैत्तिकशिरोरोगस्य चिकित्सा
चि. २६-१७५-१७९

पैत्तिकशोथे चिकित्सा चि. १२-६८

पैत्तिकशोथे स्नानानुलेपने
चि. १२-६९

पैत्तिके योनिरोगे जीवनीयघृतम्
चि. ३०-६९

पैत्तिके योनिरोगे शतावरीघृतम्
चि. ३०-६४-६८

पैत्तिकोन्मादचिकित्सा चि. ९-७६, ७७

पैशाचसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३८/३

प्रकरणोपसंहारः शा. ४-२६

प्रकृतित आतुरपरीक्षा चि. ८-९५

प्रकृतिप्राप्तस्य वज्यानि सि. १२-१०-१२

प्रकृतिभूतानां दोषाणां शरीरोपकारकत्वम्
चि. १-५

प्रकृतिमापन्नस्य लक्षणानि सि. १२-९

प्रकृतेर्भेदाः इ. १-५

प्रकृतेर्विवरणम् वि. १-२२ | १

प्रजास्थापनो दशको महाकषायः
सू. २८-३६-४२

प्रज्ञापराधस्य वर्णनम्
शा. १-१०२-१०९

प्रज्ञापराधादुत्पन्नस्याप्यरिष्टस्याज्ञानम्
इ. २-६

प्रणीयमानो वस्तिर्भेदुभिर्न याति, सुखं
च बहिर्नायाति ते हेतवः सि. १-५५, ५६

प्रतमकस्य लक्षणम् चि. १७-६३, ६४

प्रतिच्छाया अरिष्टभूताः इ. ७-३-७

प्रतिच्छायाश्रयमरिष्टम् इ. ८-३

प्रतिज्ञाया लक्षणम् चि. ८-३०

प्रतिज्ञाहानेर्लक्षणम् वि. ८-६१

प्रतिदिनमनुवास्याः सि. ४-४६

प्रतिदिनानुवासने हेतुः सि. ४-४७

प्रतिनाहस्य लक्षणम् चि. २६-११२

प्रतिमर्शगुणाः सि. ९-११६

प्रतिमर्शप्रयोगविधिः सि. ९-११७

प्रतिश्यायस्य निदानसंप्राप्तिरक्षणानि
चि. २६-१०४-१०६

प्रतिश्यायाद्राजयक्ष्मा कथं प्रवर्तते
चि. ८-४८-५०

प्रतिश्यायाश्चत्वारः सू. १९-४ | ५

प्रतिष्ठापनाया लक्षणम् वि. ८-३२

प्रतिसंस्कृतः कर्म सि. १२-३६	प्रधानमर्मणां हृदयशिरोवस्तीनां वर्णनम् सि. ९-४	प्रमेहाणां चिकित्साक्रमः चि. ६-१५-१८
प्रतुदानां निर्देशः सू. २७-५०-५२	प्रधानमर्मणामुपघाते विशेषलक्षणानि सि. ९-६	प्रमेहाणां दोषदृष्यसंग्रहः चि. ६-८
प्रतुदानां साधारणगुणाः सू. २७-५९, ६०	प्रधानमर्मणामुपघाते सामान्यलक्षणानि सि. ९-५	प्रमेहाणां पूर्वरूपाणि नि. ४-४७
प्रत्यक्षलक्षणम् चि. ४-४ २	प्रश्मापनस्य प्रयोगविधिः सि. ९-१०७, १०८	प्रमेहाणां पूर्वरूपाणि चि. ६-१२-१४
प्रत्यक्षतः पञ्चेन्द्रियैर्ज्ञेया विषयाः चि. ४-७	प्रपुन्नाडस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३	प्रमेहाणां साध्यासाध्यविचारः चि. ६-५६
प्रत्यक्षस्य लक्षणम् सू. ११-२०	प्रभावस्य लक्षणम् ,, २६-६७	प्रमेहाणां साध्यासाध्यविभागः ,, ६-७
प्रत्यक्षस्य लक्षणम् चि. ८-३९	प्रभावस्योदाहरणानि सू. २६-६८-७२	प्रमेहाणामुपद्रवाः नि. ४-४८
प्रत्यक्षेण पुनर्भवस्य प्रतिपादनम् सू. ११-३०	प्रभावादिभेदेन रोगानीकभेदाः चि. ६-३	प्रमेहिणामनुपानानि चि. ६-४६
प्रत्यनुयोगस्य लक्षणम् चि. ८-५३	प्रभाषितं शुभाशुभत्वम् इ. ७-१४, १५	प्रमेहिणामन्नपानम् ,, ६-१९-२४
प्रत्याख्येयस्य लक्षणम् सू. १०-१९, २०	प्रमाणतो देहपरीक्षा चि. ८-११७	प्रमेहेऽपतर्पणम् ,, ६-५९
प्रत्याख्येयस्य लक्षणम् सू. १८-४०	प्रमाणप्रकरणोपसंहारः सू. ११-२६	प्रयोजनस्य लक्षणम् चि. ८-४४
प्रत्यागते वस्ती पश्चात्कर्म सि. ३-२७	प्रमेहचिकित्सासूत्रम् नि. ४-४९	प्रलेपविषये कर्तव्याकर्तव्योपदेशः चि. २१-९८-१०७
प्रथमद्वितीयतृतीयवस्तीनां फलम् चि. ३-२६	प्रमेहनिदानसेवननिषेधः चि. ६-५३	प्रवाहणे द्वौ वस्ती सि. १०-३६
प्रथमे मासि गर्भस्य स्वरूपम् शा. ४-९	प्रमेहपिडकाचिकित्सा ,, ६-५८	प्रवाहिकाव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च सि. ७-४०-४२
प्रदरचिकित्सा चि. ३०-२२७, २२८	प्रमेहरक्तपित्तयोर्विशेषनिर्णयः चि. ६-५४	प्रवृत्तेर्मूलम् शा. ५-९, १०
प्रदरस्य निदानं संप्राप्तिश्च चि. ३०-२०४-२१०	प्रमेहसंख्या नि. ४-३	प्रवृत्तेर्लक्षणम् चि. ८-७७
प्रदुण्डलोत्तसां धातुदूषकत्वम् चि. ५-९	प्रमेहस्य निदानम् चि. ६-४	प्रवृत्तेर्विवरणम् ,, ८-१२९
प्रदुण्डलोत्तसां चिकित्सासूत्रम् चि. ५-२६-२८	प्रमेहस्य संप्राप्तिः नि. ६-५, ६	प्रशस्तो मिथक् सू. २९-१३
	प्रमेहस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि इ. ५-१६, १७	प्रशान्तानां विकाराणामपुनरागमनोपायः शा. २-४२-४४
	प्रमेहा विंशतिः सू. १९-४ ९	

प्रसवकालः शा. ४-२५

प्रसहादिस्त्राणां निरुक्तिः

सू. २७-५३-५५

प्रसहानां निर्देशः सू. २७-३५, ३६

प्रसहानां विशेषगुणाः ,, २७-५८

प्रसहानां साधारणगुणाः

सू. २७-५६, ५७

प्रस्तरस्वेदस्य कल्पना सू. १४-४२

प्रस्तरस्वेदस्य द्रव्याणि ,, १४-२७

प्राकृतवैकृतज्वरलक्षणम्

चि. ३-४२-४९

प्राकृचरणाया योनेर्लक्षणम् चि. ३०-२०

प्रागेव जनपदोद्ध्वंसनाद्भेषजोद्धरणोपदेशः

चि. ३-३, ४

प्राचीनामलकस्य गुणाः सू. २७-१४५

प्राज्ञाज्ञरोगिणोर्लक्षणम् ,, ११-५६-६२

प्राणवर्धनादीनामेकैकस्योत्कृष्टतमत्वम्

सू. ३०-१५

प्राणवहस्रोतसां मूलं तद्दृष्टिलक्षणं च

चि. ५-८

प्राणाचार्यप्रशंसा चि. १-४ | ५१-

४ | ५४

प्राणादिवहस्रोतसां दुष्टिहेतवः

चि. ५-१०-१२

प्राणाभिसराणां लक्षणम् सू. २९-७

प्राणायतनानि सू. २९-३, ४

प्राणिनां देशभक्ष्यविशेषेण गुरुलाघवम्

सू. २७-३३२, ३३३

प्राणैषणा सू. ११-४

प्रातराशेऽजीर्णेऽपि सायमाशस्य न

दूषणत्वम् चि. १५-२३७-२४०

प्रायोगिकधूमवर्तिद्रव्याणि

सू. ५-२०-२२

प्रार्थनासंधारणे दोषाः शा. ४-१९

प्रियालतैलस्य गुणाः सू. २७-२९१

प्रियालस्य गुणाः ,, २७-१५८

प्रेतसत्वस्य लक्षणम् शा. ४-३८ | ५

लक्षपल्लवस्य गुणाः सू. २७-१०५

लक्षफलस्य गुणाः ,, २७-१६३, १६४

श्रीहाभिवृद्धेः संप्राप्तिः लक्षणं च

सू. १८-२८

श्रीहोदरस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि

चि. १३-३५-३८

श्रीहोदरे चिकित्साविधिः

चि. १३-७५-७८

श्रीहोदरे विप्वल्यादिभूर्णम्

चि. १३-७९

श्रीहोदरे पैत्तिके चिकित्सा

चि. १३-८७

श्रीहोदरे रोहितकृष्टतम् चि. १३-८३-८६

श्रीहोदरे रोहितकलतासन्धानम्

चि. १३-८१, ८२

श्रीहोदरे विडङ्गादिक्षारः चि. १३-८०

फल्ज्या गुणाः सू. २७-९८-१०३

फलत्रिकादिकायः चि. ६-४०

फलमांसादिभिः संस्कृतानां भक्ष्याणां

गुणाः सू. २७-२६८

फलवर्गः ,, २७-१२५-१६५

फलानां वर्जनीयानां निर्देशः

सू. २७-३१७

फलारिष्टो द्वितीयः

चि. १४-१५३-१५७

फलनीनां नामकर्माणि सू. १-८०-८५

फलगोर्गुणाः सू. २७-१२८

फाण्टलक्षणम् ,, ४-७ | ३

फेनसंघातवस्तन्ये पाठादियोगः

चि. ३०-२६५-२६७

वदरस्य गुणाः सू. २७-१३२

वदरस्य गुणाः ,, २७-१४७

वद्वक्षतान्त्रयोः शस्त्रकर्म

चि. १३-१८४-१८८

वद्वगुदोदरस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि

चि. १३-३९-४१

वद्वगुदोदरे चिकित्साविधिः

चि. १३-८९, ९०

वर्हिमांसस्य गुणाः सू. २७-६३, ६४

बलं त्रिविधम् ,, ११-३६

बलदोषप्रमाणज्ञानहेतोरालुरपरीक्षा चि. ८-९४

बलमांसक्षये येऽचिकित्स्याः

इ ९-८, ९

बलविशेषं दृष्ट्वा भैषज्यमवचार्यम्
चि. ८-१२३

बलादिरसायनानि चि. २-१२

बलादीन् प्रविभज्य दत्तो बस्तिः सर्वरोगा-
न्निनर्तयति सि. १०-४

बलाद्यौ यापनवस्ती सि. १२-१६ | ५,
१६ | ६

बलाया गुणाः सू. २७-१०७

बल्यो दशको महाकषायः सू. ४-१०

वस्तावस्यम्बुक्षणीते व्यापदः
सि. ३-२०-२३

बस्तिकुण्डलस्य निदानलक्षणे
चि. ९-४४-४९

बस्तिदानसमये आवस्थिकं कर्म
सि. ३-२५

बस्तिदानसमये प्रशस्तं शयनम्
चि. ३-३३, ३४

बस्तिदानानन्तरं देयं भोजनम्
चि. ३-३४, ३५

बस्तिनेत्रप्रमाणम् सि. ३-८-१०

बस्तिनेत्रविधानोपशोनीनि द्रव्याणि
सि. ३-७

बस्तिनेत्राकृतिः सि. ३-८-१०

बस्तिप्रणेतुर्दोषाः ,, ५-८

बस्तिप्रयोगविधिः सि. ३-१२-२०

बस्तियन्त्रनिर्माणविधिः
सि. ३-१०, ११

वस्तिशुद्धस्य यवागूविधानम् सि. ८-१७

वस्तीनां गुणाः सि. १२-२०, २१

वस्तेः शीर्षनिर्गमने हेतवः

चि. १-५६, ५७

वस्तेः समहीनातियोगलक्षणानि

सि. १-४०-४६

वस्तेः सर्वशरीरमलहरत्वे दृष्टान्त-
द्वयम् सि. ७-६४, ६५

वस्तेर्लुब्धगमने हेतुस्तच्चिकित्सा च
सि. ५-१२

वस्तेर्गुणाः सि. १-२७-४०

वस्तेर्गुणाः ,, १०-५

वस्तेर्भेदाः ,, १०-८

वस्तेर्मृदुत्वं तीक्ष्णत्वं च कथं विधेयम्
सि. ७-६३

वस्तौ द्रव्यनिष्पेक्षकमः सि. ३-२३

वस्त्यलामेऽनुकल्पविधिः सि. ३-१२

वस्त्यसम्यग्योगजन्यद्वादशव्यापदां
निर्देशः सि. ७-५, ६

वस्त्यादिषु परिहरणीयानि सि. १-५४, ५५

वस्त्यादिषु परिहारकालः ,, १-५४

बहिरायामस्य लक्षणम्
चि. २८-४६-४८

बहिरायामस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि
इ. ५-२४

बहिव्रैगज्वरलक्षणम् चि. ३-४१

बहुप्रजस्य प्रशंसा ,, २-१९-२३

बहुसंतानोत्पत्तौ कारणम्
शा. २-११-१४

वालरोगाणां चिकित्सा

चि. ३०-२८२-२८७

बाष्पनिग्रहे दोषास्तच्चिकित्सा च
सू. ७-१२

बाहुशीर्षगते वाते चिकित्सा
चि. २८-९८

द्विजलिकादीनां सामान्यचिकित्सा
चि. १२-८०

बिवालिकाया लक्षणम् चि. १२-७६

बिभीतकस्य गुणाः सू. २७-१४८

बिम्ब्या गुणाः सू. २७-१४२, १४३

बिल्वपत्रस्य गुणाः सू. २७-१०७

बिल्वपर्ण्या गुणाः ,, २७-१०७

बिल्वस्य गुणाः ,, २७-१२८

बिसस्य गुणाः सू. २७-११६, ११७

बीजोपघातजङ्घैव्यलक्षणम्
चि. ३०-१५८-१६०

बुद्धिविभ्रंशस्य वर्णनम् शा. १-९९

बुद्धेर्लक्षणम् शा. १-२२, २३

बुद्धेर्विवरणम् ,, १-३२-३४

बृहणं मांसम् सू. २२-२५

बृहणद्रव्याणि ,, २२-१३, १४

बृहणस्य कृतानिकृतलक्षणम्
सू. २२-३८, ३९

बृहणस्य लक्षणम् सू. २२-१०

बृहणी गुटिका चि. २-१ | २४-१ | ३३

बृहणीयवस्त्यनर्हाः सि. १०-११

बृहणीयाः सू. २२-२६	भिषक् ज्वरप्रशमने विशेषतो यतेत चि. ३-३४५	भूशयानां साधारणगुणाः सू. २७-५६, ५७
बृहणीयानि सू. २२-२७, २८	भिषक्तमस्य लक्षणम् सू. १-१३५	भूस्त्वणस्य गुणाः सू. २७-१७२
बृहणीयो दशको महाकषायः सू. ४-९	भिषग्बुभूषोः कर्तव्यम् सू. १-१३३	भूस्वेदस्य कल्पना सू. १४-५५
बृहत्याद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१६ ४	भिषजं प्रत्षातुरस्य कर्तव्यम् चि. १-४ ५५	भूस्वेदस्य द्रव्याणि सू. १४-२८
ब्रध्नस्य लक्षणचिकित्सिते चि. १२-९४, ९५	भिषजत्रिविधाः सू. ११-५०-५३	मृष्टकगुणाः सू. २७-१७०
ब्रह्मराक्षसोन्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०	भिषजा ज्ञातव्यानि कानिचित्प्रकरणानि चि. ८-६८	भेदनविधिः चि. ५-१३८-१४१
ब्राह्मरसायनं प्रथमम् चि. १-१ ४१-१ ५७	भिषजाऽऽयुर्वेद एव वादः कर्तव्यः चि. ८-६७	भेदनीयो दशको महाकषायः सू. ४-९
ब्राह्मरसायनं द्वितीयम् चि. १-१ ५८-१ ६१	भिषजैतत्सर्वं परीक्ष्य कार्यारम्भः कर्तव्यः चि. ८-७९	भेदनो निरूहः सि. ८-१२
ब्राह्मसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ १	भिषजो द्विविधाः सू. २९-५, ६	भेषजग्रहणकालाः चि. ३०-२९८-३०१
भक्तस्यानशनस्थानानि सू. १९-४/४	भूतविशेषकृतो रसानां गुणविशेषः सू. २६-४१	भेषजग्रहणयोग्यः कालः चि. ३०-३०३
भक्ष्याणां गुहादिभिः संस्काराद् गुरुत्वम् सू. २७-२७०	भूतानामसाधारणं लक्षणम् शा. १-२९-३१	भेषजग्रहणविधिः चि. १-३८-४०
भगन्दरस्य लक्षणचिकित्सिते चि. १२-९६, ९७	भूतोन्मादस्य रूपाणि नि. ७-१३	भेषजभेदाः चि. १-४
भण्ड्या गुणाः सू. २७-१०७	भूतोन्मादस्य सामान्यलिङ्गम् चि. ९-१७	भेषजसन्म्ययोगलक्षणम् चि. ३०-२९३
भल्लातकक्षीरम् चि. १-२ २३	भूतोन्मादे देवपितुराक्षसादीनाभिर्शसेत् नि. ७-२१	भेषजस्य पर्यायाः चि. १-३
भल्लातकक्षौद्रम् १-२ २४	भूतोन्मादेऽपि कर्मैव कारणम् नि. ७-१९, २०	भेषजस्य युक्तस्य लक्षणम् सू. १-१३४
भल्लातकगुणाः चि. १-२ १७-२ १९	भूमिशयानां निर्देशः सू. २७-३७, ३८	भोजनपरिपाकस्थानम् चि. २-१५-१८
भल्लातकतैलम् १-२ १५		भौतिकधात्वग्नीनां कर्म चि. १५-१३-१५
भल्लातकविधानम् १-२ १६		मकुष्ठकस्य गुणाः सू. २७-२७
भल्लातकस्य गुणाः सू. २७-१६५		
भव्यस्य गुणाः सू. २७-१३१		

मक्षिकादष्टलक्षणम् वि. २३-१५८

मज्जपानार्हाः सू. १३-५०

मज्जप्रदोषजा रोगाः सू. २८-१७

मज्जसमुत्थानां व्याधीनां चिकित्सा
सू. २८-२८

मज्जाया गुणाः सू. १३-१७

मज्जास्थोः प्रकुपितस्य वातस्य
लक्षणम् वि. २८-३३

मज्ज्ञो गुणाः सू. २७-२९५

मण्डलकुष्ठस्य लक्षणम् वि. ५-८/३

मण्डलकुष्ठे लेपो वि. ७-१२२, १२३

मण्डलस्य लक्षणम् वि. ७-१६

मण्डलिकृतशूलक्षणम्
वि. २३-१२८

मण्डस्य गुणाः

सू. २७-२५१, २५२३

मण्डकपर्णा गुणाः

सू. २७-९५-९७३

मत्स्यगिडिहाया गुणाः सू. २७-२४०

मत्स्यमांसस्य गुणाः सू. २७-८१

मत्स्यविषे चिकित्सा

सू. २३-२०८-२११

मदनकल्मोक्तक्रमः क. १-१०२

मदनफलानां ग्रहणस्थापनविधिः

क. १-१३

मदनफलानां दश षाड्वादियोगाः

क. १-२६

मदनफलानां पञ्च पयोमुखा योगाः

क. १-१७, १८

मदनफलानां विंशतिरुत्कारिकायोगाः

मोदकयोगश्च क. १-२३

मदनफलानां विंशतिलैहयोगाः

क. १-२२

मदनफलानां षड्वर्तिषोगाः क. १-२१

मदनफलानां षोडश शष्कुली-

पूपयोगाः क. १-२४-२५

मदनफलानामष्टौ मात्रायोगाः

क. १-१६

मदनफलानामेकः फाणितयोगः

क. १-२०

मदनफलानामेको प्रिययोगः

क. १-११

मदनफलपर्यायाः क. १-२७

मदमूर्त्त्ययोरुपक्रमः

सू. २४-५४-५८

मदलक्षणम् वि. २४-३९, ४०

मदस्य त्रयो भेदास्तेषां लक्षणानि

वि. २४-४१-५१

मदस्य वातजादिभेदेन लक्षणम्

सू. २४-३०-३३

मदस्य संप्राप्तिः सू. २४-२५-२९

मदात्ययस्य चिकित्सासूत्रम्

वि. २४-१०७, १०८

मदात्ययस्य पैत्तिकस्य चिकित्सा

वि. २४-१३६-१५०

मदात्ययस्य पैत्तिकस्य निदानलक्षणे

वि. २४-९२-९४

मदात्ययस्य वातिकस्य चिकित्सा

वि. २४-१२१-१३५

मदात्ययस्य वातिकस्य निदानलक्षणे

२४-८८-९१

मदात्ययस्य श्लैष्मिकस्य चिकित्सा

२४-१६४-१८८

मदात्ययस्य श्लैष्मिकस्य निदानलक्षणे

२४-९५-९७

मदात्ययस्य सन्निपातजस्य चिकित्सा

२४-१८९-१९०

मदात्ययस्य सामान्यलक्षणम्

२४-१०१-१०६

मदात्यये क्षीरप्रयोगः

वि. २४-१९५-१९८

मदात्यये पैत्तिके पञ्चाभ्लकयोगाः

वि. २४-१५१

मदात्यये मद्यप्रयोगः

वि. २४-११०-१२०

मदात्यये शीतला बाह्योपचाराः

वि. २४-१५२-१६३

मदात्यये हितो विहारः

वि. २४-१९१-१९४

मदानां शोणितमद्यविषजानां वातादिजे-

ष्वन्तर्भावः सू. २४-३४

मदाश्वत्वारः सू. १९-४,५	मधुकोडगुणाः सू. २७-२६७	मध्वाद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८/११
मदिराया गुणाः ,, २७-१८०	मधुघृताद्यौ यापनवस्ती सि. १२-१८ १४-१८ १५	मध्वाप्तस्य कष्टतमत्वे हेतुः सू. २७-२४७,२४८
मद्यदोषाः चि. २४-५२-५८	मधुतैलाद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८ १३	मध्वासवस्य गुणाः सू. २७-१८९
मद्यनिवृत्तेर्युगाः चि. २४-२०६	मधुनः श्लेष्मशमकत्वम् वि. १-१४	मनःपुरःसराणामिन्द्रियाणामर्थग्रहणे सामर्थ्यम् सू. ८-७
मद्यपाने सुखाः सहायाः सू. २४-७९-८४	मधुनः साधारणगुणाः सू. २७-२४५	मनःशरीरशुद्धानामेव रसायनसिद्धिर्भवति चि. १-४ ३६-४ ३८
मद्यप्रशंसा चि. २४-३-१०	मधुनो जातिभेदाः ,, २७-२४३,२४४	मनसः कर्म शा. १-२१
मद्यवर्गः सू. २७-१७८-१९५	मधुनो योगवाहिस्त्वम् ,, २७-२४९	मनसो ब्राह्मविषयाः सू. ८-१६
मद्यस्य जीर्णस्य गुणाः सू. २७-१९३	मधुमेहस्य निदानम् ,, १७-७८, ७९	मनसो द्वौ गुणौ शा. १-१९
मद्यस्य दश गुणास्तेषां कर्माणि च चि. २४-२९-३८	मधुमेहस्य लक्षणम् ,, १७-८१	मनसोऽर्थाः शा. १-२०
मद्यस्य प्रकृतिदर्शकत्वम् चि. २४-७२, ७३	मधुमेहस्य विशेषनिर्णयः चि. ६-५५	मनसो लक्षणम् सू. ८-४
मद्यस्य युक्तिपीतस्य गुणाः चि. २४-६१-७१	मधुमेहस्य संप्राप्तिः सू. १७-७९-८०	मनसो लक्षणम् शा. १-१८
मद्यस्य निधिना पीतस्य गुणाः चि. २७-१९४, १९५	मधुमेहस्योपेक्षणे पिडकानां समुद्भवः सू. १७-८२	मनोदेहसंतापलक्षणम् चि. १-४ ३६, ४ ३७
मद्यस्य विधिसेवितस्य गुणाः चि. २४-२६-२७	मधुररसस्य गुणकर्माणि तस्यातियोगे दोषाश्च सू. २६-४३ १	मनोऽभिघातजञ्छर्द्याश्चिकित्सा चि. २०-४१-४४
मद्यस्य स्वभावेनात्रतुल्यत्वम् चि. २४-५९, ६०	मधुशर्कराया गुणाः सू. २७-२४२	मनोर्यानामानुकूल्यस्य फलम् चि. ३०-३३२-३३३
मद्यस्याभिनवस्य गुणाः सू. २७-१९३	मधूकरस्य गुणाः ,, २७-१२८	मन्दं प्रणीते बाह्ये वा स्नेहे दोषास्त- च्चिकित्सा च सि. ५-१७
मद्यस्याविधिपीतस्य दोषाः चि. २४-२८	मधूकमनुपानं स्थूलदेहानाम् सू. २७-३२३	मन्दकगुणाः सू. २७-२२८
मद्यानां वर्जनीयानां निर्देशः सू. २७-३१८	मधूलिकासुराया गुणाः सू. २७-१९०	मग्याश्रितं रिष्टम् इ. ३-६
मद्यानां सामान्यगुणाः ,, २७-३७८	मधूत्मा गुणाः सू. २७-२२	मधूराद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८ ३
मद्यानुपानस्याधिकारिणः ,, २७-३२४	मध्यमस्नेहमात्राया गुणाः सू. १३-३७	मरिचस्य गुणाः सू. २७-२९८
	मध्यमस्नेहमात्राहाः पुरुषाः ,, १३-३५, ३६	

मर्त्यैभिषजोऽवशं पूजनीयाः चि. १-४ ३९-४ ५०	महाहिकाया लक्षणम् चि. १७-०१-२६	मानसदोषौ तज्जा विकाराश्च चि. ६-५
मर्मणां परिपालनानि सि. ९-९, १०	मांसजविकाराणां चिकित्सा सू. १८-२६	मानसव्याधेः प्रतीकारः सू. ११-४६, ४७
मर्मणां संख्या सि. ९-३	मांसप्रदोषजा रोगाः ,, २८-१३-१५	मानसशारीरयोत्रिविधं प्रकोपकारणम् सू. ६-६
मर्मणां संख्या तत्र त्रयाणां प्राधान्यम् चि. २६-३, ४	मांसमेदःस्ये वाते चिकित्सा चि. २८-९३	मानसा दोषाः शा. ४-३४
मर्मसंख्याकथनम् शा. ७-१४	मांसमेदसोः प्रकृषितस्य वातस्य लक्षणम् चि. २८-३२	मानस्य द्वैविध्यम् कं. १२-१०५
मलजानां कृमीणां समुत्थानादि चि. ७-१०	मांसरसयोगाः चि. ४-४९, ५०	मानुषदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२२४
मलजानां व्याधीनां चिकित्सा सू. २८-३०	मांसरसस्य क्षयेऽनुपानत्वम् सू. २७-३२१	मारीषस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३
मलानां क्षयवृद्ध्योर्लक्षणम् सू. ७-४३	मांसरसस्य गुणाः सू. २७-३१३-३१५	माषस्य गुणाः ,, २८-२४
मलायनानि सू. ७-४२	मांसवर्गः सू. २७-३५-८७	मासान्मरिष्यतो लिङ्गानि इ. ११-१०-१२
मलाश्रितदोषजा रोगाः २८-२२	मांसस्य शरीरवृंहणे प्राधान्यम् सू. २७-८७	मासान्मरिष्यतो लिङ्गानि इ. १२-२४
मशकदण्डलक्षणम् चि. २३-१५७	मातुलङ्गस्य गुणाः सू. २७-१५३, १५४	माहिषदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२१९
मसूरस्य गुणाः सू. २७-२८, २९	मात्रावस्तेर्गुणाः सि. ४-५३, ५४	माहिषमांसस्य गुणाः २७-८०
मसूरिकाया लक्षणम् चि. १२-९३	मात्राया अग्निबलापेक्षित्वम् सू. २७-३४२	मिथ्योपयुज्यमानानां षण्णां रसानां दोषप्रकोपकत्वम् चि. १-४
महदादीनि परिरक्षता यत्परिहार्यं यच्च सेव्यं तस्योपदेशः सू. ३०-१३, १४	मात्रावतः संशोधनौषधस्य गुणाः सि. ६-१५, १६	मुकूलगुणाः सू. २७-१५७, १५८
महर्षीणां समितौ रसाहारविनिश्चये कथा सू. २६-३-९	मात्रावतो भोजनस्य गुणाः १-२५ ३	मुक्तज्वरलक्षणानि चि. ३-३२९
महागद एकः सू. १९-४ ८	मात्रावतो भोजनस्य गुणाः चि. २-६	मुक्तस्य लक्षणम् शा. ५-२२
महायोन्या लक्षणम् चि. ३०-३५, ३६	मात्स्यसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३९ २	मुक्तात्मनो लक्षणम् शा. १-१५५
महाश्वासस्य लक्षणम् ,, १७-४६-४८	मानपरिभाषा कं. १२-८७-९७	मुक्तेः पर्यायाः शा. ५-२२-२४
महास्नेहानां नामकर्माणि सू. १-८६, ८७	मानसदोषसंग्रहः सू. १-५७	मुक्तोन्मादलक्षणम् चि. ९-९७
		मुखपाकचिकित्सा चि. २६-२०४, २०५

मुखरोगस्य चिकित्सा चि. २६-१८७-२०५	मूत्रकृच्छ्रस्य निदानलक्षणे सि. ९-३२	मूत्राष्टीलाया निदानलक्षणे सि. ९-३६
मुखरोगस्य वातजादिभेदेन लक्षणानि चि. २६-११९-१२३	मूत्रकृच्छ्रस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि चि. २६-३२-४४	मूत्रोत्सङ्गस्य निदानलक्षणे सि. ९-३२-३४
मुखरोगाश्चत्वारः सू. १९-४ ५	मूत्रकृच्छ्रहृत्त्रिरुहः सि. ८-१३, १४	मूत्रौकसादस्य निदानलक्षण- चिकित्सितानि सि. ९-२७, २८
मुखरोगे कटुकादिकाथः चि. २६-२०१, २०२	मूत्रकृच्छ्रे पुनर्नवादिमिश्रकस्नेहः चि. २६-४६-४८	मूर्च्छास्य वातजादिभेदेन लक्षणम् सू. २४-३५-४१
मुखरोगे कालकचूर्णम् चि. २६-१९४, १९५	मूत्रजठरस्य निदानलक्षणचिकित्सितानि सि. ९-२९-३१	मूर्च्छायाः संप्राप्तिः सू. २४, २५-२९
मुखरोगे खदिरादिगुटिका तैलं च चि. २६-२०६-२१४	मूत्रनिग्रहे दोषास्तचिकित्सा च सू. ७-५-७	मूर्च्छायाश्चत्वारः ,, १९-४ ५
मुखरोगे पीतकचूर्णम् चि. २६-१९६, १९७	मूत्रमार्गप्रवृत्तस्य रक्तपित्तस्य चिकित्सा चि. ४-८५	मूर्धविरेचनधूमवतिद्रव्याणि सू. ५-२६
मुखरोगे मृद्वीकादिचूर्णम् चि. २६-१९८-२००	मूत्रवहस्रोतषां मूलं तद्दृष्टिलक्षणं च चि. ५-८	मूलकस्य गुणाः सू. २७-१६८
मुञ्जातकस्य गुणाः सू. २७-११३	मूत्रविरजनीयो दशको महाकषायः सू. ४-१५	मूलिनीनां नामकर्माणि सू. १-७७-७९
मुद्गस्य गुणाः सू. २७-२३	मूत्रविरेचनीयो दशको महाकषायः सू. ४-१५	मूषकविषेऽगदः चि. २३-२०५
मुमूर्षतामातुराणां गृहावस्था इ. १२-३२-३९	मूत्रसंक्षयस्य निदानलक्षणे सि. ९-३४	मूषिकविषलक्षणम् ,, २३-१४७, १४८
मुमूर्षतामातुराणां दूताः इ. १२-९-२४	मूत्रसंप्रहणीयो दशको महाकषायः सू. ४-१५	भृगणां निर्देशः सू. २७-३९
मुमूर्षाणां कानिचिल्लक्षणानि इ. ७-१८-३१	मूत्राघाता अष्टौ सू. १९-४ १	मृगादिषु पूर्वोक्त(दशमूलाद्य)कल्पाति- देशः सि. १२-१८ १०
मुमूर्षोर्लक्षणानि इ. ८-१६-२६	मूत्राघातानां चिकित्सा सि. ९-४९, ५०	मृद्वीकाया गुणाः सू. २७-१२५, १२६
मुस्तादिकाथः सू. २३-१२, १३	मूत्राघातानां चिकित्सा सि. ९-४९, ५०	मृद्वीकेक्षुरसासवस्य गुणाः ,, २७-१८८
मुस्ताद्यो यापनवस्तिः चि. १२-१६ १	मूत्राणां नामकर्माणि सू. १-९२-१०४	मृद्वीषधं केषां प्रयोज्यम् क. १२-६७-६९
मूढवाते योगः चि. ११-२७	मूत्रातीतस्य निदानलक्षणे सि. ९-३५	मेदःसंभ्रया रोगाः सू. २८-१६
		मेदोजविकाराणां चिकित्सा ,, १८-२६

मेध्यरसायनानि चि. १-३ ३०, १-३ ३१	यवसक्तोर्गुणाः सू. २७-२६३	यावचिपिटकानां गुणाः सू. २७-२७३
मैत्रेयकृता भेषजामेषजयोस्तुल्यत्वप्रतिपादने चेष्टा सू. १०-४	यवस्य गुणाः ,, २७-१९	यासशर्कराया गुणाः ,, २७-२४२
मैथुनेऽयोग्यौ स्त्रीपुरुषौ शा. ८-६	यवागुगुणाः चि. ३-१५१-१५३	युक्तेर्लक्षणम् सू. ११-२३-२५
मैरेयस्य गुणाः सू. २७-१८७	यवागुयोगाः ,, ४-४३-४८	युक्त्या पुनर्भवस्य प्रतिपादनम् सू. ११-३२
मोक्षस्य लक्षणम् शा. १-१४२	यवाग्वः सू. २-१७-३३	युग्मेषु दिनेषु पुत्रकामौ अयुग्मेषु दुहितृकामौ संवसेताम् शा. ८-५
मोक्षस्योपायाः ,, १-१४३-१४६	यवानीगुणाः ,, २७-३०७, ३०८	यूष-रस-सूपानां संस्कारविशेषेण लाघव- गौरवे सू. २७-२६२
मोक्षोपायाः ,, ५-१२	यवान्या गुणाः ,, २७-१७०	येभ्योऽपस्मारी रक्ष्यः चि. १०-६६
मोचफलस्य संप्रकृतस्य गुणाः सू. २७-१४३, १४४	यवटयाहो वस्तिः सि. ३-४६	येषामरुणा येषां च श्यामा हिता क. ७-८-९
मोचरगुणाः २७-२२४-२३५	यवटयाहो वस्तिरपरः सि. ३-४७	येषां यवागूर्त्तं हिता चि. ३-१५४
यः पेयं पातुं न शक्नोति स ध्रियते इ. ९-११	यस्मात्पित्तस्य रक्तपित्तमिति संज्ञालाभः नि. ३-५	येषु साध्येष्वपि रोगेषु कर्म न सिद्धिमेति ते रोगाः सि. १-५७-६०
यकृद्दाल्युदरे चिकित्सा चि. १३-८८	यस्य विरेचनमूर्ध्वं याति तस्य चिकित्सा क. १२-७०	योगवस्तेर्विवरणम् सि. १-४७-५०
यक्षोन्मत्तस्य लक्षणम् ,, ९-२०	यादृशं यस्मिंश्च काले देवादयोऽभि- धर्षयन्ति चि. ९-२१	यो गर्भः संपूर्णदेहः, समये सुखं च जायते तस्य कारणम् शा. २-५-६
यथा फलात्पूर्वं पुण्योत्पत्तिः एवं मरणा- त्प्रागरिष्टोत्पत्तिः इ. २-३-५	यापनावस्तेरतिसेवने दोषाश्चिकित्सा च सि. १२-३०-३२	योगसंज्ञा कथं भवति क. १२-४३
यथोक्त (विरेचनशेषौषध) वमनफलं सम्य- ग्वसितस्य च पश्चात्कर्म सि. ६-२२, २३	यापनावस्यप्रवृत्तौ कर्तव्यम् सि. १२-२९, ३०	योगस्य लक्षणम् शा. १-१३८-१३९
यसे एकस्याभिद्रुद्धौ कारणम् शा. २-१६	याप्यस्य लक्षणम् सू. १०-१७, १८	योगिनामष्टविधमैश्वर्यम् शा. १-१४०, १४१
यसोत्पत्तौ कारणम् शा. २-११-१४	याप्यस्य लक्षणम् ,, १८-३९	योः दुर्बलो बहुदोषश्च दोषपाकेन स्वयमेव विरिच्यते तत्र कर्तव्यम् क. १२-६५
यवकृतसुराया गुणाः सू. २७-१९०	याम्यसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ ४	योनिदौर्गन्ध्यचिकित्सा चि. ३०-१२४-१२८
यवक्षारस्य गुणाः सू. २७-३०५	यावकगुणाः सू. २७-२६५	
यवघाकस्य गुणाः ,, २७-९८-१०३		

योनिरोगाणां चिकित्सासूत्रम्
चि. ३०-४१-४६

योनिरोगे उदुम्बरदुग्धप्रयोगः
चि. ३०-७७, ७८

योनिरोगे उदुम्बरादितैलम्
चि. ३०-७३-७७

योनिरोगे करीरादिप्रयोगः
चि. ३०-८२-८४

योनिरोगे धातक्यादितैलम्
चि. ३०-७९-८२

योनिरोगे पिप्पल्यादिवर्तिः
चि. ३०-७२^३

योनिरोगे लोहचूर्णप्रयोगः चि. ३०-८४, ८५

योनिरोगेषु पलाशादिकल्कः ,, ३०-१२२

योनिरोगेष्वद्वादौ वातशमनं कार्यम्
चि. ३०-११४-११६

योनिरोगेष्वद्वाबस्थिकी चिकित्सा
चि. ३०-१२०-१२२

योनिव्यापच्चिकित्सितोपक्रमः
चि. ३०-१, २

योनिव्यापस्तु दोषाधिक्यनिरूपणम्
चि. ३०-३-६

योनिव्यापदां सामान्यहेतुः चि. ३०-८

योनिव्यापदो विंशतिः सू. १९-४ | ९

योनिव्यापद्भेदाः चि. ३०-७

योनिव्यापद्विषयेऽभिवेशस्य प्रश्नाः
चि. ३०-३-६

रक्तगुल्मस्य निदानलक्षणे
चि. ५-१८-१९

रक्तगुल्मस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि
चि. ३-१४

रक्तगुल्मे चिकित्साक्रमः
चि. ५-१७२-१८२

रक्तग्रन्थेर्निदानलक्षणे सि. ९-४१-४२

रक्तजमूत्रकृच्छ्रेऽपथ्यानि चि. २६-७६

रक्तजमूत्रकृच्छ्रे श्वदंष्ट्राघृतम्
चि. २६-७४, ७५

रक्तजविकाराणां चिकित्सा सू. २८-२५

रक्तपित्तं त्रिविधम् सू. १९-४ | ६

रक्तपित्तस्य चिकित्सासूत्रम् चि. २-११

रक्तपित्तस्य दोषाधिक्यवशाल्लक्षणानि
चि. ४-११-१२

रक्तपित्तस्य द्विविधा गतिः चि. ४-१५-१७

रक्तपित्तस्य निदानपूर्विका संप्राप्तिः
चि. २-३-४

रक्तपित्तस्य पूर्वरूपाणि चि. २-६

रक्तपित्तस्य प्रागुत्पत्तिः ,, २-१०

रक्तपित्तस्य मार्गभेदः दोषभेदेन ,, २-८

रक्तपित्तस्य शीघ्रप्रतिकार्यत्वम् चि. ४-५

रक्तपित्तसंज्ञानिमित्तम् ,, ४-९

रक्तपित्तस्य संप्राप्तिः ,, ४-७-८

रक्तपित्तस्य साध्यस्य लक्षणानि
चि. ४-३२

रक्तपित्तस्य साध्यासाध्यलक्षणानि
चि. ४-१३-१४

रक्तपित्तस्य साध्यासाध्यविनिश्चयः
चि. २-९

रक्तपित्तस्य हेतुः चि. ४-६

रक्तपित्तस्य हेतुः ,, ४-२३

रक्तपित्तस्यारिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि
इ. ५-१०, ११

रक्तपित्तस्यासाध्यतालक्षणानि
चि. २-२३-२६

रक्तपित्तस्यासाध्यलक्षणानि
चि. ४-१८-२१

रक्तपित्तस्योपद्रवाः चि. २-७

रक्तपित्ते आदौ क्लृप्तनिषेधः
चि. ४-२५-२८

रक्तपित्ते घृतयोगाः चि. ४-८९, ९०

रक्तपित्ते तर्पणपेयायोग्याऽवस्था
चि. ४-३२

रक्तपित्ते तर्पणयोगाः चि. ४-३२-३५

रक्तपित्ते दोषाधिक्यवशान्मार्गानुबन्ध-
विशेषः चि. ४-२४

रक्तपित्ते निदानपरिवर्जनम् चि. ४-५३

रक्तपित्ते पिपासायां ह्रीविरादिजलम्
चि. ४-३१

रक्तपित्ते प्रमेहे च वस्तयः सि. १०-४३

रक्तपित्ते प्रलेपयोगाः चि. ४-१०२-१०५

रक्तपित्ते मार्गादीनवेक्ष्य लङ्घनं तर्पणं वा-
विधेयम् चि. ४-२९, ३०

रक्तपित्ते वमनयोगाः चि. ४-५९,६०

रक्तपित्ते शीतोपचाराः ,, ४-१०६-१०९

रक्तपित्ते संशमनी चिकित्सा

चि. ४-६२-६४

रक्तपित्ते संशोधनम् चि. ४-५४-५८

रक्तपित्ते हितं पानम् ,, ४-५१,५२

रक्तपित्ते हितं मांसम् ,, ४-४१,४२

रक्तपित्ते हितं शाकम् ,, ४-३८-४०

रक्तपित्ते हितान्यन्नानि ,, ४-३६,३७

रक्तप्रदोषजा रोगाः सू. २८-११-१३

रक्तमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा चि. २६-७३,७४

रक्तयोनेर्लक्षणम् ,, ३०-१६

रक्तशाल्यादीनां विशेषगुणाः

सू. २७-११,१२

रक्तस्थे वाते चिकित्सा चि. २८-९२

रक्तातिप्रवृत्तावन्यौ (घृतविधानादन्यौ) घृत-
योगौ चि. १४-१९८

रक्तातिप्रवृत्तौ कुटजफलाद्यं घृतम्

चि. १४-१९७

रक्तातिप्रवृत्तौ घृतविधानम् चि. १४-१९६

रक्तातिप्रवृत्तौ परिषेचनयोगाः

चि. १४-२१४

रक्तातिप्रवृत्तौ पलाण्डुप्रयोगः

चि. १४-२०३

रक्तातिप्रवृत्तौ पेयायोगाः

चि. १४-१९९-२०३

रक्तातिप्रवृत्तौ प्रशमना औषधयोगाः

चि. १४-२०४-२११

रक्तातिप्रवृत्तौ बाह्योपचाराः

चि. १४-२१२-२१३

रक्तातिसारचिकित्सा चि. १९-७१-८६

रक्तातिसारलक्षणम् ,, १९-६९-७०

रक्तातिसारे चिकित्साक्रमः

चि. १९-९३-१०१

रक्तादिधातुभिरावृतस्य वायोर्लक्षणानि

चि. २८-६३-६८

रक्तादिधातूरूपतिविषयेऽग्निवेशस्य कतिपये

प्रश्नाः चि. १५-२२-२६

रक्ताशंसां प्रशमना औषधयोगाः

चि. १४-१८५

रक्ताशंसि कफानुबन्धलक्षणानि

चि. १४-१७३-१७४

रक्ताशंसि कुटजादिरसक्रिया

चि. १४-१८८-१९०

रक्ताशंसि चन्दनादिकायः चि. १४-१८६

रक्ताशंसि चिकित्साक्रमः

चि. १४-१८०-१८४

रक्ताशंसि दाव्यादिकायः चि. १४-१८६

रक्ताशंसि दाव्यादिचूर्णम् ,, १४-१९६

रक्ताशंसि दोषानुबन्धविशेषाच्चिकित्सा-

विशेषः चि. १४-१७५, १७६

रक्ताशंसि पाठाद्यं चूर्णम् चि. १४-१९५

रक्ताशंसि पिच्छावस्तिः

चि. १४-२०४-२२९

रक्ताशंसि वातानुबन्धलक्षणानि

चि. १४-१७०-१७२

रक्ताशंसि सुनिषण्णकन्नाञ्जरीघृतम्

चि. १४-२२४-२४२

रक्ताशंसि हीबिरादिघृतम्

चि. १४-२३०-२३३

रक्ताशंस्यतिविषादिचूर्णम्

चि. १४-१८७

रक्ताशंस्यन्ये योगाः

चि. १४-१९१-१९४

रत्नाभरणधारणस्य गुणाः सू. ५-९७

रथक्षोभजा व्यापदः सि. १२-१४ | २

रसजविकाराणां चिकित्सा सू. २८-२५

रसदोषसंसर्गप्रपञ्चानभिधाने हेतुः

वि. १-८

रसदोषसन्निपाते व्यवस्था चि. १-७

रसद्वारेण द्रव्याणां वीर्योपदेशः

सू. २६-४५-४७

रसनेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः

इ. ४-२२

रसप्रदोषजा रोगाः सू. २८-८-१०

रसभेदासंख्येयत्वेऽपि चिकित्सार्थं

त्रिवष्टिभेदकल्पना सू. २६-२४

रसमलयोः कार्यम् ,, २८-४

रसविकल्पज्ञानस्य प्रयोजनम् सू. २६, २७

रसविकल्पयोगे युक्तिः ,, २६-२५, २६

रसविज्ञानमरिष्टभूतम् इ. २-१७-१९

रसवीर्यविपाकानामेकस्मिन् द्रव्ये सह

वधतां भेदेन ज्ञानार्थं लक्षणम्

सू. २६-६६

रस-शोणित-मांस-भेदोऽस्थि-मज्ज-शुक्र-
बहस्रोतसां मूलं तद्दृष्टिलक्षणं च
चि. ५-८

रससंप्रहः सू. १-६५

रसस्य लक्षणं विशेषे प्रत्ययाश्च
सू. १-६४

रसस्य सर्वदेहव्यापकत्वञ्च चि. १५-३६

रसस्यातुरशरीरगतस्यानुमानेन
ज्ञानम् इ. ३-२०-२२

रसादिज्ञातुर्भिषजः प्रशंसा दि. १-२६

रसादिधातुगतज्वराणां चिकित्सा
चि. ३-३३५, ३३६

रसादिधातूनां क्षयलक्षणानि
सू. १७-६४-६९

रसादिमानज्ञानार्थं विमानस्थानोपदेशः
चि. १-३

रसादिसप्तधातुगतज्वराणां लक्षणानि
चि. ३-७६-८३

रसाद्दुत्तरोत्तरं रक्तादिधातुपोषणक्रमः
चि. १५-१६, १७

रसानां पञ्चभूतप्रभवत्वम्
सू. २६-३८-४०

रसानां मात्रामात्राभ्यामुपयुज्यमानानां
गुणदोषौ सू. २६-४४

रसानां विज्ञानम् सू. २६-७३-७९

रसानां विपाकनिर्देशः
सू. २६-५७, ५८

रसानां वीर्षेणाल्पमध्यवरत्वप्रदर्शनम्
सू. २६-५३-५६

रसानुरसकल्पनया द्रव्याणां भेदोऽसंख्येयः
सू. २६-२३

रसानुरसयोर्लक्षणम् सू. २६-२८

रसायनज्ञानार्थमृषीणामिन्द्रसमीपे
गमनम् चि. १-४ | ३-४ | ५

रसायनप्रयोगात् पूर्वं कोष्ठशोधन-
विधिः चि. १-२५-२८

रसायनप्रयोगो द्विविधः चि. १-१६

रसायनविधानस्य फलम् ,, १-२ | ३

रसायनविधिभ्रंशे कर्तव्यम् ,, १-४ | २९

रसायनसेवनगुणाः चि. १-७-८

रसायनसेवनगुणाः ,, १-७८-८०

रसायनसेवाफलम् ,, १-२/२०-२/२२

रसालाया गुणाः सू. २७-२७८

रसे मांसगते चिकित्सा चि. २३-१८८

रसे रक्तगते चिकित्सा ,, २३-१८७

रसोपदेशेनैव सर्वद्रव्यगुणोपदेशस्यायौ-
किकत्वम् सू. २६-४८-५२

राक्षससत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३८ | २

राक्षसोन्मत्तस्य लक्षणम् चि. ९-२०

रागषाड्वानां गुणाः सू. २७-२८१

राजक्षयकस्य गुणाः ,, २७-९०

राजमाषस्य गुणाः सू. २७-२५

राजयक्ष्मण आद्युत्पत्तिः चि. ८-३-१२

राजयक्ष्मणः कारणचतुष्टयम् चि. ८-१३

राजयक्ष्मणः पूर्वरूपाणि
चि. ८-३३-३७

राजयक्ष्मणः साध्यासाध्यत्वविचारः
चि. ८-४७

राजयक्ष्मणः साहसप्रभवस्य निदान-
संप्राप्तिलक्षणानि चि. ८-१४-१९

राजयक्ष्मणः साहसप्रभवस्य निदान-
संप्राप्तिलक्षणानि चि. ८-१४-१९

राजयक्ष्मणस्त्रिदोषजत्वम् चि. ८-६३

राजयक्ष्मणस्त्रीणि रूपाणि
चि. ८-५२

राजयक्ष्मणि कफप्रसेकचिकित्सा
चि. ८-११८-१२१

राजयक्ष्मणि खड्यूपयोगः
चि. ८-११८-१३२

राजयक्ष्मणि छर्देष्विकित्सा
चि. ८-१२२

राजयक्ष्मणि जम्ब्वादिचूर्णम्
चि. ८-५७

राजयक्ष्मणि जीविन्त्यादिघृतम्
चि. ८-१११-११३

राजयक्ष्मणि तालीसार्यं चूर्णं गुटिका
च चि. ८-१४५-१४८

राजयक्ष्मणि दशमूलार्थं घृतम्
चि. ८-९७-९८

राजयक्ष्मणि दुरालमादिघृतम्
चि. ८-१०६-११०

राजयक्षमणि पञ्चकोलादिघृतम्
चि. ८-१६९

राजयक्षमणि पीनसचिकित्सा
चि. ८-६५-७०

राजयक्षमणि प्रशस्तानि मथानि
चि. ८-१६४-१६६

राजयक्षमणि प्रशस्तो विहारः
चि. ८-१८४-१८८

राजयक्षमणि बलादिघृतं क्षीरं च
चि. ८-११४, ११५

राजयक्षमणि वृंहणयोगः
चि. ८-१६७, १६८

राजयक्षमणि वृंहणयोगः
चि. ८-१७१, १७२

राजयक्षमणि मृदु संशोधनम्
चि. ८-८७, ८८

राजयक्षमणि यवानीषाडवचूर्णम्
चि. ८-१४०-१४४

राजयक्षमणि रास्नादिघृतम्
चि. ८-१७०

राजयक्षमणि लेपादि सू. ८-७७

राजयक्षमणि वैदिकीष्टिः
चि. ८-१८९

राजयक्षमणि शमनीयो विधिः
चि. ८-११७

राजयक्षमणि शिरःपार्श्वसशूलेषु
प्रदेहयोगा नावनादीनि च
चि. ८-७८-८१

राजयक्षमणि शिरःपार्श्वसशूलेषु
स्वेदविधिः चि. ८-७१-७६

राजयक्षमणि शिरःशूलादिष्वन्यकर्माणि
चि. ८-८२-८६

राजयक्षमणि सितोपलादिचूर्णम्
चि. ८-१०३, १०४

राजयक्षमणि सिद्धघृतयोगः
चि. ८-९९-१०२

राजयक्षमणि सिद्धयोगाः
चि. ८-८९-९६

राजयक्षमणि हस्तपादाङ्गदाह-
चिकित्सा चि. ८-१०५

राजयक्षमणो धातुक्षयजस्य निदान-
संप्राप्तिलक्षणानि चि. ८-२४-२७

राजयक्षमणोऽरिष्टभूतानि पूर्वरूपाणि
इ. ५-६-८

राजयक्षमणो विषमाहारजस्य निदान-
संप्राप्तिलक्षणानि चि. ८-२८-३२

राजयक्षमणो वेगसंधारणजस्य निदान-
संप्राप्तिलक्षणानि चि. ८-२०-२३

राजयक्षमण्यतिसारचिकित्सा
चि. ८-१२२-१२६

राजयक्षमण्यनुपानयोगाः सू. ८-१३३

राजयक्षमण्यन्नम् चि. ८-११६

राजयक्षमण्यन्नपानम् ,, ८-१७९-१८३

राजयक्षमण्यरोचकचिकित्सा
चि. ८-१३४-१४०

राजयक्षमण्यवगाहनम्
चि. ८-१७३, १७४

राजयक्षमण्यावस्थिकी चिकित्सा कार्या
चि. ८-६३, ६४

राजयक्षमण्युत्सादनं स्नानं च
चि. ८-१७५-१७८

राजयक्षमा कथं प्रवर्तते
चि. ८-३८-४०

राजयक्षमा हि एकादशव्याधीनां संघातः
चि. ८-४३-४६

राजयक्षिमणः कण्ठात्सरकफप्रवृत्तौ
हेतुः चि. ८-५७, ५८

राजयक्षिमणः पार्श्वशूलक्षणम्
चि. ८-५६

राजयक्षिमणश्छर्देलक्षणम् चि. ८-६२

राजयक्षिमणः शिरःशूलक्षणम्
चि. ८-५६

राजयक्षिमणः श्वासलक्षणमतिसारलक्षणं च
चि. ८-५९

राजयक्षिमणः स्वरभेदलक्षणम्
चि. ८-५३-५५

राजयक्षिमणोऽरिष्टानि इ. ९-६, ७

राजयक्षिमणोऽरुचिलक्षणम्
चि. ८-६०, ६१

राजयक्षिमणो विड्वलं हि बलम्
चि. ८-४१, ४२

राजादनफलस्य संपकस्य गुणाः
सू. २७-१४३, १४४

राजार्हवैयलक्षणम् चि. ६-१९

राजिलकृतदंशलक्षणम् चि. २३-१२९

रात्रिजागरणस्य गुणाः सू. २१-५०

राशिपुरुषस्यैव वेदनाविशेष इति
निरूपणम् शा. १-८४, ८५

राशेर्विवरणम् वि. १-२२ ४	रोगाणां शमनम् शा. २-३९,४०	रोहितमांसस्य गुणाः सू. २७-८२
रास्नायो निरूहः सि. ३-६१-६४	रोगाणां साध्याधिभेदाः सू. १८-४१	रौक्ष्यादनागतः स्नेह उपेक्ष्यः सि. ४-४०
रुधिरान्वितशुक्रस्य लक्षणम् वि. ३०-१४३	रोगाणां साध्यासाध्यत्वे विभागः सू. १०-९,१०	लकुचस्य गुणाः सू. २७-१३२
रूक्षक्षीरचिकित्सा वि ३०-२६९,२७०	रोगाणां सामान्यचिकित्सासूत्रम् सू. १८-४४-४७	लक्ष्मणाया गुणाः ,, २७-९८-१०३
रूक्षणद्रव्याणि सू. २२-१४,१५	रोगाणां हेतुः शा. २-३९,४०	लघुपञ्चमूलाद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१६ ८
रूक्षणस्य कृतातिकृतलक्षणम् सू. २२-३९	रोगाणामतिप्रवृद्धानामसाध्यतागमनम् नि. ५-१४,१५	लङ्घनद्रव्याणि सू. १२-१२, १३
रूक्षणस्य लक्षणम् सू. २२-१०	रोगाणामनुत्पत्तौ उत्पन्नानां च शान्तये कारणम् सू. ७-५५	लङ्घनस्य कृतातिकृतलक्षणम् सू. २२-३४-३७
रूक्षणीयाः सू. २२-२८-३०	रोगाणामसाध्यतापत्तिकारणानि नि. २-२१-२३	लङ्घनस्य प्रकारभेदाः ,, २२-१८
रूक्षणीयानि ,, २२-२८-३०	रोगानीहस्य संख्येयत्वे असंख्येयत्वे च युक्तिः वि. ६-४	लङ्घनस्य भिन्नप्रकारस्याधिकारिणः सू. २२-१९-२४
रूपस्य पर्यायाः नि. १-९	रोगाभिसरभिषजां वर्जने हेतुः सू. २९-१०-१२	लङ्घनस्य लक्षणम् सू. २२-९
रेतोदोषा भ्रष्टौ सू. १९-४ १	रोगाभिसराणां लक्षणम् सू. २९-८,९	लङ्घनादीनां षण्णामकृतानां लक्षणस्य समासेनोपदेशः सू. २२-४१
रेतोऽभिघातमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा वि. २६-६९-७२	रोगायतनोपसंहारः ,, ११-४३	लवणस्य गुणकर्माणि तस्यात्तियोगे दोषाश्च सू. २६-४३ ३
रोगमार्गात्रयः सू. ११-४८,४९	रोगाश्वत्वारः ,, २०-३	लवणस्य गुणास्तस्याः तिमात्रसेवने दोषाश्च वि. १-१८
रोगस्य लक्षणम् ,, ९-४	रोगोऽपि रोगान्तराणां निदानार्थकरो भवति नि. ८-१६-२२	लवणानां नामकर्माणि सू. १-८८-९१
रोगस्यायतनानि त्रीणि ,, ११-३७	रोमान्तिकाया लक्षणम् वि. १२-९२	लवणानां सामान्यगुणाः ,, २७-३०४
रोगाणां ज्ञानोपायाः नि. १-६	रोहिण्याः संप्राप्तिः ,, १८-३४,३५	लवलीफलस्य गुणाः ,, २७-१७६,१७७
रोगाणां तरुणावस्थायां सुखसाध्यत्वम् नि. ५-१३	रोहिण्याः साध्यासाध्यत्वनिर्देशः वि. १८-३६	लशुनस्य गुणाः ,, २७-१४५
रोगाणां द्विविधा प्रकृतिद्विविधमधिष्ठानं च. सू. २०-३		लाङ्गलिक्या गुणाः ,, २७-१०८
रोगाणां परस्परानुबन्धकत्वम् वि. ६-८,९		लाजपेयागुणाः ,, २७-२५३-२५६
रोगाणां भेदाः सू. १८-४१-४३		

लाजमण्डस्य गुणाः सू. २७-२५३-२५६

लाजसक्तोर्गुणाः ,, २७-५७

लावमांसस्य गुणाः ,, २७-६९

लावादिविचिकराणां साधारणगुणाः

सू. २७-५९, ६०

लिङ्गत्वनेष्कानां व्याधीनां पृथग्व्याधिस्वमपि

संभवति नि. ८-४०

लूतादष्टलक्षणम् वि. २३-१४४-१४६

लूतादिषु सिद्धयोगाः ,, २३-२००-२०४

लेखनीयो दशको महाकषायः

सू. ४-९

लोकपुरुषयोः सामान्योपदेशस्म प्रयोजनम्

सू. ५-६-८

लोकपुरुषयोस्तुल्यत्वदर्शनम् शा. ४-१३

लोटाकस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३

लोणिकाया गुणाः ,, २७-९८-१०३

लोघ्रासवः वि. ६-४१-४५.

लोमसंख्याकथनम् शा. ७-१४

लोमाश्रितं रिष्टम् इ. ३-६

लोहरसायनम् वि. १-३/१५-३/२३

वंशकात्पौण्ड्रकस्येक्षोः श्रेष्ठत्वे हेतुः

सू. २७-२३८

वत्सककल्पोपक्रमः क. ५-१, २

वत्सकस्य गुणाः ,, ५-६

वत्सकस्य त्रयः सलिलयोगाः

क. ५-११

वत्सकस्य नव कषाययोगाः क. ५-७-९

वत्सकस्य पञ्च चूर्णयोगाः ,, ५-९, १०

वत्सकस्य पर्यायाः क. ५-३, ४

वत्सकस्य भेदौ क. ५-५

वत्सकस्यैकः कृशरायोगः क. ५-११

वत्सदादनीगुणाः सू. २७-१०६

वनकपोतमांसस्य गुणाः सू. २७-७३

वनतित्कस्य गुणाः सू. २७-९५-९७

वमनं विरेचनं च द्रव्यं कथं वामयति

विरेचयति च क. १-५

वमनद्रव्याणां कल्पसंग्रहः वि. ८-१३५

वमनद्रव्याणां मदनफलस्य श्रेष्ठत्वम्

क. १-१३

वमनद्रव्याणि सू. २-७, ८

वमनविधिः सू. १५-९

वमनविरेचनद्रव्याणां भावनार्थमालोड-

नार्थं च द्रव्याणि क. १-१२

वमनविरेचनयोः कर्तव्यः क्रमः

सि. १-१०, ११

वमनविरेचनयोः समहीनातियोग-

लक्षणानि सि. १-१५-२०

वमनस्य दश व्यापदः सि. ६-२९, ३०

वमनस्य पूर्वकर्म सू. १५-८

वमनस्य योगातियोगानां लक्षणम्

सि. ६-३१-३४

वमनस्य योगे पश्चात्कर्म

सू. १५-१४, १५

वमनस्य सम्यग्योगलक्षणानि

सू. १५-१३

वमनस्यातियोगजा उपद्रवाः सू. १५-१३

वमनस्यातियोगलक्षणानि सू. १५-१३

वमनस्यातियोगलक्षणानि

सू. १६-११, १२

वमनस्यायोगलक्षणानि सू. १५-१३

वमनादिकर्मणः प्रागुपकल्पनीयाः

संभाराः सू. १५-३-७

वमनादिभिः शुद्ध आतुरो यथा परिपाल-

नीयः सि. ११-२५

वमनादीनां प्रवृत्तिनिवृत्तिविषयातिदेशः

वि. ८-१३३, १३४

वमनादीनामादौ अन्तरा स्नेहस्वेदप्रयोगः

अन्ते च स्नेहप्रयोगः सि. ६-७

वमनायोगे कर्तव्यम् क. १-१४

वमनार्थं वचादियोगाः

वि. ३०-२५२, २५३

वमनार्हाः सि. २-१०

वमनार्हो गुल्मी वि. ५-४९-६३

वमने पाकप्रतीक्षा किमर्थं न कार्या

क. १२-६२

वमने विरेचने च दोषोत्क्लेशनविधिः

सि. १-८, ९

वमनोपगो दशको महाकषायः

सू. ४-१३

वमनौषधपानविधिः क. १-१४

वमनौषधे पीते कर्तव्यम्

सू. १५-११, १२

वमितस्यान्नसंसर्जनक्रमः सू. १५-१६

वयःस्थापनो दशको महाकषायः

सू. ४-१८

वयस्तो देहपरीक्षा वि. ८-१२२

वरकस्य गुणाः सू. २७-१४

वराहमांसस्य गुणाः ,, २७-७८

वर्गाणां संक्षेपेण निर्देशः ,, २७-६, ७

वर्गेषूक्तानां हेयोपादेयतानिर्देशः

सू. २७-२०९-३११

वर्ज्यानि वस्तिनेत्राणि तेषां दोषाश्च

सि. ५-३-५

वर्ज्यानि वस्तिषु सि. १२-२३

वर्ज्या वस्तयस्तेषां दोषाश्च ,, ५-६, ७

वर्णविकृतयोरिष्टरूपाः इ. १-१३

वर्णाः शरीरस्य प्राकृता वैकृताश्च

इ. १-९-१३

वर्णाधिकारः इ. १-८

वर्ण्यो दशको महाकषायः सू. ४-१०

वर्तकादिविडिकराणां साधारणगुणाः

सू. २७-६०

वर्षाचर्या सू. ६-३३-४०

वर्षासु विषस्य तीक्ष्णत्वं शरदि विषस्व

मन्दवीर्यत्वं च वि. २३-७, ८

वशिनोऽपि पुरुषस्यालुसैर्भावैराक्रमणे

कारणम् शा. १-७८

वसन्तचर्या सू. ६-२२-२६

वसागुणाः सू. २७-२९५

वसापानार्हाः सू. १३-४७-४९

वसाया गुणाः सू. १३-१६

वाक्यदोषाणां लक्षणम् वि. ८-५४

वाक्यप्रशंसाया लक्षणम् वि. ८-५५

वाजीकरणः पिण्डरसः वि. २-३८-४१

वाजीकरणघृतम् वि. २-३३-३८

वाजीकरणशब्दनिष्कृतिः

वि. २-४ | ५१

वाजीकरणस्य लक्षणं गुणाश्च

वि. १-९-१२

वाजीकरणस्यावश्यकर्तव्यता

वि. २-३, ४

वाजीकरणेषु क्रियाः श्रेष्ठत्वं तत्र हेतुश्च

वि. २-४-७

वाजीकराः केचन भावाः

वि. २-३ | २०-३ | ३०

वाट्यगुणाः सू. २७-२६५

वातकफाधिक्रान्तातरकचिकित्सा

वि. २९-१४९-१५६

वातकासे इङ्गुदीत्वगादिधूमः

वि. १८-७५

वातकासे कण्टकारीघृतम् वि. १८-३५

वातकासे कतिपययोगाः

वि. १८-६३, ६४

वातकासेऽगस्त्यहरीतकीलेहः

वि. १८-५७-६२

वातकासे चिकित्साक्रमः

वि. १८-३२-३४

वातकासे चित्रकादिलेहः

वि. १८-५३-५६

वातकासे त्र्युषणार्थं घृतम्

वि. १८-३९-४२

वातकासे दुरालभादिलेहः

वि. १८-५०, ५१

वातकासे द्विक्षारादिचूर्णम्

वि. १८-४८, ४९

वातकासे धूमपानम्

वि. १८-६५-६८

वातकासेऽन्नपानम् वि. १८-७६-८२

वातकासे पिप्पल्यायं घृतम्

वि. १८-३६-३८

वातकासे प्रपौण्डरीकादिधूमवर्तिः

वि. १८-७१, ७२

वातकासे मनःशिलादिधूमः

वि. १८-६९, ७०

वातकासे रासनाघृतम्

वि. १८-४३-४६

वातकासे विडङ्गादिचूर्णम्

वि. १८-४७

वातकासे विडङ्गादिलेहः चि. १८-५२	वातगुल्मे लशुनक्षीरम् चि. ५-९४, ९५	वातग्रहण्यां दशमूलाद्यं घृतम् चि. १५-८२-८६
वातकुण्डलिकाया निदानलक्षणे सि. ९-३९, ४०	वातगुल्मे वाटययोगः चि. ५-९८	वातग्रहण्यां पञ्चमूलाद्यं घृतम् चि. १५-८८-९३
वातगुल्मस्य निदानं लक्षणं च चि. ५-९-११	वातगुल्मे शट्यादिकूर्णम् चि. ५-८५-९०	वातग्रहण्यां पथ्यादिकूर्णम् चि. १५-१०२
वातगुल्मस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि नि. ३-६, ७	वातगुल्मे शिलाजतुप्रयोगः चि. ५-९७	वातग्रहण्यां विप्लव्याद्यं चूर्णम् चि. १५-१०५-१०७
वातगुल्मे एण्डतैलप्रयोगः चि. ५-९२, ९३	वातगुल्मे सौवर्चलाद्यं घृतम् ५-६९, ७०	वातग्रहण्यां मरिचाद्यं चूर्णम् चि. १५-१०८-११०
वातगुल्मे चिकित्साक्रमः चि. ५-२४-३१	वातगुल्मे रनेहस्वेदविधानम् चि. ५-२०-२२	वातग्रहण्यां मांसरसः चि. १५-११५, ११६
वातगुल्मे तैलपञ्चकम् चि. ५-९६	वातगुल्मे स्वेदनम् सू. ५-९९	वातग्रहण्यां यवागुः , १५-११२-११४
वातगुल्मे त्र्यूषणादिघृतम् चि. ५-६५३	वातगुल्मे हपुषःद्यं घृतम् चि. ५-७१-७३	वातग्रहण्यां षाब्दः , १५-१११, ११२
वातगुल्मे त्र्यूषणादिघृतमपरम् चि. ५-६६३	वातगुल्मे हिङ्गादिकूर्णम् चि. ५-७९-८४	वातग्रहण्यामभयादिकाथशूर्णं च चि. १५-१०३, १०४
वातगुल्मे नागरादियोगः चि. ५-९१	वातग्रहणीगदस्य निदानलक्षणे चि. १५-५९-६४	वातग्रहण्याश्विकित्सा चि. १५-७७-८१
वातगुल्मे नीलिन्याद्यं घृतम् चि. ५-१०५-१०९	वातग्रहण्यां कतिपययोगाः सू. १५-९८-१००	वातघ्नो बलवर्णकृच्च निरुहः सि. ८-४
वातगुल्मेऽन्ये घृतयोगाः चि. ५-६७, ६८	वातग्रहण्यां कलिङ्गादिकूर्णम् चि. १५-१०१, १०२	वातच्छर्देर्निदानलक्षणे चि. २०-७-९
वातगुल्मे बस्तिकर्म चि. ५-१००-१०४	वातग्रहण्यां त्रिजकादिगुटिका चि. १५-९५-९७	वातच्छर्द्याश्विकित्सा , २०-२०-२५
वातगुल्मे भोजनम् चि. ५-११०-११३	वातग्रहण्यां तक्रविधानम् चि. १५-११७-१२१	वातजपीनसे चिकित्सा , २६-१३४, १३५
वातगुल्मे रक्तावसेचनम् चि. ५-३२	वातग्रहण्यां त्र्यूषणाद्यं घृतम् चि. १५-८७	वातजपीनसे आवस्थिकी चिकित्सा चि. २६-१३७-१४२
		वातजपीनसे सक्तुधूमः चि. २६-१३६
		वातजमूत्रकृच्छस्य चिकित्सा , २६-४५
		वातजयोनिव्यापत्तेर्निदानं लक्षणं च चि. ३०-९-११

वातजादिभेदेन क्षीरदोषस्य लिङ्गानि
चि. ३०-२३७, २३८

वातजे ज्वरे आदावप्यभ्यङ्गादयः
कार्याः चि. ३-२७९, २८०

वातज्वरस्य लक्षणानि नि. १-१८-२१.

वातज्वरस्य संप्राप्तिः नि. १-१८-२१

वातज्वरस्य हेतुः नि. १-१८-२१

वातदूषितशुकस्य लक्षणम्
नि. ३०-१४०

वाततुन्निरूहः सि. ८-५.

वातपित्तकंका एव सर्वधातुदूषकाः
शा. ६-१८

वातप्रदरस्य निदानलक्षणम्
चि. ३०-२१०-२१३

वातप्रमेहचिकित्सा चि. ६-३४

वातपमेहाणां लक्षणानि चि. ६-११

वातवस्तेर्निदानलक्षणे सि. ९-३७

वातमेहनामानि नि. ४-३९

वातमेहलक्षणानि नि. ४-४०-४६

वातमेहानां निदानं संप्राप्तिश्च
नि. ४-३६, ३७

वातमेहानामसाध्यत्वे हेतुः
नि. ४-३८

वातरक्तं द्विविधम् सू. १९-४ | ७

वातरक्तचिकित्सितोपक्रमः चि. २९-१, २

वातरक्तस्य निदानं संप्राप्तिश्च
चि. २९-३-११

वातरक्तस्य पूर्वलक्षणम्
चि. २९-१६-१८

वातरक्तस्य भेदास्तेषां लक्षणानि च
चि. २९-१९-२३

वातरक्तस्य साध्यासाध्यलक्षणम्
सू. २९-३०-३४

वातरक्तस्य स्थानम् चि. २९-१२-१५

वातरक्तहरास्त्रयः प्रवेहाः
सू. ३-२१, २२

वातरक्तं आवस्थिकी चिकित्सा
सू. २९-१५६-१६२

वातरक्ते कतिपययोगाः
चि. २९-७९-८१

वातरक्ते खुड्गाकपघ्नकं तैलम्
चि. २९-११४^१

वातरक्ते घृतयोगः क्षीरयोगश्च
चि. २९-७१

वातरक्ते घृतयोगाः
चि. २९-५५-५७

वातरक्ते चतुःग्नेहः
चि. २९-७२-७५

वातरक्ते जीवनीयघृतम्
चि. २९-६१-७०

वातरक्ते दाहचिकित्सा
चि. २९-१२८-१३४

वातरक्ते पारूषकघृतम् चि. २९-५८-६०
वातरक्ते विण्डतैलम्

चि. २९-१२१-१२३

वातरक्ते बलातैलम्
चि. २९-११९, १२०

वातरक्ते वस्तिः
चि. २९-८८, ८९

वातरक्ते मधुकतैलम्
चि. २९-११५-११८

वातरक्ते मधुयष्ट्यादितैलम्
चि. २९-९०-९५

वातरक्ते महापघ्नकं तैलम्
चि. २९-११०-११३

वातरक्तेऽमृताद्यं तैलम्
चि. २९-१०३-१०९

वातरक्ते रक्तमोक्षणविधिः
चि. २९-३५-४०

वातरक्ते विशेषचिकित्सा
चि. २९-४२-४८

वातरक्ते शूलादिचिकित्सा
चि. २९-१२४-१२७

वातरक्ते संशोधनम्
चि. २९-८२-८७

वातरक्ते सामान्यचिकित्सा
चि. २९-४१, ४२

वातरक्ते सुकुमारकं तैलम्
चि. २९-९६-१०२

वातरक्ते स्थिराद्यं घृतं तैलं वा
चि. २९-७६-७८

वातरक्ते हितमन्नपानम्
चि. २९-५०-५४

वातरक्तेऽहितानि चि. २९-४९

वातरोगहराः स्नेहयोगाः

चि. २८-११८-१४१

वातरोगाणां पूरुरूपम् चि. २८-१९

वातरोगाणां साध्यासाध्यविचारः

चि. २८-७२-७४

वातरोगाणां सामान्यनिदानं संप्राप्तित्वा

चि. २८-१५-१८

वातरोगिणां यत्प्रशस्तम्

चि. २८-१०४-१०६

वातरोगे तैलप्रशंसा

चि. २८-१८१-१८३

वातरोगेऽन्ये तैलयोगाः

चि. २८-१७७-१८१

वातरोगे वलातैलम्

चि. २८-१४२-१५६

वातरोगे मांसरसाः

चि. २८-१०६-१०८

वातरोगे मूलकृतैलम्

चि. २८-१७२-१७६

वातरोगे मूलकाद्यं तैलम्

चि. २८-१६७-१६९

वातरोगे रसनातैलम्

चि. २८-१६५, १६६

वातरोगे वृषमूलादितैलम्

चि. २८-१७०, १७१

वातरोगे शस्तास्त्रयो वस्तयः

सि. १०-१८-२०

वातरोगेषु संशोधनम्

चि. २८-८३-८५

वातरोगेषु सामान्यचिकित्सा

चि. २८-८६-८८

वातरोगेषु स्नेहविधिः

चि. २८-७५-७७

वातरोगेषु स्वेदविधिः चि. २८-७८-८२

वातरोगे स्वेदाः ,, २८-१०९-११७

वातलस्य लक्षणम् चि. ८-९८

वातलस्य वातप्रकोपे कारणं तस्यावजयनं च

चि. ६-१६

वातलादीनामातुरस्वम् चि. ६-१५

वातविकाराणां गणना सू. २०-११

वातविषये मरीचिकृता विप्रतिपत्तिः

सू. १२-९

वातविषये वार्श्विककृतं तप्तसमाधानम्

सू. १२-१०

वातव्याधिचिकित्सेतोपक्रमः चि. २८-१, २

वातहराः प्रदेहाः सू. ३-१८-२०

वातहृद्रोगे चिकित्सा चि. २६-८१

वातहृद्रोगे त्र्युषणाद्यं तैलम्

चि. २६-८७-८९

वातहृद्रोगे पुनर्नवाद्यं तैलम् चि. २६-८२

वातहृद्रोगे पुष्करमूलादिकल्कः

चि. २६-८४

वातहृद्रोगे हरीतक्यादिघृतम् चि. २६-८३

वातातिसारे आवस्थिकी चिकित्सा

चि. १९-४७-४९

वातादयः प्रकृतिभूता आरोग्यकराः

शा. ६-१८

वातादिदुष्टं क्षीरं पिवतो बालस्य यानि

लिङ्गानि भवन्ति चि. ३०-२३९-२५१

वातादिप्रकृतिसंज्ञाविचारः चि. ६-१३

वातादिप्रकृतीनां चत्वार्यनु(न्)प्रणिधानानि

चि. ६-१४

वातादिप्रकृतेषु युक्तमनुपानम्

सू. २७-३२१

वातादिभ्यो गुणतो विपरीतं ताञ्जयति

चि. १-१४

वातादीनां क्षयलक्षणम् सू. १८-५२

वातादीनां प्रकृतिस्थानां कर्म

सू. १८-४९-५१

वातादीनां वृद्धिलक्षणम् सू. १८-५३

वाताधिकवातरक्तचिकित्सा

चि. २९-१३५-१४४

वाताधिकस्य वातरक्तस्य लिङ्गानि

चि. २९-२४-२६

वातापस्मारस्य लक्षणम् नि. ८-८ | १

वाताघृतस्नेहस्य चिकित्सा

सि. ४-२९, ३०

वाताघृतस्नेहस्य लक्षणम् सि. ४-२८

वातिकयोनिरोगाणां चिकित्सा

चि. ३०-४७, ४८

वातिकविषलक्षणम् चि. २३-१६७

वातिकशिरोरोगचिकित्सा

चि. २६-१५८, १५९

वातिकशिरोरोगे रासनादित्तलम् चि. २६-१६०-१६२	वापीजलस्य गुणदोषाः सू. २७-२१४	वाष्वादीनां वैशुण्योत्पत्तौ हेतुः चि. ३-१९, २०
वातिकादीनां पानविधिः चि. २४-२१-२५	वामिन्या योन्या लक्षणम् चि. ३०-३३	वारिचराणां साधारणगुणाः सू. २७-५६, ५७
वातिके योनिरोगे कतिपययोगाः चि. ३०-६१, ६२	वायुं प्रकोपयन्ति प्रशमयन्ति च कथं प्रको- पणप्रशमनानि सू. १२-७	वारिचारिणां निर्देशः सू. २७-४१-४४
वातिके योनिरोगे काश्मर्यादिष्टम् चि. ३०-४२-५३	वायुना गात्रे वेष्ट्यमाने चिकित्सा चि. २८-९७	वारिजानां साधारणगुणाः सू. २७-५६, ५७
वातिके योनिरोगे पिपल्यादिप्रयोगः चि. ३०-५४-५६	वायुना गात्रे सङ्कुचिते चिकित्सा चि. २८-९८	वारिशयानां निर्देशः ,, २७-४०
वातिके योनिरोगे प्रयोगाः चि. ३०-५६-६०	वायोः कुपितस्योपक्रमः सू. २०-१३	वारुणसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३७ ५
वातिके योनिरोगे वलाघृतम् चि. ३०-४९-६७	वायोः पञ्च भेदास्तेषां स्थानानि कर्म च चि. २८-५-११	वार्ताकफलस्य गुणाः सू. २७-१६२
वातोदरे चिकित्साविधिः चि. १३-५९-६७	वायोः प्रकोपणानि सू. १२-५	वार्ताकस्य गुणाः ,, २७-९५-९७
वातोदरे तैलानि चि. १३-१५४-१५६	वायोः प्रभावः ,, १२-८	वासाघृतम् चि. ४-८८
वातोन्मादस्य निदानलक्षणे चि. ९-९, १०	वायोः प्रशमनानि ,, १२-६	वास्तुकस्य गुणाः सू. २७-८८
वातोन्मादस्य लक्षणम् चि. ७-७ १	वायोः शरीरचरस्य कुपितस्य कर्माणि सू. १२-८	विकृष्टतस्य गुणाः सू. २७-१४५
वातोपहृतेषु मर्मसु चिकित्सा चि. ९-८	वायोः शरीरचरस्याकुपितस्य कर्माणि चि. १२-८	विकारप्रकृत्योः स्वहेतुवशात्स्वम् चि. ८-४१
वातोल्बणमेहचिकित्सा चि. ६-५२	वायोः श्वभावः चि. २८-३, ४	विकारविनिवर्तनोपायाः सू. १-६२, ६३
वादमर्यादालक्षणम् चि. ८-२६	वायोरात्मरूपस्वलक्षणकर्माणि सू. २०-१२	विकाराणां प्रेरणम् ,, २०-५
वादमार्गज्ञानार्थमधिगम्यानि पदानि चि. ८-२७	वायोर्गुणाः सू. १२-४	विकृतितो देहपरीक्षा चि. ८-१०१
वादस्य लक्षणम् चि. ८-२८	वायोर्गुणाः प्रशमने सूत्रं च सू. १-५९	विकृतिमापन्नानां दोषाणां शरीरोपघा- तकत्वम् चि. १-५
वातस्पत्यसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३९ ३	वायोर्लोकेषु चरतः कुपितस्य कर्माणि सू. १२-८	विकृतिनिमित्तानुरूपा इ. १-७
	वायोर्लोकेषु चरतः प्रकृतिभूतस्य कर्माणि १२-८	विकृतिर्लक्षणनिमित्ता इ. १-७ १
		विकृतिर्लक्ष्यनिमित्ता ,, १-७ २
		विकृतेर्भेदाः इ. १-६
		विक्षयकचिकित्सा चि. २४-२०४, २०५

विश्वयकलक्षणम् चि. २४-१९९-२०३	विनताया लक्षणम् सू. १७-८४	विरेचनद्रव्याणां कल्पसंग्रहः चि. ८-१३६
विगुणवातानां कार्यम् ,, २८-१२-१४	विपाकस्याल्पमध्यभूयस्त्वप्रदर्शनं द्रव्यगुण- वैशिष्ट्यात् सू. २६-६३	विरेचनयोगानां वान्तिनिरासार्थमुपायाः क. ७-७५,७६
विगृह्यसंभाषाविधिः चि. ८-१८-२५	विपाकानां कार्यम् ,, २६-५९-६२	विरेचनविधिः सू. १५-१७,१८
विचित्रिज्ञाया लक्षणम् चि. ७-२६	विपादिकाया लक्षणम् चि. ७-२३	विरेचनस्य दश व्यापदः सि. ६-२९,३०
विट्पथप्रवृत्तस्य रक्तपित्तस्य चिकित्सा चि. ४-८६, ८७	विभोरप्यात्मनः शैलादितिरस्कृतस्याज्ञाने हेतुः शा. १-८०,८१	विरेचनस्य योगातियोगायोगानां लक्षणम् सि. ६-३१-३४
विडङ्गावलेहः चि. २-९	विभ्रंशव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च सि. ६-८५-८७	विरेचनस्य सम्यग्योगलक्षणम् सू. १६-५,६
विडस्य गुणाः सू. २७-३०२	विमर्दकस्य गुणाः सू. २७-२७७	विरेचनस्यातियोगलक्षणानि सू. १६-९,१०
विडानृतस्नेहस्य चिकित्सा सि. ४-३६,३७	विरुद्धगुणा अपि दोषाः परस्परं नोपघ्नन्ति चि. २६-२९२,२९३	विरेचनस्यायोगलक्षणम् ,, १६-७,८
विडानृतस्नेहस्य लक्षणम् ,, ४-३६	विरुद्धवीर्यत्वेऽप्यवाचकत्वम् क. १२-४५	विरेचनस्याधिक्रमत्वे हेतुः तच्चिकित्सा च क. १२-७४,७५
विड्विघातस्य निदानलक्षणे ,, ९-४२,४३	विरुद्धवीर्याणां प्रयोगे हेतुः क. १२-४६	विरेचनाद्यपेक्षया बल्लेः श्रेष्ठत्वप्रतिपाद- नम् सि. १०-६-८
विदग्धस्य संपकस्य च शोधस्य लक्षणम् चि. २५-५२	विरुद्धस्य कदाचित् वितथत्वे कारणम् सू. २६-१०६	विरेचनात् या व्यापदो भवन्ति सि. २-१२
विदारिकाया लक्षणम् चि. १२-८९,९०	विरुद्धाशनजानां व्याधीनां प्रतीकारः सू. २६-१०४,१०५	विरेचनार्थयोगाः चि. ३०-२५४-२५६
विदारीकन्दस्य लक्षणम् सू. २७-१२०	विरुद्धाहारनिमित्तानां व्याधीनां निर्देशः सू. २६-१०२,१०३	विरेचनार्हाः सि. १-१३
विदग्धद्विविधा ,, १७-९०-९२	विरुद्धधानानां गुणाः सू. २७-२६७	विरेचनेऽङ्गयुक्ते दोषाः सू. १६-४
विदग्धीनां स्यावलक्षणम् ,, १७-९९,१००	विरेचनं नस्यं कैर्द्रव्यैः कल्पनीयम् सि. ९-९६	विरेचने त्रिवृन्मूलस्य श्रेष्ठत्वम् क. ७-३
विदग्ध्याः संप्राप्तिः ,, १७-९३	विरेचनोपगो दशको महाकषायः ,, ४-१३	विलेप्या गुणाः सू. २७-२५१
विदग्ध्याः स्थानानि ,, १७-९४	विविधयोनिरोगाणां चिकित्सा चि. ३०-१००-११४	
विदग्ध्या निदानम् ,, १७-९१,९२		
विदग्ध्या निरुक्तिः ,, १७-९५		
विदग्ध्या विदाहं प्राप्ताया लक्षणम् सू. १७, १८		
विधिपूर्वकसंशोधनम् क. १२-८४,८५		

विशुद्धरक्तस्य पुरुषस्य लक्षणम् सू. २४-२४	विषसंक्रमणार्थमुपधानम् चि. २३-६५-६७	विषे गृहधूमादियोगः चि. २३-१९८
विशुद्धशुक्लक्षणम् चि. १-४ ५०	विषस्य चतुर्विंशत्युपक्रमाः चि. २३-३५-३७	विषे चन्दनादियोगः ,, २३-१९१,१९२
विशेषलक्षणातिदेशः चि. ८-२९	विषस्य दश गुणाः चि.-२३-२४-२७	विषे चूषणम् चि. २३-३९
विश्वभरादिष्वगदः चि. २३-२१२-२१४	विषस्य पशुपक्षिशरीरे लक्षणानि चि. २३-२२, २३	विषेऽञ्जनम् ,, २३-६९
विश्वभेषजस्य गुणाः सू. २७-२९६	विषस्य प्रागुत्पत्तिर्निरुक्तिश्च चि. २३-४,५	विषे दंशच्छेदान्चूषणारिष्ठा-दाह-विस्त्रावण- वमन-विरेकाः चि. २३-४२-४५
विषं यथा मारयति चि. २३-३२	विषस्य मनुष्यशरीरे सप्त वेगानां पृथग्लक्षणानि चि. २३-१८-२१	विषे धूमागदाः ,, २३-९७-१००
विषघ्नो दशको महाकषायः सू. ४-११	विषस्य योनिप्रभवादि ,, २३-६,७	विषे नस्यम् ,, २३-६८
विषचिकित्सा दोषस्थानभेदेन चि. २३-६२-६४	विषहरः प्रदेहः सू. ३-२८	विषे पक्षिशरीषोऽगदः चि. २३-२१७,२१८
विषप्रदातुर्लक्षणानि चि. २३-१०५-१०७	विषहरा अगदयोगाः चि. २३-५१-५३	विषे माञ्जिष्ठादियोगः ,, २३-१९६
विषमज्वरनाशना योगाः ,, ३-२९६-३०९	विषातानां हितान्यन्नपानानि चि. २३-२२४-२२७	विषे मन्त्रयोगः ,, २३-६१
विषमज्वरानां सन्निपातजत्वम् चि. ३-७४	विषातानामहितान्यन्नपानानि चि. २३-२२८	विषे मद्भागन्धहस्तिनामागदः चि. २३-७५-९४
विषमज्वरे चिकित्साक्रमः चि. ३-२९३-२९५	विषे आमशयगते चिकित्सा चि. २३-१८५	विषे मांस्यादियोगाः चि. २३-१९०,१९१
विषमतीक्ष्णाग्नयोः कर्म चि. १५-५०	विषे कण्ठगते चिकित्सा चि. २३-१८४	विषे रक्तस्रावणं प्रदेहसेकाश्च चि. २३-४०,४१
विषमाग्न्याशीनां ग्रहणीरोगेऽन्तर्भावः चि. १५-७१	विषे कतिपयसिद्धयोगाः ,, २३-१८९	विषे रसगते चिकित्सा ,, २३-१८६
विषमाशनाद्यथा शोषः संभवति तद्वर्णनम् नि'६ -१०,११	विषे क्षारागदः ,, २३-१०१-१०४	विषे वेणिकाबन्ध-निष्पीडनोत्कर्तनानि चि. २३-३८
विषमाहिताशनजा व्यापदः सि. १२-१४ ६	विषेऽक्षिगते चिकित्सा ,, २३-१८३	विषे व्योषादियोगः चि. २३-१९७
विषमृतस्य लिङ्गानि चि. २३-३३,३४	विषेऽगदाः चि. २३-९५-९७	विषे शिरोगते चिकित्सा चि. २३-१८१,१८२
विषवेगानां चिकित्सा चि. २३-४६-५०	विषे गन्धहस्तिनामागदः चि. २३-७०-७६	विषे सिन्धुवारादियोगः चि. २३-१९३-१९५
		विषे हृदिदाहप्रसेकयोश्चिकित्सा चि. २३-१७९,१८०
		विष्किराणां निर्देशः सू. २७-४७-४९

चिकित्सादिषु पूर्वोक्तकल्पातिदेशः
सि. १२-१८ | ४

विसर्पघ्नाः कषाययोगाः चि. २१-५४

विसर्पस्य कफजस्य निदानलक्षणे
चि. २१-३३, ३४

विसर्पस्य दोषदृष्यसंग्रहः चि. २१-१५

विसर्पस्य निरुक्तिः ,, २१-११

विसर्पस्य पित्तजस्य निदानलक्षणे
चि. २१-३१, ३२

विसर्पस्य बाह्याभ्यन्तराश्रयभेदेन
द्वैविध्यम् चि. २१-२५-२७

विसर्पस्य भेदाः ,, २१-१२-१४

विसर्पस्य वातजस्य निदानलक्षणे
चि. २१-२९, ३०

विसर्पस्य संप्राप्तिः लक्षणं च
चि. २१-२९, ३०

विसर्पस्य संप्राप्तिः लक्षणं च
सू. १८-२३

विसर्पस्य साध्यासाध्यलक्षणम्
चि. २१-२३, २४

विसर्पस्य सामान्यनिदानम्
चि. २१-१६-२२

विसर्पाः सप्त सू. १९-४ | २

विसर्पाणां साध्यासाध्यविचारः
चि. २१-४२

विसर्पभिघात विस्फोटकज्वराणां
चिकित्सा चि. ३-२९०

विसर्पे उदुम्बरादिप्रदेहः चि. २१-७२

विसर्पे कालीयादिप्रलेपः ,, २१-७४

विसर्पे किराततिकादिकषायः
चि. २१-५५, ५६

विसर्पे दोषभेदेन चिकित्सा
चि. २१-११६, ११७

विसर्पे द्राक्षादिशीतकषायः चि. २१-५८

विसर्पे नलदादिप्रलेपः ,, २१-७७

विसर्पेऽन्नपानम् ,, २१-१०८-११४

विसर्पे न्यमोधपादपादिलेपः
चि. २१-७३

विसर्पे पटोलादिकषायः
चि. २१-५९-६१

विसर्पे प्रदेहयोगाः चि. २१-७१

विसर्पे प्रदेहयोगाः ,, २१-७८-९७

विसर्पे प्रपौण्डरीकादिकषायः
चि. २१-५७

विसर्पे रक्तमोक्षणप्रशंसा
चि. २१-१४१-१४३

विसर्पे रक्तसावः चि. २१-६८-७०

विसर्पे वमनम् ,, २१-५१-५३

विसर्पे वज्यानि ,, २१-११५

विसर्पे विरेचनम् ,, २१-६२-६७

विसर्पे शाह्लादिप्रदेहः
चि. २१-७५

विसर्पे सारिवादिप्रलेपः चि. २१-७६

विसर्पेषु चिकित्सासूत्रम्
चि. २१-४३-५०

विसूचिकाया लक्षणम् चि. २-११

विस्तरतः प्रकृतिमप्राप्तस्य वज्यानां
व्याख्यानप्रतिज्ञा सि. १२, १३

विस्फोटकानां लक्षणम् चि. ७-२५

विस्फोटकानां लक्षणम् चि. १२-९०

वीर्यस्य भेदा लक्षणं च
सू. २६-६४, ६५

वीर्याविरुद्धं भुक्त्वतो भोजनस्य गुणाः
चि. १-२५ | ५

वृकधूमकस्य गुणाः सू. २७-९८, १०३

वृक्षास्य गुणाः सू. २७-१५१

वृद्धेः संप्राप्तिलक्षणं च सू. १८-३०

वृश्चिकदण्डलक्षणम्
चि. २३-१५०, १५१

वृश्चिकादिविषेऽगदः
चि. २३-२०६, २०७

वृषस्वकृत्तिरुहः सि. ८-११

वृषपुष्पस्य गुणाः सू. २७-९६, ९७

वृष्यं क्षीरम्
चि. २-२ | १८-२ | २०

वृष्यं शतावरीवृतम् चि. २-३ | १८

वृष्यः कुक्कुटमांसप्रयोगः
चि. २-१ | ४८

वृष्यः पायसयोगः चि. २-३ | १४

वृष्यः पिप्पलीयोगः चि. २-३ १२,३ १३	वृष्यो मांसरसः चि. २-४६	वैगुण्यमापन्नानां देशादीनामुत्तरोत्तरं गरीयस्त्वम् वि. ३-९-११
वृष्यः षष्टिकौदनयोगः चि. २-२ २७	वृष्यो माषयोगः ,, २-४७	वैद्यः स्वसुतानिवातुरान् चिकित्सेत् चि. १-४ ५६
वृष्यगुटिका चि. २-४ ३०-४ ३२	वृष्यो माहिषरसः चि. २-४ १५,४ १६	वैद्यस्य कर्तव्यम् सू. ९-२४, २५
वृष्यघृतम् चि. २-२ २१-२ २३	वृष्यो माहिषरसः चि. २-४२,४३	वैद्यस्य गुणाः ,, ९-६
वृष्यतमाः स्नेहवस्तयः सि. १२-१९	वृष्यो योगः चि. २-४ २५-४ २७	वैद्येनातुरस्य मरणं जानताऽपि कुत्र न वक्तव्यम् इ. १२-६२-६६
वृष्यरसाः चि. २-१ ४४,१ ४५	वृष्यो रोहितमत्स्ययोगः चि. २-४ १४	व्यक्तस्य निर्देशः शा. १-६०-६२
वृष्या अण्डरसाः चि. २-१ ४९	वृष्यो विहारः चि. २-२ ३१	व्यपेताख्यहिक्काया लक्षणम् चि. १७-३१-३३
वृष्यादीनामाशुबलपोषकत्वम् चि. १५-२०, २१	वृष्यौ पूपलिकायोगौ चि. २-४ ११-४ २२	व्यवसायस्य लक्षणम् वि. ८-४७
वृष्याः पूपलिकाः चि. २-२/२८-२/२९	वेणुयवस्य गुणाः सू. २७-२०	व्यवायजा व्यापदः सि. १२-१४ ८
वृष्याः पूपलिकाः चि. २-३ १५-३ १७	वेगसंघारणाद्यथा शोषः संभवति तद्दर्शनम् नि. ६-६,७	व्याधितरूपौ द्वौ वि. ७-३
वृष्या वस्तयः चि. २-४ १०	वेगा धारणीयाः सू. ७-२६-२९	व्याधिसदृशरीरस्य लक्षणम् सू. २८-७
वृष्या भक्ष्ययोगाः चि. २-२ १०-२ १३	वेगा न धारणीयाः सू. ७-३,४	व्याधिहेतोः कर्मणो वर्णनम् शा. १-११७
वृष्या माषदिपूपलिकाः चि. २-४ २३,४ २४	वेतसशाकस्य गुणाः सू. २७-१०९	व्याधिहेतोः कालस्य वर्णनम् शा. १-११०-११६
वृष्या मांसगुटिकाः चि. २-४ ११-४ १४	वेत्राग्रस्य गुणाः सू. २७-९५-९७	व्याधीनां चिकित्मासूत्रनिर्देशः नि. ८-३०-३२
वृष्योत्कारिका चि. २-४ ३३-४ ३५	वेदनानामधिष्ठानम् शा. १-१३६	व्याधीनां निदानविपरीतमौषधं कार्यम् वि. ३-४१,४२
वृष्यो दधिपरयोगः चि. २-२ २४-२ २६	वेदनास्थापनो दशको महाकषायः सू. ४-१८	व्याधीनां मृदुदारुणत्वाद्दौ हेतुः सू. २८-७
वृष्यो मत्स्ययोगः चि. २-४ १७	वेदनानां सर्वथा निवृत्तेरुपायः शा. १-१३७	
वृष्यो मधुकयोगः ,, २-२ १९	वेसवारगुणाः सू. २७-२६९	

व्याधीनां मृदुदारुणत्वादौ हेतुः सू. २८-७	त्रणशोथपाचना उपनाहाः ,, २५-४९-५१	त्रणे पत्रदानम् चि. २५-९५
व्याधीनां लिङ्गसांकेतिकम् नि. ८-२७-२९	त्रणशोथप्रशमनी चिकित्सा ,, २५-४४-४८	त्रणे पीडनविधिः ,, २५-६१,६२
व्याधीनां सुखसाध्यत्वादिविवरणम् नि. ८-३३-३५	त्रणस्य पैतिकस्य लक्षणं चिकित्सा च चि. २५-१३,१४	त्रणे प्रपौण्डरीकाद्यं तैलम् चि. २५-८९
व्याधीनां हेतुसंग्रहः नि. १-५४	त्रणस्य वातिकस्य लक्षणं चिकित्सा च चि. २५-११,१२	त्रणे प्रपौण्डरीकाद्यं तैलमपरम् ,, २५-९२
व्याधीनां हेतुसांकेतिकनिर्देशः नि. ८-२४-२६	त्रणस्य शैष्मिकस्य लक्षणं चिकित्सा च चि. २५-१५-१६	त्रणे प्रलेपनविधिः चि. १५-११०-११२
व्याधीनामपरिसंख्येयत्वम् चि. ६-५	त्रणस्थानानि चि. २५-२६	त्रणे रोपणविधिः ,, २५-८७
व्याधीनामाश्रयः सू. १-५५	त्रणस्त्रावाः ,, २५-२८	त्रणे लोमसंजननम् ,, २५-११८
व्याधेर्गुणलाघवज्ञाने विप्रतिपत्ताश्चिकित्सा- यामपि विप्रतिपद्यन्ते चि. ७-४-७	त्रणानां त्रिविधा परीक्षा चि. २५-२२,२३	त्रणोऽवचूर्णनम् ,, २५-११३
व्याधेः पर्यायाः नि. १-५	त्रणानां विंशतिभेदाः ,, २५-२०,२१	त्रणेऽवसादनविधिः ,, २५-१००
व्याधेर्भेदाः ,, १-४	त्रणानां षट्त्रिंशदुपक्रमाः ,, २५-३८-४३	त्रणे वणोपद्रवचिकित्सा ,, २५-११९
व्याध्यवस्थाविशेषज्ञानफलम् नि. ८-३६,३७	त्रणानां साध्यासाध्यलक्षणानि नि. २५-३६,३७	त्रणे शोधनविधिः ,, २५-८३-८५
व्यापदां चिकित्सा सि. १२-१५	त्रणे उत्सादनविधिः चि. २५-९९	त्रणे षड्विधं शस्त्रकर्म चि. २५-५५-६०
व्यापन्नयोनेरुपद्रवाः चि. ३०-३७,३८	त्रणे एषणविधिः ,, २५-८०-८२	त्रणे सन्धानविधिः ,, २५-६५-७२
व्यायामस्य लक्षणं गुणाश्च सू. ७-३१,३२	त्रणे कम्पिलाद्यं तैलम् ,, २५-९०,९१	त्रणे सवर्णीकरणविधिः ,, २५-११५-११७
व्यायामशक्तितो देहपरीक्षा चि. ८-१२१	त्रणे क्षारकर्मविधिः ,, २५-१०७	त्रणे स्वेदनविधिः ,, २५-७२-७९
व्यायामानर्हाः सू. ७-३५ (१, २)	त्रणेऽग्निकर्मविधिः ,, २५-१०१-१०६	त्रणेऽहितं हितं चान्नपानम् चि. २५-९७,९८
व्योषायः सक्तुः ,, २३-१९-२४	त्रणे चन्दनादियोगः ,, २५-८८	त्रणे हितः पट्टः चि. २५-९६
त्रणगन्धाः चि. २५-२७	त्रणे त्वग्निशुद्धिकरो लेपः ,, २५-११४	त्रणे द्विविधः सू. १९-४ ७
त्रण दोषाः ,, २५-३१-३५	त्रणे धूपनविधिः चि. २५-१०८,१०९	त्रणोपद्रवाः चि. २५-२९,३०
त्रणभेदाः ,, २५-६	त्रणे निर्वापणविधिः ,, २५-६३-६५	त्रीहेरुगुणाः सू. २७-१६
	त्रणोऽन्वयोगाः ,, २५-९३,९४	शकुनानि प्रशस्तानि इ. १२-७१-७९
		शकुलादन्या गुणाः सू. २७-९५-९७
		शङ्काविषलक्षणम् चि. २३-२२१-२२३

शङ्खरुशिरोरोगखिरात्राद्धन्ति
इ. ९-२०

शङ्खकस्य निदानलक्षणचिकित्सितानि
सि. ९-७०-७३

शङ्खकस्य संप्राप्तिर्लक्षणं च सू. १८-२६

शटया गुणाः सू. २७-८८

शणपुष्पशाकस्य गुणाः ,, २७-१०४

शणस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३

शतपदीविषे चिकित्सा चि. २३-२१५

शतारुषो लक्षणम् ,, ७-२६

शतार्चर्या गुणाः सू. २७-१०७

शताहकस्य गुणाः ,, २७-१४५

शब्दस्य लक्षणम् वि. ८-३८

शमीधान्यवर्गः सू. २७-२३-३४

शमीफलस्य गुणाः ,, २७-१५०

शरच्चर्या ,, ६-४१-४५

शरामिकाया लक्षणम् ,, १७-८४

शरीरज्ञानफलम् शा. ६-१९

शरीरदोषनिमित्तानि परिहरन् रसायन-
मुपयुञ्जीत चि. १-२ | ३

शरीरदौर्गन्ध्यहरः प्रदेहः सू. ३-२९

शरीरधातवो हि समानैर्वर्धन्ते
शा. ६-९-११

शरीरधातूनां मलप्रसादभेदेन द्वैविध्यं
मलप्रसादयोः कार्यञ्च शा. ६-१७

शरीरधातूनां वैषम्यस्य फलं लक्षणं च
शा. ६-४

शरीरपरिमाणनस्य गुणाः सू. ५-९३

शरीरभेदाः शा. ४-३५

शरीरमलविरचनभेदाः क. १-४

शरीरलक्षणम् शा. ६-४

शरीरविचयप्रयोजनम् ,, ६-३

शरीरवृद्धिकरा भावाः शा. ६-१३

शरीरस्य व्याधीनां चाक्षितलीढादि-
प्रभवत्वम् सू. २८-५

शरीरस्याङ्गविभागः शा. ७-५

शरीरापेक्षसम्यग्योगोदाहरणम्
चि. ३०-२९४, २९५

शरीरावयवेषु गुह्यलघवम्
सू. २७-३३४, ३३५

शरीरेऽङ्गल्या परिमेयानि द्रव्याणि
शा. ७-१५

शरीरैकदेशे रोगोत्पत्तौ हेतुः
चि. १५-३७

शर्कराया गुणाः सू. २७-२४१

शर्करायाः साधारणगुणाः ,, २७-२४२

शल्लकमांसस्य गुणाः ,, २७-७१

शशमांसस्य गुणाः ,, २७-७६

शङ्कुलीगुणाः सू. २७-२६७

शस्त्रक्षाराम्निकर्मणो विभ्रमे वहवो-
ऽनर्थाः चि. १४-३४-३७

शस्त्रादिप्रभवस्य जनपदोद्धूंसस्याधर्म
एव हेतुः वि. ३-२१, २२

शाकवर्गः सू. २७-८८-१२४

शाकानां वर्धनीयानां निर्देशः
सू. २७-३१६

शाकुनसत्त्वस्य लक्षणम्
शा. ४-३८ | ६

शास्त्राश्रयाणां दोषाणां कोष्ठगमने
हेतुः सू. २८-३३

शारदजलस्य प्रशंसा सू. २७-२०८

शारदस्य गुणाः ,, २७-१४

शारीरदोषसंग्रहः ,, १-५७

शारीरदोषाः वि. ६-५

शारीरदोषाणां पस्परानुबन्धकत्वम्
वि. ६-१०

शारीरा दोषाः शा. ४-३४

शार्करस्य गुणाः सू. २७-१८३

शाङ्गेष्टाया गुणाः ,, २७-९५-९७

शालकल्याण्या गुणाः
सू. २७-१०२, १०३

शालिपर्ण्यायो यापनवस्तिः
सि. १२-१६ | ११

शालिसक्तोर्गुणाः सू. २७-२६४

शालीनां सामान्या गुणाः
सू. २७-८-१०

शालूकलक्षणम् चि. १२-७५

शालूकस्य गुणाः सू. २७-११६, ११७

शालेयगुणाः सू. २७-१७०

शाल्मलीपुष्पशाकस्य गुणाः
सू. २७-१०४

शाल्मलीपुष्पस्य गुणाः
सू. २७-९८-१०३

शास्त्रज्ञानेपायाः वि. ८-५, ६

शास्त्रस्य ज्ञानाज्ञाने गुणदोषौ
सू. १०-८४-८६

शिक्षिणेनर्दादिषु पूर्वोक्त(पञ्चमूल्यादि)-
कल्पातिदेशः सि. १२-१७

शिश्रुगुणाः सू. २७-१७०

शिव्वीजातीनां गुणाः सू. २७-३१, ३२

शिरःकम्पस्य निदानलक्षण-
चिकित्सितानि सि. ९-८६, ८७

शिरःशूलव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ७-४३-४६

शिरःशोथलक्षणम् चि. १२-७४, ७५

शिरसः प्राधान्यमङ्गेषु सू. १७-१२

शिरसि तैलनिषेवणस्य गुणाः
सू. ५-८१-८३

शिरोरुजाहरो प्रदेहौ सू. ३-२३, २४

शिरोरोगस्य कफजस्य निदानलक्षणे
सू. १७-२४-२६

शिरोरोगस्य क्रिमिजस्य निदानलक्षणे
सू. १७-२७-२९

शिरोरोगस्य त्रिदोषजस्य निदानलक्षणे
सू. १७-२७

शिरोरोगस्य पित्तजस्य निदानलक्षणे
सू. १७-२२, २३

शिरोरोगस्य वातजस्य निदानलक्षणे
सू. १७-१५-२१

शिरोरोगस्य वातजादिभेदेन लक्षणानि
चि. २६-११८

शिरोरोगाः पञ्च चि. १९-४ | ४

शिरोरोगाणां नामानि चि. १७-१३, १४

शिरोरोगाणां निदानं संप्राप्तिश्च
चि. १७-८-११

शिरोरोगे महामायूरघृतम्
चि. २६-१६६-१७५

शिरोरोगे मायूरघृतम्
चि. २६-१६३-१६५

शिरोविरेचनद्रव्याणि वि. ८-१५१

शिरोविरेचनद्रव्याणि सू. २-३-६

शिरोविरेचनस्य विविधः सि. १-५०, ५१

शिरोविरेचनस्य समलक्षणानि
सि. १-५१, ५२

शिरोविरेचनस्य हीनलक्षणानि
सि. १-५१, ५२

शिरोविरेचनस्यातियोगलक्षणानि
सि. १-५१, ५२

शिरोविरेचनात् या व्यापदो भवन्ति
सि. २-२१

शिरोविरेचनार्हाः सि. २-२२

शिरोविरेचनो दशको महाकषायः
सू. ४-१३

शिलाजतुरसायनम्
चि. १-३ | ४८-३ | ६५

शिशिरचर्याः सू. ६-१९-२१

शिष्यपरीक्षा वि. ८-८

शिष्यं प्रत्याचार्यस्योपदेशः
वि. ८-१३, १४

शिष्योपनयनविधिः वि. ८-९-१२

शीतप्रशमनो दशको महाकषायः
सू. ४-१७

शीतमुष्णं च जलं कुत्र देशं कुत्र वा
वर्ज्यम् वि. २२-५७-६१

शीतरसिकस्य गुणाः सू. २७-१८५

शीतलक्षणम् सू. ४-७ | २३

शीतहरः प्रदेहः सू. ३-२८

शुक्रमांसस्य गुणाः सू. २७-७४

शुक्रसंधितकन्दादीनां गुणाः
सू. २७-२८४

शुक्रक्षयहेतुः
चि. २-४ | ४३-४ | ४५

शुक्रजननो दशको महाकषायः
सू. ४-१२

शुक्रदुष्टेर्निदानं संप्राप्तिश्च
चि. ३० १३५-१३८

शुक्रदोषभेदाः वि. ३०-१३९, १४०

शुक्रदोषविषये आत्रेयं प्रत्यग्निवेशस्य प्रश्नाः चि. ३०-१२८-१३२	शुद्धाशुद्धचिकित्साप्रयोगलक्षणम् चि. ८-२३	शुष्कार्शःसु विप्लव्यादिप्रलेपः चि. १४-५४-५६
शुक्रदोषाणां चिकित्सा चि. ३०-१४६-१५३	शुद्धिलक्षणदर्शनेऽपि सावशेषौषधे वमनो- पदेशः चि. ६-२१	शुष्कार्शःसु प्रलेपनम् चि. १४-१३५, १३६
शुक्रप्रदोषजा रोगाः सू. २८-१८, १९	शुषाया गुणाः सू. २७-८८३	शुष्कार्शःसु प्रलेपनयोगाः चि. १४-५०, ५३
शुक्रमांसदाश्चत्वारी वस्तयः चि. १८-२८, २९	शुष्कधान्यवर्गः ,, २७-८-२२	शुष्कार्शःसु फलारिष्टः चि. १४-१४८-१५२
शुक्रविकारो दृष्टान्तः चि. २-८ ३९	शुष्कप्रस्वादिभेदेनार्शसां द्विविधो भेदः चि. १४-३८	शुष्कार्शःसु रफक्षावणम् चि. १४-५९-६१
शुक्रत्रणलक्षणम् चि. २५-८६	शुष्कयोन्या लक्षणम् चि. ३०-३२	शुष्कार्शःसु स्नेहाभ्यङ्गपूर्वकस्वेदनम् चि. १४-३९-४४
शुक्रशोणितजीवसंयोगस्य गर्भसंज्ञकत्वम् शा. ४-५	शुष्कार्शःसु कतिपययोगाः ,, १४-६५-७०	शुष्कार्शःस्वनुवासनानि चि. १४-१३०-१३४
शुक्रसमुत्थानां व्याधीनां चिकित्सा शा. २८-२८	शुष्कार्शःसु कनकारिष्टः ,, १४-१५८-१६८	शुष्कार्शःस्वभयारिष्टः चि. १४-१३८-१४३
शुक्रस्थस्य प्रकुपितस्य वातस्य लक्षणम् चि. २८-३४	शुष्कार्शःसु तक्रप्रयोगविधानम् चि. १४-७६-८८	शुष्कार्शःस्वर्कक्षीरादिप्रलेपः चि. १४-५७, ५८
शुक्रस्थे वाते चिकित्सा चि. २८-९४, ९५	शुष्कार्शःसु तक्रारिष्टः चि. १४-७१-७५	शुष्कार्शःस्ववगाहविधानम् चि. १४-४५-४७
शुक्रं प्रतिहते दोषास्तच्चिकित्सा च सू. ७-१०, ११	शुष्कार्शःसु तुम्बुवादिधूपनम् चि. १४-५०, ५१	शुष्कार्शसामक्षपानविधानम् चि. १४-८९-९५
शुद्धसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ५-१३-१५	शुष्कार्शःसु त्र्यूषणादिचूर्णम् चि. १४-६२-६४	शुलप्रशमनो दशको महाकषायः सू. ४-१७
शुद्धसत्वानां मध्ये ब्राह्मणस्यात्यन्त- शुद्धत्वम् शा. ४-३७	शुष्कार्शःसु दन्त्यरिष्टः चि. १४-१४४-१४७	शुलस्य चिकित्सा चि. २६-१०१-१०३
शुद्धस्य शुक्रस्य लक्षणम् चि. ३०-१४१-१४६	शुष्कार्शःसु धूपनम् चि. १४-४८	शृङ्गवेरिकागुणाः सू. २७-१७१
शुद्धस्य शोणितस्य फलम् सू. २४-४	शुष्कार्शःसु निरूहवस्तिः चि. १४-१३७	शृङ्गाटकस्य गुणाः ,, २७-११६, ११७
शुद्धाया बुद्धेः फलम् शा. ५-१६-२१	शुष्कार्शःसु नृकेशादिधूपनम् चि. १४-४९	शुतलक्षणम् ,, ४-७ २
शुद्धार्तलक्षणम् चि. ३०-२२५, २२६		

- शतलक्षणम् सू. ४-७-२
- शोथस्यानिमित्तं शा. २-४९
- शोणितगुल्मस्य स्त्रिया एव संभवे हेतुः
नि. ३-१३
- शोणितजानां कृमीणां समुत्थानादि
वि. ७-११
- शोणितजानां रोगाणां निर्देशः
सू. २८-१९-२६
- शोणितजानां रोगाणामनुक्तानां संग्रहः
सू. २४-१७
- शोणितदुष्टिनिदानम् सू. २४-५-१०
- शोणितरोगेषु क्रियाक्रमः ,, २४-१८, १९
- शोणितस्य वातादिदुष्टस्य लक्षणम्
सू. २४-२०, २१
- शोणितस्य विशुद्धस्य लक्षणम्
सू. २४-२२
- शोणितास्थापनो दशको महाकषायः
सू. ४-१८
- शोधस्य कफजस्य निदानं लक्षणं च
सू. १८-७ | ३
- शोधस्य निजस्य सामान्यनिदानम्
सू. १८-७ | २
- शोधस्य पित्तजस्य निदानं लक्षणं च
सू. १८-१८
- शोधस्य वातजस्य निदानं लक्षणं च
सू. १८-७ | १
- शोधस्यागन्तोर्निदानम् सू. १४-४
- शोथस्योपद्रवाः सू. १८-१८
- शोधहरो दशको महाकषायः
सू. ४-१६
- शोथानां द्वन्द्वजसंनिपातजानां निदानं
लक्षणं च सू. १८-७
- शोथानां पृथक् पृथक् प्रकारेण भेदाः
सू. १८-८
- शोथानां भेदाः सू. १८-३
- शोथानां लक्षणम् ,, १८-९-१५
- शोथानां स्थानविशेषकृतमसाध्यत्वम्
सू. १८-१६, १७
- शोथान्नयः सू. १९-४ | ६
- शोधनीयवस्त्यनर्हाः सि. १०-१२
- शोषस्य पूर्वरूपाणि नि. ६-१३
- शोषस्य राजयक्ष्मेति संज्ञायां हेतुः
नि. ६-१२
- शोषस्य साध्यासाध्यलक्षणानि
नि. ६-१५, १६
- शोषस्यायतनानि नि. ६-३
- शोषस्यैकादश रूपाणि ,, ६-१४
- शोषाश्रत्वारः सू. १९-४ | ५
- शोषिणः क्षीणमांसस्य प्रशत्त्वानि मांसानि
चि. ८-१४९-१६३
- शमश्रुलोम्नां संख्याकथनम् शा. ७-१४
- श्यामाकस्य गुणाः सू. २७-१६-१८
- श्यामात्रिवृतायाः क्षीराग्निभिः सप्त योगाः
क. ७-२०
- श्यामात्रिवृतायाः पानकादिषु पञ्च योगाः
क. ७-३३
- श्यामात्रिवृतायाः प्रथमस्तर्पणयोगः
क. ७-३४, ३५
- श्यामात्रिवृतायाः सैन्धवादिभिर्द्वादश
चूर्णयोगाः क. ७-१४
- श्यामात्रिवृताया अम्लादिभिर्नव कल्कयोगाः
क. ७-१२, १३
- श्यामात्रिवृताया अष्टौ लेहयोगाः
क. ७-२१-३२
- श्यामात्रिवृताया उद्धरणविधिः
क. ७-१०, ११
- श्यामात्रिवृताया गोमूत्रेण सहाष्टादश-
योगाः क. ७-१५-१७
- श्यामात्रिवृताया जीवकादिभिश्चतुर्दश
योगाः क. ७-१८, १९
- श्यामात्रिवृताया मधुकुनैको योगः
क. ७-१७
- श्यामात्रिवृतयोः क्षीरयोगो क. ७-६८
- श्यामात्रिवृतयोः पञ्च मोदकयोगाः
क. ७-३६-५५
- श्यामात्रिवृतयोः षट्सु ऋतुषु पञ्च योगाः
सू. ७-५६-६०
- श्यामात्रिवृतयोः षाडवादिभिर्द्वादश योगाः
क. ७-७४
- श्यामात्रिवृतयोर्घृतकाज्जिकयोगौ
क. ७-७२, ७३

श्यामान्निवृतयोर्धृतयोगौ क. ७-६६, ६७	श्लेष्मणः शरीरान्तर्गतस्य कुपिता- कुपितस्य शुभाशुभकरत्वम् सू. १२-१२	श्लेष्मिकशोथे प्रलेपपरिपेकानुलेपनानि चि. १२-७०
श्यामान्निवृतयोर्द्वितीयस्तर्पणयोगः क. ७-६५, ६६	श्लेष्मण आत्मस्वरूपस्वलक्षणकर्माणि सू. २०-१८	श्लेष्मिकशोथे सामान्ययोगाः चि. १२-७१, ७२
श्यामान्निवृतयोर्द्वौ चूर्णयोगौ क. ७-६१-६४	श्लेष्मणो गुणाः प्रथमने सूत्रम् सू. १-६१	श्लोकस्थाननिरुक्तिः सू. ३०-४६ श्वयथावन्नपानम् चि. १२-६०-६३
श्यामान्निवृतयोर्मध्ययोगौ क. ७-६९-७१	श्लेष्मदूषितशुकस्य लक्षणम् चि. ३०-१४२	श्वयथावन्ययोगाः ,, १२-२५-२८ श्वयथावष्टशतोऽरिष्टः ,, १२-३२, ३३
श्यामान्निवृत्तद्वल्पोपक्रमः क. ७-१, २ श्रमनिःश्वासधारणे दोषास्तच्चिकित्सा च सू. ७-२४	श्लेष्मप्रमेहाणां लक्षणानि नि. ४-१२-२३	श्वयथोः कफजस्य लिङ्गम् ,, १२-१४ श्वयथोरान्तुजस्य निदानम् ,, १२-७
श्रमहरो दशक्रो महाकषायः सू. ४-१६	श्लेष्मलस्य श्लेष्मप्रकोपे कारणं तस्यावजयनं च वि. ६-१८	श्वयथोः पित्तजस्य लिङ्गम् चि. १२-१३
श्रेयस्या गुणाः सू. २७-१०७	श्लेष्मविकाराणां गणना सू. २०-१७	श्वयथोः साध्यासाध्यलक्षणम् चि. १२-१४-१६
श्रोत्रेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः इ. ४-१९, २०	श्लेष्मातकस्य गुणाः सू. २७-१५९	श्वयथोर्निजस्य निदानम् चि. १२-५, ६
श्लीपदस्य लक्षणचिकित्सिते चि. १२-९८	श्लेष्मातिसारघ्नाः कतिपययोगाः चि. १९-१०३-१२०	श्वयथोर्वातजस्य लिङ्गम् चि. १२-१२
श्लेष्मग्रहण्याश्चिकित्साक्रमः चि. १५-१४१	श्लेष्मातिसारे चिकित्साक्रमः चि. १९-१०२, १०३	श्वयथोश्चिकित्साक्रमः ,, १२-१६-१९
श्लेष्मजानां कृमीणां समुत्थानादि वि. ७-१२	श्लेष्मापस्मारस्य लक्षणम् नि. ८-८ ३	श्वयथौ कंसहरीतकी ,, १२-५०-५२
श्लेष्मज्वरस्य लक्षणानि नि. १-२५-२७	श्लेष्मोन्मादस्य लक्षणम् नि. ७-७ ३	श्वयथौ कतिपययोगाः चि. १२-४१, ४२
श्लेष्मज्वरस्य संप्राप्तिः नि. १-२५-२७	श्लेष्मिकगुल्मस्य संप्राप्तिर्लक्षणानि च नि. ३-१०, ११	श्वयथौ कतिपययोगाः चि. १२-२१
श्लेष्मज्वरस्य हेतुः ,, १-२५-२७	श्लेष्मिकयोनिरोगाणां चिकित्सा चि. ३०-७०-७२	श्वयथौ क्षारगुटिका ,, १२-४३-४६
श्लेष्मणः कुपितस्योपक्रमः सू. २०-१९	श्लेष्मिकविषलक्षणम् चि. २३-१६९	श्वयथौ गण्डीराद्यरिष्टः ,, १२-२९-३१
		श्वयथौ गुहार्द्रकप्रयोगः ,, १२-४७, ४८

श्वयथौ चित्रकादिघृतम् चि. १२-५५-५९	श्वासाश्रयसरिष्टम् इ. ८-१५	षड् विरेचनशतानि सू. ४-४
श्वयथौ दन्त्यादिक्षीरम् चि. १२-२४	श्वासे कफपित्तानुबन्धजेऽनुपानम् चि. १७-११४	षड् विरेचनश्रयाः , ४-५
श्वयथौ पटोलमूलादिकायः चि. १२-५३, ५४	श्वासे पित्तानुबन्धजे मधूलिका- द्युत्कारिका चि. १७-१११	षड्व्यापदां हेतुः सि. ४-२६, २७
श्वयथौ पुनर्नवाघरिष्टः चि. १२-३४-३८	श्वासे वातपित्तानुबन्धजेऽनुपानम् चि. १७-११३	षष्टिकस्य गुणाः सू. २७-१३
श्वयथौ पूर्वरूपम् चि. १२-१०	श्वासे वातानुबन्धजे पथ्यम् चि. १७-११२	षष्ठे मासि गर्भस्य स्वरूपम् शा. ४-२२
श्वयथौ फलत्रिकाघरिष्टः चि. १२-३९, ४०	श्वित्रचिकित्सा चि. ७-१६२-१७२	षण्ढया योन्या लक्षणम् चि. ३०-३४
श्वयथौ वर्जनीयानि चि. १२-२०	श्वित्रस्य नामानि भेदाश्च चि. ७-१७३, १७४	षण्णां त्वचां विवरणम् शा. ७-४
श्वयथौ वातजे शोथे योगाः चि. १२-३३	श्वित्रस्य निदानम् चि. ७-१७७	षोडश दिकाराः शा. १-६४
श्वयथौ शिलाजतुप्रयोगः चि. १२-४९	श्वित्रस्य साध्यासाध्यलक्षणम् चि. ७-१७५, १७६	संकरस्वेदस्य कल्पना सू. १४-४१
श्वयथौ शैलेयादितैलम् , १२-६५-६७	श्वो वमनं पाता किं भुञ्जीत सि. ६-१८, १९	संज्ञास्थापनो दशको महाकषायः सू. ४-१८
श्वयथौ संप्राप्तिः , १२-८, ९	षट्त्रिंशत्तन्त्रयुक्तिनिरूपणम् सि. १२-४१-४५	संततकज्वरलक्षणम् चि. ३-६१, ६२
श्वयथौ सामान्यलक्षणम् , १२-११	षट्पञ्चाशत्प्रत्यङ्गानि शा. ७-११	संततज्वरलक्षणम् , ३-५३-६१
श्वयथौ हरीतक्यादियोगः चि. १२-२२	षड्पक्रमाः सू. १२-३, ४	संतमकस्य लक्षणम् , १७-६३, ६४
श्वयथौ हिता अभ्यङ्गप्रदेहादयः चि. १२-६४	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणजा रोगाः सू. २३-५-७
श्वासहरो दशको महाकषायः सू. ४-१६	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणजेषु रोगेषु प्रतिकारः चि. २३-८, ९
श्वासाः पञ्च सू. १९-४ ४	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणजेषु रोगेषु वर्तनादि सू. २३-१४
श्वासानां संप्राप्तिः चि. १७-४५	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणजेषु रोगेषु वर्जपानम् सू. २३-२५
श्वासानां साध्यासाध्यविचारः चि. १७-६८, ६९.	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणनिमित्तानि सू. २३-३, ४
	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणमन्यविधानम् सू. २३-३९
	षड्भूमिमाप्तिर्मरिच्यतो लिङ्गानि इ. ११-७-९	संतर्पणोत्थप्रमेहचिकित्सा चि. ६-४७-५०

- संन्यास एकः सू. १९-४ | ८
- संन्यासस्य लक्षणम् सू. २४-४४
- संन्यासस्य संप्राप्तिः सू. २४-२५-२९
- संन्यासस्योपक्रमः सू. २४-४५-५३
- संन्यासान्मदमूर्च्छाययोर्भेदः
सू. २४-४२
- संप्रयोगशरमूलीयवाजीकरणपादोपक्रमः
चि. २-१,२
- संप्राप्तेर्भेदास्तेषां पृथग्लक्षणानि च
नि. १-१२
- संप्राप्तेर्लक्षणम् नि. ३-११
- संभवस्य लक्षणम् वि. ८-४९
- संयोगस्य विवरणम् वि. १-२२ | ३
- संवत्सरेण मरिष्यतो लिङ्गानि
इ. ११-३-६
- संशमने स्नेहे वृत्तिः सू. १३-८१
- संशयस्य लक्षणम् वि. ८-४३
- संशोधनं विनैव येषां कर्मवातातापाम्निभि-
र्दोषाः क्षयं यान्ति तेषां कर्तव्यम्
क. १२-८१,८२
- संशोधनकरणे गुणाः सू. १५-२२
- संशोधनयोग्याः पुरुषाः
सू. १६-१३-१५
- संशोधनस्य गुणाः सू. १६-१६-१९
- संशोधन(वसन)स्य मात्रा
सू. १५-१०
- संशोधनस्यायोगस्य प्रतिधारः
सू. १६-२४
- संशोधनातियोगस्य प्रतिधारः
सू. १६-२५
- संशोधनानन्तरं कर्तव्योऽन्नसंसर्जनक्रमः
सि. १-११-१३
- संशोधनानन्तरं पथ्यम्
सू. १६-२२,२३
- संशोधने स्नेहे वृत्तिः सू. १३-८०
- संसर्गजप्रकृतेर्लक्षणम् वि. ८-९९
- संसर्गजे पुनर्नवाशो निरूहः
सि. ३-६५-६८
- संसर्गसन्निपातजगुल्मचिकित्सा
चि. ५-६४
- संसर्गसन्निपातज्वराणामतिदेशेन
लक्षणकथनम् वि. ३-११०,१११
- संहननतो देहपरीक्षा वि. ८-११६
- सस्वतो(मनस्तो) देहपरीक्षा
वि. ८-११९.
- सत्त्वभेदाः शा. ४-३६
- सत्त्वस्य क्षीपपादुक्तव्यप्रतिपादनं
सत्त्वजाश्च भावाः शा. ३-१३
- सदाऽतुरा अनातुराश्च मानवाः
सू. ७-३९,४०
- सदातुरा नराः सि. ११-२७
- सदातुरत्वे हेतुश्चिकित्सा च
सि. ११-२८-३६
- सद्यःक्षीणस्य चिकित्साक्रमः
सू. २३-३१-३३
- सद्योऽगृहीतगर्भाया लिङ्गम्
शा. २-२२,२३
- सद्योऽघृताद्यो यापनवस्तिः
सि. १२-१८ | १२
- सद्योमुमूर्षूणां लक्षणानि
इ. १०-४-२०
- सद्वृत्तानुष्ठानम् सू. ८-१८
- सद्वैद्यस्य लक्षणम् ,, ९-१८-२३
- सन्धानीयो दशको महाकृपायः
सू. ४-९
- सन्धिगतस्य प्रकुपितस्य वातस्य
लक्षणम् चि. २८-३७
- सन्धिसंख्याकथनम् शा. ७-१४
- सन्निपातगुल्मस्य निदानलक्षणे
चि. ५-१७
- सन्निपातच्छर्देर्निदानलक्षणे
चि. २०-१४,१५
- सन्निपातच्छर्द्याश्चिकित्सा चि. २०-४०
- सन्निपातजशिरोरोगस्य चिकित्सा
चि. २६-१८३
- सन्निपातज्वरलक्षणम्
चि. ३-१०३-१०८
- सन्निपातज्वरस्य साध्यासाध्यलक्षणम्
चि. ३-१०९,११०
- सन्निपातज्वरे बृहत्यादिगणः
चि. ३-२१३,२१४
- सन्निपातज्वरे शटयादिगणः
चि. ३-२११,२१२

सन्निपातोदरे चिकित्साविधिः चि. १३-७४	समनस्कानामिन्द्रियाणां प्रकृतिभावे स्था- पने उपायाः सू. ८-१७	सर्पविण्मूत्रजाः कीटाः चि. २३-१४०
सुषुप्फलकुमुशोत्पलनालानां गुणाः सू. २७-११७,११८	समनस्कानामिन्द्रियाणां प्रकृतिविकृतिहेतवः सू. ८-१५	सर्पविषं कस्यां दंष्ट्रायां तिष्ठति चि. २३-१३७-१३९
संपूर्णयुषो निमित्तम् शा. ६-३०	समपीतमद्यस्य मदात्ययप्रशमकत्वम् चि. २४-१०९	सर्पविषे सामान्यचिकित्सा चि. २३-२५०-२५३
सप्त त्रिकाणि सू. ११-३४	समप्रकृतेर्लक्षणम् चि. ८-१००	सर्पाणां कालादिभेदेन तीक्ष्णमन्दविषत्वम् चि. २३-१६१-१६४
सप्तधातूनां किट्टानि चि. १५-१८,१९	समसांसप्रमाणस्य प्रशस्तता सू. २१-१८,१९	सर्पाणां पुंस्त्रीनपुंशकभेदेन लक्षणानि चि. २३-१३०-१३३
सप्तमे मासि गर्भस्य स्वरूपम् शा. ४-२३	सप्तवायुलक्षणम् सू. १-५०	सर्पाणामवस्थाभेदेन तीक्ष्णविषत्वम् चि. २३-१३६
सप्तलाशङ्किन्योः कम्पिलकेनैको योगः क. ११-१६	सप्तवायस्य लक्षणातिदेशः चि. ८-२९	सर्पिषः पित्तशमकत्वम् चि. १-१४
सप्तलाशङ्किन्योः पञ्च सन्धानयोगाः क. ११-१७	सप्तविषमाध्यशनानां लक्षणम् चि. १५-२३५,२३६	सर्पिषः सर्वस्नेहोत्तमत्वम् सू. १३-१३
सप्तलाशङ्किन्योः पर्यायाः क. ११-३	समाग्नेर्गुणाः चि. १५-२३४	सर्पिरादीनां पानकालाः सू. १३-१८
सप्तलाशङ्किन्योः षट् तैलयोगाः क. ११-९-११	समाग्नेर्दुर्बलाग्नेश्च कर्म ,, १५-५१	सर्वकुष्ठनिदानम् नि. ५-६
सप्तलाशङ्किन्योः षोडश कल्कयोगाः क. ११-६-८	सम्यक्शुद्धस्य लिङ्गानि सि. ६-१९,२०	सर्वगतस्यापि पुरुषस्य सर्ववेदनाज्ञाना- भावे हेतुः शा. १-७९
सप्तलाशङ्किन्योरष्टौ घृतयोगाः क. ११-११-१५	सम्यक्स्विन्नस्य लक्षणम् सू. १४-१३	सर्वतृष्णानामनिलपित्तक्षयजत्वम् चि. २२-२४
सप्तलाशङ्किन्योर्युगाः क. ११-४	सम्यगुपयुज्यमानानां घण्णां रसानां शरीर- यापकत्वम् चि. १-४	सर्वद्रव्यं पाञ्चभौतिकम् सू. २६-१०
सप्तला शङ्किन्योर्ग्राह्यमङ्गम् ,, ११-५	सर्जिकादिक्षाराणां गुणाः सू. २७-३०६	सर्वविषेऽमृतं घृतम् चि. २३-२४२-२४९
सप्तलाशङ्किन्योर्नयो लेहयोगाः ,, ११-१६	सर्पदंशानामाकृतिभेदेन मृदुदारुणत्वम् चि. २३-१३५	सर्वस्यापि मदात्ययस्य त्रिशोषजत्वम् चि. २४-९८-१००
सप्ताहेनपि परिपाकमप्राप्ते ज्वरे चिकित्सा चि. ३-२८१,२८२	सर्पदंशानामसाध्यत्वं स्थान-काल स्वभाव- प्रदेशैः चि. २३-१५९,१६०	सर्वस्रोतसां साधारणं प्रकोपकारणम् चि. ५-२३
	सर्पभेदास्तेषां लक्षणानि च चि. २३-१२४-१२६	

सर्वाङ्गकुपिते वाते चिकित्सा
चि. २८-९२

सर्वङ्गे प्रकुपितस्य वातस्य लक्षणम्
चि. २८-२५

सर्वाणि मर्माणि वाताद् विशेषतो
रक्ष्याणि सि. ९-७

सर्वेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः
इ. ४-२४-२६

सर्वेषां स्रोतसां धातूनां च प्रदुष्टा वात-
पित्तश्लेष्माणो दूषयितारः चि. ५-९

सर्वेषामेव वातपित्तश्लेष्मणां प्रभुत्वमित्यात्रे-
यकृतं समाधानम् सू. १२-१३-१५

सर्वेषु गुल्मेषु वातस्यावश्यम्भावित्वम्
नि. ३-१६

सर्वेषु वमनयोगेष्वनुक्तमपि मधुसैन्धवं
देयम् क. १-१५

सर्वपतैलस्य गुणाः सू. २७-२९०

सर्वपण्यां लक्षणम् ,, १७-८४

सर्विषकीटदष्टलक्षणम्
चि. २३-१४१-१४३

सर्विषकृक्कुरादिदष्टलक्षणम्
चि. २३-१७५, १७६

सर्विषजललक्षणम् चि. २३-१२१

सर्विषदंशस्य निर्विषदंशस्य च
लक्षणम् चि. २३-१७७, १७८

सर्विषदन्तपवन-शिरोऽभ्यङ्गाङ्गन-स्तानो-
दकोत्सादन-वस्त्रालङ्कार-वर्णक-भू-पादु-
काऽध्वज-वर्म-वेतु-शयनासन-माल्य-
लक्षणम् चि. २३-११६-१२०

सर्विषधूमलक्षणम् चि. २३-१२०

सर्विषमण्डूकदष्टलक्षणम् ,, २३-१५४

सर्विषमत्स्यजलौकोदष्टलक्षणम्
चि. २३-१५५

सर्विषान्नलक्षणम्
चि. २३-१०८-११५

सर्व्यं शयानस्य वस्त्रिदाने हेतुः
सि. ३-२४

सर्व्यभिचारस्य लक्षणम् चि. ८-४५

सहचराणो यापनवस्त्रिः
सि. १२-१६ | ३

सहजानामर्शसां निमित्तम् चि. १४-६

सहजानामर्शसां रूपाणि ,, १४-७, ८

सांघ्राहिकाश्वत्वारो वस्तयः
सि. १०-३०, ३१

सात्म्यतो देहपरीक्षा चि. ८-११८

सात्म्यस्य लक्षणम् सू. ६-४९, ५०
सात्म्यस्य लक्षणं भेदाश्च वि. १-२०

सात्त्विकराजसतामसानामापानानां
लक्षणानि चि. २४-७४-७८

साधारणेषु प्रावृत्तशरद्वसन्तेषु संशोधनो-
पदेशः सि. ६-४-६

साध्यानामुन्मादानां चिकित्सितम्
नि. ७-८, ९

सान्निपातिकगुल्मस्य निदानादि
असाध्यत्वं च नि. ३-१२

साङ्घिपातिकग्रहणीगदस्य निदानलक्षणे
चि. १५-७२

सान्निपातिकग्रहण्याश्चिकित्सा
चि. १५-१९४, १९५

साङ्घिपातिकप्रदरस्य निदानलक्षणे
चि. ३०-२१९-२२४

सान्निपातिकमूत्रकृच्छ्रचिकित्सा
चि. २६-५८

सान्निपातिकविसर्पलक्षणम् चि. २१-४१

सान्निपातिकोन्मादस्य लक्षणम्
नि. ७-७

सामान्यजा नानात्मजाश्च विकाराः
सू. २०-१०

सामान्यतः पञ्चकर्मानर्हाः सि. २-४-७

सामान्यप्रतिकारः चि. ३-८

सामान्यलक्षणातिदेशः ,, ८-२९

सामान्यविशेषयोर्लक्षणम्
सू. १-४४, ४५

सामुद्रजलस्य गुणाः सू. २७-२१६

सामुद्रलवणस्य गुणाः ,, २७-३०४

सारतो देहपरीक्षा चि. ८-१०२-११५

सार्पसत्त्वस्य लक्षणम् शा. ४-३८ | ४

सार्पपशाकस्य गुणाः सू. २७-१२२

साहसाद्यथा शोषः संभवति तद्वर्णनम्
नि. ६-४

सिद्धितिकाया गुणाः सू. २७-१४२

सिद्धान्तस्य लक्षणम् चि. ८-३७

सिद्धिस्थाननिरुक्तिः सि. १२-३३

सिध्मकुष्ठस्य लक्षणम् नि. ५-८ ५	सुधाया उपयोगविधिः क. १०-९-१०	सूर्यावर्तकस्य निदानलक्षणचिकित्सितानि सि. ९-७९-८३
सिध्मकुष्ठे लेपयोगाः चि. ७-११७, ११८	सुधाया एकः पानयोगः क. १०-१४	सैन्धवस्य गुणाः सू. २७-३००
सिध्मस्य लक्षणम् ,, ७-१९	सुधाया एकः सुरायोगः द्वौ घृतयोगौ च क. १०-२०	सौवर्चलस्य गुणाः ,, २७-३०१
सिरागतस्य प्रकुपितस्य वातस्य लक्षणम् चि. २८-३६	सुधाया एको त्रेययोगः क. १०-१५-१७	सौवीरकस्य गुणाः ,, २७-१९१
सिरानिरुक्तिः सू. ३०-१२	सुधाया एको लेहयोगः क. १०-१८	स्तन्यगौरवे चिकित्सा चि. ३०-२७९-२८२
सिरासंख्याकथनम् शा. ७-१४	सुधाया यूषादिभिस्त्रयो योगाः क. १०-१९	स्तन्यजननो दशको महाकषायः सू. ४-१२
सुखदुःखहेतवः ,, १-१३२-१३५	सुनिषण्णकस्य गुणाः सू. २७-८८	स्तन्यदौर्गन्ध्ये चिकित्सा सू. ३०-२७४-२७८
सुखसाध्यस्य लक्षणम् सू. १०-११-१३	सुमुखाया गुणाः सू. २७-१७३	स्तन्यदौर्गन्ध्ये विपाणिकादियोगः चि. ३०-२७३
सुखसाध्यस्य लक्षणम् सू. १८-३८	सुरसस्य गुणाः सू. २७-१६९	स्तन्यवैवर्ण्ये यष्टीमधुकादियोगः चि. ३०-२७१, २७२
सुखस्यायुषो लक्षणम् सू. ३०-२४	सुराद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१८ १६	स्तन्यशुद्धिकरः किराततिक्तादिस्त्रयोः चि. ३०-२६७, २६८
सुचिराद्दर्भप्रसवे हेतुः शा. २-१५	सुराऽनुपानं कृशानाम् सू. २७-३२३	स्तन्यशुद्धिकरः पञ्चकोलादिलेपः चि. ३०-२६४
सुधागुणाः क. १०-३, ४	सुरापानविधिः चि. २४-११-२०	स्तन्यशुद्धिकराः कतिपययोगाः चि. ३०-२६०-२६४
सुधाप्रयोगार्हा नराः क. १०-५-७	सुराया गुणाः सू. २७-१७९	स्तन्यशोधनो दशको महाकषायः सू. ४-१२
सुधाप्रयोगानर्हा नराः क. १०-३, ४	सुरासवस्य गुणाः सू. २७-१८७	स्तम्भनद्रव्याणि सू. २२-१७
सुधाभेदौ क. १०-७, ८	सुवर्चलाया गुणाः सू. २७-९८-१०३	स्तम्भनद्रव्याणि ,, २२-३२
सुधायाः पर्यायाः क. १०-८	सुस्निग्धे कूरकोष्ठे च कर्तव्यम् क. १२-७८	स्तम्भनस्य कृतातिकृतलक्षणम् सू. २२-३९, ४०
सुधायाः शुष्कमत्स्येन मांसेन च एकैको योगः क. १०-१९	सुचीमुख्या योनेर्लक्षणम् चि. ३०, ३१	स्तम्भनीयाः सू. २२-३३
सुधायाः सर्पिषा मांसरसेन चैकैको योगः क. १०-१३	सूप्यशाकस्य गुणाः सू. २७-९८-१०३	
सुधायाः सौवीरकादिभिः सप्त योगाः क. १०-१०-१२	सूप्याननविकृतानां भक्ष्याणां गुणाः सू. २७-२७४	

- स्तम्भव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ६-८८, ८९
- स्त्रीगर्भाया लक्षणानि शा. २-२४, २५
- स्त्रीणामुत्तरवस्तिदाने विशेषः
सि. ९-५२-७०
- स्त्रीपुरुषयोरभीष्टप्रजानिवृत्तिकरकर्मो-
पदेशः शा. ८-३, ४
- स्त्रीपुरुषयोर्वैशेषिका भावाः शा. ४-१४
- स्त्रीषु विषये न सर्वेऽपि समबला भतः
सर्वोपयोगिनां वाजीकरणयोगानामुपदेश
आवश्यकः सि. २-४ | ३-४ | ९
- स्त्रीसंप्रयोगे शुके कथं प्रवर्तते
सि. २-४-४६-४ | ४९
- स्थानविशेषे विषे चिकित्सा
सि. २३-१२२, १२३
- स्थापनाया लक्षणम् वि. ८-३१
- स्थावरविषयस्य भेदाः सि. २३-११-१३
- स्थावरविषलिङ्गानि सि. २३-१६
- स्थिराद्यो निरूहः सि. ३-३६
- स्थिराद्यो यापनवस्तिः सि. १२-१६
- स्थूलकृशयोः कृशस्य प्राधान्ये युक्तिः
सू. २१-१७
- स्थौल्यकार्श्ययोः स्वप्नाहारहेतुत्वम्
सू. २१-५१
- स्नानस्य गुणाः सू. ५-७४
- स्नायुगतस्य प्रकुपितस्य वातस्य
लक्षणम् सि. २८-३५
- स्नायुसंख्याकथनम् शा. ७-१४
- स्नाय्वादिगतदोषजा रोगाः सू. २८-२१
- स्नाय्वादिजानां व्याधीनां चिकित्सा
सू. २८-२९
- स्निग्धभोजनगुणाः वि. १-२४ | २
- स्निग्धस्य लक्षणम्
सू. १३-५८
- स्नेहकर्मणः कालावधिः सि. १-६, ७
- स्नेहनद्रव्याणि सू. २२-१५
- स्नेहनस्य प्रकर्षः ,, १३-५१
- स्नेहपाकपरीक्षा क. १२-१००-१०४
- स्नेहपाने कालभेदोऽधिकारिभेदश्च
सू. १३-१९
- स्नेहपाने तृष्णोपद्रवचिकित्सा
सू. १३-७०-७३
- स्नेहपाने पूर्वकर्म सू. १३-६०
- स्नेहपाने हिताहितम् सू. १३-६१-६४
- स्नेहवस्तेः षड्वापदः सि. ४-२५
- स्नेहयोः संशोधनसंशमनयोः पानकालः
सू. १३-६१
- स्नेहविचारणाया विषयाः
सू. १३-८२
- स्नेहविभ्रमजा दोषास्तत्र चिकित्सा च
सू. १३-७४-७८
- स्नेहव्यापत्तौ हेतवः सू. १३-७९
- स्नेहसेवनेऽतिमात्रया त्वरया च
दोषाः सू. १३-९६, ९७
- स्नेहस्य गुणाः सि. १-७, ८
- स्नेहस्य चतुर्विंशतिः प्रविचारणाः
सू. १३-२३-२८
- स्नेहस्य जङ्गमस्याशयाः सू. १३-११
- स्नेहस्य त्रिविधा मात्राः
सू. १३-२९, ३०
- स्नेहस्य योनिद्विविधा सू. १३-९
- स्नेहस्य लक्षणम् ,, २२-११
- स्नेहस्य लवणोपहितस्य गुणाः
सू. १३-९८
- स्नेहस्य स्थावरस्याशयाः सू. १३-१०
- स्नेहस्यानुपानम् ,, १३-२२
- स्नेहस्वेदादीनां क्रमः ,, १३-९९
- स्नेहाः स्नेहनीयाश्च २२-३१
- स्नेहादिकर्मस्वविधिना विहितेषु साधनम्
सू. १६-२६
- स्नेहानां प्रविचारणाविधिः
सू. १३-८३-९०
- स्नेहोपगो दशको महाकषायः ,, ४-१३
- स्नेह्याः के सू. १३-५२
- स्नेह्या न के ,, १३-५३-५६
- स्नेहिकधूमवर्तिद्रव्याणि ,, ७-२५

स्पर्शनेन्द्रियविकृतयोऽरिष्टभूताः

इ. ४-२३

स्पर्शविज्ञेया आतुरशरीरगता विकृतयः

इ. ३-४५

स्मृतिविभ्रंशस्य वर्णनम् शा. १-१०१

सुतरक्तसान्नपानविधिः सू. २४-२३

स्रोतसः पर्यायाः वि. ५-९

स्रोतसां भेदाः वि. ५-७

स्रोतसां सामान्यं दुष्टिलक्षणम्

वि. ५-२४

स्रोतसां सामान्यवर्णनम् वि. ५-३-४

स्रोतसां स्वरूपम् वि. ५-२५

स्रोतोनिश्चिकिः सू. ३०-१२

स्वतन्त्रस्यापि पुरुषस्यानिष्टयोनिषु

जन्मप्रद्वेणे हेतुः शा. १-७७

स्वप्नदर्शनं कथं भवति इ. ५-४१,४२

स्वप्नभेदाः इ. ५-४३

स्वप्ना अरिष्टभूताः इ. ५-२७-४०

स्वप्ना अल्पफलाः इ. ५-४४-४६

स्वप्ना महाफलाः इ. ५-४४-४६

स्वभावतः प्रतिकारानर्हाः

वि. ३-४५

स्वरभेदचिकित्सा चि. २६-२८३-२९०

स्वरविकृतयोऽरिष्टरूपाः इ. १-१५,१६

स्वरसलक्षणम् सू. ४-७ | १

स्वराः प्राकृताः इ. १-१४

स्वरा वैकृताः इ. १-१४

स्वस्थवृत्तसेवने हेतुः सू. ७-४५

स्वस्थवृत्तोपदेशः सू. ५-१३

स्वस्थहितो विधिः सू. २८-३४,३५

स्विन्नेन यत्कार्यम् सू. १४-६७

स्वेदः षड्विधः सू. १४-६५,६६

स्वेदकल्पना रोगाद्यपेक्षिणी

सू. १४-७-१०

स्वेदगुणाः सू. १४-३,५

स्वेदगुणाः चि. ५-२३

स्वेदनद्रव्याणि सू. २२-१६

स्वेदनस्य लक्षणम् ,, २२-११

स्वेदसाध्या विकाराः ,, १४-२०-२४

स्वेदस्य गुणाः सि. १-७-८

स्वेदाः स्वेदनीयाश्च सू. २२-३१

स्वेदास्त्रयोदश सू. १४-३९,४०

स्वेदे हृदयवक्षणादीनां रक्षणविधिः

सू. १४-११,१२

स्वेदोपगो दशको महाकषायः

सू. ४-१३

स्वेदो यथा कार्यकरः सू. १४-६

स्वेदोवहस्रोतसां मूलं तद्दुष्टिलक्षणं च

वि. ५-८

हंसमांसस्य गुणाः सू. २७-६५

हंसादीनामण्डानां गुणाः

सू. २७-८५,८६

हंसोदकस्य स्वरूपम् सू. ६-४५-४८

हनुग्रहस्य चिकित्सा

चि. २८-१०२,१०३

हनुग्रहस्य लक्षणम् चि. २८-४९

हनुषायो यापनवस्तिः

सि. १२-१६ | ७

हरितकवर्गः सू. २७-१६६-१७७

हरितानां वर्जनीयानां निर्देशः

सू. २७-३१८

हरीतकीगुणाः चि. १-२९-३४

हरीतकीसेवनानर्हाः चि. १-१ | ३५

हरीतक्यादियोगः चि. १-१ | ७६

हरीतक्यादियोगोऽपरः चि. १-१ | ७७

हरेणुगुणाः सू. २७-२८,२९

हर्षस्य निमित्तम् शा. २-४१

हलीमकस्य चिकित्सा

चि. १६-१३४-१३७

हलीमकस्य लक्षणम्

चि. १६-१३२,१३३

हस्तिनीदुग्धस्य गुणाः सू. २७-२२४

हिकाः पञ्च सू. १९-४ | ४

हिकानिग्रहणो दशको महाकषायः

सू. ४-१४

हिकायां कतिपययोगाः
चि. १७-१२९-१३५

हिकायां चिकित्सासूत्रम्
चि. १७-१४७-१५०

हिकायां तेजोवत्याद्यं घृतम्
चि. १७-१४१-१४४

हिकायां दशमूलाद्यं घृतम्
चि. १७-१४०

हिकायां मनःशिलादिघृतम्
चि. १७-१४५-१४६

हिकायाः साध्यासाध्यविचारः
चि. १७-४२-४४

हिकाव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च
सि. ७-२७-२९

हिकाश्वासयोः कतिपयधूमयोगाः
सि. १७-७९-८०

हिकाश्वासयोः कतिपययोगाः
सि. १७-९४, ९५

हिकाश्वासयोः कल्कयोगाः
चि. १७-११०

हिकाश्वासयोः क्षारयूषः
चि. १७-९७, ९८

हिकाश्वासयोः पथ्यम् चि. १७-१००

हिकाश्वासयोः पाठादिसंधानम्
चि. १७-१०६, १०७

हिकाश्वासयोः पानम् ,, १७-१०५

हिकाश्वासयोः पूर्वरूपाणि
चि. १७-१८-२०

हिकाश्वासयोः शकृत्प्रयोगः
चि. १७-११६

हिकाश्वासयोः शट्याद्यं चूर्णम्
चि. १७-१२३-१२४

हिकाश्वासयोः शीघ्रप्राणहरत्वं तत्र हेतुश्च
चि. १७-६-९

हिकाश्वासयोः शोधनविचारः
चि. १७-८३-९३

हिकाश्वासयोः संशोधनम्
चि. १७-१२१, १२२

हिकाश्वासयोः सामान्यचिकित्साक्रमः
चि. १७-७०-७६

हिकाश्वासयोः सौवर्चलादिचूर्णम्
चि. १७-१०९

हिकाश्वासयोरन्ये यूषयोगाः
चि. १७-९९

हिकाश्वासयोरश्वगन्धाक्षारः
चि. १७-११७

हिकाश्वासयोरारवस्थिकी चिकित्सा
चि. १७-८५-८७

हिकाश्वासयो रक्ष्णाद्यो यूषः चि. १७-९६

हिकाश्वासयोर्दशमूलादियवागूः
चि. १७-१०२-१०४

हिकाश्वासयोर्निदानं संप्राप्तिश्च
चि. १७-१०-१७

हिकाश्वासयोर्मधुकादियोगः ,, १७-११५

हिकाश्वासयोर्मुक्ताद्यं चूर्णम्
१७-१२५-१२८

हिकाश्वासयोर्लेहयोगाः
चि. १७-११८-१२०

हिकाश्वासयोर्वातीकजो यूषः चि. १७-१००

हिकाश्वासयोर्हरिद्राद्यधूमवर्तिः
चि. १७-७७-७८

हिकाश्वासयोर्हिङ्गवादिचूर्णम्
चि. १७-१०८

हिकाश्वासयोर्हिङ्गवादियवागूः चि. १७-१०१

हिङ्गुनो गुणाः सू. २७-२९९

हिततमानामाहारद्रव्याणां (प्रकृत्यैव)
निर्देशः सू. २६-३८

हिततमाहारविधिविधाननिरूपणम्
चि. १-२४

हितस्यायुषो लक्षणम् सू. ३०-२४

हितान्नपानसेवायाः फलम्
सू. २७-३४५-३४८

हिताशितादीनां गुणाः सू. २८-२३, २४

हिताहारोपयोगिनोऽपिऽव्याधिमत्त्वे हेतुः
सू. २८-७

हिताहितसेवनवर्जनक्रमः
सू. ७-३६-३८

हिताहिताहारजातस्य लक्षणम्
सू. २४-३०-३४

हीनमध्यप्रवरयोर्ब्रह्मनविरचनयोर्लक्षणानि
सि. १-१३, १४

हत्प्राप्तिव्यापदो (वस्तेः) वर्णनं
चिकित्सा च सि. ७-३०, ३१

हृदयपर्यायाः सू. ३०-३

हृदयस्य महत्त्वे अर्थत्वे च हेतुः

सू. ३०-४-७

हृदि प्रकृपिते वाते चिकित्सा

चि. २८-९६

हृद्रहव्यापदो वर्णनं चिकित्सा च

सि. ६-७१-७५

हृद्यो दशको महाकषायः सू. ४-१०

हृद्रोगस्य कफजस्य निदानलक्षणे

सू. १७-३४, ३५

हृद्रोगस्य क्रिमिजस्य निदानलक्षणे

सू. १७-३७-४०

हृद्रोगस्य निदानसंप्राप्तिलक्षणानि

चि. २६-७७-८०

हृद्रोगस्य पित्तजस्य निदानलक्षणे

सू. १७-३२, ३३

हृद्रोगस्य वातजस्य निदानलक्षणे

सू. १७-३०, ३१

हृद्रोगस्य सन्निपातजस्य निदानलक्षणे

सू. १७-३६

हृद्रोगाः पञ्च सू. १९-४ | ४

हेतुनिर्देशान्मग्देऽस्तौ चिकित्सा

चि. १५-२०६-२११

हेतुर्लक्षणम् वि. ८-३३

हेत्वन्तरस्य लक्षणम् वि. ८-६३

हेमन्तचर्या सू. ६-९-१८

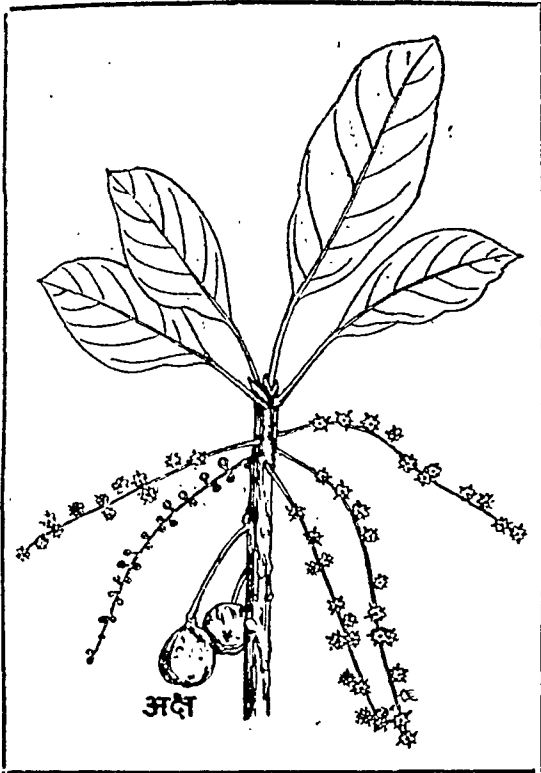
होलाकस्वेदस्य कल्पना सू. १४-६१-६३

हृस्वस्नेहमात्राया गुणाः ,, १३-४०

हृस्वस्नेहमात्रार्हाः पुरुषाः ,, १३-३८, ३९

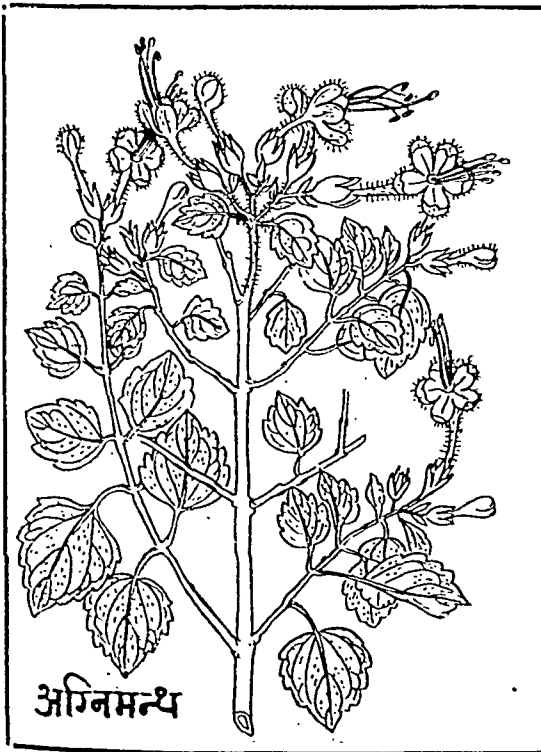

1. Terminalia belerica Roxb.

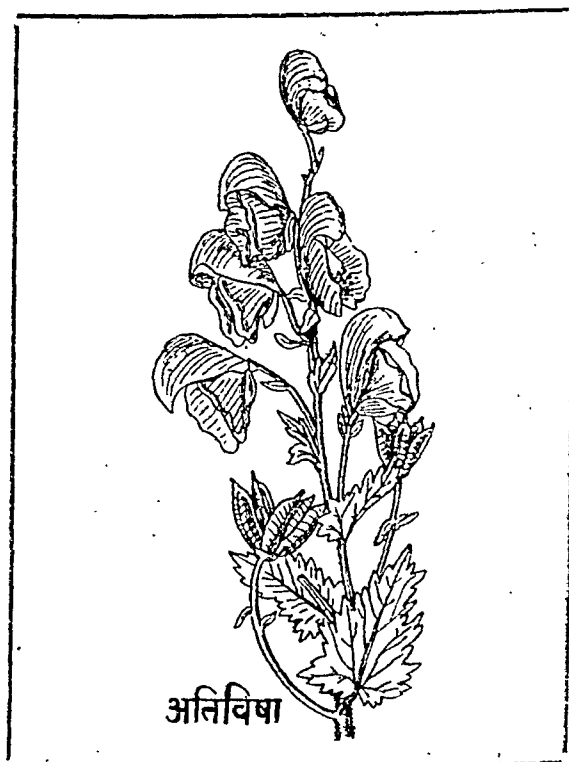
2. Aquilaria Agallocha Roxb.

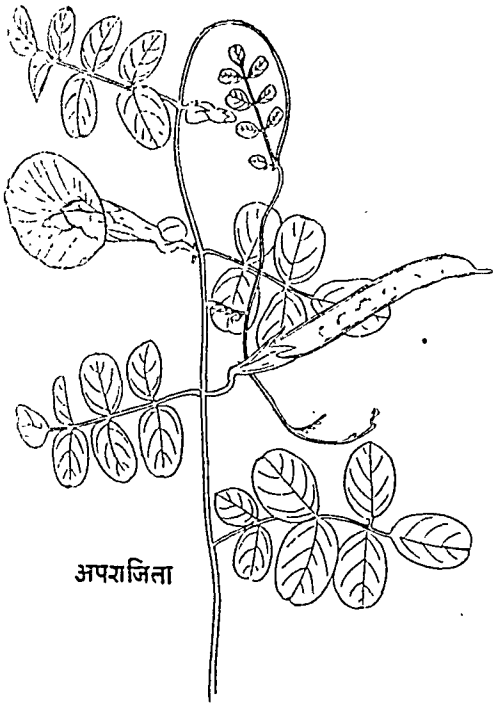
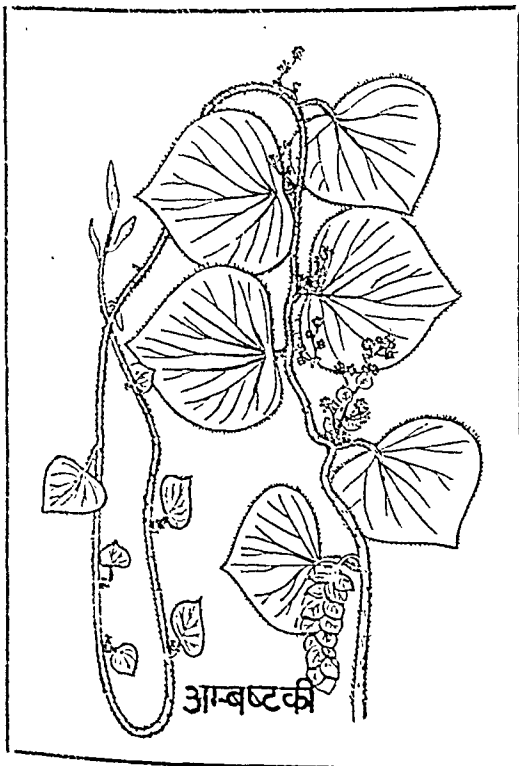

3. Clerodendron phlomoides L.

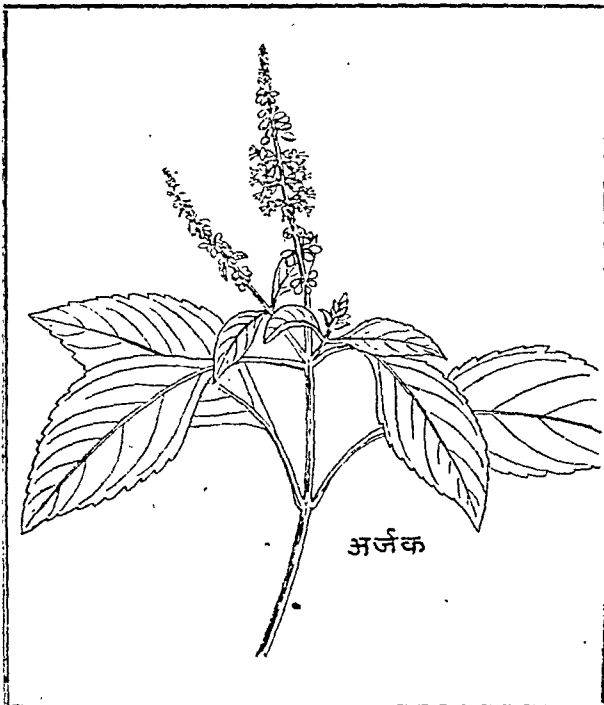
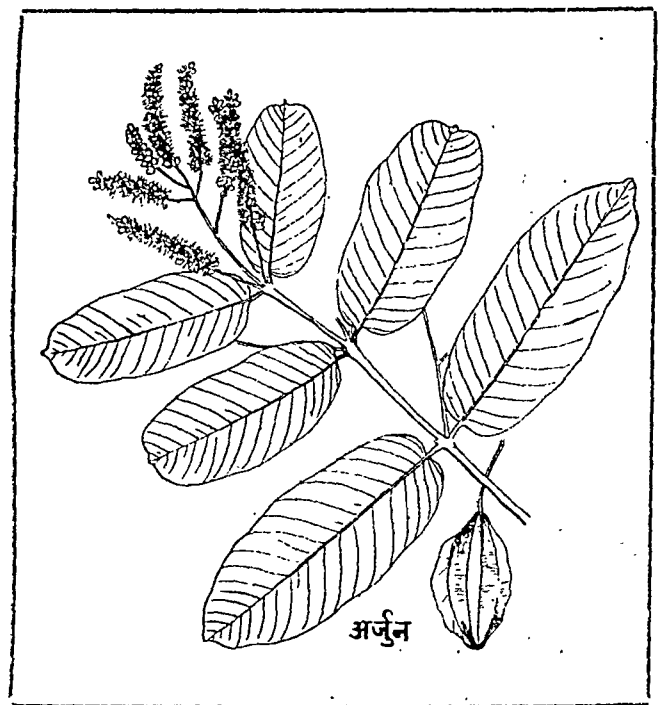

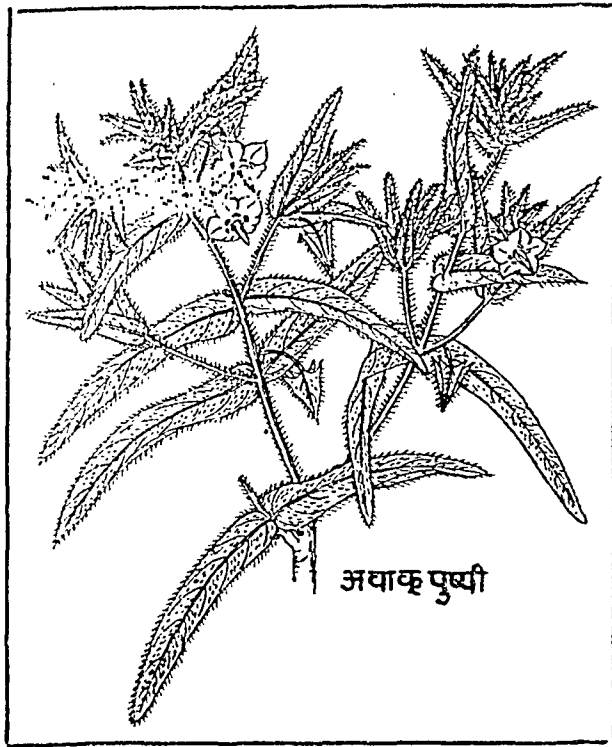
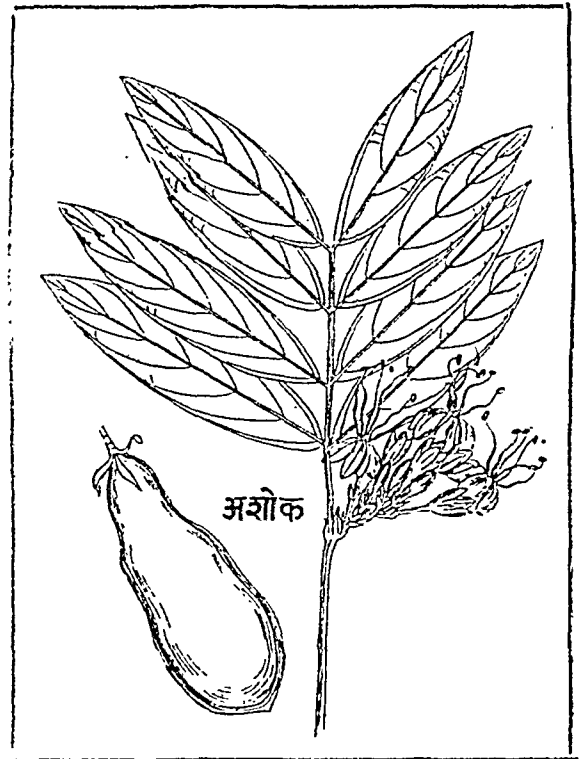
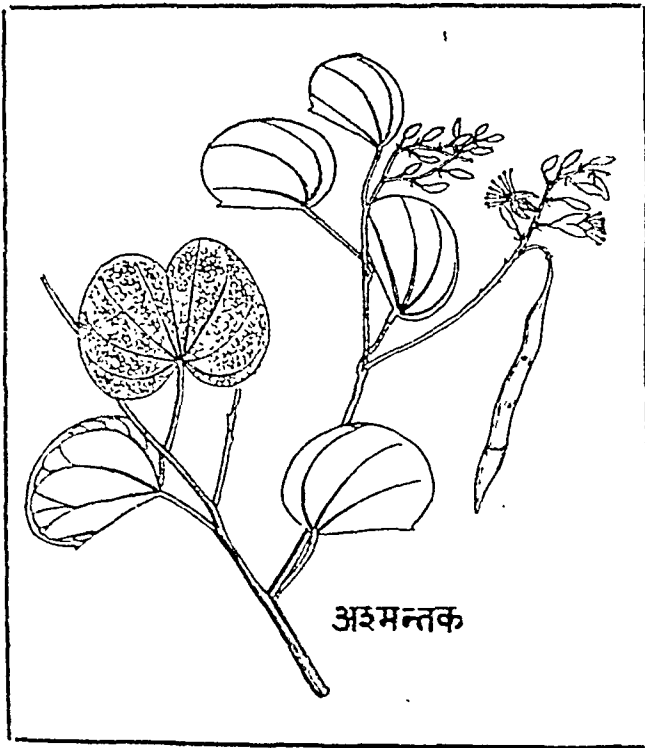
4. Alangium lamarkii Thw.

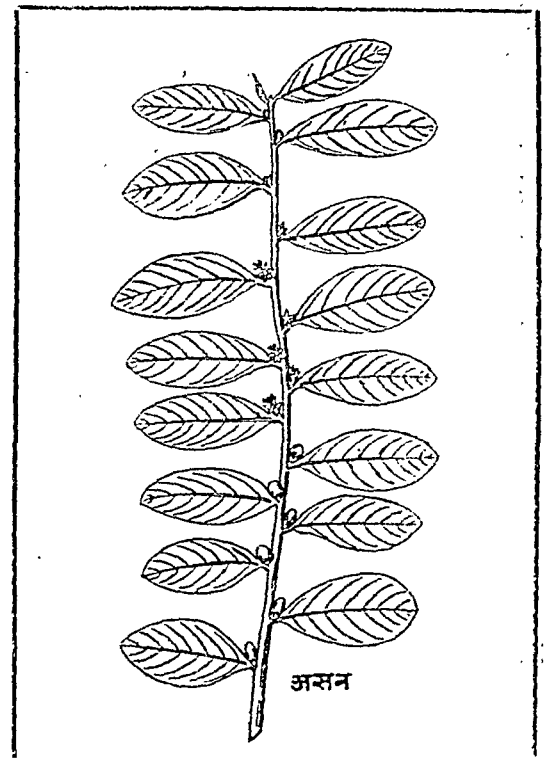
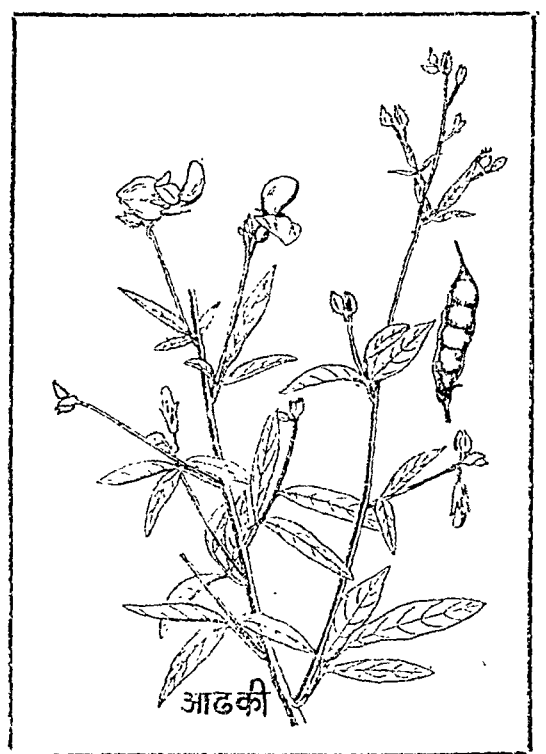
5. *Apium graveolens* L.6. *Linum Usitatissimum* L.7. *Abutilon indicum* G. Don.8. *Aconitum heterophyllum* Wall.

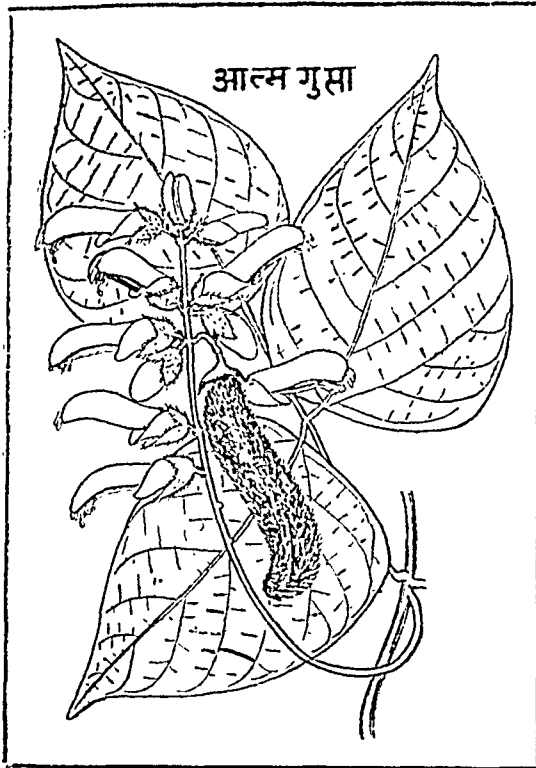
9. निरिक्णिका *Clitoria ternatea* L.10. *Achyranthes aspera* L.11. *Cissampelos pareira* L.12. *Dioscorea oppositifolia* L.

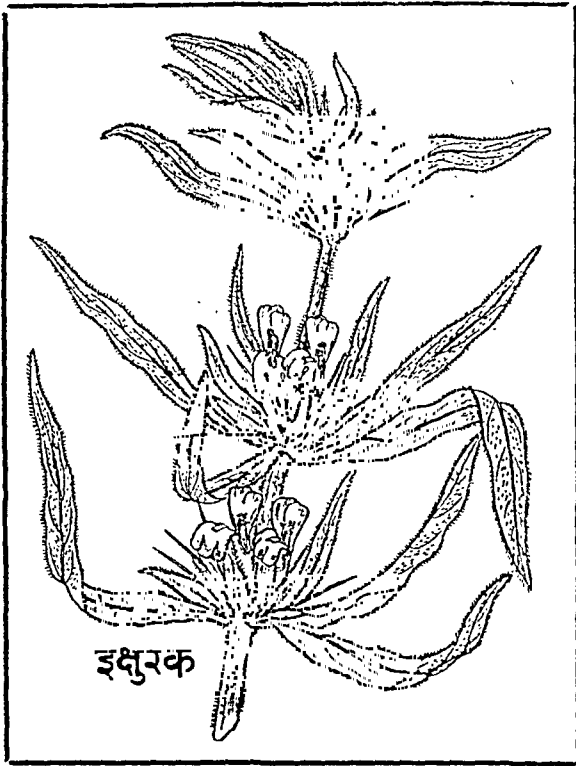

13. *Acacia leucophloea* Willd.14. *Calotropis gigantea* R. B. R.15. *Ocimum gratissimum* L.16. *Terminalia Arjuna* W. & A.

17. *Trichodesma indicum* R. B. R.18. *Saraca indica* L.19. *Bauhinia racemosa* Lam.20. *Withania somnifera* Dunal.

21. *Ficus religiosa* L.22. *Bridelia montana* Wall.23. *Ipomea reniformis* Choisy.24. *Cajanus indicum* Spreng.

25. *Mucuna pruriens* D. C.26. *Phyllanthus emblica* L.27. *Mangifera indica* L.28. *Saccharum officinarum* L.

29. *Hygrophila spinosa* Andres.

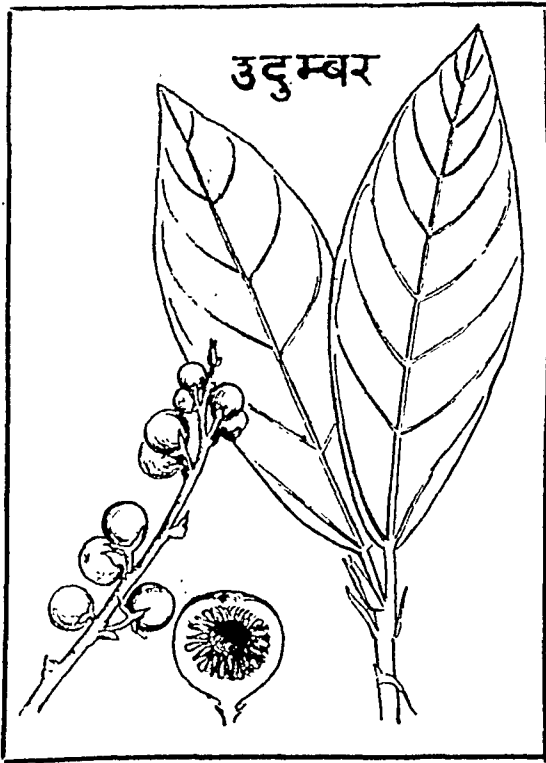
30. *Balanites Roxburghii* Planch.

31. *Sesbania aculeata* Pers

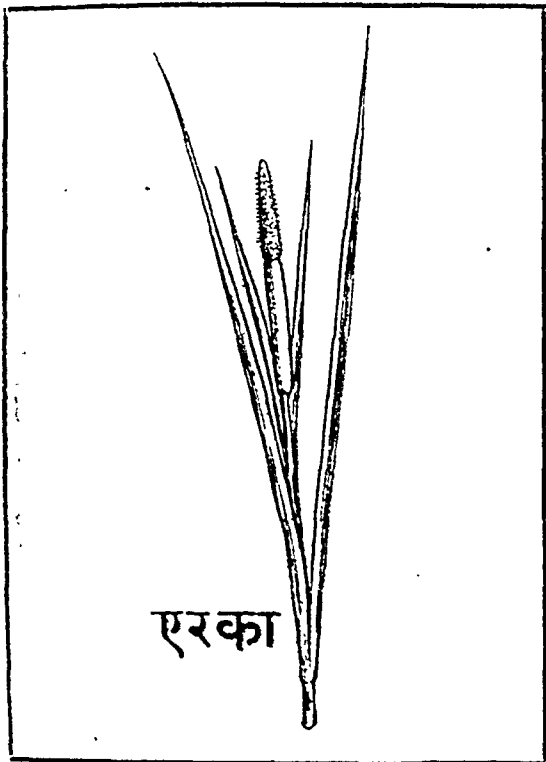
32. *Blepharis edulis* Pers.

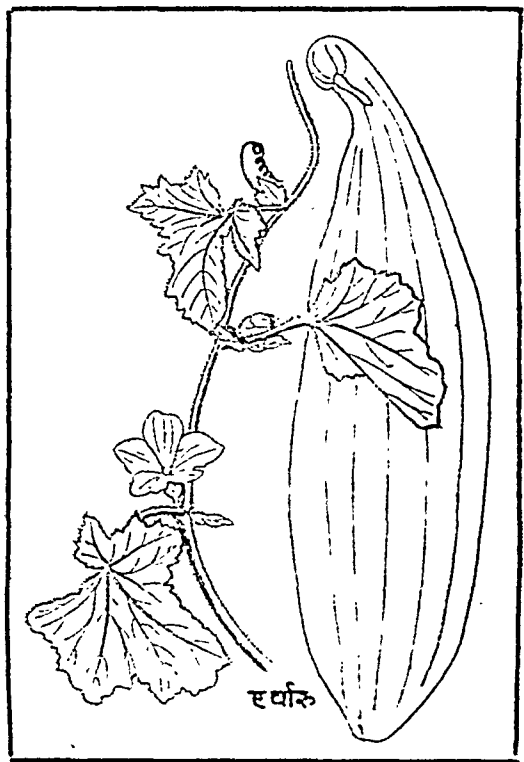
33. *Ficus glomerata* Roxb.

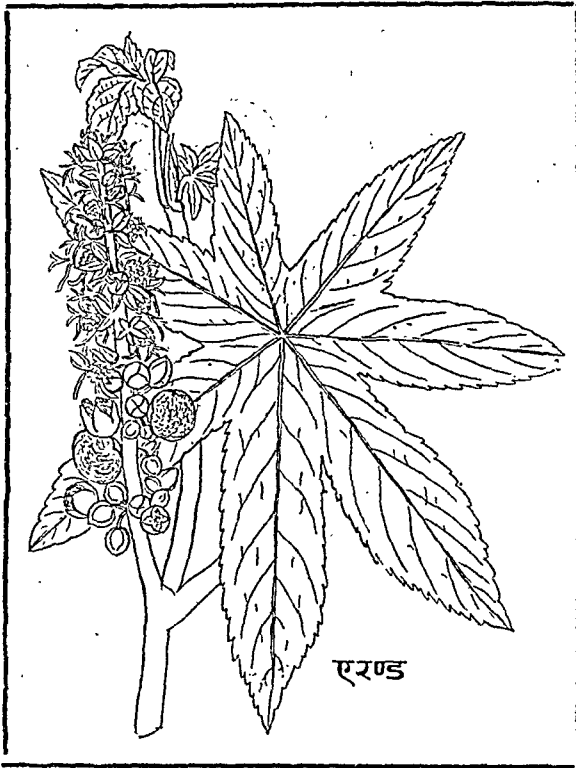
34. *Basella rubra* L.

35. *Typha elephantina* Roxb.

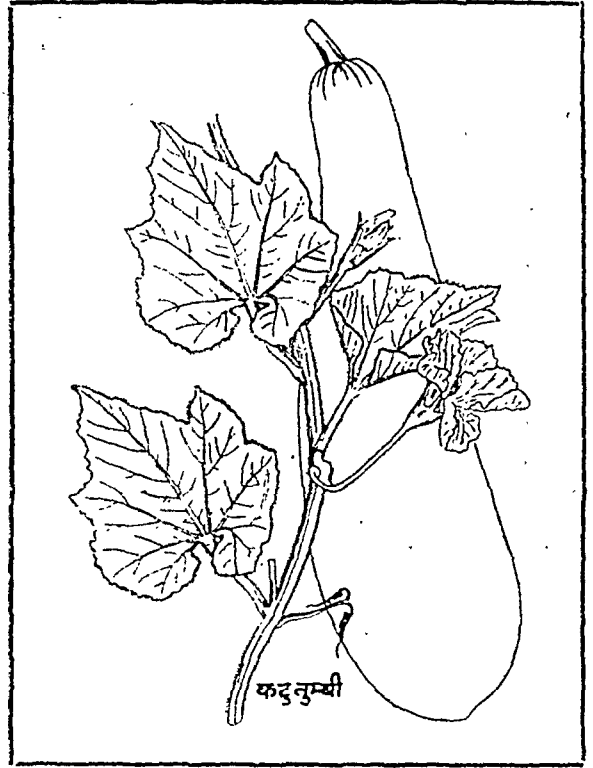

36. *Cucumis utilissimus* L.

एरण्ड

37. Ricinus Communis L.

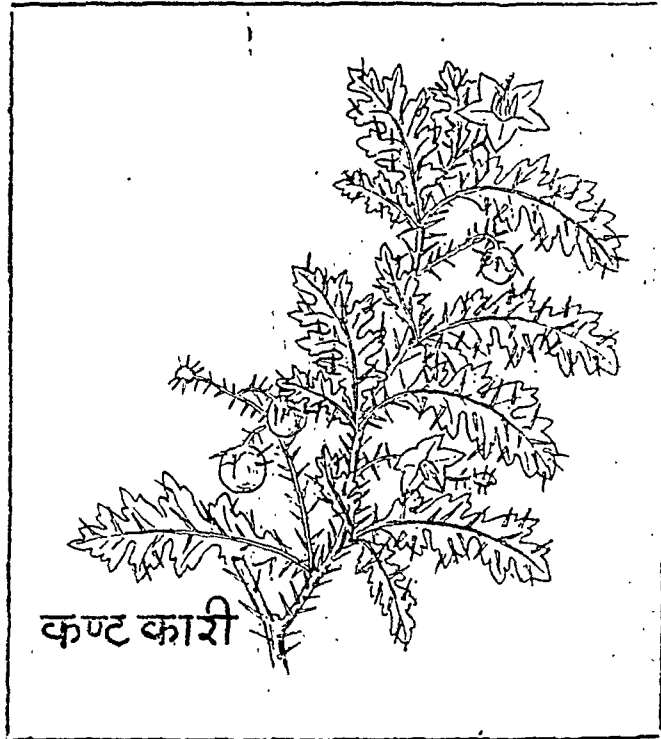
कदुनुम्बी

38. Lagenaria vulgaris Ser.

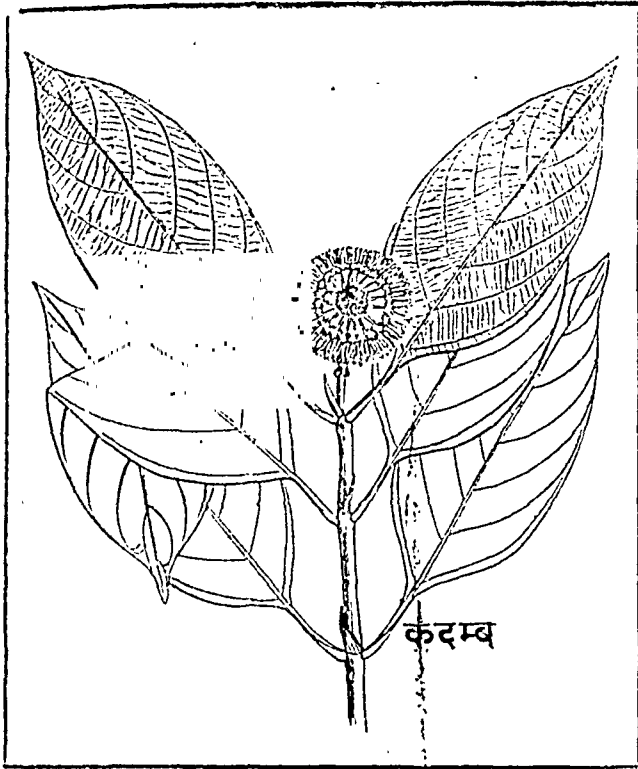
कटुफला

39. Hibiscus abelmoschus L.

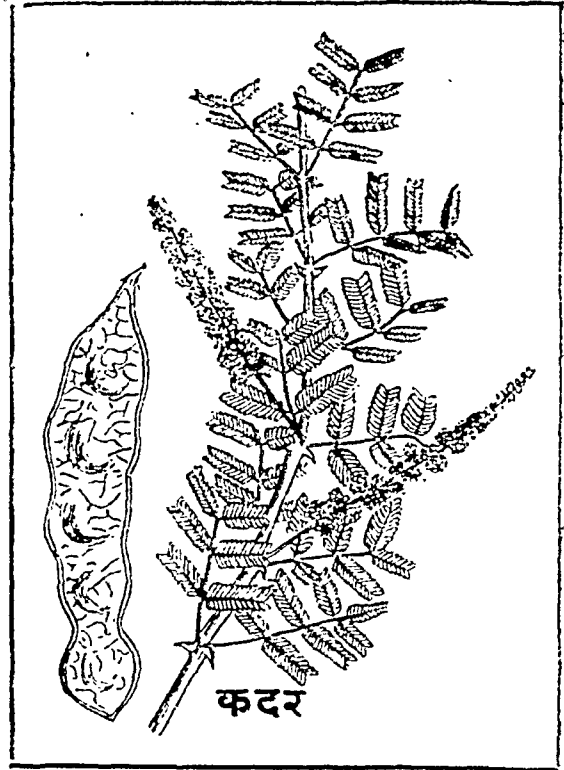

कण्ट कारी

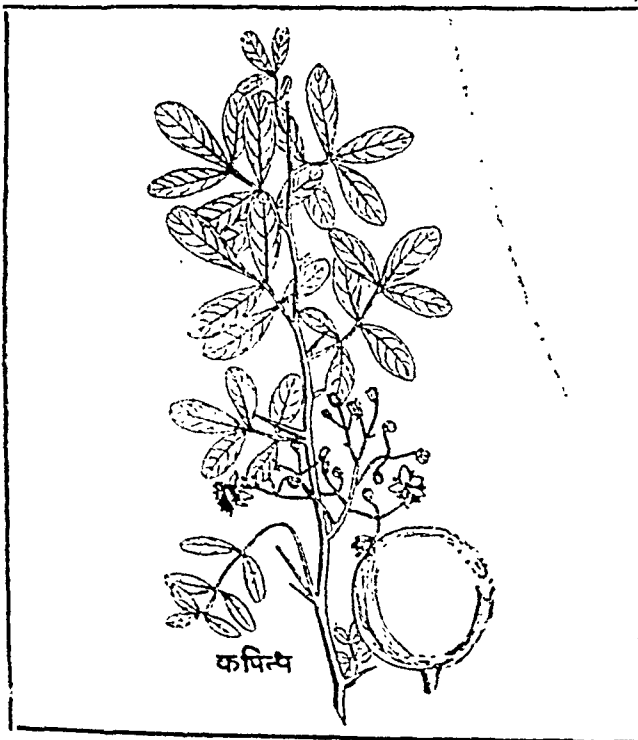
40. Solanum Xanthocarpum Sche.

41. *Anthocephalus cadamba* Miq.

42. *Acacia senegal* Willd.

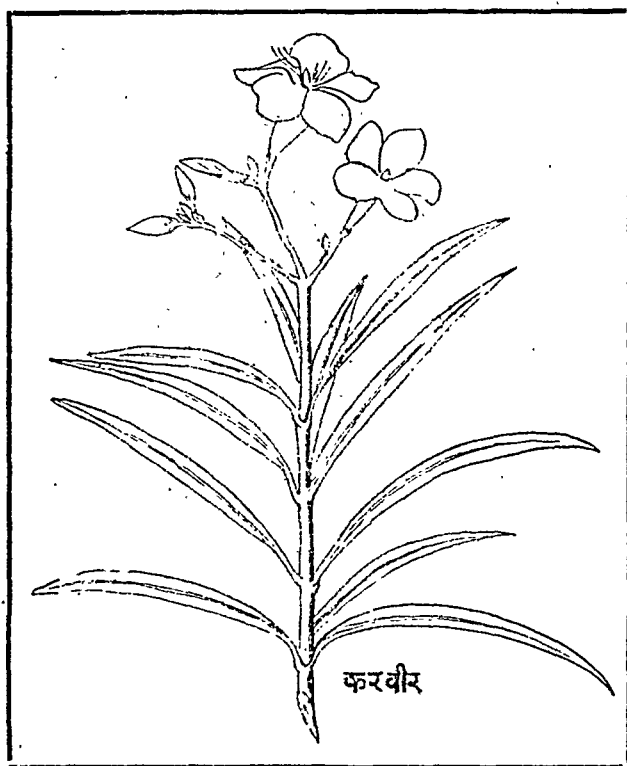
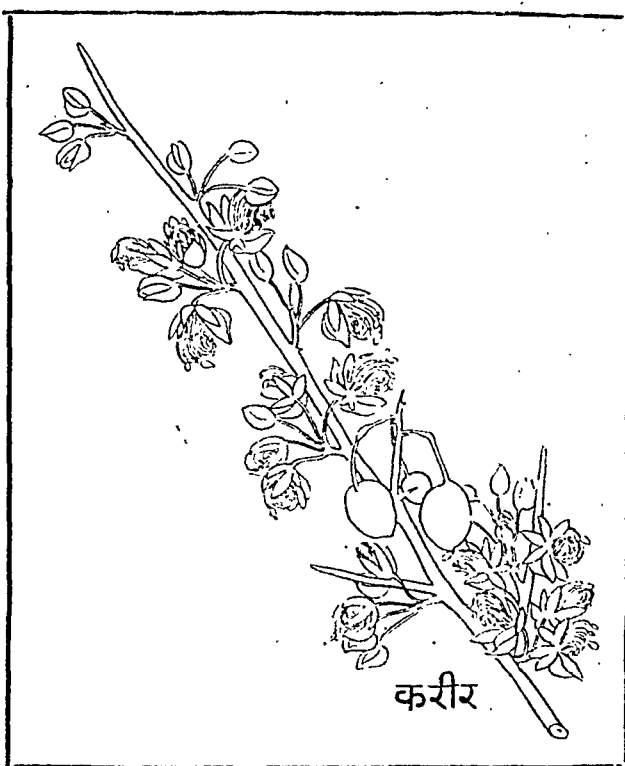

43. *Feronia elephantanum* Correa.

44. *Carisa carandas* L.

45. *Nerium odorum* Soland.46. *Copparis aphylla* Roth.47. *Pongamia glabra* Vent.48. *Rhus Succedanea* L.

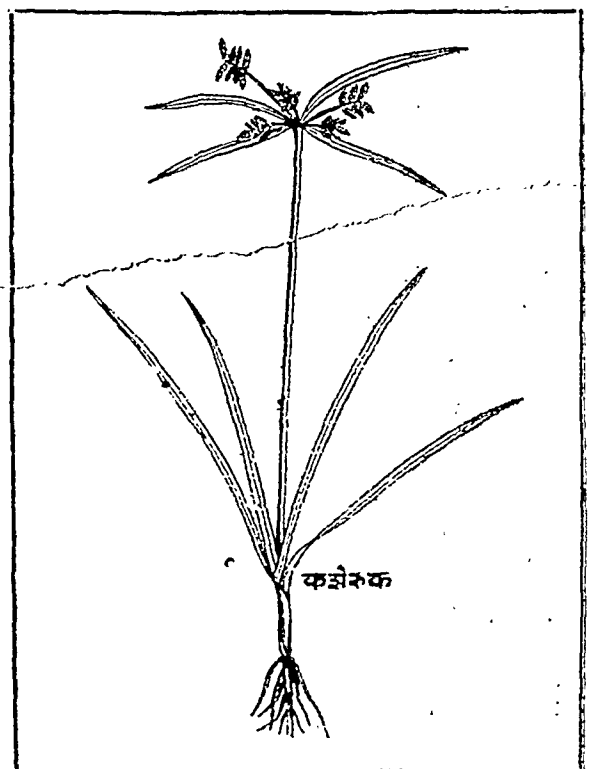
49. *Zizyphus nummularia* W.C.

50. *Dryobalanops aromatica* Goertn.

51. *Lathyrus Sativus* L.

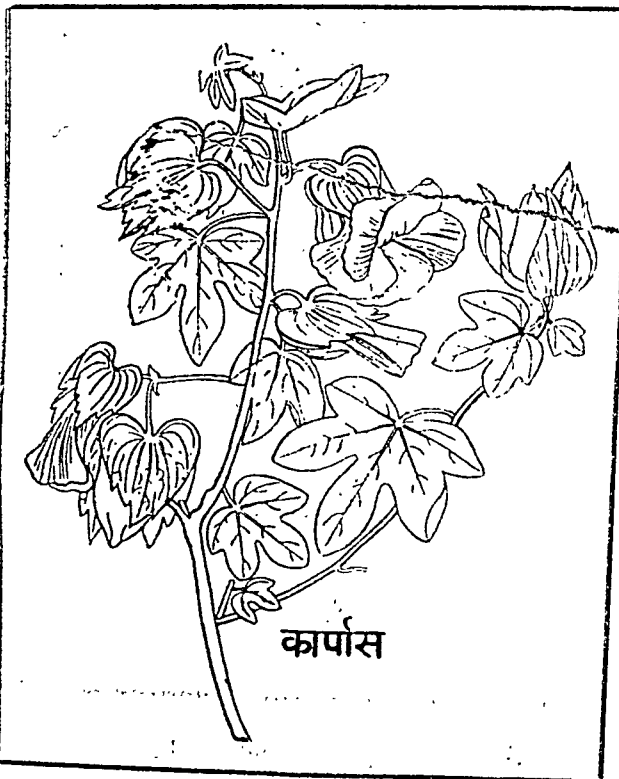
52. *Seirpus kysoor* R.

53. *Solanum nigrum* L.

54. *Momordica charantia* L.

55. *Gossypium herbaceum* L.

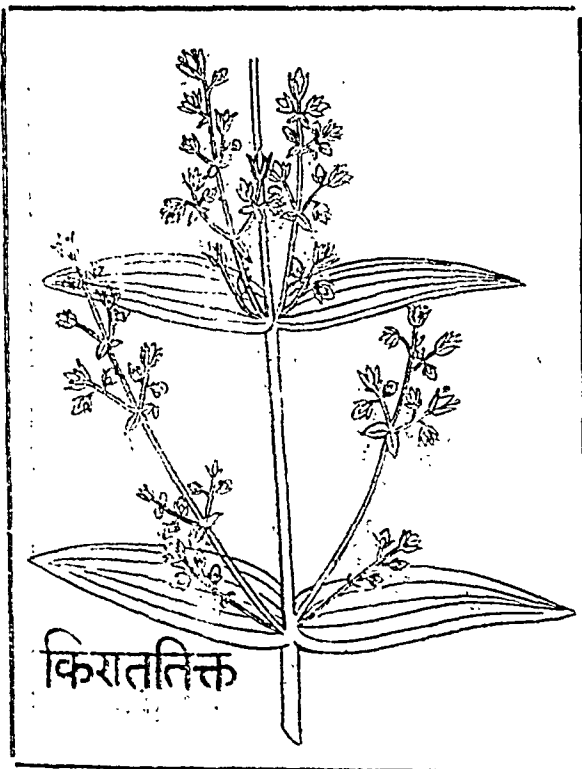
56. *Ichnocarpus frutescens* Br.

57. *Ginelina arborea* L.

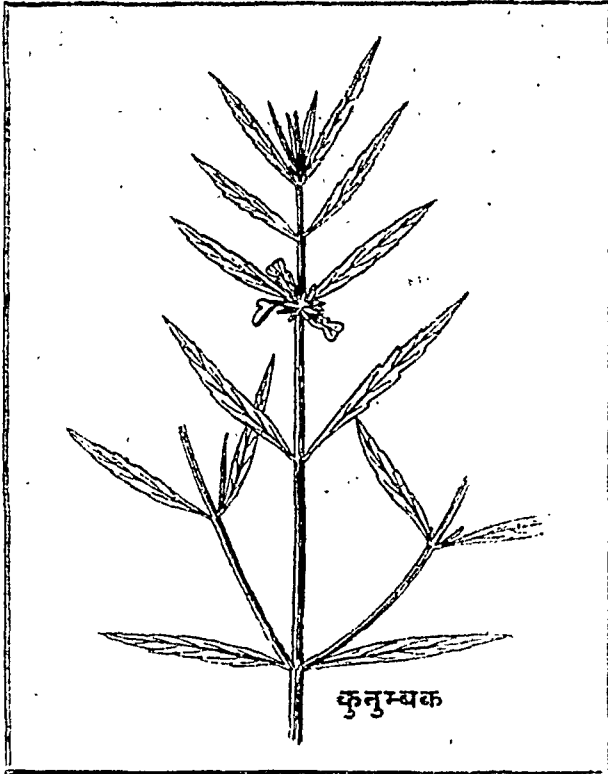
58. *Cassia occidentalis* L.

59. *Swertia chirata* Ham.

60. *Holarrhena antidysenterica* Wall.

61. *Leucas linifolia* Spreng.

62. *Putranjiva Roxburghii* Wall.

63. *Careya arborea* R.

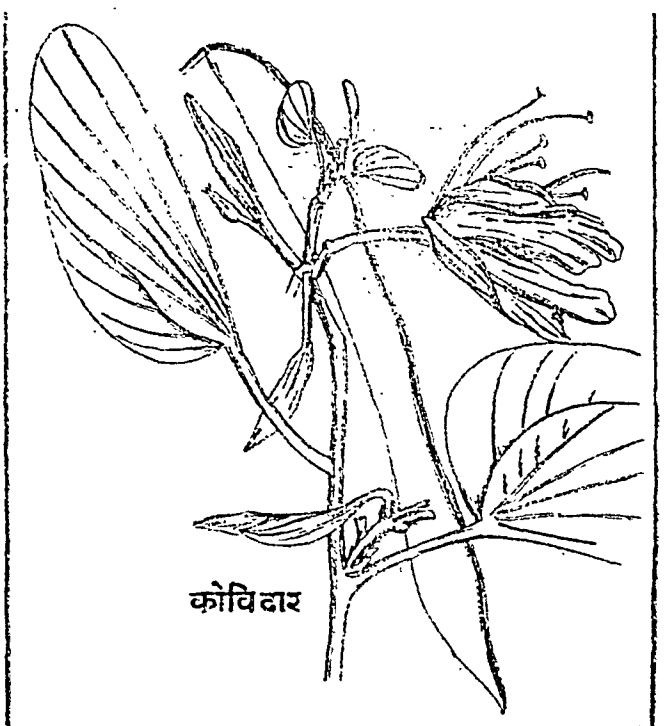

64. *Barleria prionitis* L.

कुसुम्भ

65. Carathmus tinctorius L.

कोविदार

66. Bauhinia variegata L.

कोशानकी

67. Luffa acutangula var amara Clerke.

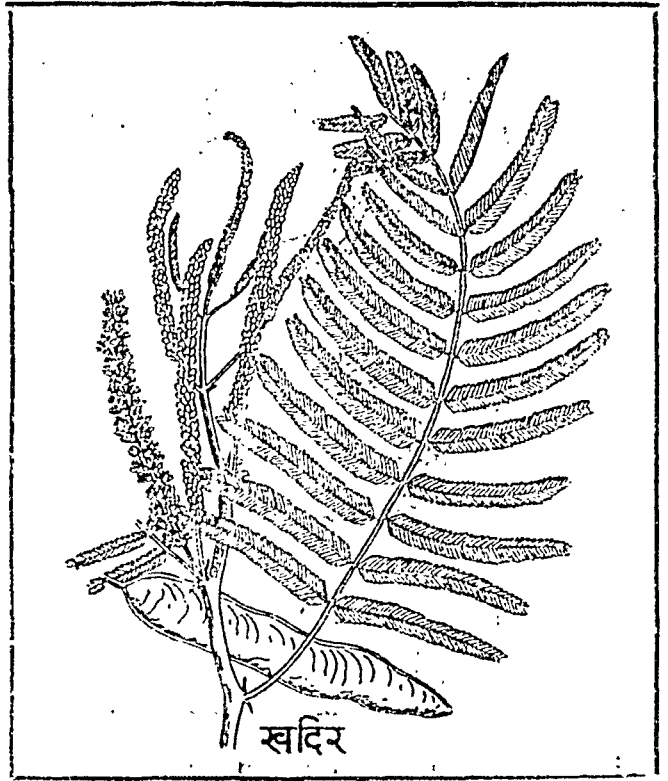
कोशास्र

68. Schleicheria trijuga Willd.

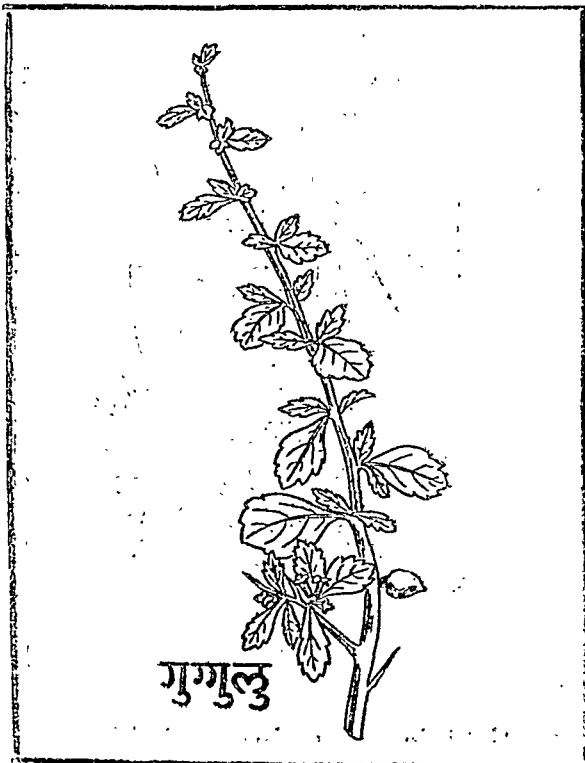
कुंकुम

69. *Crocus sativus* L.

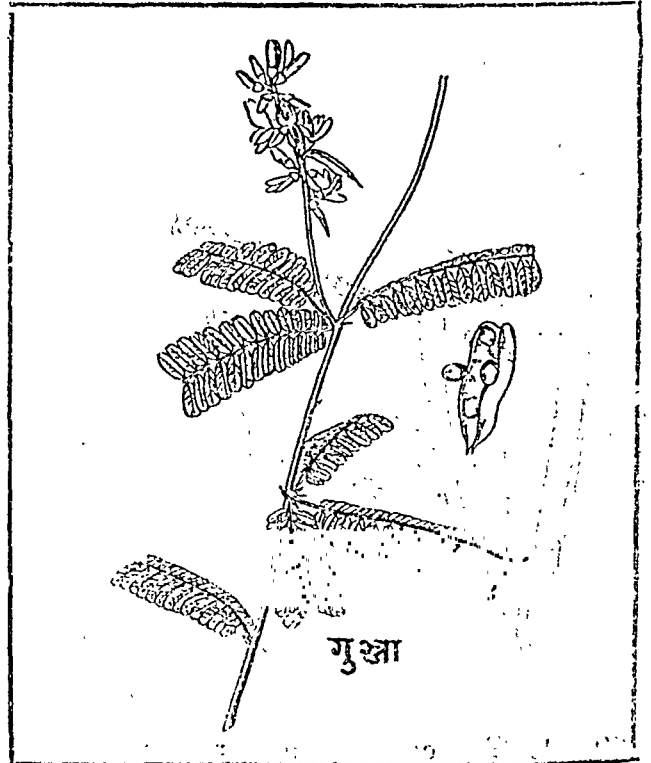
खदिर

70. *Acacia catechu* Willd.

गुग्गुलु

71. *Balsamodendron mukul* Hook.

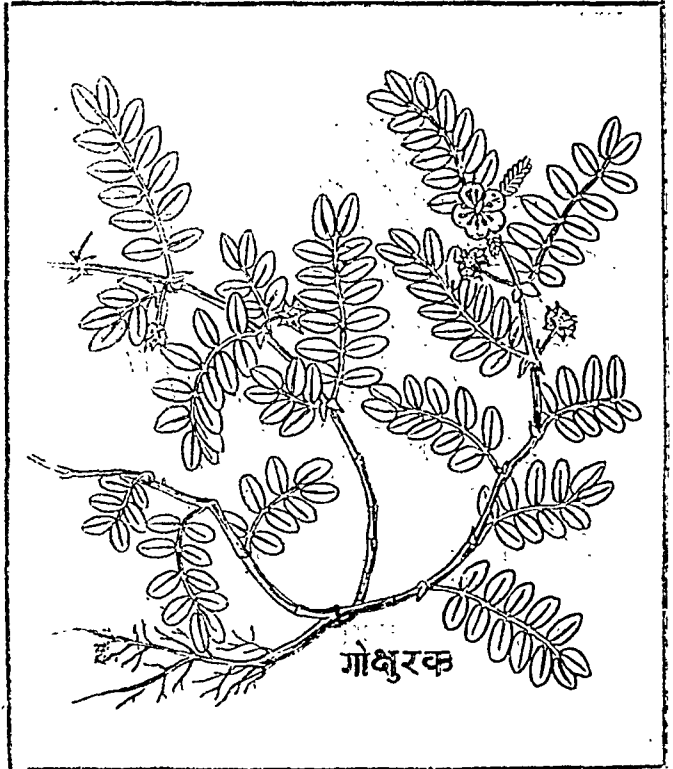
गुञ्जा

72. *Abrus precatorius* L.

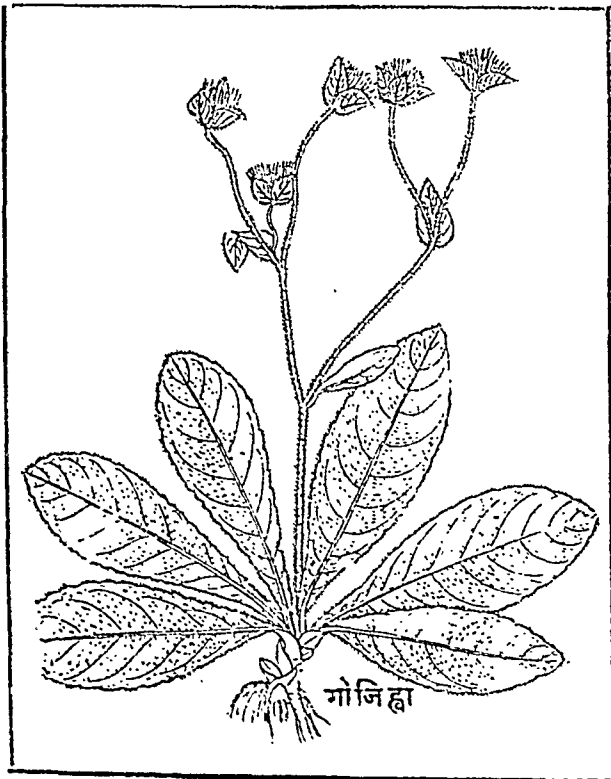
गुइची

73. *Tinospora cordifolia* Miers.

गोक्षुरक

74. *Tribulus terrestris* L.

गोजिहा

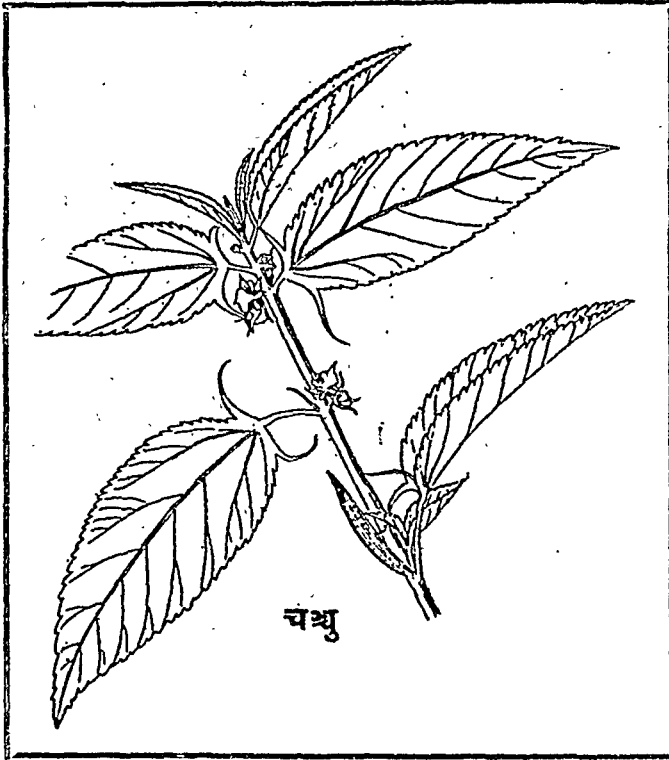
75. *Elephantopus Scaber* L.

चक्रमर्द

76. एडगज *Cassia tora* L.

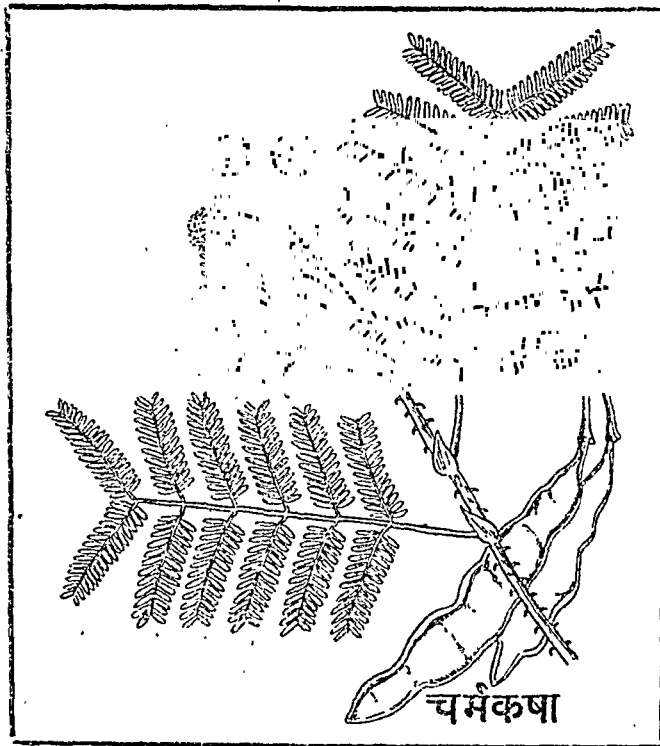

77. *Corchorus olitorius* L.

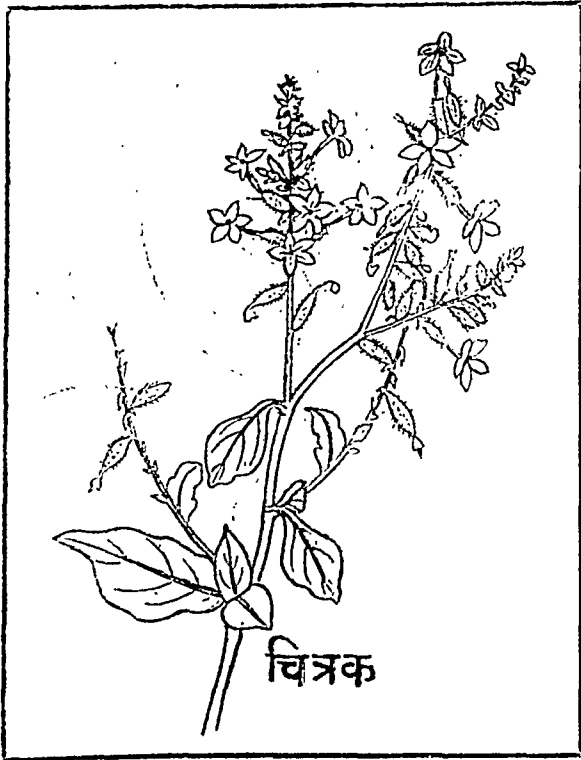
78. *Santalum album* L.

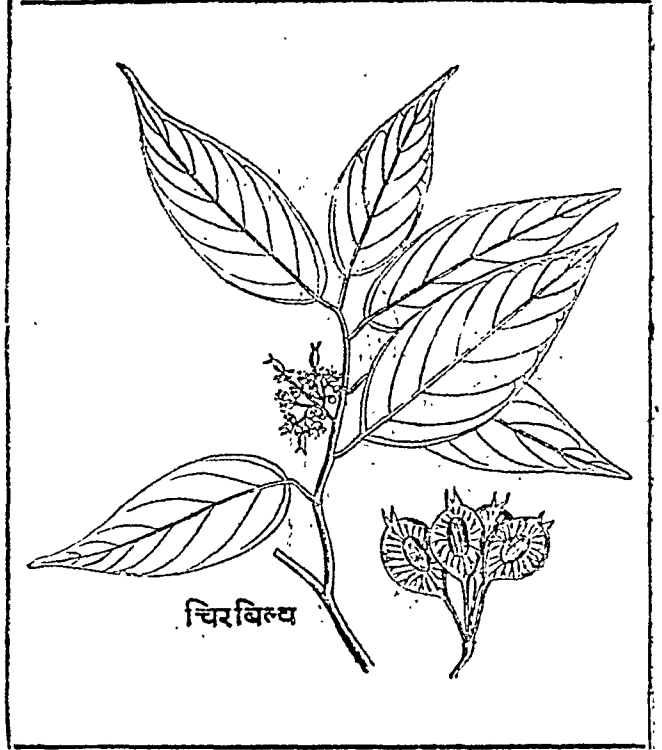
79. *Acacia concinna* D. C.

80. *Oxalis corniculata* L.

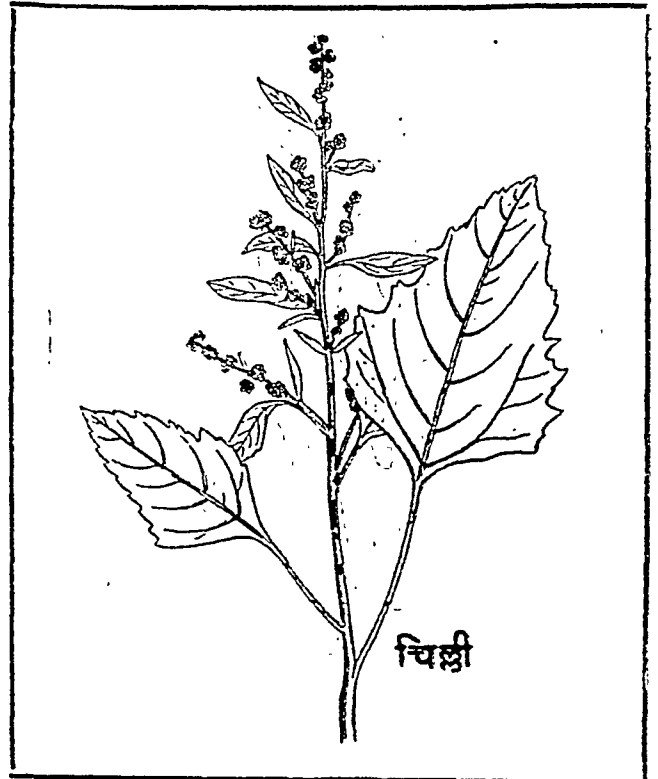
81. *Plumbago zeylanica* L.

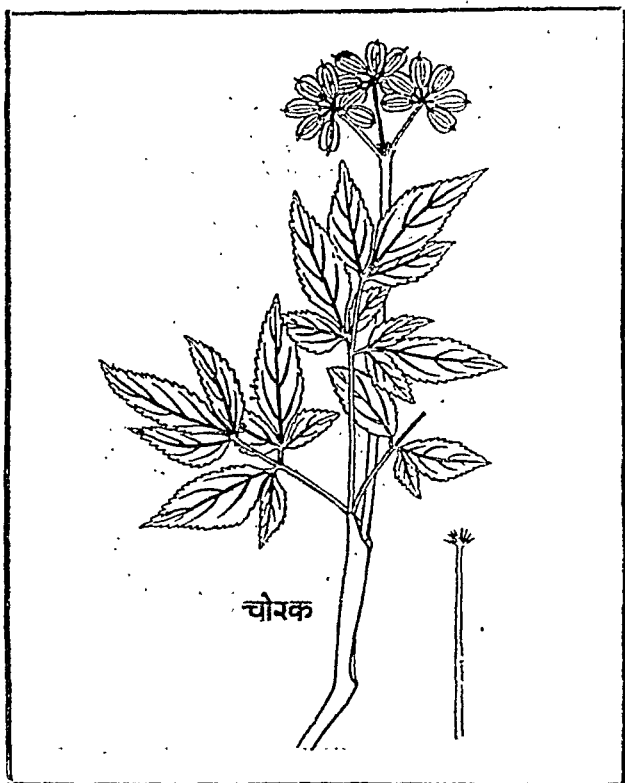
82. *Holoptella integrifolia* Planch.

83. *Cucumis melo* L.

84. *Chenopodium album* L.

85. *Angelica glauca* Edgew.

86. *Eugenia jambos* Lamk.

87. *Sesbania egyptica* Pers.

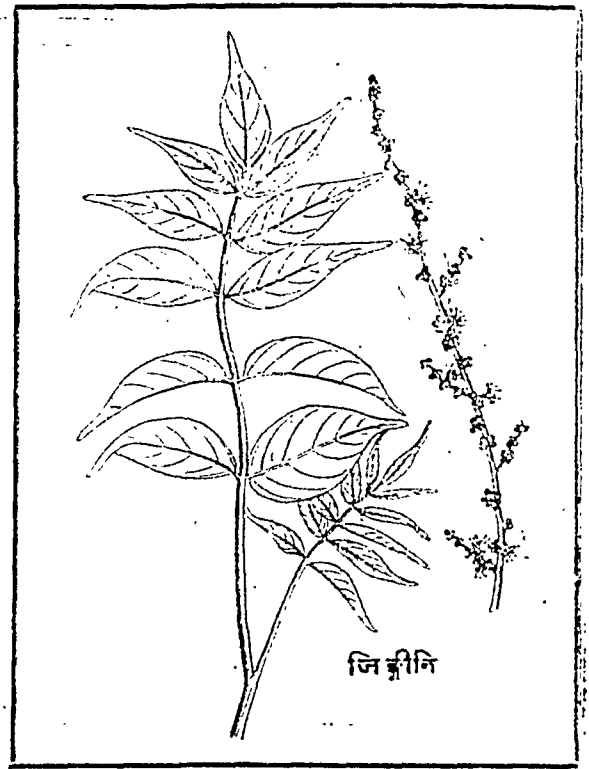

88. *Lippia nodiflora* Rich.

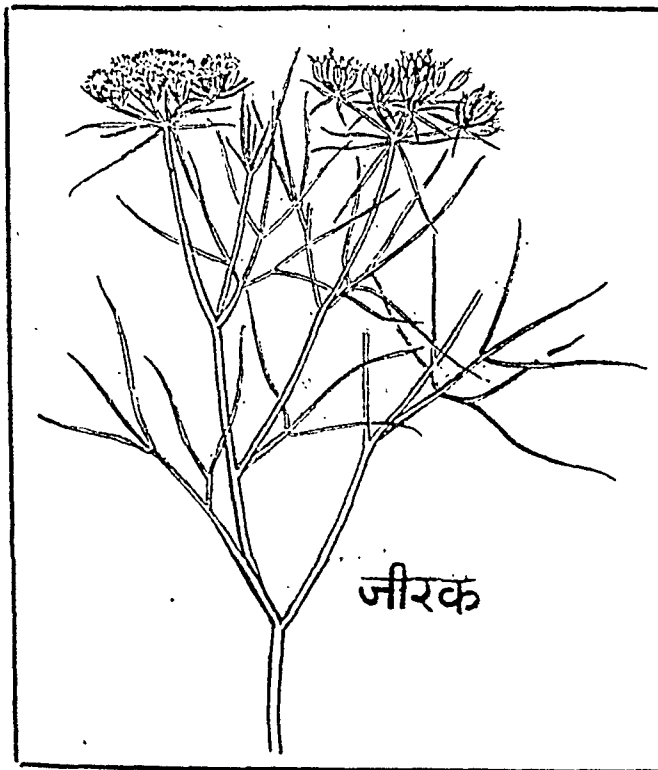
जाति

89. *Myristica fragrans* Houtt.

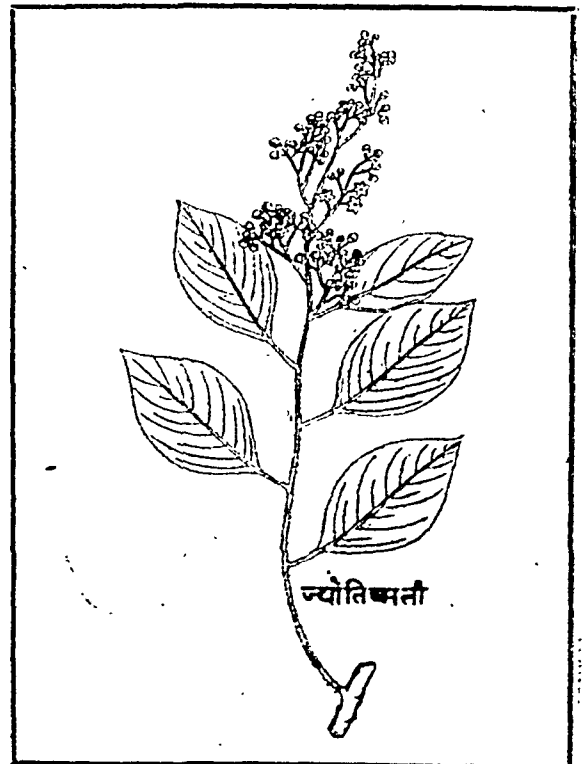
जिङ्गीनि

90. जिङ्गीनी *Odina wodier* Roxb.

जीरक

91. *Cuminum cyminum* L.

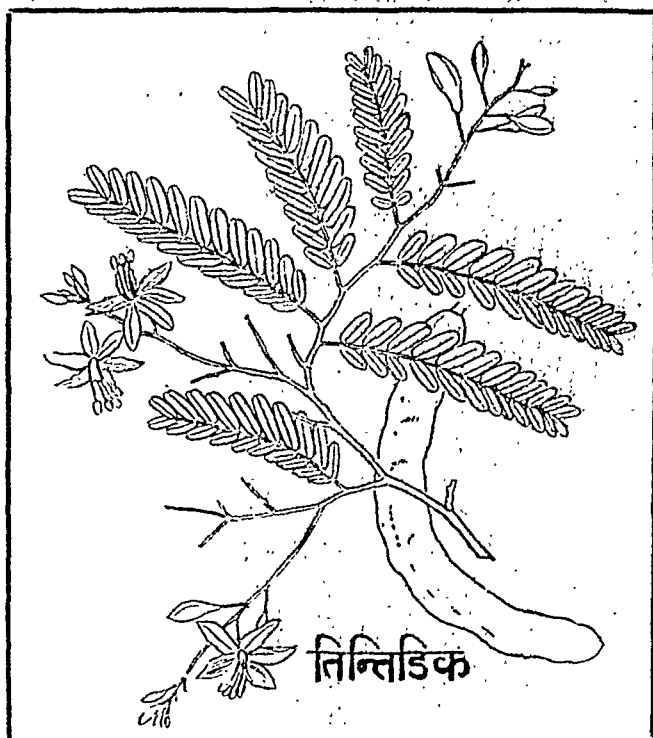

ज्योतिष्मती

92. *Celastrus paniculata* Willd.

93. *Cinnamomum tamala* Fr. Nees.

94. तिन्तिडीक *Tamarindus indica* L.

95. *Diospyros embryopteris* Pers.

96. *Sesamum indicum* L.

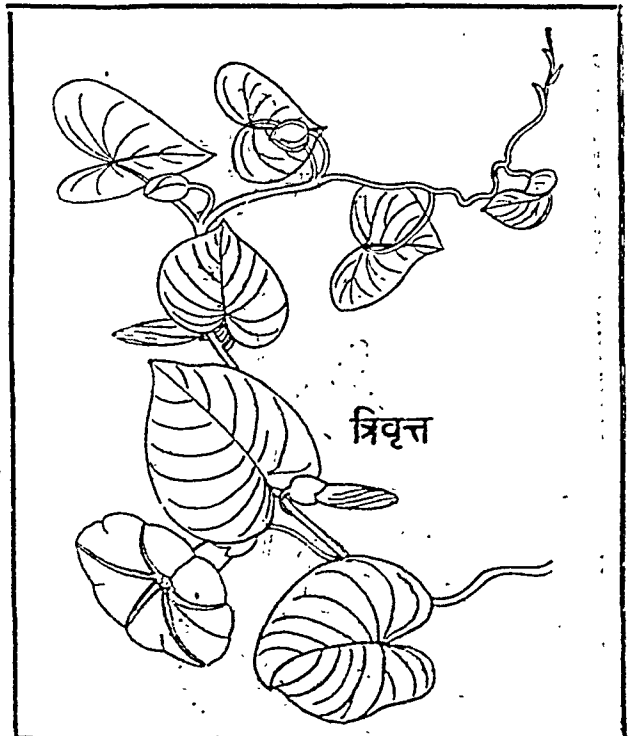
97. *Gynandropis pentaphylla* D. C.

98. *Zanthoxylum alatum* Roxb.

99. *Morus indica* L.

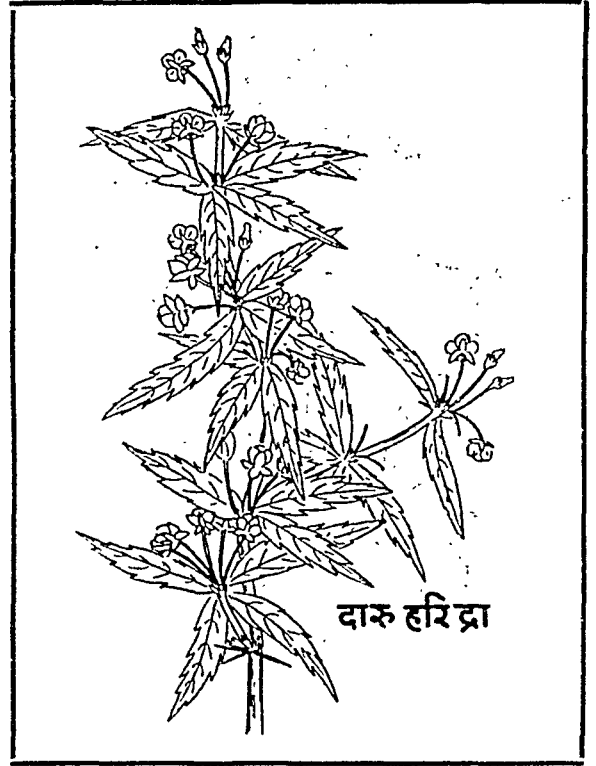

100. त्रिवृत्त *Ipomea turpethum* Br.

दाडिम

101. *Punica granatum* L.

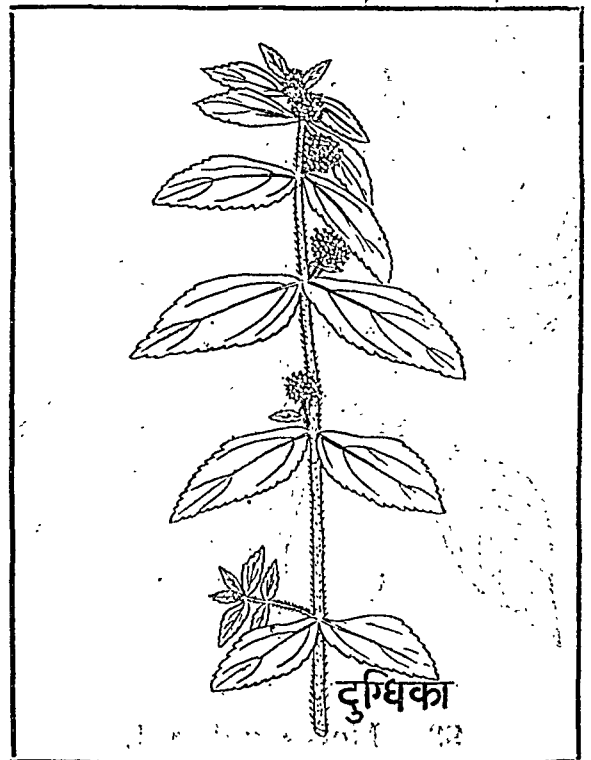
दारु हरिद्रा

102. *Berberis aristata* D. C.

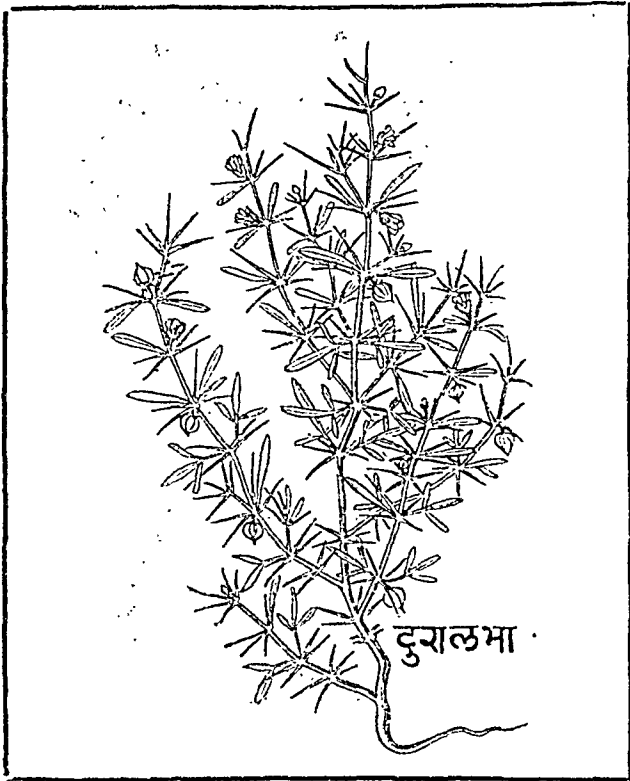
दीप्यक

103. *Carum copticum* Benth.

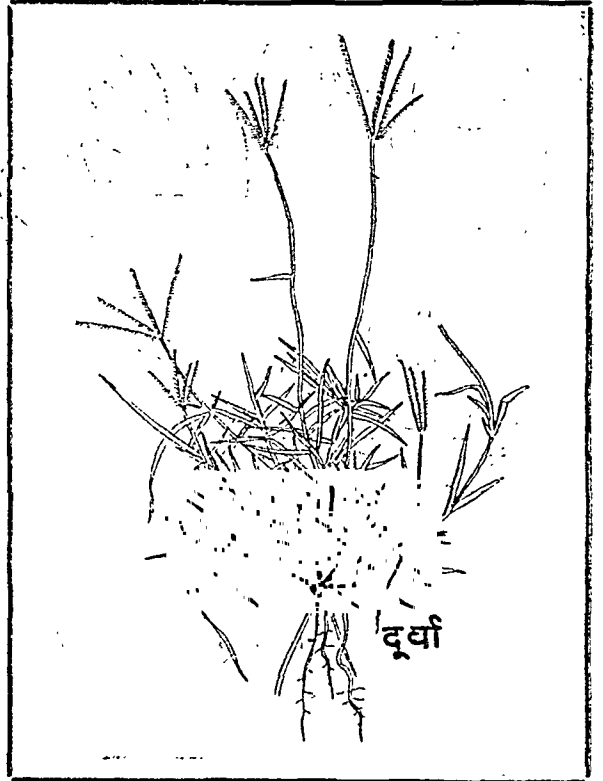

दुग्धिका

104. *Euphorbia pilulifera* L.

105. *Fagonia arabica* L.

106. *Cynodon dactylon* Pers.

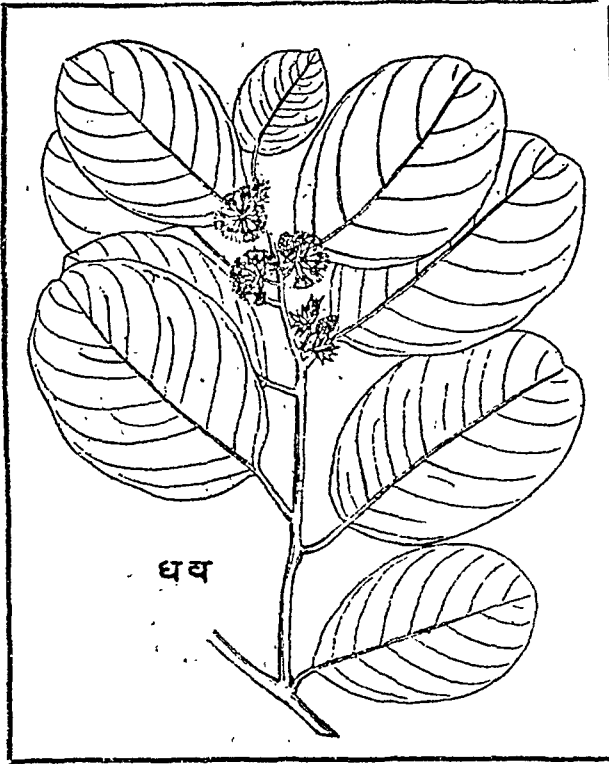

107. *Vitis vinifera* L.

108. *Grewia tilifolia* Vahl.

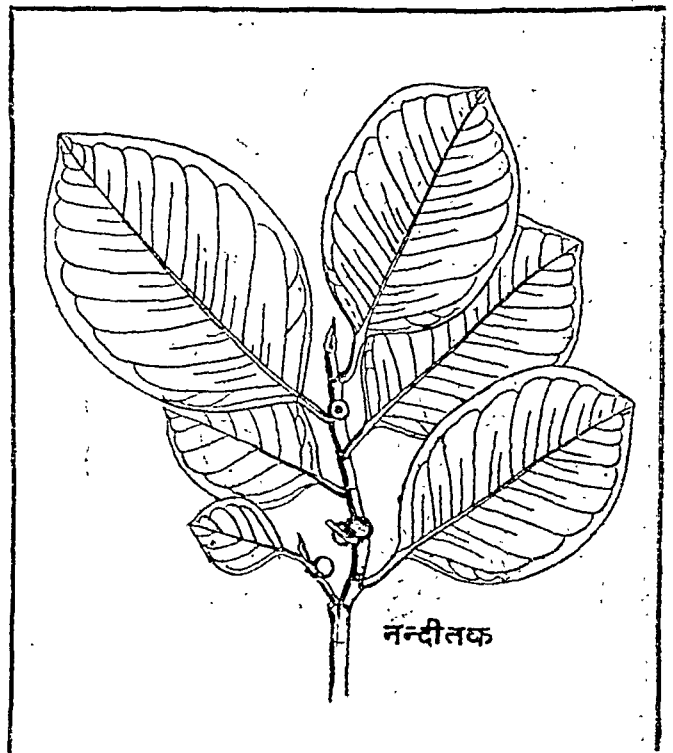
109. *Anogeissus latifolia*. Wall.

110. *Woodfordia floribunda* Salisb.

111. *Coriandrum sativum* L.

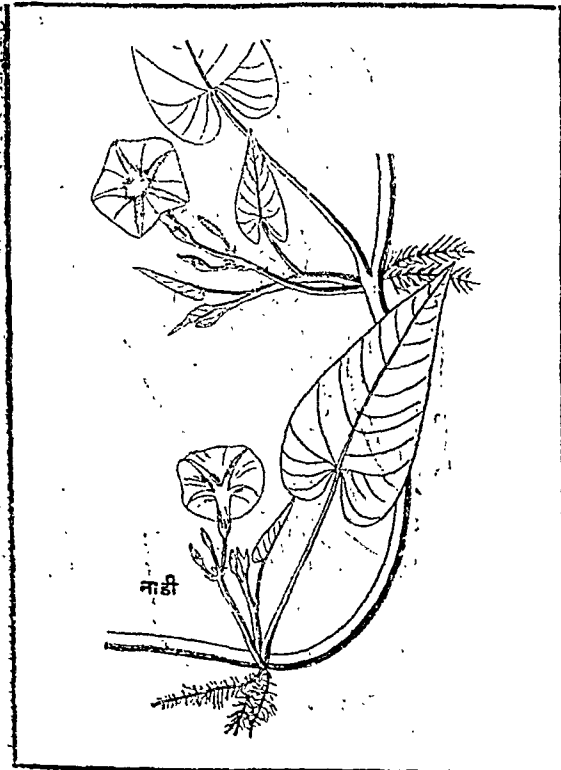
112. *Ficus retusa* L.

113. *Onosma echioides* L.

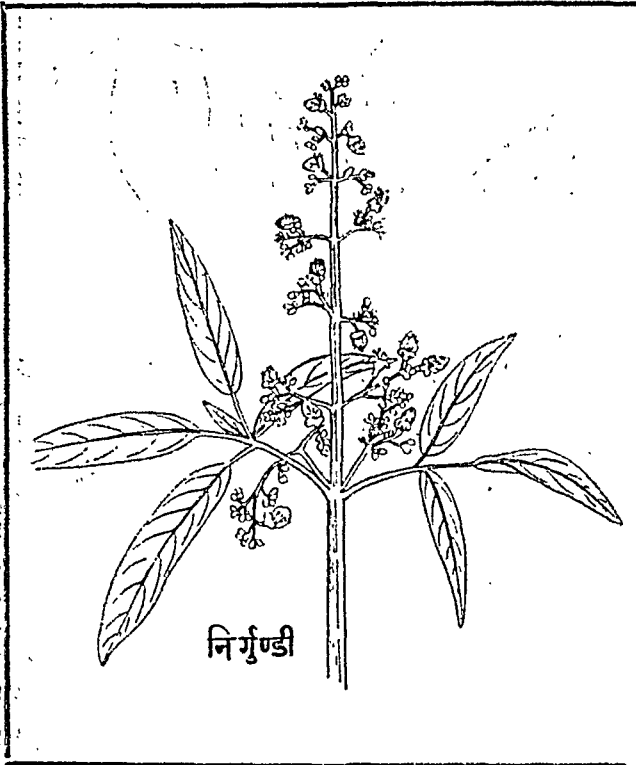
114. *Citrus aurantium* L.

115. *Ipomeea aquatica* Forsk.

116. *Melia azadirachta* L.

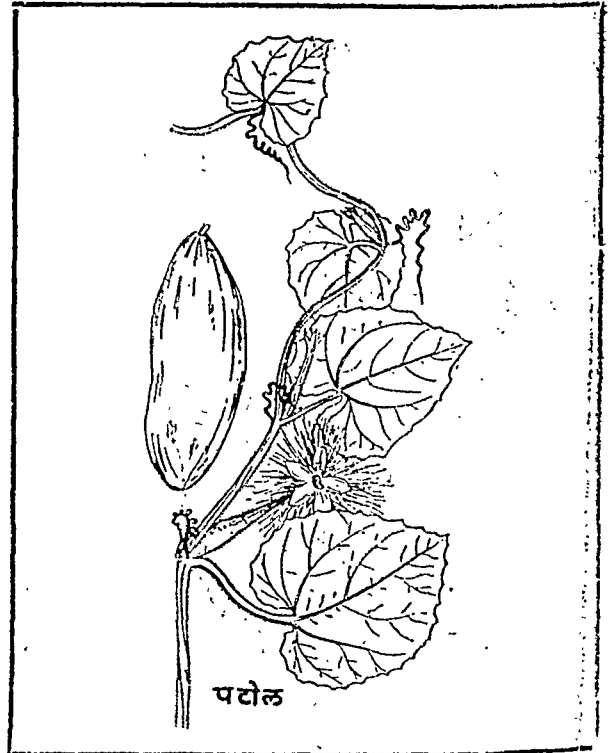
117. *Vitex negundo* L.

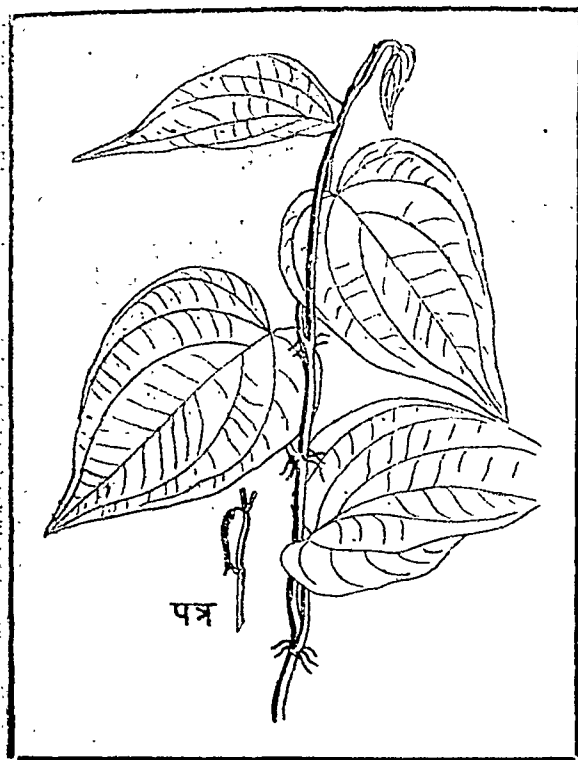
118. *Indigofera tinctoria* L.

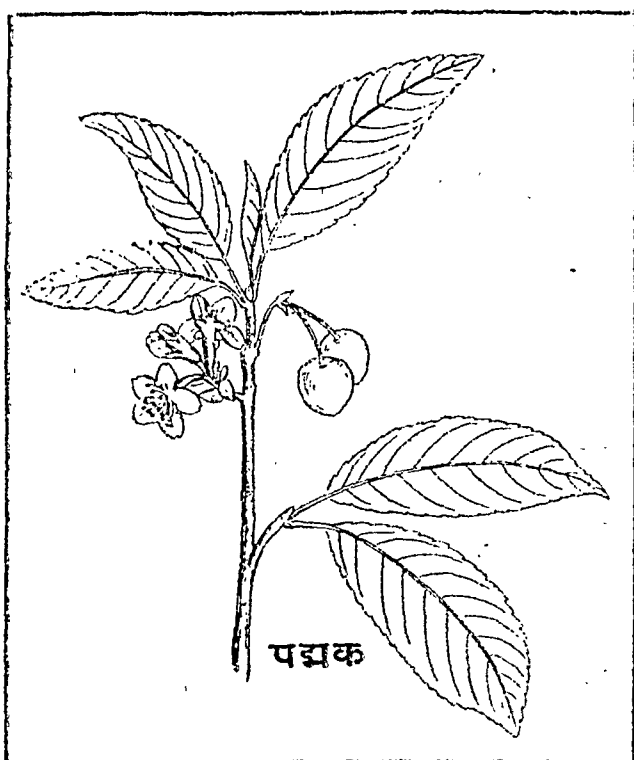
119. *Ficus Bengalensis* L.

120. *Trichosanthes dioica* Roxb.

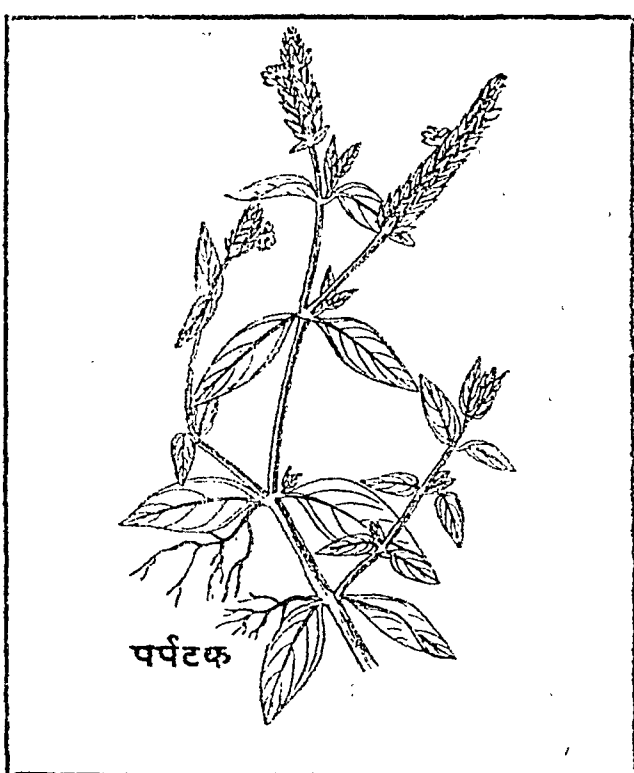
121. *Cinnamomum iners* Reinw.

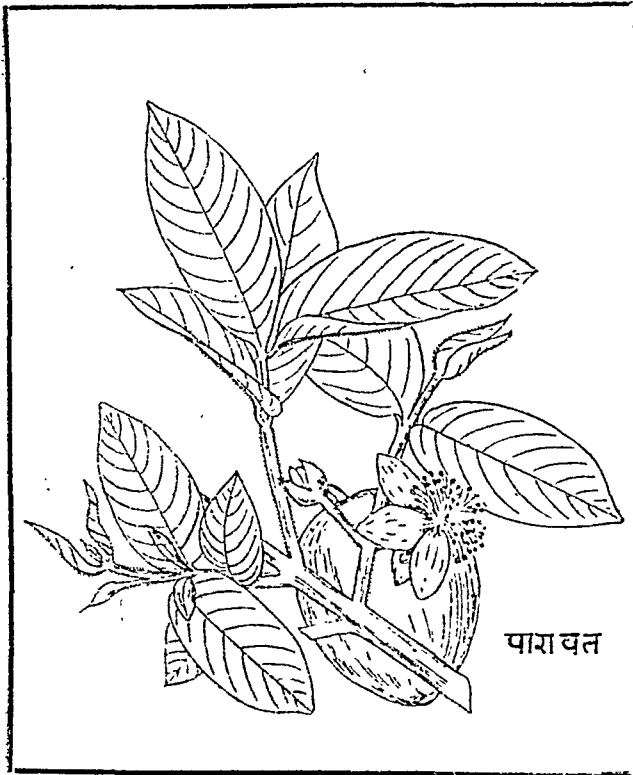
122. *Prunus puddum* Roxb.

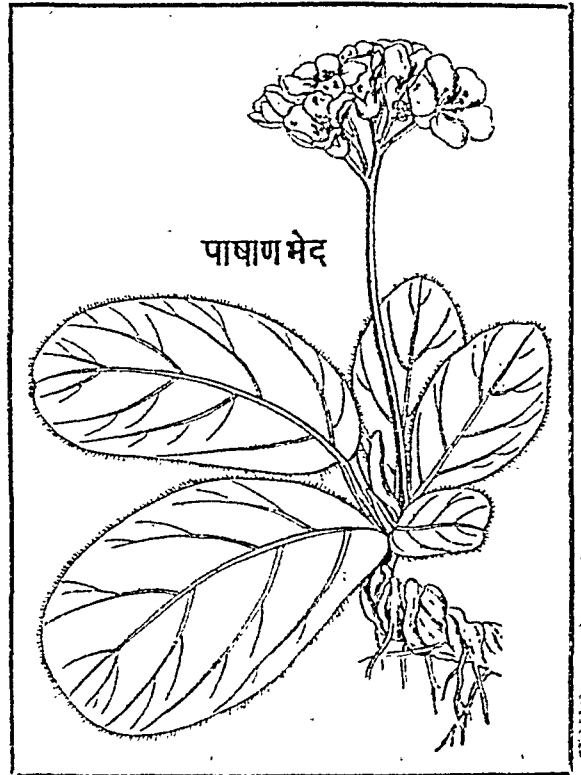
123. परुषक *Grewia asiatica* L.

124. *Rangia repens* Nees.

125. *Psidium guyava* L.

126. *Saxifraga ligulata* Wall.

127. *Piper longum* L.

128. पीलु *Salvadora persica* L.

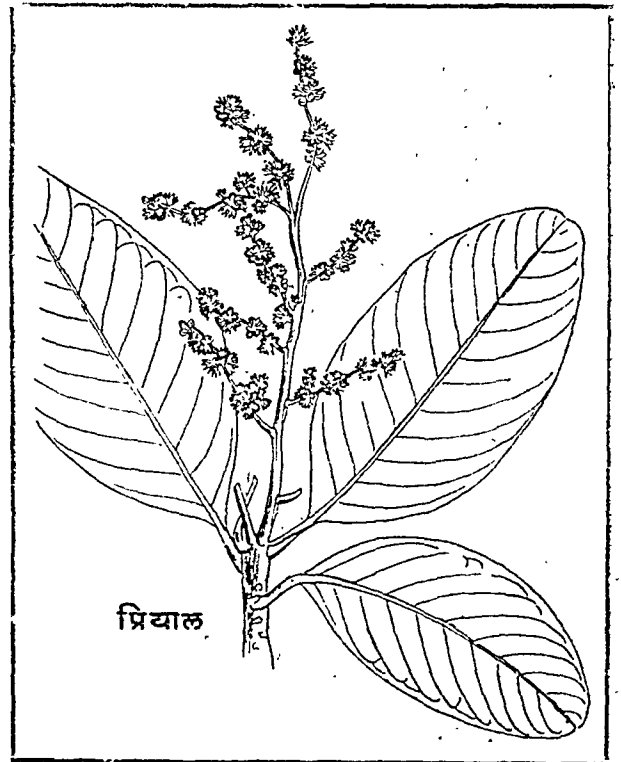
129. *Berhavia repens* L.

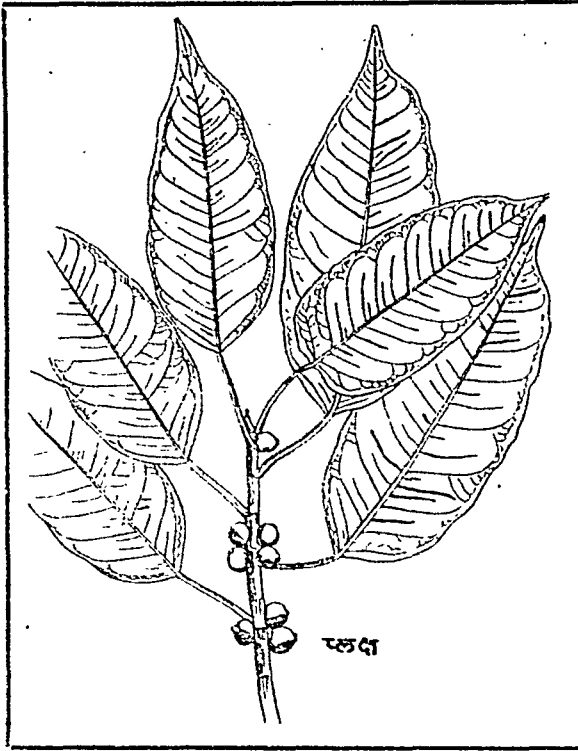
130. *Pederia fetida* L.

131. *Flacourtia cataphracta* Roxb.

132. *Aglaia roxburghiana* Miq.

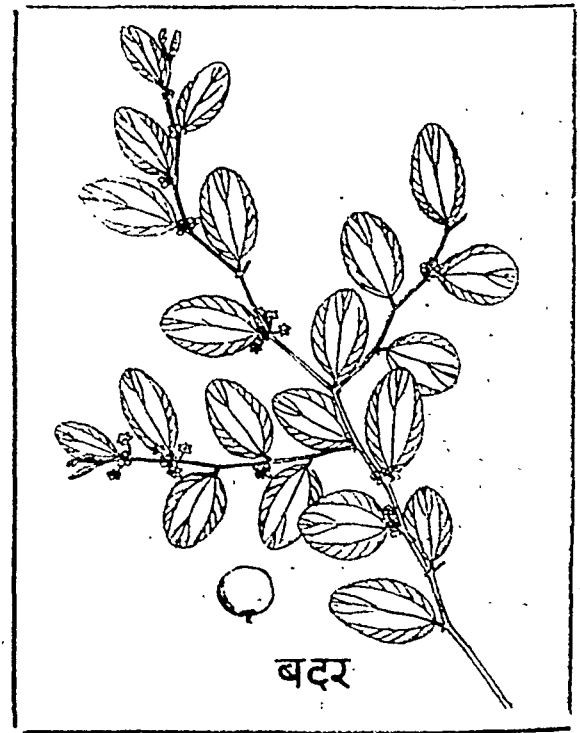
133. *Ficus tsiela* Roxb.

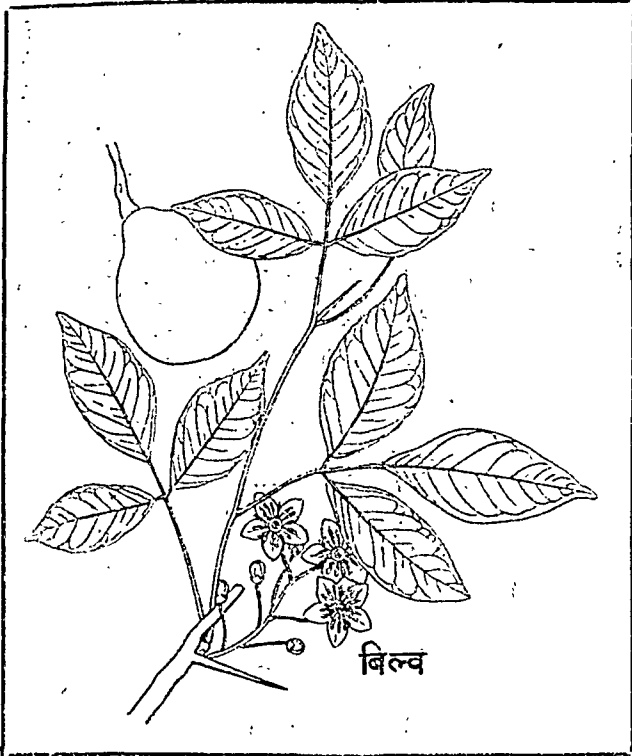
134. *Sapindus trifolius* L.

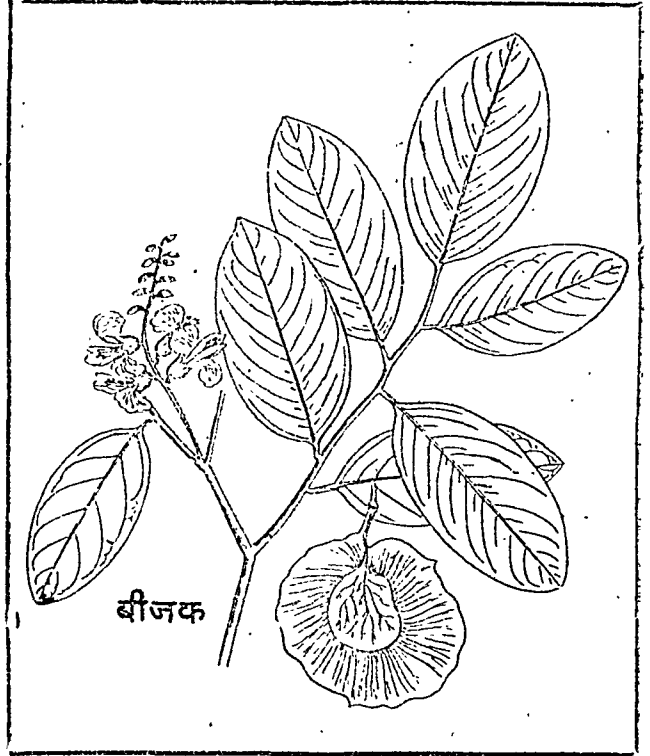
135. *Mimusops elengi* L.

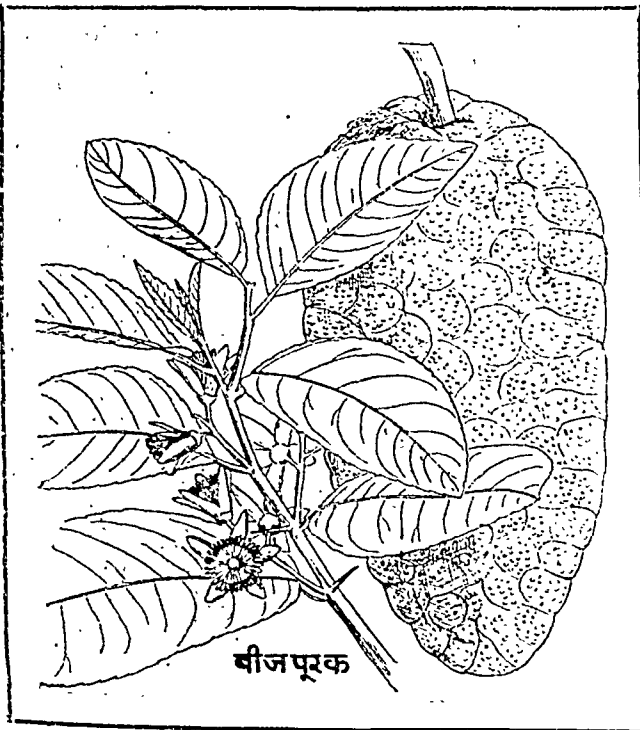
136. *Zizyphus jujuba* Lamk.

137. *Aegle marmelos* Corr.

138. *Pterocarpus marsupium* Roxb.

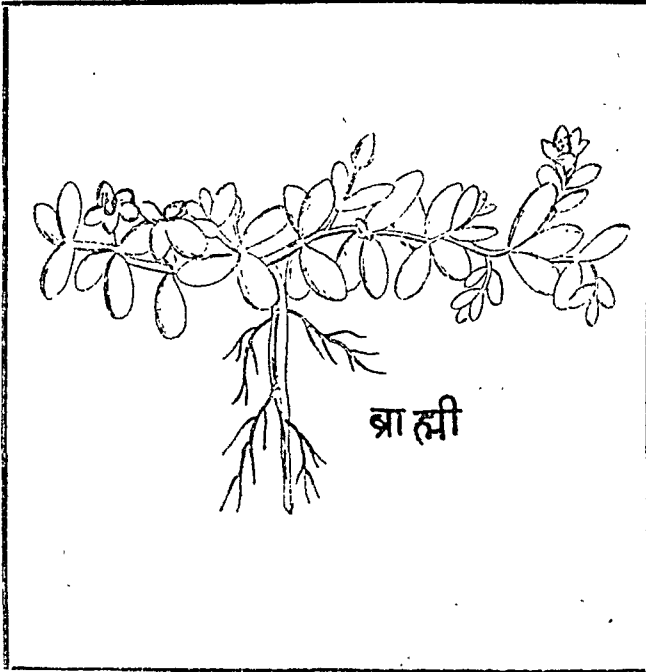

139. *Citrus medica* L.

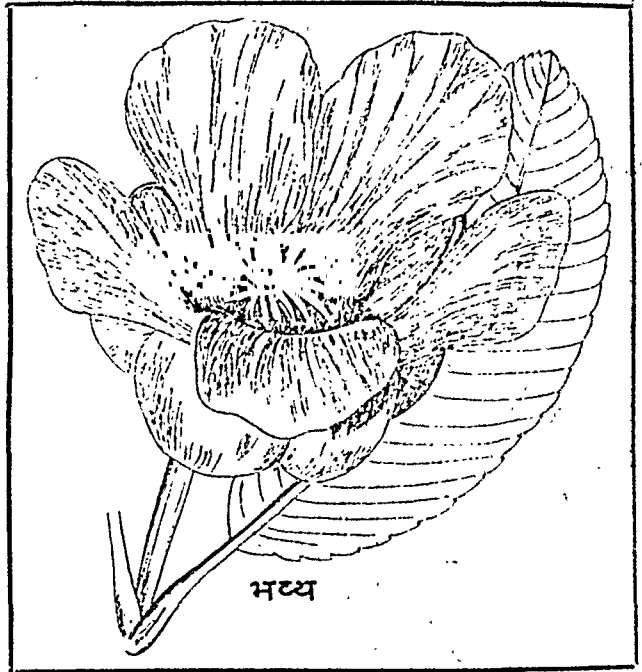

140. *Solanum indicum* L.

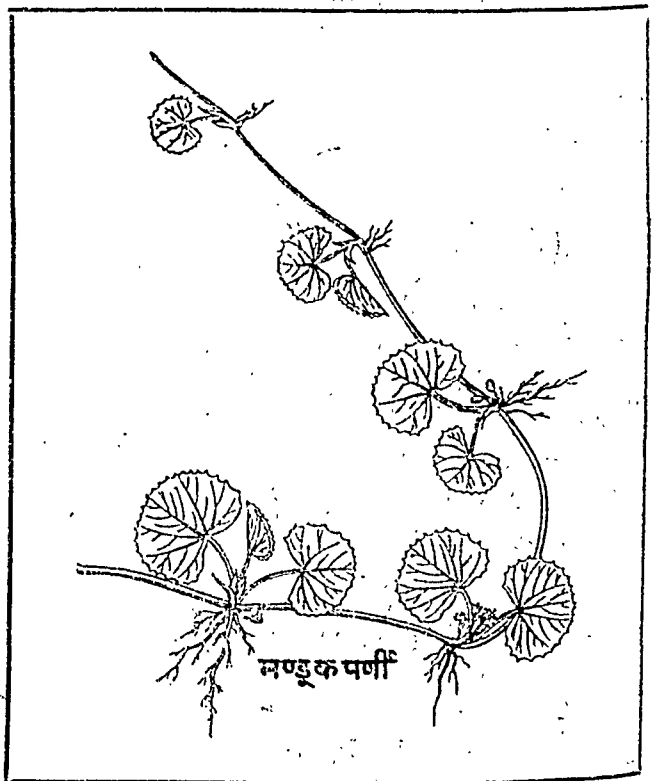
141. *Herpestis monniera* Benth.

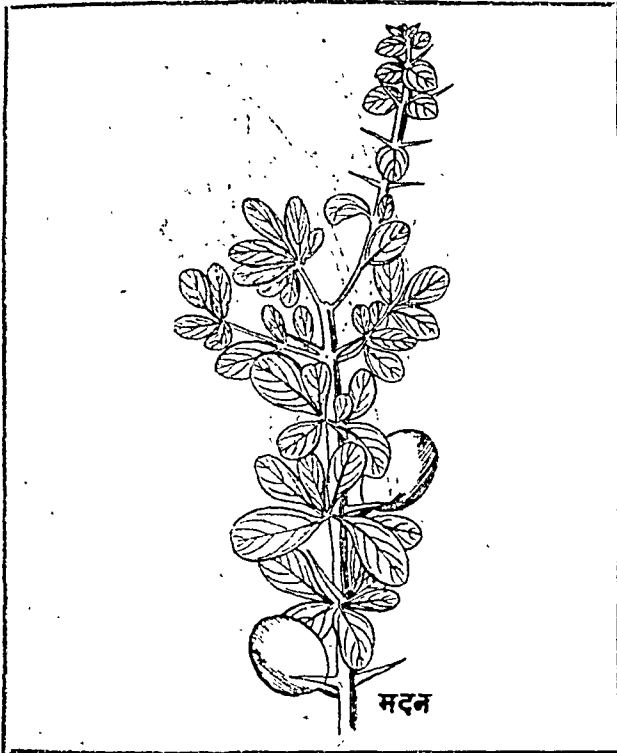
142. *Dillenia indica* L.

143. *Eclipta alba* Hassk.

144. *Hydrocotyle asiatica* L.

145. *Randia dumetorum* Lam.

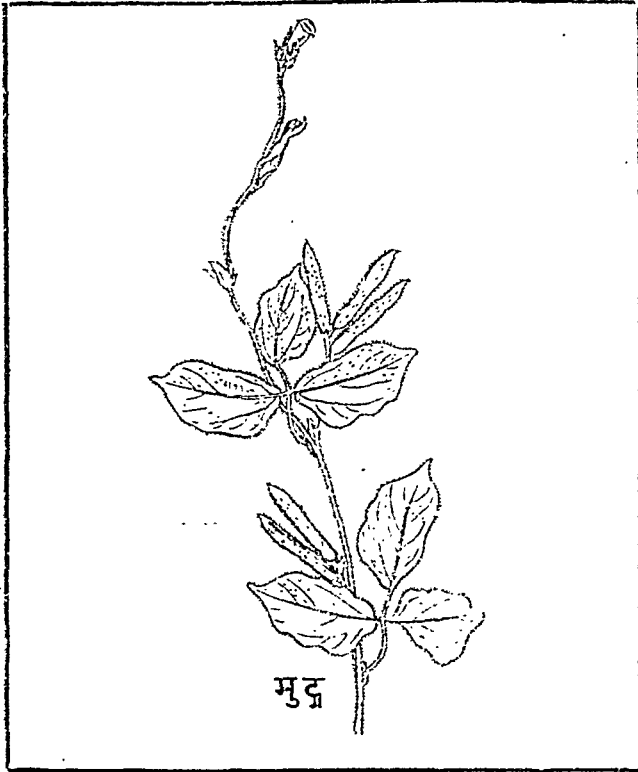
146. *Bassia latifolia* Roxb.

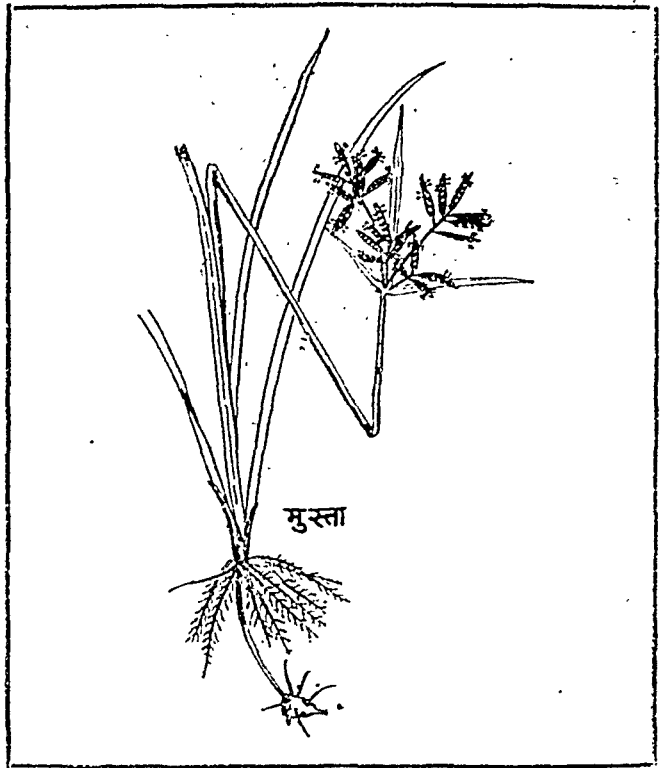
147. *Piper nigrum* L.

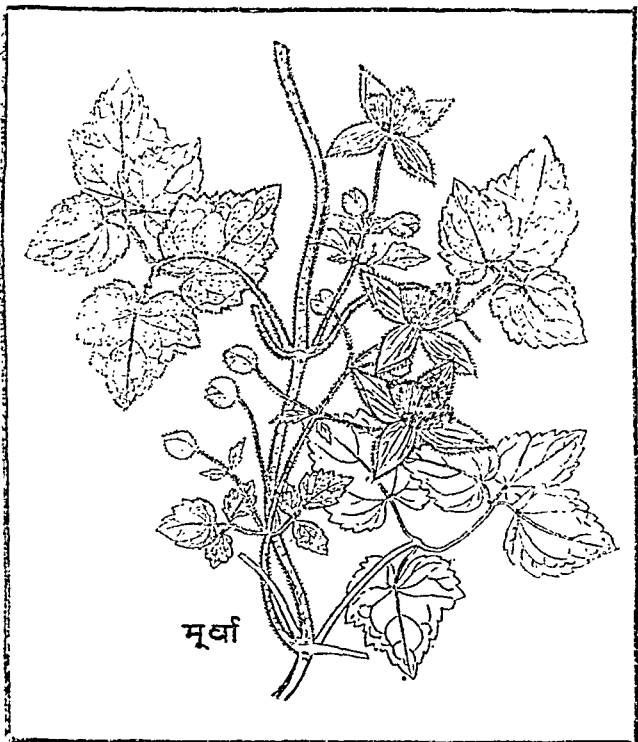
148. *Nardostachys jatamansi* D.C.

149. *Phaseolus mungo* L.

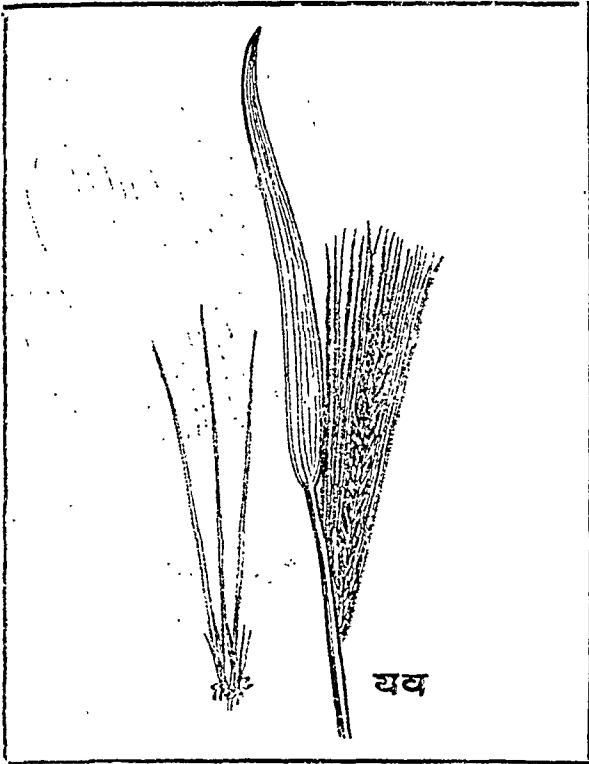
150. *Cyperus rotundus* L.

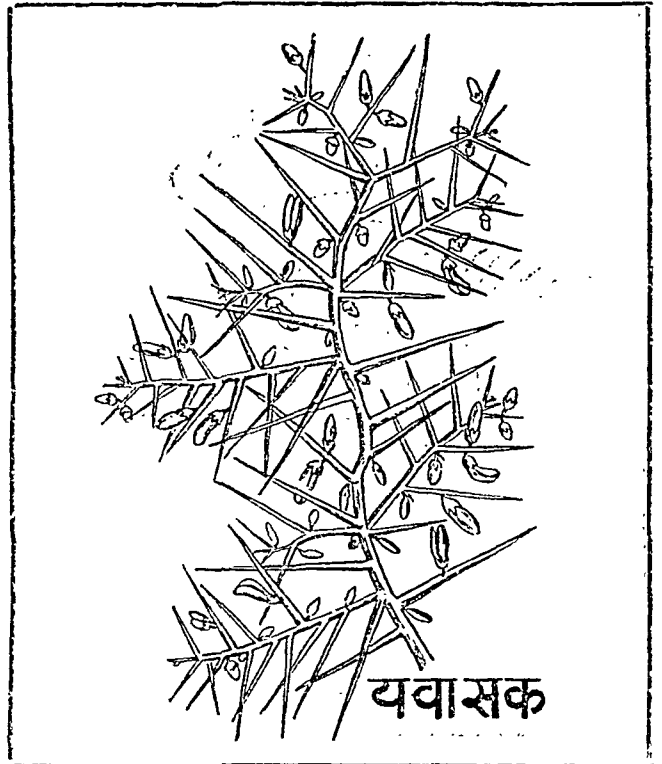
151. *Clematis triloba* Heyne.

152. *Raphanus sativus* L.

153. *Hordeum vulgare* L.

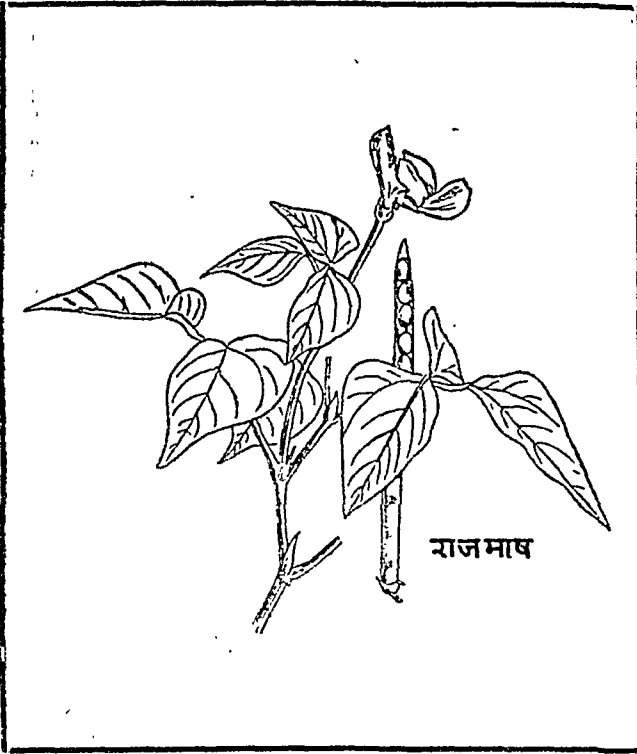
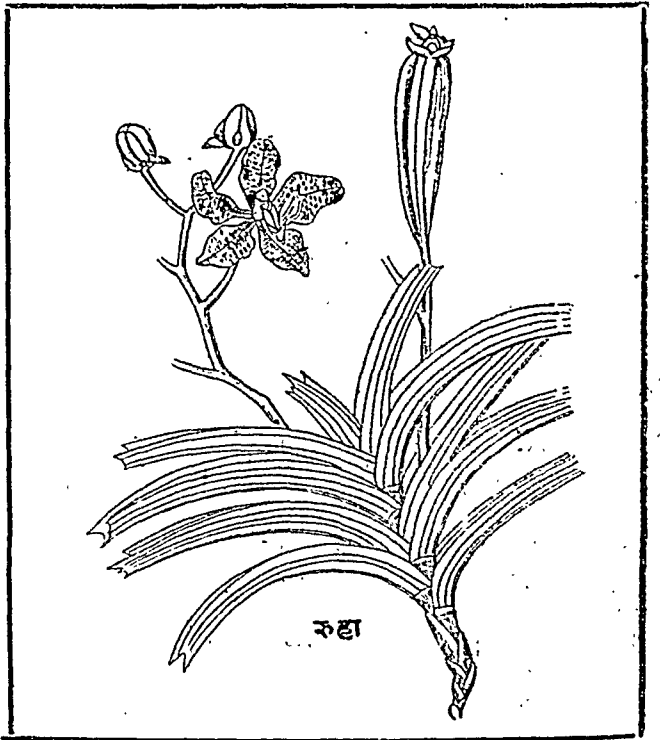
154. *Alhagi maurorum* Desv.

155. *Nymphaea lotus* L.

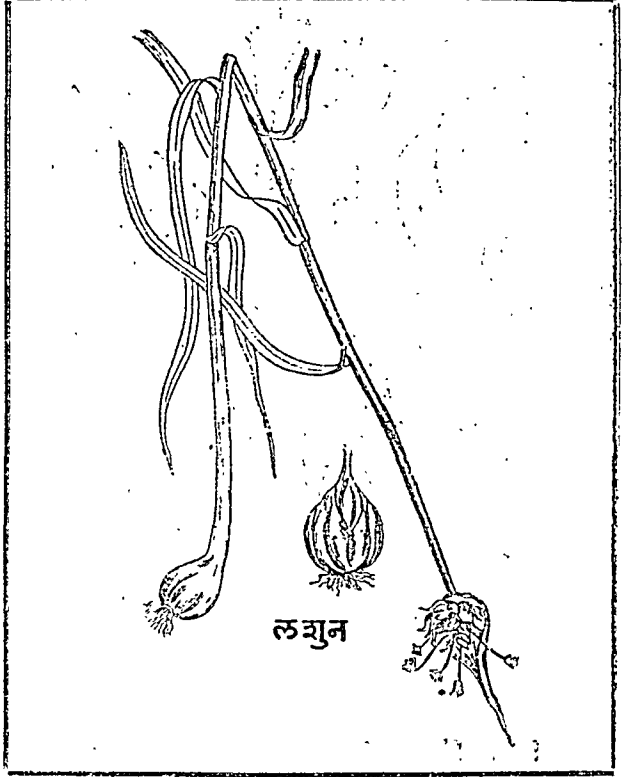

156. *Dæmia extensa* Br.

157. *Vigna catianga* Endl.158. *Mimusops hexandra* Roxb.159. *Pluchea lanceolata* Oliv.160. *Loranthus falcatus* L.

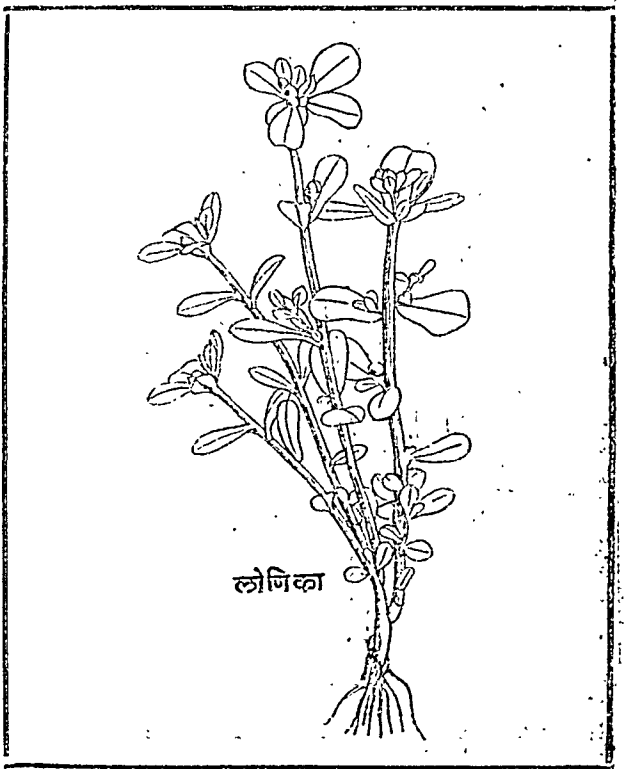
161. *Soymida febrifuga* Juss.

162. *Allium sativum* L.

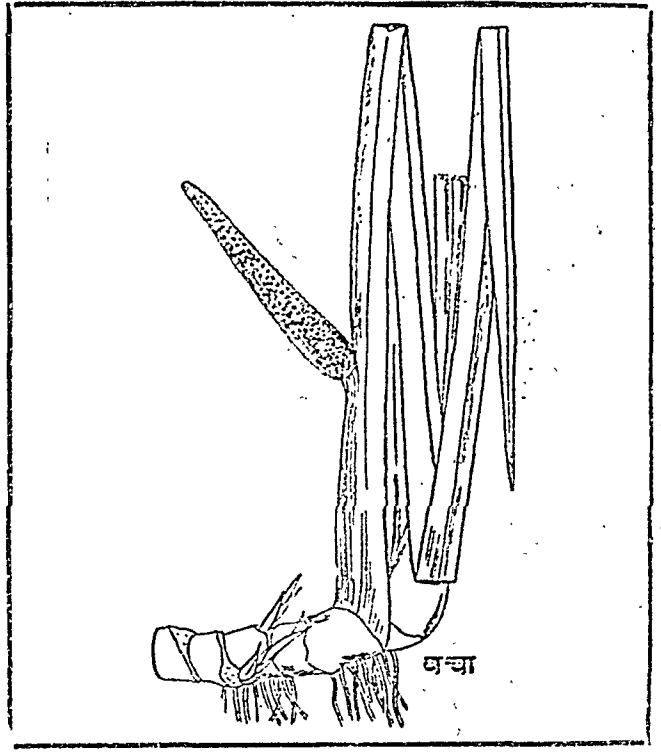
163. *Artocarpus Lokoocha* Roxb.

164. *Portulaca oleracea* L.

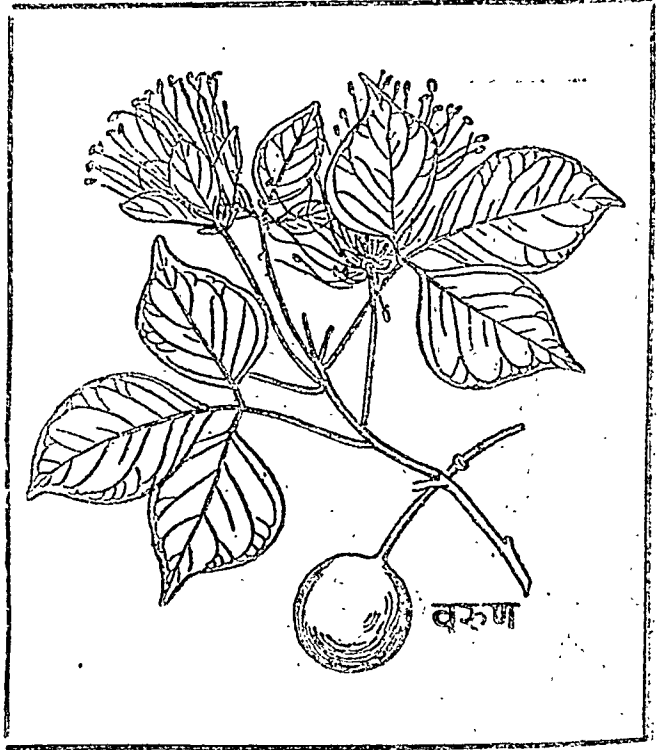
165. *Symplocos racemosa* Roxb.

166. *Acorus calamus* L.

167. *Salix tetrasperma* Roxb.

168. *Crataeva religiosa* Forst.

वाताम

169. *Prunus amygdalus* Baill.

वार्ताक

170. *Solanum melongena* L.

वासा

171. *Adhatoda vasica* Nees

विकहन

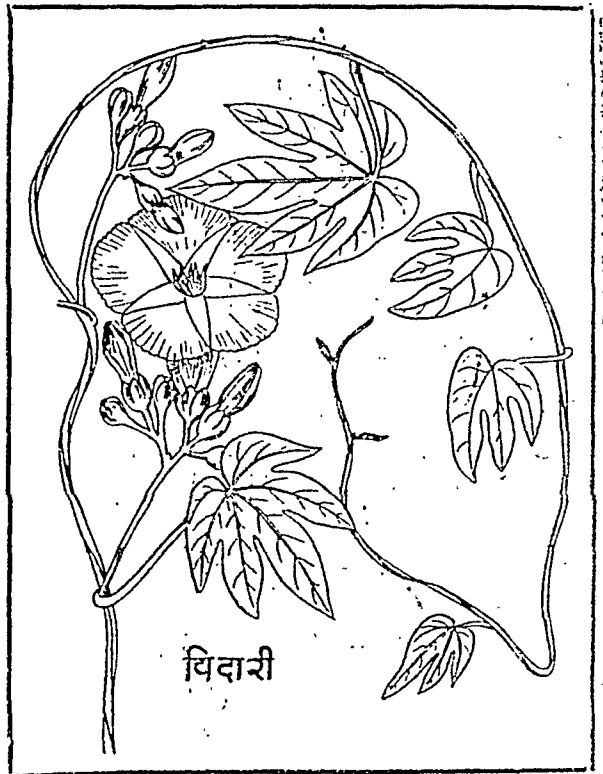
172. *Gymnosporia montana* Benth.

विडङ्ग

173. *Embelia ribes* Burn.

विदारी

174. *Ipomoea digitata* L.

शङ्खपुष्पी

175. *Evolvulus alsinoides* L.

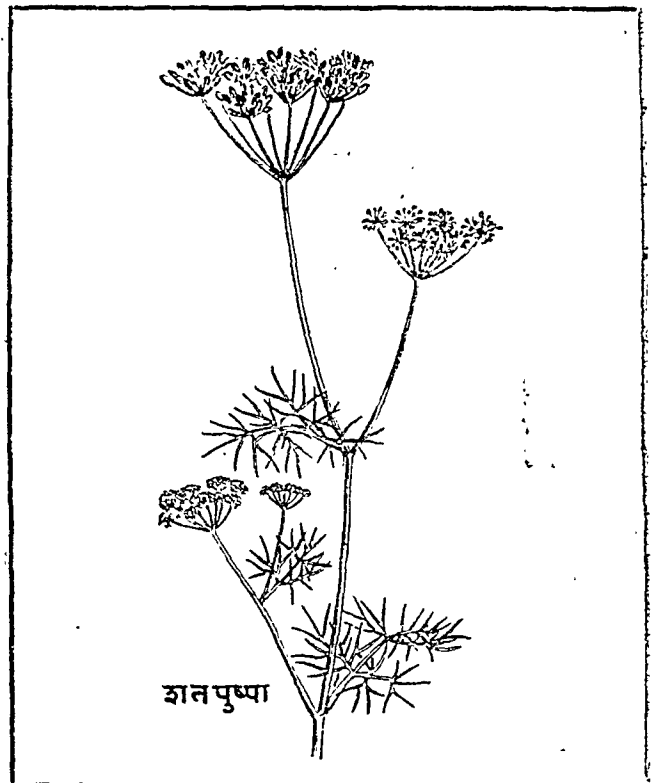

शण

176. *Crotalaria juncea* L.

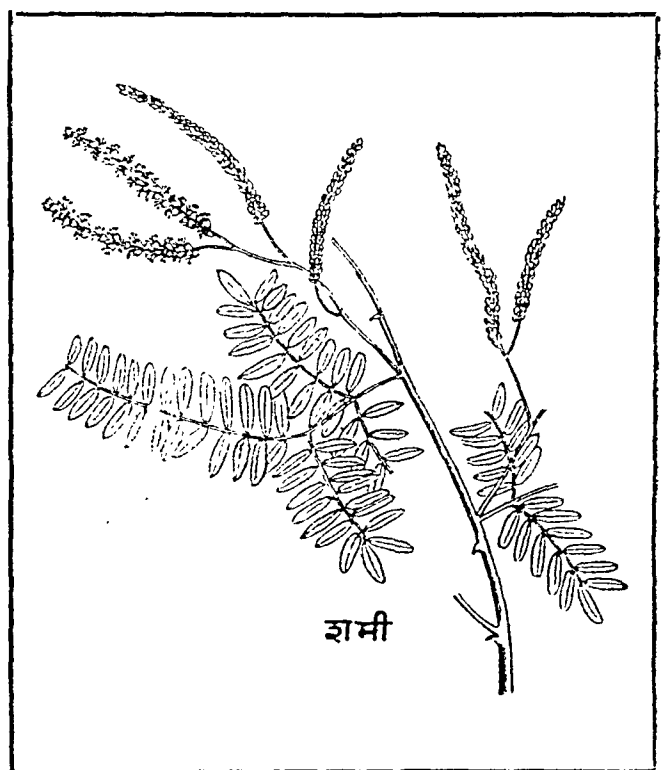
177. *Crotalaria verrucosa* L.

178. *Peucedanum graveolens* Benth.

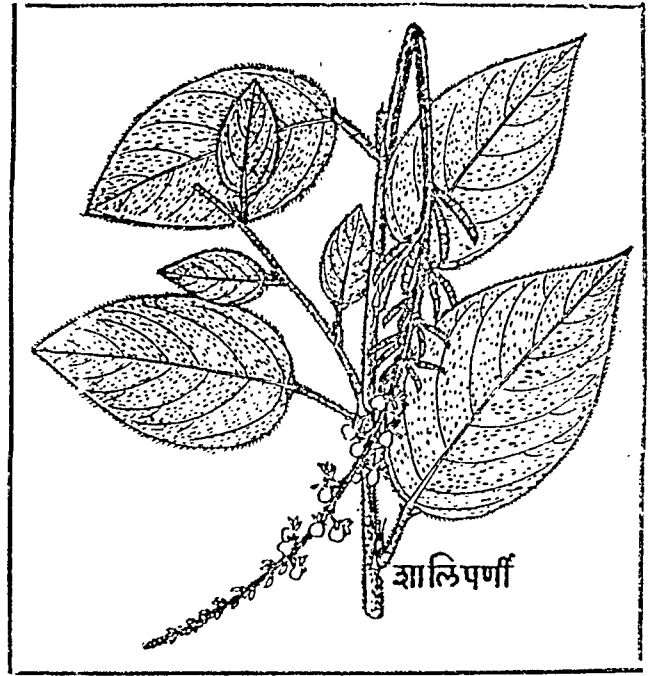
179. *Asparagus racemosus* Willd.

180. *Prosopis spicigera* L.

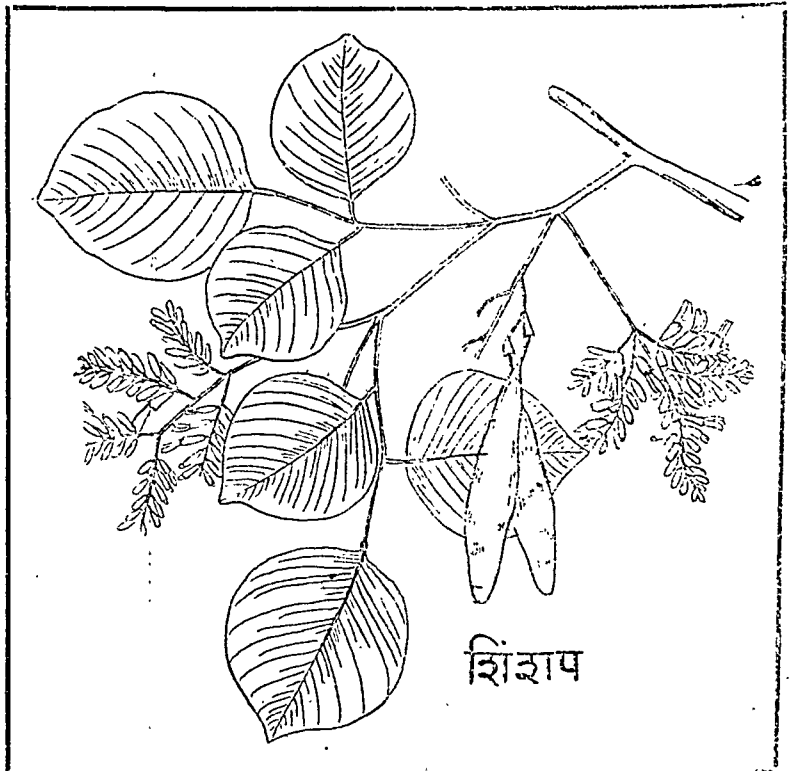
181. *Boswellia serrata* Roxb.

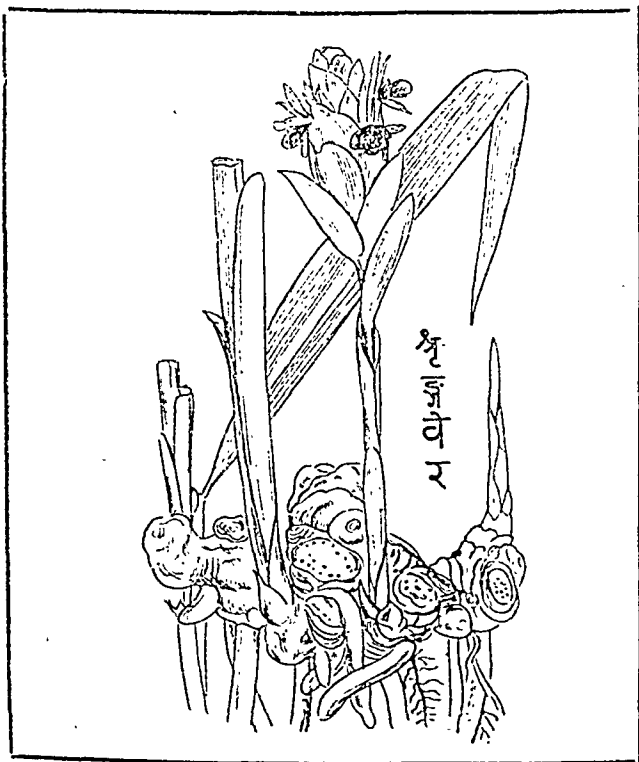
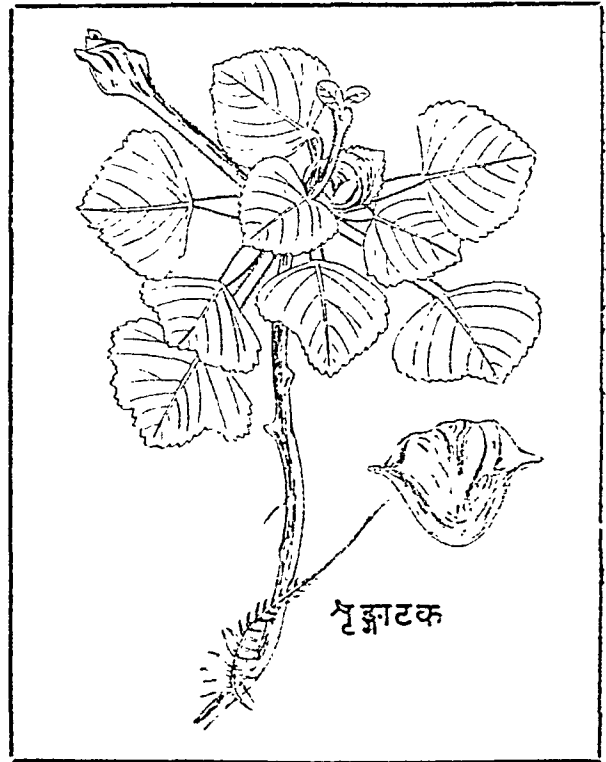
182. *Desmodium gangeticum* D. C.

183. *Bombax malabaricum* D. C.

184. *Dalbergia sissoo* Roxb.

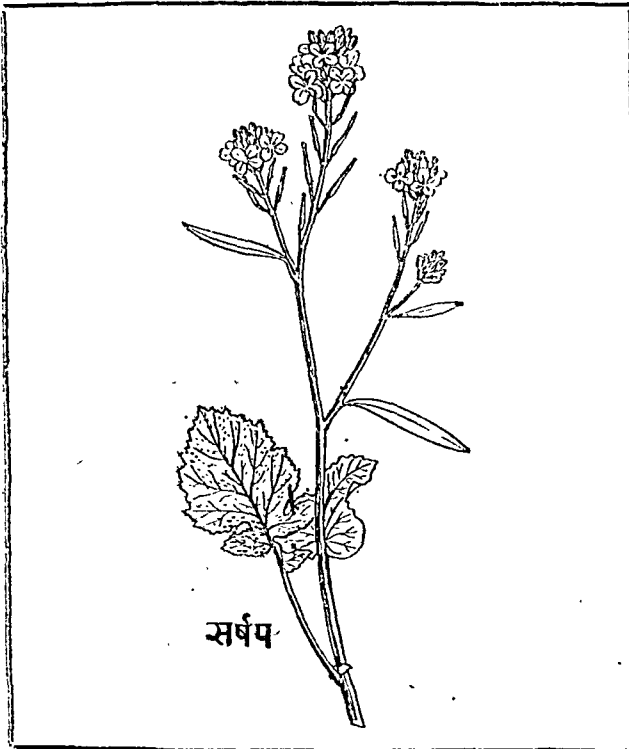
185. *Moringa pterygosperma* Gaertn.186. *Albizzia lebbeck* Benth.187. *Zingiber officinale* Rose.188. *Trapa bispinosa* Roxb.

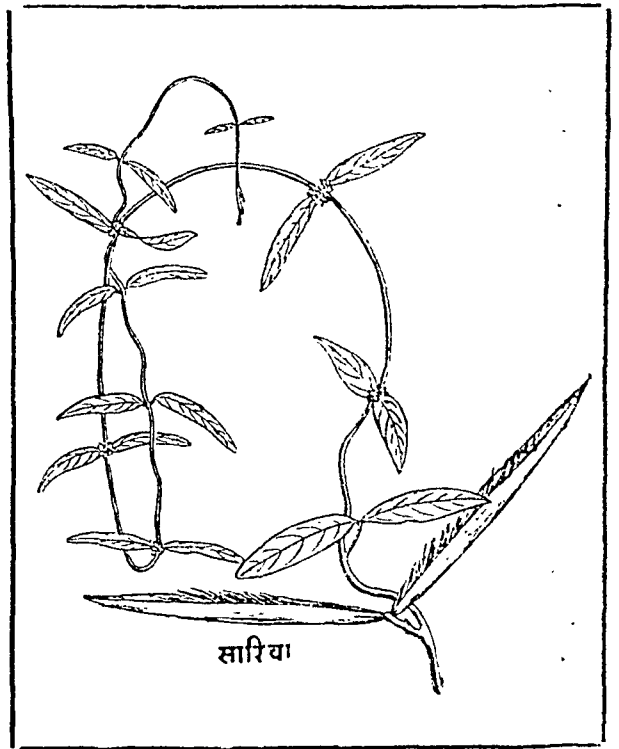
189. *Alstonia scholaris* R. Br.

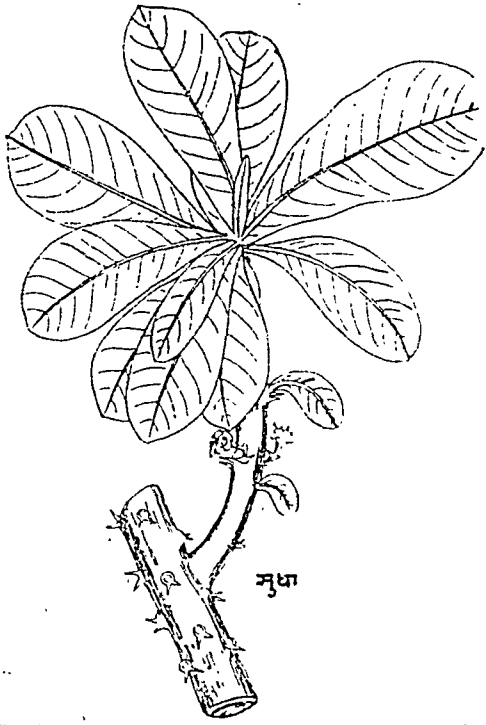
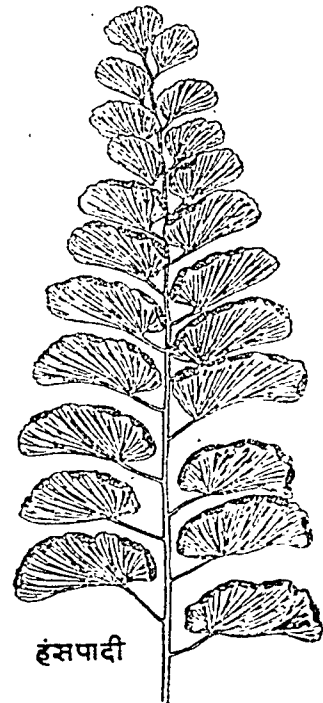
190. *Shorea robusta* Gœrtn.

191. *Brassica Campestris* L.

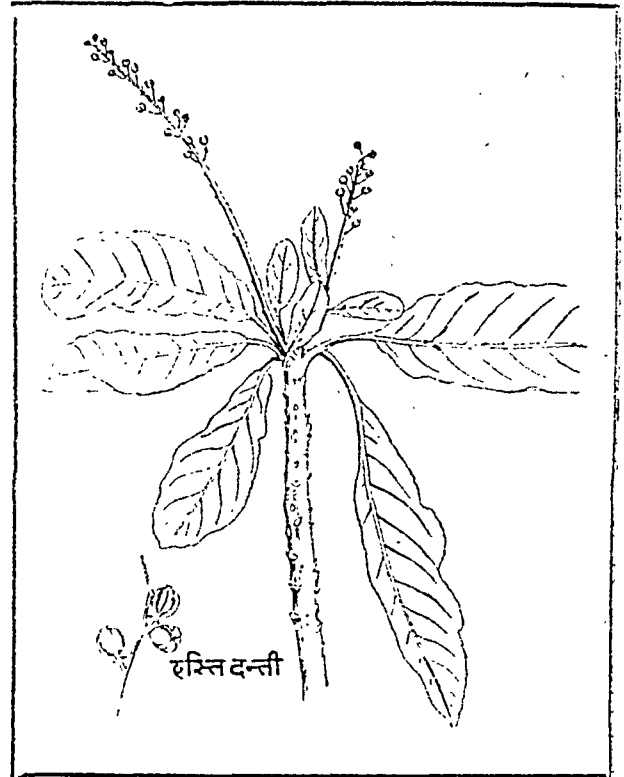

192. *Hemidesmus Indicus* Br.

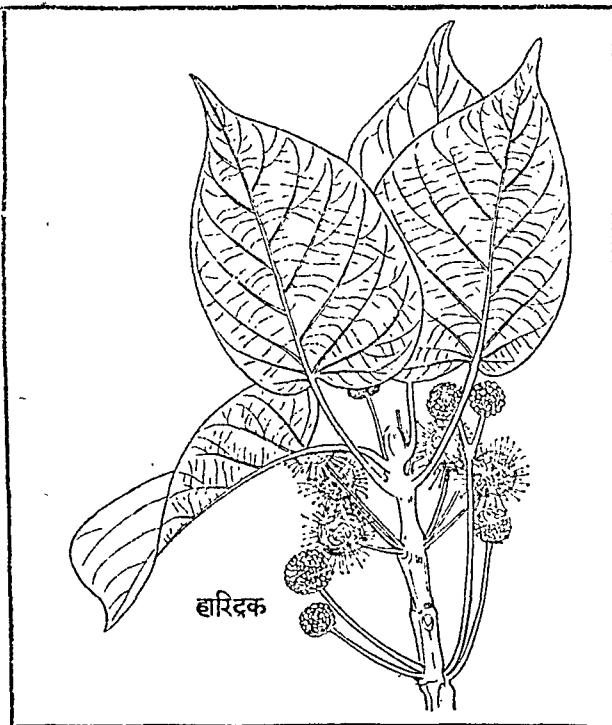
193. *Euphorbia nerifolia* L.194. *Ocimum sanctum* L.195. *Proralea corylifolia* L.196. *Adiantum lunulatum* Burm.

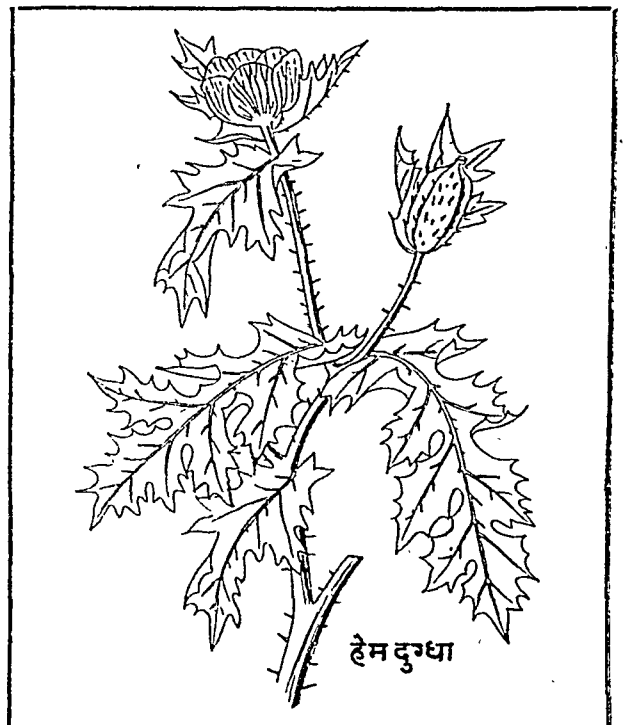
197. *Juniperus communis* L.

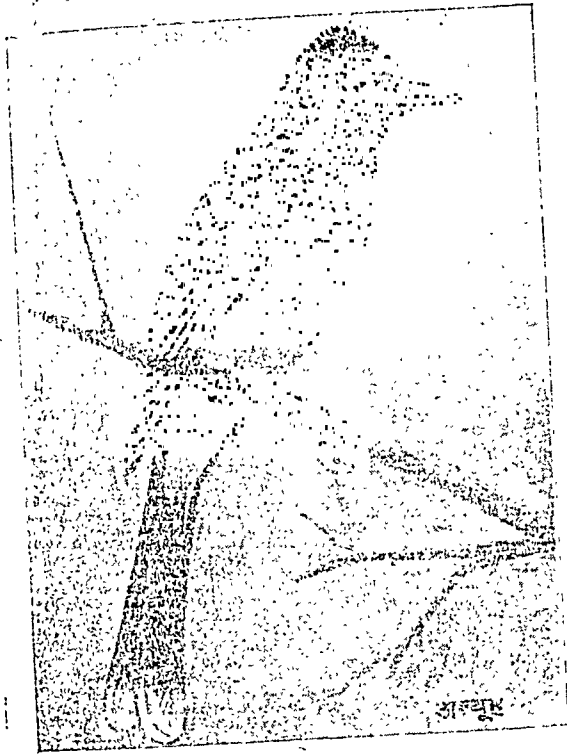
198. *Croton oblongifolius* Roxb.

199. *Adina cordifolia* Hook.

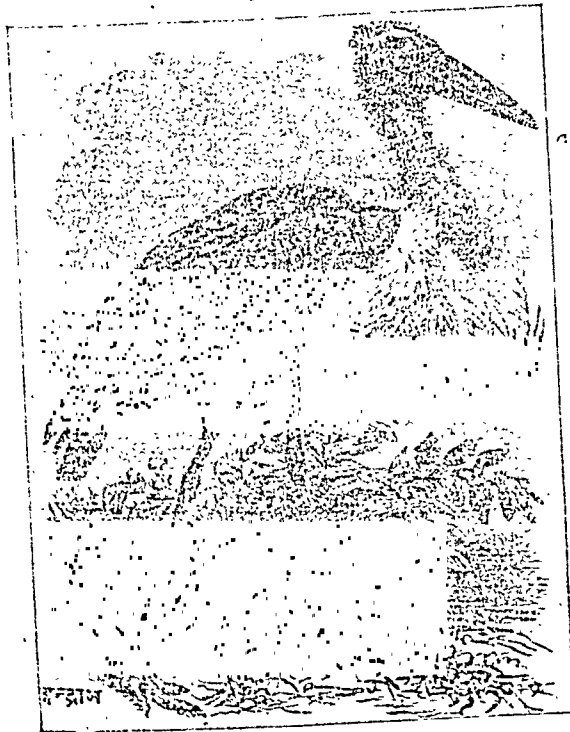
200. *Argemone Mexicana* L.

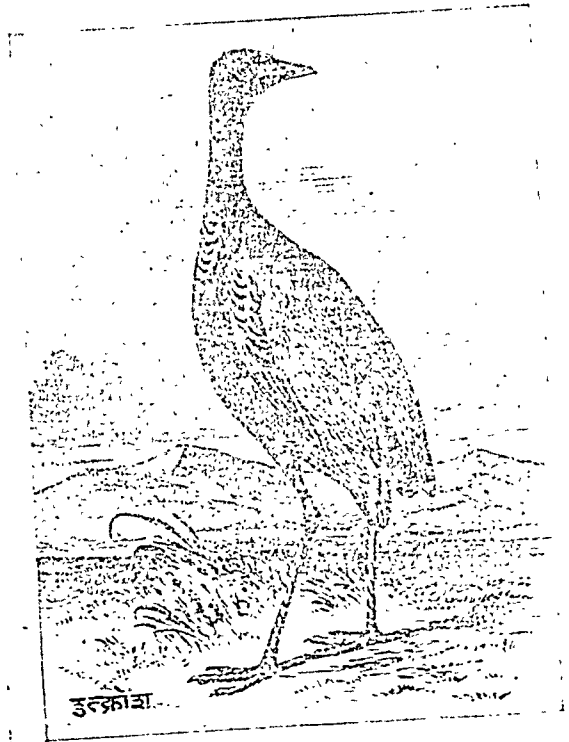
1. अंत्युह The bulbul

2. अम्बुकुमुटी The water hen

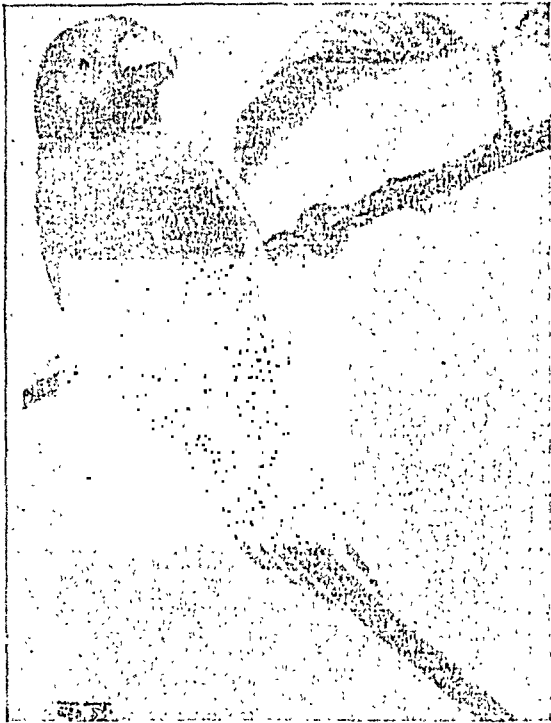

3. इन्द्राभ The adjutant

4. उत्क्राश The trumpeter

5. कङ्क The heron

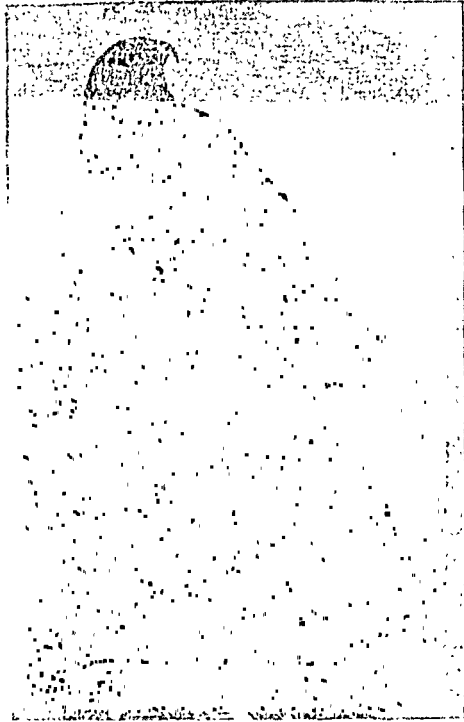
6. कपिञ्जल The grey partridge

7. कलविङ्क The house sparrow

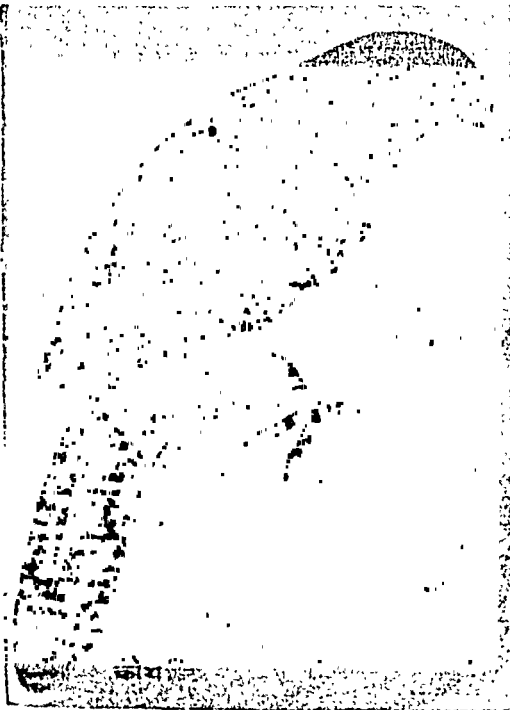
8. कुरुर The fish eagle

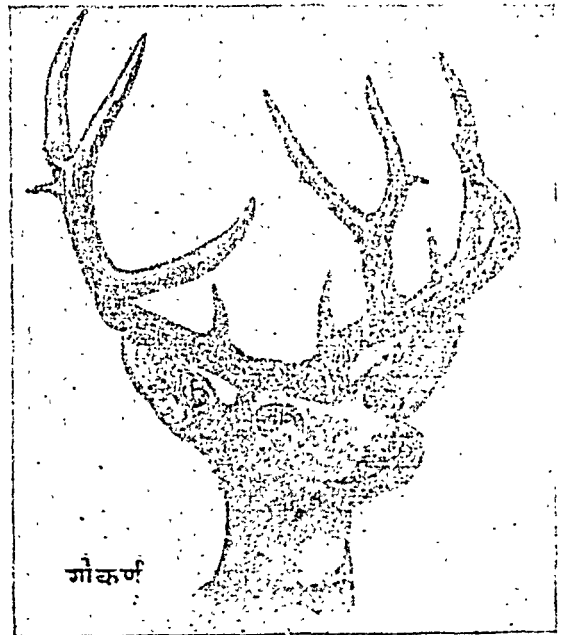
9. कुलिन्नक The sparrow hawk

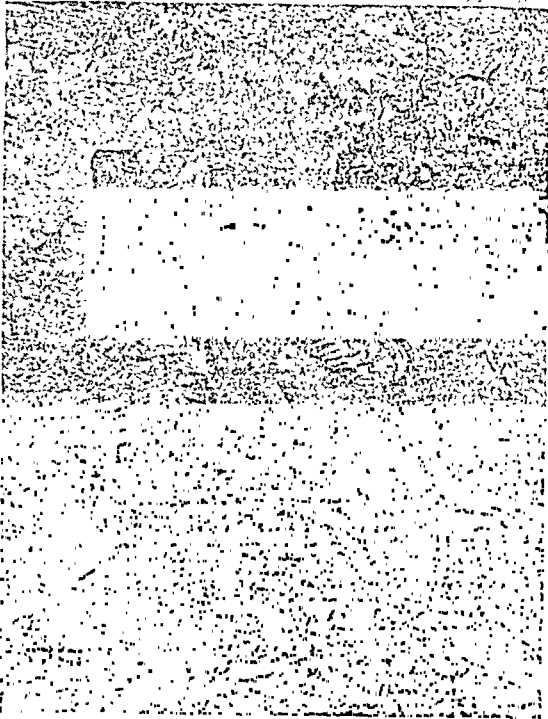
10. कोकिल The koel

11. कोयष्टि The Coucal

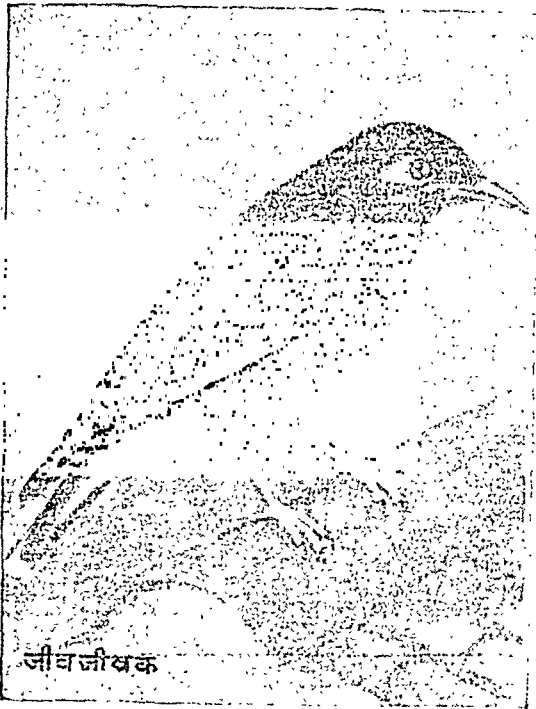
12. गोकर्ण The mule deer

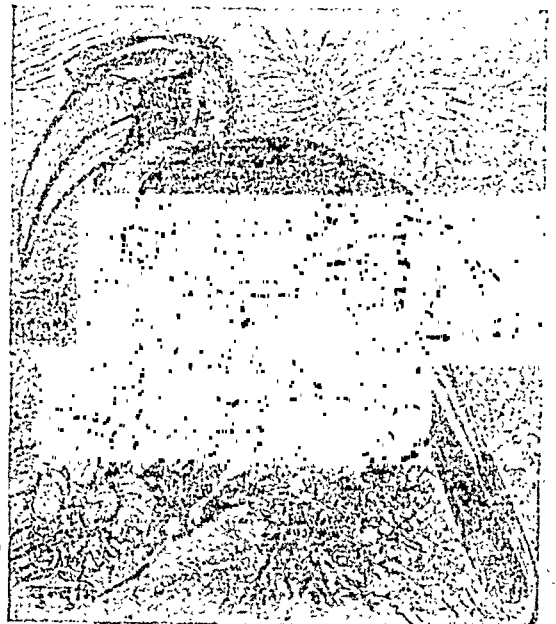
13. गोवा Iguana

14. चारुष्क The gazelle

15. जीवजीवक The common mynah

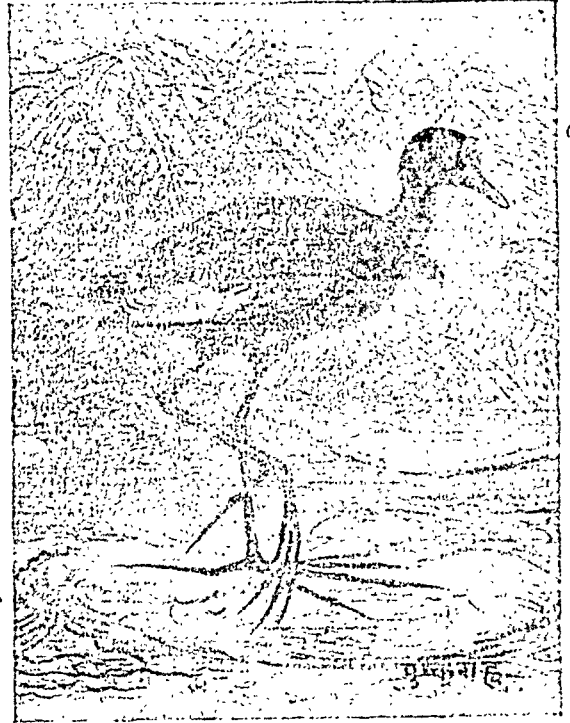

16. हुन्दुमि The hornbill

पारावत

17. पारावत The pigeon

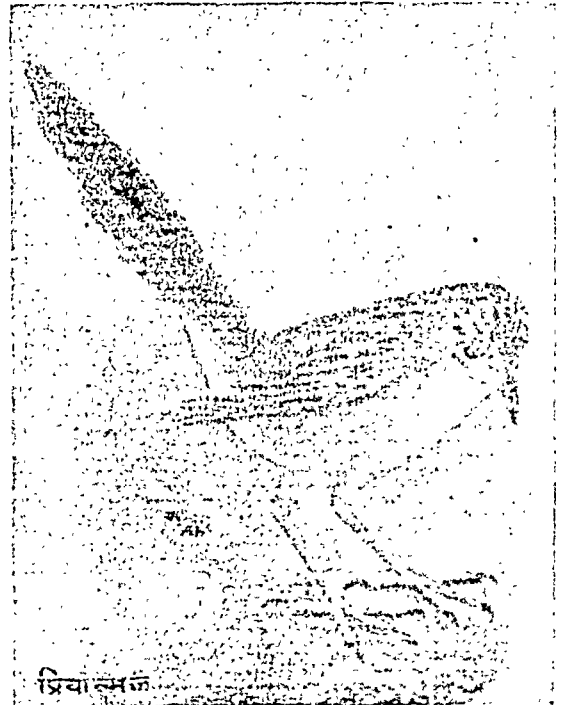
पुष्कराह

18. पुष्कराह The lily trotter

चमर

19. चमर The chital (Spotted deer)

प्रियात्मज

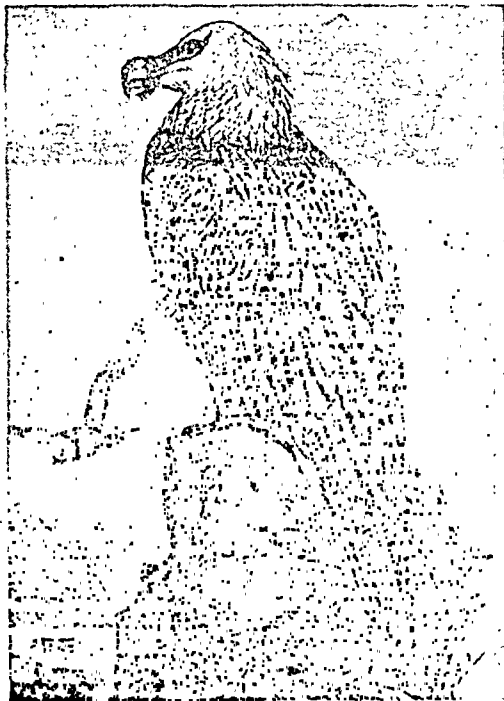
20. प्रियात्मज The babbler

21. वक्र The common crane

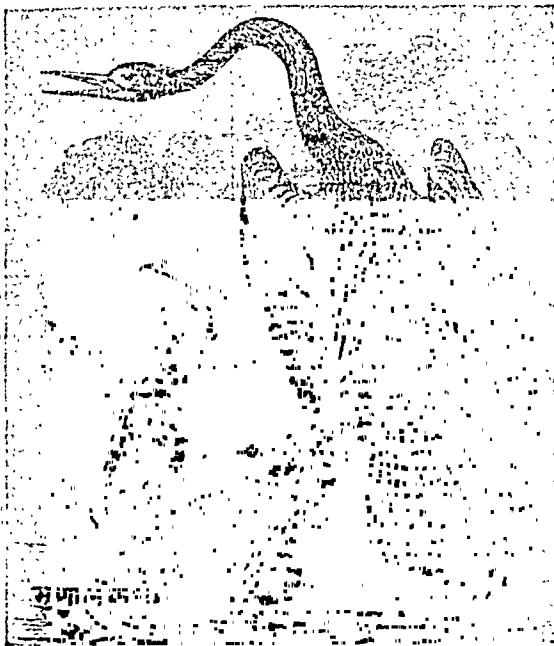
22. वलाका The snow wreath crane

23. भास The bearded vulture

24. मत्स्य The fish

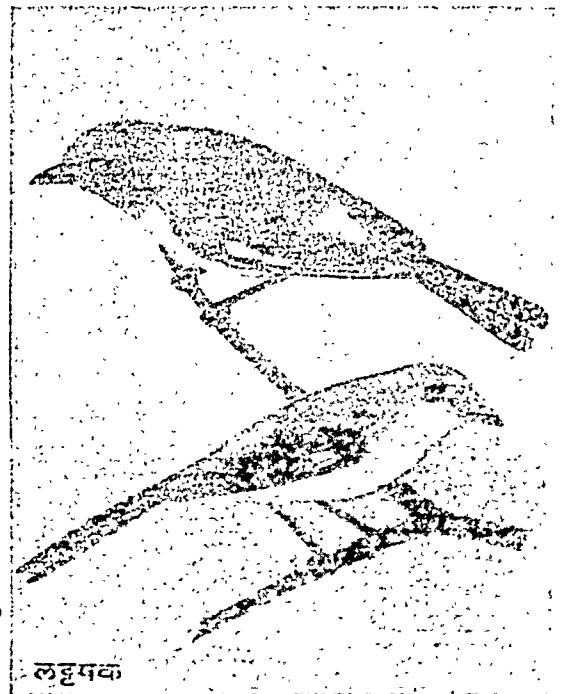
25. सुष्णलक्ष्ण The snake bird

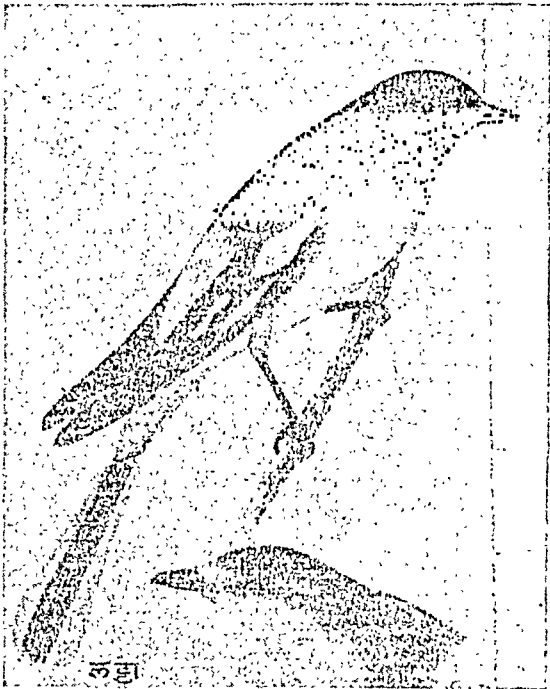
26. रक्तवर्त्मक The red jungle fowl

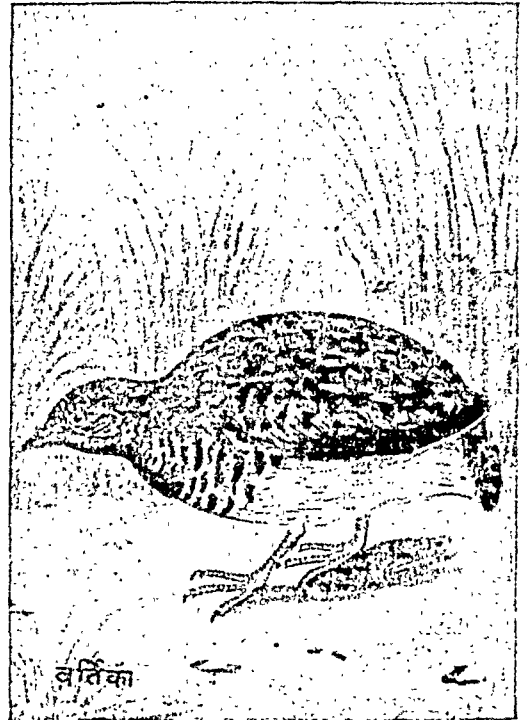
27. राम The hangal or Kashmir deer

28. लक्ष्यक The minivet

29. लडा The scarlet minivet

30. बर्तिका The female bustard or button quail

31. बर्तीरक The rain quail

32. बानर The monkey

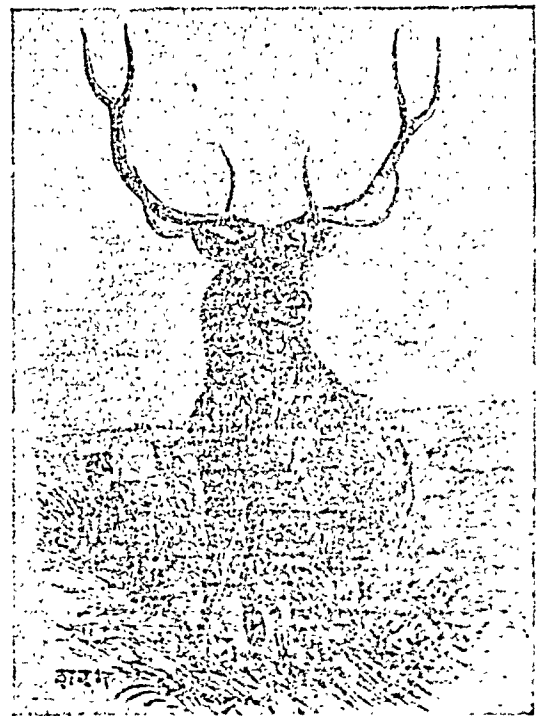
33. बार्सीक The jungle bush quail

34. शतपत्र The wood pecker

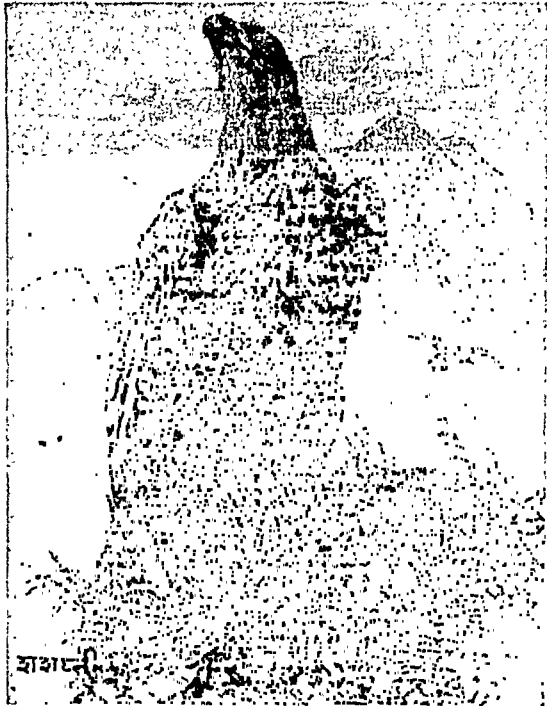

35. सम्बर The Indian sambhar

36. शरभ The elk or wapiti

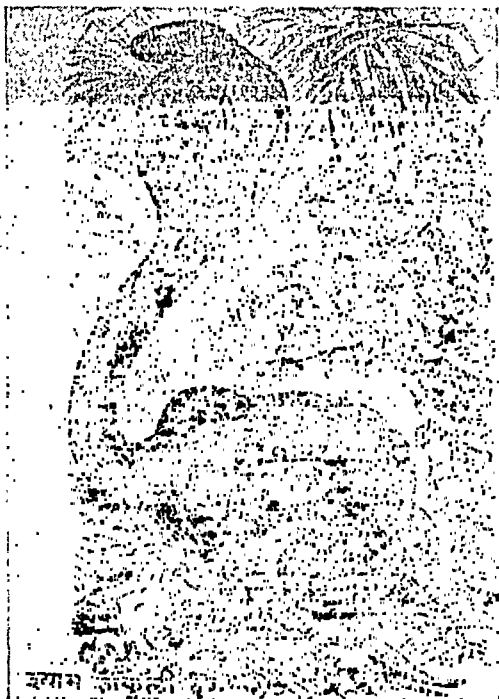

शशष्नी

37. शशष्नी The golden eagle

38. शारपद The stork

श्याम

39. श्यामककुलीयुग The dark-brown python

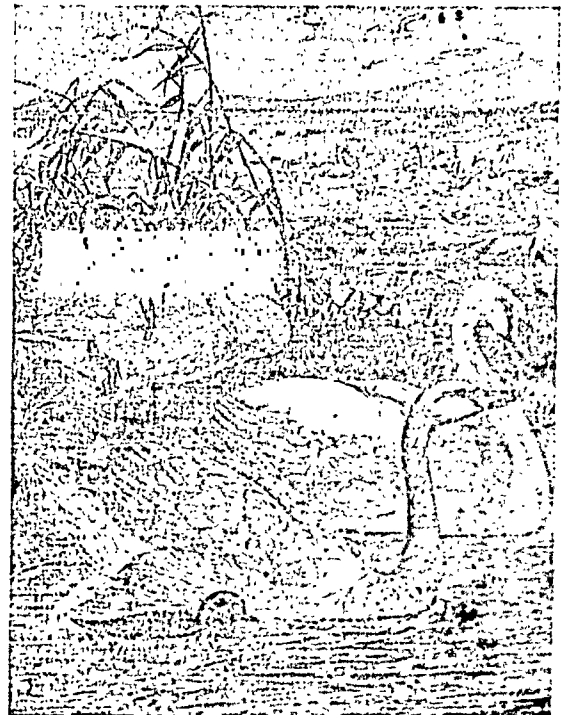

श्येन

40. श्येन The hawk

41. सिंह The lion

42. हंस The swan

45. गरी The cobbler's owl bird (Avocet)

43. गज The horse

44. गज The mule

46. मक The cat-fish

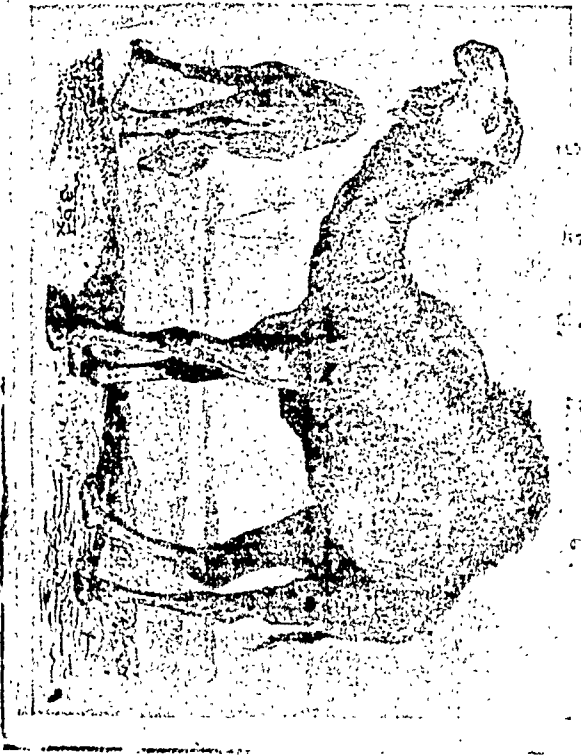

47. शीत The orial (wild sheep)

48. उरु The owl

49. गज The camel

50. भालु The bear

51. मसक The musk deer

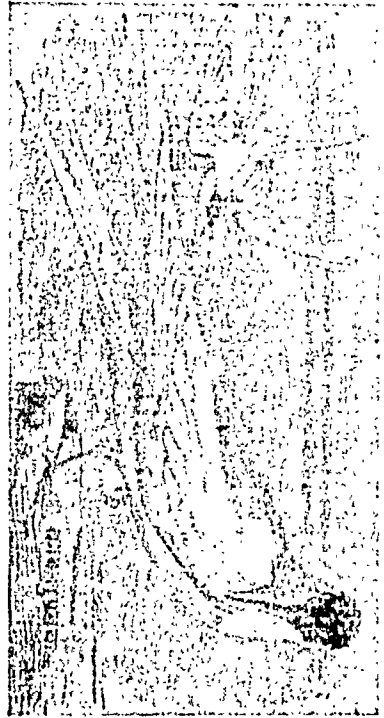
52. कृष्ण The black buck (Indian antelope)

53. मर्मत The marmot

54. कृच्छर The crab

55. गरिगुणक The common river tern

57. गरिगर The gangetic garial

56. गरुड The cock

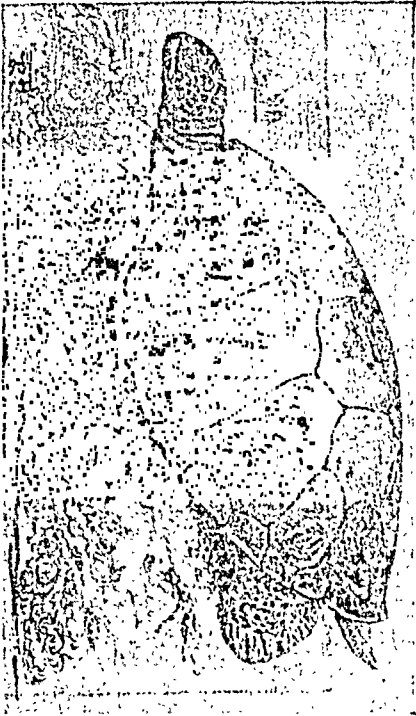

58. गरु The roe deer

कुलिक

59. कुलिक The baya of weaver bird

61. कर्ष The tortoise

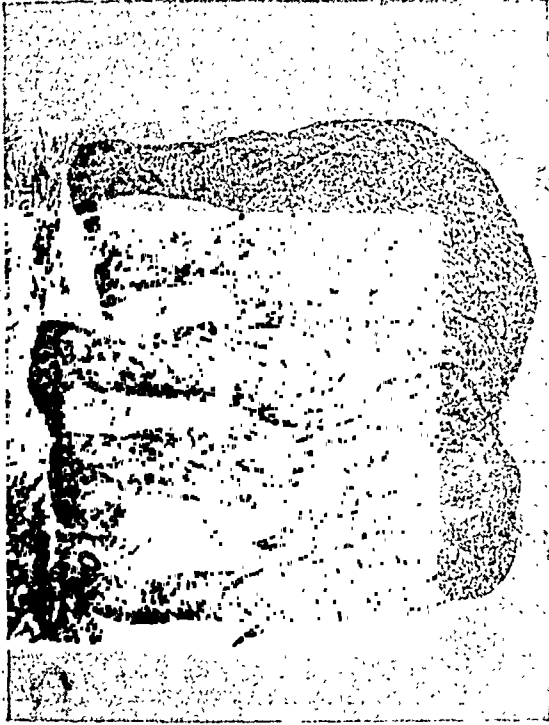
कुचिका

60. कुचिका The hedgehog

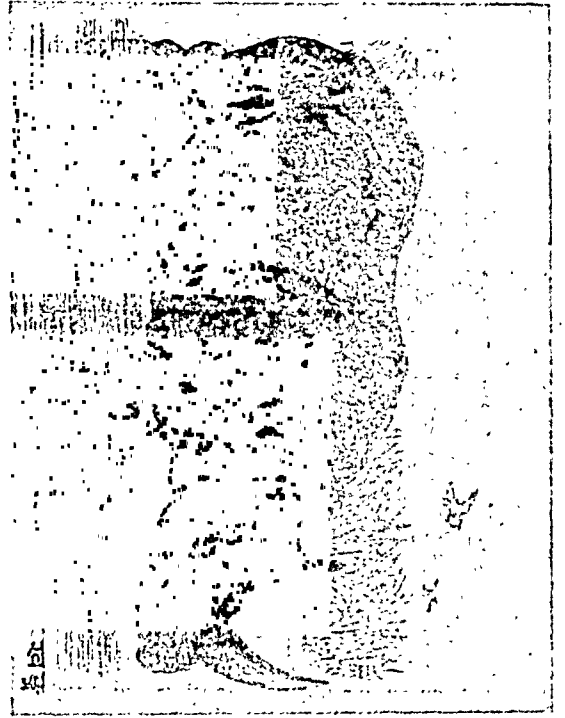

62. कौशिक The Indian muntjak (Barking deer)

65. गज The elephant

63. गज The rhinoceros

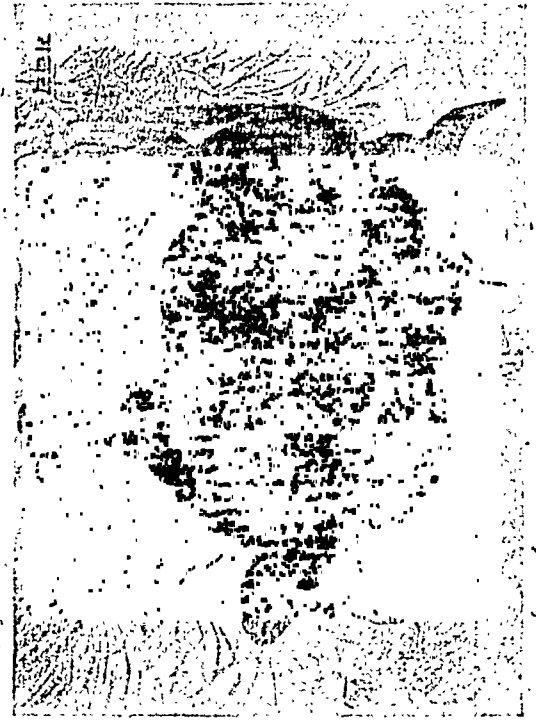
66. गज The Gecko

64. गज The ass

67. गाय The gayal cow

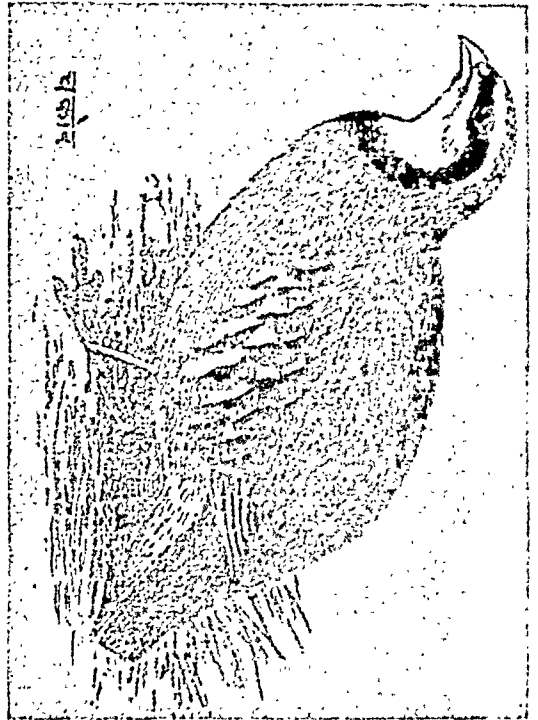
69. गौ The cow

68. गरुड The vulture

70. गिरगा The hill partridge

71. चक्रे The chukor

72. वृक्ष The tree sparrow

73. चक्रे The yak

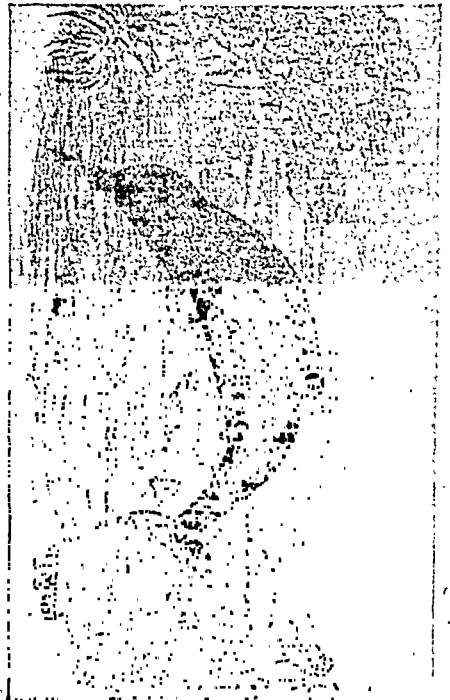
74. विपुलकेशिका The reticulated python

75. मिसर The musk shrew

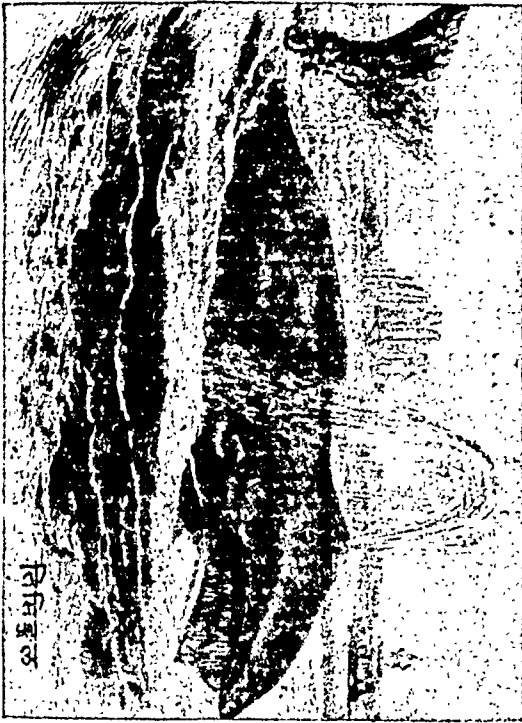
77. कपी The hoopoe

76. सुसु The susu (Gangetic dolphin)

78. बग्ग The jackal

81. *ḥāḥ* The whale

79. *ḥayyā* The hyena

82. *ḥayyā* The panther

80. *ḥayyā* The partridge

85. नारंगीयुक्तः The Hamingo

83. कृष्णः The owl

86. उदकः The pelican

84. मृगः The mongoose

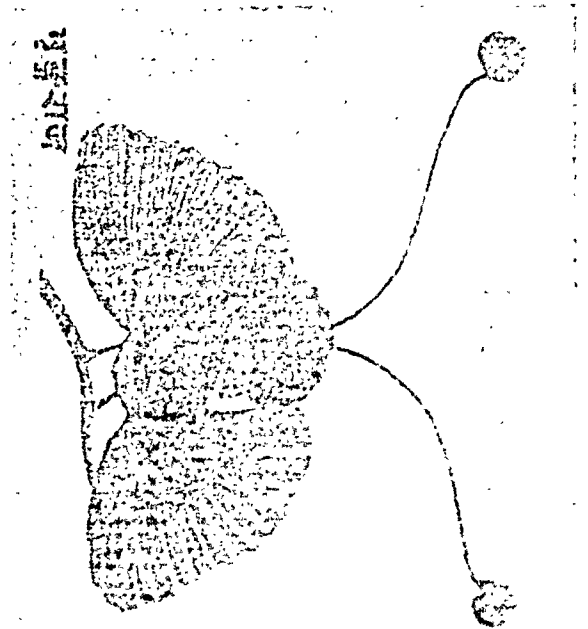
89. शंशु The frog

87. शंशु The peacock

90. शंशु The magar (the great Indian crocodile)

88. शंशु The king bird of paradise

91. मृगु The honey buzzard

92. मृगि The buffalo

93. मृगि The cat

94. मृगि The mouse

95. गुरगुरि The hog deer

96. रात The common quail

97. शेर The fox

98. शेर The king fisher

101. चक्र चक्र The crow

99. चित्त चित्त The deerlet

102. चक्र चक्र The spoon-bill

100. चित्त चित्त The dog

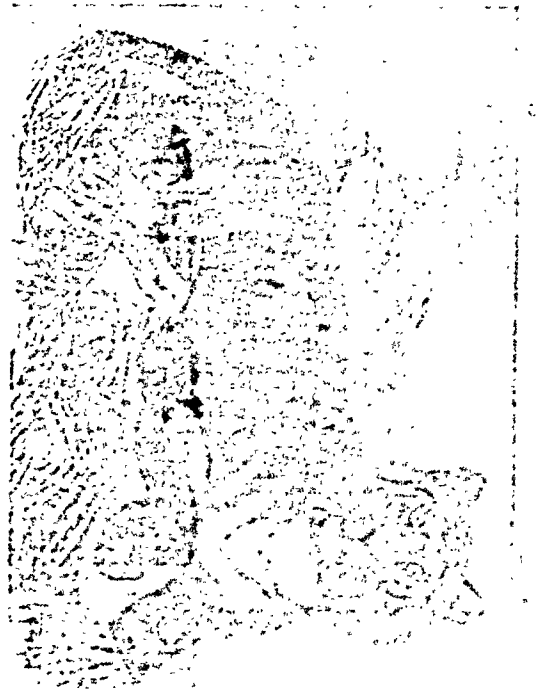

103 गुरु The wolf

105. गुरु The cochin snail

104. गुरु The tiger

106. गुरु The skimmer or scissorbill

107. ३३३ The hare

108. ३३३३ The estuarine crocodile

109. ३३३ The pearl oyster

110. ३३३३ The porcupine

*

111. ຄູ່ງ ທີ່ງ ພື່ງ ພື່ງ ພື່ງ

*

112. ຄູ່ງ ທີ່ງ ພື່ງ ພື່ງ ພື່ງ

